

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Α΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Δ΄
(16.08.1963 - 12.08.1964)

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Δ' ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 16ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.35 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Τ. ΦΑΝΟΣ):

Δυνάμει των διατάξεων του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν της συνεδρίασεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διά της σημερινής συνεδρίασεως γίνεται έναρξις της νέας Συνόδου της Βουλής, της τετάρτης τακτικής Συνόδου από της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας. Επί της ευκαιρίας; ταύτη επιθυμώ να καλωσορίσω εις την Βουλήν όλους τους εντίμους συναδέλφους και να εκφράσω την ζωηράν ελπίδα ότι κατά την διάρκειαν της εφετεινής Συνόδου η Βουλή θα εργασθή μετά ζήλου, συνέσεως, θάρρους και αποφασιστικότητος υπέρ των καλώς νοουμένων συμφερόντων του Κυπριακού λαού.

Το μόνον θέμα εις την ημερησίαν διάταξιν είναι εις το Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και των δοθεισών εις αυτάς απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκώτη, και ληφθείσα την 19ην Απριλίου 1963.

«Θα ήθελα να αναφέρω εις την έντιμον Υπουργόν Δικαιοσύνης ότι την 16.4.1963 προσήχθησαν ενώπιον του Δικαστηρίου Λάρνακος, υπό του Γραφείου Εργασίας, ένδεκα καταστηματαρχαι με την κατηγορίαν ότι τα καταστήματά των ήσαν ανοικτά το απόγευμα του Σαββάτου.

Οι μεν επτά καταστηματαρχαι ήσαν Έλληνες, εδικάσθησαν από Έλληνα Δικαστήν, κατεδικάσθησαν εις πρόστιμον από δύο μέχρι τεσσάρων λιρών και εδεδεμεύθησαν δι' εγγυήσεως εξ εικοσιπέντε λιρών δι' έν έτος.

Οι υπόλοιποι τέσσαρες ήσαν Τούρκοι, εδικάσθησαν δε από Τούρκον Δικαστήν και κατεδικάσθησαν εις πρόστιμον από πέντε μέχρι δέκα σελινίων μόνον.

Σημειώσατε ότι αι ως άνω περιπτώσεις είναι ολίγαι μεταξύ πολλών άλλων, κατά τας οποίας παρετηρήθη η αυτή διάκρισις.

Θα ήθελα να ερωτήσω κατά πόσον η Αρμοδία Αρχή πιστεύει πραγματικώς ότι απενεμήθη εξ ίσου δικαιοσύνη εις τας ως άνω αναφερομένας περιπτώσεις και εάν όχι ποίος δεν εξετέλεσε το καθήκον του, ο Έλλην ή ο Τούρκος Δικαστής, και εν τωιαύτη περιπτώσει ποια πειθαρχικά μέτρα ελήφθησαν ή θα ληφθούν εναντίον του πρώτου ή του δευτέρου;»

Συμπληρωματική Απάντησις υπό ημερομηνίαν 5ην Ιουλίου 1963, της Υπουργού Δικαιοσύνης, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 19ην Απριλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκώτη.

«Ο Γενικός Εισαγγελεύς της Δημοκρατίας εις το οποίον παρεπέμφθη το ζήτημα αναφέρει τα εξής:

Κατεχωρήθησαν εις δύο περιπτώσεις εφέσεις με τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Έφεσις Αρ. 830/63 — Η έφεσις εγένετο αποδεκτή και η ποινή των 500 μιλς ηυξήθη εις £2.

Υπόθεσις Αρ. 797/63 — Ηκυρώθη το επιβληθέν πρόστιμον των 250 μιλς και η υπόθεσις παρεπέμφθη εκ νέου εις τον πρωτοδικην προς εξέτασιν μερικών νέων ισχυρισμών προβληθέντων υπό του κατηγορουμένου κατά την ακρόασιν της εφέσεως και επιβολήν νέας ποινής».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Ιουλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη, και ληφθείσα την 30ήν Ιουλίου 1963.

«Εν όψει της τελευταίας ανακοινώσεως ότι το Υπουργείον Εργασίας μετά της Αστυνομίας προβαίνουν εις εκστρατείαν διά την αυστηράν τήρησιν του νόμου του απαγορευόντος την πλανοδιοπώλησιν υπό προσώπων κάτω των 16 ετών, προτίθενται αι αρμόδιοι αρχαι, εν συνδυασμώ μετά της τωιαύτης εκστρατείας, να αντιμετωπίσουν το ζήτημα και από της κοινωνικής του πλευράς και ειδικώτερον:

(α) Να προβούν διά των Γραφείων Ευημερίας εις έρευναν εκάστης περιπτώσεως κεχωρισμένως προς τον σκοπόν της διαπιστώσεως των ειδικών συνθηκών και παροχής βοηθείας, περιλαμβανομένης χρηματικής αρωγής, όταν η περίπτωσις το απαιτή.

(β) Να εισηγηθούν αύξησιν του κονδυλίου κοινωνικής ευημερίας διά την αντιμετώπισιν των αναγκών, εάν και όταν διαπιστωθούν, κατόπιν της ως άνω ερεύνης»;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Ιουλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη, και ληφθείσα την 30ήν Ιουλίου 1963.

«Εν όψει του πορίσματος του Θανατικού Ανακριτού σχετικώς με τα αίτια του θανάτου του Κυρ. Χρυσοστομίδη και της εισηγήσεώς του όπως ληφθούν ακόμη και νομοθετικά μέτρα διά να τεθή τέρμα εις οιαδήποτε πιθανότητα εξασχίσεως βίας κατά προσώπων ευρισκομένων υπό κράτησιν, και εν όψει της γενικής ανησυχίας του κοινού και του νομικού κόσμου επί του σοβαρού τούτου ζητήματος προτίθεται η Κυβέρνησις να εισηγηθή τροποποίησιν της υφισταμένης νομοθεσίας και ειδικώς κατά τοιούτον τρόπον ώστε αι καταθέσεις προσώπων υπό κράτησιν να λαμβάνωνται ενώπιον δικαστικού λειτουργού»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 1ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Αχμέτ Αζίζ Αλτάϊ και ληφθείσα την 3ην Αυγούστου 1963.

«Μου εγένοντο παράπονα ότι πολλοί έμποροι δεν χρησιμοποιούν επί των προς πώλησιν προσφερομένων εμπορευμάτων ετικέττας δεικνυούσας τας τιμάς.

Παρακαλώ όπως το αρμόδιον Υπουργείον αποκαλύψη τα μέτρα τα οποία προτίθεται να λάβη επί του προκειμένου».

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 2αν Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 10ην Αυγούστου 1963.

«Το πρόβλημα των αγροτικών χρεών και των αγροτικών πιστώσεων εμφανίστηκε φέτος με μεγαλύτερη οξύτητα λόγω των καταστροφών στην αγροτική παραγωγή από θεομηνίες, φυτικές αρρώστιες και χαμηλές τιμές ωρισμένων αγροτικών προϊόντων. Σε πάρα πολλούς αγρότες κινήθηκαν αγωγές, και πολλοί άλλοι υπέστησαν σε διαιτησίες για καθυστερημένα χρέη.

Εν όψει της νέας δέυνσης του προβλήματος των αγροτικών χρεών, της μεγάλης επίδρασής του στην οικονομική κατάσταση και το εισόδημα των αγροτικών οικογενειών, μελετάται από μέρους του Υπουργείου Οικονομικών ριζική λύση του προβλήματος με βάση τις εισηγήσεις του αγροτικού κόσμου για μεγαλύτερη οικονομική βοήθεια στην Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα, συγκέντρωση όλων των χρεών, μετατροπής τους σε μακροπρόθεσμα και ελάττωση του τόκου για να γίνει δυνατή η πληρωμή τους δίχως μαζικά ξεπουλήματα αγροτικών περιουσιών;

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 2αν Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 10ην Αυγούστου 1963.

«Εν όψει των μεγάλων καταστροφών που είχαμε στην αγροτική παραγωγή φέτος από φυτικές αρρώστιες και ιδιαίτερα από τον περονόσπορο στα αμπέλια, καπνά και πατάτες, καταστροφές που ξεπερνούν τα δύο εκατομμύρια λίρες, το Υπουργείο Γεωργίας έχει προγραμματίσει μια σειρά μέτρα με βάση τις εισηγήσεις των αγροτικών οργανώσεων και των ενδιαφερομένων αγροτών για να προληφθούν στην ερχόμενη εσοδεία παρόμοιες καταστροφές;

Οι εισηγήσεις των αγροτικών οργανώσεων περιελάμβαναν μεταξύ άλλων:

- (α) Έλεγχο ποιότητας και τιμών των γεωργικών φαρμάκων.

- (β) Εξασφάλιση επαρκών και συγχρονισμένων ψεκαστικών μηχανών.
- (γ) Οργάνωση συνεργείων έγκαιρα για προληπτικούς ψεκασμούς.

Αναμένουμε κατατόπιση αν έχουν προγραμματιστεί τέτοια ή άλλα μέτρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωση των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την 3ην Σεπτεμβρίου 1963, ημέραν Τρίτην και ώραν 5ην απογευματινήν.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α — Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β — Νομοθετική Εργασία.

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 8) του 1963.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτυξέως) Νόμος (Αρ. 10) του 1963.

Αμφότερα τα Νομοσχέδια ταύτα έχουν ήδη παραπεμφθή υπό του Προέδρου της Βουλής εις την Επιτροπήν επί Οικονομικών Θεμάτων, παρακαλείται δε ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής ταύτης, ή ο αντικαταστάτης αυτού, όπως φροντίση ούτως ώστε να διέλθουν ταύτα το στάδιον της Επιτροπής και να είναι έτοιμα προς συζήτησιν κατά την προσεχή συνεδρίασιν του Σώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Δυνάμει των διατάξεων του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύττω την λήξιν της συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως 5.50 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 3ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 5.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των διατάξεων του 76ου 'Αρθρου του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι η ανάγκωσις ερωτήσεων και απαντήσεων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγκωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων. Καθορισθείς χρόνος ημισεία ώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 28ην Φεβρουαρίου 1963.

«'Εν αρδευτικόν έργον έχει γίνει εις την τοποθεσίαν «Κουρού Τερέ» εις το χωρίον Κουρουμναστήρι. Εάν κτισθή εις υδατοφράκτης εις τον ποταμόν θα αρδευώνται τουλάχιστον 1500 στρέμματα γης. Οι αγροί αυτοί που θα αρδευώνται είναι οι πλέον εύφοροι αγροί.

Εις μίαν εποχήν κατά την οποίαν προσπαθούμεν διά την αύξησιν της παραγωγικότητος, η ανέγερσις του εν λόγω υδατοφράκτου πρέπει να πραγματοποιηθή το συντομώτερον.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν να πληροφορήσῃ την Βουλὴν μας τί εἶδος σχέδια ἐξεδιόνησαν διά την ανέγερσιν του υδατοφράκτου και εις ποίαν ημερομηνίαν θα αρχίσῃ η ἐργασία.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Αυγούστου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 28ην Φεβρουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Εἰς Κουρουμναστήρι λειτουργοῦν δύο Ἀρδευτικά Τμήματα, τὸ Ἀρδευτικὸν Τμήμα «Κοτζά Δερέ» καὶ τὸ Ἀρδευτικὸν Τμήμα «Κουρού Δερέ». Διὰ τὸ «Κουρού Δερέ» δὲν ἔγιναν ἀρδευτικὰ ἔργα, ὑπάρχει ὁμῶς σχέδιον ἐγκριθέν ὑπὸ των γαιοκτημόνων διὰ καλύτεραν χρησιμοποίησιν τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ τοῦ οποίου θὰ στοιχίσῃ £6,400 καὶ τὸ οποίον ἐλπίζεται νὰ ἐκτελεσθῇ ἐντὸς τοῦ 1964. Τὸ σχέδιον τοῦτο προνοεῖ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ παρόντος προσωρινοῦ φράγματος δι' ἐτέρου ἐκ τσιμεντοκογκριτοῦ ὡς καὶ διὰ τὴν διεύρυσιν των ὑπαρχόντων ἀρδευτικῶν αὐλάκων διὰ νὰ δύνανται νὰ μεταφέρουν ὁλόκληρον τὴν ποσότητα τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ διὰ καλύτεραν ἀρδευσιν.

Τὸ ὕδωρ τοῦ «Κοτζά Δερέ» χρησιμοποιεῖται δι' ἀρδευσιν κατὰ τον χειμῶνα.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 1ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Αχμέτ Αζίζ Αλτάι, και ληφθείσα την 3ην Αυγούστου 1963.

«Μου ἐγένοντο παράπονα ὅτι πολλοὶ ἐμποροὶ δὲν χρησιμοποιοῦν ἐπὶ των πρὸς πώλησιν προσφερομένων ἐμπορευμάτων ἐτικέττας δεκνυούσας τὰς τιμὰς.

Παρακαλῶ ὅπως τὸ ἀρμόδιον Υπουργεῖον ἀποκαλύψῃ τὰ μέτρα τὰ οποία προτίθεται νὰ λάβῃ ἐπὶ του προκειμένου.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 22αν Αυγούστου 1963, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 3ην Αυγούστου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Αχμέτ Αζίζ Αλτάι.

«Ὁ Υπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπιθυμεῖ νὰ πληροφορήσῃ τὸ ἐντίμον μέλος τῆς Βουλῆς, των Ἀντιπροσώπων ὅτι ὑπάλλῃλοι τοῦ Υπουργεῖου τοῦ ἐπιθεωροῦν ἀνελλιπῶς τὰ καταστήματα καὶ τὰς ἀγορὰς διὰ νὰ διαπιστώσουν ὅτι ἡ ἀνάρτησις πινακίδων ἐπὶ των πρὸς πώλησιν προσφερομένων ἐμπορευμάτων συνάδει με τὰς προνοίας τῆς Ἀγορανομικῆς νομοθεσίας.

Αἱ παραβάσεις καταγγέλλονται, καὶ ἤδη ὠρισμένοι περιπτώσεις παραβάσεως, αἱ ὁποῖαι ἐσημειώθησαν, παρ' ὅλας τὰς σχετικὰς υποδείξεις καὶ προειδοποιήσεις πρὸς τὰ ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα, παρεπέμφθησαν εἰς τὸ Δικαστήριον.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή και ληφθείσα την 23ην Αυγούστου 1963.

«Ἐπειδὴ ἡ κρίσιμότης τοῦ προβλήματος τοῦ νεροῦ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Ἀμμοχώστου πλησιάζει καὶ τείνει νὰ ἐξελιχθῇ σύντομα εἰς τραγωδίαν, παρακαλῶ ὅπως πληροφορησῆτε τὴν Βουλὴν:—

- (1) Διὰ τὸν τρόπον με τὸν οποίον ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπιχειμένην καταστροφὴν καὶ
- (2) Ποῖα μέτρα προσωρινῆς καὶ ποῖα μέτρα ὀριστικῆς λύσεως τοῦ προβλήματος λαμβάνονται ὑπὸ τῆς Πολιτείας.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή, και ληφθείσα την 23ην Αυγούστου 1963.

«Παρακαλῶ ὅπως πληροφορησῆτε τὴν Βουλὴν κατὰ πόσον ἔχει μελετηθῇ τρόπος ἐνθαρρύνσεως παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως γάλακτος καὶ τρόπος αὐξήσεως παραγωγῆς των κτηνοτροφικῶν προϊόντων γενικῶς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εντιμη κ. Πρόεδρε ἔληξεν ἡ ἀνάγκωσις των ἐρωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἶναι:

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1963.

Παρακαλεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγώσῃ τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΑΡ. 8) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Τίτος Φάνος (αντιπροσωπεύων τον κ. Μιχαλάκη Σαββίδη) Προεδρεύων

Πάυλος Παύλου

Νεπήλ Ναπή

Ιωσήφ Γιαμάκης

Κεμάλ Ντενιζ.

(συνεδρία 10 καὶ 11)

Η Επιτροπή Οικονομικών μελέτησε το περί ο ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 29ην Αυγούστου 1963.

Η Επιτροπή είχε την ευκαιρίαν να ακούση πλήρεις λεπτομερείας και επεξηγήσεις αναφορικός με το Νομοσχέδιον παρά του κ. Βάνια Μαρκίδη, Γραμματέως του Υπουργείου Εξωτερικών.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου διάθεσις ποσού εκ £500 διά την καταβολήν της αντιμισθίας των εις διαφόρους χώρας του εξωτερικού Επιτίμων Προξενικών Αρχών της Δημοκρατίας, ως και διά διάφορα έξοδα, ως ταχυδρομικά τέλη, τηλεγραφήματα, σφραγίδας και γραφικήν ύλην. Το ποσόν τούτο αντιπροσωπεύει τας προϋπολογισθείσας αμέσους ανάγκας διαρκούντος του τρέχοντος έτους.

Η Επιτροπή Οικονομικών εγκρίνει ομοφώνως το προμνησθέν Νομοσχέδιον και εισηγείται την υπό της Βουλής ψήφισιν αυτού εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εάν δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τιαυτή υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 500 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 8) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμειον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Τίτος Φάνος (αντιπροσωπεύων τον κ. Μ. Σαββίδη)
Προεδρεύων
Παύλος Παύλου
Νεπήλ Ναπή
Ιωσήφ Γιαμάκης
Κεμάλ Ντενιζ.

Η Επιτροπή Οικονομικών μελέτησε το περί ο ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 29ην Αυγούστου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η εκ του Ταμείου Αναπτύξεως διάθεσις ποσού £1.000 διά την δαπάνην συντηρήσεως κονίκλων εις Ζακάκι και άλλους σταθμούς του Τμήματος Κτηνοτροφικών Υπηρεσιών.

Κατά το παρελθόν το Τμήμα Κτηνοτροφικών Υπηρεσιών διέτρηε πάντοτε αριθμόν κονίκλων είτε εις κτηνοτροφεία είτε εις σταθμούς αναπαραγωγής ζώων, εκεί δε όπου διετηρούντο τοιοῦτοι κόνικλοι, η δι' αυτούς δαπάνη περιλαμβάνετο εις την διά την συντήρησιν του σταθμού προβλεπομένη ολικήν δαπάνην. Σήμερον έχει δημιουργηθή εις Ζακάκι εντελώς χωριστόν κονικλοτροφείον, και ούτω θεωρείται σκόπιμον όπως η διά την συντήρησιν κονίκλων δαπάνη δεικνύεται χωρισμένως και μη συγχωνεύεται με την δαπάνην συντηρήσεως κτηνοτροφείων ή σταθμών αναπαραγωγής ζώων.

Διά τους ως άνω λόγους η Επιτροπή εγκρίνει ομοφώνως το προμνησθέν Νομοσχέδιον και εισηγείται την υπό της Βουλής ψήφισιν αυτού εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τιαυτή υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον I.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού 1.000 λιρών διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθής;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθής εις Νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1963.

(2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1963.

(3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1963.

(4) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 9) του 1963.

(5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 10) του 1963.

(6) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός Αρ. 2) Νόμος του 1963.

(7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 11) του 1963.

(8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 14) του 1963.

(9) Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

(10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 15) του 1963.

(11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

(12) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 12) του 1963.

(13) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 1963.

(14) Ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

(15) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 20ήν Ιουλίου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 (Αρ. 1 του 1963) και τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1963 (Αρ. 2 του 1963) (διά ποσόν £20.860).

(16) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 20ήν Ιουλίου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 (Αρ. 1 του 1963) και τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4, του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1963 (Αρ. 2 του 1963) (διά ποσόν £2.408).

(17) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 20ήν Ιουλίου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 (Αρ. 1 του 1963) και τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1963 (Αρ. 2 του 1963) (διά ποσόν £36.670).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος Π ως επίσης και οι Νόμοι 12, 13, 9, 10, 11, 14, 15, 16, ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως 12, ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως 13, παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Εν συντομία όλοι οι κατατεθέντες Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθη υπό του Υπουργείου Εσωτερικών και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εσωτερικών.

Ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθη υπό του Υπουργείου Εσωτερικών και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εσωτερικών.

Εάν η Επιτροπή Εσωτερικών νομίζω ότι χρειάζεται και τας απόψεις της Επιτροπής Υγείας, τότε δύναται να συνεργασθής και μετά της Επιτροπής Υγείας.

Τα έγγραφα τα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την μεταπροσεχή Πέμπτην, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 9) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 10) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός Αρ. 2) Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 11) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 14) του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 15) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 12) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 1963.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 12ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 5.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμς κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ανάγνωσις ερωτήσεων και απαντήσεων. Καθορισθείς χρόνος εν τέταρτον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Μαΐου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 24ην Μαΐου 1963.

«Μέσα στους τελευταίους μήνες η τιμή της ζάχαρης έχει σχεδόν τριπλασιαστεί. Συγκεκριμένα από £42 τον τόνο, ανέβηκε αυτές τις μέρες στις £110 τον τόνο.»

Υπάρχουν ισχυρισμοί ότι μερικοί έμποροι έκαμαν μεγάλες ποσότητες εισαγωγών στις τιμές των £42 και £60 τον τόνο και κερδίζουν σήμερα τεράστια ποσά σε βάρος του καταναλωτικού κοινού.

Μπορεί να μας πληροφορήσει το Υπουργείον Εμπορίου ποιες ποσότητες ζάχαρης εισήχθησαν στην Κύπρο από τον Γενάρη του 1963 μέχρι σήμερα και σε ποιες τιμές; (Δηλ. να πληροφορηθούμε για χωριστές ποσότητες εισαγωγών κάθε μήνα και τιμές για κάθε ποσότητα).

Λόγω της μεγάλης ανόδου των τιμών και του γεγονότος ότι αποτελεί είδος πρώτης ανάγκης, μελετά το Υπουργείον ζήτημα να θέσει υπό αγορανομικό έλεγχο τη ζάχαρη;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 4ην Σεπτεμβρίου 1963, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 24ην Μαΐου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Συμφώνως επισήμων στατιστικών στοιχείων διαθεσίμων μέχρι της στιγμής αι ακόλουθοι ποσότητες εισήχθησαν κατά τους μήνας Ιανουάριον — Ιούνιον, 1963:

Ιανουάριος: 1703 τόνοι, των οποίων η αξία συμπεριλαμβανομένου τελωνειακού δασμού και άλλων εξόδων μέχρι της αποθήκης του εισαγωγέως εκυμαίνεται μεταξύ £47 και £63 τον τόνο.

Φεβρουάριος: 1382 τόνοι, η τιμή των οποίων συμπεριλαμβανομένων και των προαναφερθέντων εξόδων εκυμαίνεται μεταξύ £56 και £79 κατά τόνο.

Μάρτιος: 1982 τόνοι, η τιμή των οποίων εκυμαίνεται μεταξύ £56 και £83 κατά τόνο.

Απρίλιος: 1241 τόνοι, η τιμή των οποίων εκυμαίνεται μεταξύ £56 και £104 κατά τόνο.

Μάιος—Ιούνιος: 247 τόνοι, η τιμή των οποίων συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων ως ανωτέρω ανήρχετο εις £97 κατά τόνο.

Η ως άνω αύξησις οφειλομένη εις τον υψωμόν της διεθνούς τιμής της ζαχάρως είχε ως αποτέλεσμα την αύξησιν της τιμής της ζαχάρως εις την επιτόπιον αγοράν.

Η εισαγωγή ζαχάρως είναι ελευθέρα δυνάμει Ανοικτής Αδείας Εισαγωγής προσφερομένη εις τον ελεύθερον συναγωνισμόν. Ως εκ τούτου η Κυβέρνησις δεν εθεώρησε το ζήτημα τούτο ως ιδιάζον. Παρόμοιοι διακυμάνσεις σημειούνται και

δι' άλλας προμηθείας ως των εδωδιμων ελαίων, ορούζης κλπ.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 2αν Σεπτεμβρίου 1963.

«Τόσον διά του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως όσον και δι' επανειλημμένων δηλώσεων των υπευθύνων κυβερνητικών κύκλων ανηγγέλη η μελετωμένη σύνταξις και κατάθεσις εις την Βουλήν τροποποιητικού Νομοσχεδίου του Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, βελτίωσις και ενσωμάτωσις του νόμου περί εργατικών ατυχημάτων εις το τροποποιητικόν νομοσχέδιον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και τέλος η σύνταξις και κατάθεσις Νομοσχεδίου κατοχυρούοντος τα έτη υπηρεσίας των Κυπρίων εργαζομένων.»

Παρ' όλον ότι τα εν λόγω Νομοσχέδια είναι υψίστης σημασίας διά την Κυπριακήν Εργατικήν Τάξιν, η κατάθεσις των εις την Βουλήν δεν επετεύχθη μέχρι σήμερα, παρά το γεγονός ότι εισήλθομεν εις την τετάρτην βουλευτικήν σύνοδον.

Δύναιται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφορήση την Βουλήν διά ποια σοβαρούς λόγους καθυστερεί η κατάθεσις των και πότε θα κατατεθούν ταύτα;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 2αν Σεπτεμβρίου 1963.

«Εις την αγόρευσίν μου κατά την συζήτησιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963 επέκρινα ως άδικον την κατανομήν του ποσού των £980.000 το οποίον διετέθη προς εκτέλεσιν αρδευτικών έργων, καθότι εκ του ποσού τούτου μόνον το ποσόν των £44.920 διετέθη διά την επαρχίαν Λεμεσού, και εκ τούτου μάάλιστα θα έπρεπε να αφαιρεθί ποσόν £15.000 το οποίον αποτελεί επαναψήφισιν κονδυλίου αρδευσεως Ακρωτηρίου.»

Διαρκούσης της συζητήσεως του εν λόγω προϋπολογισμού μας εδηλώθη υπό παρευρεθέντος υπευθύνου της Επιτροπής Προγραμματισμού, ότι ο λόγος της διαθέσεως του μικρού κονδυλίου διά την Λεμεσόν ήτο διότι η Επιτροπή Προγραμματισμού είχε υπ' όψιν της την εκτέλεσιν του φράγματος ποταμού Κούρρη εντός του έτους 1964.

Ως εκ τούτου θα επεθύμουν να ερωτήσω το αρμόδιον τμήμα τα ακόλουθα:

- (α) Ήρχισεν ή όχι η προπαρασκευή των σχεδίων του φράγματος ποταμού Κούρρη;
- (β) Εις ποιον στάδιον ευρίσκεται αύτη;
- (γ) Απεφασίσθη ή όχι η εκτέλεσις του εν λόγω φράγματος και, εάν ναι, πότε θα γίνη η έναρξις της εκτελέσεως τούτου;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αιμιλίου Φράγκου και ληφθείσα την 4ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Από μακρού χρόνου εκκρεμεί η κατάθεσις Νομοσχεδίου ρυθμιζοντος τον έλεγchon τιμής και ποιότητος των διαφόρων φαρμακευτικών ειδών. Ο τοιούτος έλεγχος των φαρμάκων αποτελεί επείγουσαν ανάγκην χάριν της υγείας του Κυπριακού λαού.»

1. Δύναιται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφορήση την Βουλήν ποιοι είναι οι σοβαροί λόγοι της καθυστέρησεως καταθέσεως εις την Βουλήν του εν λόγω Νομοσχεδίου;

2. Ο Φαρμακευτικός κόσμος της Δημοκρατίας από μακρόν χρόνου ζητεί νομική αναγνώριση του Φαρμακευτικού Συνδέσμου. Όπως άλλωστε συνέβη και με άλλες επαγγελματικές τάξεις. Δυνάμεθα να γνωρίζωμεν τους λόγους δι' ους καθυστερεί η κατάθεσις του εν λόγω Νομοσχεδίου;

3. Ο ιατρικός κόσμος της Δημοκρατίας ζητεί από μακρόν χρόνον νομική αναγνώριση του Ιατρικού Συνδέσμου. Δυνάμεθα να γνωρίζωμεν τους λόγους δι' ους καθυστερεί η κατάθεσις του σχετικού Νομοσχεδίου;

4. Το Επαρχιακόν Νοσοκομείον Λεμεσού παρουσιάζει σοβαράς ελλείψεις εξοπλισμού και προσωπικού. Παρ' όλας τας φιλοτίμους προσπάθειάς του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού το Νοσοκομείον Λεμεσού δεν δύναται να εκπληρώση πλήρως το υψηλόν προορισμόν του. Η έλλειψις φυσιοθεραπευτικού τμήματος, διαθερμιών, μηχανήματος παραδικού ρεύματος δι' ηλεκτροθεραπείαν, ηλεκτοκαρδιογράφου, μηχανήματος καταμετρήσεως του βασικού μεταβολισμού, Τραπεζής Αίματος κλπ. είναι κενά τα οποία πρέπει να συμπληρωθούν το ταχύτερον.

Η αποστολή απόρων ασθενών εις το Νοσοκομείον Λευκωσίας διά να υποστώσι θεραπείας ή εξετάσεις, εξ αιτίας των εν λόγω ελλείψεων, και δαπάνας και μεγάλην ταλαιπωρίαν προκαλεί εις αυτούς, δεν είναι δε ασύνηθες πολλάκις να επιστρέφουν άπρακτοι λόγω του παρατηρουμένου μεγάλου συνωστισμού εις το Νοσοκομείον Λευκωσίας.

Δύναται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφορήση την Βουλήν ποιά μέτρα ελήφθησαν ή θα ληφθούν προς συμπλήρωσιν των σοβαρών αυτών ελλείψεων;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη, και ληφθείσα την 5ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Έχει γίνει γνωστόν ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον κατέκρινε την προσφοράν Βρετανικού Οίκου αντί £255.000 διά την κατασκευήν του υδατοφράκτου Αργάκας Πάφου.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων ποιά άλλα προσφορά διὰ το ίδιον έργον έχουν υποβληθή και κατά πόσον η προσφορά του Βρετανικού Οίκου είναι η πλέον συμφέρουσα διά την Κύπρον.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 6ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Είναι γνωστόν ότι η πτώσις της στάθμης των υπογειών υδάτων εκθέτει εις σοβαρωτάτους κινδύνους την δεινροκαλλιέργειαν και τους κήπους γενικώς, ιδιαιτέρως εις την περιοχήν Βαρωσίων και Μόρφου.

Εν όψει της σοβαρότητος της καταστάσεως ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων, ποιά μέτρα λαμβάνονται υπό των αρχών προς επίσπευσιν της ανεγέρσεως ικανοποιητικού αριθμού υδατοδεξαμενών προς εμπλουτισμόν των υπογειών υδάτων ή ποιά άλλα μέτρα λαμβάνονται προς αντιμετώπισιν του άκρως σοβαρού αυτού προβλήματος;»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε έληξεν η ανάγνωσις των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία. Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 11) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 6ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρίστατο και ο περί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχε τας αναγκαίας επί του Νομοσχεδίου πληροφορίας.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η εκ του Ταμείου Αναπτύξεως διάθεσις ποσού £412 διά την απαλλαγήν εκ της υποχρεώσεως πληρωμής εκκρεμούντος υπολοίπου δανείου και τόκου οφειλομένου προς τους Δανειστικούς Επιτρόπους υπό της Χωριτικής Επιτροπής Υδάτων Κάτω Αρχιμανδρίτας και συναφθέντος διά την υδατοπρομήθειαν του χωρίου, ως και ποσού £19.850 διά την ανάπτυξιν αρδευτικών διευκολύνσεων διά την Πειραματικήν Έπαιλιν του εν Αθαλάσση Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών.

Η Επιτροπή ομοφώνως εγκρίνει και εισηγείται εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσθῃ εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪ-MAN:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεϊς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον, συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προόμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το προόμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £20.262 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 2 εγκριθῇ;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ. Κεφάλαιον. Ανάπτυξις Υδάτων, Ποσόν £412. Κεφάλαιον, Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών, Ποσόν £19.850.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωση θα γίνει δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 12) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Δάφνης Παναγίδης
Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Η Επιτροπή εμελέτησε το περι ού ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 9ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρίστατο και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχεν εξηγήσεις αναφορικώς προς το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις ποσού £10.000 διά την δαπάνην συμπληρώσεως της βελτιώσεως του λιμένος Κυρηνείας.

Η Επιτροπή επιθυμεί να εκφράση την ελπίδα ότι διά του ποσού αυτού των £10.000 θα συμπληρωθή οριστικώς ολόκληρος η εν τω λιμένι Κυρηνείας εργασία και δεν θα απαιτηθούν περαιτέρω χρήματα.

Η Επιτροπή εισηγείται κατά πλειοψηφίαν εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΙΜΑΝ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Εις το παρόν Νομοσχέδιον, έντιμοι κύριοι, προβλέπεται δαπάνη £10.000 διά την συμπλήρωσιν έργων εις τον λιμένα Κυρηνείας, τα οποία έχουν προγραμματισθή προ ολίγων ετών και ήρχισαν από δύο ή τριών ετών.

Τα έργα αναπτύξεως γενικώς πρέπει να τυγχάνουν υποστηρίξεως υπό της Βουλής και η Εκτελεστική Εξουσία πρέπει να ενθαρρύνεται να κάμη έργα τα οποία θα εξυπηρετήσουν την εθνικήν οικονομίαν του τόπου. Εν τούτοις υπάρχουν περιπτώσεις εις τας οποίας τυχόν κίνδυνος, το έργον το οποίον θα κατασκευασθή να δημιουργήση ζημίαν πιθανόν μεγαλύτεραν από εκείνην που θα ωφελήση, πρέπει να

προσελκύση την προσοχήν μας και προτού ψηφίσωμεν να το εξετάσωμεν με πολλήν περίσκεψιν.

Εις την προκειμένην περίπτωσιν πρόκειται περί συμπληρώσεως υπάρχοντος έργου διά το οποίον θέλω να εκφράσω μερικάς επιφυλάξεις και ενδοιασμούς διά μερικά ζήτήματα διά τα οποία είχαμεν πληροφορίας, αλλ' αι πληροφορίες δεν είναι ικανοποιητικά κατά την κρίσιν μου.

Εις τον λιμένα Κυρηνείας προβλέπεται να κλεισθή το υπάρχον βόρειον στόμιον και να δημιουργήση είσοδος κατά μήκος του φρουρίου Κυρηνείας. Διά του κλεισίματος του στομιού εκείνου υπάρχει μεγάλη πιθανότης όλα τα ακάθαρτα νερά τα οποία εισρέουν εις τον λιμένα από τα γειτονικά σπίτια να παραμένουν εις τον λιμένα και να δημιουργήσουν εστίαν μόλυνσεως. Εις το σημειον αυτό το Υπουργείον Συγκοινωνιών και Έργων μας διεβεβαίωσεν ότι προβλέπονται σωλήνες κάτωθεν από το φράγμα το οποίον θα ανεγείρουν εις το στόμιον, και πιστεύεται ότι διά των σωλήνων αυτών θα γίνεται κυκλοφορία του νερού του λιμένος και επομένως απομάκρυνσις των ακαθαρσιών. Δέχομαι την λύσιν αυτήν ως καλήν αλλ' εκφράζω επιφυλάξεις κατά πόσον θα είναι πλήρως ικανοποιητική.

Η δευτέρα επιφύλαξις είναι ότι ο λιμήν Κυρηνείας προορίζεται κυρίως διά κότερα προς εξυπηρέτησιν του τουρισμού. Τα πλείστα των κοττέρων είναι ιστιφόρα, έχουν ιστία, δεν κινούνται διά μηχανής, πράγμα το οποίον προϋποθέτει την ύπαρξιν έστω και ελαφρού ανέμου διά την είσοδον εις τον λιμένα. Ο υπό κατασκευήν μακρός δίαυλος κατά μήκος του φρουρίου ασφαλώς θα εμποδίξη την κίνησιν του αέρος, και τα ιστιφόρα θα πρέπει να ρυμουλκούνται διά να μπαίνουν εις τον λιμένα. Το δεύτερον αυτό σημειον δεν είναι πολύ σοβαρόν, εν πάση περιπτώσει αισθάνομαι την υποχρέωσιν να το αναφέρω.

Το τρίτον σημειον, το οποίον είναι και η σοβαρωτέρα επιφύλαξις, είναι η αμφιβολία κατά πόσον ελήφθησαν μέτρα διά να αποφευχθή οιοσδήποτε κίνδυνος εις το φρούριον Κυρηνείας. Αι πληροφορίες που εδόθησαν από τους υπευθύνους του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων είναι ότι δεν μπορούν να διαβεβαιώσουν ότι δεν υπάρχει κίνδυνος. Βεβαίως αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχει κίνδυνος, αλλ' διαβεβαίωσις περί του αντιθέτου δεν υπάρχει. Η επιφύλαξις μου οφείλεται εις το ότι εάν πρόκειται να γίνη έργον διά να εξυπηρετήση την εθνικήν οικονομίαν και να υπάρχει πιθανότης να επέλθη ζημία, και δη εις μίαν μεγάλης σημασίας τουριστικήν επένδυσιν όπως είναι το φρούριον, θα έπρεπε να σκεφθώμεν πολύ σοβαρά και ημείς και η Εκτελεστική Εξουσία και ιδιαιτέρως το Υπουργείον Συγκοινωνιών και Έργων, το οποίον έχει ευθύνην να κάμη όλας τας ερευνας και τας μελέτας, επιστημονικάς και τεχνικάς, να εξασφαλισθή πλήρως εναντίον οιοδήποτε πιθανού κινδύνου και μετά να προχωρήση.

Υπάρχει η πληροφορία ότι η εργασία αυτή γίνεται κατόπιν γνώμης ειδικού. Αλλ' εκφράζω αμφιβολίας κατά πόσον η γνώμη αυτή ηκολούθησεν επιστημονικήν και υπεύθυνον μελέτην προτού εκφρασθή.

Διά τους λόγους αυτούς κύριοι πιστεύω ότι προτού ψηφισθή αυτό το κονδύλι πρέπει να υπάρξη διαβεβαίωσις ότι δεν θα έχωμεν δυσάρεστους συνεπειάς εις ένα σοβαράς σημασίας μνημείον της Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Εκ της αγορεύσεως του έντιμου συναδέλφου κ. Παναγιώτη Τουμαζή, Προέδρου της Επιτροπής η οποία εμελέτησεν το παρόν Νομοσχέδιον, εσημείωσα τα εξής σημεία: Πρώτον, ότι υπάρχει κίνδυνος με τα έργα εκσκαφής τα οποία θα γίνουν να θέσουν εν κίνδυνω τα θεμέλια του φρουρίου Κυρηνείας και το οικοδόμημα να καταρρεύση. Δεύτερον, ότι η τοποθεσία του όρμου φαίνεται ότι είναι ακατάλληλος διά κότερα, διότι η

υπαρξίς του φρουρίου εμποδίζει τους ανέμους να πνέουν και να εισέρχονται μόνο τους τα κότερα, και ως εκ τούτου θα απαιτηθεί να ρυμουλκηθούν, εκτός βέβαια εάν ο εκπονήσας τα σχέδια είχε υπ' όψιν του ότι με την εκσκαφή θα κατέρρεεν το φρούριον και οι άνεμοι θα έμεναν ελεύθεροι διά να εισέρχονται τα πλοία. Εξάγω από αυτά τα δύο σημεία το συμπέρασμα ότι εκείνος ο οποίος έκαμε τα σχέδια δεν τα έκαμε εν τάξει, και όχι επί επιστημονικής βάσεως όπως είπεν ο έντιμος συνάδελφος κ. Τουμαζής.

Ο κ. Τουμαζής ζητεί από το Υπουργείον Δημοσίων Έργων να του εγγυηθή την ασφάλειαν του φρουρίου εάν προχωρήσουν αυτά τα έργα. Μα νομίζω ότι έχει λάθος εις αυτό το σημείον ο έντιμος συνάδελφος. Αυτήν την εγγύησιν πρέπει να την ζητήσει από τον εκπονήσαντα τα σχέδια, και όπως όλοι γνωρίζομεν ο εκπονήσας αυτά τα σχέδια είναι ο κ. Πίππας. Δυστυχώς όταν τον Φεβρουάριον του 1962 ηθέλησα να συζητήσω εντός της Βουλής την έκθεσίν του διά να αποδείξω ότι έγινε πολύ βεβιασμένα και χωρίς καμμίαν μελέτην διεκόπην διότι ήμην εκτός θέματος. Ήθελα να το αποδείξω αυτό τότε.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και τώρα είσθε εκτός θέματος όπως και ο κ. Τουμαζής ήτο εκτός θέματος.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα το οποίον έχομεν ενώπιόν μας είναι κατά πόσον θα ψηφίσωμεν το ποσόν των £10.000 διά την συμπλήρωσιν έργου το οποίον η Βουλή ενέκρινε, ή κατά πόσον θα μετατραπώμεν εις τεχνικόν σώμα διά να εξετάσωμεν τα σχέδια τεχνικόν;

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Εν τάξει κύριε Πρόεδρε. Εκεί που ήθελα να καταλήξω είναι ότι θέλω να ζητήσω ευθύνας. Θέλω να ζητήσω ευθύνας ότι τα σχέδια δεν ήσαν εντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού ζητήσετε ευθύνας, έντιμε κύριε Βουλευτά, θα έπρεπε να εξετάσετε εάν πράγματι τα σχέδια διά τον λιμένα Κυρηνείας έκαμεν ο κ. Πίππας. Ο κ. Πίππας ουδεμίαν σχέσιν έχει με τα σχέδια Κυρηνείας αλλά με τα σχέδια Λάρνακος και Λεμεσού. Απλώς επισκέφθη το έργο ενώ τούτο είχαν αρχίσει και εξέφρασαν ωρισμένας απόψεις διά την καλλιτέρευσιν του σχεδίου χωρίς όμως να κάμη μελέτην διά το θέμα τούτο.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Είναι επί των απόψεων αυτών όμως που έγινεν αυτό το σχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι θα ήτο ορθόν βουλευταί οι οποίοι αγορεύουν από το βήμα, και λέγω τούτο και διά τον κύριον Τουμαζήν, κυρίως επί τεχνικών θεμάτων, να εξακριβώνουν τα γεγονότα. Το σχέδιον διά το λιμάνι Κυρηνείας εξεπονήθη υπό του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων. Ήρχισε το έργο και παρεκλήθη ο κ. Πίππας ευρισκόμενος εις Κύπρον να εκφράση ωρισμένας απόψεις. Ουδέποτε εμελέτησε την εκπόνησιν σχεδίων διά τον λιμένα Κυρηνείας και ουδέποτε επληρώθη διά την συμβουλήν την οποίαν έδωσεν.

Δεύτερον, ο κ. Τουμαζής μας είπεν ότι υπάρχουν πληροφορίαι ότι πιθανόν να συμβή το α', πιθανόν να συμβή το β'. Η Βουλή δεν μπορεί να συζητήσει επί πληροφοριών αι οποίαι οδηγούν εις μίαν πιθανότητα, αλλά επί γεγονότων.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Η έκθεσις η οποία συνοδεύει το Νομοσχέδιον τούτο αναφέρει σαφώς ότι το Υπουργείον Δημοσίων Έργων έχει κάμη αυτά τα σχέδια τη εισηγήσει εμπειρογνώμονος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εμπειρογνώμων δεν είναι συνώνυμος με Πίππας. Υπάρχουν και άλλοι εμπειρογνώμονες, οι οποίοι είναι οι εμπειρογνώμονες του Υπουργείου.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Από τας πληροφορίας τας οποίας έχω από αρμόδια πρόσωπα, δεν θα τα αναφέρω αυτήν την στιγμήν, είναι ότι ο κερπτι αυτός ή ο εμπειρογνώμων είναι ο κ. Πίππας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σας λέγω μετά πάσης θετικότητας, διότι έχω δει τα έγγραφα του κ. Πίππα, ότι ο κ. Πίππας ουδολώς ανεμείχθη εις τον λιμένα Κυρηνείας, ότι επληρώθη διά τα σχέδια Λάρνακος και Λεμεσού και ότι απλώς ευρισκόμενος εις Κύπρον επισκέφθη το έργο και εξέφρασεν ωρισμένας απόψεις. Όπως το ίδιον έπραξεν και διά τον Ξερόν. Επισκέφθη τον Ξερόν, εξέφρασεν ωρισμένας απόψεις αλλ' ουδέποτε έκαμε μελέτην ή εξεπόνησε σχέδιον επί του οποίου να στηριχθή η Κυβέρνησις.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Θα ήθελα να πληροφορήσω τον έντιμον Πρόεδρον ότι εις την εισηγητικήν έκθεσιν την οποίαν έκαμε κατ' αρχάς υπάρχουν εισηγήσεις διά τα σχέδια της Κυρηνείας. Δυστυχώς δεν το είχα υπ' όψιν μου και δεν την έφερα σήμερα μαζί μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευτυχώς εγώ την έχω υπ' όψιν μου διότι την εμελέτησα. Εις την εισηγησίον του την πρώτην εισηγείται εις ποία μέρη της Κύπρου και διά ποιους λόγους πρέπει να γίνουν λιμάνια. Μα δεν κάμνει την τεχνικήν μελέτην των λιμανιών τα οποία θα γίνουν. Επί τη βάσει της πρώτης αυτής εισηγήσεως η Κυβέρνησις απεφάσισε να του αναθέση να κατασκευάση σχέδια διά δύο λιμάνια, Λεμεσού και Λάρνακος, τα οποία και κατεσκεύασεν.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Το ποσόν των £70.000 το οποίον θα πληρωθή δεν περιλαμβάνει και την επίβλεψιν διά τα έργα της Κυρηνείας;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς όχι.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Λυπούμαι αλλά είμαι με αυτήν την γνώμην, ότι περιλαμβάνεται και η επίβλεψις των σχεδίων της Κυρηνείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω μελετήσει τα έγγραφα και σας διαβεβαιώ ότι ουδεμίαν σχέσιν έχει το ποσόν αυτό με την επίβλεψιν διά οποιονδήποτε άλλον λιμένα, συμπεριλαμβανομένου και του λιμένος Αμμοχώστου, εκτός της Λάρνακος και Λεμεσού. Άλλωστε το υπό συζήτησιν θέμα δεν είναι κατά πόσον τα σχέδια τα οποία εξεπονήθησαν αυτήν την στιγμήν είναι καλά ή κακά, διότι δεν έχομεν στοιχεία εις την Βουλήν διά να το συζητήσωμεν.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έχω όμως τους ενδοιασμούς του Προέδρου ο οποίος εμελέτησεν αυτό το Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό το Νομοσχέδιον είναι Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός διά την συμπλήρωσιν έργου το οποίον η Βουλή ενέκρινε. Εάν η Βουλή ψηφίση ποσόν £30.000 διά την κατασκευήν μιας γεφύρας που η Βουλή νομίζει ότι πρέπει να γίνη, ασφαλώς η Βουλή δεν είναι το αρμόδιον σώμα να εξετάση εάν τα σχέδια τα οποία έγιναν είναι τα καλύτερα σχέδια διά την κατασκευήν της γεφύρας. Η ορθή διαδικασία είναι, εάν η Βουλή έχη στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι τα σχέδια είναι λανθασμένα, τότε να διορίση Επιτροπήν εξ εμπειρογνομένων να μελετήσουν τα σχέδια και να εκθέσουν εις την Βουλήν εάν πράγματι τα σχέδια είναι καλά ή κακά. Επί τεχνικών θεμάτων δεν είναι δυνατόν να διεξαχθή συζήτησις εις το Σώμα εφ' όσον τα στοιχεία δεν υπάρχουν ενώπιόν μας.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Ενώσω, έντιμε κύριε Πρόεδρε, εξεφράσθησαν απόψεις υπό του Προέδρου της Επιτροπής ότι υπάρχει έστω και μικρά πιθανότης να συμβή η κατάρρευσις του φρουρίου, τότε ζητώ όπως διορισθῆ μία επιτροπή η οποία να εξετάσῃ αυτά τα σχέδια και να μας υποβάλῃ τας απόψεις της προτού προχωρήσωμεν εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Ο κ. Ανδρέας Γιαγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Συζητούμεν διά την διάθεσιν ενός ποσού εκ £10.000 διά την συμπλήρωσιν ενός έργου ενός έργου το οποίον ήρχισεν το 1961 και διά το οποίον έργον το 1961 εψήφισεν αυτή η Βουλή ποσόν £50.000. (Εδαπανήθη δε ποσόν περίπου £20.000). Το 1962 εζητήθη από την ιδίαν Βουλήν άλλον ποσόν £60.000 διά συμπλήρωσιν του έργου. Το 1963 αυτή η Βουλή εψήφισεν άλλο ποσόν εκ £10.000 διά το ίδιον έργον. Και τώρα που εξωδευθη περίπου ποσόν, δεν ξεύρω αν κάμνω λάθος εις τους υπολογισμούς μου, £90.000 και μας ζητείται να ψηφίσωμεν ακόμη ποσόν £10.000 διά την συμπλήρωσιν του έργου, συζητούμεν διά ζητήματα εντελώς τεχνικής φύσεως, διά τα οποία πιθανόν οι συζητούντες να μην είναι εντελώς βέβαιοι· θέλωμεν να αμφισβητήσωμεν την περάτωσιν του σχεδίου ενώ κανονικά έπρεπε να ψηφίσωμεν το ποσόν, να τελειώσῃ το έργον, και εάν οι υπεύθυνοι, είτε εκπονηταί των σχεδίων είτε εκτελεσταί του έργου, κάνουν ωρισμένα λάθη, τότε, κατά την γνώμην μου, νομίζω ότι δύναται η Βουλή αυτή να ζητήσῃ οι υπεύθυνοι να λογοδοτήσωμεν και να τιμωρηθούμεν. Πιστεύω ότι και οι προηγούμενοι ομιληταί δεν έχουν σκοπόν να καταψηφίσουν το ποσόν τούτο, διά τον λόγον δε τούτον ζητώ από την Βουλήν όπως προβῆ εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου, και εάν γίνουσι τυχόν λάθη οι υπεύθυνοι τότε πρέπει να κληθούσι να λογοδοτήσωμεν. Το ίδιον άλλωστε συμβαίνει και με όλα τα άλλα έργα τα οποία εκτελούνται. Σε καμμίαν περίπτωσιν δεν εζητήσῃ η Βουλή αυτή ούτε σχέδια δρόμων, ούτε σχέδια γεφυριών, ούτε σχέδια υδατοφρακτών.

Δεν θέλω να εμποδίσω οποιονδήποτε συνάδελφον από το να εκφράσῃ τας απόψεις του, διότι πιστεύω ότι όλοι ελαύνονται από καλά ελατήρια διά την εθνικὴν οικονομίαν του τόπου, αλλά πιστεύω ότι η συζήτησις όπως ήρχισεν είναι λανθασμένη και η Βουλή πρέπει να προχωρήσῃ εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δάφνης Παναγίδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Νομίζω ότι ο κ. Γιαγκου έχει θίξει πολλά από τα σημεία τα οποία εσκόπευα να αναφέρω εις την ομιλίαν μου.

Εκτιμώ το σημείον το οποίον ήγειρεν ο κ. Τουμαζής διά δύο λόγους: Πρώτον, διότι είναι Πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού και, δεύτερον, διότι είναι τεχνικός. Όμως κατά την συζήτησιν εις την Επιτροπήν ήσαν παρόντες πέντε τουλάχιστον ειδικοί του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων μεταξύ των οποίων και ο εμπειρογνώμων τον οποίον μετεκάλεσεν η Κυβέρνησις από τα Ηνωμένα Έθνη. Έδωσαν διαβεβαιώσεις εις την Επιτροπήν ότι διά του ποσού το οποίον ζητούν τώρα να ψηφίσωμεν απ' ενός μεν θα συμπληρωθῇ το όλον έργον του λιμένος Κυρηναίας απ' ετέρου δε δεν υπάρχει άμεσος τουλάχιστον κίνδυνος καταρρεύσεως του φρουρίου Κυρηναίας· και νομίζω ότι δυνάμεθα ως Βουλή να δώσωμεν πίστιν εις τας διαβεβαιώσεις των τεχνικών της Κυβερνήσεως και να προχωρήσωμεν εις την ψήφισιν του ποσού διά να συμπληρωθῇ έν έργον το οποίον εξ άλλου προνοείται εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Έχω ακούσει μετά προσοχής τας παρατηρήσεις του έντιμου συνάδελφου κ. Τουμαζής και τας επιφυλάξεις του διά την ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου. Αλλά λυπούμαι να παρατηρήσω ότι δεν θα συμφωνήσω με τον έντιμον συνάδελφον, διότι πρόκειται περί ενός Νομοσχεδίου το οποίον έχομεν ψηφίσει, ως είπον και οι άλλοι συνάδελφοι, πλειστάκις αυξάνοντας το ποσόν της κατασκευής του λιμένος τούτου, και ο οποίος λιμήν συντείνει πολύ εις την ανάπτυξιν του τουρισμού της επαρχίας αυτής που είναι μία πηγή πλούτου διά τον τόπον και την οποία πηγήν πλούτου, ως ο τουρισμός, πρέπει να βοηθήσωμεν όσον το δυνατόν διά να εξασφαλίσωμεν περισσότερα εισοδήματα.

Ο έντιμος συνάδελφος έχει αναφέρει τρία γεγονότα:

Το πρώτον ήτο το ζήτημα ότι τα ακάθαρτα νερά της πόλεως χύνονται εις το λιμάνι και ότι υπάρχει πιθανότης να έχωμεν δυσάρεστα αποτελέσματα. Αλλά μου φαίνεται εφ' όσον έχουσι γίνει διευθετήσεις ούτως ώστε να υπάρχουσι υπόγεια τουνέλλια (tunnels) εις την θάλασσαν ούτως ώστε να κινήται το νερόν του λιμένος, ως και ο ίδιος έχει αναφέρει θεωρεί το ζήτημα αυτό λυθέν ικανοποιητικώς. Επομένως δεν γεννάται ζήτημα να συζητώμεν επί του σημείου τούτου.

Όσον αφορά την δευτέραν παρατήρησιν που έχει κάμει διά το ζήτημα του αέρος διά τα ιστιοφόρα κότερα, έχει παρατηρήσει ότι εάν δεν υπάρχει απαραίτητος άνεμος τότε τα κότερα δεν θα μπορέσωσι να εξέλθουν του λιμένος. Μα εάν δεν υπάρχῃ άνεμος τότε τα κότερα δεν είναι ανάγκη να βγουν έξω. Διότι χωρίς άνεμον με τα πανιά πῶς μπορεί να το μεταχειρισθῇ το κότερο;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μου φαίνεται ότι ο έντιμος Βουλευτής δεν είναι ναυτικός και δεν κατέχει το θέμα των ανέμων. Είναι δυνατόν να πνή άνεμος εκτός του λιμένος ο οποίος να επιτρέπῃ εις το σκάφος να κινήθῃ, αλλά λόγω του λεγομένου μώλου του λιμένος, εις την θέσιν που έχει γίνει, ο άνεμος να μην είναι αρκετός διά να κινήσῃ τα κότερα εντός του λιμένος. Εν πάσῃ περιπτώσει το όλον θέμα φαίνεται να είναι περί ανέμων!

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, μου φαίνεται ότι ξεύρετε καλά την Κυρηναίαν και το λιμάνι. Το λιμάνι είναι τριγυρισμένο από υψηλά κτίρια και το φρούριον. Επομένως εάν υπάρχῃ αέρας μέσα εις το λιμάνι θα υπάρχῃ και εις την διόδόν του. Δηλαδή διά να περάσῃ αυτό το τουνέλλι το οποίον έχει γίνει δεν θα το επηρεάσῃ καθόλου. Αλλά και εάν γεννάτο και αυτό το ζήτημα δεν είναι τόσο βαθύ ούτως ώστε να μην μπορούσι να μεταχειρισθούσι ένα ωρισμένο κουπί διά να βγουν.

Τώρα όσον αφορά το ζήτημα του κινδύνου, τον οποίον διατρέχει το φρούριον, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα πρέπει, και φαντάζομαι ότι θα έλαβαν όλας τας αναγκαίας προφυλάξεις διά να μην καταστρέφουσι ένα κόσμημα το οποίον έχομεν εις το μέρος αυτό, αλλά και εάν σταματήσωμεν να δώσωμεν αυτάς τας £10.000 ήδη το κακόν έγινε, δηλαδή δεν θα γλυτώσωμεν τίποτε από τον κίνδυνον, εάν υπάρχῃ κίνδυνος. Το ότι δε οι experts έχουσι πει ότι δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος, αλλ' απλώς δεν μπορούσι να δώσωσι καμμίαν εγγύησιν ότι δεν θα πέσῃ ποτέ αυτό το φρούριον, δεν με εκπλήττει, διότι θα ήσαν ανόητοι εάν έδιδαν τέτοιαν διαβεβαίωσιν. Διότι δεν φαντάζομαι να υπάρχῃ κτίριον εις τον κόσμον που μπορεί να δώσῃ κανείς διαβεβαίωσιν ότι ποτέ δεν θα πέσῃ. Αλλ' εκείνο το οποίον μπορούμεν να συστήσωμεν εις τους υπευθύνους διά την κατασκευήν αυτού του λιμένος είναι, αφού ψηφίσωμεν το ποσόν αυτό το οποίον ζητούν διά να αποτελειώσωσι αυτό το σχέδιον, εν η περιπτώσει χρειάζονται ωρισμένα μέτρα διά να προστατευθῇ το φρούριον, να τα πάρουν το γρηγορώτερον, ούτως ώστε να

είναι εξησφαλισμένη και η αρχαιότης αυτή την οποίαν έχουμε και η οποία είναι πολύτιμος διά τον τόπον.

Δι' αυτό θα προτείνω όπως το Νομοσχέδιον αυτό ψηφισθή εις Νόμον διά να μπορέση να αποτελειώση αυτό το έργον το οποίον ήρχισε προ ετών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Αντιλαμβάνομαι ότι ο έντιμος Βουλευτής κ. Τουμαζής ζητεί να δευτερολογήση.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Μπορώ από εδώ, κύριε Πρόεδρε, να πω δύο λέξεις; Λυπούμαι διότι θα αναφερθώ εις την συνεδρίαν της Επιτροπής, πράγμα το οποίον κατ' αρχήν η Βουλή δεν ευνοεί, αλλά είμαι υποχρεωμένος να αναφέρω ότι αυτά που ανέφερον ο έντιμος κύριος Δάφνης Παναγίδης, δεν ξέρω εάν έγιναν καλώς αντιληπτά, διότι, κατά την γνώμην μου, δεν αποδίδουν την πραγματικότητα.

Όπως ανέφερα εις την ομιλίαν μου, και όπως και συνέβη εις την πραγματικότητα, εξητήθη από τους τεχνικούς να διαβεβαιώσουν κατά πόσον είναι εξησφαλισμένον το κτίριον εξ αιτίας της κατασκευής αυτής της διαύλου, και εξέφρασαν την αδυναμίαν να διαβεβαιώσουν την Επιτροπήν ότι μπορεί να μην επηρεασθή το κτίριον λόγω της κατασκευής. Έκαμα πολύ εμφανές ότι δεν υπάρχει, ούτε ξέρω εάν υπάρχει, κίνδυνος, αλλ' εκείνο που με ανησυχούσεν είναι ότι δεν μπόρεσα να εξασφαλίσω διαβεβαιώσιν ότι ελήφθησαν τα μέτρα που χρειάζονται ώστε λόγω της κατασκευής αυτής να μην υπάρξη κίνδυνος εις το έργον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού θέσω το Νομοσχέδιον εις ψηφοφορίαν είμαι υποχρεωμένος να κάμω ωρισμένα βασικά παραρηγήσεις όχι επί του θέματος του λιμένος αλλ' επί του τρόπου διαδικασίας και εργασίας των Επιτροπών.

Το Νομοσχέδιον τούτο εξητάσθη υπό της Επιτροπής Προϋπολογισμού. Ασφαλώς δεν τίθεται σήμερον θέμα κατά πόσον το έργον έπρεπε να κατασκευασθή ή όχι διότι ήδη η κατασκευή του έργου ενεκρίθη εις δύο τακτικούς Προϋπολογισμούς και ποσόν χρημάτων περίπου αξίας 90.000 λιρών εδαπανήθη διά την κατασκευήν του έργου. Επομένως η Επιτροπή δεν ήτο υποχρεωμένη εις την έκθεσίν της να εισέλθη εις το κατά πόσον το έργον πρέπει να κατασκευασθή ή όχι.

Το ποσόν το οποίον ζητείται είναι διά την συμπλήρωσιν του έργου και ιδιαίτερος διά την κατασκευήν εξόδου αποχετεύσεως ούτως ώστε να μην υπάρξη κίνδυνος δημιουργίας εστίας μολύνσεως εντός του λιμένος. Ο διαυλος έχει κατασκευασθή, και εάν προξενή κίνδυνον ή όχι εις το φρούριον της Κυρηνείας τούτο είναι γεγονός το οποίον ουδόλως αλλάσσει διά της ψηφίσεως του ποσού των £10.000. Επομένως το έργον της Επιτροπής ήτο να εισηγηθή εις την Βουλήν κατά πόσον θα έπρεπε να εγκριθή αυτός ο συμπληρωματικός Προϋπολογισμός ή όχι. Εάν η Επιτροπή παραλλήλως, ενώ εξήταζε τον συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν, επεσήμαινε κίνδυνον εις το φρούριον της Κυρηνείας ή οποιονδήποτε άλλον κίνδυνον επί τη βάσει συγκεκριμένων τεχνικών στοιχείων, ώφειλε να ακολουθήση την διαδικασίαν, να συμβουλευή την αναβολήν της ψηφίσεως, και αφού παρέθετε συγκεκριμένα ουσιαστικά στοιχεία να ζητήση τον διορισμόν ειδικής τεχνικής επιτροπής προς εξέτασιν του τεχνικού θέματος.

Ασφαλώς ουδεμία Βουλή εις τον κόσμον είναι δυνατή να μετατραπή εις τεχνικόν σώμα ή είναι δυνατόν να τίθεται υπό την έγκρισίν της τεχνικόν τι σχέδιον. Ο σκοπός της Βουλής είναι να εγκρίνη κατά πόσον το έργον πρέπει να γίνη διότι ωφελεί ή όχι, ο δε τρόπος της κατασκευής είναι καθαρώς τεχνικόν θέμα εμπειρογνομώνων. Εις το παρόν στάδιον το μόνον στοιχείον το οποίον περιέχει η εισήγησις της επιτροπής είναι ότι εισηγείται την κατά πλειοψηφίαν ψήφισιν του

Νομοσχεδίου. Επομένως είναι αδύνατον να διεξαχθή εις την Βουλήν αυτήν εποικοδομητική συζήτησις επί του θέματος εφ' όσον δεν έχουμε ενώπιόν μας θετικά στοιχεία αλλ' απλώς υποθέσεις.

Εισηγούμαι επομένως όπως η Βουλή θεωρήση την εισηγητικήν έκθεσιν ως έκθεσιν συμπληρωματικού Προϋπολογισμού και προχωρήση εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Εις την αγόρευσίν μου είχα προτείνει όπως αναβληθή η ψήφισιν του Νομοσχεδίου αυτού και όπως διορισθή μία τεχνική Επιτροπή η οποία αφού μελετήση το όλον ζήτημα να μας υποβάλη τα πορίσματα της και μετά να ψηφίσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω υπ' όψιν μου την εισήγησίν σας την οποίαν, εάν επιμένετε, θα θέσω εις ψηφοφορίαν. Θα έλεγα όμως ότι η Βουλή αυτή δεν έχει κανένα θετικόν στοιχείον ενώπιόν της ούτως ώστε να αναβάλη την συμπλήρωσιν ενός έργου και να ζητήση τεχνικην εξέτασιν του θέματος. Τα μόνα στοιχεία, εάν είναι στοιχεία, τα οποία έχουμε είναι:

- (α) ότι πιθανόν να υπάρξη κίνδυνος εστίας μολύνσεως. Ο κ. Τουμαζής λέγει ότι με τα σχέδια τα οποία έχουν γίνει πιθανόν να μην υπάρξη, πιθανόν να υπάρξη. Αυτή είναι η τοποθέτησις.
- (β) Πιθανόν να μη πνέη αρκετός άνεμος διά να κινούνται τα κότερα λόγω της τοποθετήσεως του μώλου. Και τούτο μία πιθανότης. Ο μώλος έχει τοποθετηθή και είναι εύκολον να πλεύση ένα κότερον διά να εξακριβώσωμεν εάν υπάρχει αρκετός άνεμος ή όχι.
- (γ) Ο κ. Τουμαζής λέγει ότι αден με διεβεβαίωσαν, ή δεν μας διεβεβαίωσαν οι εμπειρογνώμονες ότι δεν υπάρχει κίνδυνος καταρρεύσεως του φρουρίου Κυρηνείας. Αυτό αποτελεί μίαν αρνητικήν θέσιν διότι οι εμπειρογνώμονες δεν είπαν ότι υπάρχει κίνδυνος. Είπαν ότι δεν διαβεβαιούν ότι δεν υπάρχει κίνδυνος. Δηλαδή αρνητικόν στοιχείον.

Επομένως φρονώ ότι δεν υπάρχουν σοβαρά θετικά στοιχεία επί των οποίων μπορούμεν να στηριχθώμεν να καθυστερήσωμεν την έγκρισιν ενός έργου και να προχωρήσωμεν εις τον διορισμόν τεχνικής επιτροπής διά να εξετάση το ζήτημα.

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Είναι γεγονός ότι δεν έχουμε στοιχεία τα οποία να διαβεβαιώσουν ότι μπορεί το οικοδόμημα αυτό να καταρρεύση. Είναι όμως και γεγονός ότι η πλειονότης των Βουλευτών δεν παρεκάθησαν εις την συνεδρίαν της Επιτροπής. Άρα οφείλομεν να λάβωμεν υπ' όψιν μας την έκθεσιν την οποίαν έκαμεν η Επιτροπή αυτή, και εις την έκθεσιν αυτήν ο Πρόεδρος της Επιτροπής εκφράζει ότι υπάρχει έστω και 1% κίνδυνος το κτίριον τούτο να καταρρεύση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα ανεγνώσατε την έκθεσιν. Η έκθεσις ουδόλως αναφέρεται εις το θέμα τούτο. Ούτε ο Πρόεδρος ούτε τα μέλη.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Λάθος έκαμα, έντιμε κύριε Πρόεδρε. Είναι εις την αγόρευσιν του ο Πρόεδρος που εδικαιολόγησεν την μη ψήφισιν εις την Επιτροπήν του Νομοσχεδίου τούτου. Όταν ο Πρόεδρος της Επιτροπής, εις την δικαιολογίαν την οποίαν φέρνει εις την μη ψήφισιν υπό της ολομελείας της Επιτροπής του Νομοσχεδίου τούτου, μας λέγει ότι υπάρχει αυτός ο κίνδυνος, οφείλομεν να τον λάβωμεν υπ' όψιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Πρόεδρος δεν λέγει ότι υπάρχει αυτός ο κίνδυνος. Ο Πρόεδρος λέγει ότι δεν τον διεβεβαίωσαν ότι δεν υπάρχει ο κίνδυνος, το οποίο είναι πολύ διαφορετικόν από του να λέγης ότι υπάρχει ο κίνδυνος.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Πάντως δεν ικανοποιήθη ότι δεν υπάρχει κίνδυνος από την εξήγησιν την οποίαν του έδωσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα θέσω εις ψηφοφορίαν την εισήγησίν σας όπως η ψήφισις του Νομοσχεδίου αναβληθή.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της εισηγήσεως όπως η έγκρισις του συμπληρωματικού Προϋπολογισμού αναβληθή και διορισθή τεχνική επιτροπή;

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ένας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τριάκοντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις απορρίπτεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκριθούν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται. Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο, κύριε Πρόεδρε.

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £10.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών.

Άρθρον 3ον. Πίναξ. Κεφάλαιον, Λιμένες, Άρθρον, Λιμήν Κυρηναίας. Ποσόν £10.000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Δύο αποχαί.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Δύο αποχαί.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 13) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Γίτος Φάνος

Γεώργιος Τομπάζος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Δάφνης Παναγίδης

Η Επιτροπή εμελέτησε το περι ου ο λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 27ην Σεπτεμβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η εκ του Ταμείου Αναπτύξεως διάθεσις ποσού £59.525 διά την δαπάνην της εκτελέσεως περαιτέρω σχεδίων υδατοπρομηθείας χωρίων διαρκούντος του τρέχοντος έτους.

Εκ των παρασχεθεισών πληροφοριών η Επιτροπή επεισήθη ότι η εκτέλεσις των εν λόγω έργων είναι επειγούσης φύσεως και απεφάσισεν ομοφώνως όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. ΑΛΤΑ-Ι:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £59.525 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησόμενων ποσών. Άρθρον 3ον. Πίναξ. Κεφάλαιον — Ανάπτυξιν Υδάτων. Άρθρον — Υδατοπρομήθεια Χωρίων. Ποσόν £59.525.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 9) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 9) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή εμελέτησε το προμνησθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν λαβούσαν χώραν την 6ην Σεπτεμβρίου 1963.

Η Επιτροπή είχε την ευκαιρίαν να ακούση παρά του Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών πλήρεις λεπτομερείας και επεξηγήσεις αφορώσας εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η εκ του Λογαριασμού Παγίου Ταμείου διάθεσις ποσού £80.000 διά την δαπάνην αγοράς οικίας ήτις θα χρησιμοποιηθή διά τα γραφεία της εν Λονδίνω Υπάτης Αρμοστείας ως και μικράς οικίας διά να χρησιμοποιηθή ως κατοικία του Υπάτου Αρμοστού.

Η Επιτροπή ομοφώνως εγκρίνει και εισηγείται εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. ΑΛΤΑ-Ι:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, ο κ. Μπερπερόγλου.

Ο κ. Μπερπερόγλου.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Προεδρείον. Ως αποτέλεσμα της εκθέσεως η οποία συνετάχθη, η οποία υπεβλήθη εις την Βουλήν από την επιτροπήν Προϋπολογισμού, είναι η ψήφισις ενός κονδυλίου 80.000 λιρών διά την αγοράν δύο οικημάτων, εν των οποίων

θα χρησιμοποιηθή ως κατοικία της Υπάτης Αρμοστείας εν Λονδίνω και έτερον οικημα ως Γραφεία αυτής. Η Βουλή εγκρίνει ποσόν το οποίον δεν παρεχωρήθη και το ποσόν αυτό δαπανάται κατόπιν της εγκρίσεως της Βουλής. Ενώ εν όψει των γεγονότων δεν έχουν τα πράγματα ούτως. Αγορεύω βάσει των προσωπικών μου πληροφοριών. Έχει αγορασθή εν οικημα εις την διεύθυνσιν Πάρκ στρητ 93 και αυτήν την στιγμήν γίνεται δαπάνη 7.000 λιρών διά καλλωπισμόν του κτιρίου. Και πάλιν βάσει των προσωπικών μου πληροφοριών έχει πληρωθή ανεπιστήμως ποσόν 95.000 λιρών διά την αγοράν αυτού του οικηματος. Κατά συνέπειαν έχει δαπανηθή ποσόν 80.000 λιρών και τώρα ζητείται η έγκρισις αυτής της δαπάνης. Και δυστυχώς αυτό δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει εις την Βουλήν μας. Το θεωρώ καθήκον μου να υποδείξω να επιστήσω την προσοχήν της Βουλής ότι αυτή είναι μια εσφαλμένη πορεία. Το έργον της Βουλής τότε μόνον είναι αισθητόν και έχει αποτέλεσμα όταν γίνουν προτάσεις, εγκριθούν τα ποσά και κατόπιν γίνουσι αι δαπάναι. Αλλ' εάν η Εκτελεστική Εξουσία κάμη τας δαπάνας και κατόπιν αποταθή διά την έγκρισιν της Βουλής, αυτό αποτελεί ένα ράπισμα κατά των εξουσιών ελέγχου της Βουλής μας.

Εκφράζω την επιθυμίαν όπως αυτή η εσφαλμένη πορεία μη ακολουθηθή ξανά ως εις το ρηθέν οικημα και είμαι σύμφωνος με την εκτελεστικήν εξουσίαν ότι το οικημα το οποίον ηγορήσθη εις το Λονδίνον ως κατοικία της Υπάτης Αρμοστείας είναι πολύ κατάλληλον. Δηλαδή βασικώς δεν υπάρχει λάθος αλλ' από απόψεως διαδικασίας η Βουλή έπραξε μέγαν σφάλμα. Εν πρώτοις θα έπρεπε η κυβέρνησις να πάρη την έγκρισιν της Βουλής και κατόπιν να δαπανήση ποσόν 55, 70 ή 80.000 λιρών.

Ελπίζω ότι η Εκτελεστική Εξουσία θα λάβη υπ' όψιν τα όσα έχω πει όσον αφορά το Νομοσχέδιον καθώς και την πορείαν η οποία ηκολούθη με το Νομοσχέδιον τούτου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον της Βουλής, έντιμοι συνάδελφοι. Το πρώτον μέρος της αγορεύσεώς μου θέλω να το αφιερώσω εις τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς οι οποίοι έχουν ψηφισθή και θα ψηφισθούν κατόπιν. Εις την έναρξιν της τετάρτης Συνόδου των εργασιών της Βουλής λυπούμεθα διότι είμεθα υποχρεωμένοι να επικρίνωμεν την αντίληψιν περί προϋπολογισμού της Κυβερνήσεως. Εις τας ημέρας της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας, όταν επεκρίναμεν τον τρόπον προετοιμασίας του Προϋπολογισμού, είχαμεν δώσει δικαιολογίαν ότι εκείνοι οι ενδιαφερόμενοι διά την προετοιμασίαν ενός προϋπολογισμού ήσαν αρχάριοι. Τώρα έχομεν εισέλθει εις το τέταρτον οικονομικόν έτος. Ευρισκόμεθα εις το τέταρτον οικονομικόν έτος και ηλπίζαμεν ότι οι αρμόδιοι της Κυβερνήσεως οι οποίοι ήσαν επιφορτισμένοι με το καθήκον της προετοιμασίας του Προϋπολογισμού θα είχαν σταματήσει από του να είναι αρχάριοι και θα είχαν μάθει να ετοιμάζουν έναν πλήρη Προϋπολογισμόν. Ως γνωστόν ο Προϋπολογισμός εκφράζει μίαν ισορροπίαν μεταξύ του ετησίου προγράμματος όσον αφορά τα έσοδα και έξοδα. Εφ' όσον δε υπάρχει απόλυτος ανάγκη, τα κονδύλια τα οποία είναι δυνατόν να ληφθούν υπ' όψιν ή μπορούν να ληφθούν υπ' όψιν καθ' όν χρόνον ετοιμάζεται ο Προϋπολογισμός η περιλήψις των εις τον Προϋπολογισμόν είναι αναγκαία και πρέπει να συμπεριλαμβανώνται εις τον Προϋπολογισμόν και να μην αποτελούν θέμα Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού. Ενώ αντί να γίνεται έτσι, όταν προετοιμάζεται ο Προϋπολογισμός δεν δίδεται η απαιτούμενη προσοχή. Η ειδική ευθύνη ειδικώς έναντι αυτής της Βουλής δεν γίνεται αισθητή και αρχίζει η υποβολή επιπροσθέτων Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από του πρώτου μέρους του οικονομικού έτους. Ο αριθμός των επιπροσθέτων Προϋπολογισμών ο οποίος έχει αποσταλή εις την Βουλήν μέχρι σήμερα είναι γνωστός. Αυτή η κατάστασις είναι εντελώς αντίθετος προς

την αντίληψήν του Προϋπολογισμού. Αυτή η κατάσταση ίσως με υπερβολήν να ομοιάζει με την κατάσταση ενός αγά τοιφικάτορα του οποίου έχει παρέλθει η μόδα. Εν τω μεταξύ ενθυμείται έργα τα οποία πρέπει να κάμη και αρχίζει να κάμνει αυτά τα έργα με το να εξοδεύη από την τσέπη του ή να ευρίσκη άλλου χρήματα. Εάν πρόκειται να ακολουθηθή αυτή η οδός, δεν υπάρχει λόγος να ετοιμάζεται ο Προϋπολογισμός. Όταν πρόκειται η Κυβέρνησις να κάμη ένα έργον, υποβάλλει εις την Βουλήν ένα επιπρόσθετον προϋπολογισμόν ή ένα μικρόν Προϋπολογισμόν και κάμνει το έργον τούτο.

Συνάδελφοι, αυτά τα είχαν πει σε υπερβολικούς τόνους, διά να αποδείξω την κρισιμότητα της καταστάσεως. Και πάλιν εντός του οικονομικού έτους 1963 ελπίζομεν ότι θα έχη εκμαθηθή η τεχνική του προετοιμάζειν τους Προϋπολογισμούς και δεν θα καταναλώσεται ο πολύτιμος χρόνος της Βουλής αυτής σε υπεραριθμούς Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς. Είμαι βέβαιος ότι κάποτε δημιουργείται μία τοιαύτη κατάσταση και το ποσόν το οποίον ψηφίζεται εις τον Προϋπολογισμόν και εις τον Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν αλλοιώνει την πραγματικήν αξίαν και σημασίαν του πραγματικού ελέγχου, η οποία δεν είναι δυνατόν να γίνη αντιληπτή. Και είναι πολύ πιθανόν όπως τα έξοδα τα οποία εμφανίζονται εις τους επιπροσθέτους Προϋπολογισμούς να έχουν μείνει εκτός της πολιτικής και του σκοπού τον οποίον επιδιώκει η Βουλή, η οποία εγκρίνει τον Προϋπολογισμόν. Στο θέμα αυτό καταλήγω σε μίαν ουσιαδή επιθυμίαν πάνω εις το Νομοσχέδιον και όσον αφορά την ουσίαν του Νομοσχεδίου το οποίον ευρίσκεται υπο συζήτησιν. Τα όσα είχαν να πω, επειδή περίπου τα έχει πει ο έντιμος συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου, ο οποίος ηγόρευσε πριν από εμένα, διά να μην καταναλώσω περισσότερον τον πολύτιμον σας χρόνον, θα αρκεσθώ με το να συμπερισθώ τας απόψεις των συνάδελφου αυτού. Το θέμα έχει εγερθεί από της αρχής των εργασιών της Βουλής και είναι θέμα πονοκεφάλου. Και επίσης έχει περαιτέρω σημασίαν το ζήτημα διότι έρχεται εις το φως το γεγονός ότι η Εκτελεστική Εξουσία δεν δίδει καμμίαν σημασίαν εις το Νομοθετικόν Σώμα. Υποθέτω ότι εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν υπάρχει ένας τοιούτος συλλογισμός ότι δηλαδή εκείνοι θα κάμνουν τα έξοδα τα οποία θέλουν και η Βουλή θα τα ψηφίζει. Επομένως αυτό και πράττουν. Είναι πολύ πικρόν να θεωρήση τις ότι η κυβέρνησις έφθασεν εις αυτό το σημειον ή ότι θα φθάση εις αυτό το σημειον και πάλιν. Με μίαν επιθυμίαν θέλω να τελειώσω την αγόρευσίν μου ελπίζω ότι από τούδε και εις το εξής η εκτελεστική Εξουσία δεν θα χωρήση, εις δαπάνην προτού λάβη την έγκρισιν αυτής της Βουλής, η οποία να μην είναι εξουσιοδοτημένη δι' αυτόν τον σκοπόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Έχω ακούσει τα όσα έχει αναφέρει ο έντιμος συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου και τα όσα έχει αναφέρει ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ. Εν πρώτοις θα αναφερθώ εις τα όσα έχει πει ο έντιμος συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου.

Εις την Αγγλίαν ως ξέρομεν το 1/6 του πληθυσμού της Κύπρου έχει μετοικήσει εκεί, και βεβαίως η Αρμοστεία έχει πολλές υποχρεώσεις και μεγάλην σημασίαν διά τον τόπον να παρουσιάζεται ως πρέπει. Θα ήθελα να επεκταθώ επί του σημείου τούτου αλλά επιφυλάσσομαι εις την κατάλληλον στιγμήν.

Εκείνο το οποίον με ευχαριστεί είναι ότι εις το σημειον αυτό ο έντιμος συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου συμφωνεί ότι καλώς έχει αποφασισθή να αγορασθή αυτό το κτίριον. Και συμφωνώ μαζί του διότι οφείλαμεν να συγκεντρώσωμεν όλες τες δραστηριότητες της Αρμοστείας και του Προξενείου μας εις το ίδιον οίκημα διά να είναι ευκολωτέρα η επαφή του Κυπριακού κοινού, του κατοικούντος εν Αγγλία, με την Αρμοστείαν και το Προξενείον ως και τανάπαλιν. Εκείνο

όμως το οποίον έχει αναφέρει ο έντιμος συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου είναι ότι το κτίριον αυτό, από πληροφορίες ιδιωτικές που έχει, έχει αγορασθή και ήδη διορθώνεται, και σήμερα μας παρουσιάζεται, μετά που είναι γεγονός τετελεσμένον, ποσόν ωρισμένον διά να το ψηφίσωμεν διά την αγοράν του κτιρίου τούτου. Ίσως να έχη δίκαιον επί των πληροφοριών των ιδιωτικών τας οποίας έχει. Αλλά ίσως να μη συμφωνώ, και δεν συμφωνώ με την κριτική η οποία έχει γίνη διά την Κυβερνητικήν αυτήν πράξιν, διά τους εξής λόγους τους οποίους θέλω να εκθέσω.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το να μας παρουσιάζουν κάτι το οποίον έχει γίνη και να μας ζητούν κατόπιν της έγκρισιν είναι λανθασμένον, και συμφωνώ πλήρως ότι δεν πρέπει να γίνεταί. Αλλά κάθε κανών έχει την εξαίρεσίν του. Εις την περίπτωσιν αυτήν η Βουλή αυτή η ίδια, από την οποίαν σήμερα ζητούν να εγκρίνη το ποσόν αυτό, έχει εγκρίνει ήδη ωρισμένον ποσόν, περίπου το ίδιον διά την αγοράν τοιούτου οικήματος. Αλλά μέχρις ότου η Βουλή αυτή αποφασισή, την πρώτην φοράν όταν μας ελητήθη το ποσόν αυτό, να εγκρίνη το ποσόν, το κτήμα το οποίον επρόκειτο να αγορασθή είχε διατεθή άλλου. Εις δε την Αγγλίαν που έτυχε να ήμουν τους τελευταίους μήνας έχω εξακριβώσει από τραπεζιτικούς κύκλους ότι η τιμή των κτημάτων εις την Αγγλίαν τα τελευταία δύο χρόνια έχει αυξηθή κατά 30%, και υπάρχει μεγάλη ζήτησις, εις το Λονδίνον προπαντός, και μεγάλη πιθανότης αυξήσεως των τιμών. Επομένως όταν παρουσιάζεται ένα κτήμα το οποίον είναι προς πώλησιν, εν η περίπτωσης ο αγοραστής δεν αποφασίζει αμέσως το κτήμα αυτό διατίθεται και δεν περιμένει μέχρις ότου έλθη εις την Κύπρον η είδησις ότι υπάρχει κτήμα, προταθή υπό του Υπουργού εις το Υπουργικόν Συμβούλιον, συνεδριάση το Υπουργικόν Συμβούλιον, σταλή εις την Επιτροπήν της Βουλής και η Βουλή πάρη την απόφασιν, διότι μέχρι της στιγμής εκείνης το σπίτι θα έχει πωληθή και κατοικήθη. Δι' αυτό μου φαίνεται ίσως η κριτική του έντιμου συνάδελφου να είναι άδικος. Και δεν θα έπρεπε εις αυτήν την περίπτωσιν να κάμωμεν μομφήν κατά της Κυβερνήσεως διά την πράξιν της αυτήν, παρά το γεγονός ότι εάν ήτο περίπτωσις εις την οποίαν δεν υπήρχε κίνδυνος να χαθή η ευκαιρία θα συνεφώνουν με τον συνάδελφον κ. Μπερπερόγλου. Τώρα όσον αφορά τα όσα έχει πει ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ περί προϋπολογισμού, να μου επιτρέψη να μην συμφωνήσω πλήρως με τας απόψεις μου. Και να εξηγήσω τους λόγους γιατί. Βεβαίως το να γίνεταί ένας επιπόλαιος προϋπολογισμός, χωρίς να λαμβάνωνται υπ' όψιν τι είναι εκείνα τα απαραίτητα τα οποία χρειαζόμεθα και απλώς να βάζουν ωρισμένους αριθμούς και μετά να μας βομβαρδίζουν με άλλους προϋπολογισμούς, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι λανθασμένη πολιτική. Αλλά το να ζητούμεν κάμνοντες ένα προϋπολογισμόν εις τον οποίον να έχωμεν την απαίτησιν το κάθε τι να καλύπτεται και να μην ζητούμεν κανένα άλλο κονδύλιον να ψηφίζεται υπό της Βουλής κατά την περίοδον του έτους εκείνου, θα είχαμεν το δικαίωμα να το ζητήσωμεν εν η περιπτώσει είχαμεν και ημείς την διάθεσιν να δώσωμεν ένα ωρισμένον ποσόν το οποίον να μένη εις την διάθεσιν του Υπουργικού Συμβουλίου διά να καλύπτη τα ελλείμματα των διαφόρων κονδυλίων τα οποία έχομεν ψηφίσει και τα οποία δεν είναι αρκετά διά να καλύψουν την δαπάνην. Αλλ' επ' όσον αυτήν την μέθοδον κανείς από ημάς δεν την εγκρίνει, και θέλομεν να έχωμεν τον έλεγχον όλων των πράξεων του Υπουργικού Συμβουλίου ως υπεύθυνοι διά τα έξοδα και τας πράξεις αι οποίαι αφορούν την οικονομίαν του τόπου μας, δεν πρέπει να αναμείνωμεν ούτως ώστε το κάθε σχέδιον να είναι με το γρόσι συμφωνον το τι θα εξοδευθή χωρίς να ζητούνται επιπρόσθετοι μικροί προϋπολογισμοί, διότι άλλως θα ήτο αδύνατον να εργασθή η Κυβέρνησις, διότι δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ένας προϋπολογισμός δεν σημαίνει ότι τα έσοδα ή τα έξοδα είναι ακριβώς εκείνα τα οποία αναφέρομεν, αλλά είναι εν το πλέον δυνατόν πλησίον ποσόν το οποίον θα εξοδευθή η θα εισπραχθή. Διότι όπως εις τας επιχειρήσεις, εις τας εταιρείας, όταν γίνονται

οι Προϋπολογισμοί, και λαμβάνονται υπ' όψιν τα έσοδα και τα έξοδα, δεν είναι ποτέ ακριβείς όταν τελειώσει το έτος, το ίδιο συμβαίνει και εις την Κυβέρνησιν, μάλιστα ίσως σε μεγαλύτερον βαθμόν, διότι η Κυβέρνησις έχει να ικανοποιήσας τας απαιτήσεις και τας ανάγκας ολοκλήρου πληθυσμού, ως επίσης και από τα έσοδα τα οποία έχει, εξαρτάται από διαφόρους συνθήκας αι οποίαι μπορούν να εγερθούν κατά πόσον τα έσοδα μπορούν να αυξηθούν ή να ελαττωθούν.

Γι' αυτό παρά το ότι συμφωνώ ότι πρέπει να γίνεται μελέτη του προϋπολογισμού τοιαύτη ούτως ώστε όταν αποστέλλεται εις την Βουλήν προς ψήφισιν να είναι κατά το πλέον δυνατόν πλησίον της πραγματικότητος, εν τούτοις δεν συμφωνώ ότι πρέπει να έχωμεν την απαίτησιν ότι μίαν φοράν τον χρόνον πρέπει να συνερχώμεθα να βλέπωμεν ένα προϋπολογισμόν και να μη ξαναμελετώμεν άλλους, νομοσχέδια τα οποία μας στέλλουν προς επιψήφισιν, διότι εάν γίνετο αυτό το πράγμα τότε δεν θα είχαμεν την ευκαιρίαν οι Βουλευταί να συναντώμεθα μεταξύ μας κάθε ωρισμένες μέρες, διότι δεν θα είχαμεν εργασίαν να κἀνωμεν!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ):

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Προεδρείον. Παρηκολούθησα μετά προσοχής την αγόρευσιν του εντίμου συναδέλφου κ. Σαββίδη. Κατά την αγόρευσίν του ο κ. Σαββίδης έχει δικαίον εις τας απόψεις του και τοι κατά την άποψίν μου εγώ έχω δικαίον αλλά μεταξύ ημών υπάρχει μία μικρά διαφορά.

Ο κ. Σαββίδης επελήθη του ζητήματος ως εις έμπορος και έκαμε τας παρατηρήσεις του υπό αυτήν την ιδιότητα. Εγώ δε επήρα το ζήτημα ως Μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων και εμελέτησα το ζήτημα και υπέβαλα τας παρατηρήσεις μου υπό αυτήν την ιδιότητα κι εμελέτησα το ζήτημα ως μέλος μιας Βουλής των Αντιπροσώπων, η οποία έχει το δικαίωμα να ελέγχη τα έξοδα. Ενώ ο κ. Σαββίδης έλαβεν υπ' όψιν του ότι η αξία της ακινήτου περιουσίας έχει αυξηθή κατά 30% και ότι αυτή η τακτική θα συνεχισθή. Κατά την άποψίν μου η ελάττωσις ή η αύξησις των τιμών της ακινήτου περιουσίας ουδόλως ελαττώνει το δικαίωμα του ελέγχου αυτής της Βουλής. Κατά συνέπειαν κατ' ουσίαν και ο κ. Σαββίδης έχει παραδεχθή ότι είναι μία ασφαμένη τακτική να ζητηθή η έγκρισις της Βουλής κατόπιν που γίνονται τα έξοδα αλλά τι να γίνη, εφ' όσον ηδυνήθη να ελευθερώσθ τον εαυτόν του από την ιδιότητα εμπόρου εξ αιτίας του οποίου αυτή η διαφορά προέκυψε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλιτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Παρακαλώ έντιμε κ. Πρόεδρε όπως μου επιτραπή να ομιλήσω απ' εδώ, διότι θα δώσω μίαν μικράν εξήγησιν όσον αφορά τα γεγονότα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπορείτε να δώσετε την εξήγησιν εφ' όσον δεν πρόκειται να είναι μακρά αγόρευσις.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Ευχαριστώ. Τον έντιμον κ. Μιχαλάκη Σαββίδη τον ευχαριστώ, διότι είπεν εις την αγόρευσίν του ότι είναι σύμφωνος με δύο παρατηρήσεις ιδικάς μου. Παρ' όλον ότι έχει προσπαθήσει να δώση μίαν απάντησιν και παρ' όλον ότι έχει προσπαθήσει ν εξήγησθ τον τρόπον της λειτουργίας της Κυβερνήσεως και την κατάστασιν αυτής κατ ουσίαν και οι δύο είμεθα σύμφωνοι. Εγώ είχα εκφράσει μίαν γνωστήν πραγματικότητα. Φαντάζομαι ότι έχομεν αρκετάς γνώσεις όσον αφορά το θέμα προϋπολογισμού. Και διά τον λόγον αυτόν δεν υπάρχει λόγος όπως εις εξ ημών δώση μίαν λύσιν επί του θέματος τούτου. Αλλά θέλω να εξηγήσω το εξής.

Εξ όσων ενθυμούμαι υπάρχει κονδύλιον εις τον Προϋπολογισμόν 200.000 λιρών δι αποβλέπτους δαπάνας. Και είμαι της απόψεως ότι είναι δικαίωμα μας να περιμένωμεν όπως γίνη ένας καλός ακριβής προϋπολογισμός δι' αποβλέπτους δαπάνας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γιαμάκης.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδέλφοι.

Από τας αγορεύσεις των έντιμων συναδέλφων αντελήφθη ότι κανείς δεν ενίσταται εις την ψήφισιν του ποσού του αναφερομένου εις τον Νομοσχέδιον διά την αγοράν δύο κτιρίων διά την Πρεσβείαν και το Προξενείον καθώς και διά την κατοικίαν του Υπάτου Αρμοστού εις Λονδίον. Αναφορικάς με τον έλεγχο, τον οποίον ανέφερον ο κ. Μπερπερογλου, υπό της Βουλής, ως θέμα αρχής συμφωνώ πληρέστατα ότι όλα τα κονδύλια πρέπει να ψηφίζονται πρώτον υπό της Βουλής και κατόπιν να εξοδεύονται. Αλλ' έχω την γνώμη ότι κάθε περίπτωσις πρέπει να μελετάται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία την χαρακτηρίζουν. Υπάρχουν περιπτώσεις επειγούσης φύσεως, και η παρούσα περίπτωσις πρέπει να θεωρηθεί ως τοιαύτη, που η Κυβέρνησις αναγκάζεται να εξοδεύση ένα ποσόν προτού τούτο ψηφισθή υπό της Βουλής λόγω της επειγούσης φύσεως η οποία το χαρακτηρίζει. Το κτίριον εις το οποίον εστεγάζετο το Προξενείον εις Λονδίον, εις το Regent Street, η ενουκίασις του οποίου έληγε περί τα τέλη Αυγούστου, έπρεπε κάπου να μεταφερθή. Ως μέλος της Επιτροπής Προϋπολογισμού οφείλω να αναφέρω ότι ο Λειτουργός επί του Προϋπολογισμού μας επληροφόρησεν ότι το παρόν Νομοσχέδιον εστάλη υπό του Υπουργείου Οικονομικών περί τα τέλη Ιουνίου, δηλαδή κατά την εποχήν κατά την οποίαν θα έκλειεν η Βουλή. Επομένως εάν το Νομοσχέδιον εξητάζετο προτού κλειση η Βουλή δεν υπάρχει η ελαχίστη αμφιβολία ότι τούτο θα εψηφίζετο. Λόγω όμως της διακοπής της λειτουργίας της Βουλής από τα τέλη Ιουνίου μέχρι τέλους Αυγούστου, δεν κατέστη δυνατή η μελέτη του εν λόγω Νομοσχεδίου υπό της Επιτροπής και η ψήφισις του εις νόμον. Το Προξενείον έπρεπε κάπου να μεταφερθή, δεν μπορούσε να μείνη κλειστόν. Και η Βουλή δεν ελειτούργουσε την εποχήν εκείνην, και επομένως νομίζω ότι η Κυβέρνησις εχρησιμοποίησεν ωρισμένα χρήματα από τα επειγούσης φύσεως χρήματα ούσα βεβαία ότι, λόγω της ειδικής αυτής περιπτώσεως, η Βουλή δεν θα έφερεν ένστασιν διά την ψήφισιν του εν λόγω ποσού.

Ως ετόνισα και εις την αρχήν, ως θέμα αρχής συμφωνώ ότι τα κονδύλια πρέπει να ψηφίζονται πρώτον και κατόπιν να εξοδεύονται. Αλλά κάθε περίπτωσις πρέπει να εξετάζηται με τα ειδικά χαρακτηριστικά τα οποία την χαρακτηρίζουν.

Επομένως νομίζω ότι η Κυβέρνησις δεν έπραξε και μεγάλο σφάλμα το να εξοδεύη τα χρήματα αυτά προτού ψηφισθούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί θα δευτερολογήσθ ο κ. Σαββίδης.

Ο κ. Σαββίδης έχει.....

Ο κ. Νεπήλ.

Ν. ΝΕΠΗΛ:

Εάν μου επιτρέπεται από της θέσεώς μου θέλω να υποβάλω μίαν ερώτησιν εις τον φίλον μου Γιαμάκην ο οποίος υπεράσπισε την Κυβέρνησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να υπενθυμίσω τον κ. Νεπήλ ότι δεν υποβάλλονται απ' ευθείας ερωτήσεις προς τον κ. Γιαμάκην, αλλ' απευθύνεται ο ομιλητής προς την ολομέλειαν της Βουλής.

Ν. ΝΑΠΗ:

Να υποβάλω έν σημείον εις την Βουλήν και τότε ευρίσκει την εκδοχήν της. Εις την έκθεσιν του Υπουργείου Οικονο-

μικών λέγεται ότι αυτό το θέμα συνεζητήθη εις το Υπουργικόν Συμβούλιον την 4ην Ιουνίου, Απριλίου. Αλλά κατόπιν διά να δωθή ελαφρυντικόν του σφάλματος της Εκτελεστικής Εξουσίας επί του θέματος τούτου εις μίαν εποχήν που η Βουλή ήτο κλειστή, επειγόντως έγινε ο ισχυρισμός ότι προ του κινδύνου η Αρμοστέα να μείνη άνευ οικήματος, ηγοράσθη αυτό το οίκημα, επιπροσθέτως ο ίδιος Λειτουργός Προϋπολογισμού είχε κάμει διαφορετικά εισηγήσεις διά του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Αρ. 7 και εις αυτήν την εισήγησίν του διαφοροποιείται, ώστε με τα δύο να υπάρχει μία περισυλλογή 10.000 λιρών. Και είμαι της απόψεως ότι όλα αυτά δεν πρέπει να περαστούν άνευ της δεούσης προσοχής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης έχει τον λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Ο έντιμος συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου αναφερθείς εις τα όσα έχω αναφέρει, έχει πει ότι εγώ μεν σκέπτομαι ως έμπορος ο ίδιος δε ως Βουλευτής. Να μου επιτρέψη να του κάμω μίαν διόρθωσιν. Δεν αμφισβητώ ότι σκέπτεται ως Βουλευτής, αλλά και εγώ σκέπτομαι ως Βουλευτής. Αλλά εγώ σκέπτομαι ως Βουλευτής με νουν εμπόρου και με κάτι το οποίο είναι πρακτικόν και συμφέρον, διότι πρόκειται περί ζητήματος οικονομικού με το οποίον συνδέεται το εμπόριον. Ενώ ο έντιμος συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου σκέπτεται, βεβαίως ως Βουλευτής, αλλά και ως δικηγόρος, που είναι θεωρία και συζήτησις, και εδώ υπάρχει διαφορά. Διότι παρά το ότι εγώ έχω αναφέρει ότι συμφωνώ ότι δεν πρέπει να ψηφίζωμεν κάτι το οποίον μάς παρουσιάζεται εκ των υστέρων, ανέφερα επίσης ότι κάθε κανών έχει και την εξαίρεσίν του, και ανέφερα ότι εφ' όσον προηγουμένως είχομεν ψηφίσει το ίδιον περίπου ποσόν και δεν καταρωθή να αγορασθή, ήτο μία ένδειξις προς το Υπουργικόν Συμβούλιον ότι επανερχομένη η πρότασις αυτή θα επανεψηφίζετο ως και προηγουμένως, και ότι καθυστέρησις δεν μπορούσε να γίνη διότι θα υπήρχε κίνδυνος να χαθή η ευκαιρία της αγοράς.

Όσον δε αφορά τα όσα έχει αναφέρει ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ, ότι υπάρχει ποσόν 200.000 λιρών εις τον Προϋπολογισμόν το οποίον μπορεί να μεταχειρισθώσι, να μου επιτρέψη να μην συμφωνήσω, διότι τα ποσά αυτά δεν είναι εις την διάθεσίν των να εξοδεύουν δι' οιονδήποτε ζήτημα, αλλά είναι διά λοιμούς, σεισμούς και καταποντισμούς και διά κάτι το οποίο πρέπει να είναι απρόβλεπτον.

Με συγχωρείτε, ως αντιλαμβάνομαι ο έντιμος κ. Χαλίτ διαμαρτύρεται ότι δεν έχει πει ότι αυτό το ποσόν... δεν ξέρω η μετάφρασις η οποία μάς εδόθη αυτό με έχει αφήσει να ενοήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το οποίον σημείον ο κ. Χαλίτ να εξηγήση μόλις τελειώσετε την ομιλίαν σας.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Βεβαίως εάν ο έντιμος κ. Χαλίτ δεν έχει αναφερθή εις αυτό, τότε είναι περιττόν να προχωρήσω, αλλά απ' ότι αντελήφθην ήτο αυτό. Εάν θέλετε, έντιμο κ. Πρόεδρε, να δώσετε τον λόγον για να μπορέσω να εξακολουθήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφ' όσον το ζητεί ο κ. Σαββίδης ο οποίος κατέχει το βήμα, νοουμένου ότι θα τον διευκολύνη εις την περαιτέρω ομιλίαν του, θα δώσω ολίγα λεπτά εις τον κ. Χαλίτ διά να εξηγήση τι είχαν ακριβώς πει.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε της Βουλής, εξ όσων γνωρίζω, εάν γίνει μία παρεξήγησις υπο ενός Μέλους της Βουλής θα δώσω απορρομήν όπως γίνουιν μακραί συζητήσεις επί του θέματος τούτου, ενώ εάν δοθή το δικαίωμα επεξηγήσεως εις τον αγορεύσαντα Βουλευτήν θα έχη κερδιθή ο χρόνος ο οποίος είχε

καταναλωθή διά να γίνη αυτή η μεγάλη αγόρευσις και να δοθή μία απάντησις. Καθ' όσον γνωρίζω αυτό συμβαίνει και εις άλλας Βουλάς. Τα όσα έχω πει επί του θέματος τούτου έχουν κατά λέξιν ως εξής. Εάν το θέμα είναι κάποιον απρόβλεπτον έξοδον, εξ όσων ενθυμούμαι εις τον Προϋπολογισμόν υπάρχει διαθέσιμον κοινδύλιον 200.000 λιρών. Εάν το θέμα είναι μία δαπάνη η οποία είναι προβλεπομένη, είναι δικαίωμά μας να περιμένωμεν όπως υπολογισθή εις τον δέοντα καιρόν ορθώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης δύναται να εξακολουθήση.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μάλιστα. Μου φαίνεται ότι δεν έχω πείσει πολύ έξω, από ότι έχει πει ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ. Διότι εγώ έχω αναφέρει το εξής: Ότι είναι ανθρωπίνως αδύνατον να γίνη ένας προϋπολογισμός ενός κράτους διά δαπάνας, συμπεριλαμβανομένων των δύο προϋπολογισμών, 30—32 εκατομμυρίων λιρών, χωρίς να πείσει έξω ούτε κατά ένα γρόσι, ώστε να μη αναγκασθή να ζητήση ένα επιπρόσθετον προϋπολογισμόν.

Και έχω αναφέρει επίσης ότι τότε θα είχαμεν το δικαίωμα να επικρίνωμεν αυτά, και να μην έχωμεν αυτούς τους επιπροσθέτους προϋπολογισμούς, όταν θα εδίδαμεν ένα ωρισμένον ποσόν εις την διάθεσιν του Υπουργικού Συμβουλίου το οποίον θα ημπορούσε να καλύψη οιονδήποτε έλλειμμα του πρώτου προϋπολογισμού, του Τακτικού ή του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, πράγμα εις το οποίον εγώ δεν συμφωνώ, όπως και οι άλλοι συνάδελφοι φαντάζομαι δεν συμφωνούσι. Και εις απάντησιν αυτού ο έντιμος συνάδελφος έχει αναφέρει αυτά τα οποία έχει αναφέρει τώρα, ότι υπάρχει ωρισμένον ποσόν διά τα απρόβλεπτα, αλλά δεν πρόκειται περί των απροβλέπτων, πρόκειται περί εκείνων τα οποία προβλέπονται εις τον προϋπολογισμόν, αλλά δεν μπορούσαν να προβλέψουν κατ' ακριβείαν το τελικόν κόστος εκάστου έργου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κληρίδης έχει τον λόγον.

Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δεν πρόκειται να αγορεύσω επί μακρόν επί της ουσίας του θέματος αλλ' απλώς να δώσω μίαν διευκρίνησιν εις την ερώτησιν την οποίαν ο έντιμος συνάδελφος κ. Νεπήλ υπέβαλεν εις την Βουλήν.

Ο κ. Νεπήλ ηρώτησε πώς είναι δυνατόν ο Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός να είχε κατατεθή, να είχαν ετοιμασθή κατά περίοδον κατά την οποίαν η Βουλή ήτο κλειστή, εφ' όσον η εισηγητική έκθεσις του Υπουργείου αναφέρει ότι κατά πρώτον το θέμα συνεζητήθη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου εις τας 4 Απριλίου του 1963. Επειδή τυγχάνει να γνωρίζω τα γεγονότα, θα ήθελα να πληροφορήσω τόσον τον έντιμον συνάδελφον όσον και τα λοιπά Μέλη της Βουλής ότι εις τας 4 Απριλίου το Υπουργικόν Συμβούλιον εξήτασε κατά πόσον θα έπρεπε να αγορασθή οίκημα εις το Λονδίνον διά να στεγάση τα Γραφεία της εκεί Αρμοστέας, λόγω του ότι τα Γραφεία εις τα οποία εστεγάζετο, εις το Regent Street, θα καταδαφιζοντο υπό των ιδιοκτητών. Το κτίριον του οποίου είχε να εξετάση την αγοράν το Υπουργικόν Συμβούλιον δεν είναι το κτίριον το οποίον εξήτασε και απεφάσισε τελικώς, κατά τον Ιούνιον. Ήτο άλλο κτίριον εις το Harley Street, το οποίον όμως δεν κατέστη δυνατόν να αγορασθή η Δημοκρατία λόγω του ότι οι ιδιοκτῆται έθεσαν ως όρον ότι δεν θα επέτρεπαν την χρησιμοποίησιν του κτιρίου διά σκοπούς Γραφείων Αρμοστέας. Και επομένως αι διαπραγματεύσεις διά την αγοράν του κτιρίου εις το Harley Street ετερματίσθησαν.

Ως θα ενθυμήσθε εισήχθη εις την Βουλήν τότε Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός διά την αγοράν του εν λόγω κτιρίου, ο οποίος όμως απεσύρθη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας όταν τελικώς οι ιδιοκτῆται του κτιρίου έθεσαν ως όρον ότι δεν θα επωλούσαν το κτίριον διά να χρησιμοποιηθή

ως Πρεσβεία. Ο λόγος τον οποίον έδωσαν είναι ότι είχαν προηγουμένως αρνηθή εις άλλο κράτος να το παραχωρήσουν ως Πρεσβείαν και δεν ήθελαν να παρεξηγηθούν. Η απόφασις περί της αγοράς του δευτέρου κτιρίου, αφού το επισκέφθησαν εις Λονδίνο εμπειρογνώμονες του Υπουργείου Οικονομικών, ελήφθη πολύ αργότερον. Το συμβόλαιον αγοράς περιείχεν όρον, όστις έδιδε προθεσίαν ενός μηνός προτού η Κυβέρνησις απαντήση θετικά ότι θα ηγόραζε το κτίριον, ούτως ώστε θα παρείχεται καιρός εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, προτού εξασκηση το «OPTION» να αγοράση το κτίριον, να κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών εις την Βουλήν. Εν τω μεταξύ όμως η Βουλή έκλεισε διά την θερινήν περίοδον, και όταν ευρισκόμην εις το Λονδίνο είδον ο ίδιος επιστολήν των πωλητών προς την εκεί Αρμοστείαν, η οποία έλεγεν ότι εάν εντός ωρισμένης προθεσμίας, 15 ημερών περίπου, δεν υπεγράφετο το έγγραφον αγοράς θα εθεώρουσαν εαυτούς αποδεδευσμένους λόγω του ότι η Κυβέρνησις της Κύπρου δεν θα εξήσκει το δικαίωμα να το αγοράση εντός της τακτής προθεσμίας. Υπό τας περιστάσεις αυτάς και διά να μην παραμείνουν άστεγα τα Γραφεία της Αρμοστείας και του Προξενείου, η Κυβέρνησις υπέγραψε το έγγραφον αγοράς και ζητεί εκ των υστέρων έγκρισιν της Βουλής. Πράττουσα τούτο η Κυβέρνησις είχεν υπ' όφιν της ότι η Επιτροπή Προϋπολογισμού ομοφώνως εισηγήθη την αγοράν κτιρίου διά να στεγασθή η Αρμοστεία και το Προξενίον του Λονδίνου.

Επίσης είχαν υπ' όφιν της ότι ουδείς σώφρων Βουλευτής θα κατεψήφισε την αγοράν του κτιρίου αυτού εφ' όσον και οικονομικώς ήτο συμφέρον διά την Δημοκρατίαν και ταυτοχρόνως δια της αγοράς δεν θα παρέμεναν άστεγα τα Γραφεία της Αρμοστείας. Ασφαλώς ως θέμα αρχής δεν είναι δυνατόν, πρέπον ή ορθόν η Εκτελεστική Εξουσία να προβαίνει εις δαπάνας και εκ των υστέρων να ζητή έγκρισιν υπό της Βουλής. Αυτή είναι η βασική αρχή. Αλλά κάθε κανών έχει τας εξαιρέσεις του, και εις την παρούσαν περίπτωσιν, εάν κρίνωμεν εκ των γεγονότων, δεν είναι δυνατόν να αποδώσωμεν πρόθεσιν εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν να αρνηθή την Βουλήν ή ότι σκοπός της ήτο να προβή εις δαπάνην την οποίαν εγνώριζεν ότι η Βουλή θα κατεψήφισε διά να προκαταλάβη την απόφασιν της Βουλής.

Είμαι ευτυχής να διαπιστώσω ότι δεν υπάρχει διαφωνία μεταξύ των Βουλευτών όσον αφορά την αρχήν του θέματος η οποία, επαναλαμβανών, είναι ότι ουδεμία δαπάνη πρέπει να γίνεται υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας άνευ έγκρίσεως της Βουλής. Πιθανόν να υπάρχει διαφωνία εις το κατά πόσον η παρούσα περίπτωση αποτελεί εξαίρεσιν, αλλά απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι ούτε επί αυτού του θέματος υπάρχει διαφωνία. Η Επιτροπή Προϋπολογισμού η οποία εξήτασε το Νομοσχέδιον ομοφώνως εισηγήθη την ψήφισίν του, ασφαλώς διότι το εγκρίνει ως μέτρον οικονομικώς επωφελές διά την Δημοκρατίαν.

Εισηγούμαι επομένως όπως άνευ περαιτέρω συζητήσεως προχωρήσωμεν εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Θέλω να αγορεύσω εκ της θέσεώς μου. Διά να μη γίνη καμμία παρεξήγησις έχομεν κάμει τας κρίσεις μας όσον αφορά τας αρχάς και την ίδιαν εργασίαν αλλά δεν πρόκειται να καταψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον. Ακόμη θα ψηφίσωμεν υπέρ του Νομοσχεδίου. Ευθύς εξ αρχής αυτή ήτο η προθεσίς μας. Ενώ όπως έχη αναφέρει ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής δεν υπάρχει φόβος όπως συμφώνως του εδαφίου (δ) του άρθρου 64 του συντάγματος διά τα μη όντας σώφρονας να απολέσωμεν το δικαίωμα, το Βουλευτικόν αξίωμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τώρα ότε διεπιστώθη ότι υπάρχει πλήρης ομοφωνία μεταξύ πάντων των ομιλησάντων, θα παρεκάλουν τους έντιμους Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το Προοίμιον μετά του πρώτου άρθρου εγκριθώσι;

Μη υπάρχουσης ένστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 80.000 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης εις την έγκρισιν του δευτέρου άρθρου;

Το άρθρον 2 εγκρίνεται μη υπάρχουσης ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίξεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ. Κεφάλαιον, Εξωτερικά Υπηρεσία. Άρθρον, Αγορά Κτιρίων εις Λονδίνο. Ποσόν — 80.000 λίραι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

Μη υπάρχουσης ένστάσεως το άρθρον 3 και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η δευτέρα κατ' άρθρον ανάγνωσις ετερματίσθη. Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του Συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 9) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένστασης όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθή εις νόμον;

Μη υπάρχουσης ένστάσεως το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις νόμον;

Και τώρα ερχόμεθα εις τον περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμον (Αρ. 10) του 1963.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της αρμοδίας Επιτροπής όπως αναγνώση την έκθεσιν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Γεώργιος Τομπάζος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περι ού ο λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 6ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρίστατο και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχε τας επί του Νομοσχεδίου αναγκαίας πληροφορίας.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την αναθεώρησιν της μισθοδοτικής κλίμακος της μονίμου θέσεως Βοηθού Διευθυντού του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών και την δημιουργίαν νέας μονίμου θέσεως Λειτουργού Συνδέσμου του αυτού Τμήματος.

Η Επιτροπή εσημείωσε μετ' ευχαριστήσεως ότι αι επανειλημμένοι εισηγήσεις της Βουλής εύρον ανταπόκρισιν και

εκφράζει την ελπίδα ότι η αναδιοργάνωση του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών θα είναι τοιαύτη ώστε να αποβή πραγματικώς χρήσιμος διά το κράτος.

Συμφώνως προς προηγουμένας αποφάσεις της Βουλής η δημιουργία μόνιμου θέσεως Λειτουργού Συνδέσμου δι' Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως δεν είναι επιθυμητή και κατά συνέπειαν η εν λόγω θέση δέον να θεωρηθή ως νέα προσωρινή θέση.

Η Επιτροπή αφού επήνεγκε τας αναγκαίας τροποποιήσεις, αποφάσισε να εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η ίδια έκθεσις αναγνωσθή και εις την Τουρκικήν.

AZIZ ALTA-Y:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Προοίμιον και ο Συνοπτικός τίτλος εγκριθώσι;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £417 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του δευτέρου άρθρου;

Το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται μη υπαρχούσης ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον. Πίναξ. Κεφάλαιον, Γραφείον Δημοσίων Πληροφοριών, Άρθρον, Αποδοχαί Προσωπικού (Μόνιμοι Θέσεις). Βοηθός Διευθυντής Γραφείου Πληροφοριών (Κλίμαξ 4) αντί (Κλίμαξ 5). Ποσόν £42. (Προσωριναί Θέσεις) Λειτουργός Σύνδεσμος (Κλίμαξ 5) Ποσόν £375.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 3ον άρθρον μετά του Πίνακος εγκριθώσι;

Το 3ον άρθρον μετά του Πίνακος εγκρίνονται μη υπαρχούσης ενστάσεως.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 10) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένσταση όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθή εις νόμον;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνεται εις νόμον το παρόν Νομοσχέδιον.

και τώρα ερχόμεθα εις την συζήτησιν του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός αρ. 2) Νόμου 1963.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής όπως αναγνώσῃ την έκθεσιν της Επιτροπής προς την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΑΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Γεώργιος Τομπάζος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή εμελέτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 29ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρίστατο και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχε τας επί του Νομοσχεδίου αναγκαίας πληροφορίας.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η παροχή εξουσιοδοτήσεως διά την αναθεώρησιν των μισθοδοτικών κλιμάκων των μόνιμων θέσεων του Βοηθού Διευθυντού, του Λειτουργού Τύπου και του Λειτουργού Εκδόσεων του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών.

Κατόπιν προσεκτικής μελέτης του Νομοσχεδίου η Επιτροπή αποφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

A. M. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, 1 του 1963, 16 του 1963. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του πρώτου άρθρου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Άρθρου 1 του Κεφαλαίου 38Α εις τους Πίνακας Δαπανών του βασικού Νόμου. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του δευτέρου άρθρου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του τρίτου άρθρου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το τρίτον άρθρον εγκρίνεται.

Κα τώρα παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του εν λόγω Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός Αρ. 2) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένσταση όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθή εις νόμον;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις νόμον.

Το επόμενο Νομοσχέδιον είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 11) του 1963.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 11) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 6ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εις την Επιτροπήν παρίστατο και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχε σχετικές επί του Νομοσχεδίου πληροφορίες.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων προς ικανοποίησιν αιτήσεων διά τα πλέον επείγοντα δευτερεύοντα έργα κατά την διάρκειαν του τρέχοντος έτους, των οποίων η δαπάνη υπολογίζεται εις ποσά μέχρι £1.000 εις εκάστην περίπτωσιν.

Η Επιτροπή, αφού επήνεγκεν ωρισμένας φραστικές τροποποιήσεις, αποφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την τουρκικήν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκριθώσιν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £5.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον. Πίναξ. Κεφάλαιον, Τακτικά Δαπάναι Δημοσίων Έργων. Άρθρον, Δευτερεύοντα Έργα. Ποσόν £5.000.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το 3ον άρθρον μετά του Πίνακος εγκριθώσιν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η δευτέρα ανάγνωσις ετερματίσθη.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 11) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το παρών Νομοσχέδιον εγκριθί εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το παρών Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις νόμον.

Εισερχόμεθα εις την συζήτησιν του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 14) του 1963.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής όπως προβή εις την ανάγνωσιν της σχετικής εκθέσεως.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 14) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή εμελέτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 6ην Σεπτεμβρίου 1963.

Η Επιτροπή είχε την ευκαιρίαν να ακούση παρά του Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών πλήρεις λεπτομερείας και επεξηγήσεις σχετιζόμενας με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η εκ του Ταμείου Αναπτύξεως διάθεσις ποσού £10.000 διά την δαπάνην συμπληρώσεως και κατασκευής της παρακαμπτηρίου οδού Μόρφου ως αυτή έχει σήμερα ευθυγραμμισθή.

Η Επιτροπή εισηγείται ομοφώνως εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του περι ού ο λόγος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την τουρκικήν γλώσσαν.

Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ όπως οι έντιμοι Γραμματείς προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκριθώσιν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £10.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον. Πίναξ. Κεφάλαιον, Ανάπτυξιν οδών. Άρθρον, Παρακαμπτήριος Οδός Μόρφου. Ποσόν £10.000.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 3ον άρθρον μετά του Πίνακος εγκριθώσιν;

Μη υπάρχουσιν ενστάσεις το τρίτον άρθρον μετά του Πίνακος εγκρίνονται.

Η δευτέρα ανάγνωσις τελείωσεν. Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 14) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένσταση όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθῆ εις νόμον;

Μη υπάρχουσιν ενστάσεις το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις νόμον.

Θα παρακαλέσω τον αρμόδιον Πρόεδρον της Επιτροπής η οποία χειρίζεται ή μελετά τον περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικόν) Νόμον του 1963 να αναφέρη κατά πόσον επροχώρησεν ή μελέτη του Νομοσχεδίου αυτού ή έστω και μέλος της Επιτροπής.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η μελέτη του ανωτέρω Νομοσχεδίου έληξεν και ητοιμάσθη ή έκθεσις, η οποία εκυκλοφόρησεν ήδη εις τα μέλη, αλλ' επειδή δεν εκυκλοφόρησεν 48 ώρας προ της συνεδρίας θα το αναβάλωμεν διά την επομένην συνεδρίαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ διά την διευκρίνησιν.

Εισερχόμεθα τώρα εις την συζήτησιν του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 15) του 1963. Παρακαλώ τον κύριον Τουμαζήν όπως προβή εις την ανάγνωσιν της έκθέσεως.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 15) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή εμελέτησε το περι ού ο λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 6ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρίστατο και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών όστις διαρκούσης της μελέτης του Νομοσχεδίου παρέσχε τας αναγκαίας επί τούτω επεξηγήσεις.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την απαλλαγήν εκ της υποχρεώσεως καταβολής εκκευμένουτος υπολοίπου δανείου και τόκου οφειλομένου προς τους Δανειστικούς Επιτρόπους υπό του Αρδευτικού Συνδέσμου Καλού Χωρίου (Λεύκας) και συναφθέντος διά την βελτίωσιν των αρδευτικών έργων του χωρίου.

Η Επιτροπή, αφού εξήτασε το Νομοσχέδιον από πάσης πλευράς αυτού, απεφάσισεν, διαφωνούντος του κ. Παναγιώτη Τουμαζή, όπως εισηγηθῆ εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθῆ εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμοι κύριοι,

Ασφαλώς εκπλήττεσθε διότι τολμώ να απασχολήσω την Βουλήν διά το Νομοσχέδιον αυτό εις το οποίον προβλέπεται ποσόν 31 μόνον λιρών. Ακριβώς σκοπός μου είναι να επιδώξω ώστε εις το μέλλον να αποφευχθῆ αυτή η σπατάλη χρόνου διά μικρά ποσά. Εις το Νομοσχέδιον αυτό δύο τινά μπορεί να παρατηρήση κανείς. Την άρνησιν πολιτών της Δημοκρατίας να ανταποκριθούν εις πολύ μικράν και μέρος ανεπιλημμένης μεγάλης υποχρεώσεως, και δη να πληρώσουν ένα μικρόν υπόλοιπον 31 λιρών έναντι δαπάνης £16.000 τας οποίας έκαμεν η πολιτεία επειδή είχεν σκοπόν να τους εξυπηρετήση, παρ' όλον που οι ειδικοί υποστηρίζουν ότι η ωφέλεια την οποίαν απεκόμισαν οι κάτοικοι της περιοχής αυτής είναι τουλάχιστον £5.000. Από την υποχρέωσιν που είχαν επλήρωσαν περίπου £334. Τους εχαρίστησαν πάρα πολλά ποσά κατά περιόδους: Πρώτον £2.500 και ύστερα μία βοήθεια £2.000, όποτε κατέληξε να μείνη ένα υπόλοιπον £31 το οποίον αρνούνται να πληρώσουν. Είναι μία πολύ λυπηρά διαπίστωσις αυτή, μάλιστα όταν είναι γνωστόν ότι άλλοι Κύπριοι αγρόται πληρώνουν και μεταφέρουν με αυτοκίνητον νερό διά να αρδεύσουν τους λαχανοκήπους των ή μεταφέρουν νερόν με ιδικά των έξοδα εις απόστασιν 2 ή 3 μιλίων διά σωλήνων, πράγμα το οποίον σημαίνει τεραστίαν οικονομικήν επιβάρυνσιν. Είναι ορθόν αυτή η κατάστασις να διορθωθῆ διότι η πολιτεία δεν μπορεί να ανταποκρίνεται διαρκώς σε απαιτήσεις χωρίς να υπάρχει και ανάλογος ανταπόκρισις από τους πολίτας.

Η δευτέρα παρατήρησις την οποίαν ήθελα να κάμω είναι ότι κακώς, διά λόγους ίσως τύπου, ησυχολήθησαν ανώτεροι και ανώτατοι υπάλληλοι του Υπουργείου Οικονομικών διά να συντάξουν έκθέσεις διά £31 και εσπαταλήσαν χρόνον ο οποίος εστοίχισεν εις την πολιτείαν πιθανόν περισσότερα από £31. Αψηχολήθη το Υπουργικόν Συμβούλιον επανεπιλημμένως με το θέμα αυτό, αι Επιτροπαί της Βουλής και αυτή η Βουλή δια να ψηφίση £31. Πιστεύω ότι επιβάλλεται να δικαιούται ο Υπουργός των Οικονομικών εις αναλόγους περιπτώσεις να πληρώνη τα μικρά κονδύλια κάτω ενός ωρισμένου ορίου και να αποφεύγονται αι δαπάναι και η σπατάλη χρόνου υπευθύνων και υπαλλήλων Υπουργείων και Βουλευτών.

Παρ' όλον ότι κάμνω τας παρατηρήσεις αυτάς, επειδή πρόκειται περί μικρού ποσού και επειδή πρόκειται περί γεωργικών σκοπών, και ειδικώς δι' αρδευτικούς σκοπούς, προτίθεμαι να απόσχω της ψηφοφορίας χωρίς να καταψηφίσω, και αυτός είναι ο λόγος διά τον οποίον ανέβηκα εις το βήμα διά να δικαιολογήσω την αποχήν μου από την ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ντενίζ.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

Έντιμον προεδρείον, έντιμοι συνάδελφοι.

Τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού κύριον Τουμαζήν δικαιολογώ, ότι δηλαδή γίνονται μάταιαι εργασίαι διά την ψήφισιν £31. Αντιλαμβάνομαι (δεν ηκούσθη) δεν είναι το ζήτημα της αποπληρωμής των £31 χρέους των κατοίκων του χωρίου. Αυτό το χωριό έχει ακόμη χρέος £8.000. Διότι αυτό το νερό το οποίον πληρώνουν από την πηγήν Κότσινα προ ετών ήτο πάρα πολύ. Αλλά κατόπιν εκσκαφών και ερευνών της αρχικής εταιρείας (;) δυστυχώς το

νερό αυτού του χωρίου ηλαττώθη και οι ιδιοκτήται κήπων υπέστησαν μεγάλας ζημίας. Και δι' αυτόν τον λόγον οι κάτοικοι του Καλού Χωρίου εζήτησαν όπως το χρέος των χαρισθῆ. Φυσικά (μία φράσις δεν ηκούσθη) αυτή η χάρις των £31 δεν σημαίνει τίποτε. Η επιθυμία μου είναι όπως γίνη μεγαλύτερα χάρις εις αυτό το χωρίον το οποίον ηδικήθη, διότι γνωρίζω πολύ καλά τες υποθέσεις των διότι ευρίσκεται στην περιοχή μου.

Αυτό έχω να πω. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ΓΛ. ΚΑΗΡΙΔΗΣ)

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £31 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΤΟΥΡΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει μία αποχή έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως σημειωθῆ η αποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις Άρθρον 3. Πίναξ. Ανάπτυξις Υδάτων. Άρθρον των δαπανηθῆ Άρδευτικός Σύνδεσμος Καλού Χωρίου Λεύκας. σομένων Απαλλαγή εκ της υποχρεώσεως καταβολής ποσών. δανείου και τόκου. Ποσόν £31.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον καί ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ο Πίναξ και το 3ον άρθρον εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη διά της αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 15) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το ενδέκατον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 16) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Ουμίτ Σουλεϊμάν

Δάφνης Παναγιώδης

Ανδρέας Ζιαρτίδης

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 9ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρίσταντο και αντιπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, οίτινες παρέσχον τας αναγκαίας επί του Νομοσχεδίου επεξηγήσεις, ήτοι ότι το ποσόν των £8.000 είναι αναγκαίον διά την συμπλήρωσιν των απαιτουμένων έργων διά την ενίσχυσιν και ανύψωσιν του υφισταμένου Νοτιοδυτικού κυματοθραύστου.

Πέραν της δαπάνης αυτής καθίσταται αναγκαία η δαπάνη £6.000 περίπου διά την ανέγερσιν προτεινόμενου επί του άνω μέρους του εν λόγω κυματοθραύστου. Το ποσόν των £6.000 θα δαπανηθῆ πιθανώς κατά το προσεχές έτος.

Κατόπιν των παρασχεθεισών πληροφοριών η Επιτροπή επέσθη ότι επιβάλλεται η έγκρισις του ποσού των £8.000 και απεφάσισεν όπως εισηγηθῆ εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθῆ εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

Έντιμε κ. Πρόεδρε διά να γίνη πλήρης η έκθεσις εις την Τουρκικήν προτείνω όπως προσεθῆ κάτι. Γίνεται μεία περί του κυματοθραύστου εις το νοτιοδυτικόν. Αλλά μεία περί το νοτιοδυτικόν, ποίου μέρους, ποίας νήσου, τίποτε δεν αναφέρεται. Διά τον λόγον αυτόν προτείνω όπως προσεθούν αι λέξεις νοτιοδυτικός στηριγμένος κυματοθραύστης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι λεκτικής φύσεως η τροποποίησις;

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Δεν γνωρίζω εις ποίαν κατάστασιν ευρίσκεται το Ελληνικόν κείμενον, αλλά εις το Τουρκικόν κείμενον γίνεται μεία οτι αυτή η δαπάνη θα γίνη διά τον νοτιοδυτικόν κυματοθραύστην αλλά δεν γίνεται μεία για ποίον λιμάνι, για ποίαν πόλιν. Και είμαι της απόψεως ότι διά να .....πρέπει να προσεθούν αι λέξεις του λιμένος Πάφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν πρώτοις ως θέμα αρχής η Βουλή δεν δικαιούται να συμπλήρωση έκθεσιν Επιτροπής. Δύναται να παραπέμψη εις την Επιτροπήν την έκθεσιν της με εισήγησιν όπως την συμπλήρωση αλλά δεν είναι δυνατόν διά την Βουλήν να συμπλήρωση έκθεσιν της Επιτροπής.

Η έκθεσις εν τούτοις δεν είναι ανάγκη κατά την γνώμην μου να συμπληρωθῆ εφ' όσον εντός του Νομοσχεδίου αναφέρεται ότι είναι ο λιμνή Πάφου. Διάθεσις χρημάτων δι' επισκευήν του υφισταμένου νοτιοδυτικού μάλου του λιμένος Πάφου.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, και εγώ αντελήφθην ότι ήτο ο νοτιοδυτικός κυματοθραύστης του λιμένος Πάφου, εφ' όσον ανέγνωσα το Νομοσχέδιον. Αναμφιβόλως αυτό θα είναι ένα λάθος το οποίον έγινε είτε δακτυλογραφικόν είτε γραφικόν λάθος διά της παραλείψεως δύο λέξεων και παρακαλώ την

διόρθωσιν αυτού από απόψεως σχήματος διά να είναι πιο πλήρης η έκθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Ως γεγονός και εις την Ελληνικήν μετάφρασιν εάν εμπαινε η λέξις «Πάφου», πιθανόν να συνεπληρώνετο καλύτερον η έκθεσις, αλλά συμφωνώ μαζί σας, κ. Πρόεδρε, ότι επ' όσον η έκθεσις αυτή αναφέρεται ειδικώς εις το Νομοσχέδιον αυτό που αφορά τον λιμένα Πάφου, είναι αυτονόητον ότι δεν επηρεάζει την ουσίαν της εκθέσεως το ότι δεν υπάρχει αυτή η φράσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς είναι φανερόν ότι το Νομοσχέδιον αναφέρεται εις τον λιμένα Πάφου, επ' όσον ονομαστικώς αναφέρεται εις το νοτιοδυτικόν μάλον του λιμένος Πάφου· εν τούτοις εάν η Επιτροπή σας δεν έχει ένστασιν όπως εις την έκθεσιν προστεθή η λέξις «Πάφου», διά να ικανοποιησωμεν τον κ. Μπερπερόγλου από λεκτικής απόψεως, ουδεμίαν ένστασιν θα είχα.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Νομίζω, έντιμε κ. Πρόεδρε, ότι η Επιτροπή δεν έχει ένστασιν να προστεθή αυτό διά να συμπληρωθή η έκθεσις. Δηλαδή του υφισταμένου νοτιοδυτικού τμήματος του λιμένος Πάφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Του λιμένος Πάφου.

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Γεώργιος Ιωαννίδης.

Γ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Είναι ευχάριστον το γεγονός διότι το υπό ψήφισιν Νομοσχέδιον προβλέπει την δαπάνην χρηματικού ποσού διά βελτιώσεις εις τον λιμένα Πάφου. Καίτοι αι προβλεπόμεναι δαπάναι θα αποβούν λιαν επωφελείς και θα παράσχουν αρκετήν προστασίαν εις τα προσεγγίζοντα τον λιμένα Πάφου σκάφη, και θα αποβούν εξυπηρετικά διά τον παραγωγικόν και εμπορικόν κόσμον της Πάφου, εν τούτοις δεν δύναται να θεωρηθούν σημαντικά.

Η σημερινή κατάστασις του του λιμένος Πάφου είναι αξιοθρήνητος. Τεράστια δυσχέρεια προκαλούνται τόσο κατά την φόρτωσιν όσον και κατά την εκφόρτωσιν διαφόρων εμπορευμάτων και γεωργικών προϊόντων.

Εκφράζω την πεποίθησιν ότι αι προβλεπόμεναι δαπάναι θα αποτελέσουν την απαρχήν διά την συνέχισιν του καταρτισθέντος σχεδίου διά την δημιουργίαν ενός βελτιωμένου και συγχρονισμένου λιμένος εις Κάτω Πάφον. Διά του τρόπου αυτού η παραγωγική αυτή επαρχία θα αποκτήσῃ ένα λιμένα προς εξυπηρέτησιν των αναγκών της. Προς τούτοις θα εισηγήωμην όπως η Εκτελεστική Εξουσία λάβῃ υπ' όψιν τας κάτωθι εισηγήσεις:

Ο προτεινόμενος κυματοθραύστης να γίνῃ κατά τοιοῦτον τρόπον ώστε να επιτρέπῃ το πλεύρισμα σκαφών ἄχρι τριών χιλιάδων τόννων χωριτικότητος εις το εσωτερικόν μέρος τούτου.

Δεύτερον να διεξαχθῶν βυθοχωρήσεις εις τον λιμένα Κάτω Πάφου διά την εκβάθυνσιν τούτου, ίνα δύναται πλοία μεγαλύτερου εκτοπίσματος να προσεγγίζουσι εις τον λιμένα.

Τρίτον να τοποθετηθῶσιν οι αναγκαίοι γερανοί, και, τέταρτον, γενικώς να προχωρήσῃ με γοργόν ρυθμόν η εκτέλεσις του εκπονηθέντος σχεδίου διά βελτιώσεις εις τον λιμένα Κάτω Πάφου.

Θα ήθελα ωσαύτως να αναφερθῶ εις το κονδύλιον των 88.000 το προβλεπόμενον εις το Νομοσχέδιον διά την ενίσχυσιν του υφισταμένου νοτιοδυτικού μάλου και επισκευήν της εις αυτόν προκληθείσης ζημίας. Το έργον τούτο εγένετο

επί αποικιοκρατίας. Ζημία δε εις αυτό θα απεφεύγετο εάν το Τμήμα Δημοσίων Έργων εξετέλει τότε το εν λόγω έργον με ευσυνειδησίαν και ασφάλειαν. Ο μάλος ούτος κατέρρευσε κατά τον παρελθόντα χειμώνα προξενήσας αρκετάς ζημίας, αι οποίαι απεκάλυψαν τον πρόχειρον τρόπον με τον οποίον εγένετο το εν λόγω έργον και τα ακατάλληλα υλικά τα οποία εχρησιμοποιήθησαν, ως επίσης και την επιδειχθείσαν ασυνειδησίαν η οποία σήμερα υποχρεώνει την Κυβέρνησιν και κατ' επέκτασιν τον Κύπριον φορολογούμενον να υποστή νέαν δαπάνην εκ 88.000 διά την δημιουργίαν ασφαλούς μάλου.

Θέλω να πιστεύω και μετ' εμού ασφαλώς θα συμφωνή η ολομέλεια του Σώματος τούτου ότι δέον να λαμβάνωνται υπό του αρμοδίου Υπουργείου πάντα τα ενδεικνύμενα μέτρα ούτως ώστε τα εκτελούμενα έργα να είναι ασφαλή και να διεξάγεται ο απαιτούμενος έλεγχος διά την επιτυχή και ασφαλή εκτέλεσιν των έργων τούτων.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Το προτεινόμενον Νομοσχέδιον με ευχαρίστησιν θα το ψήφισωμεν. Διότι πραγματικώς είναι κάτι το ευχάριστον να βλέπῃ κανείς να δίδεται μία υποστήριξις εις παραγωγικά κέντρα διά της δημιουργίας ωρισμένων λιμενικών διευκολύνσεων. Και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Πάφος είναι ένα από αυτά τα παραγωγικά κέντρα, τα οποία οφείλουσι να έχουσι όχι μόνον διά ψαρόβαρκες, αλλά ίσως κάτι μεγαλύτερον διά να μπορούσι να γίνωνται ευκόλως αι εξαγωγαί των προϊόντων εκ του λιμένος τούτου ως και αι εισαγωγαί των, διά να μπορούσωμεν να ριζώμεν τα κόστα προϊόντων μας τα οποία εξαγομεν διά να μπορούσωμεν να είμεθα συναγωνίστιμος εις τας ξένας αγοράς.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγον θα ήθελα να τονίσω ότι παρά το γεγονός ότι με ευχαρίστησιν μου βλέπω την δημιουργίαν λιμένων εις όλα τα μέρη, με λύπην μου παρετήρησα ότι το μόνον παρημελημένον παραγωγικόν μέρος, το οποίον χρειάζεται υποστήριξιν διά να μπορούσωμεν να ολιγοστεύσωμεν τα κόστα των προϊόντων μας δι' εξαγωγήν και τα εμπορεύματα εισαγωγής, είναι η επαρχία Μόρφου, και ελπίζω και αυτή εις το προσεχές μέλλον να έχῃ την ίδιαν μεταχείρισιν με τας άλλας επαρχίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούσι εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνῃ δι' αναγνώσεως των αριθμῶν των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούσι;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού 88.000 διά την χρῆσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθῃ;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσι των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ. Κεφάλαιον — Λιμένες. Άρθρον — Επισκευαί Λιμένος Πάφου. Ποσόν £8.000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Η Βουλή θα διακόψη δι' έν τέταρτον.

(Ώρα διακοπής 9.00 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 9.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το δωδέκατον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 12) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχη απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμω κ. Πρόεδρε.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 12) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Γεώργιος Τομαζός

Ιωσήφ Γιαμάκης

Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού εμελέτησε το προμνησθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 6ην Σεπτεμβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η εκ του Λογαριασμού Παγίου Ταμείου διάθεσις δαπάνης εκ £10.000 διά την πληρωμήν βελτιωμένων ωφελημάτων εις 218 τακτικούς εργατάς του Τμήματος Δημοσίων Έργων οτινες θα απολυθώσι δυνάμει των όρων Σχεδίου Απολύσεως Πλεονάζοντος Τακτικού Εργατικού Προσωπικού.

Η Επιτροπή, αφού ήκουσε τας απόψεις του επί του Προϋπολογισμού Λειτουργού του Υπουργείου Οικονομικών, ομοφώνως εγκρίνει και εισηγείται εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του εν λόγω Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικην γλώσσαν.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικην.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμω κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Σκοπός του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου είναι η ψήφισιν υπό της Βουλής ποσού £10.000 το οποίον θα διατεθή κατά το χρονικόν διάστημα από της 1.7.1963 μέχρι της 30.12.1963 διά την πληρωμήν βελτιωμένων ωφελημάτων εις απολυθησομένους κατά την εν λόγω περίοδον τακτικούς εργατάς του Τμήματος Δημοσίων Έργων εκ του συνολικού αριθμού των απολυθησομένων εντός ενός έτους, ανερχομένου εις 218 εργατάς.

Κατά την άποψιν του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων η ύπαρξις πλεονάζοντος τακτικού εργατικού προσωπικού εις τον κλάδον οικοδομικών εργασιών του Τμήματος Δημοσίων Έργων καθιστά δύσκολον τον υπό του εν λόγω Υπουργείου βάσει σχεδίου καθορισμόν του χρόνου εκτελέσεως έργων και παρίσταται ανάγκη εκτελέσεως περιττών και ανωφελών δευτερευόντων έργων προς τον σκοπόν αποφυγής απολύσεων. Η τοιαύτη προσπάθεια της Κυβερνήσεως, να αποφυγή την απόλυσιν τακτικών εργατών εκ του εν λόγω Τμήματος, εστοίχισεν εις το Δημόσιον κατά τα έτη 1960, 1961 και 1962 το συνολικόν ποσόν των £187.957.

Είναι φυσικόν ότι η προσπάθεια του αρμοδίου Υπουργείου να εξοικονομήση τα ως άνω ποσά δι' απολύσεως του πλεονάζοντος τακτικού προσωπικού συναντούσε πάντοτε την δικαιολογημένην αντίδρασιν των εργατικών οργανώσεων αι οποίαι είχαν υποχρέωσιν να προστατεύσουν τα συμφέροντα των απολυσομένων άνευ ηξημένων ωφελημάτων εργατών. Η εν λόγω σύγκρουσις συμφερόντων μεταξύ Δημοσίου και εργατικών οργανώσεων προκαλούσε προστριβάς και εγένετο πρόξενος δυσμενών επικρίσεων κατά της Κυβερνήσεως εκ μέρους των εργατικών οργανώσεων και του τύπου. Η θλιβερά αυτή κατάστασις επεβάλλετο να τερματισθή διά της εξευρέσεως μιας λογικής και κατά το δυνατόν δικαίας λύσεως διά της οποίας και τα συμφέροντα του δημοσίου να εξασφαλισθώσι και τα δικαιώματα προϋπηρεσίας του τακτικού εργατικού προσωπικού να κατοχυρωθώσι εις τρόπον ώστε οι απολυθησόμενοι να τύχουν σχετικώς δικαίων ηξημένων ωφελημάτων. Είναι πράγματι ευχάριστον το γεγονός ότι, χάρις εις τας προσπάθειας αφ' ενός μεν των Υπουργών Εργασίας και Συγκοινωνιών και Έργων αφ' ετέρου δε των εργατικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΠΟΑΣ και Τουρκικής, επετεύχθη κατά την 28ην Μαΐου 1963 μία λογική και κάπως δικαία λύσις ικανοποιούσα αμφοτέρω τα συγκρούμενα συμφέροντα. Δεν υπάρχει ουδεμία αμφιβολία ότι η επιτευχθείσα λύσις θα αποτρέψη μελλοντικάς προστριβάς μεταξύ Κυβερνήσεως και εργατικών οργανώσεων και θα αποβή προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Αξίζει πράγματι ένας έπαινος από του βήματος της Βουλής τόσο προς τους Υπουργούς Εργασίας και Συγκοινωνιών και Έργων όσον και προς τους ηγέτας της ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΠΟΑΣ και Τουρκικής Ομοσπονδίας, διότι χάρις εις τας ακαταπονήτους προσπάθειάς των και το διαλλακτικόν φιλεργατικόν και δημόσιον πνεύμα το οποίον επέδειξαν, επετεύχθη η λύσις ενός πράγματι σοβαρού προβλήματος το οποίον προκαλούσε εις το παρελθόν θλιβεράς εντυπώσεις εις τον Κυπριακόν λαόν και απέβαινε προς βλάβην των συμφερόντων του κοινωνικού συνόλου.

Τελειώνων εισηγούμαι την ψήφισιν υπό της Βουλής του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £10.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθής;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ. Κεφάλαιον — Συντάξεις και Φιλοδωρήματα. Άρθρον — Πληρωμαί και Συντάξεις κατά χάριν. Ποσόν — £10.000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 12) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθής εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το 13ον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 63.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 13) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή μελέτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 9ην Σεπτεμβρίου 1963.

Η Επιτροπή δεν ηδυνήθη να εξετάση την ουσίαν του περιού ο λόγος Νομοσχεδίου διότι η διάθεσις χρημάτων διά τους εν τω Νομοσχεδίω εκτιθεμένους σκοπούς προϋποθέτει προηγουμένην τροποποίησιν της ισχυούσης νομοθεσίας, ήτοι του περιού Προστασίας Κυνηγιού και Αγρίων Πτηνών Νόμου Κεφ. 65.

Η Επιτροπή επληροφορήθη παρά του Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού ότι πρόκειται να κατατεθής εις την Βουλήν σχετικόν Νομοσχέδιον και, ως εκ τούτου, απεφάσισεν ομοφώνως όπως αναβάλη την μελέτην του προμνησθέντος Νομοσχεδίου μετά την κατάθεσιν και συζήτησιν του τροποποιητικού της εν λόγω νομοθεσίας Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσθῃ εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως η εισήγησις της Επιτροπής γίνη δεκτή και αναβληθής η συζήτησις του Νομοσχεδίου;

Υπάρχουν ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχει αντίρρησης η συζήτησις του Νομοσχεδίου θα αναβληθής μέχρις ότου το Τροποποιητικόν Νομοσχέδιον του βασικού Νόμου κατατεθής εις την Βουλήν.

Τα υπόλοιπα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως θα αναβληθούν διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής. Τα θέματα αυτά είναι—

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Καπνού Νόμος του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα ακόλουθα Νομοσχέδια:

(1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 14) του 1963.

(2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17) του 1963.

(3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 15) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα εν λόγω τρία Νομοσχέδια κατετέθησαν υπό του Υπουργείου Οικονομικών, επομένως παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η ημερησία διάταξις της προσεχούς συνεδρίας της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 14) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 15) του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την 30ήν Σεπτεμβρίου, την 9ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 9.45 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 30ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 6.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Προτού αρχίσωμεν την συζήτησιν επί των θεμάτων της ημερομηνίας διατάξεως έχω να εκτελέσω θλιβερόν καθήκον.

Μετά μεγίστης λύπης πληροφορώ επισήμως την Βουλήν περί του τραγικού θανάτου του συναδέλφου μας Χαλίτ Κιαζήμ, επισυμβάντος την 24ην Σεπτεμβρίου συνεπεία αυτοκινητικού δυστυχήματος. Ο εκλιπών ήτο Μέλος της Τουρκικής Κοινοβουλευτικής ομάδος. Εξελέγη εις την εκλογικην περιφέρειαν Πάφου και διετέλεσε Μέλος της Βουλής από της ημέρας της Ανεξαρτησίας. Ο εκλιπών ήτο επίσης μέλος της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων της Βουλής.

Είμαι βέβαιος ότι όλοι σας συμμερίζεσθε την βαθειάν θλίψιν της οικογενείας του και λυπείσθε διότι υπό τραγικάς περιστάσεις η Βουλή εστερήθη των υπηρεσιών του συναδέλφου μας Χαλίτ Κιαζήμ.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X.A. PIZA:

Έντιμη κ. Πρόεδρε της Βουλής. Παρακαλώ όπως μου επιτραπή να εκφράσω μερικά λόγια διά τον εκλιπόντα συναδέλφον μας Χαλίτ Κιαζήμ.

Έντιμοι συνάδελφοι Βουλευταί,

Ο Βουλευτής συνάδελφός μας Χαλίτ Κιαζήμ, τον οποίον ηγαπούσαμεν ως αδελφόν, απεβίωσε κατόπιν τραγικού οδικού δυστυχήματος επισυμβάντος την Τρίτην, 24ην Σεπτεμβρίου 1963.

Ο Χαλίτ γεννήθη την 12ην Νοεμβρίου 1921 εις το χωρίον Γεσιήλ Οβά, προηγουμένως επονομαζόμενον Μανδριά, της επαρχίας Πάφου. Έτυχε της στοιχειώδους εκπαίδευσως εις το Δημοτικόν σχολείον του χωριού του, μέσης εκπαίδευσως εις το Τουρκικόν Λύκειον Λευκωσίας και εκπαίδευσως Λυκείου εις το Λύκειον Χαϊνάρ Πασά Κωνσταντινουπόλεως. Το 1940 απεφοίτησεν από το Λύκειον Χαϊνάρ Πασά Κωνσταντινουπόλεως και επέστρεψεν εις την Κύπρον. Ένεκεν της δημιουργηθείσης καταστάσεως εκ του Β' Παγκοσμίου Πολέμου δεν ηδυνήθη να μεταβή εις το εξωτερικόν δι' ανωτέρας σπουδάς που πάρα πολύ επεδύμει.

Άμα τω σκληρώ θανάτω του πατρός του, όστις ησχολείτο με την γεωργίαν, παρέμεινεν εις το χωρίον αυτού και ανέλαβε την διαχείρισιν της σημαντικής κτηματικής περιουσίας την οποίαν ο πατήρ του κατέλιπεν.

Ο Χαλίτ διά της ευρείας γνώσεως, ζήλου και αγάπης προς την γην επέτυχεν εις την σύγχρονον γεωργίαν και συνεισέφερε τα μέγιστα εις την οικονομίαν του τόπου· εξησφάλισεν επίσης τα μέσα το ευ ζην εις πλείστους οίτινες ηργοδοτούντο υπ' αυτού.

Ο Χαλίτ είχε συνδυάσει την εργατικότητα και την επιτυχίαν εις τον επιχειρηματικόν τομέα με την προσφοράν μεγάλων υπηρεσιών εις την κοινωνίαν.

Πλην των φιλανθρωπικών υπηρεσιών του ο Χαλίτ υπηρέτησε διά μίαν περίοδον ως Πρόεδρος της Επιτροπής Τουρκικών Σχολών Μέσης Παιδείας της επαρχίας Πάφου από του έτους 1956, ότε η διαχείρισιν των Βακουφίων ανετέθη εις την Τουρκικην Κοινότητα, μέχρι του 1960, όποτε μετεβίβασθη εις την Τουρκικην Συνέλευσιν, διετέλεσε μέλος του Ανωτάτου Συμβουλίου του Εβκάφ.

Άμα τη ανακηρύξει της Κύπρου εις Ανεξάρτητον Δημοκρατίαν, του εξητήθη και απεδέχθη όπως αναλάβη τα καθήκοντα Βουλευτού, και ούτω από της ημέρας εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας διετέλεσε μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων. Ο Χαλίτ επίσης εξετέλεσε καθήκοντα Τούρκου δημάρχου της πόλεως Κτήματος από του 1958, όποτε ιδρύθησαν οι Τουρκικοί Δήμοι, μέχρι της ημέρας της εκλογής του ως Βουλευτού της περιφέρειας Πάφου.

Ο Χαλίτ ανεγνωρίσθη και ηγαπήθη εις την ιδιωτικην και επιχειρηματικην ζωήν ως και εις την κοινωνικην και πολιτικην ζωήν διά της καλωσύνης του, των υψηλών ανθρωπιστικών αισθημάτων, της φιλαλληλίας, του καλού τρόπου, της μετριοπαθείας, των προοδευτικών και θετικών απόψεων, της εργατικότητας, των αρχών και άλλων αρετών του. Πας Τούρκος, Έλλην ή άλλης εθνικότητας όστις εγνώριζε τον Χαλίτ δεν είχε παρά να τρέψη σέβας και αγάπην προς αυτόν ένεκεν των μεγάλων αρετών του.

Ημείς ως Τουρκική Ομάς της Βουλής εν τω προσώπω του Χαλίτ απώλεσαμεν ένα αδελφόν τον οποίον ηγαπούσαμεν παρά πολύ, ένα πολιτικόν, ένα μεγάλο άνδρα, από τας σταθεράς αρχάς, τας θετικάς απόψεις, την ακλόνητον υποστήριξιν και τας άλλας αρετάς του οποίου πάντοτε επωφελούμεθα. Η λύπη μας είναι μεγάλη και απέραντος. Είμεθα βέβαιοι ότι και η Βουλή και ολόκληρος η Κύπρος εν τω προσώπω του Χαλίτ υπέστη μεγάλην απώλειαν.

Η άσπλαχνος μοίρα έπληξε τον Χαλίτ εις πρώϊμον στάδιον της ζωής του και εγκατέλειψε νεαράν σύζυγον και τέσσαρας παΐδας, ο πρεσβύτερος των οποίων είναι δέκα ετών.

Πλην της λύπης και του πένθους μας συμμεριζόμεθα με όλην μας την καρδιάν την θλίψιν και οδύνην της πενθούσης του οικογενείας και ευχόμεθα εις αυτούς εγκαρτέρησιν και εκφράζομεν τα συλλυπητήριά μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εκ μέρους όλων των Ελλήνων Βουλευτών εκφράζω την βαθειάν θλίψιν την οποίαν ησθάνθημεν διά τον τραγικόν θάνατον του Τούρκου συναδέλφου Χαλίτ Κιαζήμ Σιεμισιττήν.

Προς την σκληρώς δοκιμασθεισαν οικογένειάν του και προς την Τουρκικην Κοινοβουλευτικην ομάδα απευθύνομεν τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι.

Προτείνω όπως η Βουλή εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρον αυτής όπως διαβιβάση εις την πενθούσαν οικογένειαν του αποβιώσαντος συναδέλφου ημών Χαλίτ Κιαζήμ τα ειλικρινή συλλυπητήρια και την συμπάθειαν της Βουλής.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το ψήφισμα εγκρίνεται ομοφώνως.

Και τώρα έντιμοι κύριοι συνάδελφοι θα τηρήσωμεν μονόλεπτον σιγήν ιστάμενοι εις μνήμην του συναδέλφου μας Χαλίτ Κιαζήμ.

(Τηρείται μονόλεπτος σιγή)

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ήν Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αμιλίου Φράγκου, και ληφθείσα την 4ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Από μακρού χρόνου εκκρεμεί η κατάθεσις νομοσχεδίου ρυθμίζοντος τον έλεγχον τιμής και ποιότητας των διαφόρων

φαρμακευτικών ειδών. Ο τοιοῦτος έλεγχος των φαρμάκων αποτελεί επείγουσαν ανάγκη χάρη της υγείας του Κυπριακού λαού.

1. Δύναται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφρήση την Βουλήν ποίοι είναι οι σοβαροί λόγοι της καθυστέρησης καταθέσεως εις την Βουλήν του εν λόγω νομοσχεδίου;

2. Ο Φαρμακευτικός κόσμος της Δημοκρατίας από μακρού χρόνου ζητεί νομική αναγνώριση του Φαρμακευτικού Συνδέσμου. Όπως άλλωστε συνέβη και με άλλας επαγγελματικές τάξεις. Δυνάμεθα να γνωρίζωμεν τους λόγους δι' οὓς καθυστερεί η κατάθεσις του εν λόγω νομοσχεδίου;

3. Ο ιατρικός κόσμος της Δημοκρατίας ζητεί από μακρού χρόνου νομική αναγνώριση του Ιατρικού Συνδέσμου. Δυνάμεθα να γνωρίζωμεν τους λόγους δι' οὓς καθυστερεί η κατάθεσις του σχετικού νομοσχεδίου;

4. Το Επαρχιακόν Νοσοκομείον Λεμεσού παρουσιάζει σοβαράς ελλείψεις εξοπλισμού και προσωπικού. Παρ' όλας τας φιλοτίμους προσπάθειας του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού το Νοσοκομείον Λεμεσού δεν δύναται να εκπλήρωση πλήρως τον υψηλόν προορισμόν του. Η έλλειψις φυσιοθεραπευτικού τμήματος, διαθερμιών, μηχανήματος παραδικού ρεύματος δι' ηλεκτροθεραπείαν, ηλεκτροκαρδιογράφου, μηχανήματος καταμετρήσεως του βασικού μεταβολισμού, Τραπέζης Αίματος κ.λ.π. είναι κενά τα οποία πρέπει να συμπληρωθούν το ταχύτερον.

Η αποστολή απόρων ασθενών εις το Νοσοκομείον Λευκωσίας διά να υποστώσι θεραπείας ή εξετάσεις, εξ αιτίας των εν λόγω ελλείψεων, και δαπάνας και μεγάλην ταλαιπωρίαν προκαλεί εις αυτούς, δεν είναι δε ασύνηθες πολλάκις να επιστρέψουν άπρακτοι λόγω του παρατηρουμένου μεγάλου συνωστισμού εις το Νοσοκομείον Λευκωσίας.

Δύναται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφρήση την Βουλήν ποία μέτρα ελήφθησαν ή θα ληφθούν προς συμπλήρωσιν των σοβαρών αυτών ελλείψεων;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 17ην Σεπτεμβρίου 1963, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 4ην Σεπτεμβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αιμιλίου Φράγκου.

«1. Το Υπουργείον Υγείας ητοίμασεν Νομοσχέδιον περί Ελέγχου της Ποιότητος και των Τιμών Φαρμάκων και κατέθεσε τούτο εις το Υπουργικόν Συμβούλιον, το οποίον παρέπεμψε το Νομοσχέδιον εις εξ Υπουργών Υπεπιτροπήν ήτις εξετάζει εισέτι τούτο.

2. Το ζήτημα της διά νόμου ιδρύσεως Παγκυπρίου Ιατρικού και Φαρμακευτικού Συνδέσμου μελετάται υπό του Υπουργείου Υγείας.

3. Η Κυβέρνησις δαπανά κατ' έτος σημαντικόν ποσόν χρημάτων διά τον εξοπλισμόν και επάνδρωσιν όλων των Νοσοκομείων.

4. Όσον αφορά την εγκαθίδρυσιν φυσιοθεραπευτικής μονάδος και Τραπέζης Αίματος εις το Νοσοκομείον Λεμεσού, αποτελεί επιθυμίαν του Υπουργείου Υγείας όπως τοιαύται μονάδες συσταθούν εις όλα τα Νοσοκομεία, η μόνη δε δυσκολία είναι η έλλειψις εκπαιδευμένου προσωπικού. Έχουν καταβληθή προσπάθειαι διά την κατάρτισιν του αναγκαίου προσωπικού.

5. Εν σχέσει με τον εξοπλισμόν του Νοσοκομείου Λεμεσού διά συσκευής διαθερμιών και ηλεκτροκαρδιογράφου, ταύτα έχουν ήδη παραγγελθή».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Τα σπαρτά σίτου, κριθής και ορόβου των γεωργών του χωρίου Μόρας κατεπλακώθησαν και κατεστράφηκαν πλήρως τον παρελθόντα Φεβρουάριον εκ της χαλάζης. Οι γεωργοί του εν λόγω χωρίου δεν απεκόμισαν ούτε έν κιλόν εκ των προϊόντων τούτων.

Οι υπολογισμοί των εμπειρογνομώνων των αρμοδίων Κυβερνητικών τμημάτων δεικνύουν ότι οι γεωργοί του χωρίου τούτου υπέστησαν ζημίας πέραν των 50 χιλιάδων λιρών.

Είναι γεγονός ότι η Κυβέρνησις εβοήθησε τους χαλαζοπλήκτους κατοίκους των αμπελουργικών χωρίων κατά τα προηγούμενα έτη. Εφέτος δε οι αρμόδιοι κυβερνητικοί κύκλοι εδήλωσαν ότι θα βοηθηθούν τα αμπελουργικά χωρία τα υποστάντα ζημίας εκ του περνοσοπύρου.

Δυστυχώς ουδεμία αποκάλυψις έχει μέχρι σήμερα γίνει επί του εάν θα παρασχεθή βοήθεια εις τους γεωργούς της Μόρας. Δεδομένου ότι πλησιάζει η εποχή της σοποράς οι γεωργοί δικαιολογημένως ερωτούν εάν θα τους παρασχεθή βοήθεια.

Παρακαλώ όπως οι αρμόδιοι πληροφρήσουν την Βουλήν μας επί των απόψεών των επί του προκειμένου.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Σεπτεμβρίου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Σεπτεμβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Αι θεομηνίαι γίνονται από καιρού εις καιρόν πρόξενοι ζημιών εις τα σπαρτά και τα δένδρα. Εάν οι γεωργοί αγοράσουν μετοχάς βάσει του Γεωργικού Ταμείου Προνοίας και η ζημία καλύπτεται υπό του σχεδίου τότε καταβάλλεται αποζημιωσις. Η Κυβέρνησις δεν δύναται να καταβάλλη αποζημιωσιν διά προκληθείσαν ζημίαν ήτις δεν καλύπτεται υπό του Γεωργικού Ταμείου Προνοίας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Προ αρκετού καιρού εγένοντο παραστάσεις υπό πολλών αγροτικών κοινοτήτων περί της ανάγκης θεσπίσεως νομοθεσίας ρυθμιζούσης το ζήτημα δικαιωμάτων διαβάσεως και κυρίως προβλεπούσης την δημιουργίαν διαβάσεων εξ ανάγκης ούτως ώστε οι αγρόται να δύναται να καλλιεργούν τα χωράφια των υπό τας διαμορφωθείσας νέας συνθήκας μηχανικής καλλιεργείας και αποφεύγωνται μεταξύ των δικαστικοί αγώνες οίτινες είναι πολυδάπανοι.

Η Κυβέρνησις ήδη προ πολλών μηνών εδήλωσεν ότι τοιαύτη νομοθεσία ετοιμάζεται και θα κατατεθή εις την Βουλήν. Δυστυχώς η αργοπορία διά την κατάθεσιν τοιούτου Νομοσχεδίου δεν δύναται πλέον να δικαιολογηθή.

Θα παρεκάλουν ως εκ τούτου τον αρμόδιον Υπουργόν να ενημερώση το Σώμα της Βουλής εις ποίον στάδιον ευρίσκειται η προετοιμασία μιας τοιαύτης Νομοθεσίας ήτις προώρισται να αποθή λίαν ευεργετική εις μεγάλον αριθμόν αγροτών της νήσου μας και θα συντείνη τα μέγιστα εις την επιτυχεστέραν και ευχερεστέραν αξιοποίησιν της γης».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Κατά τον παρελθόντα χειμώνα λόγω πλημμύρας εις τον ποταμόν παρά την Πόλιν της Χρυσοχούς επεσονέβησαν τεραστίως εκτάσεως ζημίας εις γεφύρας, εις οικίας και κτήματα της Πόλεως και των γειτονικών χωρίων, εις προσωπικά αντικείμενα των κατοίκων και δένδρα, ώστε να επιβάλλεται η άμεσος εκτέλεσις προ της ελεύσεως του χειμώνας αντιπλημμυρικών έργων διά την αποφυγήν παρομοίας συμφοράς εις το μέλλον και την προστασίαν των κτημάτων και της ζωής των κατοίκων της περιοχής.

Εν όψει του επείγοντος του ζητήματος τούτου παρακαλώ το αρμόδιον Υπουργείον όπως πληροφρήση την Βουλήν ποία μέτρα λαμβάνονται προς την κατεύθυνσιν αυτήν, ήτοι της εκτελέσεως των απαραίτητων αντιπλημμυρικών και άλλων έργων προ της ελεύσεως του εφετεινού χειμώνας».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αιμολωκόστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 19ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Είναι γνωστό ότι το Υπουργείον Εμπορίου διεξήγαγε συνομιλίες και κατέληξε σε συμφωνία με ξένη εταιρεία για την ίδρυση εργοστασίου λιπασμάτων στην Κύπρο.

Η ίδρυση εργοστασίου λιπασμάτων στην Κύπρο είναι ασφαλώς μία πολύ σοβαρή επιχείρηση πού θα απαιτήσει την δαπάνην εκατοντάδων χιλιάδων λιρών.

Υπάρχουν πληροφορίες ότι οι προετοιμασίες για την ίδρυση του εργοστασίου βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο. Λόγω της σοβαρότητος του όλου ζητήματος μπορεί να μας πληροφορήσει το Υπουργείον Εμπορίου τους όρους ίδρυσης του εργοστασίου, τα κεφάλαια που θα απαιτηθούν για τη δαπάνη, την χρονιάτικη παραγωγή του εργοστασίου, και τους τύπους λιπασμάτων πού θα παράγει;

Μπορεί επίσης να μας πληροφορήσει το Υπουργείον Εμπορίου αν ζητήθηκε η γνώμη ειδικών κατά πόσον είναι συμφέρουσα στην οικονομία μας η ίδρυση αυτού του εργοστασίου με βάση τους όρους της συμφωνίας;»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία. Θα αρχίσωμεν με το όγδοον θέμα — Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 14) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώσῃ τὴν έκθεσιν τῆς Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 14) ΤΟΥ 1963

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Βάσος Λυσαριδής
(αντιπροσωπεύων τον κ. Στ. Μιχαηλίδην)
Νεπὴλ Ναπὴ
Γεώργιος Τζιρκώτης.

Ἡ Επιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περί οὐ ο λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίαισιν αὐτῆς λαβούσαν χώραν τὴν 24ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εἰς τὴν συνεδρίαισιν παρίστατο καὶ ὁ Λειτουργὸς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Υπουργείου Οικονομικῶν ὅστις παρέσχεν ἀπάσας τὰς ἀναγκαίας ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου πληροφορίες.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι:

(α) Ἡ διάθεσις χρημάτων διὰ τὴν ἐκτύπωσιν κινητῶν ἐπιστημάτων διὰ σκοποῦς δημοσίων προσόδων, ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περί Χαρτοσήμων Νόμου (Αρ. 19 τοῦ 1963).

(β) Ἡ διάθεσις περαιτέρω ποσοῦ χρημάτων διὰ τὴν συντήρησιν Κυβερνητικῶν κτιρίων καὶ ἔργων διαρκούντος τοῦ τρέχοντος ἔτους· καὶ

(γ) ἡ διάθεσις χρημάτων διὰ τὴν πληρωμὴν τελῶν ἐνοικίου διὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Τμήματος Στατιστικῆς καὶ Οικονομικῶν Ἐρευνῶν ἐνοικιασθείσας νέας στατιστικὰς μηχανάς.

Ἡ Επιτροπὴ, ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὴν ὑπὸ τοῦ Υπουργείου Οικονομικῶν υποβληθείσαν εἰσηγητικὴν έκθεσιν, ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῆ προς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡς εἴρηται Νομοσχεδίου.

Ἡ Επιτροπὴ ἀπεφάσισε περαιτέρω ὅπως, ἐν ἀναμονῇ τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφίσεως τοῦ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμου (Αρ. 13) τοῦ 1963, τὸ ὡς εἴρηται Νομοσχέδιον ἐπαναριθμηθῆ ὡς ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) τοῦ 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ ὅπως ἡ έκθεσις ἀναγνώσῃ εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

(Ἀνάγνωσις τῆς Ἐκθέσεως εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ομιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβούν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Ἐπειδὴ καθίσταται ἀναγκαία ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ἧς δὲν ἔχει ἤδη γίνῃ πρόβλεψις διὰ νόμου ἡ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα τοιαύτη ὑφ' οἰουδήποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως:

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ πρῶτον ἀρθρον ἐγκριθούν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ πρῶτον ἀρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ 10.000 λιρῶν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τὸ ἀρθρον 2, 3 καὶ ὁ Πίναξ θὰ τεθῶν εἰς ψηφοφορίαν ταυτοχρόνως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον, 3ον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθούν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον, 3ον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρῃται ὡς ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) τοῦ 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἕνατον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείου Ἀναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17 τοῦ 1963).

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν έκθεσιν τῆς Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 17) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Τζιρκώτης
Νεπήλ Ναπή
Βάσος Λυσσαρίδης
(αντιπροσωπεύων τον κ. Στ. Μιχαηλίδην)

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ως είρηται Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 24ην Σεπτεμβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την παροχήν προκαταβολών εις σπογγαλιείς συμφώνως προς τας διατάξεις του περί Σπογγαλιείας Διατάγματος, εκδοθέντος δυνάμει του Άρθρου 12 του περί Σπογγαλιείας Νόμου, Κεφ. 146, ως και η διάθεσις χρημάτων προς συμπλήρωσιν της ασφαλτώσεως της οδού Χάρτζιας μέχρι της εισόδου του χωρίου.

Η Επιτροπή αφού ήκουσε τας παρασχεθείσας επεξηγήσεις υπό του παρισταμένου εις την συνεδρίασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών και ανέγνωσε την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν, αποφάσισεν όπως εισηγηθή προς την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του περί ού ο λόγος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις δια τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού 5,450 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3 και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον, το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το δέκατον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 15) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 15) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Τζιρκώτης
Βάσος Λυσσαρίδης
(αντιπροσωπεύων τον κ. Στ. Μιχαηλίδην)
Νεπήλ Ναπή

Η Επιτροπή εμελέτησε το περί ού ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 24ην Σεπτεμβρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρίστατο και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχεν απάσας τας αναγκαίας πληροφορίας αναφορικός με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον. Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την καταβολήν προσθέτων προσαυξήσεων εις μέλη του Κυπριακού Στρατού και διά την πληρωμήν περαιτέρω Επιδόματος Προσωπικών Εφοδίων εκ £30 εις αξιωματικούς, άμα τη συμπληρώσει δύο ετών υπηρεσίας, συμφώνως προς το άρθρον 2(γ) του Νόμου Αρ. 51 του 1963.

Η Επιτροπή, αφού ανέγνωσε την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν εισηγητικήν έκθεσιν, αποφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του ως είρηται Νομοσχεδίου. Ο κ. Λυσσαρίδης εξέφρασεν επιφύλαξιν, ουχί επί του Νομοσχεδίου, αλλ' επί του θέματος γενικής αρχής, ως εξέφρασε ταύτην εις την Βουλήν.

Η Επιτροπή αποφάσισε περαιτέρω όπως, λόγω του ότι ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (αρ. 14) του 1963 επανηριθμήθη ως (αρ. 13), το ως είρηται Νομοσχέδιον επαναριθμήθη ως (αρ. 14).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 16.549 ληρών διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1963. Άρθρον 2.

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3 και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον, το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ημείς φρονούμεν ότι αι ζητούμεναι αυξήσεις είναι εύλογοι. Αλλά λόγω των γνωστών μας απόψεων επί του ζητήματος εν γένει θα απόσχωμεν της ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διά του ημείς, 1, 2, 3, 4, 5, παρακαλώ όπως σημειωθή ότι υπάρχουν πέντε αποχαί.

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωσις δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 14) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Παρακαλώ όπως σημειωθή ότι υπάρχουν πέντε αποχαί.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής επί Εσωτερικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

(αντιπροσωπεύων τον κ. Π. Σιβιτανίδην)

Κώστας Χριστοδουλίδης

Τίτος Φάνος

Νίκος Αγγελίδης

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 10ην Σεπτεμβρίου 1963.

Σκοπός της τροποποιήσεως είναι να καταστήση δυνατή την υπό του Δικαστηρίου άσκησην διακριτικής εξουσίας επί του θέματος της καταδείξεως των παρανόμων ανεγειρομένων οικοδομών και να επιτύχη συμμόρφωσιν του βασικού νόμου προς την επί της υπ' αρ. 41/61 υποθέσεως απόφασιν του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Το αποτέλεσμα θα είναι ότι εν περιπτώσει καταδίκης προσώπου τινός διά παράνομον ανέγερσιν οικοδομής, το δικαστήριον δεν θα υποχρεούται εις εκάστην περίπτωσιν να διατάσση την καταδείξιν της οικοδομής, αλλά θα δύναται να ασκή την διακριτικήν αυτού εξουσίαν και να εκδίδη τοιούτον διάταγμα εις περιπτώσεις καθ' ας αι περιστάσεις της υποθέσεως είναι τόσοσν σοβαραί ώστε να αρμόζη η έκδοσις τοιούτου διατάγματος.

Ο σκοπός της προσθήκης του εδαφίου (3Α) εις το άρθρον 20 του βασικού Νόμου είναι η παρεμπόδισις της ανεγέρσεως παρανόμων οικοδομών προ της εκτελέσεως της εργασίας και η δι' αυτής πρόληψις περιττής ζημίας ήτις θα προέκυπτεν εάν η εργασία αφήνετο να περατωθή και ακολούθως να εκδοθή διάταγμα καταδείξεως.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι αι εν τω Νομοσχεδίω περιεχόμεναι τροποποιήσεις θα είναι προς όφελος του κοινού και, ως εκ τούτου, εισηγείται εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

Ο Τούρκος Γραμματεύς, έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν έχει εις τον φάκελόν του το Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως δοθή εις τον έντιμον Τούρκον Γραμματέα αντίγραφον του Νομοσχεδίου.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ένα λεπτόν θα το φέρουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 20 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Τα θέματα 3, 4, 5, 6 και 7 επί της ημερησίας διατάξεως δεν είναι δυνατόν να συζητηθούν διότι δεν έχουν κυκλοφορήσει αι εκθέσεις των αρμοδίων Επιτροπών.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, έχει περάσει το στάδιον της Επιτροπής η δε έκθεσις του Νομοσχεδίου εκυκλοφόρησεν. Εν τούτοις, εκτός εάν υπάρξη αντίρρησης, προτίθεται να αναβάλει την συζήτησιν του θέματος αυτού διά την προσεχή συνεδρίαν, η οποία θα ορισθή συντόμως.

Μη υπαρχούσης αντίρρησης η συζήτησις αναβάλλεται διά την προσεχή συνεδρίαν.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός υπ' αρ. 2) Νόμος του 1963.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 18) του 1963.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1963.
- (4) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμος του 1964 (Τακτικός Προϋπολογισμός).
- (5) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 23ην Σεπτεμβρίου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 (Αρ. 1 του 1963) και τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1963 (Αρ. 2 του 1963) (διά ποσόν 36.670 λιβρών).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός υπ' αρ. 2) Νόμος του 1963, κατετέθη υπό του Υπουργείου Οικονομικών, παραπέμπεται επομένως εις την Επιτροπήν Οικονομικών, η οποία δέον να το εξετάσῃ ομοῦ μετά της Επιτροπῆς ἐπὶ Νομικῶν Θεμάτων.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 18) του 63 ὡς ἐπίσης και ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 63 παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμοῦ.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμος του 1964, δηλαδή ο Τακτικός Προϋπολογισμός, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμοῦ.

Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η προσεχὴς συνεδρία της Βουλῆς ὀρίζεται διά την προσεχὴ Παρασκευὴν τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν. Η ἡμερησία διάταξις θα ἔχῃ ὡς ἀκολουθῶς:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 18) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Πρόεδρου των ἀκολουθῶν Επιτροπῶν ὅπως ὀρίσουν συνεδρίασιν οὐχὶ ἀργότερον τῆς αὐρίου διά να κυκλοφορήσουν αἱ ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν διαφόρων θεμάτων ἐντὸς τῆς τακτικῆς χρονικῆς περιόδου.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αὐρίον εἶναι ἐπίσημος ἀργία. Δεν μπορεῖ να γίνῃ συνεδρία. Επομένως το ἐνωρίτερον που μπορεῖ να γίνῃ συνεδρία εἶναι τὴν Τετάρτην, και δεν ὑπάρχει ἀρκετὸς χρόνος να ετοιμασθῶν αἱ ἐκθέσεις και να κυκλοφορήσουν 48 ὥρας προ τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς.

Οἱ Συμπληρωματικοὶ Προϋπολογισμοὶ οἱ ὁποῖοι ἀναγράφονται εις τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Παρασκευῆς εἶναι ἀπίθανον να εἶναι ἔτοιμοι ἐγκαίρως διά να συζητηθῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ὑπῆρχε δυσκολία εἰάν ἡ συνεδρίασιν ὠρίζετο διά τὴν προσεχὴ Δευτέραν;

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

὘ν τάξει, τὴν Δευτέραν μάλιστα. Ὅσον ἀφορὰ τὴν Επιτροπὴν Προϋπολογισμοῦ εἶνα ἐν τάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ ὡς Πρόεδρος τῆς Επιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

Παραπέμφθη εις τὴν Επιτροπήν σας τὸ Νομοσχέδιον «Ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Θα ἦτο δυνατόν ἡ Επιτροπὴ να ετοιμάσῃ τὴν ἐκθεσιν οὕτως ὥστε τὸ θέμα να εἶναι ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διά τὴν προσεχὴ Δευτέραν;

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

὘ς γνωστὸν αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον θα ἐξετασθῇ μαζί με τῆς Επιτροπῆς Υγείας. Προτιθέμεθα να καλέσωμεν και τὰς δύο Επιτροπὰς εις συνεδρίασιν ταυτοχρόνως διά να κερδίσωμεν χρόνον και εἰάν δυνατόν να κάμωμεν τὸ ἐνωρίτερον συνεδρίασιν και να προσπαθῶμεν ὅπως ετοιμάσωμεν τὴν ἐκθεσίν μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἰάν ἡ συνεδρίασιν ὀρισθῇ τὴν Παρασκευὴν, λόγω του ὅτι αὐρίον εἶναι ἀργία, δεν θα ἔχωμεν ἔτοιμα θέματα προς συζήτησιν. Δι' αὐτὸ, εκτός εἰάν υπάρξη ἀντίρρησης, θα ὀρίσω τὴν συνεδρίασιν διά τὴν Δευτέραν, τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Η προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται τὴν Δευτέραν, τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Η ἡμερησία διάταξις ἤδη ἀνεκοινώθη εις τὴν Βουλὴν.

Δυνάμει τῶν προνοιῶν του 76ου Ἄρθρου του Συντάγματος κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὅρα λήξεως 7.30 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 7ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.20 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 7ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Α είναι ερωτήσεις — απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Ιουλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη, και ληφθείσα την 30ήν Ιουλίου 1963.

«Εν όψει της τελευταίας ανακοινώσεως ότι το Υπουργείον Εργασίας μετά της Αστυνομίας προβαίνουν εις εκστρατείαν διά την αυστηράν τήρησιν του νόμου του απαγορευόντος την πλανοδιοπώλησιν υπό προσώπων κάτω των 16 ετών, πρότιθενται αι αρμόδιοι αρχαί, εν συνδυασμῷ μετά της τοιαύτης εκστρατείας, να αντιμετωπίσουν το ζήτημα και από της κοινωνικής του πλευράς και ειδικώτερον:—

- (α) Να προβούν διά των Γραφείων Ενημερίας εις έρευναν εκάστης περιπτώσεως κεχωρισμένων προς τον σκοπόν της διαπιστώσεως των ειδικών συνθηκών και παροχής βοήθειας, περιλαμβανομένης χρηματικής αρωγής, όταν η περίπτωσις το απαιτή.
- (β) Να εισηγηθούν αύξησιν του κονδυλίου κοινωνικής ευημερίας διά την αντιμετώπισιν των αναγκών, εάν και όταν διαπιστωθούν, κατόπιν της ως άνω ερεύνης»;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Σεπτεμβρίου 1963, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 30ήν Ιουλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη.

«(α) Το Υπουργείον Εργασίας διά των κοινωνικών λειτουργών του Γραφείου Ενημερίας ερευνά κεχωρισμένως τας περιπτώσεις όλων των ανηλικών προσώπων τα οποία παραβαίνουν τον περί Απασχολήσεως Νόμον, προς τον σκοπόν όπως εξακριβώσῃ τας κοινωνικάς αυτών συνθήκας, όπου δε τούτο ενδείκνυται παράσχη εις αυτά κοινωνικήν αρωγήν περιλαμβανομένης και οικονομικής βοήθειας.

(β) (1) Το κονδύλιον Δημοσίας Βοηθείας, καίτοι μειωμένον κατά το τρέχον έτος, είναι εις θέσιν να ανταποκριθῇ εις τας ανάγκας αι οποῖαι ήθελον προκύψῃ εκ της ως άνω ερεύνης. Δέον εν τούτοις να σημειωθῇ ότι τα παρεχόμενα Δημοσία Βοηθήματα σκοπόν έχουν την ικανοποίησιν βασικών ανθρωπίνων αναγκών και ουχί την επιχορήγησιν χαμηλών εισοδημάτων ή την εξάλειψιν της πενίας.

(2) Εξ άλλου το εις την διάθεσιν του Γραφείου Ενημερίας κονδύλιον διά την τοποθέτησιν εις τας παιδικὰς στέγας ή μετά θετών οικογενειῶν απροστατευτῶν παιδιῶν, εάν και όταν αι συνθήκαι επιβάλλουν την απομάκρυνσιν τούτων εκ της οικογενείας των, είναι απολύτως επαρκές.

- (3) Το Υπουργείον έχει ήδη εισηγηθῇ εις τας αρμοδίους αρχὰς την αύξησιν του κονδυλίου Δημοσίας Βοηθείας διά το προσεχές έτος προς τον σκοπόν όπως καταστή δυνατή η αύξησις της παρεχομένης οικονομικής βοήθειας».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωσις των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 18) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώσῃ την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥ ΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 18) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου
Ιωσήφ Γιαμάκης
Βάσος Λυσσαρίδης
Τίτος Φάνος
Ραματάν Τζεμίλ
Γεώργιος Τομπάζος
Ουμίτ Σουλεϊμάν
Στέλιος Μιχαηλίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Δάφνην Παναγιδην)

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 3ην Οκτωβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την εκτέλεσιν μικρών αρδευτικών έργων διαρκούντος του 1963.

Το εν τω Νομοσχεδίω διαλαμβανόμενον ποσόν των £55.300 είναι μέρος του εκ £58.000 διαθεσίμου ποσού, καθ' όσον τα σχέδια διά τα οποία το ποσόν τούτο περιελήφθη εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως διά το έτος 1963, ήτοι £25.000 διά τον Υδατοφράκτην Τρικώμου και £33.000 διά το Σχέδιον Εμπλουτισμού Υδατων Λιοπετρίου — Ξυλοφάγου, δεν θα εκτελεσθούν.

Η Επιτροπή, κατόπιν αναγνώσεως της υποβληθείσης επί του Νομοσχεδίου Εισηγητικής Εκθέσεως του Υπουργείου Οικονομικών και προσεκτικής μελέτης ολοκληρου του Νομοσχεδίου, απεφάσισεν όπως εισηγηθῇ εις την Βουλήν την ψήφισιν τούτου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθῇ εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £55.300 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 2, 3 και ο Πίναξ θα τεθούν εις ψηφοφορίαν ταυτοχρόνως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν το 3ον άρθρον και τον Πίνακα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3 και ο Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον, άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως, Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ.18.) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 16) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιχαήλ Μπερπερογλου
Ιωσήφ Γιαμάκης
Βάσος Λυσαριδής
Τίτος Φάνος
Ραματάν Τζεμίλ
Γεώργιος Τομπάζος
Ουμίτ Σουλεϊμάν
Στέλιος Μιχαηλίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Δάφνην Παναγίδη)

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 3ην Οκτωβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την απαλλαγην εκ της υποχρεώσεως πληρωμής εκκρεμούντος δανείου και τόκου οφειλομένου εις τους Δανειστικούς Επιτρόπους υπό του Συμβουλίου του Νοσοκομείου Πόλεως και συναφθέντος διά την ανέγερσιν του Αγροτικού Νοσοκομείου Πόλεως.

Κατόπιν μελέτης του Νομοσχεδίου η Επιτροπή επιθυμεί να εκφράση την άποψιν ότι κατ' αρχήν δεν είναι διατεθειμένη να υποστηρίξη την διαγραφην οιοδήποτε χρέους οφειλομένου εις το Δημόσιον. Λόγω όμως του γεγονότος ότι το υπό εξέτασιν Νομοσχέδιον σχετίζεται με διαφορετικής φύσεως υπόθεσιν καθ' ην η Κυβέρνησις έθεσεν υπό τον έλεγχον αυτής ίδρυμα, το ενεργητικόν και παθητικόν του οποίου πρέπει να περιέλθουν ομού εις την Κυβέρνησιν, και επειδή η Κυβέρνησις παρέλαβε το εις πίστιν του Συμβουλίου του Νοσοκομείου ευρισκόμενον ποσόν των £124.083 μίλις, η Επιτροπή έχει την γνώμην ότι η Κυβέρνησις οφείλει να αναλάβη και το εκ £680 χρέος του εν λόγω Συμβουλίου.

Η Επιτροπή επίσης απεφάσισεν όπως επαναριθμηθή το Νομοσχέδιον ως (Αρ. 15).

Εν όψει των ανωτέρω η Επιτροπή εισηγείται εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £680 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 3 και ο Πίναξ θα τεθούν ταυτοχρόνως εις ψηφοφορίαν μετά του άρθρου 2.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3, και ο Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον, το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον, το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η δευτέρα ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η τρίτη ανάγνωσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τρίτη ανάγνωσις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Κρούουν οι κώδωνες.

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον. Ο κ. Λ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Νομίζω ότι πρέπει να είναι αριθμός (15), έντιμε κύριε Πρόεδρε αντί (16).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 10ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 6.07 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις. Δεν καθωρίσθη χρόνος δι' ερωτήσεις, λόγω του ότι ο σκοπός της συνελεύσεως είναι διά την έγκρισιν δύο επειγόντων Νομοσχεδίων.

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο Εκλογικός (Προσωρινά Διατάξεις) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της επιτροπής Εσωτερικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Νίκος Αγγελίδης
Χρυσής Δημητριάδης
Γεώργιος Τομπάζος.

Η Επιτροπή μελέτησε το περί ού ο λόγος Νομοσχεδίου την 10ην Οκτωβρίου 1963.

Η Επιτροπή έλαβεν υπό σημείωσιν ότι παρεσκευάσθη ήδη πρό τινος και έτυχε της εγκρίσεως του Υπουργικού Συμβουλίου νέον εκλογικόν Νομοσχέδιον και ότι λόγω μερικών τεχνικών αναγκών δεν κατέστη δυνατή η εισαγωγή αυτού εις την Βουλήν. Συντόμως αι ανάγκαι αύται θα εκπληρωθούν και η Βουλή θα έχη ούτω την ευκαιρίαν να προβή εις ψήφισιν του νέου Εκλογικού Νόμου.

Λόγω του ότι παρέσθη ανάγκη διεξαγωγής αναπληρωματικής εκλογής και θα ήτο αδύνατος τόσον η έγκαιρος ψήφισις του νέου Εκλογικού Νόμου όσον και η διαξαγωγή αναπληρωματικής εκλογής εντός της υπό του Συντάγματος προβλεπομένης περιόδου των 45 ημερών, κατέστη αναγκαία η λήψις προσωρινών νομοθετικών μέτρων αναφορικώς προς την διενέργειαν και διεξαγωγήν εκλογών.

Διεπιστώθη ότι ό καταλληλότερος τρόπος διά να γίνη τούτο είναι διά της επαναθεσπίσεως των εκπνευσάντων Νόμων και κανονισμών των αφορώντων εις τας εκλογάς, αφού ούτοι υποστούν τας αναγκαίας προσαρμογάς και τροποποιήσεις.

Η Επιτροπή φρονεί ότι, εφ' όσον θα ψηφισθή υπό της Βουλής συντόμως νέος Εκλογικός Νόμος, θα ήτο καλύτερον να περιληφθή πρόνοια ότι ο προσωρινός Εκλογικός Νόμος θα εξακολουθήση να ευρίσκειται εν ισχύι μέχρι της ψήφισεως του νέου Εκλογικού Νόμου και να μη τεθή περιορισμός ως προς

την χρονικήν διάρκειαν της ισχύος του. Εξ εκ τούτου η Επιτροπή εισηγείται την αντικατάστασιν του άρθρου 5 διά της ακόλουθου διατάξεως:

«Χρονική 5.Ο παρών Νόμος θα εξακολουθήση εν ισχύι ισχύς μέχρι της ψήφισεως του νέου Εκλογικού Νόμου».

Η Επιτροπή ωσαύτως, λαβούσα υπ' όφιν το γεγονός ότι κατά την συνεδρίασιν αυτής της 10ης Οκτωβρίου 1963 θα χωρήση εις τον καθορισμόν ημερομηνίας διά την ως είρηται αναπληρωματικήν εκλογήν, προς αποφυγήν δε οιασδήποτε περιπλοκών αίτινες δυνατόν να προκύψουν εν σχέσει με τον καθορισμόν της ημερομηνίας ή τον υπολογισμόν οιασδήποτε χρονικών περιόδων δυνάμει των Εκλογικών Νόμων, εισηγείται την προσθήκην νέου άρθρου, ως άρθρου 6, προνοούτος ότι η ισχύς του Νόμου άρχεται από της 10 Οκτωβρίου 1963:

«Έναρξις 6. Η ισχύς του παρόντος Νόμου άρχεται από ισχύος της 10ης Οκτωβρίου 1963» του παρόντος Νόμου.

Ο κ. Χρυσής Δημητριάδης εδήλωσεν ότι αν και αποδέχεται την ανάγκην λήψεως προσωρινών νομοθετικών μέτρων διά την διενέργειαν αναπληρωματικών εκλογών δεν συμφωνεί με το προβλεπόμενον σύστημα εκλογών και θα απόσχη της ψηφοφορίας.

Η Επιτροπή εισηγείται κατά πλειοψηφίαν την εις Νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου μετά των προτεινομένων τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής: Ο κ. Χρυσής Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Θα ήθελα να αναφερθώ στην αρχή της ομιλίας μου πάνω στο προοίμιο του προτεινομένου Νομοσχεδίου.

Το προοίμιο ότι «δυνάμει της παραγράφου 2 του Άρθρου 187 του Συντάγματος εξέπνευσεν η ισχύς απάντων των εις τας εκλογάς αφορώντων Νόμων και κανονισμών» και «δεδομένου ότι δεν κατέστη δυνατή η θέσπισις νέου Εκλογικού Νόμου ως προνοείται εις το Σύνταγμα» είναι αναγκαία η λήψις προσωρινών νομοθετικών μέτρων διά την διενέργειαν εκλογών.

Οι προηγούμενοι εκλογικοί νόμοι, σύμφωνα με το Σύνταγμα, εξέπνευσαν την 16ην Αυγούστου 1960, και νέοι εκλογικοί νόμοι θα έπρεπε να είχαν ψηφισθή μέσα σε 18 μήνες, δηλαδή μέχρι της 16ης Φεβρουαρίου 1962.

Σήμερα έχουν παρέλθει άλλοι 18 μήνες και δυστυχώς δεν έχομεν ακόμα μπροστά μας ένα νέον μόνιμον εκλογικόν Νόμον. Δεν αποδίδομεν εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν κακήν πρόθεσιν αλλά νομίζομεν ότι είναι σωστόν να τονισθή αυτή η καθυστέρησις. Έχομεν την άποψιν ότι ο Εκλογικός Νόμος αποτελεί ένα ουσιώδες συστατικόν διά την άσκησιν των δημοκρατικών δικαιωμάτων του πολίτου.

Η αναπαρξία Εκλογικού Νόμου, ιδιαίτέρας όταν η ψήφισή του μέσα σε χρονικά καθορισμένα όρια καθορίζεται από το Σύνταγμα, αποτελεί μίαν μη επιθυμητήν ανωμαλίαν και δημιουργεί αβεβαιότητα και σύγχισιν ως προς τον τρόπον της εκφράσεως της λαϊκής θελήσεως σε δεδομένην στιγμήν.

Ένας επιπρόσθετος λόγος που επέβαλλε την όσο το δυνατόν γρηγορότερη ψήφισιν μονίμου εκλογικού νόμου, είναι η γενική δημοκρατική αρχή που θεωρεί πάντα ανεπιθύμητη την διεξαγωγή εκλογών με βάση το εκλογικό Νομοσχέδιο το οποίον να ψηφίζεται την τελευταία στιγμή. Η ψήφισιν ενός εκλογικού Νομοσχεδίου όσον το δυνατόν ενωρίτερα προ της διεξαγωγής νέων εκλογών αποφεύγει την δυνατότητα το

εκλογικό Νομοσχέδιο να είναι καθ' οιονδήποτε τρόπον επηρεασμένοι από οποιανδήποτε πολιτική σκοπιμότητα. Υπάρχουν μάλιστα Συντάγματα που για να διαφυλάξουν αυτή την αρχή προβλέπουν ότι τροποποιήσεις του εκλογικού νόμου δεν ισχύουν σε προσεχείς αλλά σε μεταπροσεχείς εκλογές.

Εν τούτοις είναι γεγονός ότι, όπως αναφέρει η έκθεση της Επιτροπής Εσωτερικών, παρεσκευάσθη ήδη από τινος και έτυχε της εγκρίσεως του Υπουργικού Συμβουλίου νέον εκλογικόν Νομοσχέδιον. Επίσης δε όπως τονίζεται τόνσον εις την έκθεσιν όσον και εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον, τούτο είναι προσωρινόν, με την προτεινομένην δε τροποποίησιν του άρθρου 5 αναφέρεται ρητώς η φράσις «μέχρι της ψηφίσεως του νέου Εκλογικου Νόμου».

Λαμβάνοντες συνεπώς αυτά υπ' όψιν και το γεγονός ότι μέσα στους προσεχείς 18 μήνες θα πρέπει να γίνουν εκλογές θέλουμε να πιστεύουμε ότι ο μόνιμος εκλογικός νόμος θα υποβληθή το ενωρίτερον, αφού βέβαια δοθή η ευκαιρία της μελέτης του από όλους τους ενδιαφερομένους.

Όσον αφορά την ουσίαν του προτεινομένου Νομοσχεδίου, είναι βέβαια σωστό ότι πρόκειται περί προσωρινού ουσιαστικά νόμου για την διεξαγωγή αναπληρωματικών εκλογών.

Από την άλλην όμως είναι γεγονός ότι αυτό το προσωρινό εκλογικό Νομοσχέδιον βασίζεται πάνω στον προηγούμενο εκλογικό νόμο, τον νόμο δηλαδή ο οποίος εθεσπίσθη κατά την διάρκειαν της Μεταβατικής Περιόδου υπό του τότε Άγγλου Κυβερνήτου.

Όπως είχαμε τονίσει και τότε, διαφωνούμε κατ' αρχή με το εκλογικό σύστημα όπως καθωρίσθη σ' αυτό το νόμο.

Το πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα, και μάλιστα ευρείας περιφέρειας όπως είναι το παρόν, είναι κατά την γνώμη μας αντιδημοκρατικό εκλογικό σύστημα που περιορίζει ή μάλλον ουσιαστικά αποκλείει την εκπροσώπηση μειοψηφούντων κομμάτων και έρχεται σε σύγκρουση με μια πολύ σωστή περιγραφή που έδωσεν τελευταία ο Μακαριώτατος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας για το πώς θα πρέπει να είναι το δημοκρατικόν μας πολίτευμα. «Η πλειοψηφία να κυβερνά και η μειοψηφία να ελέγχει». Για να μπορεί όμως να ελέγχει η μειοψηφία χρειάζεται κοινοβουλευτική εκπροσώπηση.

Δεν πρόκειται όμως να επεκταθώ πάνω σ' αυτό το ζήτημα γιατί επιφυλασσόμεστε να εκφράσουμε τες απόψεις μας στην ουσία και να κάμουμε τες εισηγήσεις μας για ένα πραγματικά δημοκρατικό και δίκαιο εκλογικό σύστημα όταν θα κατατεθή προς συζήτησιν ο μόνιμος εκλογικός νόμος, που την μορφή του δεν την έχουμε ακόμα υπ' όψιν μας.

Προς το παρόν περιορίζομαι στο να εκφράσω την κατ' αρχήν διαφωνία με το εκλογικό σύστημα που προτείνεται έστω και σαν προσωρινό μέτρο.

Κατά συνέπεια κατ' όλο που βλέπουμε και εκτιμούμε την αναγκαιότητα υπό τες περιστάσεις ενός προσωρινού εκλογικού νόμου, εν τούτοις για λόγους κατ' αρχήν διαφωνίας ως προς το εκλογικό σύστημα, δεν μπορούμε να δώσωμε την θετική ψήφο μας διά το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον και θα απόσω της ψηφοφορίας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Έντιμοι συνάδελφοι. Συμφωνά απολύτως ότι υπήρξε καθυστέρηση εις την σύνταξιν και κατάθεσιν ενώπιον της Βουλής καταλλήλου Εκλογικού Νομοσχεδίου, και θα ήθελα και εγώ να συνενώσω την φωνήν μου με τον προηγούμενον ομιλητήν όσον αφορά την παράκλησιν της ταχύτερας καταθέσεως Νομοσχεδίου αναφερομένου εις τον Εκλογικόν Νόμον υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Βεβαίως εάν υπάρξη καθυστέρησης ως προς τούτο, δεν υπάρχει τίποτε το οποίον να εμποδίζει οιονδήποτε Μέλος της Βουλής συμπεριλαμβανομένου και του προηγούμενου ομιλητού, να καταθέση Νομοσχέδιον περί Εκλογικου Νόμου. Ως

προς την ουσίαν του Νομοσχεδίου συμφωνά επίσης με τον προηγούμενον ομιλητήν ότι ίσως να μην είναι ο ιδεώδης εκλογικός νόμος διά την Κύπρον. Αυτό είναι ένα θέμα το οποίον επιδέχεται συζήτησιν. Ως προσωρινόν μέτρον όμως νομίζω ότι είναι πάρα πολύ καλόν και εάν τις το συγκρίνη προς άλλα γνωστά ή μάλλον προς άλλους γνωστούς εκλογικούς νόμους, οι οποίοι σήμερον ισχύουν εις άλλας χώρας, θα εύρη π.χ. ότι το Νομοσχέδιον τούτο παρέχει εις πάντα πολίτην της Δημοκρατίας το δικαίωμα του εκλέγειν και βεβαίως εκλέγεσθαι υπό κάποιον περιορισμόν και ουχί εις ωρισμένα μόνον μέλη ενός κόμματος, και δεν υπάρχει αποκλεισμός διά πολιτικά λόγου χάριν αδικήματα όπως συμβαίνει εις άλλας χώρας.

Επομένως ας μη διασύρωμεν και πάλιν την λέξιν δημοκρατικός εκλογικός νόμος και μη δημοκρατικός εκλογικός νόμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλούνται οι έντιμοι γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν τού Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεδομένου ότι δυνάμει της παραγράφου 2 του Προοίμιου Άρθρου 187 του Συντάγματος εξέπνευσεν η ισχύς απάντων των εις τας εκλογάς απορώντων νόμων και κανονισμών:

Και δεδομένου ότι δεν κατέστη δυνατή η θέσπισις Νέου Εκλογικου Νόμου ως προνοείται εν αυτό:

Και δεδομένου ότι είναι αναγκαία η λήψις προσωρινών νομοθετικών μέτρων διά την διενέργειαν εκλογών:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:—

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως σημειωθή ότι υπάρχουν έξ αποχαί. Το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Αποχαί;

Παρακαλώ όπως σημειωθή ότι υπάρχουν έξ αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εκλογικός Κατάλογος. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

Έξ αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αι εκλογαί διέπονται υπό των διατάξεων των Εκλογικόν Νόμων. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

Αποχαί 6.

Η τρίτη ανάγνωση θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρονική ισχύς. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης διά το 5ον άρθρον;

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Έντιμε κ. Πρόεδρε, μίαν λεκτικήν προσθήκην διά να γίνη σαφέστερον το Ελληνικόν κείμενον. «Ο Νόμος θα εξακολουθήση να ευρίσκεται εν ισχύϊ». Δεν πάει η φράσις «θα εξακολουθήση εν ισχύϊ». Θα εξακολουθήση να ευρίσκεται εν ισχύϊ. Εισηγούμαι να προστεθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορεί να προστεθή η λέξις, είναι καθαρώς λεκτική η προσθήκη. Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

Έξ αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

Έξ αποχαί.

Τρίτη ανάγνωση δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο Εκλογικός (Προσωρινά διατάξεις) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Κρούουν οι κώδωνες

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Πέντε αποχαί. Συγνώμην έξ αποχαί.

Προτού εξετάσωμεν το δεύτερον θέμα «Ο περί ειδικεύσεως Συμπληρωματικής πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1963», θα ασχοληθώμεν με το θέμα εις το Κεφάλαιον Δ — Καθορισμός Ημερομηνίας Αναπληρωματικής Εκλογής διά την Κενωθείσαν Τουρκικήν Βουλευτικήν Έδραν Περιφέρειας Πάφου.

Το Άρθρον 66(2) του Συντάγματος προβλέπει ότι «κενωθείσα Βουλευτική έδρα πληρούται δι' αναπληρωματικής εκλογής διενεργουμένης εντός προθεσμίας τεσσαράκοντα πέντε το πολύ ημερών από της κενώσεως εις ημερομηνίαν καθοριζομένην υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων».

Επομένως η Βουλή είναι ανάγκη να καθορίση την ημερομηνίαν της Προσεχούς εκλογής. Η Βουλευτική έδρα κενώθη την 24ην Σεπτεμβρίου, λόγω του θανάτου του πρώην συναδέλφου μας κ. Χαλίτ Κιαζήμ. Εισηγούμαι ως ημερομηνίαν καθορισμού της εκλογής την 3ην Νοεμβρίου του 1963.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως η ημερομηνία διά την επαναπληρωματικήν εκλογήν εις την περιφέρειαν Πάφου ορίζεται η 3η Νοεμβρίου του 1963.

Το δεύτερον θέμα εις το Κεφάλαιον Β — είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π.ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 16) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Αχμέτ Μιχάτ Μπερπερογλου

Ραματάν Τζεμίλ

Τίτος Φάνος

Βάσος Λυσσαρίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Γεώργιος Τομπάζος

Ουμίτ Σουλεϊμάν

Ανδρέας Ζιαρτίδης.

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 7ην Οκτωβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι:

(α) Η διάθεσις περαιτέρω ποσού χρημάτων αναγκαίου διά την συλλογήν άλατος εκ της Αλυκής Λάρνακος διαρκούντος του τρέχοντος έτους και

(β) η διάθεσις περαιτέρω ποσού χρημάτων διά την ασφάλτωσιν ωρισμένων προαυλιών και οδού εντός της περιοχής του λιμένος Λεμεσού.

Η Επιτροπή, αφού εμελέτησε το εν λόγω Νομοσχέδιον υπ' όλας αυτού τας απόψεις, απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν αυτού εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί του θέματος αρχής; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' άς δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

Το άρθρον 2, 3 και ο Πίναξ θα τεθούν εις ψηφοφορίαν ταυτοχρονως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £15.625 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται. Η τρίτη ανάγνωση θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντιρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Εξωδίκου Ρυθμίσεως Τροχαίων Αδικημάτων Νόμος του 1963.

(2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Εξωδίκου ρυθμίσεως Τροχαίων Αδικημάτων Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εσωτερικών, η οποία παρακαλείται να εξετάση το Νομοσχέδιον ομού μετά της Επιτροπής Νομικών.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 63 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (2) Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (3) Ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός υπ' αριθ. 2) Νόμος του 1963.
- (4) Ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 19) του 1963.
- (6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου 'Αρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την μεταπροσεχή Παρασκευήν την 5ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου 'Αρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Ώρα λήξεως 6.43 μ.μ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 18ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 5.45 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμυ κύριε Πρόεδρε, απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως — Κεφάλαιον Α — είναι Ερωτήσεις — Απαντήσεις. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 30ήν Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 2αν Σεπτεμβρίου 1963.

«Τόσον διά του πενταετούς προγράμματος αναπτύξεως όσον και δι' επανειλημμένων δηλώσεων των υπευθύνων κυβερνητικών κύκλων ανηγγέθη η μελετωμένη σύνταξις και κατάθεσις εις την Βουλήν τροποποιητικού νομοσχεδίου του νόμου περί κοινωνικών ασφαλίσεων, βελτίωσις και ενσωμάτωσις του νόμου περί εργατικών ατυχημάτων εις το τροποποιητικόν νομοσχέδιον περί κοινωνικών ασφαλίσεων και τέλος η σύνταξις και κατάθεσις νομοσχεδίου κατοχυρούντος τα έτη υπηρεσίας των Κυπρίων εργαζομένων.

Παρ' όλον ότι τα εν λόγω νομοσχέδια είναι υψίστης σημασίας διά την Κυπριακήν Εργατικήν Τάξιν, η κατάθεσις των εις την Βουλήν δεν επετεύχθη μέχρι σήμερα, παρά το γεγονός ότι εισήλθομεν εις την τετάρτην βουλευτικήν σύνοδον.

Δύναται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφορήση την Βουλήν διά ποίους σοβαρούς λόγους καθυστερεί η κατάθεσις των και πότε θα κατατεθούν ταύτα;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 10ην Οκτωβρίου 1963, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 2αν Σεπτεμβρίου 1963 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

Αποτελεί θεμελιώδη επιδίωξιν του Υπουργείου και αμετάθετον απόφασιν της Κυβερνήσεως όπως εισαγάγωμεν τροποποιητικήν νομοθεσίαν του Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου ως και νομοθεσίαν διά την κατοχύρωσιν των ετών υπηρεσίας των εργαζομένων, ευθύς ως η ψήφισις τοιούτου νόμου είναι εφικτή, καθότι θεωρούμεν τοιαύτην νομοθεσίαν υπέρ των Κυπρίων εργατοϋπαλλήλων βασικήν και δικαίαν.

Εν τούτοις η θέσπισις νόμου διά την κατοχύρωσιν των ετών υπηρεσίας μέσον Ταμείων Προνοίας συνεπάγεται την ικανοποίησιν ωρισμένων βασικών προϋποθέσεων. Αύται είναι εν γενικαίς γραμμαίς δύο: Πρώτον η ψήφισις του Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και δεύτερον η επίλυσις ωρισμένων τεχνικών δυσκολιών και η λήψις αποφάσεως επί του τρόπου αντιμετώπισεως προβλημάτων γενικής πολιτικής τα οποία γεννώνται ως εκ της λειτουργίας τοιούτου Νόμου.

Έχω ήδη εκθέσει εν λεπτομερεία εις άρθρον μου δημοσιευθέν εντός του Σεπτεμβρίου εις μηνιαίον περιοδικόν τας

πολλαπλάς δυσκολίας και τα εστί εκκρεμούντα άλλα συναφή προβλήματα, τα σχετιζόμενα με την εισαγωγήν και λειτουργίαν τοιούτου νόμου, επί των οποίων δέον να ληφθούν αποφάσεις τόσον υπό της Κυβερνήσεως όσον και υπό των ενδιαφερομένων Συντεχνιών και εργοδοτικών οργανισμών. Η αναφορά των θεμάτων τούτων είναι πολύ μακροσκελής ίνα περιληφθή εις την παρούσαν απάντησιν.

Όσον αφορά τον Νόμον Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων το Υπουργείον Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχει ήδη συμπληρωμένην την σχετικήν μελέτην και έχει υποβάλει εις το Υπουργικόν Συμβούλιον, πλήρες κείμενον του νέου Νόμου. Η σχετική καθυστέρησις ωφείλετο εις την ανάγκην συμπληρώσεως της σχετικής στατιστικολογικής μελέτης υπο ειδικού αναλογιστού. Αντεμπετώπισθη δυσκολία εις την εξεύρεσιν διαθεσίμου αναλογιστού λόγω της μεγάλης ζήτησεως των υπηρεσιών των ολίγων ανεγνωρισμένων εμπειρογνομένων του κλάδου τούτου και ακολούθως η αναλογιστική μελέτη υπό του εμπειρογνώμονος διήρκεσε πέραν του έτους.

Επαφίεται τώρα εις την Κυβέρνησιν όπως αποφασίση διά τον χρόνον της εφαρμογής του νέου Νόμου. Δεδομένου ότι η ετησία Κυβερνητική δαπάνη διά την εφαρμογήν του νέου Νόμου υπελογίσθην υπό του αναλογιστού εις έν περίπου εκατομμύριον λιρών η Κυβέρνησις μελετά τρόπους εξευρέσεως της ετησίας ταύτης επιπροσθέτου δαπάνης, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η επίσπευσις της εκτελέσεως άλλων μεγάλων έργων π.χ. λιμένων, θεωρείται υπό τινων κύκλων ως έχουσα μεγαλυτέραν προτεραιότητα έναντι του Σχεδίου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το Υπουργείον Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα προσπαθήση όπως πείση την Κυβέρνησιν και την Βουλήν ότι η ψήφισις του Νόμου Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων πρέπει να θεωρηθή ως πλέον επείγουσα και ως έχουσα μεγαλυτέραν προτεραιότητα συγκρινομένη προς την εκτέλεσιν λιμένων ή άλλων παρομοίων έργων. Ελπίζω δε, ότι τόσον η Κυβέρνησις όσον και οι έντιμοι κ.κ. Βουλευταί θα συμφωνήσουν προς την άποψιν ταύτην.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Προ αρκετού καιρού εγένοντο παραστάσεις υπό πολλών αγροτικών κοινοτήτων περί της ανάγκης θεσπίσεως νομοθεσίας ρυθμιζούσης το ζήτημα δικαιωμάτων διαβάσεως και κυρίως προβλεπούσης την δημιουργίαν διαβάσεων εξ ανάγκης ούτως ώστε οι αγρόται να δύνανται να καλλιεργούν τα χωράφια των υπό τας διαμορφωθείσας νέας συνθήκας μηχανικής καλλιεργείας και αποφεύγωνται μεταξύ των δικαστικοί αγώνες οίτινες είναι πολυδάπανοι.

Η Κυβέρνησις ήδη προ πολλών μηνών εδήλωσεν ότι τοιαύτη νομοθεσία ετοιμάζεται και θα κατατεθί εις την Βουλήν. Δυστυχώς η αργοπορία διά την κατάθεσιν τοιούτου Νομοσχεδίου δεν δύναται πλέον να δικαιολογηθή.

Θα παρεκάλουν ως εκ τούτου τον αρμόδιον Υπουργόν να ενημερώση το Σώμα της Βουλής εις ποίον στάδιον ευρίσκειται η προετοιμασία μιας τοιαύτης Νομοθεσίας ήτις προώριεται να αποβή λίαν ευεργετική εις μεγάλον αριθμόν αγροτών της ηήσου μας και θα συντείνη τα μέγιστα εις την επιτυχεστέραν και ευχερεστέραν αξιοποίησιν της γης.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 8ην Οκτωβρίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Σεπτεμβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«Επιθυμώ ν' αναφερθώ εις την Ερώτησιν υπ' αρ. 13Δ, και ημερομηνίαν 11 Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσαν υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

2. Ως και εν τη υπό τον αυτόν ως άνω αριθμόν, και ημερομηνίαν 13 Μαρτίου 1963, επιστολή μου ανέφερον, το ζήτημα της ρυθμίσεως των δικαιωμάτων διαβάσεως μέσω αγροτικών κτημάτων αποτελεί ευθύνην του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, το οποίον μελετά την σύνταξιν του σχετικού Νομοσχεδίου. Το Υπουργείον Εσωτερικών έχει ήδη από καιρού εκφράσει τας απόψεις του όσον αφορά την λύσιν του προβλήματος τούτου προς το Υπουργείον Γεωργίας.

3. Αντίγραφον της ανωτέρω Ερωτήσεως έχει αποσταλή προς το Υπουργείον Γεωργίας με την παράκλησιν όπως πληροφορήση το έντιμον Μέλος καταλλήλως».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 3ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεωργίου Τομπάζου και ληφθείσα την 4ην Οκτωβρίου 1963.

«Είναι γνωστόν ότι ξένα αποσταλαί εξ εμπειρογνομένων μελετούν από καιρού την κατάστασιν των υπογείων αποθεμάτων ύδατος εις διαφόρους περιοχάς της Κύπρου. Γνωρίζομεν επίσης ότι το έργον μιας τουλάχιστον εκ των αποστολών — της Γαλλικής — ευρίσκεται προς το τέρμα του. Επιθυμούμεν να διαφωτισθί η Βουλή περί των μέχρι σήμερα αποτελεσμάτων της ως άνω ερευνής».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Οκτωβρίου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 4ην Οκτωβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεωργίου Τομπάζου.

«Διερεύνησις των υπογείων υδάτων της Νήσου διεξάγεται εις διαφόρους περιοχάς υπό αριθμού εμπειρογνομένων, πρόκειται όμως περί δύσκολου έργου η εκτέλεσις του οποίου εξαρτάται εκ διαφόρων παραγόντων και απαιτεί μακροχρόνιον εργασίαν. Όθεν, θα παρέλθουν ολίγα έτη πριν ή γίνουν γνωστά τα αποτελέσματα των ερευνών τούτων. Η Γαλλική ομάδα, ήτις διεξήγαγε σχετικήν έρευναν εις Μόρφου, αναμένεται να υποβάλη συντόμως την έκθεσίν της προς την Κυβέρνησιν, αλλά θα απαιτηθή ενδελεχής ανάλυσις και μελέτη της εκθέσεως πριν ή κοινοποιηθί οτιδήποτε εν σχέσει με το περιεχόμενον αυτής».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αιμιλίου Φράγκου, και ληφθείσα την 4ην Οκτωβρίου 1963.

α' Έντιμον Πρόεδρον Βουλής Αντιπροσώπων, Λευκωσίας.

Έντιμε κ. Πρόεδρε, Περαιών την αγόρευσίν μου κατά την συζήτησιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963, ανέφερον τα εξής:

«Πολλοί εμπειρογνώμονες έρχονται διά την μελέτην ζωτικών προβλημάτων μας. Πολλοί μελέται γίνονται και υποβάλλονται σχετικά έκθεσις εις τα αρμόδια Υπουργεία. Όμως οι Βουλευταί ουδέποτε λαμβάνουν γνώσιν αυτών των εκθέσεων. Είναι ορθόν όπως αι έκθεσις αύται διαβιβάζονται και εις την Βουλήν προς κατατόπισιν των Μελών. Τουλάχιστον εκείναι αι οποίαι δεν είναι αυστηρώς εμπιστευτικά. Η Βουλή πολλάκις καλείται να θεσπίση νομοθεσίαν επί τη βάσει τοιούτων εκθέσεων. Πιστεύομεν ότι το σώμα τούτο θα ήτο εις θέσιν να λάβη ορθοτέρας αποφάσεις εάν κατετοπίζετο εκ των προτέρων επί των εισηγήσεων των εν λόγω εκθέσεων.

Παρακαλώ τον κ. Πρόεδρον εάν εγκρίνη την εισήγησίν μου ταύτην, την προωθήση καταλλήλως».

Ήδη παρήλθον δέκα μήνες. Δεν νομίζετε κ. Πρόεδρε ότι είναι απαράδεκτον και εν πολλοίς ανεξήγητον το γεγονός ότι μέχρι σήμερα ουδεμία τοιαύτη έκθεσις παρελήφθη εις χείρας των αντιπροσώπων του λαού, καθ' ον χρόνον πλείσται έκθεσις είναι ερμητικώς κλεισταί εις τα γραφεία των αρμοδίων, ενώ άλλοι κυκλοφορούν παρασηκνιακώς εις πλείστους πολίτας της Δημοκρατίας, οι οποιοι ουδεμίαν αντιπροσωπευτικήν ιδιότητα έχουσι, και πολλάκις ευρισκόμεθα εις την δυσάρεστον θέσιν να πληροφορούμεθα το περιεχόμενον τοιούτων εκθέσεων από ανεύθυνα πρόσωπα;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 3ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Κυρηναίας κ. Ανδρέα Γιάγκου, και ληφθείσα την 4ην Οκτωβρίου 1963.

«Ανακοίνωσις σταλείσα προς όλους τους Προέδρους Χωρικών Αρχών, και αναφερομένη εις τα πιστοποιητικά ιατρικής περιθάλψεως, περιορίζει το δικαίωμα της παροχής δωρεάν ιατρικής περιθάλψεως μόνον εις τους έχοντας κτηματικήν περιουσίαν κάτω των πεντακοσίων λιρών (σημερινής αξίας) εκτός της κατοικίας, και εις τους λαμβάνοντας ημερομίσθιον κάτω των 25 σελινίων ημερησίως.

Δύναται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση την Βουλήν ποίοι λόγοι ώθησαν την Κυβέρνησιν να λάβη τα ανωτέρω μέτρα και ποίας επιπτώσεις θα έχη επί της υγείας των πτωχών στρωμάτων του λαού η εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων, ιδιαίτερώς δε διά τους αγρότας;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 5ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού, και ληφθείσα την 5ην Οκτωβρίου 1963.

«Παρακαλείται ο έντιμος Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να κατατοπίση το σώμα εις ποιον στάδιον ευρίσκεται η διαδικασία αναθεωρήσεως των κλιμάκων αποζημιώσεως των συλλικοπαθών μεταλλωρύχων».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 10ην Οκτωβρίου 1963.

«Έχει δηλωθί επισήμως ότι στην διάρκεια του 1963 θα εγίνοντο γνωστές οι προτάσεις της Κυβέρνησης για ένα βελτιωμένο Ταμείο Ασφάλειας των Αγροτικών Προϊόντων έτοι πο νάναί έτοιμο να εφαρμοστεί μέσα στο 1964.

Βρισκόμαστε τώρα στες αρχές Οκτωβρίου και ακόμα δεν εγνωστοποιήθησαν τα σχέδια για βελτιωμένο Ταμείο Ασφάλειας των Γεωργικών Προϊόντων.

Μπορούν να μας πληροφορήσουν τα Υπουργεία Οικονομικών και Γεωργίας που βρίσκεται το όλο ζήτημα εν όψει του γεγονότος ότι πλησιάζει και η νέα καλλιεργητική περίοδος;»

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωσις των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία. Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, πρέπει να συζητηθί μετά την ψήφισιν του περί Καπνού (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963· επομένως θα αρχίσωμεν την συζήτησιν με το θέμα «Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963», δηλαδή το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΑΠΝΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας:

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Μιχαλάκης Σαββίδης
Γεώργιος Τζιρκώτης
Ανδρέας Γιάγκου
Λέλλος Δημητριάδης
Παύλος Παύλου
Ραματάν Τζεμίλ
Εζεκίας Παπαϊωάννου.

Επιτροπή Προϋπολογισμού:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Γεώργιος Τομπάκος
Βάσος Λυσσαρίδης
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου
Ραματάν Τζεμίλ
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Τίτος Φάνος
Δάφνης Παναγιδης
Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Αι Επιτροπαι εξέτασαν το περί ού ο λόγος Νομοσχεδίου εις αριθμόν συνεδριάσεων αυτών συγκροτηθεισών την 16ην, 23ην και 26ην Σεπτεμβρίου 1963 και την 3ην, 7ην και 10ην Οκτωβρίου 1963.

Το υπό εξέταση Νομοσχέδιον αποτελεί αρχικώς μέρος του περί Καπνού (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963, όστις εψηφίσθη υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων την 21ην Ιουνίου του 1963, και εξεδόθη και εδημοσιεύθη εν τη επισήμω Εφημερίδι την 4ην Ιουλίου του 1963.

Ως θα ενθυμούνται τα Μέλη της Βουλής, αι Επιτροπαι αίτινες εξέτασαν τότε το Νομοσχέδιον, ήτοι η Επιτροπή Προϋπολογισμού και η Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας, εισηγήθησαν την άνευ καθυστερήσεως ψήφισιν των άρθρων 15 και 18 του Νομοσχεδίου, τούτέστιν των άρθρων εκείνων άτινα διελάμβανον απαλλαγήν εκ της φορολογίας επιτοπίως κατασκευαζομένων σιγαρέττων, πωλουμένων εις τας Κυριάρχους Περιοχάς των Βάσεων και εις τα εν Κύπρω σταθμεύοντα Ελληνικά και Τουρκικά αποσπάσματα, ενώ το υπόλοιπον μέρος του Νομοσχεδίου έχρηξε περαιτέρω μελέτης. Τότε ηγέρθη το ζήτημα κατά πόσον το Νομοσχέδιον ηδύνατο να διαχωρισθή εις δύο μέρη και το όλον θέμα παρεπέμφθη εις την Νομικήν Επιτροπήν. Την 21ην Ιουνίου 1963 η Νομική Επιτροπή υπέβαλε προς την Βουλήν έκθεσιν αναφέρουσαν ότι το Νομοσχέδιον θα ηδύνατο να χωρισθή εις δύο μέρη και ότι διά τον διαχωρισμόν του Νομοσχεδίου ήτο αναγκαία η έγκρισις της Βουλής.

Ενεργούσα συμφώνως προς τας εισηγήσεις των ως άνω Επιτροπών, η Βουλή προέβη εις την εις νόμον ψήφισιν των άρθρων 2, 15 και 18 του Νομοσχεδίου. Το ούτω ψηφισθέν Νομοσχέδιον εξεδόθη προσηκόντως και εδημοσιεύθη εν τη επισήμω Εφημερίδι της 4ης Ιουλίου 1963. Η Βουλή όμως δεν έλαβε ρητήν απόφασιν να εγκρίνη την κατάρτισιν Νομοσχεδίου καλύπτοντος τα υπόλοιπα άρθρα του αρχικού Νομοσχεδίου του τιτλοφορουμένου «Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963» το οποίον υπερβλήθη εις αυτήν υπό του Υπουργικού Συμβουλίου.

Όθεν, αι Επιτροπαι καλούν την Βουλήν όπως λάβη απόφασιν εγκρίνουσαν την κατάρτισιν Νομοσχεδίου περιλαμβάνοντος τα εναπομείναντα προς περαιτέρω μελέτην άρθρα και χωρήση εις την ψήφισιν τούτων εις Νόμον, τηρουμένων των υπό των Επιτροπών προτεινομένων τροποποιήσεων. Αι Επιτροπαι, εν τη επιθυμία των όπως εξοικονομήσουν

χρόνον, προέβησαν εις την σύνταξιν Νομοσχεδίου περιλαμβάνοντος τα εναπομείναντα άρθρα και ητοίμασαν έκθεσιν επί της ουσίας του καταρτισθέντος Νομοσχεδίου. Το Νομοσχέδιον τούτο επισυνάπτεται επί της παρούσης έκθέσεως.

Αι Επιτροπαι είχαν την ευκαιρίαν να ακούσουν τας απόψεις του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, των αρμοδίων υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών, του Συνεργατικού Οργανισμού Καπνοπαραγωγών (ΣΟΚ) και άλλων καπνοπαραγωγών ως και των καπνοβιομηχάνων.

Κατόπιν μακράς συζητήσεως μετά των καπνοβιομηχάνων, αι Επιτροπαι επέισθησαν ότι το άρθρον 14 του Νομοσχεδίου το αφορών εις την εισαγωγήν κυτίων των 6 δραμίων δεν θεωρείται αναγκαία, αλλ' ότι τούτο δυνατόν να συνεπάγεται μεγάλην δαπάνην και να αποδειχθή επιζήμιον δι' όλους σχεδόν τους βιομηχάνους. Όθεν, συμφωνήθη ομοφώνως όπως αι Επιτροπαι εισηγηθούν διά της παρούσης έκθέσεως την απόλειψιν του ως ειρηται άρθρου 14.

Διαρκούσης της μεταξύ των Επιτροπών και του Συνεργατικού Οργανισμού Καπνοπαραγωγών συζητήσεως ηγέρθησαν διάφορα άλλα σημεία άτινα όμως δεν επηρεάζουν κατ' άμεσον τρόπον το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον, αλλά τον βασικόν περί Καπνού Νόμον.

Αι Επιτροπαι αντελήφθησαν εκ του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας ότι τα πλείστα των εγερθέντων σημείων μελετώνται υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας. Εν τούτοις, αι Επιτροπαι φρονούν ότι δέον να γίνουν αι ακόλουθοι εισηγήσεις προς τα οικεία Υπουργεία:

(α) Ότι το παρόν σύστημα παροχής αδειας διά καλλιέργειαν, περισυλλογήν, μετακίνησιν και αποθήκευσιν θεωρείται πολύπλοκον και ότι προκαλεί υπερβολικήν ταλαιπωρίαν εις τους παραγωγούς. Πιστεύεται ως εκ τούτου ακραδάντως ότι το σύστημα τούτο δύναται να απλοποιηθή.

(β) Εγένετο μνεία περί της ιδρύσεως Ινστιτούτου καπνού. Αι Επιτροπαι επιθυμούν να εισηγηθούν όπως ζητηθή παρά του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών να επεκτείνη τας δραστηριότητάς του εις τον τομέα της καπνοκαλλιέργειας προς βελτίωσιν της ποιότητος και παραγωγής Κυπριακού καπνού και διά να βοηθήση τους καπνοπαραγωγούς να λύσουν τα διάφορα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν σήμερον.

Εν κατακλείδι αι Επιτροπαι εισηγούνται εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου υπό την τροποποιημένην αυτού μορφήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσθι εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

A. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού εισέλθωμεν εις την συζήτησιν του Νομοσχεδίου χρειάζεται εξουσιοδότησις της Βουλής όπως το υπόλοιπον μέρος του Νομοσχεδίου συνταχθή εις χωριστόν Νομοσχέδιον και ψηφισθή υπο της Βουλής.

Υπάρχει αντίρρησις;

Μη υπάρχουσης αντίρρησεως η Βουλή εξουσιοδοτεί την σύνταξιν χωριστού Νομοσχεδίου το οποίον θα περιλαμβάνη τα υπόλοιπα άρθρα του αρχικού Νομοσχεδίου. Ως αναφέρει η έκθεσις των αρμοδίων Επιτροπών, αι Επιτροπαι διά να συντομεύσουν τον χρόνο της εργασίας συνέταξαν ήδη το Νομοσχέδιον το οποίον εκυκλοφόρησεν ομού μετά της έκθέσεως των Επιτροπών. Υπάρχουν ομιλητά επί θέματος αρχής, επί της ουσίας του Νομοσχεδίου; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιλητά επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Δεδομένου ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων προέβη την 21ην Ιουνίου 1963 εις την μελέτην Νομοσχεδίου υποβληθέντος εις αυτήν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας τιτλοφορουμένου «Νόμος Τροποποιών τον περί Καπνού Νόμον 1963» και προέβη εις την περίληψιν ωρισμένων άρθρων του ως είρηται Νομοσχεδίου εις χωριστόν Νόμον προσηκόντως θεσπισθέντα υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων κατά την ως άνω ημερομηνίαν και εκδοθέντα διά δημοσιεύσεως αυτού εν τη επισήμω Εφημερίδι της Δημοκρατίας της 4ης Ιουλίου 1963, και

Δεδομένου ότι η Βουλή αποφάσισεν όπως αναβάλη την θέσπισιν των υπολοίπων άρθρων του ως είρηται Νομοσχεδίου προς περαιτέρω μελέτην, και

Δεδομένου ότι η Βουλή ενέκρινε την ενσωμάτωσιν των υπολοίπων άρθρων του ως είρηται Νομοσχεδίου εις χωριστόν Νομοσχέδιον και κατέθεσεν αυτό εις την Βουλήν προς μελέτην:

Διά ταύτα η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 8 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 10 του βασικού Νόμου. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 11 του βασικού Νόμου. Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου διά της παρεμβολής νέου άρθρου 13Α. Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 5ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 14 του βασικού Νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 6ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 16 του βασικού Νόμου. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 7ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 7ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 21 του βασικού Νόμου. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 8ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 8ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 22 του βασικού Νόμου. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 9ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 9ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 24 του βασικού Νόμου. Άρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 10ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 10ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 33 του βασικού Νόμου. Άρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 11ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 11ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 35 του βασικού Νόμου. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 12ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 12ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 36 του βασικού Νόμου. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 13ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 13ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 44 του βασικού Νόμου. Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγησις υπό των δύο Επιτροπών όπως το 14ον άρθρον απαλειφθή διά τους λόγους τους οποίους αναφέρουν εις την έκθεσιν. Είναι επομένως ανάγκη να τεθή εις ψηφοφορίαν το άρθρον 14.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της απαλείψεως του 14ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

31.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 14ον άρθρον απαλείφεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 46 του βασικού Νόμου. Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα επαναριθμηθεί ως άρθρον 14.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το νέον 14ον άρθρον εγκριθεί; Θα επαναριθμηθεί. Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του βασικού Νόμου διά της παρεμβολής νέου άρθρου 58Α. Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 15ον άρθρον εγκριθεί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 15ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 59 του βασικού Νόμου. Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 16ον άρθρον εγκριθεί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 16ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του δευτέρου Παραρτήματος του βασικού νόμου και αντικατάστασις αυτού διά νέου Παραρτήματος. Άρθρον 17. Δεύτερον Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 17ον άρθρον και το Δεύτερον Παράρτημα εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

Έληξεν η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Καπνού (Τροποποιητικός υπ' αρ. 2) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Καπνού Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΩΝ (ΕΙΔΙΚΑ ΤΕΛΗ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Γεώργιος Τομπάζος
Βάσος Λυσαριδής
Τίτος Φάνος
Δάφνης Παναγιδής

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περι ού ο λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 17ην Μαΐου 1963.

Η Επιτροπή αφού εμελέτησε τους εν τη εισηγητική εκθέσει εκτιθεμένους λόγους κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι η Εκτελεστική Εξουσία ορθώς έπραξε καταθέτουσα το Νομοσχέδιον τούτο διά του οποίου τροποποιείται ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) Νόμος, και ως εκ τούτου εισηγείται εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το πρώτον άρθρον εγκριθεί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Παραρτήματος του βασικού Νόμου. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθεί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) Νόμου του 1961· ο βασικός Νόμος μετά του παρόντος Νόμου δύναται να αναφέρονται ως οι περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) Νόμοι του 1961 έως το 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός υπ' αρ. 2) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν του εις την Βουλήν. Επιτροπής Οικονομικών.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΥΠ' ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Επιτροπή Οικονομικών:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Νεπήλ Ναπή
Παύλος Παύλου
Γιάνγκος Ποταμίτης
Γεώργιος Τζιρκώτης
Ιωσήφ Γιαμάκης.

Επιτροπή Νομικών

Τίτος Φάνος, Προεδρεύων
Λέλλος Δημητριάδης
Χρύσης Δημητριάδης
Γεώργιος Ιωαννίδης
Χαλίτ Αλή Ριζά
Αχμέτ Μιχάτ Μπερπερογλου
Πανίκος Σιβιτανίδης
Ουμίτ Σουλειμάν.

Αι δύο Επιτροπαί συνεζήτησαν το περι ού ο λόγος Νομοσχεδίου εις κοινήν αυτών συνεδρίασιν λαβούσαν χώραν την 7ην Οκτωβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να προνοήσει διά την επιστροφήν του εισαγωγικού δασμού όστις κατεβλήθη υπό τινος εισαγωγέως αναφορικός προς καινούργες και μη εγγεγραμμένον μηχανοκίνητον όχημα το οποίον μεταγενεστέρως πωλείται εις πρόσωπον ή οργανισμόν όστις δικαιούται εις απαλλαγήν εκ του επί του τοιούτου μηχανοκίνητου οχήματος πληρωτέου δασμού.

Αι Επιτροπαί κατόπιν προσεκτικής εξέτασεως του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου εισηγούνται εις την Βουλήν την ψήφισιν αυτού εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΗΛΑ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρεμβολή νέου άρθρου 160Α. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός υπ' αρ. 2) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Διοικήσεως Τελωνείων Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθί εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το τέταρτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Το Νομοσχέδιον δεν δύναται να συζητηθί λόγω του ότι δεν εκυκλοφόρησεν ακόμη η έκθεσις της Επιτροπής. Πληροφορούμαι ότι η Επιτροπή έφερεν εις πέρας το έργον της σήμεραν και επομένως είναι δυνατόν να συζητηθί εις την επομένην συνεδρίασιν της Βουλής.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 19) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΤΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 19) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Βάσος Λυσαριδής

Τίτος Φάνος

Γεώργιος Τομπάζος

Ανδρέας Ζιαρτίδης

Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου

Ραματάν Τζεμίλ.

Η Επιτροπή εμελέτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 14ην Οκτωβρίου.

Σκοπός του υπό εξέτασιν Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την ανέγερσιν Φυσιοθεραπευτικής Πτέρυγος δι' ανάπηρα παιδιά ήτις θα συνδεθί μετά της νεοϊδρυθείσης Φυσιοθεραπευτικής Μονάδος του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας.

Η εν τω Νομοσχεδίω διαλαμβανομένη δαπάνη αποτελεί δωρεάν του Ροταριανού Συλλόγου Λευκωσίας γενομένην ειδικώς διά τον σκοπόν αυτόν το 1962. Επειδή όμως η δωρεά αύτη επιστώθη εις τον λογαριασμόν Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας, συμφώνως προς τας διατάξεις του Άρθρου 165 του Συντάγματος, τώρα ότε είναι έτοιμα τα σχέδια διά το σκοπούμενον έργον, αύτη δέον να χορηγηθί ως ειδικευθείσα πίστωσις.

Ως εκ τούτου η Επιτροπή εισηγείται εις την Βουλήν την ψήφισιν του ρηθέντος Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθί εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον.

Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου, ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

Το άρθρον 2, 3 και ο Πίναξ θα τεθούν ταυτοχρόνως εις ψηφοφορίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού 4.000 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

Ειδικεύσεσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3 και ο Πίναξ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 25ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία έντιμς κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού εισέλθωμεν εις την συζήτησιν των θεμάτων επί της ημερησίας διατάξεως ευρίσκομαι εις την ευχάριστον θέσιν να πληροφορήσω τους έντιμους κυρίους συναδέλφους ότι, ως με πληροφόρησεν επισήμως το Υπουργείον Εσωτερικών, η κυρία Αυλά Χαλίτ Κιαζήμ εξελέγη Μέλος του Σώματος της Βουλής των Αντιπροσώπων διά την εκλογικήν περιφέρειαν Πάφου. Δυνάμει των προνοιών του 69ου Άρθρου του Συντάγματος είναι ανάγκη όπως η νεοεκλεγείσα κυρία Αυλά Χαλίτ Κιαζήμ προβή ενώπιον του Σώματος τούτου εις την διαβεβαίωσιν ήτις προνοείται εις το 69ον Άρθρον του Συντάγματος.

Παρακαλώ τον έντιμον Αντιπρόεδρον της Βουλής όπως καλέσῃ την κυρίαν Αυλά Χαλίτ Κιαζήμ εις το βήμα της Βουλής και όπως αυτή δώσῃ την νενομισμένην διαβεβαίωσιν.

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συμφώνως των προνοιών του 69ου άρθρου του Συντάγματος προτείνω εις την κυρίαν Αυλά Χαλίτ Κιαζήμ όπως έλθῃ ενώπιον του βήματος της Βουλής και δώσῃ την νενομισμένην πίστιν.

Α·Υ·ΛΑ ΧΑΛΙΤ ΚΙΑΖΙΜ:

Διαβεβαίω επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αὐτῶ νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικῆς ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η κυρία Αυλά Κιαζήμ δύναται τώρα να καταλάβῃ την θέσιν της εις την Βουλήν.

Εκ μέρους ολοκλήρου του Σώματος της Βουλής εκφράζω τα συγχαρητήριά μου εις την κυρίαν Αυλά Χαλίτ Κιαζήμ διά την εκλογήν της και καλωσορίζω αὐτήν ως Μέλος της Βουλής.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ερωτήσεις και απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς όπως προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 9ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του έντιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 10ην Οκτωβρίου 1963.

«Έχει δηλωθῆ επισήμως ότι στην διάρκεια του 1963 θα γίνοντο γνωστές οι προτάσεις της Κυβέρνησης για ένα βελτιωμένο Ταμείον Ασφάλειας των Αγροτικῶν Προϊόντων έτσι που νάνε έτοιμο να εφαρμοστῆ μέσα στο 1964.

Βρισκόμαστε τώρα στις αρχές Οκτωβρίου και ακόμα δεν γνωστοποιήθησαν τα σχέδια για βελτιωμένο Ταμείον Ασφάλειας των Γεωργικῶν Προϊόντων.

Μποροῦν να μας πληροφορήσουν τα Υπουργεία Οικονομικῶν και Γεωργίας πού βρίσκεται το ὅλο ζήτημα εν ὄψει του γεγονότος ότι πλησιάζει και η νέα καλλιεργητικῆ περίοδος;»

Απάντησις υπό ημερομηνία 25ην Οκτωβρίου 1963, του Υπουργοῦ Οικονομικῶν, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 10ην Οκτωβρίου 1963, υπό του έντιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Εις τας απαντήσεις προς τους κ.κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και Χαρίδημον Χατζηγάρον, επί των υπ' αὐτῶν υποβληθεισῶν ερωτήσεων την 11ην και 15ην Φεβρουαρίου 1963 αντιστοιχῶς, αναφορικῶς προς την λειτουργίαν του υφισταμένου Σχεδίου Γεωργικῶν Ταμείου Προνοίας, διασαφηνίσθη ότι η Κυβέρνησις αναμένει την έκθεσιν πραγματογνώμονος επί σχεδίου υποχρεωτικῆς ασφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων, το οποίον, εάν αποδειχθῆ εφαρμόσιμον, θα προσφέρῃ εις τους γεωργούς πολὺ καλύτεραν προστασίαν.

Η έκθεσις του πραγματογνώμονος έχει τώρα ληφθῆ και μελετάται υπό της Κυβερνήσεως.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του έντιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν, και ληφθείσα την 18ην Οκτωβρίου 1963.

«Λόγω του ότι το πόσιμον ὕδωρ της κωμοπόλεως Λεύκας, της οποίας ο πληθυσμός υπερβαίνει τας 4 χιλιάδας, ἦτο κατά τα τελευταία 3—4 ἔτη ανθυγιεινόν και ανεπαρκές, διότι οι σωλήνες ἦσαν κατεστραμμένοι και το σύστημα ακτάλληλον, δι' αὐτόν τον λόγον όταν παρεσκευάζετο ο Προϋπολογισμός του 1963 ετέθη εις αὐτόν ποσόν £30,000 διά την ρύθμισιν του προβλήματος του ποσίμου ὕδατος της κωμοπόλεως ταύτης.

Δεδομένου ότι:

(α) Ουδέν ποσόν έχει δαπανηθῆ διά την λύσιν του υδρευτικῶν προβλήματος της κωμοπόλεως Λεύκας, παρά το γεγονός ότι ευρισκόμεθα προς το τέλος του δεκάτου μηνός του 1963; και

(β) δεν υπάρχει κονδύλιον εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1964, ὅστις κατετέθη εις την Βουλήν,

παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν να διαφωτίσῃ την Βουλήν ποίαι αι απόψεις του ὅσον αφορά την λύσιν του εν λόγω επείγοντος προβλήματος και τί προτίθεται να πράξῃ προ της λήξεως του 1963 προς τον σκοπόν της ρυθμίσεως του εν λόγω επείγοντος προβλήματος.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του έντιμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 19ην Οκτωβρίου 1963.

«Την πρωΐαν της 14ης και 15ης Οκτωβρίου Αστυνομικαί Δυνάμεις ηρένησαν ἐν κατάστημα επιδιορθώσεως ὄπλων και ἐν σιδηρουργείον εις Λευκωσίαν.

Αι έρευναι αὐται διεξήχθησαν κατά τοιούτον ακατάλληλον τρόπον ὅστε δικαιολογημένως προέκάλεσαν μεγάλην αγανάκτησιν εις τα μέλη της Τουρκικῆς Κοινότητος. Οι δρόμοι διεκόπησαν και αστυνομικοί ετοποθετήθησαν ακόμη και επί των στεγῶν των οικιῶν.

Ο καθεὶς διερωτάται εάν εις την πολιτείαν υπάρχει κατάστασις ἐκτάκτου ανάγκης.

Γνωρίζει η Διεύθυνσις της Αστυνομίας ότι με τοιαύτας πράξεις έχει ακολουθήσει την λαθασμένην ὁδόν;

Δεν ἦτο δυνατόν να διεξαχθοῦν αι έρευναι πλέον ἡσυχα και με ολιγώτερον θόρυβον;

Και εις το παρελθόν αι κατοικίαι ὠρισμένων Τούρκων πολιτῶν έχουν ερευνηθῆ κατ' αὐτόν τον παράνομον και χονδροειδῆ τρόπον. Αὐτάς τας αντιμετώπισαμεν χωρὶς να

υψώσωμεν την φωνήν μας. Αι έρευναι όμως των τελευταίων ημερών εδημιούργησαν επί του λαού αρνητικήν επίδρασιν και έλλειψιν εμπιστοσύνης έναντι της Διευθύνσεως της Αστυνομίας.

Επιθυμώ όπως ο Υπουργός Εσωτερικών διαβιβάσῃ τας απαιτούμενας πληροφορίας εις την Βουλήν μας προς τον σκοπόν της διαφωτίσεως του λαού όσον αφορά αυτήν την επιχείρησιν της Αστυνομίας, ήτις και αντικανονική είναι και κατά παράβασιν του τρόπου έρευνης».

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, η ανάγκη των ερωτήσεων και απαντήσεων έχει λήξει.

(Ο κ. Αναστασιάδης αντικαθιστά τον κ. Κληρίδη)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ):

Εισερχόμεθα τώρα εις το Κεφάλαιον Β της ημερησίας διατάξεως — Νομοθετική Εργασία.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της αρμοδίας Επιτροπής όπως αναγνώσῃ την έκθεσιν της Επιτροπής επί του περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθῇ εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΧΩΡΙΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Νετζέτ Χουσεΐν

Σωτήριος Γιαννάκης

Γεώργιος Τομπάζος

Νίκος Αγγελίδης

Χρυσή Δημητριάδης.

Η Επιτροπή μελέτησε το περί ού ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 10ην και 18ην Οκτωβρίου 1963.

Η Επιτροπή εισηγάται κατά πλειοψηφίαν την έγκρισιν του Νομοσχεδίου, διά της αντικαταστάσεως απλώς της λέξεως «τριάνκοντα» εν άρθρω 8 του Νομοσχεδίου διά της λέξεως «εικοσιπέντε».

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά διέτρησεν επιφυλάξεις επί διαφόρων σημείων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εισερχόμεθα εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Συνάδελφοι, όπως φαίνεται και εις την έκθεσιν η οποία ανεγνώσθη προ ολίγου επί ωρισμένων θεμάτων τα οποία σχετίζονται με το Νομοσχέδιον, επειδή έχομεν ειδικάς απόψεις ετήρησα το δικαίωμα όπως αγορεύσω επί των σημείων τούτων.

Εν πρώτοις να πω ότι ως Πρόεδρος της Επιτροπής η οποία εξέτασε το εν λόγω Νομοσχέδιον και ητοίμασε αυτήν την έκθεσιν διά την ψήφισιν του εν λόγω Νόμου, δεν θα καταψηφίσω το εν λόγω Νομοσχέδιον. Παρά το γεγονός ότι ούτως έχομεν τα πράγματα και πάλιν το θεωρώ καθήκον μου να διασαφηνίσω τας απόψεις μου επί του εν λόγω Νομοσχεδίου, τας προσωπικάς μου απόψεις επί του εν λόγω Νομοσχεδίου.

Το πρώτον θέμα των εν λόγω απόψεών μου σχετίζεται με το να δώσωμεν περισσότερας εξουσίας εις τας Υγειονομικάς Επιτροπάς των χωρίων διά του άρθρου 3 του εν λόγω Νομοσχεδίου, το οποίον τροποποιεί το άρθρον 7 του βασικού Νόμου. Ως εμφανίζεται εις το εν λόγω άρθρον από αριθμητικής απόψεως αι εξουσίαι των εν λόγω Επιτροπών αυξάνονται εις εννέα κατηγορίας. Και μεταξύ αυτών υπάρχουν πολύ σημαντικά εξουσία. Παραδείγματος χάριν υπάρχει εξουσία διά την καλλιτέρευσιν και ανάπτυξιν του όλου χωρίου. Και πλην αυτού δίδεται εξουσία όπως απαλλοτριώσῃ υποχρεωτικώς, γίνῃ συμφώνως του περί Απαλλοτριώσεως Νόμου του 1962. Παρέχει το δικαίωμα ελέγχου θεάτρων, κινηματογράφου και άλλων τρόπων αναψυχής. Παρέχουν επιπροσθέτως εξουσίες πλην εκείνων των οποίων αφορῶσι τα υγειονομικά ζητήματα, τις επιδιορθώσεις των δρόμων κ.λ.π. και εις μίαν μικράν χώραν όπως και εις την Κύπρον ακόμη πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχουν δημοκρατικά αρχαί, διότι και εις αυτήν ακόμη την μικράν χώραν ο θεσμός της τοπικής αρχής είναι πολύ σημαντικός από της δημοκρατικής απόψεως. Αλλ' ακόμη μέχρι σήμερον δεν έχει ακολουθηθῇ η οδός όπως δημιουργηθῶν προς την δημιουργίαν τοπικών αρχών. Δεν επικρίνω γιατί δεν ηκολυθηθῇ η οδός της δημιουργίας δημοκρατικών τοπικών αρχών. Την ανεξαρτησίαν την έχομεν κερδίσει ακόμη προ ολίγου χρονικού διαστήματος.

Είναι δυνατόν όπως αι τοπικαί συνθήκαι να μην έχομεν αρκετήν βάσιν διά την καθοδήγησιν ημών εις το σύστημα της δημοκρατικής τοπικής αρχής. Αλλά προτού ακόμη δημιουργηθῇ εντός δημοκρατικών πλαισίων μία τοπική αρχή το σύστημα τοπικής αρχής, η αύξησις των εξουσιών των διοριζομένων τοπικών αρχών, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι δημιουργεί ωρισμένα μειονεκτήματα. Διότι αυτά αι διορισθείσαι Επιτροπαί όταν εξασκούν τα δικαιώματά των δεν εξυπηρετούν τον λαόν αλλά περισσότερο τα πρόσωπα, τας αρχάς τα οποία τα διορίζουν. Διότι εις πλείστας περιπτώσεις γίνεται μέγαν πρόβλημα όπως κερδίση την ανεξαρτησίαν γίνεται δυσκολώτερον να την κερδίσουν έναντι των εσωτερικών αντί των εξωτερικών. Γνωρίζομεν την κατάστασιν η οποία επικρατεί εις τα χωρία. Εις πλείστας περιπτώσεις διά προσωπικά πάθη και προσωπικά μίσση ή και ένεκεν διαφόρων τάσεων δημιουργούνται μειονεκτήματα εις το να τεθούν εις εφαρμογήν. Και όταν γίνονται αι αδικαί ίσως εις βασιζώνται εις την δύναμιν εκείνων οι οποίοι τους διώρισαν. Και ίσως εκείνοι οι οποίοι τους διώρισαν να μην είναι τόσοσύν... μπορεί να μην είναι, έστω και εάν το επιθυμούμεν, εις θέσιν να τους απαγορεύσωμεν να διορθώσωμεν την αδικίαν την οποίαν έπραξαν. Αυταί αι Επιτροπαί, αυταί αι αρχαί δε, έχομεν να δώσωμεν οιονδήποτε λόγον έναντι του λαού. Και διά της αυξήσεως αυτών των εξουσιών έχομεν κάμει μεγαλύτερον αυτό το ρήγμα.

Ελπίζω όπως τα όσα έχω πει να αποτελέσωσι μίαν υπερβολήν. Ελπίζω ότι αι αρχαί αι οποία πραγματικώς θα έχομεν αυτάς τας εξουσίας θα χρησιμοποιοήσωμεν τας εξουσίας αυτάς βάσει του Νόμου και της δικαιοσύνης. Αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι εκείνον το οποίον θα τους καθοδηγήσῃ εις αυτήν την κατεύθυνσιν δεν θα είναι η λέξις του λόγου. Ελπίζω ότι ως άτομα ως κοινωνία θα έχωμεν τόσοσύν προοδεύσει, ώστε να μην υπάρξῃ ανάγκη όπως τεθούν κυρώσεις διά να ακολουθησωμεν τον νόμον και την δικαιοσύνην. Ειδικώς με αυτό το Νομοσχέδιον δίδομεν πάρα πολλάς εξουσίας αλλά δεν θέτομεν οιονδήποτε έλεγχον εις την εξάσκησιν των εν λόγω εξουσιών. Ελπίζω ότι αι αρμόδια αρχαί θα έχομεν φθάσει εις τέτοιον σημειον ωριμότητος, ώστε να δυνηθῶν να εξασκούν αυτάς τας εξουσίας άνευ υπάρξεως κυρώσεων εις τον νόμον. Νομίζω είναι δυνατόν να λεγθῇ ότι δυνατόν να υπάρχουν Δικαστήρια, μπορούν να αποταθῶν εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον. Αυτό αποτελεί τρόπον τινά αν πης κάποιου να αποταθῇ εις το ....., διότι εις πλείστας περιπτώσεις έστω και εάν είναι δυνατόν να αποταθῇ τις εις το Δικαστήριον, εις το Συνταγματικόν, ίσως ένεκεν του γεγονότος ότι η υπόθεσις είναι ..... ή ένεκεν της επειγούσης φύσεως της υποθέσεως και ίσως από τα άλλα νομικά και

λοιπά έξοδα τα οποία δύνανται να δημιουργηθούν, ίσως και από ακαδημαϊκής φύσεως αποφάσεις, οι οποίες λαμβάνονται, η τοιαύτη προσφυγή, η εφαρμογή του μέτρου της προσφυγής δεν είναι και τόσοσ επικτή. Με την αγόρευσίν μου, όσον αφορά τας απόψεις αυτές, θέλω να δώσω έμφασιν εν συντομία εις το εξής.

Είμαι υπέρ μιας δυνατής τοπικής αρχής η οποία βασίζεται επί των δημοκρατικών αρχών. Και είμαι υπέρ του να δοθούν αρκεταί εξουσίαι εις συσταθείσας, βάσει αυτών των δημοκρατικών αρχών, τοπικάς αρχάς. Αλλά πιστεύω ότι θα υπάρχουν μειονεκτήματα εάν δοθούν τόσαι ευρείαι εξουσίαι εις τοπικάς αρχάς οι οποίαι θα συσταθούν βάσει αυτών των αρχών.

Συνάδελφοι, το δεύτερον σημείον των απόψεών μου έχει ως εξής. Μέχρι σήμερα βάσει των υφισταμένων Νόμων αυταί αι χωρικά αρχαί υπέστησαν επάνω από τον αγρότην, κατά πρόσωπον, 50 λίρας. Εις το Νομοσχέδιον το οποίον εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας εγένετο εισήγησις όπως το ποσόν των 10 λιρών φόρων αυξηθῆ εις 30 λίρας. Και η Επιτροπή συστήνει όπως αυτό το ποσόν των 30 λιρών ελαττωθῆ εις 25. Τώρα αυτός ο φόρος διά ποίους λόγους εισπράττεται. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτό το ποσόν εισπράττεται διά να δυνηθούν αι Επιτροπαί να εξασκούσ τας εξουσίας των. Και αυταί τα χωρικά δημαρχεία και τα συμβούλια αναπτύξεως, τα οποία χρησιμοποιούν εξουσίας παρομοίας εκείνων των δήμων. Δηλαδή αυτός ο φόρος θα τίθεται και θα εισπράττεται δι' εξουσίας παρομοίας εκείνων των δήμων.

Εις τας εκθέσεις και εις τας πληροφορίας οι οποίαι εδόθησαν σχετικώς με την οικονομίαν της Κύπρου, πάντοτε γίνεται μνεία εις την μεγάλην διαφοράν, όταν γίνεται αναφορά εις το εισόδημα, το κατά κεφαλήν εισόδημα εις τας πόλεις και εις τα χωρία. Δηλαδή εν συντομία εντός των «μέτρων και σταθμών» τα οποία υπάρχουν εις τον τόπον μας. Το κατά κεφαλήν εισόδημα των κατοίκων των πόλεων είναι πολύ υψηλότερον εκείνων των χωρίων. Τώρα ένας πολίτης τι φόρον πληρώνει διά τας εξουσίας οι οποίαι εξασκούνται σύμφωνα με τους δήμους. Γνωρίζετε όλοι σας ο δημοτικός φόρος ο οποίος λαμβάνεται υπ' όψιν ως βασικός, ο ένας ήτο ο φόρος ο οποίος εισπράττετο από κινητήν περιουσίαν και ο άλλος είναι εκείνος ο οποίος ήτο επαγγελματικός φόρος. Ας παραδεχθώμεν διά λόγους συζητήσεως δύο άτομα τα οποία θα πάρωμεν το ένα από την πόλιν και το άλλο από το χωρίον, ότι κατέχουν μίαν κατοικίαν έκαστος και έχουν επάγγελμα. Καθ' ή γνωρίζω εις μίαν πόλιν ο δημοτικός φόρος ο οποίος είναι δυνατόν να πληρωθῆ το οποίον θεωρείται σπῆτι πλούσιος είναι 7—8 λίραι και είναι πολύ πολυτελεστάτον 15 λίραι. Και καθ' ή γνωρίζω ίσως το ανώτατον όριον επαγγελματικού φόρου είναι 6 λίραι. Όταν προσθέσω τα δύο το ανώτατον όριον των φόρων ο οποίος πληρώνεται 10 λίραι διά την κατοικίαν και 6 λίραι ως επαγγελματικός, ο κάτοικος της πόλεως θα πληρώσῃ 16 λίρας. Ας πάρωμεν ως παράδειγμα τον κάτοικον των χωρίων και ας συγκρίνωμεν την κατοικίαν του πλούσιου χωρικού με την κατοικίαν του πλουσιωτέρου πολίτου. Ένεκεν της διαφοράς εις το εισόδημα το οποίον ανέφερον πρό ολίγου και κατά συνέπειαν της μεγίστης διαφοράς μεταξύ του επιπέδου του γεωργικού επιπέδου, πρέπει να παραδεχθῆτε ότι το επίπεδον του κατοίκου του χωρίου είναι πολύ πολύ χαμηλότερον. Εις τα χωρία ασχολούνται με την γεωργίαν. Εξαιρουμένων ενός, δύο μεγάλων δανείων το εισόδημα το οποίον είναι δυνατόν να εισπράξῃ τις ασχολούμενος με γεωργίαν δεν δύναται να συγκριθῆ με το εισόδημα το οποίον έχει ένας εμπορευόμενος εις την χώραν. Παρά το γεγονός ότι αυτή είναι η κατάστασις, ο κάτοικος της πόλεως θα πληρώσῃ 16, 18 ή το ανώτατον 20 λίρας και ο χωρικός θα πληρώσῃ αλλά συμφώνως της προτάσεως της Εκτελεστικής Εξουσίας ο κάτοικος του χωρίου θα πληρώνῃ ως το ανώτατον όριον 30 λίρας και συμφώνως της εισηγήσεως της Επιτροπῆς το ανώτατον όριον 25 λιρών.

Συνάδελφοι, επί του θέματος τούτου υπάρχει μία μεγάλη αντίφασις. Αφ' ενός μεν εις όλας τας εκθέσεις και τας απόψεις οι οποίαι σχετίζονται με την οικονομικήν μας κατάστασιν κάμνομεν μνείαν ότι οι αγρόται και εκείνοι οι οποίοι ασχολούνται με την γεωργίαν έχουν χαμηλότερον βιοτικόν επίπεδον, αφ' ετέρου δε προσπαθοῦμεν να του θέσωμεν φόρον πολύ μεγαλύτερον εκείνου τον οποίον πληρώνει εις κάτοικος της πόλεως. Φυσικά σκέπτομαι ότι είναι δυνατόν να δοθῆ η απόλυτος απάντησις εις αυτά. Το ποσόν το οποίον, περί του οποίου γίνεται μνεία 30 ή 25 λίραι είναι το ανώτατον ποσόν. Αυτό το ποσόν δεν θα τίθεται εις τον χωρικόν ως φόρος. Εις τα χωρία υπάρχουν πλούσιοι αγρόται ή υπάρχουν πολύ μεγάλοι γαιοκτήμονες. Αυτός ο βαρύς φόρος θα τεθῆ εις αυτούς τους πλουσίους και τοιουτοτρόπως οι πτωχοί χωρικοί δεν θα πληρώνουν φόρον ή θα πληρώνουν πολύ ελάχιστον φόρον. Και εκφράζω πώς είναι δυνατόν και πόσοι μπορούν να υπάρχουν εις τα χωρία οι οποίοι δύνανται να πληρώνουν πολύ μεγαλύτετον φόρον απ' ότι θα πληρώνῃ ένας κάτοικος των πόλεων με περιουσίαν. Επεκτείνωμεν αυτό το θέμα θα έπρεπε να υπάρχουν μεγαλύτεραι αντιφάσεις εις την μεταχείρισιν την οποίαν υπόκεινται οι χωρικοί. Η ανάπτυξις η οποία γίνεται εις το χωρίον όσον αφορά την μεταφοράν πόσιμου ή αρδεύσιμου ύδατος εις το χωρίον ή πρόκειται να γίνῃ δρόμος εις το χωρίον εις τας πλείστας περιπτώσεις ο χωρικός πληρώνει όλας τας δαπάνας εις το ακέραιον αμέσως ή μέρος αυτού εις ωρισμένας περιπτώσεις.

Συνάδελφοι, δεν θέλω να επεκτείνω περισσότερο αυτό το θέμα, αλλά εφ' όσον ήλθεν η σειρά του όπως πιστεύω ότι επήλθεν ο καιρός όπως το ζήτημα της φορολογίας μελετηθῆ και ειδικώς αυτός ο μεγάλος φόρος ο οποίος τίθεται εις τους χωρικούς.

Συνάδελφοι, αυταί αι εξουσίαι, δηλαδή αυτή η εξουσία φοροθετήσεως χρησιμοποιηθῆ καταλλήλως και δικαίως διά τον λόγον ότι δεν θα υπάρχουν εις τα χωρία όπως ανέφερον ενωρίτερον μεγάλοι γαιοκτήμονες εις μεγάλον βαθμόν, αυτός ο αυξανόμενος φόρος θα αποτελέσῃ μεγαλύτερον φορτίον εις όλους τους φορολογουμένους κατοίκους του χωρίου. Διότι ένεκεν του γεγονότος ότι έχει εξασφαλισθῆ η εξουσία να παίρνουν μεγαλύτερους φόρους, αι δαπάναι πλείστων έργων αι οποίαι κατά την ύποψίν μου έπρεπε να καταβάλλωνται υπό της κεντρικής Κυβερνήσεως, θα βαρύνουν πάλιν τους πτωχοίς χωρικούς.

Συνάδελφοι, ότι και εάν λεχθῆ προς υπεράσπισιν αυτού του σημείου και λυπούμαι ότι ένεκεν ωρισμένων ασχολιών δεν θα δυνηθῶ να ακούσω τας απαντήσεις αι οποίαι δυνατόν να δοθούν εις αυταί τας απόψεις μου, αλλ' έστω και εάν γίνῃ προσπάθεια να δοθῆ με τον καλύτερον τρόπον απάντησις εις αυταί τα σημεία, με τον πλέον επιδέξιον τρόπον απάντησις, δεν δυνάμεθα να αρνηθώμεν ότι γενικώς η φορολογία επί του χωρικού αυξάνεται.

Και το τρίτον και τελευταίον θέμα των απόψεών μου το οποίον θα θέξω εν μεγάλη συντομία έχει ως εξής:

Τα χωρία, αι χωρικά αρχαί όταν αισθάνονται ανάγκην να δανεισθώσι χρήματα διά τας ανάγκας του χωρίου, χρειάζεται όπως πάρουν εξουσίαν διά να πάρουν δάνειον. Και αυτήν την εξουσίαν δεν έδινε το Υπουργικόν Συμβούλιον. Παραδέχομαι ότι δεν είναι ευπρεπές όπως καταναλισκεται ο χρόνος της Εκτελεστικής Εξουσίας, η οποία ασχολείται με πολύ σοβαρά ζητήματα, να καταναλισκεται με θέματα τα οποία αφορούν μικρά δάνεια. Και τουλάχιστον το βρίσκω καταλλήλον όπως αι αιτήσεις αι σχετιζόμεναι με μικρά δάνεια μη εξετάζωνται υπό των αρχών.

Όσον αφορά το 5ον άρθρον του Νομοσχεδίου το οποίον άρθρον τροποποιεί το 10ον άρθρον του βασικού Νόμου, περιλαμβάνει διάταξιν όπως αι εξουσίαι εξουσιοδοτήσεως δανείων, μέρος αυτής της εξουσιοδοτήσεως δοθῆ εις τους Επαρχους. Η άδεια διά δάνειον το οποίον δεν υπερβαίνει τρεις φορές του ολικού αριθμού των κατοίκων του χωρίου παραχωρείται εις τον Έπαρχον. Δηλαδή όταν ο πληθυσμός

ενός χωριού, συμπεριλαμβανομένων ανδρών και γυναικών και παιδιών, είναι 800, την εξουσιοδοτησιν δανείου μέχρι 2.400 λιρών θα δύναται να την δίνη ο Έπαρχος της επαρχίας. Και γνωρίζομεν ότι τα χωρία μόνον εις εξαιρετικές περιπτώσεις έχουν ανάγκην να πάρουν δάνειον μεγαλύτερον του εν λόγω δανείου. Έχει γίνει μία προσπάθεια όπως ελαφρυνθή το φορτίον της Εκτελεστικής Εξουσίας και επιφορτισθή αυτό το βάρος μία άλλη αρχή. Και το ευρίσκω ακόμη επίσης ολίγον παράξενον, τον καθορισμόν δηλαδή του ποσού βάσει του πληθυσμού. Διότι εις την πραγματικότητα εξουσιοδοτήσεις πρέπει να παραχωρήται βάσει του ποσού. Παραδέχομαι ότι πρέπει να γίνεται συλλογισμός όσον αφορά τις δόσεις διά την απόσβεσιν του χρέους. Αλλά επίσης υπάρχει και ένα επίπεδον ευθύνης το οποίον συνεπάγεται το εν λόγω ποσόν. Παραδείγματος χάριν δι' έν χωρίον 100 κατοίκων ο Έπαρχος θα δύναται να εκδίδη δανειστικήν άδειαν διά ποσόν μέχρι 300 λιρών, αλλά όπως εις το παράδειγμα το οποίον ανέφερον προ ολίγου εάν ο πληθυσμός του χωριού είναι 800, ο Έπαρχος θα έχη το δικαίωμα να εξουσιοδοτή μέχρι ποσού 2.400 λιρών.

Είμαι της απόψεως ότι αυτό δεν είναι πολύ ορθόν. Κατά την άποψίν μου πρέπει να δίδεται το δικαίωμα εις τους Επαρχούς να εξουσιοδοτούν τα δάνεια και υπό τον όρον ότι θα δίδεται δικαίωμα αυξήσεως μέχρι ποσού 400—500 λιρών.

Ίσως δεν είναι μόνον εις τον Έπαρχον που ήτο δυνατόν να δοθή αυτή η εξουσιοδοτήσις. Πιο δημοκρατικόν θα ήτο δυνατόν να παραχωρήται αυτή η άδεια από 2, 3 άτομα τα οποία κατέχουν ωρισμένον αξίωμα εις την εν λόγω επαρχίαν. Ίσως θα ήτο δυνατόν η δημιουργία των επαρχιακών Διοικητικών Συμβουλίων με αυτήν την ευκαιρίαν.

Εν συντομία είμαι της απόψεως ότι δεν θα ήτο ορθόν όπως δοθή τοιαύτης φύσεως εξουσία εις έν πρόσωπον ο οποίος είναι Έπαρχος μιας επαρχίας και εις το τροποποιητικόν Νομοσχέδιον, δυστυχώς δεν γίνεται μνεία εις ήν περιπτώσιν ο Έπαρχος θα δίνη τοιαύτην εξουσίαν. Μήπως και δι' αυτό πρέπει να γίνεται προσφυγή εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον;

Συνάδελφοι, τελειώνοντας δεν πρόκειται να καταψηφίσω το Νομοσχέδιον. Έχω εκθέσει τας απόψεις μου ειλικρινώς, αι οποίαι σχετίζονται με το θέμα αυτό φαντάζομαι ότι αυταί αι απόψεις μου εκφράζουν πλείστα γεγονότα και ότι θα τα αντικρίσετε καλή τη πίστει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Αιμίλιος Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Διά του υπό συζήτηση Νομοσχεδίου επιδιώκονται δύο τινά.

Πρώτον, όπως ο ισχύων περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) Βασικός Νόμος, Κεφάλαιον 259, αναπροσαρμοσθή προς τας νέας συνταγματικάς διατάξεις, και δεύτερον, όπως τροποποιηθή εις τρόπον ώστε να διευρύνεται και να παρέχονται μεγαλύτεραι εξουσίαι εις τας Χωριτικάς Επιτροπάς Υγείας των Χωρίων.

Η απόφασις της Κυβερνήσεως να διευρύνη τας εξουσίας των Επιτροπών Δημοσίας Υγείας των χωρίων αποτελεί ορθήν ενέργειαν και αποδεικνύει ότι γίνεται αντιληπτόν το γεγονός ότι το σύστημα διακυβερνήσεως της Δημοκρατίας είναι πολύ συγκεντρωτικόν και χρήζει τροποποιήσεως εις τρόπον ώστε να καταστή ολιγώτερον συγκεντρωτικόν και περισσότερον αποκεντρωτικόν. Διά των προτεινομένων τροποποιήσεων εις τον νόμον δίδονται ευρείαι εξουσίαι εις τας Επιτροπάς Δημοσίας Υγείας των χωρίων, σχεδόν παρόμοιαι των εξουσιών αι οποίαι παρέχονται εις τα Συμβούλια Αναπτύξεως. Διά των προτεινομένων τροποποιήσεων του άρθρου 7 του βασικού Νόμου και διά της προσθήκης 9 νέων παραγράφων, επιτυγχάνεται πλήρως η διευρυνσις των εξουσιών αυτών των Επιτροπών Δημοσίας Υγείας των χωρίων.

Αι εξουσίαι αι παρεχόμεναι υπό των παραγράφων αυτών αυξάνουν την δυνατότητα των Επιτροπών Δημοσίας Υγείας

των χωρίων να προωθήσουν την ανάπτυξιν και να προστατεύσουν την υγείαν των χωρίων. Διά να δυναθούσιν όμως αι Επιτροπαί αυταί να ανταποκριθούσιν εις τας υποχρεώσεις των χρειάζονται βεβαίως περισσότερα χρήματα, και τούτο επιτυγχάνεται διά των προτεινομένων τροποποιήσεων του άρθρου 9 του βασικού Νόμου. Διά του άρθρου αυτού δίδεται δικαίωμα εις τας Επιτροπάς Δημοσίας Υγείας των χωρίων όπως επιβάλλουν τέλη εις τα μέλη της κοινότητός των, και αυξάνει το δικαίωμα των Επιτροπών όπως επιβάλλωσιν αντί του μέχρι σήμερον ανωτάτου ποσού των 1^ο λιρών μέχρι 25 λιρας.

Έκουσα μετά προσοχής τας απόψεις του έντιμου συναδέλφου κ. Χαλίτ Αλή Ριζά επί του σημείου τούτου και συμφωνώ εν μέρει με τας εκφρασεις αυταίς υπ' αυτού επιφυλάξεις. Συμφωνώ ότι είναι δυνατόν αι Επιτροπαί Δημοσίας Υγείας να κάμουν κατάχρησιν της εξουσίας αυτής και να φορολογήσουν βαρύτερον τα μέλη της κοινότητός των. Εάν πράξουν ούτω τα μέλη τα φορολογούμενα δικαιούνται να υποβάλλωσιν ένστασιν. Και δεν αμφιβάλω ότι θα δικαιωθώσιν. Πιστεύω όμως ότι η παροχή εξουσίας εις τας Επιτροπάς Δημοσίας Υγείας όπως αυξάνουν το ανώτατον όριον της φορολογίας εις 25 λίρας έχει κυρίως τον σκοπόν όπως έχωσι την ευκαιρίαν να φορολογούν πολύ ευπόρους χωρικούς και ιδίως μεγαλογαιοκτημόνας, οι οποίοι με το σημερινόν ανώτατον επίπεδον φορολογίας φορολογούνται σχεδόν όσον και οι κοινοί χωρικοί των διαφόρων χωρίων. Πιστεύω ότι η εξάσκησις της εξουσίας αυτής υπό των Επιτροπών θα γίνεται με κάθε δυνατήν προσοχήν ώστε να εξυπηρετήται πλήρως ο σκοπός διά τον οποίον προσετέθη η εν λόγω τροποποίησις, και όχι η δημιουργία αδικιών εις βάρος απόρων χωρικών.

Επίσης δια της τροποποιήσεως του άρθρου 10 του βασικού Νόμου δίδεται δικαίωμα εις τον Έπαρχον όπως εγκρίνη την χορήγησιν δανείων εις τας Επιτροπάς Δημοσίας Υγείας των χωρίων. Μέχρι σήμερον διά την παροχήν δανείου εις Επιτροπάς Δημοσίας Υγείας χωρίων έστω και ολίγων σελινίων εχρειάζετο η έγκρισις του Υπουργικού Συμβουλίου. Τούτο όχι μόνον εδημιούργει πολλάς πρακτικάς δυσκολίας και καλυσιεργίαν εις την έγκρισιν δανείων, αλλά συγχρόνως εδημιούργει και μίαν δυσμενή διάκρισιν μεταξύ ωρισμένων εξουσιών τας οποίας είχεν ο Έπαρχος όσον αφορά την παροχήν δανείων εις διαφόρους υπό του Νόμου ιδρυόμενας Επιτροπάς.

Παραδείγματος χάριν είχομεν τας περιπτώσεις κατά τας οποίας ο Έπαρχος εδικαιούτο να εγκρίνη αρκετών χιλιάδων λιρών δάνεια εις Αρθρευτικάς Επιτροπάς και δεν εδικαιούτο να εγκρίνη ολίγων σελινίων δάνεια εις Επιτροπάς Δημοσίας Υγείας χωρίων. Η δυσκολία αυτή διά της τροποποιήσεως αίρεται και συμφωνούμεν πλήρως. Προσωπικώς θεωρώ τον προτεινόμενον νόμον ως ένα μέτρον, έστω και μικρόν, αποκεντρώσεως και ενισχύσεως της τοπικής αυτοδιοικήσεως, διά τούτο και θα ψηφίσω υπέρ της θεσπίσεως του Νομοσχεδίου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Δεν είχα σκοπόν να ομιλήσω διότι δεν πρόκειται να καταψηφίσω το Νομοσχέδιον όπως έχει μελετηθή υπό της Επιτροπής. Αλλά επειδή ήκουσα μερικά πράγματα τα οποία δεν συνάδουν με την πραγματικότητα, μου φαίνεται ότι είναι καθήκον μου να τα ξεκαθαρίσω.

Εν πρώτοις οφείλω να ομολογήσω ότι με μεγάλην μου ευχαρίστησιν ήκουσα από τον έντιμον συνάδελφον κ. Χαλίτ ότι είναι υπέρ δημοκρατικής διοικήσεως του τόπου. Όσον αφορά όμως το ζήτημα το αφορών την φορολογίαν του αγροτικού κόσμου από τας Χωριτικάς Επιτροπάς και τον παραλληλισμόν τον οποίον έχει κάμει με την φορολογίαν την οποίαν πληρώνουν εις τας πόλεις, δεν μου φαίνεται να είναι ορθή σύγκρισις η οποία έχει γίνει. Διότι έχει αναφέρει το

εξής: 'Ότι εις την πόλιν ένας πολίτης ο οποίος έχει κτήμα και έχει και εργασία το μάζιμου το οποίον θα μπορούσε να πληρώνη είναι 21 λίραι, ενώ ζητούμεν από τον γεωργόν 30 λίρας και το έχουν μετατρέψει εις 25 λίρας, και παρά το ότι το εισόδημα της υπαίθρου κατά κεφαλήν είναι πολύ μικρότερον από το εισόδημα των πόλεων. Παρά το ότι συμφωνώ ότι εάν πάρη κανείς την ολότητα του γεωργικού κόσμου το εισόδημα του κατά κεφαλήν είναι μικρότερον του πολίτου, εν τούτοις είναι βέβαιον ότι υπάρχουν μερικοί οι οποίοι κατοικούν εις αγροτικάς περιοχάς των οποίων το εισόδημα είναι εάν όχι μεγαλύτερον αλλ' ίσον με του πολίτου. Και επομένως ανεξαρτήτως εάν είναι αγρότης ή πολίτης, εφ' όσον έχει μεγάλο εισόδημα και είναι πολίτης της ίδιας Δημοκρατίας, οφείλει να έχη την ίδιαν ευθύνη έναντι του κράτους. Διότι εάν ένας ο οποίος κατοικεί εις γεωργικήν περιοχήν έχει εισόδημα ετησίον 25.000 ή 30.000 λίρας τον χρόνον, μου φαίνεται ότι έχει καθήκον να συνεισφέρει εις την πολιτείαν εις την οποίαν ζη εξ ίσου όπως και ένας πολίτης. Ανεφέρθη προηγουμένως ότι το μάζιμου της φορολογίας το οποίον πληρώνει κανείς διά κτηματικούς φόρους εις τα Δημαρχεία των πόλεων είναι 15 λίραι διά μίαν κατοικίαν. Ενώ ένας ο οποίος κατοικεί σε μίαν περιοχήν έξω των πόλεων μπορεί να πληρώνη 25 λίρας διά την ίδιαν κατοικίαν. Αυτό είναι, δεν θα ήθελα να αναφέρω την λεξιν «απαρπλανητικόν», είναι κάτι το οποίον δεν είναι η πραγματικότητα. Διότι εις μεν τα χωρία εν η περιπτώσει έχει ένας κάτοικος της περιοχής εκείνης περιουσίαν 100.000 λιρών, το μάζιμου το οποίον θα πληρώση είναι 25 λίραι. Εάν όμως ένας πολίτης έχει την ίδιαν περιουσίαν εις την πόλιν η φορολογία δεν είναι 16 λίραι αλλά θα είναι μερικαί εκατοντάδες. Επίσης όσον αφορά την φορολογίαν την δημοτικήν, είναι λανθασμένον και πλέον το μάζιμου 6 λιρών. Διότι ένα άτομον εις την πόλιν μπορεί να έχη μίαν, δύο ή τρεις επιχειρήσεις διά τας οποίας θα πληρώνη ίσως 150 ή 200 λίρας τον χρόνον. Διότι δεν είναι 6 λίραι το μάζιμου μπορεί να πληρώση και 50 λίρας.

Επομένως η σύγκρισις η οποία έχει γίνει δεν είναι πραγματικώς η σύγκρισις η οποία αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα. Διότι και εγώ προσωπικώς θα ήμουν ευτυχής να πληρώνω σύμφωνα με τους υπολογισμούς τους οποίους έχει κάμει ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ, και θα ήμουν ευτυχής εάν αναλαβάνη ο ίδιος να του δώσω πέντε φορές όσα ανέφερεν ότι είναι το μάζιμου που μπορεί να πληρώση ο πολίτης και να πληρώνη αυτός τας φορολογίας τας οποίας πληρώνω εγώ. Επομένως μου φαίνεται ότι η φορολογία αυτή η οποία μπαίνει εις τας περιοχάς αυτάς των Χωρικών Αρχών δεν είναι υπερβολική, διότι με τον τρόπον αυτόν θα μπόρουν να φορολογήσουν εκείνους οι οποίοι πραγματικώς έχουν μεγάλα εισοδήματα και περιουσίας μεγάλας, και να απαλλάξουν εκείνους οι οποίοι μέχρι σήμερα επλήρωναν φορολογίαν, διότι άλλως πως ήτο αδύνατον εις τας Χωρικές αυτάς Εξουσίας να φορολογήσουν την περιοχήν εκείνην διά να καλύψουν τα χρήματα τα οποία θα εχρειάζοντο διά την αποπληρωμήν δανείων βελτιώσεως των χωριών ή των κωμοπόλεων αυτών.

Και εις την πραγματικότητα η επιβολή αυτής της φορολογίας μέχρι 25 λιρών θα απαλλάξη την πτωχήν τάξιν και θα επιβαρύνη εκείνους οι οποίοι πραγματικώς μπόρουν να πληρώσουν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί. . .

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

'Όλοι μας νομιζώ ότι συμφωνούμεν ότι τα Κυπριακά χωριά έχουν υπερόγκες ανάγκες τόσο από απόψεως υγειονομικών συνθηκών όσον και από απόψεως δρόμων, ύδατος κ.λ.π.

Τα Κυπριακά μας χωριά υστερούν καταπληκτικά και είναι ανάγκη όπως εξευρεθή ο τρόπος για την άνοδόν τους. Για να γίνη αυτό είναι φυσιολογικώς απαραίτητον όπως οι Κοινοτικές Αρχές αποκτήσουν τες απαιτούμενες εξουσίες για να γίνη κατορθωτή η εκτέλεσις έργων αφ' ενός και η λήψις υγειονομικών και άλλων μέτρων αφ' ετέρου. Για τούτο φρονούμεν ότι αι εξουσίες οι οποίες παραχωρούνται είναι λογικές και ορθές.

Αφ' ετέρου όμως όσον περισσότερο διαπιστώνονται οι ανάγκες των Κυπριακών χωριών, όσον περισσότερο παρέχονται εξουσίες στες Κοινοτικές Αρχές για να δυνηθούν να αντιμετωπίσουν αυτές τες ανάγκες, τόσο περισσότερο καθίσταται απαραίτητος η ανάγκη των αιρετών Κοινοτικών Αρχών, πράγμα το οποίον και μόνον θα δυνηθή να δώση πράγματι την ορθήν μορφήν τοπικής αυτοδιοικήσεως εις την Κυπριακήν υπαίθρον. Διά τούτο υποστηρίζοντες την παροχήν περαιτέρω εξουσιών εις τες Κοινοτικές Αρχές εκφράζομεν την πεποίθησιν ότι το γεγονός τούτο, της ψηφίσεως δηλαδή περαιτέρω εξουσιών διά τες Κοινοτικές Αρχές, θα δώση την ευκαιρίαν εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν να μελετηση και το ζήτημα της αιρετότητος των Κοινοτικών Αρχών.

Τότε είναι βέβαιος ότι οιαδήποτε επιφυλάξεις υπάρχουν θα αρθούν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ντενιζ.

K. NTENIZ:

'Εντιμον Προεδρείον, έντιμοι συνάδελφοι. Το ενώπιόν μας ευρισκόμενον Νομοσχέδιον το οποίον αφορά την δημοσίαν υγεία είναι της απόψεως ότι είναι ένας καλός Νόμος διά την ανάπτυξιν του τόπου μας, και θα ψηφίσω υπέρ του εν λόγω Νομοσχεδίου, και δεν θα καταναλώσω τον χρόνον της Βουλής επί μακρόν.

Μόνον θίγω έν σημείον και αυτό είναι το θέμα της αυξήσεως του ποσού, του φορολογουμένου ποσού από 10 εις 25 ή 30 λίρας. Κατά την άποψίν μου δεν έχομεν το δικαίωμα να κάνομεν τέτοιον μεγάλο ψωμόν αμέσως. Ο λαός μας, και ιδίως οι χωρικοί μας, έχουν σχεδόν φθάσει εις το σημείον κορεσμού απο του να πληρώνουν φόρους. Κάθε Νομοσχέδιον το οποίον έρχεται απο το Υπουργικόν Συμβούλιον δυστυχώς δεικνύει μίαν αύξησιν εις την φορολογίαν. Αυτό μας τραβά, μας ελκύει την προσοχήν μας. Πρέπει να καταβάλωμεν προσπαθείας όπως το ζήτημα της κυβερνήσεως αυξηθή σύμφωνα με τες δαπάνες και εάν η Κυβέρνησις δεν δυνηθή να αντιμετωπίση τα έξοδά της με τα έσοδα δεν δύναται να εφαρμόση τα σχέδιά της. Αλλά και η εισήγησις όπως το ποσόν αυξηθή απο 10 εις 30 λίρας είναι μία πολύ παράδοξος και πολύ γελοία εισήγησις. Εάν η πρότασις εγένετο όπως αυτό το ποσόν αυξηθή από 10 εις 15 λίρας άνευ διαταγμού θα ελέγαμεν Μάλιστ α διότι είμαι βέβαιος ότι το βιοτικόν επίπεδον εις τα χωριά καθημερινώς υψώνεται. Ίσως η επιβολή των 10 ή 20 χρόνων να μην ισχύη σήμερα. Διά τον λόγον αυτόν προτείνω των 10 λιρών η οποία ετέθη εις εφαρμογήν προ όπως αυτό το ποσόν των 30 λιρών γίνη το ανώτατον όριον 15 λίραι.

Προτού τελειώσω την αγόρευσίν μου θέλω να υπόγραμμίσω το εξής: Η Κυβέρνησις μας δαπανά μεγάλο ποσόν για έργα αναπτύξεως και βλέπομεν μετ' ευχαριστήσεως ότι μέγα μέρος αυτών πηγαίνουν εις τα χωριά. Εφ' όσον παραχωρείται έν ποσόν από τον Τακτικόν και από τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως διά την ανάπτυξιν των χωριών είμαι της απόψεως ότι το ύψωμα εις 25 λίρας απ' ευθείας δεν είναι ορθόν. Διότι (δεν ηκούσθη) με τον υψωμόν του φόρου θα δημιουργήσωμεν τώρα «σιοκ» εις τους χωρικούς. Έχομεν πολλάκις από του βήματος τούτου πει πόσον χαμηλόν είναι το βιοτικόν επίπεδον των χωρικών μας και πόσον μεγάλην ανάγκην έχουν. Είμαι υπέρ του να αυξάνεται βαθμηδόν έκαστος φόρος και είναι δυνατόν να το (δεν ηκούσθη) εις τα χωριά. Ο χωρικός πληρώνει εις τα χωριά ποσόν διά την

επιτροπή Δημοσίας Υγείας 3 έως 5 λίρας κατ' έτος. Ίσως εις ένα ή δύο χωριά υπάρχουν 3 ή 5 άτομα τα οποία πληρώνουν 60 ή 70 λίρας. Θα παρεκάλουν τους συναδέλφους όπως δώσουν την προσοχήν και αυξήσωμεν το ποσόν αυτό εις μικρόν βαθμόν.

Ο έντιμος συνάδελφος μας κ. Σαββίδης έχει αναφέρει εις την ομιλίαν του ότι οι πλούσιοι γεωργοί των χωρίων έχουν εισόδημα ίσον με εκείνο των κατοίκων των πόλεων, ίσως και μεγαλύτεραν περιουσίαν. Ίσως να έχη δίκαιον εις την άποψίν του αυτήν αλλά κατά την άποψίν μου μόνον 3 ως 5 γεωργούς είναι δυνατόν να κατατάξωμεν εις αυτήν την τάξιν. Επίσης βλέπω ακόμη ένα άλλο κίνδυνο. Γνωρίζετε ότι εις τον τόπον μας υπάρχουν χωριά πλείστα των οποίων είναι.....Εάν μία χωρική αρχή θέλη να αυξήση το εισόδημά της όταν βάζη φόρον 3 λίρας εις ένα κάτοικον του χωριού ο οποίος έχει την ιδίαν περιουσίαν είναι δυνατόν να βάλη φόρον 12 λίρας εις ένα κάτοικον του πλησίον χωριού ο οποίος έχει περιουσίαν.

Φυσικά έχει το δικαίωμα να κάμη ένστασιν αλλά επειδή παίρνει χρόνον όπως οι επιστολές πάνε από το ένα χωριό εις το άλλο τοιουτοτρόπως οι χωρικοί χάνουν τον καιρόν των και αναγκάζονται να πληρώνουν 20 ή 30 λίρας κατ' έτος. Αυτά είναι συγκεκριμένα γεγονότα και γίνονται τιαυτής φύσεως αδικία. Αφού γίνονται καταγγελλία που δεν γίνονται (;) και εκείνοι οι οποίοι ζούσιν εις άλλα χωριά αδικώς υποχρεούνται να πληρώνουν φόρους. Αυτό είναι γεγονός. Αυτά είναι αι απόψεις μου. Ευχαριστώ.

(Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου.

A. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Ασφαλώς το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον σκοπόν έχει να καλλιτερεύση την κατάστασιν της υπαίθρου, αλλά η αύξησις της φορολογίας μας εμβάλλει σε μερικούς φόβους. Ο τρόπος της κατανομής της φορολογίας επί της αγροτικής κτημοσύνης, και διά να γίνω πιο αντιληπτός, τα Συμβούλια δύνανται να επιβάλλουν φορολογίαν σε οποιονδήποτε έχει κτηματικήν περιουσίαν εις την περιοχήν τους, και είναι πολλαί αι περιπτώσεις που ένας γεωργός έχει περιουσίαν εις τα χωμάτα 4 ή 5 κοινοτήτων, και από την πείραν που έχομεν απεδείχθη ότι πάντοτε γίνονται υπερβασίαι εις τον τρόπον αυτής της φορολογίας.

Επίσης ένας άλλος κίνδυνος ο οποίος μπορεί να προκύψη από την θέσπισιν του παρόντος Νομοσχεδίου είναι κάποια υπέρβασις εξουσιών εις την εκτέλεσιν ωρισμένων έργων εις τες κοινότητες. Εάν σε μίαν κοινότητα πτωχήν ο Έπαρχος μαζί με το Συμβούλιον αποφασίση να κάμη τέτοια έργα τα οποία θα στοιχίσουν τόσα που θα είναι δυσανάλογα με την οικονομικήν αντοχήν των κατοίκων, ασφαλώς οι κάτοικοι της περιοχής εκείνης καταστρέφονται οικονομικώς.

Διά τους φόβους αυτούς που εκφράζω δεν θα δυνηθώ να ψηφίσω υπέρ του Νομοσχεδίου αλλά θα τηρήσω στάσιν αποχής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο Συνοπτικός τίτλος και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως σημειωθή ότι υπάρχουν 4 αποχαί.

Το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου διά της αντικαταστάσεως ωρισμένων όρων. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλώ να σημειωθή ότι υπάρχουν 4 αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 7(1) του βασικού Νόμου. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει. . . .

Ο κ. Τίτος Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μίαν λεκτικήν τροποποίησιν επιθυμώ να εισηγηθώ εις την παράγραφον (κβ). Αντί των λέξεων «και τας ανέσεις της περιοχής» εισηγούμαι «ή την καλήν εμφάνισιν της περιοχής».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν η λεκτική τροποποίησις γίνη εις το Ελληνικόν, θα έχη διαφοράν το Ελληνικόν από το Τουρκικόν;

T. ΦΑΝΟΣ:

Ως γεγονός, κύριε Πρόεδρε, παρέλειψα ν' αναφέρω ότι η εισήγησίς μου αφορά μόνον το Ελληνικόν κείμενον. Και καθ' ά αντιλαμβάνομαι εάν γίνη η τροποποίησις αυτή τα δύο κείμενα θα είναι σύμφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισηγήσθε ότι εις την παράγραφον (κβ) του άρθρου 3 αι λέξεις «και τας ανέσεις της περιοχής». . . .

T. ΦΑΝΟΣ:

Αντικατασταθούν διά των λέξεων «ή την καλήν εμφάνισιν της περιοχής». Βεβαίως η αντικατάστασις της λέξεως και διά της λέξεως ή δεν είναι μία απλή λεκτική τροποποίησις, αλλ' εισηγούμαι όπως γίνη διότι αποδίδεται καλύτερα το αληθές πνεύμα της παραγράφου αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως τίθεται διαζευκτικώς.

T. ΦΑΝΟΣ:

Μάλιστα κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή εάν δεν είναι επιβλαβής ο τρόπος διά την δημοσίαν υγείαν αλλά στερή τας ανέσεις της περιοχής, τότε θα δύναται να το απαγορεύση.

T. ΦΑΝΟΣ:

Ασφαλώς κ. Πρόεδρε. Αυτό είναι το αληθές πνεύμα της παραγράφου αυτής. Δεν χρειάζεται δηλαδή να υπάρχουν αμφοτέροι αι προϋποθέσεις διά να έχη το δικαίωμα της απαγορεύσεως αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το Τουρκικόν κείμενον είναι διαζευκτικά αι δύο προτάσεις;

T. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε είναι διαζευκτικά εις το Τουρκικόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι η διόρθωσις πρέπει να γίνη.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 3 εγκριθή μετά της τροποποιητικής εισηγήσεως του έντιμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου;

Μη υπαρχούσης αντίρρησεως εγκρίνεται.

4 αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 9(1)(γ)(i) του βασικού Νόμου.
Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού θέσω το 4ον άρθρον εις ψηφοφορίαν θα ήθελα να με πληροφορήση ο Πρόεδρος της Νομικής Επιτροπής, ή εν τη απουσία του εις εκ των μελών, επί του εξής σημείου: Εις την Εισηγητικήν Έκθεσιν υπάρχει εισήγησις όπως εις το άρθρον 8 η λέξις «τριάκοντα» απαλειφθή και αντικατασταθή διά της λέξεως «εικοσιπέντε». Εις την παράγραφον 4 δεν υπάρχει αντίστοιχος πρότασις όπως η λέξις «τριάκοντα» απαλειφθή και αντικατασταθή διά της λέξεως «εικοσιπέντε». Ο σκοπός της τροποποιητικής εισήγησεως ήτο απλώς μόνον διά το άρθρον 8 ή ήτο και διά το άρθρον 4; Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε. Αντιλαμβάνομαι ότι και εις το 4 και εις το 8 υπάρχει η λέξις «τριάκοντα». Δεν αναφέρεται πουθενά η λέξις «εικοσιπέντε».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς υπάρχει η λέξις «τριάκοντα» αλλ' η Εισηγητική Έκθεσις εισηγείται όπως η λέξις «τριάκοντα» απαλειφθή και αντικατασταθή διά της λέξεως «εικοσιπέντε».

Ο κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Εν πρώτοις το θέμα αυτό ανάγεται εις την δικαιοδοσίαν της Επιτροπής Εσωτερικών η οποία εξήτασε το Νομοσχέδιον και όχι εις την Επιτροπήν Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βλέπω όμως ότι. . . .

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Εν πάση όμως περιπτώσει επειδή είμαι μέλος και εις τας δύο Επιτροπάς θα απαντήσω. Η εισήγησις τροποποιήσεως αφορά μόνον εις το άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό ήθελα: διότι δεν υπήρχεν εισήγησις ελαττώσεως και εις τα δύο άρθρα.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

Αποχαί 4.

Ο κ. Νεπής.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ

Παρακαλώ όπως αι αποχαί τεθούν ξανά εις ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 5.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 10 του βασικού Νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 5ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

Ο ίδιος αριθμός αποχών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 11 του βασικού Νόμου.

Άρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 6ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

Αποχαί 6.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 12 του βασικού Νόμου. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 7ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 7ον άρθρον εγκρίνεται.

Αποχαί 6.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 17(2) του βασικού Νόμου. Άρθρον 8.

Εις την τελευταίαν γραμμήν η λέξις «τριάκοντα» αντικαθίσταται διά της λέξεως «εικοσιπέντε».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγησις της αρμοδίας Επιτροπής όπως εις το άρθρον 8 η λέξις «τριάκοντα», εις την δευτέραν γραμμήν, αντικατασταθή διά της λέξεως «εικοσιπέντε».

Υπάρχει αντίρρησις εις την τροποποίησιν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως η τροποποιήσις γίνεται δεκτή.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 8ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 8ον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλώ όπως σημειωθή ότι υπάρχουν 6 αποχαί.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγινώσκηται δε ομοίω μετά του περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Παρακαλώ να σημειωθή ότι υπάρχουν έξι αποχαί.

Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός υπ' αρ. 3) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΥΠ' ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Στέλιος Μιχαηλίδης

Γιάγκος Ποταμίτης

Γεώργιος Τζιρκώτης

Νεπής Ναπή.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδριάσειν αυτής λαβούσαν χώραν την 10ην Οκτωβρίου 1963.

Σκοπός του υπό εξέτασιν Νομοσχεδίου είναι η προστασία των Κυπρίων αλιέων εκ του σκληρού συναγωνισμού του οποίου υφίστανται ούτοι εκ της εισαγομένης μαρίδας.

Η Επιτροπή, αφού ήκουσε τας επί του προκειμένου απόψεις του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, απεφάσισεν ομοφώνως όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψηφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν Γλώσσαν.

K. NTENIZ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν Γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Αιμίλιος Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον έχει ως σκοπόν την προστασίαν των Κυπρίων αλιείων εκ του συναγωνισμού του οποίου υφίστανται λόγω της εισαγωγής μαρίδος.

Διά του εν λόγω Νομοσχεδίου η περίοδος φορολογίας της εισαγομένης μαρίδος παρατείνεται από τρεις μήνας εις έξι μήνας. Δηλαδή καλύπτει την περίοδον Οκτωβρίου μέχρι Μαρτίου. Είναι ικανοποιητικόν το γεγονός ότι το αρμόδιον Υπουργείον επέσθη ότι η επιβληθείσα φορολογική επιβάρυνσις εκ 30 μιλς κατ' οκάν εις την εισαγομένην μαρίδα όχι μόνον δεν επηρέασε τας επιτοπίους τιμάς, αλλά τουναντίον ενεθάρυνε εγχώριον βιομηχανίαν αλιείας, ενός δηλαδή υπό ανάπτυξιν κλυτοπαραγωγικού πόρου της Δημοκρατίας. Πιστεύω ότι πριν παρέλθη πολλύς χρόνος θα καταστή αναγκαία η πλήρης απαγόρευσις εισαγωγής μαρίδος διότι ήδη η αλιευομένη υπό των Κυπριακών αλιευτικών σκαφών μαρίδα υπερκαλύπτει τας ανάγκας της επιτοπίου καταναλώσεως.

Επί τη ευκαιρία της σημερινής συζήτησεως του Νομοσχεδίου επιθυμώ όπως προβώ από του βήματος της Βουλής εις ωρισμένας παρατηρήσεις όσον αφορά τον τρόπον εφαρμογής του νόμου αυτού.

Η ψήφισις απλώς ενός νόμου προστατευτικού μιας εγχωρίου βιομηχανίας δεν είναι αρκετή διά την προστασίαν της εν λόγω βιομηχανίας. Σημασίαν έχει η αυστηρά εφαρμογή του νόμου αυτού. Ατυχώς φαίνεται ότι ο νόμος αυτός καταστρατηγείται μεγάλως υπό των εισαγωγέων νωπών ιχθύων. Τούτο συμβαίνει διότι η μαρίδα εισάγεται ανάμικτος με πολλά είδη νωπών ιχθύων τα οποία ως γνωστόν εισάγονται ατελώς. Τιοιουτρόπως αρκετή ποσότης μαρίδος δύναται και ατυχώς εισάγεται άνευ δασμού, με αποτέλεσμα να μην εξυπηρετήται πλήρως ο σκοπός της σχετικής δασμολογικής επιβαρύνσεως. Τούτο δύναται να αποφευχθή μόνον εάν ο Αρχιτελώνης εφαρμόζη αυστηρώς τον νόμον και απαιτή όπως η μαρίδα εισάγεται εις ιδιαίτερα κιβώτια κειωρισμένως και ουχι ανάμικτος με άλλα είδη ιχθύων. Ο ισχυρισμός ότι ο διαχωρισμός ούτος όταν δεν γίνεται προ της αφίξεως αλλά κατά την ώραν του τελωνειακού ελέγχου είναι δύσκολος δεν δικαιολογείται. Πρέπει να γίνη αντιληπτόν υπό του αρμοδίου Τμήματος ότι σκοπός της επιβληθείσης δασμολογικής επιβαρύνσεως είναι η προστασία της Κυπριακής αλιείας. Η υπό διάφορα προσχήματα μη αυστηρά εφαρμογή του νόμου αποτελεί καταστρατήγησιν αυτού και μειώνει την σημασίαν του προστατευτικού δασμολογίου. Ουδεμία δυσκολία δικαιολογεί ελαστικότητα εις την εφαρμογήν νόμου τον οποίον θεωρούμεν ως βασικόν παράγοντα προστασίας μιας υπό ανάπτυξιν Κυπριακής βιομηχανίας. Επί του σημείου τούτου επιστώ ιδιαίτερας την προσοχήν των αρμοδίων Τελωνειακών Υπαλλήλων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του Νομοσχεδίου κατ' άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο Συνοπτικός τίτλος και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχούσης αντίρρησεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού Νόμου. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Μη υπάρχούσης αντίρρησεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 3ον. Ο παρών Νόμος τίθεται εν ισχύ από της 7ης Οκτωβρίου 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πίναξ.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν; Μη υπάρχούσης αντίρρησεως εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός υπ' αρ. 3) Νόμος του 1963. Θα αναγινώσκηται δε ομού μετά των περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμων 1961 έως 1963 (εν τοις εφεξής αναφερομένων ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχούσης αντίρρησεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής Προϋπολογισμού εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 17) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Αχιμέτ Μιτχάτ Μπερμπερογλου
Ουμίτ Σουλεϊμάν
Βάσος Λυσσαρίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Δάφνης Παναγίδης
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Τίτος Φάνος.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 17ην Οκτωβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις περαιτέρω ποσού χρημάτων αναγκαίων προς κάλυψιν της ηυξημένης δαπάνης των Κυβερνητικών τηλεφωνικών υπηρεσιών διαρκούντος του τρέχοντος έτους.

Αφού ήκουσε τας υπό του Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών παρασχεθείσας πληροφορίας, και ανέγνωσε την επί του προκειμένου Εισηγητικήν Έκθεσιν του Υπουργείου Οικονομικών, η Επιτροπή απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του υπό εξέτασιν Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν Γλώσσαν.

Α.Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Ανάγνωση της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προοίμιον και ο Συνοπτικός τίτλος εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £10.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον και Πίναξ.

Ειδικεύσι των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 2ον, το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Τα υπόλοιπα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως θα αναβληθούν διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Η ημερησία διάταξις της προσεχούς συνεδριάσεως της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(1) Ο περί Αμπελουργίας και Αμπελώνων (Επισκόπησις και Καταγραφή) Νόμος του 1963).

Η έκθεσις της Γεωργικής Επιτροπής εκυκλοφόρησεν. Παρακαλώ όπως η Νομική Επιτροπή εξετάσῃ το Νομοσχέδιον από νομικής πλευράς και αποστείλῃ την έκθεσίν της εις την Βουλήν.

(2) Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

(3) Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

(4) Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού δι' επιστολής του προς τον Πρόεδρον της Βουλής, ημερομηνίας 16ης Οκτωβρίου 1963, εξήτησεν όπως εγγραφῇ θέμα επί της ημερησίας διατάξεως το οποίον απορρέει από ερώτησιν την οποίαν υπέβαλεν εις τον Υπουργόν Γεωργίας και διά την οποίαν ερώτησιν δεν έλαβεν απάντησιν. Η ερώτησις αναφέρεται εις τας προθέσεις της Κυβερνήσεως διά την αντιμετώπισιν του σοβαρού προβλήματος των νεράν εις την επαρχίαν Αμμοχώστου.

Δυνάμει ειλημμένης αποφάσεως της Βουλής δύναται να εγγραφῇ τούτο αυτομάτως.

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Εισηγούμαι όπως εγγραφῇ εις την ημερησίαν διάταξιν θέμα υπό τον τίτλον «Ανασκόπησις της πολιτικής του δελτίου του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών».

Υποβάλλω όπως υποβληθῇ προς έγκρισιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν υπάρχει ερώτησις, επομένως είναι ζήτημα ψηφοφορίας. Αντιλαμβάνομαι ότι υπεβλήθη καταγγελία εις την Επιτροπήν Δημοσίας Υπηρεσίας.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως εάν το θέμα εγγραφῇ δεν θα συζητηθῇ προτού καταλήξῃ εις απόφασιν η Επιτροπή Δημοσίας Υπηρεσίας. Επομένως δεν είναι δυνατόν εφ' όσον υπάρχῃ εξέτασις του θέματος υπό της Δημοσίας Υπηρεσίας να προβώμεν εις συζήτησιν εις την Βουλήν.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το θέμα εγγραφῇ;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το θέμα εγγράφεται αλλά η συζήτησις αυτού θα καθορισθῇ μετά το αποτέλεσμα των ερευνών της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κ.κ. Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεν υπάρχουν Νομοσχέδια προς κατάθεσιν έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την μεταπροσεχή Δευτέραν την 5ην απογευματινήν ώραν. Ο λόγος διά τον οποίον δεν ορίζω την Παρασκευήν είναι διότι η Δευτέρα και Τρίτη είναι ημέραι αργίας και δεν θα δοθῇ καιρός εις τας Επιτροπάς να καλύψουν την εργασίαν των.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 7.15 μ.μ.)

«Εάν όσον των μεγάλων καταπονήσεων που είναι στην αγροτική παραγωγή οφείτος από φυσικές αρρώστιες και ιδιαίτερα από την παρασιτοπορευσις στα κηρύδια, κουνιά, και κατόπιν, καταπονήσεως που έπιφέρει να δια καταπονήσεως λόγω τα Γεωργικά Έπιχειρήματα έχει προηγουμένως μια σειρά μέτρα με βάση τις συζητήσεις των αγροτικών οργανώσεων και των ενδιαφερομένων αγροτών για να προληφθούν στην αρχή τους κωλύσις παρασιτοπορευσις»

Οι συζητήσεις των αγροτικών οργανώσεων παραλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

- A) Έπιστολή προτάσεων και τιμών των γεωργικών παραγόντων.
- B) Εξισορροπία εισαγωγών και εξαγωγών των βασικών μηχανών.

«Εάν όσον των μεγάλων καταπονήσεων που είναι στην αγροτική παραγωγή οφείτους από φυσικές αρρώστιες και ιδιαίτερα από την παρασιτοπορευσις στα κηρύδια, κουνιά, και κατόπιν, καταπονήσεως που έπιφέρει να δια καταπονήσεως λόγω τα Γεωργικά Έπιχειρήματα έχει προηγουμένως μια σειρά μέτρα με βάση τις συζητήσεις των αγροτικών οργανώσεων και των ενδιαφερομένων αγροτών για να προληφθούν στην αρχή τους κωλύσις παρασιτοπορευσις»

«Εάν όσον των μεγάλων καταπονήσεων που είναι στην αγροτική παραγωγή οφείτους από φυσικές αρρώστιες και ιδιαίτερα από την παρασιτοπορευσις στα κηρύδια, κουνιά, και κατόπιν, καταπονήσεως που έπιφέρει να δια καταπονήσεως λόγω τα Γεωργικά Έπιχειρήματα έχει προηγουμένως μια σειρά μέτρα με βάση τις συζητήσεις των αγροτικών οργανώσεων και των ενδιαφερομένων αγροτών για να προληφθούν στην αρχή τους κωλύσις παρασιτοπορευσις»

«Εάν όσον των μεγάλων καταπονήσεων που είναι στην αγροτική παραγωγή οφείτους από φυσικές αρρώστιες και ιδιαίτερα από την παρασιτοπορευσις στα κηρύδια, κουνιά, και κατόπιν, καταπονήσεως που έπιφέρει να δια καταπονήσεως λόγω τα Γεωργικά Έπιχειρήματα έχει προηγουμένως μια σειρά μέτρα με βάση τις συζητήσεις των αγροτικών οργανώσεων και των ενδιαφερομένων αγροτών για να προληφθούν στην αρχή τους κωλύσις παρασιτοπορευσις»

«Εάν όσον των μεγάλων καταπονήσεων που είναι στην αγροτική παραγωγή οφείτους από φυσικές αρρώστιες και ιδιαίτερα από την παρασιτοπορευσις στα κηρύδια, κουνιά, και κατόπιν, καταπονήσεως που έπιφέρει να δια καταπονήσεως λόγω τα Γεωργικά Έπιχειρήματα έχει προηγουμένως μια σειρά μέτρα με βάση τις συζητήσεις των αγροτικών οργανώσεων και των ενδιαφερομένων αγροτών για να προληφθούν στην αρχή τους κωλύσις παρασιτοπορευσις»

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 4ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.20 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κ. Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Α είναι ερωτήσεις — απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κ. Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 30ήν Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 2αν Μαΐου 1963.

«Εν όψει του γεγονότος ότι εις όλας σχεδόν τας ευρωπαϊκάς χώρας (Γαλλίαν, Βέλγιον Ολλανδίαν, Ιταλίαν, Αυστρίαν, Σουηδίαν κ.λπ.) δεν χρειάζεται άδεια οδηγών και φόρος κυκλοφορίας εγγραφής ή και ασφαλείας πολλακίς παρά των κατόχων μοτοποδηλάτων (των οποίων η μηχανή δεν υπερβαίνει το εκτόπισμα των 50 κυβικών εκατοστωμέτρων) παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός να κατατοπίση το σώμα κατά πόσον και το Κυπριακόν Υπουργείον εσωτερικών αποσκοπεί να καταργήση τους εν λόγω φόρους, νοουμένου ότι τούτο πλην της αυξήσεως των Κυβερνητικών εισοδημάτων θα διευκολύνη την καλύτεραν κυκλοφορίαν των απορωτέρων λαϊκών στρωμάτων.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 24ην Οκτωβρίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 2αν Μαΐου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το όλον ζήτημα των μοτοποδηλάτων (των οποίων η μηχανή δεν υπερβαίνει το εκτόπισμα των 50 κυβικών εκατοστωμέτρων) εξητάσθη παρά του Υπουργείου Εσωτερικών εν συνεργασία μετά του Υπουργείου Οικονομικών και απεφασίσθη διαφοροποίησις της δασμολογικής μεταχειρίσεως. Το Υπουργικόν Συμβούλιον έχει ήδη υιοθετήσει την αναπροσαρμογήν του δασμού επί των μοτοποδηλάτων. Όσον αφορά την ατελή εγγραφήν, την άνευ αδειας οδηγίην και την απαλλαγήν των μοτοποδηλάτων εκ της ασφαλείας έναντι τρίτου, διά λόγους οδικής ασφαλείας δεν συνιστάται οιαδήποτε τροποποίησις εις τους υφισταμένους κανονισμούς.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 2αν Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 10ην Αυγούστου 1963.

«Εν όψει των μεγάλων καταστροφών που είχαμε στην αγροτική παραγωγή φέτος από φυτικές αρρώστειες και ιδιαίτερα από τον περονόσπορο στά αμπέλια, καπνά, και πατάτες, καταστροφές που ξεπερνούν τα δύο εκατομμύρια λίρες, το Υπουργείον Γεωργίας έχει προγραμματίσει μια σειρά μέτρα με βάση τις εισηγήσεις των αγροτικών οργανώσεων και των ενδιαφερομένων αγροτών για να προληφθούν στην ερχόμενη εσοδεία παρόμοιες καταστροφές;

Οι εισηγήσεις των αγροτικών οργανώσεων περιελάμβαναν μεταξύ άλλων:

- Α) Έλεγχος ποιότητας και τιμών των γεωργικών φαρμάκων.
- Β) Εξασφάλιση επαρκών και συγχρονισμένων ψεκαστικών μηχανών.

Γ) Οργάνωση συνεργείων έγκαιρα για προληπτικούς ψεκασμούς.

Αναμένουμε κατατόπιση αν έχουν προγραμματιστεί τέτοια ή άλλα μέτρα.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερωτήσεις υποβληθείσαν την 10ην Αυγούστου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη.

(α) Έλεγχος της ποιότητας και τιμών γεωργικών εντομοκτόνων και μυκητοκτόνων.

Μελετάται Νομοσχέδιον επί του θέματος του ποιοτικού ελέγχου μυκητοκτόνων και εντομοκτόνων, το οποίον θα κατατεθή συντόμως εις το Υπουργικόν Συμβούλιον προς έγκρισιν.

Όσον αφορά τον έλεγχον των τιμών, τούτο δύναται να γίνη, εάν θεωρηθή αναγκαίον, βάσει της σχετικής περί ελέγχου ποιότητας και τιμών εμπορευμάτων νομοθεσίας, τελούσης υπό την επίβλεψιν του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας.

(β) Προμήθεια επαρκούς αριθμού ψεκαστικών μηχανών.

Γίνονται διαβήματα διά την προμήθειαν επαρκούς αριθμού ψεκαστικών μηχανών μέσω των Συνεργατικών Εταιρειών.

(γ) Οργάνωσις συνεργείων ψεκασμού διά την καταπολέμησιν του περονόσπορου των αμπέλων.

Η Κυβέρνησις εβοήθησε τους γεωργούς διά της διανομής επιχορηγημένων ψεκαστικών μηχανών κατά τα τελευταία 2—3 έτη. Το ζήτημα της καταπολέμησεως των ασθενειών μελετάται, δίδεται δε η δέουσα προσοχή εις την επεξεργασίαν σχεδίου βάσει του οποίου οι παραγωγοί θα βοηθηθούν μελλοντικώς εις την καταπολέμησιν των διαφόρων φυτικών ασθενειών. Είναι πρακτικώς αδύνατος η κατά τρόπον συλλογικόν οργάνωσις υπό της Κυβερνήσεως ψεκασμών όλων των υπαρχόντων αμπελώνων.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 17ην Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 19ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Είναι γνωστό ότι το Υπουργείον Εμπορίου διεξήγαγε συνομιλίες και κατέληξε σε συμφωνία με ξένη εταιρεία για την ίδρυσιν εργοστασίου λιπασμάτων στη Κύπρο.

Η ίδρυσιν εργοστασίου λιπασμάτων στη Κύπρο είναι μια πολύ σοβαρή επιχείρησις που θα απαιτήσει την δαπάνη εκατοντάδων χιλιάδων λιρών.

Υπάρχουν πληροφορίες ότι οι προετοιμασίες για την ίδρυσιν του εργοστασίου βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο. Λόγω της σοβαρότητος του όλου ζητήματος μπορεί να μας πληροφορήσει το Υπουργείον Εμπορίου τους όρους ίδρυσιν του εργοστασίου, τα κεφάλαια που θα απαιτηθούν γιά την δαπάνη, την χρονιάτικη παραγωγή του εργοστασίου, και τους τύπους λιπασμάτων που θα παράγει;

Μπορεί επίσης να μας πληροφορήση το Υπουργείον Εμπορίου αν ζητήθηκε η γνώμη ειδικών κατά πόσον είναι συμφέρουσα στην οικονομία μας η ίδρυσιν αυτού του εργοστασίου με βάση τους όρους της συμφωνίας;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 25ην Οκτωβρίου 1963, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερωτήσιν υποβληθείσαν την 19ην Σεπτεμβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη.

Αριθμός αιτήσεων προς ίδρυσιν εν Κύπρω βιομηχανίας λιπασμάτων υπεβλήθη προς το Υπουργείον Εμπορίου και

Βιομηχανίας. Μέσω της Επιτροπής Προγραμματισμού μετακλήθη εις Κύπρον ειδικός προς μελέτην των υποβληθεισών προτάσεων και παροχήν γνωμοδοτήσεως επί της σκοπιμότητος ιδρύσεων εν Κύπρω τοιαύτης βιομηχανίας. Ο εν λόγω ειδικός αφού εμελέτησεν όλας τας προτάσεις υπέβαλε σχετικήν έκθεσιν εις την οποίαν η ίδρυσις εργοστασίου λιπασμάτων εν Κύπρω κρίνεται ως ωφέλιμος διά την οικονομίαν του τόπου. Επί τη βάσει της γνωμοδοτήσεως ταύτης η Κυβέρνησις έδωσεν άδειαν προς την Εταιρείαν Ι.Δ.Ι. διά την ίδρυσιν ενός εργοστασίου κατασκευής νιτρικής αμμωνίας και μικτών λιπασμάτων. Οι κυριώτεροι των όρων ιδρύσεως του προαναφερθέντος εργοστασίου Ι.Δ.Ι. είναι οι εξής:

- (α) Οι Κύπριοι θα έχουν το δικαίωμα όπως συμμετάσχουν εις την επιχείρησιν μέχρι 50% του ολικού απαιτουμένου κεφαλαίου.
- (β) Εις περίπτωσιν κατά την οποίαν οι Κύπριοι θα επεθόμενοι όπως αποσυρθούν της επιχειρήσεως η Εταιρεία θα υποχρεούται εντός περιόδου δύο ετών από της λειτουργίας του Εργοστασίου να εξαγοράσῃ τας Κυπριακάς μετοχάς εις το άρτιον.
- (γ) Η Κυβέρνησις της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν αναλαμβάνει όπως παράσχη οιασδήποτε εγγυήσεις προς την Εταιρείαν.

Το απαιτηθέν κεφάλαιον θα είναι περίπου £2,000,000.

Το εργοστάσιον θα κατασκευάζη περί τους 30,000 μετρικούς τόνους νιτρικής αμμωνίας και 60,000 μ. τόνους μικτών λιπασμάτων των τύπων 14—14—14, 12—24—12 και 20—20—20.

Έτεραί δύο προτάσεις υποβληθείσαι υπό των οίκων Fisons Αγγλίας, προς ίδρυσιν βιομηχανίας συσκευασίας και επεξεργασίας λιπασμάτων, και Κούρτη Κύπρου, προς ίδρυσιν βιομηχανίας συσκευασίας εισαγομένων λιπασμάτων, ενεκριθίσαν επίσημος υπό παρομοίους όρους.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 3ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφερείας Κυρηναίας κ. Ανδρέα Γιαγκού, και ληφθείσα την 4ην Οκτωβρίου 1963.

«Ανακοίνωσις σταλείσα προς όλους τους Προέδρους Χωρικών Αρχών, και αναφερομένη εις τα πιστοποιητικά ιατρικής περιθάλψεως, περιορίζει το δικαίωμα της παροχής δωρεάν ιατρικής περιθάλψεως μόνον εις τους έχοντας κτηματικήν περιουσίαν κάτω των πεντακοσίων λιρών (σημερινής αξίας) εκτός της κατοικίας, και εις τους λαμβάνοντας ημερομίσθιον κάτω των 25 σελινίων ημερησίως.

Δύναται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήσῃ την Βουλήν ποιοί λόγοι ώθησαν την Κυβέρνησιν να λάβῃ τα ανωτέρω μέτρα και ποίας επιπτώσεις θα έχῃ επί της υγείας των πτωχών στρωμάτων του λαού η εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων, ιδιαίτερος δε διά τους αγρότας;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1963, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 4ην Οκτωβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφερείας Κυρηναίας κ. Ανδρέα Γιαγκού.

«Συμφώνως των περί Κυβερνητικών Ιατρικών Ιδρυμάτων (Τέλη και Δικαιώματα) Κανονισμών, οίτινες ίσχουν μέχρι του Αυγούστου του 1962, δωρεάν ιατρικής περιθάλψεως ή περιθάλψεως αντί ηλαττωμένων δικαιωμάτων εις τα Κυβερνητικά Νοσοκομεία και φαρμακεία εδικαιούντο αι ακόλουθοι κατηγορίαι προσώπων:

- (α) Παν πρόσωπον τυγχάνον δημοσίας βοήθειας ή παν πρόσωπον λαμβάνον ουχί πέραν των 500 μίλις ημερησίως και έχον κτηματικήν περιουσίαν ή εκτιμημένην αξία της οποίας δεν υπερβαίνει τας £50 (εξαιρουμένης της κατοικίας) εδικαιούτο εις την έκδοσιν λευκού χρώματος πιστοποιητικού απορίας και δεν επεβαρύνετο δι' οιαδήποτε δικαιωμάτων διά την προσέλευσιν αυτού εις Κυβερνητικόν φαρμακείον ή δι' εισδοχήν εις Κυβερνητικόν Νοσοκομείον.

- (β) Παν πρόσωπον λαμβάνον ουχί πέραν της £1 ημερησίως και έχον περιουσίαν ή εκτιμημένην αξία της οποίας δεν υπερβαίνει τας £300 (εξαιρουμένης της κατοικίας) εδικαιούτο εις την έκδοσιν πιστοποιητικού ηλαττωμένων δικαιωμάτων δι' ιατρικήν εξέτασιν, επεβαρύνετο δε διά δικαιώματος 100 μίλις δι' εκάστην προσέλευσιν αυτού εις Κυβερνητικόν φαρμακείον ή 100 μίλις ημερησίως άμα τη εισδοχή αυτού εις Κυβερνητικόν Νοσοκομείον.

Επειδή από του 1956, ότε εγένοντο οι ως άνω Κανονισμοί, ανήλθον τα ημερομίσθια και η αξία της ακινήτου ιδιοκτησίας, κατέστη αναγκαία η τροποποίησις των ίσχυόντων Κανονισμών διά να δοθή η ευκαιρία εις μεγαλύτερον αριθμόν εργατικών τάξεων και γεωργών να ωφεληθούν αντί ηλαττωμένων δικαιωμάτων παρεχομένης ιατρικής περιθάλψεως.

Η επενεχθείσα τροποποίησις ανεβίβασε τας απολαβάς ή την αξίαν της περιουσίας αναφορικώς με την χορήγησιν πιστοποιητικού ηλαττωμένων δικαιωμάτων δι' ιατρικήν εξέτασιν από £1 εις £1.250 μίλις και από £300 εις £500 αντιστοίχως. Δεν εγένετο οιαδήποτε αλλαγή εν σχέσει προς τα καταβαλλόμενα δικαιώματα.

Έντιμος κ. Πρόεδρε έληξεν η ανάγκησις των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική εργασία. Το πρώτον θέμα «Ο περί Αμπελοουργίας και Αμπελώνων (Επισκόπησις) και Καταγραφή Νόμος του 1963» δεν είναι δυνατόν να συζητηθή λόγω του ότι η έκθεσις της Επιτροπής Νομικών δεν εκκυκλοφόρησεν ακόμη. Η έκθεσις της Επιτροπής επί Γεωργικών θεμάτων έχει ήδη κυκλοφορήσει. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής όπως ορίση συνεδρίασιν της Επιτροπής και επιληφθή του θέματος.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμος κ. Πρόεδρε, από δεκαήμερου ήδη η Νομική Επιτροπή συνεδρίασε και ητοίμασε την έκθεσιν της. Εάν δεν εκκυκλοφόρησε βεβαίως αυτό είναι γεγονός και νομιζώ ότι θα μπορούσε να κυκλοφορήσῃ ἐφ' όσον έχει ετοιμασθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η έκθεσις η οποία ητοιμάσθη ήτο δυνατόν να κυκλοφορήσῃ, αλλά δεν θα απαντούσεν εις τα ερωτήματα της Βουλής εάν το Νομοσχέδιον από νομικής απόψεως είναι εν τάξει. Απλώς θα διευκρίνιζεν θέμα το οποίον μάλλον είναι θέμα εσωτερικής διαδικασίας, ότι η Νομική Επιτροπή δεν θεωρεί ως έργον της την νομοτεχνικήν εξέτασιν των Νομοσχεδίων. Το Νομοσχέδιον δεν παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν διά νομοτεχνικήν εξέτασιν, αλλά παρεπέμφθη δι' εξέτασιν εάν νομικώς χρήζη τροποποιήσεως. Γνωρίζω καλώς ότι εις την έκθεσιν της η Επιτροπή Γεωργίας εισηγείται όπως το Νομοσχέδιον εξετασθή από νομοτεχνικής πλευράς υπό της πλευράς υπό της Επιτροπής Νομικών. Ασφαλώς πρόκειται περί ασαφείας, διότι η εισήγησις θα έπρεπε να είναι ότι το Νομοσχέδιον θα εξετασθή από την Νομικήν Επιτροπήν επί νομικών κριτηρίων και όχι νομοτεχνικών.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμος κ. Πρόεδρε,....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετά την διευκρίνισιν αυτήν παρακαλώ την Επιτροπήν να το εξετάσῃ από νομικής πλευράς.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εκείνο τ οποίον απεφασίσθη εις την τελευταίαν συνεδρίασιν της Νομικής Επιτροπής είναι ότι ἐφ' όσον η Βουλή παρέπεμψε το Νομοσχέδιον εις την Επιτροπήν Γεωργίας, η οποία θα έπρεπε να συνεργασθή με την Νομικήν Επιτροπήν, θα έπρεπε η Επιτροπή Γεωργίας να συνεργασθή ταυτοχρόνως μετά της Νομικής Επιτροπής. Αυτό δεν έγινε και τα μέλη της Νομικής Επιτροπής απεφάσισαν ότι θα ήτο σωστόν εάν συνεκάλει η Επιτροπή Γεωργίας μίαν κοινήν σύσκεψιν τόσοσν των μελών της όσον και των μελών της Νομικής Επιτροπής διά να επιληφθούν του θέματος μαζί. Αυτό είμεθα διατεθειμένοι να το κάμωμεν καθ' οιαδήποτε στιγμήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Γεωργίας προτού συντάξη την έκθεσιν της Επιτροπής του εξήτησε διευκρίνισιν από εμέ πόσον κατά έν Νομοσχέδιον το οποίον παραπέμπεται εις μίαν Επιτροπήν, παραπέμπεται δε και εις δευτέραν Επιτροπήν, είναι ανάγκη να καλήται συνεδρίασις ταυτοχρόνως και των δύο Επιτροπών.

Η απάντησις την οποίαν έδωσα έχει ως εξής:

Όταν το Νομοσχέδιον παραπέμπεται εις δύο Επιτροπάς διά να εξετάσουν την ουσίαν του Νομοσχεδίου, ασφαλώς αι δύο Επιτροπαί πρέπει να συνεδριάζουν ταυτοχρόνως. Όταν όμως παραπέμπεται εις μίαν Επιτροπήν της οποίας ευθύνη είναι να εξετάση την ουσίαν του Νομοσχεδίου η δε άλλη Επιτροπή καλείται να εξετάση το ζήτημα επί ενός και μόνον συγκεκριμένου θέματος, δηλαδή εάν το Νομοσχέδιον είναι ως θα έπρεπε να ήτο από νομικής απόψεως, τότε η συνεργασία των δύο Επιτροπών εις κοινήν συνεδρίασιν δεν είναι απαραίτητος και μάλλον θα έπρεπε να γίνεται εις δύο χωριστά στάδια. Εις το πρώτον στάδιον η Επιτροπή, εις την οποίαν παρεπέμφθη η ουσία του Νομοσχεδίου, οφείλει να εξετάση την ουσίαν του Νομοσχεδίου και να ετοιμάση έκθεσιν επί της ουσίας, η δε Επιτροπή, εις την οποίαν παρεπέμφθη το Νομοσχέδιον διά συγκεκριμένην εργασίαν επί συγκεκριμένου θέματος, οφείλει να εξετάση το συγκεκριμένον θέμα το οποίον παρεπέμφθη εις αυτήν και να υποβάλη εισηγήσεις. Διά τούτο ο Πρόεδρος της Επιτροπής Γεωργίας ηκολούθησε την γνώμην την οποίαν του έδωσα και παρέπεμψε το Νομοσχέδιον αφού δε ητοίμασε την έκθεσιν του ανέφερεν ότι το Νομοσχέδιον θα εξετασθή από νομοτεχνικής πλευράς υπό της Επιτροπής Νομικών.

Το μόνον θέμα, μάλλον το μόνον σημείον επί του οποίου ίσως να υπήρξε παρετήγησις είναι η χρήσις του όρου «νομοτεχνικής» ενώ θα έπρεπε ο όρος να είναι ευρύτερος και να είναι από νομικής, γενικά από νομικής πλευράς.

Δι' αυτό παρακαλώ όπως η Επιτροπή Νομικών εξετάση το Νομοσχέδιον από της νομικής αυτού πλευράς.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως «Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963» ως και το τρίτον θέμα «Ο περί ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963» δεν είναι δυνατόν να συζητηθούν, διότι η αρμοδία Επιτροπή η οποία εξετάζει και τα δύο Νομοσχέδια, δηλαδή η Επιτροπή Εσωτερικών, δεν έχει φέρει εις πέρας το έργον της.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, ο οποίος παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν επί Οικονομικών θεμάτων, δεν είναι έτοιμος ακόμη. Εισηγούμαι δε όπως το Νομοσχέδιον εξετασθή και από απόψεως ουσίας και υπό της Επιτροπής Γεωργίας. Επομένως παρακαλώ τον πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών όπως ορίση κοινήν σύσκεψιν των δύο Επιτροπών διά την εξέτασιν της ουσίας του θέματος.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμ κ. Πρόεδρε, όπως είπατε συμφωνώ πλήρως και ήδη έχω καλέσει και την Επιτροπήν επί Γεωργικών διά να συνεδριάσωμεν ομού αύριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:—

- 1) Ο περί Συνάψεως Δανείου εκ της Εθνικής Κτηματικής Τραπέζης της Ελλάδος Νόμος του 1963».
- 2) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1964.
- 3) Ο περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

- 4) Ο περί Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Συνάψεως Δανείου εκ της Εθνικής Κτηματικής Τραπέζης της Ελλάδος Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1964 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Ο περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 και ο περί Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθησαν υπό του Υπουργείου Εσωτερικών και παραπέμπονται εις την Επιτροπήν επί Εσωτερικών θεμάτων.

Κεφάλαιον Δ. Θέμα εγγραφέν υπό του κ. Παναγιώτη Τουμαζή. «Η κρίσιμότης του προβλήματος του νερού εις την επαρχίαν Αμμοχώστου και αι προθέσεις της Κυβερνήσεως προς αντιμετώπισίν του».

Διά το εν λόγω θέμα ο κ. Τουμαζής υπέβαλεν ερώτησιν εις το αρμόδιον Υπουργείον και δεν έτυχεν απαντήσεως. Έχει τον λόγον ο κ. Τουμαζής.

ΠΑΝ. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμ κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Πιστεύω ότι αι γνώμαι αι οποίαι εκφράζονται από το υπεύθυνον αυτό βήμα φθάνουν μέχρι τα ώτα εκείνων διά τους οποίους προορίζονται. Επίσης πιστεύω ότι δίδεται.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εξαρτάται όμως εάν τα άτομα αυτά φθάνουν έως εδώ. (Εις το σημείον αυτό ο Πρόεδρος αντικατεστάθη υπό του κ. Α. Αναστασιάδη)

ΠΑΝ. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Επίσης πιστεύω ότι δίδεται από τους υπευθύνους διά τους οποίους προορίζονται αι γνώμαι αιταί η απαιτούμένη ανταπόκρισις διά το δημόσιον συμφέρον. Εν τούτοις αυτήν την στιγμήν είμαι υποχρεωμένος να εκφράσω την λύπην μου διά τον κλονισμόν της πεποιθήσεώς μου διά το γεγονός αυτό, διά το ότι δηλαδή όσα λέγονται εδώ τυγχάνουν της ορθής μεταχειρίσεως και του απαιτουμένου σεβασμού. Όλη η Κύπρος πολύ περισσότερον δε η επαρχία Αμμοχώστου ζη διαρκώς μέ το άγχος και τον φόβον της ελλείψεως του ύδατος. Η Εκτελεστική Εξουσία διά του Υπουργού Γεωργίας έπρεπε να παρακολουθή την εξέλιξιν και μάλιστα την επιδεινώσιν της καταστάσεως του προβλήματος αυτού και από καιρού εις καιρόν να κατατοπίζη τον λαόν επί της εξελίξεως και επί των μέτρων τα οποία σκέπτεται ή λαμβάνει διά την αντιμετώπισιν του προβλήματος.

Δυστυχώς το Υπουργείον Γεωργίας διά το πρόβλημα αυτό όχι μόνον δεν κάμνει εκείνο που έπρεπε να κάμνη αλλά και όταν παρακληθή παραλείπει να το κάμνη.

Εις τας 21 Αυγούστου του έτους αυτού υπέβαλα ερώτησιν και παρεκάλουν να δοθή απάντησις επί των μέτρων τα οποία σκέπτεται να λάβη η Πολιτεία διά την προσωρινήν και μόνιμον αντιμετώπισιν του προβλήματος. Μέχρι σήμερα, δηλαδή μετά παρέλευσιν 2 1/2 μηνών δεν κατέστη δυνατόν να δοθή καμμία απάντησις επί της ερωτήσεως αυτής. Δεν θέλω να χαρακτηρίσω την στάσιν αυτήν, διότι πιστεύω ότι, εις το μυαλόν, εις τον νουν καθενός από ημάς υπάρχει απάντησις και θεωρώ περιττόν να απασχολήσω την Βουλήν με αυτήν. Φαίνεται ότι το σημαντικόν αυτό Υπουργείον δεν θέλει να μας πη εάν έχη την απαιτουμένην ευαισθησίαν εις το δράμα το οποίον ζη όλη η Κύπρος, ιδιαίτερος η επαρχία Αμμοχώστου και πολύ περισσότερον η περιοχή η οποία περιλαμβάνεται εις την Αμμόχωστον — Δερύνεια, Παραλίμνι, Σωτήρα, Λιοπέτρι, Ξυλοφάγου, Πέργαμος, Κοντέα, Σίντα, Άγιος Σέργιος. Οι αγρόται της περιοχής αυτής ασχολούνται μέ την καλλιέργειαν οπωροφόρων δένδρων και λαχανικών παντός είδους. Η παραγωγή από χρόνον σε χρόνον αυξάνει, η εξαγωγή επίσης αυξάνει, και το Υπουργείον

Εμπορίου υπερηφανεύεται διότι αυξάνονται αι εξαγωγαι γεωργικών προϊόντων, και το ραδιόφωνον και ο τύπος μας διαφημίζουν το γεγονός και ενθαρρύνονται οι παραγωγοί να διατηρήσουν το επίπεδον της παραγωγής και εάν είναι δυνατόν να το αυξήσουν διά να ενισχυθή το δημόσιον ταμείον. Διά να διατηρηθή όμως το επίπεδον της παραγωγής πρέπει να διατηρηθούν και οι παράγοντες οι οποίοι συντείνουν εις την παραγωγήν και διά να αυξηθή η παραγωγή πρέπει να βελτιωθούν αυτοί οι παράγοντες.

Ο πρώτος βασικός παράγον βεβαίως είναι η γή την οποίαν ο αγρότης χωρίς καμίαν κρατικήν ενίσχυσιν καλλιεργεί και βελτιώνει μόνος του. Η άλλη βασική προϋπόθεσις και το άλλον βασικόν στοιχείον το οποίον είναι απαραίτητον διά την παραγωγήν είναι το νερόν.

Και διά το νερόν μπορεί να λεχθή μετ' αρκετής αληθείας ότι με ιδιωτικήν πρωτοβουλίαν εξασφαλίζεται διά να αρδεύονται αι καλλιεργεϊαι από τας οποίας η πολιτεία καρπούται σημαντικά ωφέληματα. Από το νερόν αυτό το οποίον εξευρέθη κυρίως με διατρήσεις αρδεύονται οι κήποι και τα λαχανικά της περιοχής την οποίαν ανέφερα. Το νερόν όμως αυτό από μερικόν ετών και εις αρκετάς περιπτώσεις εξευρίσκειται με μη νόμιμα μέσα, διότι βάσει της υπαρχούσης νομοθεσίας πλείστοι όσαι διατρήσεις χρησιμοποιούμεναι διά την άντλησιν νερού είναι παράνομοι. Η παρανομία αυτή προέκυψεν από το γεγονός ότι τα υπόγεια νερά από χρόνον σε χρόνον ελαττώνονται και εις μερικάς περιπτώσεις εξέλπειαν και η Πολιτεία, εν τη προσπάθειά της να προστατεύση τόνον τας υπαρχούσας φυτείας όσον και να περισώση το νερόν, επέβαλεν αυστηρούς περιορισμούς διά την ανόρυξιν διατρήσεων και την έκδοσιν αδειών. Δυστυχώς όμως ενώ απαγορεύεται η ανόρυξις διατρήσεων δεν υπάρχει κανένας περιορισμός διά την άντλησιν νερού από υπαρχούσας νομίμως διατρήσεις, και δεν ελέγχεται η έντασις της άντλήσεως από τας διατρήσεις αυτάς. Αυτό επιδεινώνει περισσότερο την κατάστασιν διότι η εντατική άντλησις από την ίδιαν διάτρησιν εις μερικάς περιοχάς κυρίως κοντά εις την θάλασσαν έχει πολύ ολέθρια αποτελέσματα, πολύ χειρότερα παρά εάν η άντλησις εγένετο από περισσότερας διατρήσεις υπό την προϋπόθεσιν ότι αντλείται η ίδια ποσότης νερού. Επί πλέον η παραχώρησις αδειών διατρήσεων δυστυχώς γίνεται χωρίς διάκρισιν και εις εμπόρους και εις βιομηχάνους, εις επιστήμονας και εις άλλους μη αποκλειστικά γεωργούς, και υπάρχουν αρκετά περιπτώσεις εις τας οποίας δεν εδόθη άδεια εις πραγματικούς γεωργούς, διότι συνέβη να προηγηθή η άδεια και η διάτρησις μη γεωργού από την αίτησιν γεωργού, και επειδή η απόστασις της προτεινομένης διατρήσεως είναι μικρότερα από την προβλεπομένη από τον Νόμον τότε απαγορεύεται η διάτρησις εις τον γεωργόν. Μετά από την άρνησιν αυτήν τρία τινά απομένουν εις το γεωργόν:

Ή να ενοικιάση το καλλιεργήσιμον χωράφι του εις τον γείτονά του, ο οποίος έχει διάτρησιν, ή να αγοράση νερόν από τον γείτονά του ή να κάμη παράνομον διάτρησιν. Εάν κάμη παράνομον διάτρησιν ασφαλώς θα αντλή και νερόν παράνομως και παρ' όλον που δεν είμαι νομικός φαντάζομαι ότι και η χρησιμοποίησις του νερού και τα προϊόντα της χρησιμοποίησεως αυτού του παρανόμου νερού πρέπει να είναι παράνομα.

Η Πολιτεία αυτούς τους καρπούς οι οποίοι παράγονται με αυτόν τον τρόπον τους ενθαρρύνει να παράγονται και ικανοποιείται διότι παράγονται και εξάγονται διά την εισαγωγήν συναλλάγματος και διά την διατροφήν του Κυπριακού λαού.

Μπορούσε να ερωτηθή πώς συμβιβάζεται αυτή η καταστασις. Μπορεί βέβαια η απάντησις να δοθή απλά ότι οφειλομέν να ενθαρρύνωμεν την παραγωγήν, διότι έχομεν ανάγκην από τα προϊόντα τόνον διά την διατροφήν όσον και διά την εξαγωγήν, και εκείνο που απομένει είναι να φροντίζωμεν η εργασία αυτή να είναι νόμιμος, δηλαδή να εξασφαλίσωμεν εις τον παραγωγόν νόμιμα μέσα διά να μπορέση να κάμη τες καλλιεργεϊές του, δηλαδή να του εξασφαλίσωμεν νομίμως το νερόν. Ο αγρότης μας εκ

παραδόσεως δεν περιμένει πολλά πράγματα από την Πολιτείαν διά να αυξήση την παραγωγήν του και να κάμη τες καλλιεργεϊές του. Διότι δεν εσυνήθισεν ανέκαθεν να τρέψη πολλήν εμπιστοσύνην εις την Κυβέρνησιν, πράγμα το οποίον είναι παλαιά αμαρτία λόγω της πικράς πείρας που απέκτησεν από την ανταπόκρισιν που εύρισκε κατά περιόδους από το κράτος. Η επιδίωξις του είναι να εξασφαλίση την κατανάλωσιν των προϊόντων του και παρά τας συμβουλάς και τας καθοδηγήσεις των υπευθύνων να εξακολουθήση τας καλλιεργεϊάς διά να διατηρήση τον τρόπον της ζωής του. Εις την προσπάθειάν του αυτήν κάμνει και παρανόμους διατρήσεις και αντλεί παρανόμως νερόν. Τα αποτελέσματα αυτής της καταστάσεως εις μερικάς περιπτώσεις δυστυχώς είναι τραγικά. Εξηντλήθη το γλυκύ νερόν και αντλείται σε πολλά μέρη υπάλμυρον νερόν και ακατάλληλον δι' αρδεύσεις. Εις την κατά μήκος της θαλάσσης γόνιμον λωρίδα από την Αμμοχώστον μέχρι την Αγίαν Νάπαν, Ευλοφάγου και πέρα μέχρι το Κίτι και παρά κάτω ίσως, η κατάστασις είναι δραματική και πλείστοι παραγωγοί περιμένουν από χρόνον δε χρόνον την καταστροφήν και τον θάνατον της περιουσίας των, όπως ο πάσχων από ανίατον νόσημα διά το οποίον δεν υπάρχει θεραπεία και ο ασθενής περιμένει μοιρολατρικά το τέλος του. Όλοι αυτοί οι παραγωγοί κάμνουν διαρκώς εκκληήσεις προς όλας τας διευθύνσεις, από του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Υπουργού Γεωργίας μέχρι και του τελευταίου τεχνικού και ειδικού, και ζητούν βοήθειαν και κοθοδήγησιν διά να περισώσουν περιουσίας αι οποίας εδημιουργήθησαν με πραγματικάς θυσίας και μόχθους επί 30 ή και 50 χρόνια από τους ίδιους τους παραγωγούς ή τους γονείς των η και τους πάππους των ακόμη. Δεν καταρωθήη να τους δοθή καμία ανταπόκρισις και καμία βοήθεια ακόμη και η μόνη ανταπόκρισις την οποίαν εύρισκουν είναι αρνητικής φύσεως. Δηλαδή τους δίδεται σύστασις να σταματήσουν την άντλησιν του νερού, να σταματήσουν την επέκτασιν των καλλιεργεϊών των και τα όμοια. Αυτά όμως είναι αδύνατα πράγματα διότι ο γεωργός όπως και κάθε άλλος πολίτης της Δημοκρατίας θέλει να ανεβάση το επίπεδον ζωής του και θέλει ενθαρρυνόμενος από όλους μας και από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν βεβαίως να αυξήση την παραγωγήν και διά την ιδιικήν του ωφέλειαν και διά την ωφέλειαν της Πολιτείας.

Η πόλις Αμμοχώστου υδρεύεται από νερόν το οποίον προέρχεται από διατρήσεις αι οποίας έγιναν εις γόνιμους περιοχάς της αγροτικής περιοχής, των οποίων διατρήσεων όμως η απόδοσις από χρόνον σε χρόνον ελαττώνεται, γίνονται νέαι διατρήσεις και πάλιν το πρόβλημα δεν λύεται και το αποτέλεσμα είναι ότι από έτος σε έτος η γενική κατάστασις της υδατοπρομηθείας επιδεινούται.

Το καλοκαίρι η Επιτροπή Υδάτων Αμμοχώστου είναι υποχρεωμένη να αναμηνύη το καλόν νερόν από τας διατρήσεις που ανέφερα με νερόν αλμυρόν διά να εξασφαλίση εις ποσότητά αρκετόν νερόν διά την οικιακήν χρήσιν, το οποίον μόλις είναι ανεκτόν διά την ανθρωπίνην χρήσιν με την επιδείνωσιν της καταστάσεως φοβούμαι πως σε λίγα χρόνια, ίσως δύο — τρία, η κατάστασις θα φθάση εις το απροχώρητον και η πόλις Αμμοχώστου θα διψάση. Αυτό θα συμβή και εις τα περίχωρα και εις πλείστας άλλας περιοχάς περί την Αμμοχώστον, και η πηγή σημαντικού πλούτου από την εξαγωγήν πατατών, πορτοκαλλιών και άλλων γεωργικών προϊόντων και τελευταίως του τουρισμού θα στερέψουν και θα καταστραφή το εισόδημα του δημοσίου ταμείου.

Εις την Μεσαορίαν ανέκαθεν λόγω κλιματολογικών συνθηκών και λόγω φύσεως του εδάφους καλλιεργούνται σιτηρά. Αυτή η παράδοσις ασφαλώς θα επεκράτησε διά κάποιους λόγους. Πιστεύω ότι θα επεκράτησε και λόγω ανάγκης. Λόγω πείρας διότι επειθήσαν και οι αγρόται της περιοχής και όλη η Κύπρος ότι εις αυτήν την περιοχήν αυτά τα είδη μπορούσαν να καλλιεργηθούν και να αποδώσουν.

Λόγω ανάγκης διότι έπρεπε να καλλιεργηθή σιτάρι και κριθάρι το οποίον άλλοτε ήτο η βάση της γεωργικής παραγωγής και της διατροφής του λαού, και μόνον εις την πεδιάδα της Μεσαορίας μπορούσε να παραχθή αρκετόν σιτάρι

και κριθάρι που εκάλυπτε σημαντικές ανάγκες της διατροφής. Γι' αυτό και υπάρχει και η γνωστή έκφραση «άμα γιορκίσει η Μεσαρκαά τρών μάνες και παιδικιά».

Η απόδοσις και γενικώς η επιτυχία της γεωργίας εις την περιοχή αυτήν εξαρτάται και από την τοπικήν βροχήν, δηλαδή από την βροχήν που πίπτει κατ' ευθείαν επάνω εις τα χωράφια αλλά και από το νερόν το οποίον φέρνουν οι ποταμοί από την Πιτσιλιάν, από την οροσειράν του Ολύμπου και από την ιλύν την οποίαν φέρνει το νερόν και η οποία είναι κοιμητώτης. Λόγω ελαττώσεως της βροχοπτώσεως και λόγω κατασκευής αρκετών φραγμάτων, το νερόν το οποίον συγκεντρώνεται μέσα εις τους ποταμούς .....εις την Μεσαορίαν ηλαττώθη τρομερά και σχεδόν εξέλιπε, δεν γίνεται πότιμα και εάν η βροχόπτωσης δεν αυξηθή ασφαλώς η Μεσαορία θα μετατραπή εις Σαχάραν. Τα φράγματα κατασκευάζονται χωρίς καμίαν φοράν να ληφθούν αι επιπτώσεις και αι συνέπειαι εις βάρος αγρών οι οποίοι είναι ολίγον μακρὰ από τα φράγματα.

Είναι αρκετόν να υποβληθή αίτησις από μίαν ή δύο κοινότητες, να δοθή μία γενναία εισφορά από την Πολιτείαν και να κατασκευασθή φράγμα το οποίον ωφελεί μιν μίαν περιοχήν αλλά καμίαν φοράν βλάπτει άλλην. Διότι ωρισμένοι παράγοντες δεν εμελετήθησαν προ της αποφάσεως της κατασκευής του έργου. Το πόσιμον νερόν της περιοχής της Μεσαορίας επίσης είναι πολύ περιορισμένον και εις μερικά μέρη υδατοπρομήθεια δεν υπάρχει ουσιαστικά, και μερικά χωρία ζουν διαρκώς υπό πραγματικών φόβον της δίψας.

Η περιοχή Καρπασίας ζη ανέκαθεν απλά και φτωχικά διότι έτσι εσυνήθισε να ζη. Σήμερα όμως, με την άμεσον και την στενήν επαφήν με τα άλλα στρώματα και τας άλλας περιοχάς του Κυπριακού λαού, θέλει να ζη καλύτερα, θέλει να έχη νερόν να πιη και να ποτίση τα χωράφια του, θέλει να αξιοποιηθή το νερό της βροχής που πίπτει εις τους λόφους και τα χωράφια του, και θέλει να γίνη έρευνα για τυχόν αποθηκευμένα υπόγεια νερά. Η Καρπασία είναι από τας περιοχάς εις τας οποίας ο πληθυσμός όχι μόνον δεν αυξάνεται αλλά δυστυχώς εις μερικά μέρη παραδόξως και αντικοινωνικά, αφύσικα, ελαττώνεται. Τούτο διότι οι κάτοικοι εκπατρίζονται εις την προσπάθειάν των να εξασφαλίσουν καλύτερον μέλλον, διότι δεν έχουν εμπιστοσύνην εις το μέλλον του χωρίου των.

Πιστεύω ότι το κακόν αυτό θα ανασταλή εάν λυθή το πρόβλημα του νερού, αυξηθούν αι καλλιεργήσιμοι και αρδύσιμοι εκτάσεις και υποδειχθή ίσως το κατάλληλον είδος καλλιεργείας διά την περιοχήν.

Συμπέρασμα, κύριοι, είναι ότι νερόν και μόνον νερόν είναι η βασική ανάγκη της ασυνείας του αγρότου μας, όχι μόνον βεβαίως εις την επαρχίαν Αμμοχώστου αλλά εις όλην την Κύπρον. Δηλαδή του 75% του Κυπριακού λαού. Το νερόν είναι και το φάρμακον της αγροτικής μας οικονομίας γενικώς, της μόνης η οποία μπορεί να θεωρηθή σταθερά και θα είναι η βάσις της εθνικής οικονομίας εις όλους τους αιώνας και εις όλας τας εποχάς.

Όπως όλοι αι χώροι έτσι και ημείς πρέπει να δώσωμεν την σημασίαν που πρέπει εις τον γεωργόν και να του εξασφαλίσωμεν το νερόν το οποίον χρειάζεται διά να επιτύχη εις την παραγωγήν του. Εάν το πρόβλημα του νερού δεν αντιμετωπισθή αποτελεσματικά, πολύ φοβούμαι ότι είμεθα καταδικασμένοι· καμίαν άλλη πηγή πλούτου μόνη της δεν μπορεί να σώση την Κυπριακήν οικονομίαν. Ούτε εμπόριον ούτε τουρισμός ούτε βιομηχανία ούτε άλλα έργα αναπτύξεως δικαιολογούνται εάν εκ παραλλήλου δεν αντιμετωπισθή τολημρά και το πρόβλημα του νερού.

Αυτή η Βουλή και ημείς ως Βουλευταί έχομεν καθήκον και δικαίωμα να κάμνωμεν διαπιστώσεις και εισηγήσεις. Ασφαλώς δεν μπορούμεν να εύρωμεν τους τρόπους και τα μέσα διά την αντιμετώπισιν των προβλημάτων. Είμεθα Νομοθετικόν Σώμα, δεν αποτελούμεθα από ειδικούς, και δεν πρέπει να αποτολμώναι να εισερχώμεθα εις την τεχνικήν της λύσεως των προβλημάτων. Μετεκλήθησαν ήδη δεκάδες

ειδικών από πολλάς χώρας και μελετούν τα προβλήματά μας και το πρόβλημα του νερού. Δυστυχώς όμως φοβούμαι, ειδικώς διά το πρόβλημα του νερού, ότι προχωρούν με βραδύ ρυθμόν και υπάρχει κίνδυνος μέχρις ότου συμπληρωθούν αι μελέται των και γίνουν εισηγήσεις να είναι πολύ αργά, και αι εισηγήσεις των να αποτελούν απλώς παρηγοριάν εις την τραγωδίαν η οποία θα μας καταστρέψη, και το πολύ — πολύ αι λύσεις αυταί να προορίζονται διά το μέλλον των εγγονιών μας.

Διά το πρόβλημα του νερού το οποίον έγινε πλέον δράμα και άγχος όλων μας, νομίζω ότι ειδικώς διά το πρόβλημα του νερού μπορούμεν να εκφέρωμεν γνώμας και απόψεις, έστω και μη ειδικοί, εάν έχομεν τοιαύτας γνώμας, και επαφίεται εις τους ειδικούς και τους υπευθύνους να ενεργήσουν αναλόγως. Εις την περιοχήν Αμμοχώστου, Κοκκινοχωριών και Μεσαορίας, πιστεύω ότι η λύσις του προβλήματος είναι σύνθετη, έχει τρία σκέλη. Βεβαίως βασικά πρέπει να εξασφαλισθή νερόν από την βροχήν η οποία όμως πίπτει όχι μόνον τοπικά αλλ' εις όλην την Κύπρον. Το νερόν της βροχής που πίπτει σε εδάφη τα οποία δεν καλλιεργούνται πρέπει βεβαίως να ανακοπή και να αποθηκευθή και μετά να διοχετευθή εις τα μέρη όπου χρειάζεται, ανεξαρτήτως του πού ευρισκονται τα μέρη αυταί. Διά τον σκοπόν αυτόν επιβάλλεται να συνεχισθή το πρόγραμμα της κατασκευής των τοπικών και μικρών φραγμάτων, να γίνουν φυτεία με θαμνώδη φυτά εις όλας τας ακαταλλήλους διά καλλιεργείαν ημιβραχώδεις περιοχάς και να κατασκευασθούν γύρω από όλα τα βουνά μας ισχυρά και μεγάλα φράγματα διά να συγκρατήσουν τας μεγάλας ποσότητας του νερού που φεύγουν προς την θάλασσαν. Κυρίως από την περιοχήν του Ολύμπου θα μπορούσαν να αποθηκευθούν πάρα πολλά νερά και να διανεμηθούν εις όλους τους Κυπρίους αγρότας, και ασφαλώς και εις τους κατοίκους των περιοχών εις τας οποίας αναφέρομαι, διά να εξακολουθήσουν την τροφοδότησιν του δημοσίου ταμείου. Ασφαλώς θα υπάρξη η επιφύλαξις ότι πρόκειται περί δαπανηρών και τολημρών έργων, αλλ όταν πρόκειται περί ζωής ή θανάτου δεν νομίζω ότι οιαδήποτε δαπάνη είναι μεγαλύτερας αξίας από την αξίαν της ζωής. Πάντως είμαι βέβαιος ότι δεν πρόκειται περί οικονομικής αυτοκτονίας, αλλά περί ωφελίμου και αποδοτικής προσπάθειας, η οποία θα σώση την οικονομίαν μας και τώρα και εις το μέλλον.

Η δευτέρα υπόστασις ή σκέλος της λύσεως είναι η περαιτέρω εξερεύνησις του υπεδάφους εις τα απαιτούμενα και λογικά βάθη σύμφωνα με τας απόψεις των ειδικών διά να εξευρεθή τυχόν υπόγειον κινητόν ή στάσιμον νερόν.

Τρίτον σκέλος είναι η απαλάτωσις. Η απαλάτωσις του θαλασσίου νερού διά την υδατοπρομήθειαν των μεγάλων αστικών και αγροτικών κέντρων θα ανακουφή εις μεγάλον βαθμόν την άντησιν από διατρήσεις διά της εξοικονομήσεως του αντιστοίχου νερού που χρειάζεται διά την ύδρευσιν. Ειδικώς εις την Καρπασίαν πρέπει εκτός των διατρήσεων να γίνουν κατά μήκος και των δύο πλευρών της οροσειράς φράγματα μέχρι του Αποτολού Ανδρέα διά να συγκρατούν τα νερά, να τα εξαναγκάζουν να πηγαίνουν υπογείως ή να τα συγκρατούν διά να χρησιμοποιηθούν δι' άρδευσιν. Τα έργα αυταί πρέπει να γίνουν μόνον υπό του κράτους χωρίς συνεισφοράν από τας κοινότητες, όχι μόνον εις την επαρχίαν Αμμοχώστου αλλά εις όλην την Κύπρον, πρέπει να αναληφθή υπό του κράτους αυτή η προσπάθεια και τα έργα και το νερόν το οποίον αποθηκεύεται πρέπει να είναι κρατικόν, και δεν πρέπει να υπάρχουν δικαιώματα λόγω γειτνιασεως προς τα φράγματα ή προς το νερόν το οποίον αποθηκεύεται. Και τούτο διά να μορφή η Πολιτεία να κατανέμη το νερόν και να το δώση παντού όπου χρειάζεται και όπου μπορεί να αξιοποιηθή αποτελεσματικά. Διά τα υπάρχοντα νερά πρέπει να μελετηθή τρόπος να τεθούν υπό κρατικόν έλεγχον ώστε γενικώς τα νερά της Κύπρου τόσοσιν τα υπάρχοντα όσον και τα νερά τα οποία θα εξευρεθούν η θα αποθηκευθούν να υπαχθούν υπό την ιδίαν αρχήν και εξουσίαν. Εάν τα μέτρα αυταί υιοθετηθούν κύριοι, βλέπω κάποια σωτηρίαν από τον

τρομερόν κίνδυνον που μας απειλεί, ο οποίος όπως είπα και άλλοτε για μας τους Κυπρίους είναι τόσο φοβερός όσον η ατομική ενέργεια και η σκόνη των ατομικών δοκιμών. Διά να κατορθωθεί όμως η εφαρμογή τοιούτων σχεδίων χρειάζονται ευρεία αντίληψη, διορατικότης προοπτική, τολμηρά νομοθεσία και τολμηρά μέτρα. Πρέπει η Πολιτεία να αποφασίση οριστικά να στρέψη την προσοχήν της κυρίως προς το νερόν και να τοποθετήση τούτο εις την κορυφήν του πίνακος των έργων αναπτύξεως και να το χαρακτηρίση ως προτεραιότητος άλφα.

Πρέπει δεύτερον να εξισωθώσι τα επί του νερού της Κύπρου δικαιώματα όλης της Κυπριακής γης η οποία είναι κατάλληλος δι' άρδευσιν ανεξαρτήτως θέσεως, διά να είναι δυνατόν να καταλείψη δικαίως και λογικά το νερόν εις κάθε μέρος το οποίον το χρειάζεται.

Τρίτον να συντάξη νομοθεσίαν η οποία να τροποποιήση τον θεσμόν του δικαιώματος επί του νερού είτε όμβριον είναι είτε υπόγειον. Αυτό ίσως να προϋποθέτη και τροποποιήσιν του θεσμού της ιδιοκτησίας η οποία πρέπει να είναι εις τρεις διαστάσεις, δηλαδή η ιδιοκτησία να μὴν επεκτείνεται μόνον εις μάκρος και πλάτος αλλά και εις βάθος και ύψος. Δηλαδή η ιδιοκτησία δεν πρέπει να κατεβαίνει περισσότερον από ωρισμένον βάθος.

Τέταρτον να γίνη μεγάλη και αρκετή διαφώτισις όλου του λαού διά την αναγκαιότητα των τομηρών αυτών μέτρων.

Πέμπτον να επιβληθή ειδική φορολογία διά τον σκοπόν της εξαγοράς των δικαιωμάτων επί του νερού, διότι ασφαλώς πρέπει να δοθούν λογικά αλλά μικρά αποζημιώσεις εις υπάρχοντα δικαιώματα επί του νερού.

Έκτον νομίζω ότι πρέπει να γίνη ειδικόν Υπουργείον Γδάτων εις το οποίον να υπαχθούν όλα τα έργα αναπτύξεως ανεξαρτήτως του ότι θα λέγεται Υπουργείον Γδάτων. Ασφαλώς υπάρχει συνταγματική δυσκολία διά την δημιουργίαν Υπουργείου, αλλ' αυτό μπορεί να επιτευχθή διά της καταργήσεως άλλου μη απαραίτητου Υπουργείου ή εν ανάγκη διά της τροποποιήσεως των προνοιών του Συντάγματος. Αυτό το Υπουργείον θα επανδρωθή με κύριον σκοπόν βέβαια την ανάπτυξιν, έλεγchon και διανομήν του υδατικού πλούτου της νήσου. Είμαι βέβαιος ότι το Υπουργείον αυτό είναι τόσο σημαντικό όσον και οιοδήποτε άλλον μεγάλης σημασίας Υπουργείον της Πολιτείας.

Αυτά, κύριοι, πιστεύω ότι αποτελούν σκέψεις κάθε Κυπρίου ο οποίος επιθυμεί την επιβίωσιν της νήσου μας και ελπίζω ότι και σεις ως εκπρόσωποι του λαού συμφωνείτε με αυτά.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α. Ανατσιαδης

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του ίδιου θέματος;

Ο κ. Ναλπάντογλου και ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠΟΥΡΧΑΝ ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμοι συναδελφοί. Θέλω και εγώ να πω ένα δυο λόγια διά την κατάστασιν του ύδατος εις την επαρχίαν Αμμοχώστου. Εάν υπάρχουν £5.000 και εάν το μηνιαίον μου εισόδημα είναι £100 και εγώ εξοδεύω 200 λίρας, θα έχουν εξοδευθή, από το ταμείον μου όλα τα χρήματα και από το μηνιαίον μου εισόδημα δεν θα μένει τίποτα. Αυτό είναι ένας συλλογισμός λογικός ο οποίος είναι τόσο φανερός όσον το 2X2=4. Και ούτως έχει το ζήτημα, το πρόβλημα του νερού εις την επαρχίαν Αμμοχώστου. Από δεκαετίας όλα τα πηγάδια συνεχώς γίνονται αλμυρά. Αυτό το γνωρίζουν όχι μόνον οι υδρολόγοι, οι ειδικοί εμπειρογνώμονες αλλά ο κόσμος όλος το γνωρίζει. Είναι από ετών τώρα που οι παρανόμως εξορυχθέντες λάκκοι αποστραγγίζουν τα ύδατα της επαρχίας Αμμοχώστου. Εάν δεν απατώμαι το Υπουργείον το οποίον επιλαμβάνεται αυτών των ζητημάτων της παρανόμου αποστραγγίσεως των υδάτων είναι το Υπουργείον Εσωτερικών την ανόρυξιν παρανόμων φρεάτων την παρα-

κολουθούν αι ίδιαι αι επαρχιακάι διοικήσεις. Νομίζω ότι είναι το Υπουργείον Εσωτερικών το οποίον δίδει άδειαν δι' ανόρυξιν φρεάτων. Φυσικά μέσω των Επαρχών γνωρίζετε ότι κατά τους τελευταίους μήνας επί του θέματος ανορύξεως παρανόμων φρεάτων οι επαρχοί έχουν παραπονεθή εις τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας ότι μία μερίς συναδέλφων Βουλευτών παροτρύνει τους πολίτας να ανορύσσουν φρεάτα παρανόμως. Όταν ούτως έχουν τα πράγματα, αναμφιβόλως τα πράγματα θα πηγαίνουν προς το χειρότερον και ουδείς θα εύρη την θεραπείαν και το νερόν θα γίνη αλμυρόν. Διά να είναι δυνατόν να απαλατωθή χρειάζεται όχι μόνον 1-2 χρόνια αλλά και γεωλογικά παρατηρήσεις.

Ο έντιμος συναδελφος ο οποίος ηγόρευσε προ ολίγου επί του θέματος τούτου λέγει ότι ημεις δεν είμεθα τεχνικοί, δεν είμεθα εμπειρογνώμονες: οι ενδιαφερόμενοι ας εύρουν λύσιν. Εάν έχουν λύσιν ας την αναφέρουν αλλ' όπως είπα και προ ολίγου αυτό είναι ένας συλλογισμός λογικός τόσο απλός όσον το 2X2=4. Ενσώσ συνεχίζει να κατατριπτάται το έδαφος με ανικανονικόν τρόπον το γλυκό ύδωρ θα χάνεται και θα παίρνη την θέσιν αυτού το νερόν της θαλάσσης.

Επιπροσθέτως ημεις εις την Κύπρον δεν γνωρίζομεν ακόμη και το ετήσιον ποσόν ύδατος το οποίον χρειάζονται αι υπόγειοι δεξαμεναί μας διά να γεμίζουν με αρκετόν νερόν. Επί του θέματος τούτου δεν θέλω να κατηγορήσω το Τμήμα Γδάτων και αυτοί γνωρίζουν τούτο και αυτοί καταδικάζουσι τα άτομα εκείνα τα οποία παρανόμως αποστραγγίζουν αυτά τα ύδατα. Το θέμα είναι πολύ απλόν. Διά να είναι δυνατόν να καθορισθή το απαιτούμενον ύδωρ, ώστε να γεμίσει η υπογεία αποθήκη ύδατος είναι σωστό όπως καθορισθή το ετήσιον ύδωρ το οποίον αντλείται, γι' αυτό σας υποβάλλω την εξής ερώτησιν. Εάν προσωπικώς οιοσδήποτε εξ υμών ο οποίος έχει λάκκον λέγει εις οιοδήποτε το πραγματικόν ποσόν ύδατος το οποίον αντλεί εις έν έτος. Και φυσικά η δυσκολία του Τμήματος Γδάτων να μη δύναται να καθορίση την κατάστασιν του ύδατος εις την Κύπρον προέρχεται από αυτό.

Ο έντιμος συναδελφος μας εχαρκτήρισεν αυτήν την κατάστασιν ως μίαν ανίατον ασθένειαν και θέλει όπως γίνουιν προσπάθειαι να λυθή αυτό το ζήτημα. Νομίζω ότι αυτό είναι ζήτημα κοινωνικόν και οι άνθρωποι εν πρώτοις πρέπει να παραδέχωνται ότι το να αντλούν ύδωρ προς όφελος ιδικών των και προς ζημίαν άλλων πρέπει να το αποφύγουν. Εν εναντία περιπτώσει να γίνει μνεία ότι ο εθνικός πλούτος της χώρας θα καταστραφή. Εις την πραγματικότητα δεν είναι ο εθνικός πλούτος ο οποίος καταστρέφεται, αλλά ο πλούτος των ατόμων και αυτό γίνεται διά παρανόμως κτηθέντων δικαιωμάτων και περιουσίαν η οποία αποκτάται διά παρανόμων μέσων εάν δεν την εξαλείψωμεν, διά δικαστικής αποφάσεως, νομίζω ότι η Κυβέρνησις δεν θα δυνηθή να αντιμετώπιση την κατάστασιν. Εις την αγόρευσιν του εντίμου συναδέλφου ανεφέρθη ότι το ύδωρ των πόλεων παίρνεται, αντλείται από τας γονίμους γεωργικάς περιοχάς. Αυτό το ύφος αγορεύσεως έχοντας υπ' όψιν την επίεικίαν θέλω να πω ότι δεν το ευρίσκω της αρεσκείας μου. Εις ουδένα μέρος του κόσμου υπάρχει πόλις που να προμηθεύεται το νερόν από τους πόρους εντός των ορίων αυτής.

Όσον αφορά το θέμα των υδατοφρακτών οι οποίοι θα κτισθούν γύρω από τα βουνά, εάν δεν απατώμαι αυτό το θέμα υπάρχει εις την έκθεσιν των Ηνωμένων Εθνών γνωστήν ως έκθεσιν Θορπ. Εάν πρόκειται να αποδεχθώμεν ότι το Κυπριακόν κράτος είναι πλούσιον εις νερά είναι δυνατόν αυτά τα φράγματα να γεμίσουν.

Εις την έκθεσιν Θορπ γίνεται μνεία και περί ενός άλλου πράγματος. Προτείνεται όπως φέρουν το νερόν του ποταμού Κέζου της Ανατολής μέσω σωλήνων, οι οποίοι δύνανται να επιπλέουν. Και αυτά είναι πιθανά φυσικά εάν εξευρεθή το κεφάλαιον. Έγινεν επίσης μνεία διά την απαλάτωσιν του θαλασσίου ύδατος. Και αυτό είναι δυνατόν αλλά υπάρχει ένας λόγος τον οποίον θέλω να αναφέρω και ο οποίος θα ενδιαφέρει τους συναδέλφους προς γνώσιν λοιπόν αυτών, η

τιμή του απαλατισμένου ύδατος το οποίον εξασφαλίζεται από το θαλάσσιον υδωρ είναι πέραν της τιμής της βενζίνης.

Θέλω να κλείσω την αγόρευσί μου με τα τελευταία λόγια του προλαλήσαντος εντίμου συναδέλφου, επειδή τετέλειωσεν ο έντιμος συναδέλφος μας αυτήν την αγόρευσί του προτεινοντας την εθνικοποίησιν των Κυπριακών υδατινων πηγών. Το Σύνταγμα μας μας δείχνει τον τρόπον με τον οποίον δύναται να εθνικοποιηθή οιονδήποτε αντικείμενον. Εάν το Κυπριακόν κράτος είναι τόσο πλούσιον, δύναται να πράξη και αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαμητής Μιχαηλίδης έχει τον λόγον.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμο κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδελφοί. Το θέμα που έθεσε για συζήτηση ο έντιμος συναδέλφος κ. Τουμαζής, το θέμα των νερών αποτελεί το υπ' αριθμόν 1 πρόβλημα της αγροτικής μας οικονομίας και γενικώτερα της οικονομίας του τόπου μας. Όταν εθέταμεν αυτό το θέμα για συζήτηση τον Οκτώβριο του 1960 είχαμεν υπ' όψιν μας αυτούς τους σοβαρούς κινδύνους και αυτήν την σοβαρή κατάσταση που εξέθεσεν εις την ομιλίαν του ο έντιμος συναδέλφος κ. Τουμαζής.

Ξεκινώντας από αυτούς τους σοβαρούς κινδύνους τότε όταν εσυζητούσαμεν το θέμα τον Οκτώβριον του 1960, εθέταμεν το πρόβλημα όπως παρουσιάζετο με οξύτητα όχι μόνον εις την περιοχήν της Αμμοχώστου, αλλά και σε άλλες περιοχές της Κύπρου. Στην Βουλήν τότε είχαμεν κάμει τες παρακάτω εισηγήσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Να διατεθούν για τα αρδευτικά έργα και γενικά για έργα εμπλουτισμού των νερών πολύ περισσότερα χρήματα, να επανδρωθή το Τμήμα Υδάτων με περισσότερους μηχανικούς και τεχνικούς, να εξασφαλισθών τα κατάλληλα μηχανήματα στο Τμήμα Υδάτων και ιδιαίτερα διατηρητικές μηχανές για βαθείς διατρήσεις. Να ετοιμασθών μελέτες και σχέδια για μικρά και μεγάλα αρδευτικά έργα και να δοθή ιδιαίτερα προτεραιότης στις περιοχές που αντιμετωπίζουν με οξύτητα το πρόβλημα, όπως οι περιοχές Μόρφου και Κοκκινοχωριών. Πρέπει να πούμεν ότι σε αυτήν την περίοδον των τριών χρόνων έγινεν ένας αριθμός έργων από το Τμήμα Υδάτων. Έγινεν ένας αριθμός υδατοφρακτών, και στην περιοχήν Αμμοχώστου ξοδεύτηκαν περί τες 100.000 λίρες για διάφορα έργα. Όμως το βασικόν είναι ότι ο ρυθμός της κατασκευής αρδευτικών έργων παγκύπρια δεν συμβαδίζει με τες μεγάλες ανάγκες των νερών που έχουμεν, και της άντλησης της μεγάλης που γίνεται.

Είναι γι' αυτούς τους λόγους που σε μερικές περιοχές το πρόβλημα παρουσιάζεται σήμερα με μεγάλη οξύτητα, τα νερά ξαναμυρίζουν και γίνονται καταστροφές εις την παραγωγή. Θα ειδικεύω τώρα το ζήτημα για την περιοχή Αμμοχώστου όπως το έθεσεν ο κ. Τουμαζής.

Η περιοχή Αμμοχώστου είναι μια από τις βασικότερες παραγωγικές περιοχές της Κύπρου, παράγει τα 40% περίπου της παραγωγής σιτηρών παγκύπρια, τα 60% της παραγωγής εσπεριδοειδών, 40% της παραγωγής φθαρτών και τα 65% της παραγωγής πατατών. Επιβάλλετο και επιβάλλεται να δοθή ιδιαίτερη προσοχή σε αυτή την βασική παραγωγική περιοχή. Είπαμεν ότι έγιναν ωρισμένα έργα, όμως στες βασικές περιοχές της Μεσαορίας και της Καρπασίας δεν έγινε κανένα μεγάλο αρδευτικόν έργον. Σε μια σειράν επίσης Κοκκινοχωριών τα οποία έκαμαν αιτήσεις και εζήτησαν να γίνον έργα, δεν έγινεν μέχρι σήμερα κανένα έργον εμπλουτισμού των υδάτων. Δεν είμαστε της απόψεως ότι μπορούσαν μέσα στα τρία χρόνια να γίνον όλα τα έργα που επιβάλλονται. Έπρεπε όμως να γίνον πολύ περισσότερα αρδευτικά έργα και ιδιαίτερα στις βασικές περιοχές. Πιστεύομεν ότι δεν είναι η εφαρμογή αυστηρότερων μέτρων, οι καταδικες σε πρόστιμα, το κλείσιμον διατρήσεων, που είναι δυνατόν να δώση λύση σε αυτό το βασικό πρόβλημα.

Επανερχόμεστε στες προτάσεις που νομίζομεν ότι είναι δυνατών να δώσουν λύση σε αυτό το βασικόν και σοβαρόν

πρόβλημα. Να διατεθούν παγκύπρια περισσότερα χρήματα για αρδευτικά έργα μικρά και μεγάλα. Το Τμήμα Υδάτων υπολογίζει ότι χάνομεν κάθε χρόνον από τα νερά της βροχής που χύνονται στην θάλασσα περί τες 36 χιλιάδες 180 εκατομμύρια γαλιόνια νερόν. Πρέπει να επιδιώξωμεν να συγκεντρώσωμεν αυτά τα νερά για να μη εξαντλούνται τα αποθέματά μας και να βρή το λογαριασμόν όπως τον έκαμεν ο συναδέλφος κ. Ναλπάντογλου δηλ. να αντλούμεν, όμως από την άλλην να συγκεντρώνωμεν νερά για να μη εξαντλούνται τα αποθέματά μας. Να προγραμματισθή λύση του αρδευτικού προβλήματος πάνω σε παγκύπρια βάση όταν προγραμματίζεται η λύση της κατασκευής ενός υδατοφράκτη στες ορεινές περιοχές, να λμβάνωνται υπ' όψη και οι ανάγκες των άλλων περιοχών. Να γίνον άμεσα μελέτες και να βγούν σχέδια για την κατασκευή έργων στα Κοκκινοχώρια που σήμερα αντιμετωπίζουν οξύτατο πρόβλημα των νερών για να γίνη δυνατόν να διατεθούν περισσότερα χρήματα και να γίνον έργα επιβάλλεται να λυθών δύο άλλα βασικά προβλήματα. Η επάνδρωση του Τμήματος Υδάτων με περισσότερους μηχανικούς και τεχνικούς και η εξασφάλιση των κατάλληλων μηχανημάτων.

Παρά τες φιλότιμες προσπάθειες αυτού του Τμήματος δεν τα κατορθώνει να ανταποκριθή στες μεγάλες ανάγκες που έχουμε σήμερα για την κατασκευήν έργων. Υπήρξαν περιπτώσεις που είχαμεν τα χρήματα αλλά έλειπαν τα σχέδια και οι τεχνικοί για να κατασκευάσων ένα έργον. Πριν λίγο καιρό ένας Αμερικανός ειδικός που κλήθηκε γι' αυτό τον σκοπόν στην Κύπρο, ο κ. Χέντζερ, ανέφερε πέντε βασικούς επίγοντες παράγοντες σχετιζομένους με την επιδεικνυομένη έλλειψη των νερών όπως έλεγε στην έκθεση του: δύο απ' αυτούς τους βασικούς παράγοντες που αναφέρει αυτός ο ειδικός είναι: Η ανάγκη ευρύτερου προγραμματισμού εις τον τομέα της ανάπτυξης των υδατινων πόρων εις τον οποίον να λαμβάνων υπ' όψη τας μελλοντικές ανάγκες διά πάσης μορφής χρήσιν του ύδατος αντί του σημερινού περιορισμένου προγραμματισμού.

Δεύτερος παράγοντας, λέγει ο ειδικός, η ανεπάρκαεια του προσωπικού του Τμήματος Ανάπτυξης Υδάτων όσον αφορά τον αριθμόν των προσοντούχων μηχανικών και των συναφών υπηρεσιών για να ικανοποιηθή σημερινές απαιτήσεις του προγράμματος κατασκευής διαφόρων έργων. Η ενίσχυση λοιπόν του προσωπικού αποτελεί βασικό παράγοντα για την προώθηση της λύσης αυτού του βασικού προβλήματος. Έχω υπ' όψη μου ότι το Υπουργειον Γεωργίας διεξάγει τα τελευταία τρία χρόνια διαπραγματεύσεις για την εξασφάλιση διατηρητικών μηχανών για μεγάλα βάθη και ακόμα δεν τες εξασφάλισε. Η εξασφάλιση τέτοιων μηχανημάτων θα βοηθήσει στες έρευνες που πρέπει να γίνον σε όλη τη Κύπρο εάν υπάρχουν περισσότερα υπόγεια νερά.

Τρίτον οι ειδικοί που μελετούν το πρόβλημα των νερών στην Κύπρο έκαμαν την διαπίστωση ότι σε ωρισμένες περιπτώσεις γίνονται σπατάλες στα νερά. Μπορεί να αντιμετωπισθή πολύ ορθά αυτό το πρόβλημα εάν βοηθηθών οικονομικά οι παραγωγοί να αντικαταστήσων τα χωματένια αυλάκια με σιδερένιους σωλήνες και να γίνεται περισσότερη διαφώτιση από τους γεωπόνους για τες ανάγκες των νερών που έχει κάθε φυτεία.

Το τεταρτο βασικό μέτρον που εισηγούμαστε είναι να επιστευθή η νομοθεσία για τα νερά που για 2 1/2 χρόνια τώρα περίπου γίνονται μελέτες από μέρος της Κυβέρνησης. Η εφαρμογή αυτής της νομοθεσίας πρέπει να έχη σαν βάση της την κατάργηση των προνομίων και μια δίκαιη κατανομή των νερών. Γνωρίζομεν ότι δεν είναι εύκολη η ετοιμασία μιας τέτοιας νομοθεσίας. Όμως χρειάζεται να επιστευθών αυτές οι μελέτες. Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, όταν εζήγγελλε το Πενταετές Σχέδιον Ανάπτυξης ανεφέρθη σ' αυτό το βασικό πρόβλημα. Ο Μακαριώτατος εδήλωσε τότες ότι για την εφαρμογή του Πενταετούς Προγράμματος έχει αποφασιστική σημασίαν η αναθεώρηση της υφισταμένης περί των υδάτων πολυπλόκου νομοθεσίας. Η σημερινή νομοθεσία, είπεν ο Μακαριώτατος,

με τα προσωπικά δικαιώματα αποτελούν εμπόδια για την εφαρμογή μιας σύγχρονης δίκαιης νομοθεσίας. Η Κυβέρνηση, εδήλωσε ο Μακαριώτατος, μελετά νομοθεσίαν πάνω σε βάση κρατικοποίησης όλων των υδατίνων πόρων της νήσου με σκοπόν να κατανεμηθούν δίκαια. Φαίνεται ότι παρά τες δυσκολίες που παρουσιάζονται η λύση βρίσκεται σε αυτό το μέτρον που επρότεινε ο Μακαριώτατος.

Πιστεύουμε ότι πάνω σε αυτές τες τέσσερις βάσεις κατευθύνσεων πρέπει να στηριχθή η πολιτική της λύσης του προβλήματος των νερών. Έγινεν εισήγηση από μιαν εταιρειαν, εισήγηση την οποίαν υπεστήριξε και ο συνάδελφος Τουμαζής, ότι θα δοθή λύση στο πρόβλημα των νερών εάν ιδρυθή εργοστάσιον αφαλάτωσης στην Αμμόχωστο του ποσίμου νερού.

Πιστεύουμε ότι προτού προχωρήσωμεν σε οποιονδήποτε μέτρο για την υιοθέτηση αυτής της εισήγησης, θα πρέπει να μελετηθή πολύ σοβαρά, γιατί υπάρχει η γνώμη του ειδικού εμπειρογνώμονος των Ηνωμένων Εθνών κ. Χάλντ προς την Κυπριακήν Κυβέρνηση, ο οποίος μελέτησε το ζήτημα και είπεν ότι η ίδρυση εργοστασίου αφαλάτωσης είναι αντιοικονομική και ότι το νερό που θα παίρνομεν από το εργοστάσιον αφαλάτωσης θα μας στοιχίξη στην διπλάσιαν τιμήν που το παίρνομεν σήμερα οι καταναλωτές της Αμμοχώστου. Ο κ. Χάλντ εισηγείται ότι η μεταφορά νερού στην Αμμόχωστο από τον ποταμόν Διάρυζον θα είναι πολύ πιο συμφέρουσα από την ίδρυση εργοστασίου αφαλάτωσης για το οποίον θα ξοδεύσωμεν εκατομμύρια λίρες.

(Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου, ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Έχει τον λόγον ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Δεν προτίθεμαι να ομιλήσω, έντιμε κ. Πρόεδρε, απλώς θέλω να υπενθυμίσω ότι υπάρχει ειλημμένη απόφασις του Σώματος όπως τοιούτου είδους συζητήσεις περιορίζονται καθ' εκάστην συνεδρίασιν εις μιαν ώραν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί πλην του κ. Γιάγκου;

Ο κ. Τομπάζος.

Άλλοι;

Επομένως, εφ' όσον δεν είναι δυνατόν να κλείσωμεν την συζήτησιν απόψε, θα αναβληθή διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Η ημερησία διάταξις διά την ποροσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

Κεφάλαιον Α— Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Κεφάλαιον Β— Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Αμπελοουργίας και Αμπελώνων (Επισκόπησις και Καταγραφή) Νόμος του 1963.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Συνάψεως Δανείου εκ της Εθνικής Κτηματικής Τραπεζής της Ελλάδος Νόμος του 1963.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Κεφάλαιον Δ — Θέμα εγγραφέν υπό του κ. Παναγιώτου Τουμαζή:

«Η κρισιμότης του προβλήματος του νερού εις την επαρχίαν Αμμοχώστου και αι προθέσεις της Κυβερνήσεως προς αντιμετώπισίν του».

Η ποροσεχή συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την μεταποροσεχή Παρασκευήν. Ο λόγος είναι διά να δοθή ευκαιρία εις τας Επιτροπάς να τελειώσωσιν την εργασία των επί των Νομοσχεδίων τα οποία έχουν παραπεμφθή προς αυτάς και να κυκλοφορήσωσιν τας εκθέσεις των.

Δυνάμει των προνιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 7. 15 μ.μ.)

... (Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page)

... (Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 15ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμο κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Α, είναι η ανάγνωσις ερωτήσεων και απαντήσεων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 2αν Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 10ην Αυγούστου 1963.

«Το πρόβλημα των αγροτικών χρεών και των αγροτικών πιστώσεων εμφανίστηκε φέτος με μεγαλύτερη οξύτητα λόγω των καταστροφών στην αγροτική παραγωγή από θεομηνίες, φυτικές αρρώστειες και χαμηλές τιμές ωρισμένων αγροτικών προϊόντων. Σε πάρα πολλούς αγρότες κινήθησαν αγωγές, και πολλοί άλλοι στάλησαν σε διαιτησίες για καθυστερημένα χρέη.

Εν όψει της νέας όξυνσης του προβλήματος των αγροτικών χρεών, της μεγάλης επίδρασης του στην οικονομική κατάσταση και το εισόδημα των αγροτικών οικογενειών, μελετάται από μέρος του Υπουργείου Οικονομικών ριζική λύση του προβλήματος με βάση τις εισηγήσεις του αγροτικού κόσμου για μεγαλύτερη οικονομική βοήθεια στην Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα, συγκέντρωση όλων των χρεών, μετατροπής τους σε μακροπρόθεσμα και ελάττωση του τόκου για να γίνει δυνατή η πληρωμή τους δίχως μαζικά ξεπουλήματα αγροτικών περιουσιών».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 7ην Νοεμβρίου 1963, του Υπουργού Οικονομικών εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 10ην Αυγούστου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη.

1. Υπολογίζεται ότι εκ του ποσού του £1.000.000 το οποίον εψηφίσθη δυνάμει του περί Αγροτικών Πιστώσεων Νόμου, Αρ. 56 του 1962, θα παραμείνη κατά το τέλος του 1963 αδαπάνητον υπόλοιπον £330.000, το οποίον σκοπεύεται όπως επαναψηφισθή εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1964 και τεθή εις την διάθεσιν των δύο Συνεργατικών Κεντρικών Τραπεζών διά να χρησιμοποιηθή συμφώνως προς τας διατάξεις του ως είρηται Νόμου.

2. Πλην του ανωτέρω ποσού, εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1964 περιελήφθη ποσόν £100.000 διά παροχήν πιστώσεων εις γεωργούς και κηπουρούς επιθυμούντας να προβούν εις την αγοράν σωλήνων και εξαρτημάτων προς τον σκοπόν βελτιώσεως των αρδευτικών συστημάτων των βάσει των υπό του Τμήματος Γεωργίας και Φυσικών Πόρων καθορισθησόμενων επιπέδων. Αι ως άνω πιστωτικά διευκολύνσεις παρέχονται κατ' εφαρμογήν σχεδίου αποβλέποντος εις την επίτευξιν βελτιώσεων εις την χρήσιν του ύδατος σκοπός δε είναι τήσιν η εξοικονόμησις ύδατος όσον και ο εκσυγχρονισμός των αρδευτικών μεθόδων.

3. Το σχέδιον, το οποίον ήρξατο το 1962, διά την εισαγωγήν υψηλής ποιότητας ζώων και πωλήσεως τούτων εις τους γεωργούς εις τιμήν κόστους και υπό ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής, θα συνεχισθή και κατά το έτος 1964, εις τον

Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του οποίου έχει περιληφθή προς τον σκοπόν τούτον ποσόν £30.000. Μέχρι τέλους του 1963 θα έχη καταβληθή διά το Σχέδιον συνολική δαπάνη £76.122.

4. Τα εν γενικαίς γραμμαίς ως άνω εκτεθέντα μέτρα αφορούν βοήθειαν παρασχεθησομένην εις γεωργούς ως άτομα. Επιπροσθέτως, θα συνεχισθή κατά το 1964 η παροχή βοήθειας προς τους γεωργούς υπό μορφήν δωρεάν χορηγιών και πιστωτικών διευκολύνσεων επί κοινοτικής βάσεως διά την εκτέλεσιν σχεδίων αρδεύσεως, υδατοπρομηθείας και διατηρήσεως του εδάφους, ως και άλλων σχεδίων αγροτικής αναπτύξεως.

Εκ του Τακτικού Προϋπολογισμού και Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963 έχει διατεθή ποσόν £5.647.701 περίπου διά την εκτέλεσιν έργων αναπτύξεως εις αγροτικές περιοχές.

Εις το ποσόν τούτο δεν περιλαμβάνονται αι δαπάναι αναπτύξεως της Αρχής Εξηλεκτρισμού και της Αρχής Εσωτερικών Τηλεπικοινωνιών συμποσούμεναι εις £3.143.281, μέρος των οποίων θα δαπανηθή εις τας αγροτικές περιοχάς. Επί πλέον, από της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας και εντεύθεν οι επί των Δανείων Επίτροποι προσέφεραν σημαντικές πιστωτικές διευκολύνσεις εις χωρία και άλλους οργανισμούς προς όφελος των αγροτών.

5. Αφ' ετέρου, οσάκις προκλήθη εκ θεομηνιών οιαδήποτε ζημία εις επιχορηγούμενας καλλιέργειας των γεωργών επί ασυνήθους κλίματος, η Κυβέρνησις δύναται να λάβη ειδικά έκτακτα μέτρα διά την παροχήν βοήθειας προς αυτούς. Επί παραδείγματι, το 1962 η Κυβέρνησις εβοήθησε τους εκ της ανομβρίας πληγέντας γεωργούς διά της προς αυτούς δωρεάν διανομής λιπασμάτων και εντομοκτόνων, και διά της διαθέσεως, μέσω των δύο Συνεργατικών Κεντρικών Τραπεζών, ποσού £300.000 διά την έκδοσιν δανείων εις τους εν λόγω γεωργούς, αποπληρωτέον εντός περιόδου 3 ετών προς 2% τόκον. Επί του παρόντος η Κυβέρνησις μελετά μέσα και τρόπους παροχής βοήθειας προς τους αμπελοργούς των οποίων οι αμπελώνες υπέστησαν εκτεταμένας ζημίας υπό του περνοσοπύρου.

6. Όσον αφορά την εισήγησιν περί συγκεντρώσεως όλων των αγροτικών χρεών και μετατροπής τούτων εις μακροπρόθεσμα δάνεια με χαμηλόν επιτόκιον, το Υπουργείον Οικονομικών πιστεύει ακραδάντως ότι προς το καλύτερον συμφέρον της οικονομίας του τόπου γενικώς και των γεωργών ειδικώς, οιαδήποτε χρήματα τα οποία δύναται να διαθέση η Κυβέρνησις δι' αγροτικές πιστώσεις και σχέδια δέον να χρησιμοποιηθούν διά την επιτάχυσιν της γεωργικής αναπτύξεως εις τους διαφόρους αυτής τομείς και ουχί προς εφαρμογήν της ως άνω εισηγήσεως, ήτις, καίτοι πιθανόν να είναι επωφελής από πολιτικής απόψεως, είναι ασφαλώς οικονομικώς ασύμφορος.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή και ληφθείσα την 23ην Αυγούστου 1963.

«Επειδή η κρισιμότης του προβλήματος του νερού εις την Επαρχίαν Αμμοχώστου πλησιάζει και τείνει να εξελιχθή σύντομα εις τραγωδίαν, παρακαλώ όπως πληροφορησέτε την Βουλήν:

- (1) Διά τον τρόπον με τον οποίον η Κυβέρνησις σκέπτεται να εμποδισή την επικειμένην καταστροφήν και
- (2) Ποια μέτρα προσωρινής και ποια μέτρα οριστικής λύσεως του προβλήματος λαμβάνονται υπό της Πολιτείας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 4ην Νοεμβρίου 1963 του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 23ην Αυγούστου 1963 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή.

- (α) Προς τον σκοπόν αυξήσεως του όγκου των υπογείων υδάτων διεξάγονται έργα εμπλουτισμού και άλλα σχετικά έργα.
- (β) Θα ληφθούν συντόμως νομοθετικά μέτρα προς ενίσχυσιν των σημερινών μέτρων ελέγχου, εφ' όσον τούτο καθίσταται αναγκαίον, και διά να καταστή δυνατός ο έλεγχος της σημερινής σπατάλης ύδατος.
- (γ) Συντόμως θα αρχίσουν έρευναι και βαθείαι διατρήσεις δυνάμει του Σχεδίου Ειδικού Ταμείου.
- (δ) Περαιτέρω στοιχεία εδόθησαν εις την υπ' αρ. 221/59/3 και ημερ. 2/11/63 επιστολήν μου εις απάντησιν σχετικής ερωτήσεως υποβληθείσης υπό του εντίμου Μέλους κ. Εζεκία Παπαϊωάννου.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Σεπτεμβρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου 1963.

«Είναι γνωστόν ότι η πτώσις της στάθμης των υπογείων υδάτων εκθέτει εις σοβαρωτάτους κινδύνους την δενδροκαλλιέργειαν και τους κήπους γενικώς, ιδιαιτέρως εις την περιοχόν Βαρωσίων και Μόρφου.

Εν όψει της σοβαρότητος της καταστάσεως ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων, ποια μέτρα λαμβάνονται υπό των αρχών προς επίσπευσιν της ανέγερσεως ικανοποιητικού αριθμού υδατοδεξαμενών προς εμπλουτισμόν των υπογείων υδάτων ή ποια άλλα μέτρα λαμβάνονται προς αντιμετώπισιν του άκρωσ σοβαρού αυτού προβλήματος;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1963 του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 7ην Σεπτεμβρίου 1963 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου.

«Το Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων αντιλαμβάνεται την σοβαρότητα του υπό του εντίμου Μέλους της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Εζεκία Παπαϊωάννου εγειρομένου θέματος, και εν τη προσπάθειά του να αντιμετωπίση το πρόβλημα ανέλαβε την ανέγερσιν υδατοφρακτών και την εκτέλεσιν άλλων σχεδίων εμπλουτισμού των υπογείων υδάτων των περιοχών Μόρφου και Αμμοχώστου. Επί παραδείγματι:

Καταρτίζονται σχέδια διά την επένδυσιν των αυλάκων αρδύσεως εντός της περιοχής Μόρφου και την ανέγερσιν υδατοφράκτου επί του ποταμού Οβγού. Ταυτοχρόνως συνεχίζεται η υπό της Γαλλικής ομάδος εμπειρογνομώνων αναληφθείσα υδρολογική επισκόπησις, η έκθεσις της οποίας αναμένεται να ληφθή συντόμως.

Όσον αφορά την περιοχόν Αμμοχώστου, το πρόγραμμα των διεξαγομένων έργων εμπλουτισμού των υπογείων υδάτων έχει ενταθή διά της δαπάνης £100.000 σχεδόν κατά τα έτη 1962—1963 προς διοχέτευσιν και συλλογήν των υδάτων επιφανείας εις τεχνητάς λίμνας, σήραγγας και χώρους εξαπλώσεως διά τον τεχνητόν εμπλουτισμόν της υπογείου υδροφόρου λεκάνης. Παρόμοια έργα επί μικροτέρας κλίμακος (συνολικής δαπάνης μέχρι £50.000 περίπου) έχουν συμπληρωθή εις τας περιοχάς Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Σωτήρας.

Σκοπεύεται η εντός συντόμου χρονικού διαστήματος εισαγωγή νομοθεσίας διά της οποίας αι Αρχαί θα δύνανται να προβούν εις την λήψιν ειδικών μέτρων διά την συντήρησιν των υδατικών πόρων και την διατήρησιν της υδατοπρομηθείας εις ωρισμένας περιοχάς εντός των οποίων, λόγω εξαιρετικών περιπτώσεων, οι τοιοούτοι πόροι και υδατοπρομήθειαι διατρέχουν τον κίνδυνον να μειωθούν και να καταστούν ανεπαρκείς.

Ελπίζεται ότι δι' όλων των ανωτέρω μέτρων η κατάστασις του ύδατος εις τας περιοχάς Αμμοχώστου και Μόρφου θα βελτιωθή».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ήν Σεπτεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αμιλίου Φράγκου και ληφθείσα την 4ην Οκτωβρίου 1963.

α' Εντίμου
Πρόεδρον Βουλής Αντιπροσώπων,
Λευκωσίας.

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

Περαιών την αγόρευσίν μου κατά την συζήτησιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963, ανέφερον τα εξής:

«Πολλοί εμπειρογνώμονες έρχονται διά την μελέτην ζωτικών προβλημάτων μας. Πολλαι μελέται γίνονται και υποβάλλονται σχετικά εκθέσεις εις τα αρμόδια Υπουργεία. Όμως οι Βουλευταί ουδέποτε λαμβάνουν γνώσιν αυτών των εκθέσεων. Είναι ορθόν όπως αι εκθέσεις αύται διαβιβάζονται και εις την Βουλήν προς κατατόπισιν των Μελών. Τουλάχιστον εκείναι αι οποίαι δεν είναι αυστηρως εμπιστευτικά. Η Βουλή πολλάκις καλείται να θεσπίση νομοθεσίαν επί τη βάσει τοιούτων εκθέσεων. Πιστεύομεν ότι το σώμα τούτο θα ήτο εις θέσιν να λάβη ορθότερας αποφάσεις εάν κατοπιζέτο εκ των προτέρων επί των εισηγήσεων των εν λόγω εκθέσεων. Παρακαλώ τον κ. Πρόεδρον εάν εγκρίνη την εισηγήσίν μου ταύτην την προωθήση καταλλήλως.»

Ήδη παρήλθον δέκα μήνες. Δεν νομίζετε κ. Πρόεδρε ότι είναι απαράδεκτον και εν πολλοίς ανεξήγητον το γεγονός ότι μέχρι σήμερα ουδεμία τοιαύτη έκθεσις παρελήφθη εις χείρας των αντιπροσώπων του λαού, καθ' ον χρόνον πλείσται εκθέσεις είναι εμμητικώς κλειστά εις τα γραφεία των αρμοδίων, ενώ άλλαι κυκλοφορούν παρασηκριακά εις πλείστους πολίτας της Δημοκρατίας, οι οποίοι ουδεμίαν αντιπροσωπευτικήν ιδιότητα έχουσι, και πολλάκις ευρισκόμεθα εις την δυσάρεστον θέσιν να πληροφορούμεθα το περιεχόμενον τοιούτων εκθέσεων από ανεύθυνα πρόσωπα;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 11ην Νοεμβρίου 1963, της Επιτροπής Προγραμματισμού, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 4ην Οκτωβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αμιλίου Φράγκου.

«Αποστέλλονται αι ακόλουθοι εκθέσεις εμπειρογνομώνων τας οποίας οι Βουλευταί δύνανται να αναγνώσουν:

- (α) Η Έκθεσις Χέτζερ υπό τον τίτλον «Πρόγραμμα Γδατικής Αναπτύξεως της Κύπρου».
- (β) Έκθεσις του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας υπό τον τίτλον «Νομοθεσία Υδάτων».
- (γ) Έκθεσις του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας υπό τον τίτλον «Αναδαμός Γης».
- (δ) Έκθεσις του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας υπό τον τίτλον «Δυνατότητες Αναπτύξεως της Αλιείας».
- (ε) «Μελέτη επί της Δυνατότητος Αναπτύξεως Βιομηχανουπόλεως» της Εταιρείας Production—Engineering Ltd».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 9ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 10ην Οκτωβρίου 1963.

«Έχει δηλωθή επισήμως ότι στην διάρκεια του 1963 θα γίνοντο γνωστές οι προτάσεις της Κυβέρνησης για ένα βελτιωμένο Ταμείο Ασφάλειας των Αγροτικών Προϊόντων έτσι που νάναί έτοιμο να εφαρμοστεί μέσα στο 1964.

Βρισκόμαστε τώρα στες αρχές Οκτωβρίου και ακόμα δεν εγνωστοποιήθησαν τα σχέδια για βελτιωμένο Ταμείο Ασφάλειας των Γεωργικών Προϊόντων.

Μπορούν να μας πληροφορήσουν τα Υπουργεία Οικονομικών και Γεωργίας που βρίσκεται το όλο ζήτημα εν όψει

του γεγονότος ότι πλησιάζει και η νέα καλλιεργητική περίοδος.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 12ην Νοεμβρίου 1963 του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 10ην Οκτωβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Το Σχέδιον Γεωργικού Ταμείου Προνοίας, το οποίον λειτουργεί από του 1956, εμελετήθη προσφάτως υπό Επιτροπής διορισθείσης υπό της Κυβερνήσεως προς ανασκόπησην του όλου θέματος. Η Επιτροπή υπέβαλε τας συστάσεις της προς την Κυβέρνησιν ήτις παρέπεμψε το όλον ζήτημα εις Πραγματογνώμονα προς γνωμοδότησιν. Η έκθεσις του Πραγματογνώμονος ελήφθη τώρα και μελετάται υπό της Κυβερνήσεως.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 31ην Οκτωβρίου 1963.

«Συμφώνως προς στοιχεία επιβεβαιωθέντα υπό του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας η ανατίμησις της ζαχαρώσεως εις Κύπρον διά την περίοδον 23ης Σεπτεμβρίου μέχρι 10ης Οκτωβρίου ήτο £23 τον τόννον (από £88—£111), ενώ κατά την ιδίαν περίοδον εις την διεθνή αγοράν ήτο £15 (από £82—£97) ήτοι η αύξησις της τιμής της ζαχαρώσεως εις Κύπρον υπερβαίνει εκείνην της διεθνούς αγοράς κατά £8 τον τόννον.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήσῃ το σώμα της Βουλῆς των Αντιπροσώπων, ποία συγκεκριμένα μέτρα λαμβάνονται υπό της Εκτελεστικῆς Εξουσίας διά τον τερματισμόν αὐτῆς της αισχροκερδείας ήτις παρατηρεῖται εις βάρος του Κυπρίου καταναλωτοῦ;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 31ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 1η Νοεμβρίου 1963.

«Εἶναι γνωστό ὅτι χρησιμοποιοῦνται στη Κύπρον ἀπὸ μέρους τῶν γεωργῶν μεγάλες ποσότητες γεωργικῶν φαρμάκων γιὰ τὴν αὐξήσῃ τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς. Ξοδεύονται γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸν κάθε χρόνον δεκάδες χιλιάδες λίρες.

Λόγω τοῦ ὅτι γίνεται ἀρκετὴ νοθεία τῶν γεωργικῶν φαρμάκων καὶ οἱ τιμὲς ποὺ υποχρεώνονται πολλὰς φορὲς νὰ πληρώσῃ οἱ γεωργοὶ εἶναι πανύψηλες ἐγίναν πολλὰς φορὲς εἰσηγήσεις στὴ Κυβέρνησιν ἀπὸ μέρους τῶν ὀργανώσεων καὶ ἄλλων παραγόντων ὅπως ἐφαρμοστὴ ἀγορανομικὸς ἐλεγχος στες τιμὲς καὶ τες ποιότητες τῶν φαρμάκων.

Τέτοιες εἰσηγήσεις ἐγίναν πρὶν πέντε περίπου μῆνες καὶ στες Ἐπιτροπὲς ἀγορανομίας.

Μπορεῖ νὰ μας πληροφορήσῃ τὸ Υπουργεῖον Ἐμπορίου ἀν ἔχουν υιοθετηθῇ αὐτὲς οἱ εἰσηγήσεις καὶ ἀν ἡ Κυβέρνησιν θα προχωρήσῃ στὴν ἐφαρμογὴν ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου γιὰ τες τιμὲς καὶ τες ποιότητες τῶν γεωργικῶν φαρμάκων;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Νοεμβρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζικιώτη και ληφθείσα την 5ην Νοεμβρίου 1963.

«Τὴν 21/5/63 ἐζητήθησαν ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν Ἐξηλεκτρισμοῦ Κύπρου προσφοραὶ διὰ τὴν ἀγοράν 16000 μετρητῶν μονοφασικῶν καὶ 570 τριφασικῶν.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὅταν ηὐλοήθησαν αἱ προσφοραὶ, δὲν ἐπροτιμήθη ὁ Οἶκος ὁ ὁποῖος προσέφερε τὴν χαμηλοτέραν τιμὴν, ἀλλὰ ἄλλος, με ἀποτέλεσμα ἡ Ἀρχὴ Ἐξηλεκτρισμοῦ νὰ πληρώσῃ πέραν τῶν £3500 διαφορὰν τιμῆς.

Ἀντιλαμβάνομαι ἐπίσης ὅτι ὁ Οἶκος ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν χαμηλοτέραν προσφορὰν, ἔχει κατὰ τὰ τελευταῖα 2 1/2 ἔτη προμηθεύσει τὴν Ἀρχὴν Ἐξηλεκτρισμοῦ με πέραν τῶν 15000 μετρητῶν, οἱ ὁποῖοι λειτουργοῦν μέχρι σήμερον κανονικῶς.

«Θὰ ἤθελα νὰ με πληροφορήσῃ ὁ Ἐντίμος Υπουργὸς περὶ τῶν λόγων οἱ ὁποῖοι ἠνάγκασαν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀρχῆς Ἐξηλεκτρισμοῦ νὰ κατακυρώσῃ τοὺς μετρητὰς εἰς ἄλλον Οἶκον.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 5ην Νοεμβρίου 1963.

«Εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κυκλοφοροῦν ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ εκατοντάδες αυτοκινήτων φέροντα τὰ διακριτικὰ Α. Τ. Λ. (δὴλ. Ἀμερικανικὴ Προσωρινὴ Ἄδεια).

Ερωτάται τὸ αρμόδιον Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ σώμα τῶν Ἀντιπροσώπων δυνάμει ποίας ἀρχῆς κυκλοφοροῦν αὐτὰ τὰ αυτοκίνητα, πόσα χρήματα ζημιῶνει τὸ δημόσιον ταμείον ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ κάτοχοι τῶν τοιούτων αυτοκινήτων δὲν πληρώνουν τέλη καὶ, ἐφ' ὅσον νομοθεσία ἥτις νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν κυκλοφορίαν οχημάτων κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν υφίσταται, ποία μέτρα λαμβάνονται ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Εξουσίας διὰ νὰ υποχρεώσῃ τοὺς Ἀμερικανοὺς ἰδιοκτητὰς τῶν αυτοκινήτων τούτων νὰ σεβαστοῦν τοὺς νόμους τῆς Δημοκρατίας;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 5ην Νοεμβρίου 1963.

«Τὴν 30ὴν Αὐγούστου ὁ Κύπριος φοιτητὴς κ. Παντελῆς Μηνᾶ ἐξ Ἄχνας, ὁ ὁποῖος μετέβαινε εἰς Ἑλλάδα διὰ σπουδᾶς, διετάχθη ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς Ρόδου νὰ επιστρέψῃ εἰς Κύπρον καθ' ὅτι ἦτο ἀνεπιθύμητος εἰς Ἑλλάδα.

Ερωτάται τὸ αρμόδιον Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ σώμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων εἰς ποίας παραστάσεις ἔχει προβῆ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποῖους ὁ ἐν λόγω φοιτητὴς κρίνεται ἀνεπιθύμητος εἰς Ἑλλάδα καὶ διὰ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἰσοδος τοῦ εἰς τὴν χώραν διὰ σπουδᾶς;»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔληξεν ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐρωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Ἀμπελοουργίας καὶ Ἀμπελώνων (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφή) Νόμος τοῦ 1963.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εάν γίνεται ὁ συλλογισμὸς ὅπως συζητηθῇ ἀπόψε ἡ ἔκθεσις τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὸν περὶ Ἀμπελώνων καὶ Ἀμπελοουργίας (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφή) Νόμο τοῦ 1963, αὐτὸς ἔχει χθεσινὴν ἡμερομηνίαν. Δὲν θέλω νὰ γίνω ἐμπόδιον διὰ νὰ συζητηθῇ αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον ἀλλὰ ἴσως νὰ ἔχῃ διαφύγη τῆς προσοχῆς τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Θέλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τοῦ Προέδρου εἰς αὐτὴν τὴν ἡμερομηνίαν. Καὶ ἐφ' ὅσον καὶ ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει ἐτοιμάσει μίαν ἔκθεσιν ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τοῦ ἐν λόγω Νομοσχεδίου κατὰ τὴν ἀποψίν μου πρέπει νὰ ἔχουν περάσει 48 ὥραι ἀπὸ τὴν ὥραν ποὺ ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκθεσις τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εὐχαριστῶ τὸν ἐντίμον κύριον Χαλῖτ Ἀλῆ Ριζᾶ διότι προσεπάθησε νὰ με πληροφορήσῃ περὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας. Τουλάχιστον τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον τῆς ἐκθέσεως τὸ ὁποῖον ἔχω ἐνώπιόν μου δὲν φέρει ἡμερομηνίαν ἐκδόσεως ἢ κυκλοφορίας, οὔτε τὸ κείμενον τῆς ἐκθέσεως τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς φέρει ἡμερομηνίαν κυκλοφορίας ἢ ἐκδόσεως. Ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσι-

κάν Πόρων απ' ότι γνωρίζω, τουλάχιστον διά το Ελληνικόν κείμενον, εκυκλοφόρησεν περίπου προ 15 ημερών. Η έκθεσις της Νομικής Επιτροπής η οποία επρόκειτο να κάμη νομικήν επεξεργασίαν του κειμένου εκυκλοφόρησε χθες, και κατά την γνώμην μου τουλάχιστον δεν είναι ανάγκη δι' αυτήν την συμπληρωματικήν έκθεσιν να περάσουν 48 ώραι. Αλλά εάν οι έντιμοι Βουλευταί νομίζουν ότι θα υποβοηθηθούσεν εις την συζήτησιν η αναβολή δεν θα είχα αντίρρησιν να αναβάλω την συζήτησιν.

Παρακαλώ τον κ. Ανδρέα Γιάγκου να προβή εις την ανάγνωσιν της εκθέσεως.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΙΑΓΚΟΥ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ (ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Ανδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος
Παύλος Παύλου
Ανδρέας Καρσεράς
Χουσεΐν Ντερβίς
Ηρόδοτος Νικολαΐδης
Χαμπής Μιχαηλίδης.

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις δύο συνεδριάσεις αυτής.

Εις την μίαν των συνεδριάσεων προσκληθείς παρέστη και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, όστις παρέσχε προς την Επιτροπήν χρήσιμους πληροφορίας.

Η Επιτροπή θεωρεί το Νομοσχέδιον τούτο ως προσιμόν διά την λήψιν περαιτέρω μέτρων διά την προστασίαν και πρόοδον του αμπελοουργού, και ελπίζει ότι η Κυβέρνησις θα χειρισθή το όλον πρόβλημα και θα λάβη όλα τα ενδεικνύμενα μέτρα εγκαίρως διά την βελτίωσιν της θέσεως του αμπελοουργικού κόσμου.

Το Νομοσχέδιον παρεπέμφθη εις την Νομικήν Επιτροπήν ίνα εξετασθή από νομοτεχνικής απόψεως.

Εν κατακλείδι η Επιτροπή ομοφώνως εισηγείται εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΑΧΜΕΤ ΑΖΙΖ ΑΛΤΑ-Ι:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις της Νομικής Επιτροπής...

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Φαντάζομαι ότι δεν ηδυνήθη να εκφράσω τας απόψεις μου. Έχει ανατεθή εις την Νομικήν Επιτροπήν η εξέτασις του εν λόγω Νομοσχεδίου. Εις την πραγματικότητα εις την προηγούμενην συνεδρίασιν είχε γίνει μία συζήτησις μεταξύ του Προέδρου της Βουλής και του Προέδρου της Νομικής Επιτροπής. Ως αποτέλεσμα είχαν ληφθή η απόφασις όπως το εν λόγω Νομοσχέδιον εξετασθή και υπό της Νομικής Επιτροπής η οποία θα ετοίμαζεν έκθεσιν. Τουλάχιστον ενώπιόν μου σήμερα υπάρχει μία έκθεσις της Νομικής Επιτροπής η οποία αφορά το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον. Και εις αυτήν την έκθεσιν υπάρχουν επίσης εισηγήσεις όπως ωρισμένοι διατάξεις του εν λόγω Νομοσχεδίου απαλειφθούν. Και αυτά αι τροπολογίαι δεν αφορούν μόνον την νομοτεχνικήν άποψιν αλλά και την ουσίαν. Πολύ φυσικά αι τροπολογίαι, η τροπολογία η οποία αφορά την ουσίαν σχετίζεται στενάς και με την νομικήν άποψιν. Διότι όταν γίνεται μνεία περί τροπολογίας, αφορά όχι μόνον την ουσίαν αλλά και την νομοτεχνικήν άποψιν. Δηλαδή η έκθεσις της

Νομικής Επιτροπής δεν αφορά μόνον τον τρόπον της διατυπώσεως ή την γλώσσαν η οποία χρησιμοποιείται εις το Νομοσχέδιον. Ως αποτέλεσμα η Νομική Επιτροπή δεν είναι μία Επιτροπή η οποία γράφει νόμους παρ' όλον ότι αι εισηγήσεις της είναι νομικαί αφορούν την ουσίαν. Και εις το κάτω μέρος της εκθέσεως της Νομικής Επιτροπής το οποίον έχω ενώπιόν μου αναφέρεται ημερομηνία 14.11.63. Εάν πρόκειται να διεξαχθή συζήτησις απόψε και επί της εκθέσεως της Νομικής Επιτροπής, και η αντίληψίς μου είναι προς αυτήν την κατεύθυνσιν, και θα είναι ολίγον παράξενον να συζητηθή πρώτα η έκθεσις της Επιτροπής επί Γεωργικών Ζητημάτων και αργότερον της Νομικής Επιτροπής. Το όλον θέμα θα πρέπει να περάσουν 48 ώραι από την ώραν πού διενεμήθη η τελευταία έκθεσις της Νομικής Επιτροπής. Το είχα πεί και ενωρίτερον ότι ο σκοπός μου δεν είναι να δημιουργήσω οιαδήποτε δυσκολίαν. Αποδέχομαι τας εισηγήσεις και των δύο Επιτροπών. Αλλά όταν η έκθεσις φέρη ημερομηνίαν η υπόθεσις φαίνεται τόσο καθαρά γίνεται μία σαφής μη τήρησις της διαδικασίας. Είμαι υποχρεωμένος τώρα να κάμη την εξής διασάφισιν. Είχον πει ότι αποδέχομαι τας εισηγήσεις και των δύο Επιτροπών. Εις την έκθεσιν της Νομικής Επιτροπής έχω, εγώ προσωπικώς, μίαν εισήγησιν και όταν λέγω ότι αποδέχομαι τας εισηγήσεις της εκθέσεως περιλαμβάνεται ήδη και η εισήγησις η ιδιού μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντελήφθη πλήρως τα σημεία τα οποία ο έντιμος Βουλευτής κ. Χαλίτ Αλή Ριζά εγείρει. Αυτά δύνανται να συνοψηρισθόν εις δύο σημεία: Δεν ζητεί αναβολήν της συζήτησεως λόγω του ότι ισχυρίζεται ότι δεν είναι έτοιμος να συζητήσιν επί των δύο εκθέσεων, αλλά ισχυρίζεται ότι δεν είναι δυνατόν να συζητηθή το Νομοσχέδιον λόγω του ότι δεν ετηρήθη η απαιτούμενη διαδικασία. Η διαδικασία εις την οποίαν αναφέρεται ρητώς διαγράφεται εις το Άρθρον 73(5) του Συντάγματος. Το Άρθρον 73(5) του Συντάγματος έχει ως ακολούθως:

«Παν νομοσχέδιον και πάσα πρότασις νόμου εισαγομένη εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων παραπέμπεται το πρώτον προς συζήτησιν ενώπιον της αρμοδίας κοινοβουλευτικής επιτροπής. Ουδέν νομοσχέδιον και ουδεμία πρότασις νόμου εξαιρείται των χαρακτηρισζόμενων ως επείγουσής φύσεως συζητείται υπό επιτροπής τινος προ της παρελεύσεως τεσσαράκοντα οκτώ ωρών από της διανομής της εκθέσεως».

Είναι φανερόν ότι το άρθρον τούτο προβλέπει ότι το Νομοσχέδιον παραπέμπεται ενώπιον της αρμοδίας Επιτροπής και ότι η έκθεσις η οποία πρέπει να κυκλοφορήσιν 48 ώρας ενωρίτερον είναι η έκθεσις της αρμοδίας Επιτροπής. Εις την παρούσαν περίπτωσιν η αρμοδία Επιτροπή είναι η Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Η έκθεσις της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων εκυκλοφόρησεν πολύ πέραν των 48 ωρών. Εάν δεχθώμεν το θέμα ως θέμα αρχής ότι κάθε συμπληρωματική έκθεσις πρέπει να κυκλοφορή 48 ώρας προ της συζητήσεώς της, τότε θα ήτο δύσκολον να συζητήσωμεν Νομοσχέδια. Εις την περίπτωσιν αυτήν το Άρθρον του Συντάγματος είναι σαφέστατον προβλέπει παραπομπήν ενώπιον της αρμοδίας Επιτροπής, της οποίας η έκθεσις δέον να κυκλοφορήσιν 48 ώρας ενωρίτερον, και εις την περίπτωσιν αυτήν αρμοδία Επιτροπή είναι η Επιτροπή Γεωργίας. Ασφαλώς όμως εάν ο έντιμος κύριος Χαλίτ Αλή Ριζά, ή οποιοσδήποτε άλλος Βουλευτής, ισχυρίζεται ότι δεν είναι δυνατόν να συζητηθή το Νομοσχέδιον λόγω της σημασίας της εκθέσεως της Νομικής Επιτροπής, τότε είναι θέμα το οποίον δεν απορρέει από το γεγονός ότι δεν ετηρήθη η διαδικασία αλλά διότι ζητείται αναβολή. Εις τοιαύτην περίπτωσιν υπάρχουν δύο οδοί ανοικταί εις τον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά. Η μία είναι να εισηγηθή την αναβολήν της συζητήσεως, η δε άλλη να εξασκήσιν το δικαίωμα το οποίον δίδει το Σύνταγμα εις εκάστην κοινότητα όπως ζητήσιν αναβολήν διά 24 ώρας.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εάν επιτρέπεται έντιμη κύριε Πρόεδρε της Βουλής θα ομιλήσω εκ της θέσεώς μου.

Φαντάζομαι ότι μεταξύ μας, δηλαδή μεταξύ του εντίμου Προέδρου και εμού υπάρχει μία διαφορά νομικής φύσεως. Η αρμοδία Επιτροπή την οποίαν ετόνισεν εννοείται ότι είναι η Επιτροπή ή αι Επιτροπαι εις τας οποίας παρεπέμφθη το εν λόγω Νομοσχέδιον. Είναι μία σαφής αντίληψις νομικής ερμηνείας «οιονδήποτε το οποίον διαδηλούται εις τον ενικόν και περιλαμβάνει και τον πληθυντικόν και οιονδήποτε διαδηλούται εις τον πληθυντικόν περιλαμβάνει και τον ενικόν.» Δηλαδή εάν εις το απόσπασμα του Συντάγματος το οποίον ανέγνωσεν ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής γίνεται μνεία περί της αρμοδίας Επιτροπής δεν σημαίνει ότι υπάρχει μία επιτροπή η οποία να είναι αρμοδία δι' έν Νομοσχέδιον. Εάν ούτως έχουν τα πράγματα ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής ο ίδιος γιατί απέστειλε το εν λόγω Νομοσχέδιον και εις την Νομικήν Επιτροπήν; Γιατί κατόπιν της συζητήσεως την οποίαν ανέφερα προ ολίγου μεταξύ του Προέδρου της Νομικής Επιτροπής και αυτού γιατί εζητήθη όπως το εν λόγω Νομοσχέδιον παραπεμφθή εις την Νομικήν Επιτροπήν; Εάν η Νομική Επιτροπή δεν ήτο μία αρμοδία Επιτροπή όσον αφορά το εν λόγω Νομοσχέδιον διατί ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής έχει καταναλώσει τον χρόνον της Νομικής Επιτροπής και της Βουλής επί του σημείου τούτου; Πώς γίνεται να ζητηται όπως η έκθεσις της Νομικής Επιτροπής αναγνωσθή εις την Βουλήν; Η Νομική Επιτροπή κατά την άποψιν του εντίμου Προέδρου της Βουλής δεν είναι μία αρμοδία Επιτροπή. Ας φαντασώμεν ότι έχει σπαταλήσει χρόνον διά να μελετήση το εν λόγω Νομοσχέδιον τουλάχιστον εις αυτό το σημειον δεν πρέπει να πάρη τον χρόνον της Βουλής. Εάν ο Πρόεδρος της Βουλής αποδεχθή ότι η Νομική Επιτροπή δεν είναι μία αρμοδία Επιτροπή όσον αφορά το εν λόγω Νομοσχέδιον εν τοιαύτη περιπτώσει ας αποσύρη την προηγουμένην του απόφασιν όπως αποστειλη το εν λόγω Νομοσχέδιον εις την Νομικήν Επιτροπήν, ας μη αναγνωσθή και συζητηθή η έκθεσις της Επιτροπής αυτής επί του εν λόγω Νομοσχεδίου εις την Βουλήν και τοιουτοτρόπως ας μείνη μόνον η έκθεσις της Επιτροπής επί Γεωργικών Ζητημάτων (Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων) επί του Νομοσχεδίου και τοιουτοτρόπως ας συζητηθή το εν λόγω Νομοσχέδιον απόψε εδω συμφώνως των προνοιών του Συντάγματος. Γνωρίζω εις ποίας περιπτώσεις χρησιμοποιούνται τα δικαιώματα τα οποία παρέχονται εις τους αντιπροσώπους μιας κοινότητος. Τουλάχιστον ως άτομα δεν είμαι υπέρ του να χρησιμοποιηθή αυτό το δικαίωμα επί αυτού του θέματος. Ένεκεν δε τούτου ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής αν και πάλιν επιμένει εις τας απόψεις του εάν θέλη όπως αναγνωσθή και συζητηθή η έκθεσις της Νομικής Επιτροπής απόψε εδω, ας κάμει μνείαν ότι δεν τηρείται το Σύνταγμα επί του σημείου τούτου και πάλιν ως κοινοβουλευτική ομάς θα προσπαθήσωμεν να εκτελέσωμεν το κοινοβουλευτικόν μας καθήκον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο έντιμος Βουλευτής κ. Χαλίτ Αλή Ριζά προσεπάθησε να μας πληροφορήση περί του τρόπου της ερμηνείας των νομικών κειμένων. Δεν θα σχολιάσω ολόκληρον την επιχειρηματολογίαν του διότι ασφαλώς θα καταναλώσω πολύτιμον χρόνον. Εις το ερώτημά του όμως εάν υπάρχουν δύο αρμοδίαι Επιτροπαι διά την εξέτασιν του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου, θα ήθελα να τον πληροφορήσω ότι η Βουλή αυτή έχει καθιερώσει το σύστημα ότι αρμοδία Επιτροπή είναι η Επιτροπή η οποία αντιστοιχεί προς το Υπουργείον το οποίον παρέπεμψεν το Νομοσχέδιον. Οποιαδήποτε άλλη Επιτροπή εξετάσει το Νομοσχέδιον κατόπιν εισηγήσεως ή παραπομπής εκ μέρους του Προέδρου, πράττει τούτο ως βοηθητική Επιτροπή, το δε Νομοσχέδιον παρεπέμφθη εις την Νομικήν Επιτροπήν όπως το εξετάση όχι επί της ουσίας αλλά από απόψεως νομικής τούτο δε δεν είναι η πρώτη φορά που έχει γίνει εις την Βουλήν, ο ίδιος δε ο κ. Χαλίτ εις προηγουμένας

περιπτώσεις εισηγήθη ότι ήτο δυνατόν να συζητηθή το Νομοσχέδιον αν και η έκθεσις της Νομικής Επιτροπής δεν είχαν κυκλοφορήσει 48 ώρας, διότι εθεώρησεν ότι η έκθεσις της αρμοδίας Επιτροπής εκυκλοφόρησεν κανονικώς. Εις πλείστας δε περιπτώσεις η Βουλή διέκοψε την εργασίαν της, παρέπεμψεν υπό συζήτησιν θέματα εις την Επιτροπήν Νομικών διά νομικήν εξέτασιν, και συνέχισε την εργασίαν της χωρίς να περιμένη να περάσουν 48 ώραι από την στιγμήν που η Νομική Επιτροπή εκυκλοφόρησεν είτε προφορικώς είτε γραπτήν έκθεσιν επί του παραπεμφθέντος θέματος. Θα ήμπορούσα να αναφέρω τουλάχιστον 10 περιπτώσεις εις τας οποίας Νομοσχέδια παρεπέμφθησαν εις την αρμοδίαν Επιτροπήν και εξητάσθησαν και υπό της Νομικής Επιτροπής, εις τας οποίας περιπτώσεις η έκθεσις της Νομικής εκυκλοφόρησεν ολίγην ώραν προ της συζητήσεως, ουδεμία ένστασις ηγήθη, τουναντίον δε όλοι εξέφρασαν την άποψιν ότι η συμπληρωματική έκθεσις της Νομικής Επιτροπής δεν ήτο ανάγκη να κυκλοφορήση 48 ώρας ενωρίτερον.

Επαναλαμβάνω ότι εάν δι' οιονδήποτε λόγον οι Βουλευται δεν αισθάνονται ότι είναι έτοιμοι να συζητήσουν το Νομοσχέδιον, θα ήμουν έτοιμος να αναβάλω την συζήτησιν διά να δοθή ευκαιρία όπως διεξαχθή εποικοδομητική συζήτησις, αλλ' όχι διότι υπάρχει κάλυμα διαδικασίας.

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Δεν επρόκειτο να δώσω απάντησιν. Αλλά αναφέροντας το όνομά μου εδόθησαν ωρισμένα παραδείγματα υπό του Προέδρου της Βουλής. Θα ισχυρισθώ ότι τα σημεία τα οποία ανεφέρθησαν και έγινε μνεία του ονόματός μου δεν είναι ορθά. Αυτά δεν τα αποδίδω εις οιαδήποτε κακήν πίστιν. Πιστεύω ότι έγινε τοιούτου είδους ισχυρισμός, διότι μεταξύ των γεγονότων δεν ετηρήθη μία διαφορά. Π.χ. όταν εις το παρελθόν εις Βουλευτής έκαμμεν μίαν τροπολογίαν εις την Βουλήν και επειδή αυτός δεν ήτο νομικός ή έστο και εάν ήτο νομικός δεν είχαν έτοιμον κείμενον η Νομική Επιτροπή επεφορτίζετο με το καθήκον το οποίον ήτο εκτός των συνήθων καθηκόντων των κοινοβουλευτικών Επιτροπών και εζητείτο, αφού εγένετο το διάβημα της Βουλής όπως η Νομική Επιτροπή ετοιμάση το κείμενον.

Αλλά εν ουδεμίā περιπτώσει αυτό αποτελούσε μίαν θέσιν της Νομικής Επιτροπής ότι αυτή εξήτασε το Νομοσχέδιον. Π.χ. εζητείτο υπό της Νομικής Επιτροπής να πη τας απόψεις της, να πη εάν μία εισήγησις ήτο από νομικής απόψεως ορθή. Και αυτό ήτο μία πράξις πλην των συνήθων εργασιών της Νομικής Επιτροπής. Αυτά τα παραδείγματα μπορώ να τα πολλαπλασιάσω. Ο σκοπός μου να δώσω αυτά είναι όπως τα γεγονότα δυνατόν να χωρισθούν εις δύο ένεκεν της φύσεως αυτών. Συμφώνως μιας καταστάσεως η Νομική Επιτροπή θεωρείται, όσον αφορά έν θέμα, ως αρμοδία Επιτροπή και εξετάζει το εν λόγω Νομοσχέδιον ως ανεξάρτητος Επιτροπή και εκδίδει την απόφασίν της. Η έκθεσις της Νομικής Επιτροπής η οποία αποτελει θέμα συζητήσεως απόψε είναι αυτής της φύσεως. Εν τοιαύτη δε περιπτώσει είμαι της απόψεως ότι δεν δύναται να διεξαχθή συζήτησις επί της εν λόγω εκθέσεως προτού περάσουν 48 ώραι από της κυκλοφορίας αυτής. Η Νομική Επιτροπή έχη εκφράσει γνώμην από νομοτεχνικής απόψεως κάτι το οποίον εις την πραγματικότητα δεν είναι από τα πρωταρχικά καθήκοντα της Νομικής Επιτροπής αλλά διά τον λόγον οτι τα μέλη της Επιτροπής είναι νομικοί, τουλάχιστον δικηγόροι, εζητήθη από αυτούς να κάμουν αυτό το καθήκον και το κάμουν ευχαρίστως. Διότι δυστυχώς η Βουλή μας δεν έχει ανεξάρτητους νομικούς συμβούλους. Φαντάζομαι ότι αι απόψεις μου και αι απόψεις του εντίμου Προέδρου της Βουλής επί του σημείου τούτου έχουν γίνει αντιληπται.

Επί του εν λόγω θέματος προσωπικώς δεν θέλω όπως επεκταθούν περισσότερον αι συζητήσεις. Δεν θέλω όπως αναβληθή η συζήτησις του Νομοσχεδίου με την δικαιολογίαν ότι δεν είμαι προετοιμασμένος. Απλούστατα είναι διά λόγους διαδικασίας, διά τον λόγον ότι η έκθεσις της Νομικής

Επιτροπής είχαν διανεμηθεί χθες όταν είχα ισχυρισθή ότι δεν δύναται το Νομοσχέδιον αυτό να συζητηθή απόψε. Ελπίζω όπως τα έντιμα μέλη της Βουλής θα με εύρουν δικαιολογημένον, διότι ήγειρα αυτό το θέμα, διότι εγώ πιστεύω ότι υπάρχει έν σφάλμα εις την διαδικασίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω εξετάσει προσεκτικά την έκθεσιν της Νομικής Επιτροπής. Η έκθεσις της Επιτροπής δεν εισέρχεται εις την ουσίαν, αλλά εις μεν το πρώτον άρθρον η διόρθωσις είναι καθαρώς νομοτεχνική· εις το δεύτερον σημείον το οποίον εγείρουν και πάλιν είναι νομοτεχνική, διότι δίδει καλύτερον ορισμόν της λέξεως «αμπελών»· ως επίσης και το τρίτον σημείον είναι καθαρώς νομοτεχνικόν. Ως εκ τούτου δεν υπάρχει κώλυμα όπως συζητηθή το Νομοσχέδιον και παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ (ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος
Λέλλος Δημητριάδης
Τίτος Φάνος
Χαλίτ Αλή Ριζά.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περι ού ο λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 13ην Νοεμβρίου 1963.

Τα μέλη της Επιτροπής έχουν την γνώμην ότι δέον να επενεχθούν αι ακόλουθοι τροποποιήσεις:

- (1) Εθεωρήθη περιττός ο εν εδαφίω (1) του άρθρου 2 ορισμός της λέξεως «Δημοκρατία» και απηλείφθη.
- (2) Ο εν τω αυτώ εδαφίω ορισμός της λέξεως «αμπελών» συνετάχθη εκ νέου ως εξής:

«αμπελών» σημαίνει τεμάχιον γης οιοδήποτε εμβαδού πεφυτευμένον εις αναλογίαν ουχί ελάσσονα των 200 φυτών αμπελού κατά σκάλαν».

Ο ως άνω ορισμός του όρου «αμπελών» προτείνεται υπό της Επιτροπής ως προτιμότερος εκείνου όστις περιείχεται εις το Νομοσχέδιον υπό την αρχικήν αυτού μορφήν.

- (3) Η ακόλουθος νέα παράγραφος (γ) προστίθεται μετά την παράγραφον (β) του άρθρου 8(2), των επομένων παραγράφων επαναριθμουμένων (δ) και (ε) αντιστοίχως.

«(γ) περί του χρονικού ορίου εντός του οποίου οτιδήποτε δύναται του παρόντος Νόμου χρήζει ή είναι δεκτικόν εκτελέσεως».

Εις το Νομοσχέδιον έχουν επενεχθή όλα αι προμνησθείσαι τροποποιήσεις ως και έτεροι γραμματικάι τοιαύται επηρεάζουσαι το Ελληνικόν κείμενον.

Ο εκ των μελών της Επιτροπής κ. Χαλίτ Αλή Ριζά εισηγήθη όπως ο διορισμός Λειτουργού Επισκοπήσεως και Καταγραφής δύναται του εδαφίου (1) του άρθρου 3 του Νομοσχεδίου γίνεται υπό του Υπουργού διότι ο δύναται του εν λόγω εδαφίου διορισθησόμενος δημόσιος υπάλληλος θα είναι μέλος του προσωπικού του Υπουργείου του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, ο κ. Αιμίλιος Φράγκος, ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Έχει τον λόγον ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης.

(Ο κ. Κληρίδης απεχώρησε αντικατασταθείς υπό του κ. Α. Αναστασιάδη).

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον έχει ως σκοπόν να καταστήση δυνατήν την επισκόπησιν της εν τη Δημοκρατία αμπελουργίας και την παρασκευήν βιβλίου καταγραφής απάντων των αμπελώνων, εις το οποίον θα καταγράφωνται τα εκάστοτε καθοριζόμενα στοιχεία, ήτοι η έκτασις του αμπελώνος, τα ονόματα του κυρίου ή κατόχου τούτου ο τύπος ή ποικιλία των εν αυτώ αμπελών και η υπολογιζόμενη παραγωγικότης αυτού. Το αμπελουργικόν πρόβλημα το οποίον θεωρείται ως έν εκ των σοβαρωτέρων προβλημάτων του τόπου μας και επηρεάζει μίαν πολυπληθή αγροτικήν τάξιν των επαρχιών Λεμεσού και Πάφου, ήτο επίμεινον ότι θα ετύγγανεν ιδιαιτέρας προσοχής εκ μέρους της Κυπριακής Κυβερνήσεως. Είναι γεγονός ότι η ριζική αντιμετώπισίς του χρειάζεται μεγάλην πίστωσιν χρόνου, και ως εκ τούτου δεν ενδείκνυται μέχρι της ριζικής λύσεώς του η ολοκληρωτική κατάργησις των επιχορηγήσεων, ήτις αποτελεί τον τελικόν σκοπόν μιας ορθής Κυβερνητικής πολιτικής. Ο επιδιωκόμενος σκοπός της καταγραφής των αμπελώνων, ήτις θα επιτευχθή διά της ψηφίσεως του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου, είναι υψίστης σημασίας, καθότι θα διευκολύνη αφ' ενός την τροποποίησιν του ισχύοντος συστήματος επιχορηγήσεων και αφ' ετέρου θα καταστήση δυνατόν τον έλεγχον των αμπελώνων. Ατυχώς το παρόν σύστημα επιχορηγήσεων των αμπελουργικών προϊόντων ενθαρρύνει την φύτευσιν αμπελών και επί παραγωγικής γης, περιλαμβανομένων και χαμηλών γαιών, αι οποίαι θα ηδύναντο να χρησιμοποιηθώσιν επωφελώς δι' άλλους σκοπούς.

Όταν το 1955 εισήχθη το σύστημα επιχορηγήσεων, ο σκοπός ήτο να εξασφαλισθή λογικόν βιοτικόν επίπεδον διά τον αμπελουργόν του οποίου η γη δεν ήτο κατάλληλος δι' οιοδήποτε άλλο πλην της αμπελού. Εν όψει του γεγονότος ότι η επιχορήγησις πληρώνεται αδιακρίτως χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν η αποδοτικότητα της γης, ο σκοπός αποτυγχάνει καθότι οι περισσότεροι εύποροι αμπελουργοί εις χαμηλάς γαίαις, αίτινες είναι αι περισσότερον αποδοτικάι, λαμβάνουν μεγαλύτεραν επιχορήγησιν. Μέχρις ότου ληφθή ριζικώς το αμπελουργικόν πρόβλημα και καταργηθή ολοκληρωτικώς η επιχορήγησις, εν τω μεταξύ θα πρέπει το παρόν σύστημα να τροποποιηθή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ):

Θα ήθελα να υπενθυμίσω το έντιμον Μέλος ότι το θέμα το οποίον συζητείται απόψε δεν είναι το ζήτημα της πολιτικής της Κυβερνήσεως επί της επιχορηγήσεως των αμπελουργικών προϊόντων. Θα παρεκάλουν δε το έντιμον Μέλος όπως μη προχωρήση θίγον το ζήτημα της επιχορηγήσεως, διότι τότε θα ήτο μία γενική συζήτησις επί του αμπελουργικού ζητήματος, το οποίον βεβαίως ενδιαφέρει πάρα πολύ συμφωνώ, τας δύο επαρχίας κυρίως, και θα ήτο δυνατόν να τεθή ως ζήτημα συζητήσεως εις άλλην συνεδρίασιν. Το ίδιον το έντιμον Μέλος θα ημπορούσε να το κάμη....

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Ήθελα να απαντήσω εις τον έντιμον Πρόεδρον ότι ακριβώς η σκοπιμότης και η μεγάλη σημασία του παρόντος Νομοσχεδίου είναι διά να διευκολύνη την Κυβέρνησιν να τροποποιήση το σύστημα της επιχορήσεως· επομένως η ομιλία μου ευρίσκειται εντός των πλαισίων του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου και θα παρακαλέσω τον κ. Πρόεδρον να με αφήση να συνεχίσω, διότι δεν θα επεκταθώ εκτός του θέματος του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Η καταγραφή των αμπελώνων έχει ως σκοπόν την τροποποίησιν της επιχορηγήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήμην διατεθειμένος να συμφωνήσω με το έντιμον Μέλος εάν ήμπουσε να αποδείξει ότι υπάρχει οιαδήποτε μεία επιχορηγήσεως εις το Νομοσχέδιον.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Ο σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να γίνη καταγραφή των αμπελώνων, και η καταγραφή των αμπελώνων γίνεται διά να βελτιωθή το σχέδιον των επιχορηγήσεων πρώτον, και δεύτερον διά να δοθή η ευκαιρία εις την Κυβέρνησιν να θέση έλεγchon επί των νέων φυτειών των αμπελώνων έχει άμεσον σχέσιν με το Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι. Αλλά δεν μπορούμεν να μεταπηδήσωμεν εις την πολιτική των επιχορηγήσεων χρησιμοποιώντας το Νομοσχέδιον αυτό ως έδαφος διά το πήδημα.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Μ' ακριβώς αναφέρομαι εις τους σκοπούς της Κυβερνήσεως που επιδιώκει την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου. Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να τροποποιήση τας επιχορηγήσεις, και δι' αυτόν τον λόγον, ομιλώντας εν παρόδω διά τους σκοπούς αυτούς, δεν εξέρχομαι του θέματος έντιμε κ. Πρόεδρε. Σας παρακαλώ να με αφήσετε να συνεχίσω και θα είμαι σύντομος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το ζήτημα το οποίον έθεσα είναι ότι μπορείτε να ομιλήσετε υπέρ του Νομοσχεδίου και να συνεχίσετε τον λόγον σας, διότι επιδιώκει καλύτερευσιν της πολιτικής της Κυβερνήσεως εις το ζήτημα της επιχορηγήσεως, αλλά δεν μπορείτε να συζητήσετε την πολιτική της επιχορηγήσεως.....

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

Εάν επιτρέπεται να μεταφρασθή επίσης, έντιμε κ. Πρόεδρε, διά να δυνηθώμεν να παρακολουθήσωμεν τας αγορεύσεις τας ιδικάς σας και των έντιμων συναδέλφων.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η ομιλία ευρίσκεται εντός των πλαισίων του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου. Δεν επεκτείνωμαι εις το ζήτημα των επιχορηγήσεων, απλώς αναφέρομαι εν παρόδω εις την σκοπιμότητα του Νομοσχεδίου που αφορά κυρίως εις το σύστημα των επιχορηγήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν είναι εν παρόδω μόνον, και δεν θα υπεισέλθη το έντιμον Μέλος εις την πολιτική της Κυβερνήσεως επί των επιχορηγήσεων, τότε δύναται να συνεχίση.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Εν παρόδω μόνον, διά να δείξω την σπουδαιότητα του Νομοσχεδίου. Προς εφαρμογήν όμως της τροποποιήσεως του συστήματος επιχορηγήσεως εις τρόπον ώστε να καταβάλληται αυτή επί στρεμματικής βάσεως, επιβάλλεται όπως οι σημερινοί αμπελώνες καταγραφούν και εξακριβωθή η αποδοτικότητα τούτων. Διά της καταγραφής των αμπελώνων θα καταστή δυνατόν εις την Κυβέρνησιν να εισαγάγη το νέον σύστημα επιχορηγήσεων, να μειώση το ποσόν των επιχορηγήσεων το καταβαλλόμενον σήμερα και να ασκή έλεγchon επί των νέων φυτειών, καθότι η αμπελουργική βιομηχανία εν Κύπρω επεξετάθη εις σημαντικών βαθμών κατά την διάρκεια των τελευταίων ολίγων ετών, η δε περιοχή η οποία καλλιεργείται σήμερα διά της αμπελου υπολογίζεται εις πλέον των 270.000 στρεμμάτων έναντι των 200.000 στρεμμάτων περίπου κατά το έτος 1946. Η μεγάλη αύξησις των αμπελώνων είναι αποτέλεσμα της πληρωμής επιχορηγήσεως διά σταφυλάς πωλουμένας εις τα οινοποιεία και της ανεξελέγκτου καλλιεργείας της αμπελου. Παρ' όλα ταύτα η ποσότης των σταφυλών και οίνων ήτις δύναται να εξαχθή ή να καταναλωθή εγχωρίως παραμένει κατά το μάλλον και ήττον σταθερά. Κατόπιν τούτου η μόνη αποτελεσματική θεραπεία θα ήτο ο έλεγχος των φυτειών, πράγμα το οποίον μετά την καταγραφή των αμπελώνων θα είναι πολύ ευκολώ-

τερον. Διά του ελέγχου των αμπελώνων θα περιορισθή η έκτασις των γαιών εις τας οποίας καλλιεργείται η άμπελος και θα διευκολύνη το πρόβλημα της αμπελουργίας.

Εκ των όσων εξεθέσαμεν καταδεικνύεται πλήρως η επιτακτική ανάγκη της ψήφισεως εις νόμον του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου του οποίου την ψήφισιν επικροτούμεν ενθέρμως από του βήματος της Βουλής, καθότι θεωρούμεν τούτο ως το πρώτον νομοθετικόν βήμα της Κυπριακής Κυβερνήσεως προς λύσιν του αμπελουργικού προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Αμιλιος Φράγκος έχει τον λόγον.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδέλφοι.

Η κατάθεσις υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας εις την Βουλήν του Νομοσχεδίου περί Αμπελουργίας και Αμπελώνων (Επισκόπησις και Καταγραφή), αποτελεί την πρώτην θετικήν απόφασιν της Κυβερνήσεως προς αντιμετώπισιν διά νομοθετικών μέτρων του σοβαρωτάτου αμπελουργικού προβλήματος.

Την καταγραφή των αμπελώνων εισηγήθη η κατά το 1961 συσταθείσα Επιτροπή διά την μελέτην του όλου προβλήματος. Αλλά προ πολλού, και επί αποικιοκρατίας ακόμα, ως και άλλοι ενδιαφερόμενοι εισηγήθησαν, διά στατιστικούς λόγους, εις την Κυβέρνησιν την καταγραφήν των αμπελώνων. Βασικοί λόγοι επιβάλλον την καταγραφήν των αμπελώνων εν Κύπρω. Τοιούτοι βασικοί λόγοι είναι, πρώτον, η συμμετοχή της Κύπρου ως μέλους εις το Διεθνές Γραφείον Οίνων και Αμπελώνων του εγχατεστημένου εις Παρισίους, και το οποίον απαιτεί όπως κρατώνται στατιστικά και υποβάλλονται πληροφορίαι σχετικά με την αμπελουργίαν εις το εν λόγω Γραφείον.

Δεύτερον, με την ίδρυσιν του Συμβουλίου της Ευρώπης έχον ως έδραν το Στρασβούργον, το Συμβούλιον τούτο εκτός των άλλων θεμάτων επιλαμβάνεται και του θέματος της αμπελουργίας και οινοποιείας. Λόγω δε του ότι μία των αποφάσεων του είναι όπως καθορισθών τύποι κρασιού βάσει ποικιλιών και περιοχών, το μέτρον της καταγραφής των αμπελώνων καθίσταται επιτακτικόν και εις την Κύπρον.

Τρίτον, η ίδρυσις της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος. Αι Επιτροπαι αυτής που επιλαμβάνονται του θέματος της αμπελουργίας εκτός του ότι υιοθέτησαν τας εισηγήσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης προχωρούν περαιτέρω και ζητούν επιβολήν ελέγχου επί της παραγωγής και τιμών διαθέσεως πλην τούτων όμως η διά νόμου καταγραφή των αμπελώνων θα έχη διά την Κύπρον και τα ακόλουθα σοβαρά πλεονεκτήματα:

1. Θα ταξινομηθών οι αμπελώνες όσον αφορά την αποδοτικότητα των ποιοτικώς και ποσοτικώς, που θα βοηθήση την Κυβέρνησιν εις την εφαρμογήν δικαιότερας κατανομής της επιχορηγήσεως διά τα αμπελουργικά προϊόντα.
2. Θα υποβοηθήση εις τον διαχωρισμόν ζωνών βάσει των οποίων εκάστη περιοχή αναλόγως των εδαφολογικών και κλιματολογικών συνθηκών της να καλλιεργή και τας αναλόγως ποικιλίας αμπελου.
3. Θα βοηθήση την Κυβέρνησιν όπως καθορίση τας ζώνας αι οποiai υποφέρουν συχνότερον εκ θεομηνιών διά την εφαρμογήν βελτιωμένου γεωργικού σχεδίου ταμείου ασφαλίσεως.
4. Εις περίπτωσιν περιορισμού της επεκτάσεως των φυτειών και αναμπελώσεως των παλαιών τοιούτων διά καταλληλοτέρων ποικιλιών, η καταγραφή των αμπελώνων είναι απολύτως αναγκαία.

Δι' όλους τους εκτεθέντας λόγους το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον ψηφίζόμενον, όπως πιστεύω, εντός ολίγου εις νόμον, θα αποτελέση την απαρχήν σειράς νομοθετικών μέτρων τα οποία θα επακολουθήσουν, ως ελπίζω, και τα οποία θα θέσουν τας βάσεις μιας ριζικής αντιμετώπισεως του σοβαρωτάτου αυτού προβλήματος των αμπελουργών, από το οποίον περί τας 30.000 οικογένειαι είναι αμέσως ή εμμέσως οικονομικώς εξαρτώμεναι, και το οποίον διαδραματίζει τόσον

σημαντικόν ρόλον εις την καθόλου οικονομίαν της Δημοκρατίας. Όμως η απλή ψήφισις αυτού του νόμου δεν είναι αρκετή. Πρέπει οι αρμόδιοι να επιληφθούν αμέσως της εφαρμογής του νόμου αυτού, διότι η διαδικασία θα απαιτήσει μακράν χρονικήν περίοδον. Η όλη εργασία πρέπει να επιτελεσθή με την προσήκουσαν προσοχήν και διακριτικότητα, ώστε να αποφεύγουν περιττά ενοχλήσεις και ταλαιπωρία εις τους αμπελοουργούς. Πρέπει επίσης οι αμεσώτερον ενδιαφερόμενοι αμπελοουργοί να επιδείξουν πνεύμα συνεργασίας και κατανοήσεως, διότι μόνον έτσι θα καταστή δυνατή η όσον το δυνατόν ταχύτερα καταγραφή των αμπελώνων των. Διά τους εκτεθέντας λόγους θα ψηφίσω υπέρ της θεσπίσεως του εν λόγω Νομοσχεδίου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε της Βουλής, έντιμοι συνάδελφοι.

Το Νομοσχέδιον το οποίον αποτελεί απόψε θέμα συζήτησεως δεν αφορά την ουσίαν του εν λόγω Νομοσχεδίου. Είναι ένα θέμα η φύσις του οποίου είναι προετοιμαστικόν χαρακτήρος διά την συζήτησιν του εν λόγω Νομοσχεδίου. Είναι περιττόν να πη τις ότι έν των σημαντικώτερων σημείων του γεωργικού οικονομικού τομέως της χώρας μας είναι η αμπελοურγία. Η πρόδοσις της αμπελοურγίας το να καταστή δηλαδή η αμπελοურγία αποδοτικώτερα και να δυναθής να συμβάλλη εις μεγαλύτερον βαθμόν εις την οικονομίαν του τόπου, είναι επιθυμητή και ταυτοχρόνως μπορεί να διαδραματίση σημαντικόν ρόλον εις την οικονομικήν ανάπτυξιν του τόπου μας.

Ως αποτέλεσμα της ψηφίσεως εις Νόμον του υπό συζήτησιν ευρισκομένου Νομοσχεδίου μέσον των διαδικασιών αι οποίαι θα γίνουν, πιστεύομεν, θέλομεν να πιστεύομεν ότι θα υποβοηθηθή η ανάπτυξις της αμπελοურγίας. Η αγροτική κατάστασις μας δεν είναι καλή και έχομεν υστερήσει ακόμη εις την προσπάθειαν διά να την ορθοποδησωμεν.

Διά τον λόγον αυτόν δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οιαδήποτε διαδικασία και οιονδήποτε μέτρον το οποίον θα ληφθή διά την πρόδον της αμπελοურγίας και της οικονομίας του τόπου θα τα αντιμετωπίσωμεν καλώς. Διά τον λόγον αυτόν το εν λόγω Νομοσχέδιον το ευρισκομεν καλόν και η στάσις μας όσον αφορά το εν λόγω Νομοσχέδιον είναι πολύ θετική. Από ότι εμφανίζεται εις την έκθεσιν της Νομικής Επιτροπής η οποία μελέτησε το εν λόγω Νομοσχέδιον και πάλιν ετήρησα, επεφύλαξα το δικαίωμά μου όσον αφορά ένα ουσιώδες πρόβλημα διαδικασίας.

Θα ήτο ορθότερον να πω ότι μέσον της εν λόγω εκθέσεως έχω υποβάλει μίαν εισήγησιν εις την Βουλήν. Το εν λόγω θέμα αφορά το πρώτον εδάφιο του άρθρου 3 του Νομοσχεδίου. Συμφώνως του εν λόγω εδαφίου επιφορτίζεται με καθήκον εις πρωτοκαλλητής ο οποίος θα είναι υπεύθυνος με την καταγραφήν. Αυτός ο πρωτοκαλλητής θα είναι ένας υπάλληλος του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Δηλαδή εις υπάλληλος ο οποίος είναι μέλος του προσωπικού του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων θα εξουσιοδοτηται διά την εφαρμογήν του Νόμου ως πρωτοκαλλητής, ως Λειτουργός Επισκοπήσεως. Θα υπάρχουν και υπάλληλοι οι οποίοι θα υποβοηθούν αυτόν τον Λειτουργόν Επισκοπήσεως και αυτοί οι υπάλληλοι θα είναι επίσης υπάλληλοι μέλη του προσωπικού του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων διότι, διά τον σκοπόν της εφαρμογής του εν λόγω Νόμου θα λειτουργούν αυτοί ως βοηθοί του Λειτουργού Επισκοπήσεως και Καταγραφής. Ο Λειτουργός διά την Επισκοπήσιν και καταγραφήν θα εξουσιοδοτηται υπό του Υπουργικού Συμβουλίου, δηλαδή το ίδιον το Υπουργικόν Συμβούλιον θα αποφασίση ποίος υπάλληλος του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων θα είναι Λειτουργός Επισκοπήσεως και Καταγραφής. Και τους βοηθούς του Λειτουργού θα τους υποδείξη ο Υπουργός Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Ως γνωστόν και εις την πραγματικότητα και συμφώνως του

Συντάγματος ο αρχηγός ενός Υπουργείου είναι ο Υπουργός του εν λόγω Υπουργείου. Και ένας Υπουργός είναι υπεύθυνος και εξουσιοδοτημένος διά να επιβλέπει να γίνεται η εργασία η οποία εμπίπτει εντός των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου αυτού. Εάν το πρόσωπον το οποίον θα ορισθή ως Λειτουργός θα ορίζεται μεταξύ των υπαλλήλων τα οποία είναι μέλη οιονδήποτε Υπουργείου και εν τοιαύτη δε περιπτώσει δεν καθορίζεται υπάλληλος ποίου Υπουργείου, θα είναι τότε ίσως δυνατόν να θεωρηθή εύλογον όπως το Υπουργικόν Συμβούλιον ορίση τον εν λόγω Υπουργόν. Αλλ' όπως φαίνεται ρητώς εις το εν λόγω Νομοσχέδιον εκείνος ο οποίος θα ορισθή ως Λειτουργός θα είναι υπάλληλος του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και ο Υπουργός του Υπουργείου εις το οποίον ανήκει το εν λόγω πρόσωπον θα έπρεπε να είναι το πρόσωπον, η αρχή η οποία θα ορίση αυτόν, όπως θα διορίζη και τους βοηθούς αυτού.

Αφού είναι ένας υπάλληλος του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων πρέπει να του ανατεθούν συμφώνως του εν λόγω Νόμου νέα καθήκοντα και είναι πολύ φυσικόν όπως ορίση ο Υπουργός του Υπουργείου του τον υπάλληλον ο οποίος θα εξασκή αυτό το λειτουργήμα. Δεν χρειάζεται να αγορευσω πολύ, αλλά σίγουρα δεν θα υπάρχει οιονδήποτε ο οποίος ξέρει την αρμοδιότητα των υπαλλήλων πλην του Υπουργού του εν λόγω Υπουργείου. Εις το παρελθόν εις ωρισμένους Νόμους τους οποίους εψηφίσαμεν, και ως παράδειγμα θα δώσω τον Νόμον του 1962 διά την ρύθμισιν των εμπορευμάτων, όταν υπάρχει λόγος όπως εξουσιοδοτηθή οιονδήποτε υπάλληλος κάποιου Υπουργείου διά την εφαρμογήν ωρισμένων κανόνων του εν λόγω Νόμου, αυτόν τον ορισμόν θα τον κάμνη ο αρμόδιος Υπουργός.

Συμφώνως του Νόμου τον οποίον έχω δώσει ως παράδειγμα υπάρχει ανάγκη όπως διορισθούν υπάλληλοι ελέγχου αγορανομίας. Αυτοί οι υπάλληλοι θα είναι υπάλληλοι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας. Οι υπάλληλοι οι οποίοι θα εξασκούν έλεγχον αγορανομίας, ποίοι θα είναι, το ορίζει, ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας. Είναι δυνατόν να δοθή κατά τον ίδιον τρόπον παράδειγμα και δι' άλλους Νόμους αλλά δεν είναι δυνατόν να αγορευσω περισσότερον επί του σημείου τούτου.

Τα όσα έχω πει είναι ένα θέμα μιας ευθείας διοικήσεως και λογικής και αναγιγνώσκοντας το Νομοσχέδιον μου κινεί την περιέργειαν ότι θέλουν τα πρόσωπα τα οποία θα ασχολούνται με την εφαρμογήν του εν λόγω Νόμου να διορίζονται από πρόσωπα τα οποία θα είναι εκτός του αρμόδιου Υπουργείου. Τα καθήκοντα και των Λειτουργών Επισκοπήσεως αναμφιβόλως θα είναι ωφέλιμα καθήκοντα και οιαδήποτε και εάν είναι τα πρόσωπα τα οποία θα εξασκούν αυτά τα καθήκοντα δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρέπει να διορίζονται συμφώνως των διατάξεων του Νόμου. Δηλαδή ελπίζω ότι το ποίος θα διορίζη τον υπάλληλον δεν θα επηρεάζη την λειτουργίαν του Νόμου. Και δεν υπάρχει όμως αμφιβολία ότι τα πρόσωπα τα οποία θα εξουσιοδοτηθούν θα είναι τα καταλληλότερα και αυτό έχει μεγάλην σημασίαν από απόψεως του Νόμου. Και κατά την άποψίν μου το καταλληλότερον πρόσωπον το οποίον θα εκλέξη, θα διορίση τους εν λόγω Λειτουργούς, είναι ο Υπουργός του Υπουργείου εις το οποίον ανήκουν αυτά τα πρόσωπα.

Εις την δευτέραν ανάγνωσιν του εν λόγω Νομοσχεδίου, όταν το εν λόγω άρθρον τεθή υπό συζήτησιν, θα κάμω εισήγησιν όπως ο Λειτουργός ορισθή υπό του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Ελπίζω ότι, όπως ανέφερα και προ ολίγου, αυτήν την εισήγησίν μου η οποία είναι λογική και διοικητικής φύσεως θα την υποστηρίξω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν.

ΟΥΜ. ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Θέλω να πω και εγώ δύο, τρία λόγια όσον αφορά το άρθρον 3 του ενώπιόν μας ευρισκομένου Νομοσχεδίου.

Συμφώνως του εν λόγω άρθρου, εις την εφαρμογήν του εν λόγω Νόμου, περιλαμβάνεται η διάταξις συμφώνως της οποίας ο υπεύθυνος Λειτουργός θα διορίζεται υπό του Υπουργικού Συμβουλίου λαμβανόμενος μεταξύ των μελών του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Ο έντιμος συνάδελφός μου, κ. Χαλίτ, έχει δώσει ευρείας επεξηγήσεις και αγορεύσεις επί του σημείου τούτου. Θέλω να προσθέσω ότι συμμερίζομαι απολύτως τας απόψεις του και ειδικώς θέλω να υπογραμμίσω το εξής σημείον.

Εις άλλους Νόμους τους οποίους εψηφίσαμεν προηγουμένως εις την Βουλήν εις παρομοίαις φύσεως καταστάσεις το δικαίωμα του διορισμού εις τας προβλεπομένας θέσεις ενός Υπουργείου εδίδετο εις τον Υπουργόν του εν λόγω Υπουργείου. Ειδικώς εις την σύστασιν της Επιτροπής η οποία περιλαμβάνεται εις τας διατάξεις του περί Πνευμονοκοινασσεως Νόμου η επιλογή δίδεται αποκλειστικώς εις τον Υπουργόν. Ίσως υπάρχουν πολλοί άλλοι Νόμοι τους οποίους εψηφισεν αυτή Βουλή και μπορούμεν να δώσωμεν παραδείγματα αλλά χαρακτηριστικώς ενθυμούμαι ένα Νόμον και τον δίδω ως παράδειγμα. Κατά την άποψίν μου εις παρομοίαις φύσεως καταστάσεις δεν ενδείκνυται να δίδεται το δικαίωμα του διορίζειν τινά εις τον Υπουργόν και εις άλλον Νομοσχέδιον να δίδεται το δικαίωμα εις το Υπουργικόν Συμβούλιον· τούτο κατά την άποψίν μου δεν είναι ορθόν. Αυτός δεν είναι διορισμός ενός νέου υπαλλήλου, διότι εάν είναι διορισμός ενός νέου υπαλλήλου τότε αυτό είναι εντός των αρμοδιοτήτων της Δημοσίας Υπηρεσίας.

Αυτά αποτελούν απλά πράγματα, διότι εις την ουσίαν γίνεται κατανομή της εργασίας εις έν Υπουργείον και εξουσιοδοτούνται οι υπάλληλοι αναλόγως. Και συμφώνως του άρθρου 58 του Συντάγματος εις Υπουργός είναι ο αρχηγός του Υπουργείου του και συμφώνως της παραγράφου (α) του άρθρου 58(2) του Συντάγματος και συμφώνως του άρθρου 58(2) την σύνταξιν των κανονισμών των αφορώντων εις το Υπουργείον αυτού προς υποβολήν εις το Υπουργικόν Συμβούλιον έχει ο Υπουργός. Συμφώνως της παραγράφου (γ) την έκδοσιν διαταγών και γενικών οδηγιών προς εκτέλεσιν οιοδήποτε Νόμου αφορώντος εις το Υπουργείον αυτού και προς εκτέλεσιν οιοδήποτε διατάγματος και κανονισμού στηριζομένου επί τοιούτου Νόμου. Εξετάζοντες έν απλούν ζήτημα του εδαφίου (1) του άρθρου 3, βλέπωμεν ότι την κατανομήν εργασίας την δίδομεν εις το Υπουργικόν Συμβούλιον, ενώ και τον διορισμόν των βοηθών του Λειτουργού την δίδομεν εις το Υπουργικόν Συμβούλιον, πράγμα το οποίον αποτελεί μίαν αντίφασιν. Διά τον λόγον αυτόν συμμερίζομαι τας απόψεις του εντίμου συνάδελφου κ. Χαλίτ και προτείνω όπως το δικαίωμα του διορισμού δίδεται εις τον Υπουργόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Λυσαριδής.

Β. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, θα απασχολήσω μόνον επ' ολίγον την Βουλήν διά να είπω ότι πιστεύω ότι η ερμηνεία η οποία εδόθη είναι εντελώς λανθασμένη.

Είναι γεγονός ότι ο Υπουργός είναι εξουσιοδοτημένος να δημιουργή κανονισμούς και να εφαρμόζη δικυκτικά μέτρα εις το Υπουργείον του. Δηλαδή η εξουσιοδότησις του είναι να εφαρμόζη τον νόμον τον οποίον έχει ψηφίσει η Βουλή διά συμπληρωματικών κανονισμών. Αυτό δεν προδικάζει ότι αυτή η Βουλή δεν δικαιούται να ψηφίση την α ή β μορφήν του νόμου. Και εάν αυτή η Βουλή πιστεύη ότι ορθόν είναι να ψηφίση εις τον νόμον ότι το α πρόσωπον ή το α Συμβούλιον πρέπει διά του νόμου να καθορίζεται, ότι διορίζονται υπό του α ή β σώματος, αυτό είναι δικαίωμα αυτής της Βουλής.

Αφού και επ' όσον ψηφίσωμεν αυτόν τον νόμον τότε επί τη βάσει του νόμου τον οποίον έχομεν ψηφίσει δικαιούται ο Υπουργός να συντάσση κανονισμούς και να εφαρμόζη τον νόμον.

Δι' αυτό πιστεύω ότι η επιχειρηματολογία η οποία εδόθη επ' αυτού του θέματος, ότι το Σύνταγμα επιβάλλει όπως οι κανονισμοί συντάσσονται υπό του Υπουργού, κακώς ηρμηνεύθη, διότι εδώ δεν πρόκειται περί κανονισμών, διότι ακόμη ο νόμος εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής. Αφού εγκριθή ο νόμος ως κάμη ο Υπουργός τους κανονισμούς του επί τη βάσει του νόμου.

Πιστεύω δε ότι θα πρέπει ο νόμος να ψηφισθή ως έχει, δεδομένου ότι πλην των άλλων επιχειρημάτων εις την δεδομένη αυτήν περίπτωσιν ταλαντεύομαι να παραδεχθώ ότι αποτελεί αρμοδιότητα ενός και μόνου Υπουργού.

Πιστεύω ότι αι αρμοδιότητες επεκτείνονται πέραν του ενός Υπουργείου. Το θέμα είναι πλέον περίπλοκον από όσον εκ πρώτης όψεως ενεφανίσθη ενώπιον της Βουλής υπό άλλων ομιλητών. Δι' αυτό πιστεύω ότι ο νόμος πρέπει να ψηφισθή ως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Θα ήθελα να προσθέσω ολίγα τινά επί του ιδίου ακριβώς σημείου με το οποίον ησχολήθη ο έντιμος συνάδελφος κ. Λυσαριδής εις απάντησιν της επιχειρηματολογίας των Τούρκων συνάδελφων. Εάν αντελήφθη καλώς η κυρία επιχειρηματολογία των εντίμων Τούρκων συνάδελφων ήτο ότι, δεδομένου ότι το θέμα το οποίον προβλέπεται υπό του παρόντος Νομοσχεδίου ανάγεται εις την αρμοδιότητα του Υπουργείου Γεωργίας, θα πρέπει τόσο το θέμα του διορισμού του Λειτουργού Επισκοπήσεως και Καταγραφής όσον και το θέμα του καταρτισμού κανονισμών να ανάγονται εις την αρμοδιότητα του Υπουργού τούτου. Όπως πολύ ορθά ετόνισεν ο έντιμος συνάδελφος κ. Λυσαριδής τα θέματα τα οποία προβλέπονται εις το Νομοσχέδιον αυτό έχουν ευρύτερας και γενικώτερας επιπτώσεις διά τας οποίας αναμφιβόλως ενδιαφέρονται περισσότερα Υπουργεία. Θα ήθελα εν προκειμένω να αναγνώσω την αιτιολογικήν έκθεσιν του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας η οποία συνοδεύει το παρόν Νομοσχέδιον.

«Διά να καταστή ευχερεστέρα η όλη πολιτική διά την αναδιοργάνωσιν και την επί καλλιτέρας βάσεως θέσιν της οινοβιομηχανίας θα ήτο αναγκαία η διενέργεια επισκοπήσεως περί την αμπελοργίαν εν τη Δημοκρατία ως και η ως αποτέλεσμα της τοιαύτης επισκοπήσεως κατάρτισις Βιβλίου Καταγραφής εν ώ θα καταγράφονται άπαντες οι νυν υπάρχοντες αμπελώνες, λαμβανομένης υπ' όψιν κυρίως της παραγωγικότητος αυτών.

Ούτος είναι και ο σκοπός του προτεινομένου Νόμου.

Τοιαύτην επισκόπησιν και παρασκευήν βιβλίου καταγραφής αμπελώνων προβλέπει και εισηγγείται η Επιτροπή Εμπειρογνομώνων του Συμβουλίου της Ευρώπης επί της παραγωγής και της εμπορικής τοποθετήσεως προϊόντων της αμπελού και οινοπνευματωδών, ως μέρος του όλου σχεδίου δι' ενοποίησης της εν προκειμένω νομοθεσίας και πολιτικής».

Εκ της αναγνώσεως της αιτιολογικής αυτής εκθέσεως του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας καθίσταται σαφές ότι διά τα ζητήματα τα προβλεπόμενα υπό του Νομοσχεδίου αυτού ενδιαφέρεται εξ ίσου και το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας. Συνεπώς τίποτε το άστοπον δεν υπάρχει εις τας διατάξεις του Νομοσχεδίου διά των οποίων προβλέπεται ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον διορίζει τον Λειτουργόν και ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον συντάσσει τους κανονισμούς δυνάμει του νόμου τούτου.

Δι' όλους αυτούς τους λόγους προτείνω όπως η Βουλή υιοθετήση τας εισηγήσεις της Εκτελεστικής Εξουσίας και ψηφίση το Νομοσχέδιον όπως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας τουλάχιστον καθ' όσον αφορά τας διατάξεις αυτάς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί θέματος αρχής, παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέρα κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου αναγιγνώσκοντες τους πλαγιολίτους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 'Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρον 1 εγκριθί;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του δευτέρου άρθρου;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργός Επισκοπήσεως και Καταγραφής και βοηθός αυτού. 'Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Επί του εν λόγω θέματος δεν θέλω να αγορεύσω ξανά. Θέλω όμως μετά συντόμου εξηγήσεως να κάμω την εισήγησίν μου. Η εισήγησίς μου αφορά το εδάφιον (1) του άρθρου 3 και όπως εδήλωσα ήδη εις την αγόρευσίν μου το αρμόδιον σώμα το οποίο θα διορίζη αντί να είναι το Υπουργικόν Συμβούλιον προτείνω να είναι ο Υπουργός, δηλαδή εις το κείμενον εις την τετάρτην γραμμήν του εδαφίου (1) του εν λόγω Νομοσχεδίου ο όρος αντί να είναι το «Υπουργικόν Συμβούλιον» αυτός να απαλειφθή και να το αντικαταστήσῃ ο «Υπουργός». Επιπροσθέτως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το εν λόγω Νομοσχέδιον εμμέσως έστω και εάν ενδιαφέρη και οιοδήποτε άλλον Υπουργείον κατ' ουσίαν αφορά το Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, ένεκεν δε τούτου ο Υπουργός ο οποίος θα είναι υπεύθυνος διά την εφαρμογήν του εν λόγω Νόμου θα πρέπει να είναι ο Υπουργός Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων. Ως εκ τούτου από το Τουρκικόν κείμενον του εδαφίου (1) του άρθρου 3 του Νομοσχεδίου, εκείνο το οποίο εμφανίζεται εις την 7ην και 7ην γραμμήν του Τουρκικόν κείμενον του εδαφίου (1), να απαλειφθούσιν αι λέξεις «όστις και θα είναι υπεύθυνος διά την εφαρμογήν του παρόντος Νόμου.»

Εάν η εισήγησίς μου γίνη αποδεκτή το εδάφιον (1) του άρθρου 3 θα έχη ως εξής. Το κείμενον θα έχη ως εξής:

Διά να καταστή δυνατή η επισκόπησις της εν τη Δημοκρατία αμπελοουργίας και η μετά ταύτα ετοιμασία βιβλίου καταγραφής αμπέλων, ο Υπουργός θα ορίζη δημόσιον υπάλληλον υπηρετούντα παρά τω Υπουργείω ως Λειτουργόν Επισκοπήσεως και Καταγραφής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η πρότασις του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά είναι καθαρή, αποτελείται από δύο σκέλη.

Το πρώτον σκέλος είναι η πρότασις του να αντικατασταθί το «Υπουργικόν Συμβούλιον» διά της λέξεως «Υπουργός», η οποία λέξις «Υπουργός» ορίζεται εις το άρθρον 3 εδάφιον (1) του Νομοσχεδίου.

Η δευτέρα πρότασις του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά είναι να απαλειφθί η διάταξις εκείνη του Νόμου της οποίας ο διορισθησόμενος υπάλληλος θα επωμίζεται την ευθύνην της εφαρμογής του παρόντος Νόμου. Σχετικώς με την πρότασιν, την δευτέρα πρότασιν του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, θα ήθελα να υποδείξω εις τα έντιμα Μέλη ότι ο Υπουργός θα διορίση, εφ' όσον τούτο είναι αναγκαίον, ετέρους δημοσίους υπαλλήλους υπηρετούντας παρά τω Υπουργείω ίνα βοηθώσι τον Λειτουργόν Επισκοπήσεως και Καταγραφής και εκτελώσι τα καθή-

κοντα άτινα ο ως άνω Λειτουργός ήθελεν αναθέσει εις αυτούς αναφορικώς προς την εφαρμογήν του παρόντος Νόμου. Ο Υπουργός δυνάμει του εδαφίου (2) του άρθρου 3 θα διορίζη, εν πάση περιπτώσει, λειτουργούς οι οποίοι θα βοηθούσιν τον Λειτουργόν Επισκοπήσεως και Καταγραφής, ο οποίος θα διορισθί δυνάμει του εδαφίου (1) του άρθρου 3. Και εάν επομένως γίνη αποδεκτή η δευτέρα πρότασις του εντίμου κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, είναι δυνατόν να μην υπάρξη κανείς ο οποίος θα είναι υπεύθυνος διά την εφαρμογήν του νόμου αυτού εις το επίπεδον της Δημοσίας Υπηρεσίας και ουχί βεβαίως εις το Υπουργικόν επίπεδον. Κατόπιν της επεξηγήσεως αυτής θέτω εις ψηφοφορίαν την πρώτην τροπολογίαν του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Ποίοι συμφωνούν όπως το Υπουργικόν Συμβούλιον...

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εδώσετε μίαν εξήγησιν και είμαι υποχρεωμένος να απαντήσω εις αυτήν. Φαντάζομαι ότι το εδάφιον (1) και το εδάφιον (2) θα τεθούν εις ψηφοφορίαν κεχωρισμένως και ότι είναι εν πλήρει γνώσει μου ότι θα χρειάζεται μία τροποποίησις όπως το εδάφιον (2) συνάδη προς το εδάφιον (1) εν τοιαύτη περιπτώσει δεν σημαίνει ότι θα υπάρξη αρχή η οποία θα είναι υπεύθυνος διά την εφαρμογήν του παρόντος Νόμου, διότι ο Νόμος κατά γενικήν ομολογίαν, γενικώς ομιλούντες, θα εφαρμόζεται υπο του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δι' αυτό έκαμα την διάκρισιν των διαφορών των δύο επιπέδων, του δημοσιουπαλληλικού επιπέδου και του επιπέδου του Υπουργικού. Εν πάση περιπτώσει η πρόθεσις μου είναι να θέσω την πρώτην πρότασιν του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά εις ψηφοφορίαν.

Ποίοι συμφωνούν όπως εις την τετάρτην γραμμήν, δηλαδή στο Υπουργικόν Συμβούλιον» αντικατασταθί διά της λέξεως «ο Υπουργός»;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι δεν ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η τροπολογία του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά δεν έγινε αποδεκτή.

Ποίοι ψηφίζουν όπως η φράσις «όστις και θα είναι υπεύθυνος διά την εφαρμογήν του παρόντος Νόμου» απαλειφθί από το εδάφιον (1) του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η τροπολογία δεν έγινε αποδεκτή.

Ποίοι ψηφίζουν το άρθρον 3 ως ανεγνώσθη;

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έννοείτε το εδάφιον (1) του άρθρου 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 3 ολόκληρον, εκτός εάν θα κάμετε τροπολογίαν εις το εδάφιον (2) του άρθρου 3.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει να εκθέσω τα εξής:

Από το εδάφιο (1) του άρθρου 3 διά τον λόγον ότι δεν ενεκρίθη η εισήγησις όπως απαλειφθούν, αι λέξεις «όστις και θα είναι υπεύθυνος διά την εφαρμογήν του παρόντος Νόμου» εν τωαύτη περιπτώσει δεν θα υπάρχει ανάγκη όπως κάμω την εισήγησιν την οποίαν ήθελον να κάμω όσον αφορά το εδάφιο (2) του άρθρου 3, διότι εάν η εν λόγω εισήγησις εγένετο αποδεκτή, εις το εδάφιο (2), θα έκαμνα την πρότασιν όπως «και θα είναι υπεύθυνος διά την εφαρμογήν του εν λόγω Νόμου», αυταί αι λέξεις να απαλειφθούν. Επομένως θα ήτο άτοπον να κάμω τώρα αυτήν την εισήγησιν εν όψει του γεγονότος ότι διά της πλειοψηφίας της Βουλής η ίδια ορολογία υπάρχει εις το προηγούμενον εδάφιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά δεν κάμνει καμίαν τροπολογίαν εις το εδάφιο (2) του άρθρου 3.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 3 εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διενέργεια Επισκοπήσεως υπό του Λειτουργού Επισκοπήσεως και Καταγραφής. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το άρθρον 4 εγκριθί;

Μη υπάρχουσής ενστάσεως το άρθρον 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Βιβλίον Καταγραφής. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το άρθρον 5 εγκριθί;

Μη υπάρχουσής ενστάσεως το άρθρον 5 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αναθεώρησις Βιβλίου Καταγραφής. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το άρθρον 6 εγκριθί;

Το άρθρον 6 εγκρίνεται μη υπάρχουσής ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αδικήματα. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το άρθρον 7 εγκριθί;

Το άρθρον 7 εγκρίνεται μη υπάρχουσής ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κανονισμοί. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το άρθρον 8 εγκριθί;

Το άρθρον 8 ενεκρίθη άνευ ενστάσεως.

Και τώρα παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του συντόμου τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Αμπελοουργίας και Αμπελώνων (Επισκοπήσεως και Καταγραφής) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το Νομοσχέδιον εγκριθί εις νόμον; (Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσής ενστάσεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις νόμον.

Θα ήθελα να ερωτήσω τους εντίμους Γραμματείς εάν υπάρχει άλλη ετοιμή νομοθετική εργασία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεν υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Γ της ημερησίας διατάξεως — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1963.

(2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 20) του 1963.

(3) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 8ην Νοεμβρίου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 (Αρ. 1 του 1963) και τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1963 (Αρ. 2 του 1963).

(4) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 11ην Νοεμβρίου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1962 (Αρ. 14 του 1962).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο περί Ειδικεύσεως.....

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εάν επιτρέπεται, έντιμη κ. Πρόεδρε, να αναγνώσω το Τουρκικόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ανάγνωσις των Νομοσχεδίων εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νομοσχέδιον (Αρ. 18) του 1963 καθώς και το περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νομοσχέδιον (Αρ. 20) του 1963, παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών προς μελέτην και υποβολήν εκθέσεως.

Τα υπόλοιπα έγγραφα τα οποία κατετέθησαν απόψε υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού προς μελέτην και υποβολήν εκθέσεως.

Και τώρα εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Δ της ημερησίας διατάξεως. Το θέμα είναι το εγγραφέν υπό του κ. Παναγιώτη Τουμαζή. Ως ενθυμείσθε το θέμα αυτό συνεζητήθη ευρύτατα εις την προηγουμένην συνεδρίασιν, υπήρχαν ωρισμένοι ομιληταί οι οποίοι εξέφρασαν επιθυμίαν όπως ομιλήσουν εις επομένην συνεδρίασιν, και αυτοί είναι ο λόγος που ενεγράφη εις το Κεφάλαιον Δ.

Εάν υπάρχουν ομιληταί επί του θέματος αυτού θα παρακαλούν τους εντίμους Βουλευτάς να το δηλώσουν.

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου έχει τον λόγον.

Α. ΓΙΑΓΚΟΤ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε.

Επανειλημμένως έχω εκφράσει τας απόψεις μου από του βήματος τούτου επί του σοβαρού θέματος του αρδευτικού προβλήματος και των υπογείων νερών, το οποίον πρόβλημα,

ως όλοι γνωρίζομεν, με την πάροδο του χρόνου γίνεται οξύτερον. Τα υπόγεια μας νερά συμφώνως των πορισμάτων των μελετών των ειδικών συνεχώς εξαντλούνται και εις ωρισμένας περιοχάς, κυρίως εις την περιοχήν Αμμοχώστου, εισέδυσεν το θαλάσσιον ύδωρ και πλείστα τούτων είναι ακατάλληλα δι' άρδευσιν. Η γεωργία μας διά να σταθεροποιηθή και αναπτυχθή και να αυξηθή το χαμηλόν εισόδημα του αγρότου χρειάζεται νερόν. Διά τούτο ακριβώς επειδή από το νερόν εξαρτάται η επιβίωσις και ευημερία των αγροτών και η αύξησις του εθνικού πλούτου πρέπει να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα διά την καλύτεραν εξοικονόμησιν και χρήσιν των υπογείων υδάτων.

Προ δύο περίπου ετών από του βήματος τούτου είπα τα εξής:

«Το νερόν προέρχεται από την γην και ανήκει εις την γην». Διά να δοθή όμως το νερόν το οποίον προέρχεται από την γην εις την γην πρέπει να υπάρξη τρόπος δικαίας κατανομής του νερού, και διά να υπάρξη τρόπος δικαίας κατανομής κατά την γνώμην μου τα νερά πρέπει να ρυθμίζονται από την Κυβέρνησιν βάσει κάποιας νομοθεσίας. Με το σημερινόν υπάρχον σύστημα παρ' όλον ότι η Κυβέρνησις προσπαθεί διά διαφόρων νομοθετημάτων να περιορίση την άντλησιν του νερού διά να περιώση ότι απέμεινε, το πρόβλημα δεν λύεται αλλά περιπλέκεται περισσότερο. Υπάρχουν εις τον τόπον αυτόν ιδιοκτητὰ νεράν τρεχάτων και ιδιοκτητὰ διατρήσεων, και ο κάθε ιδιοκτητὴς διατρήσεως δικαιούται να αντλή όσον νερόν θέλει και να το χρησιμοποιή όπως ούτος θέλει. Εάν πιστεύη η Κυβέρνησις ότι με τα διάφορα νομοθετήματα, εις το να περιορίξη τας διατρήσεις χωρίς να περιορίξη όμως την άντλησιν του νερού, μπορεί να σταθεροποιήσῃ μίαν κατάστασιν, κατά την γνώμην μου, απατάται. Έχουν δημιουργηθή με τας παλαιάς καταστάσεις εις τον τόπον αυτόν προνομιοῦχοι και αδικημένοι. Και προνομιοῦχοι είναι όσοι είχαν την τύχην ἢ είχαν το χρήμα να κάμουν μίαν διάτρησιν. Αδικημένοι δε οι υπόλοιποι οι οποίοι δεν ημπόρεσαν κατά το παρελθόν να έχουν διατρήσεις. Και οι προνομιοῦχοι δεν είναι προνομιοῦχοι μόνον επάνω τις την κατοχήν του νερού δυστυχώς. Είναι προνομιοῦχοι δυστυχώς σε αρκετές περιπτώσεις εις το να ρυθμίζουν την περιουσίαν των άλλων γεωργών, την γην των άλλων γεωργών η οποία ευρίσκεται δίπλα από την διάτρησίν τους. Και διά να γίνω περισσότερο αντληπτός εις το σημείον τούτο θα φέρω ένα παράδειγμα. Γεωργός ο οποίος έχει μίαν έκτασιν γῆς δίπλα από κάτοχον διατρήσεως και δεν ευρίσκεται εις την απόστασιν εκείνην που επιτρέπεται να κάμη διάτρησιν εις το κτήμα του, ἢ ευρίσκεται εις απηγορευμένην περιοχήν, δεν δικαιούται να κάμη διάτρησιν, δεν δικαιούται να αρδεύσῃ ἢ να φυτεύσῃ με οποιαδήποτε δένδρα το χωράφι του. Εάν όμως ο γεωργός εκείνος που δεν δικαιούται να κάμη διάτρησιν θελήσῃ ἢ υποχρεωθῇ λόγω οικονομικῶν λόγων να πωλήσῃ το κτήμα του εις τον έχοντα την διάτρησιν, τότε το κτήμα εκείνο αρδεύεται ἢ φυτεύεται με οποιαδήποτε δένδρα. Απόδειξις ότι το υπάρχον σύστημα δημιουργεῖ προνομιοῦχοις και αδικημένους. Και διά να εκλείψῃ αὐτὴ ἡ κατάστασις και διά να εκμεταλλευθῶμεν περισσότερο τα νερά μας και να ελαττωθῶν όσον το δυνατόν εις το ελάχιστον οι αδικημένοι χρειάζεται να θεσπισθῇ Νομοθεσία η οποία να δίδῃ την εξουσίαν εις την Κυβέρνησιν να ρυθμίση την κατανομὴν και χρήσιν των νεράν. Θέλω να τονίσω και την χρήσιν των νεράν, διότι πολλές φορές ένας κάτοχος διατρήσεως κάμνει τέτοιαν κατάχρησιν νερού που θα ἦτο δυνατόν με καλὴν χρήσιν να αρδευθῶν τριπλάσια γαίαι. Διά τούτο επιβάλλεται όπως, διά την επιβίωσιν του αγροτικού κόσμου, διά την εξύψωσιν του οικονομικοῦ του επιπέδου και εν γένει διά την εθνικὴν οικονομίαν του τόπου, θεσπισθῇ από την Κυβέρνησιν τέτοια Νομοθεσία η οποία, ως ανέφερα και προηγουμένως, θα ρυθμίζῃ την κατανομὴν και χρήσιν του υπάρχοντος νερού. Εάν δεν γίνῃ κάτι τέτοιο, εάν δεν ληφθούν και όλα τα άλλα μέτρα διά τον εμπλουτισμόν των υπογείων μας νεράν, δεν θα περάσῃ αρκετός χρόνος που πλείστοι των γεωργών θα εγκαταλείψουν την γην τους, αρκετοὶ θα εγκαταλείψουν τας

καλλιεργείας τους, όπως συμβαίνει σήμερον εις την Επαρχίαν Αμμοχώστου με το αλμύρισμα των νεράν, και τότε και εάν ζητήσωμεν να πάρωμεν ωρισμένα μέτρα, κατά την γνώμην μου, θα είναι αργά.

(Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται εις την ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τομπάζος έχει τον λόγον.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Αν και ο τίτλος του θέματος αφορά το υδατικόν πρόβλημα της Αμμοχώστου, εν τούτοις, επειδή το αρδευτικόν πρόβλημα είναι παγκύριον, νομίζω ότι δυνάμεθα να ομιλώμεν κατά τρόπον γενικόν.

Το αρδευτικόν πρόβλημα συζητήθη επανειλημμένως και εντός και εκτός της αιθούσης ταύτης, η συζήτησις δε κατέληγε πάντοτε εις το συμπέρασμα ότι αίσια λύσις του προβλήματος τούτου θα είχαν ευμενῆ αντίκτυπον επί της γεωργικῆς οικονομίας του τόπου. Έπρεπεν επομένως το πρόβλημα τούτο να αποτελή το πρωταρχικόν μέλημα της Κυβερνήσεως, επειδή δε ο τόπος μας είναι κατ' εξοχήν γεωργικός θα έπρεπεν η προσπάθεια προς λύσιν του προβλήματος τούτου να τύχῃ σχετικῆς προτεραιότητος. Βεβαίως η Κυβέρνησις έχει να επιδείξῃ ωρισμένα έργα προς την κατεύθυνσιν της λύσεως του προβλήματος τούτου παρ' όλα ταύτα όμως το πρόβλημα πόρρω απέχει από της λύσεώς του. Εάν όμως η Κυβέρνησις δεν έδειξε την απαιτουμένην κατανόησιν του προβλήματος, και επομένως το πρόβλημα δεν έτυχε της σχετικῆς προτεραιότητος, νομίζω ότι ημεῖς, ως Νομοθετικόν Σώμα, δεν απευδύμεθα καθόλου της ευθύνης.

Παρηκολούθησα επανειλημμένως συζήτησιν επί του Προϋπολογισμοῦ Αναπτύξεως και ομολογουμένως δεν ἤκουσα σοβαράς προσπάθειας εκ μέρους του Σώματος τούτου να καθοδηγήσῃ την Κυβέρνησιν προς ορθὴν λύσιν και προς τον ορθόν προσανατολισμόν, η δε απέραντος βυζαντινολογία μας περιωρίζετο εις το να υποδεικνύωμεν ότι το ἄ κονδύλιον διά τον τάδε σκοπόν είναι μικρόν, και θα ενόμιζε κανεὶς ότι ο τόπος αυτός κυβερνάται από κυβερνήτας άνευ ακολουθῶν. Εν τούτοις όμως όταν επρόκειτο να συζητήσωμεν συμπληρωματικόν προϋπολογισμόν διά να ολοκληρωθῇ το σχέδιον του κόλπου Μόρφου, παρ' όλον που οι επαΐοντες της καταστάσεως διά την περιοχήν από την οποίαν θα προήρχετο το νερόν διά την ἄρδευσιν της πρωτεύουσῃς ανέπτυξαν ότι η κατάστασις δεν είναι καθόλου προσοδοφόρος διά το σχέδιον τούτο, ημεῖς οι θιασώται της λύσεως του αρδευτικοῦ προβλήματος εψηφίσαμεν υπέρ του σχεδίου του κόλπου Μόρφου, οχι μόνον διά να υδρεύσωμεν την πρωτεύουσαν αλλά ταυτοχρόνως να αρδύσωμεν και τα περίχωρα της πρωτεύουσῃς, ως μεγαλοστόμως εφθέγγετο διά της εισηγητικῆς της εκθέσεως η Οικονομικὴ Επιτροπή. Ίσως, έντιμε κύριε Πρόεδρε, διά να πληρωθῇ το ρηθέν ότι «Η μεν γλώσσα ομώμοκεν η δε φρην ανώματος» δηλαδή ότι άλλα λέμε και άλλα κάνομε. Είναι καιρός νομίζω τόσον η Κυβέρνησις όσον και οι Βουλευταὶ να προσανατολισθῶν προς την πορείαν της λύσεως του αρδευτικοῦ προβλήματος αν πρόκειται ο τόπος αυτός να δη προκοπήν, εν ανάγκη δε και αναλώμασι της εκτελέσεως ωρισμένων έργων δευτερευούσης σημασίας εις την ιδίαν εκάστου επαρχίαν. Όσον διά τα μέτρα τα οποία πρέπει να ληφθῶν διά την λύσιν του αρδευτικοῦ προβλήματος της Κύπρου, συμφωνῶ με τους άλλους ομιλητάς ότι αυτά πρέπει να ανάγωνται εις προσπάθειαν εξευρέσεως ὕδατος εις βαθύτερα στρώματα διά γεωτρήσεων, εις εκτέλεσιν εμπλουτιστικῶν και αποθηκευτικῶν έργων, αλλά ταυτοχρόνως θα ἤθελα να εισηγηθῶ ότι πρέπει ιδιαίτερα φροντίς να δοθῇ εις το ζήτημα της εξοικονομήσεως του ὕδατος. Η δε εξοικονομησις του ὕδατος δύναται να γίνῃ διά της καλλιτερέσεως του διοχευτικοῦ συστήματος, ακόμη δε και διά της θεσπίσεως νομοθεσίας ώστε να επιβάλλωνται περιορισμοὶ ως προς την χρήσιν του νερού διά καλύτερέσεως των συστημάτων αρδύσεως εις τον τόπον. Πρέπει όλοι μας να αντιληφθῶμεν ότι δεν δυνάμεθα να χρησιμοποιώμεν το νερόν κατά το δοκόν.

Πρέπει να αντιληφθώμεν ότι παρήλθεν η εποχή του αρχηγόνου απομονωτισμού που ο καθείς εδικαιοῦτο να κινή την βάρκαν του όπως ήθελε. Σήμερα ευρισκόμεθα εις περίοδον πολιτισμού. Όλοι κινούμεθα εις το ίδιον πλοῖον και ο ένας επηρεάζει τον άλλον. Όπως δε είμεθα υποχρεωμένοι να ακολουθώμεν τας ρήσεις «Μη πτύετε επί του εδάφους διά την υγείαν σας», «Μη θορυβήτε διά την ησυχίαν σας» πρέπει να υπακούωμεν και εις την ρήσιν «Μη σπαταλάτε το ὕδωρ διά την επιβίωσιν του μεγαλύτερου τμήματος του Κυπριακού λαού».

Τον τελευταῖον καιρόν, έντιμο κύριοι συνάδελφοι, πολὺς λόγος εγένετο διά την λύσιν του αρδευτικού προβλήματος της Κύπρου διά της μεταφοράς υδάτων από άλλας χώρας. Αυτά βέβαια ελέγχθησαν από ειδικούς· εφ' όσον όμως δεν έχουμε εξατλήσει τους αυτόχθονας πόρους διά την λύσιν του προβλήματος νομίζω ότι η άποψις αὐτή περιέχει και ολίγην ιλαρότητα. Την θεωρώ δηλαδή σαν μίαν αρρώστειαν, η οποία περίπου, τηρουμένων των αναλογιών, ομοιάζει με την παλινδρομὸν αμνησίαν κατά την οποίαν ο άρρωστος ενθυμείται πράγματα τα οποία συνέβησαν προ αμνημονευτῶν χρόνων, δεν ενθυμείται όμως γεγονότα του τελευταίου εικοσιτετραώρου. Υπάρχουν τρόποι λύσεως του προβλήματος από τους ιδικούς μας πόρους, έντιμη κύριε Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Βεβαίως δεν γνωρίζω όλες τας περιοχάς της Κύπρου. Αν πρόκειται όμως να εισηγηθῶ λύσιν του αρδευτικού προβλήματος εις την δυτικὴν Μεσοοριαν, η οποία, κατά την γνώμην μου, αποτελεί και τον αδάμαντα της γεωργικῆς οικονομίας του τόπου, θα ήθελα, πλην των άλλων αναφερθέντων μέτρων, να εισηγηθῶ και την εκτροπὴν των ποταμῶν Καρκώτη και Μαραθάσας προς την περιοχὴν που ανέφερα, διότι είναι γεγονός ότι τεράστιοι όγκοι χειμερινο-εαρινῶν υδάτων χύνονται εις την θάλασσαν ακριβῶς παρά τα κράσπεδα της περιοχῆς αὐτῆς. Βέβαια τίθεται ζήτημα απαλλοτριώσεων αι οποία, ως άλλωστε ανέφερα και οι ειδικοί, θα στοιχίσουν πολλά χρήματα. Ως απάντησιν όμως υποδεικνύομεν ότι εάν χρησιμοποιηθῆ η παλαιά σιδηροδρομική γραμμὴ η οποία σήμερα είναι άχρηστος, μπορεί να δημιουργήσωμεν νέαν κοίτην ποταμοῦ με μικρά έξοδα και να λύσωμεν το πρόβλημα της περιοχῆς αὐτῆς τουλάχιστον.

Είναι όμως καιρός, έντιμη κύριε Πρόεδρε, και ημεῖς ως Νομοθετικόν Σώμα, κατόπιν οικονομικῆς μελέτης των διαφόρων προβλημάτων, να εισηγηθῶμεν ουσιαστικάς λύσεις προς την Κυβέρνησιν, διότι νομίζω ότι η πολιτικὴ μας μέχρι σήμερα ἦτο πολιτικὴ ριζοδέτων· είμαστε δηλαδή τα πεύκα και τα ελάτια, που όταν από μπροστά τους επερνοῦσε ο καβαλλάρης ενόμιζαν και αυτά ότι πηλάγαζαν σαν άτια. Είναι καιρός λοιπόν να σταματήσωμεν να παίζωμεν τον ρόλον των ριζοδέτων, γιατί αλλοίμονον εάν καμμιὰ φορά ξεκαβαλλικεύσῃ ο καβαλλάρης. Τότε ημεῖς θα αντιληφθώμεν ότι δεν συντρέχομεν μαζί με τους άλλους διά την ανόρθωσιν της οικονομίας αυτού του τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Έχει τον λόγον ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Το ορθῶς αναγραφέν προς συζήτησιν θέμα υπό του κ. Παναγιώτη Τουμαζή μοιραίως γενικευθέν εν τη προεκτάσει της συζητήσεως ως εκ της κρίσεως και της οξείτητος μετά της οποίας παρουσιάζεται το υδρευτικόν εν γένει και αρδευτικόν πρόβλημα, επιβάλλει την ουσιαστικώτεραν διερεύνησιν του θέματος είτε υπό ειδικῆς Επιτροπῆς της Βουλῆς, είτε υπό της Επιτροπῆς Γεωργίας του Σώματος.

Εἰς την Κύπρον υπάρχουν σήμερα δύο αποστολαί, η Γερμανική και η Γαλλική, διερευνῶσαι το όλον θέμα, χωρὶς να υπάρχη οιαδήποτε σχετικὴ πληροφορία και κατατόπισις επί του ζωτικου τούτου θέματος των μελών της Βουλῆς, ενώ είναι πανθομολογούμενον πως το θέμα αποτελεί ζήτημα ζωῆς

ή θανάτου όχι μόνον διά την γεωργικὴν οικονομίαν μας αλλά και την εθνικὴν μας οικονομίαν καθόλου. Ως εκ τούτου υποβάλλω την εισηγήσιν όπως η συσταθησομένη Επιτροπὴ αφοῦ διερευνησῆ το όλον αρδευτικόν πρόβλημα μετά της Διοικήσεως, της Διευθύνσεως του Αρδευτικού Τμήματος, της Διευθύνσεως του Γεωργικου Τμήματος και των ξένων αποστολῶν, υποβάλλη λεπτομερεστάτην έκθεσιν επί του τρόπου με τον οποίον αντικρύζεται το όλον πρόβλημα υπό της Κυβερνήσεως εντός ἡ ενάμιση το πολύ μηνός, δεδομένου ότι αι κατά καιρούς δοθείσαι απαντήσεις εις ερωτήσεις Βουλευτῶν δεν καλύπτουν βασικῶς το πρόβλημα. Μετά την έκθεσιν της ειδικῆς Επιτροπῆς το Σώμα θα δυνηθῆ ειδικώτερον να απασχοληθῆ επί του θέματος και να υποβάλλη σαφείς και συγκεκριμένας εισηγήσεις εις την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί η συζήτησις του εγγραφέντος θέματος υπό του έντιμου Βουλευτου κ. Τουμαζή ἔληξεν.

Υπάρχει εισηγήσις του έντιμου συναδέλφου κ. Πέτρου Στυλιανου όπως η Βουλὴ αναθέσῃ εις ειδικὴν Επιτροπὴν την εξέτασιν του αρδευτικού προβλήματος, του τρόπου με τον οποίον η Κυβέρνησις αντιμετωπίζει το αρδευτικόν πρόβλημα. Ασφαλῶς το θέμα τούτο δεν απορρέει από το εγγραφέν υπό του έντιμου Βουλευτου κ. Παναγιώτη Τουμαζή θέματος, το οποίον ο ίδιος εδικαιοῦτο να εγγράψῃ άνευ ψηφοφορίας. Επομένως, πρώτον, γεννάται θέμα από απόψεως διαδικασίας της εγγραφῆς του προταθέντος θέματος, δεύτερον, της περιλήψεως του επί της ημερησίας διατάξεως προς συζήτησιν διά τον σκοπὸν όπως ληφθῆ απόφασις περί τούτου. Εκείνο το οποίον είναι δυνατόν να γίνῃ εις την συζήτησιν απόψε είναι να τεθῆ εις ψηφοφορίαν το κατά πόσον το θέμα θα εγγραφῆ ἢ όχι. Εάν το θέμα εγγραφῆ τότε θα καθορισθῆ εις την ημερησίαν διάταξιν η ημέρα της συζητήσεως του.

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, υποβάλλω την εισηγήσιν όπως συσταθῆ ειδικὴ Επιτροπὴ η οποία να επιληφθῆ του θέματος άνευ συζητήσεώς του εις την Βουλὴν και να κατατοπίσῃ το Σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισηγήσις σας είναι όπως Επιτροπὴ της Βουλῆς συσταθῆ διά να μελετήσῃ το θέμα και να υποβάλλῃ έκθεσιν εις την Βουλὴν.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν τοιαύτῃ περιπτώσει η διαδικασία η οποία πρέπει να ακολουθηθῆ είναι να υποβάλετε την αίτησίν σας εις την Επιτροπὴν Επιλογῆς.

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι νομοθετικά μέτρα θα τεθούν ενώπιον της Βουλῆς συντόμως τα οποία αφορουν αυτό το θέμα. Νομίζω ότι υπό αυτάς τας προϋποθέσεις ο έντιμος συνάδελφος καλύπτεται, εάν και εφ' όσον εκ της συζητήσεως προκύπτει ότι τοιαύτη Επιτροπὴ είναι χρήσιμος θα προτείνω την σύστασιν αὐτῆς της Επιτροπῆς κατά την διάρκειαν της συζητήσεως του θέματος· τοιουτοτρόπως θα αποφυγώμεν διπλὴν συζήτησιν επί του αυτού θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχῆ συνεδρίασιν της Βουλῆς θα ἔχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετικὴ Εργασία.

(1) Ο περί Εξωδίκου Ρυθμίσεως Τροχαίων Αδικημάτων Νόμος του 1963.

- (2) Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (3) Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.
- (4) Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (5) Ο περί Συνάψεως Δανείου εκ της Εθνικής Κτηματικής Τραπέζης της Ελλάδος Νόμος του 1963.
- (6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1963.

- (7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 20) του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν την 5ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 9 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 22ΑΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.23 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 11ην Νοεμβρίου 1963.

«Κατά την διάρκεια της Αγγλικής Αποικιακής Διακυβέρνησης έχουν εφαρμοστεί ένα σωρό αντικτηνοτροφικοί νόμοι που εμποδίζουν την πρόοδο και την ανάπτυξη της Κυπριακής κτηνοτροφίας. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η εφαρμογή για χρόνια αυτών των νόμων είχε και έχει καταστρεπτικές συνέπειες για την κτηνοτροφία μας με αποτέλεσμα να εισάγουμε μεγάλες ποσότητες κτηνοτροφικών προϊόντων από το εξωτερικό, αξίας πάνω από δύο εκατομμύρια λίρες τον χρόνο.

Αρκετοί από αυτούς τους νόμους εξακολουθούν να εφαρμόζονται και σήμερα (Νόμος για αποκλεισμένες περιοχές, και οι αντιδημοκρατικοί τρόποι ψηφοφορίας, νόμοι αποκλεισμών χαμηλών δασών, νόμοι αριθμού αιγοπροβάτων, νόμοι αγροφυλακής, νόμος διακριτικών σημάτων γνωστά ως υσιάνια κ.ά.).

Έχοντας υπ' όψη την μεγάλη σημασία που έχει για την οικονομία μας η ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και την διακρηγμένη στο 5χρονο σχέδιο κυβερνητική πολιτική για ενθάρρυνση και βοήθεια της κτηνοτροφίας ερωτούμε τα αρμόδια Υπουργεία Γεωργίας και Εσωτερικών αν μελετούν την κατάργηση των αντικτηνοτροφικών νόμων που εμποδίζουν την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Αυγούστου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή και ληφθείσα την 23ην Αυγούστου 1963.

«Παρακαλώ όπως πληροφορήσετε την Βουλήν κατά πόσον έχει μελετηθή τρόπος ενθάρρυνσεως παραγωγής και καταναλώσεως γάλακτος και τρόπος αυξήσεως παραγωγής των κτηνοτροφικών προϊόντων γενικώς».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ην Νοεμβρίου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 23ην Αυγούστου 1963 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή.

«Αι δυνατότητες ουσιαστικής αυξήσεως του γάλακτος αγελάδος και του βωδινού κρέατος διά της χρήσεως αλατούχων υδάτων διά την παραγωγήν κτηνοτρόφων, διερευνώνται υπό του νεοϊδρυθέντος Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών.

Εις τον τομέα της εκτροφής προβάτων το Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών διεξάγει οπωσδήποτε πειράματα δι' ενός νέου συστήματος καλλιέργειας επί ξηράς γης, τα δε μέχρι τούδε αποτελέσματα είναι ελπιδοφόρα και πιστεύεται ότι θα επιτευχθούν ουσιαστικά βελτιώσεις εις την παραγωγήν γάλακτος προβάτου και προβείου κρέατος».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Η δι' οικιακούς σκοπούς υδατοπρομήθεια του χωρίου Τριμίκλινη από πολλού δεν είναι ικανοποιητική αλλ' είναι μάλλον ανθυγιεινή.

Τούτο έχει αναγνωρισθή εκ μέρους των αρχών και εγένοντο ενέργειαι διά την παραχώρησιν κατά τον συνηθή τρόπον των οικονομικών μέσων προς εγκατάστασιν ικανοποιητικής υδατοπρομήθειας.

Παρά ταύτα ουδεμία πρόοδος του ζητήματος εσημειώθη κατά το 1963.

Δύναται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση την Βουλήν εάν το ουσιώδες τούτο ζήτημα το οποίον επηρεάζει ένα καλόν χωρίον της επαρχίας Λεμεσού θα λυθή κατ' ευχην εντός του 1964;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Ο δρόμος όστις συνδέει το χωρίον Βουλή με τον κεντρικόν δρόμον Κρασσοχωριών Λεμεσού ευρίσκειται από αμνημονεύτων χρόνων εις οικτράν κατάστασιν.

Παρακαλώ όπως το αρμόδιον Υπουργείον πληροφορήση την Βουλήν εάν έστω και μετά παρέλευσιν ήδη μισού σχεδόν αιώνος θα διορθωθή και ασφαλτοστρωθή τέλος ο δρόμος ούτος όστις άλλως τε αποτελεί μέρος της οδού ήτις ενώνει τον κεντρικόν δρόμον Πλατρών — Λεμεσού με τον κεντρικόν δρόμον Κρασσοχωριών Λεμεσού.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Ο δρόμος που οδηγεί από τον Κάτω Αμίαντον εις το Πελέντρι παραμένει χωρίς ασφαλτον και ευρίσκειται εις κακήν κατάστασιν.

Το Πελέντρι είναι από τα μεγαλύτερα χωριά της επαρχίας Λεμεσού με σημαντικήν κίνησιν τροχοφόρων οχημάτων.

Παρακαλώ όπως το αρμόδιον Υπουργείον πληροφορήση την Βουλήν εάν και πότε πρέπει να ελπίζεται ότι θα διορθωθή και ασφαλτοστρωθή η οδική αυτή αρτηρία».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Οι κάτοικοι του χωρίου Λάνιας από πολλών ετών ζητούν την κατασκευήν ενός υδατοφράκτου επί του ποταμού Κούρρη που είναι αναγκαίος και θα είναι συγχρόνως και ωφέλιμος δι' όλην την εκεί περιοχήν.

Πληροφορούμαι ότι σχετικά σχέδια έχουν γίνει από του 1956.

Δι' ερωτήσεώς μου από τον Ιανουάριον 1961 και δι' αγορεύσεως εις την Βουλήν έθιξα το ζήτημα τούτο και εζήτησα την προώθησίν του.

Παρακαλώ το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον πρόκειται να εκτελεσθή αυτό το έργον και πότε περίπου».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963 υποβληθείσα υπό τον εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Διατυπούνται παράπονα ότι πρόσωπα τα οποία ζητούν τηλεφωνικά ανωτέρους Δημοσίους Υπαλλήλους δι' υποθέσεις αφορώσας εις την εργασίαν του τμήματος το οποίον ούτοι διευθύνουν ή εις το οποίον εργάζονται, λαμβάνουν αρκετά συχνά την στερεότυπον απάντησιν «ο κύριος είναι απησυχολημένος» ή «έχει εις το γραφείον του κάποιον πρόσωπον και δεν μπορούμεν να τον διακόψωμεν» και ότι τούτο γίνεται μέχρι σημείου που να καθίσταται κάποτε πρόβλημα να κατορθώση τις να επιτύχη μίαν διά τηλεφώνου συνεννόησιν με δημοσίους τινάς υπαλλήλους. Δεν φρονούν οι αρμόδιοι ότι θα ήτο πρότερον να εδίδοντο οδηγίαι εις όλα τα Κυβερνητικά Τμήματα όπως οι Δημοσίοι Υπάλληλοι είναι πιο πρόθυμοι να δέχονται τηλεφωνικά κλήσεις δι' υποθέσεις του γραφείου των, όταν μάλιστα αύται προέρχονται από πρόσωπα ως οι Βουλευταί, που πρόκειται να τους ομιλήσουν διά ζητήματα καθαρώς αναγόμενα εις τον κύκλον των εργασιών των δημοσίων υπαλλήλων;»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έληξεν η ανάρθρωσις των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Εξωδίκου Ρυθμίσεως Τροχαίων Αδικημάτων Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Εσωτερικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΠΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΔΙΚΟΥ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΡΟΧΑΙΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Επιτροπή επί Εσωτερικών Θεμάτων:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος
Νίκος Αγγελίδης
Σωτήριος Γιαννάκης
Γεώργιος Τομπάζος
Τίτος Φάνος
Ιωσήφ Γιαμάκης (αντιπροσωπεύων τον κ. Πανίκον Σιβιτανίδην).

Επιτροπή επί Νομικών Θεμάτων:

Τίτος Φάνος
Λέλλος Δημητριάδης
Αχμέτ Μ. Μπερπερόγλου
Χαλίτ Αλή Ριζά.

Αι δύο Επιτροπαί συνεζήτησαν το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις κοινήν αυτών συνεδριάσιν λαβούσαν χώραν την 12ην Νοεμβρίου 1963.

Αι Επιτροπαί είχαν την ευκαιρίαν να ακούσουν τας απόψεις της κατά την συνεδριάσιν παρισταμένης Υπουργού Δικαιοσύνης.

Η γνώμη των Επιτροπών είναι ότι το Νομοσχέδιον προνοεί περί κατάλληλων και πρακτικών μέτρων άνευ αποστερήσεως οιοδήποτε των δικαιωμάτων αυτού όπως προσφεύγη εις το Δικαστήριον εάν επιθυμή ούτω. Ελπίζεται ότι τα μέτρα

ταύτα θα μειώσουν τον τεράστιον όγκον εργασίας των Δικαστηρίων διά να δύνανται ταύτα να επιλαμβάνωνται ταχύτερον των λοιπών υποθέσεων. Επιπροσθέτως ταύτα θα παρέχουν εις τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα την ευκαιρίαν να εξοικονομούν χρόνον και έξοδα της δίκης. Αι Επιτροπαί όμως είναι πεπεισμένοι ότι η επιτυχία των μέτρων τούτων εξαρτάται εκ της αμερολήπτου και καταλλήλου εφαρμογής τούτων υπό των αρμοδίων. Όθεν, αι Επιτροπαί, καίτοι, γενικώς ομιλούντες, δεν αμφισβητούν την ακεραιότητα και αμεροληψίαν των δυνάμεων ασφαλείας, αναμένον ότι θα ασκείται κατάλληλος έλεγχος και επίβλεψις διά μίαν τοιαύτην αμερολήπτου και κατάλληλου εφαρμογήν των μέτρων τούτων.

Αι Επιτροπαί εισηγούνται εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον μετά των ακολούθων τροποποιήσεων:

- (α) Εις πάσαν περίπτωσιν η λέξις «αστυνομικός» αντικαθίσταται διά των λέξεων «αστυνομικός ή χωροφύλαξ».
- (β) Εις την ενδεκάτην γραμμήν του άρθρου 3 και μετά τας λέξεις «προ της παρόδου», ως και εις το τέλος της τρίτης γραμμής του άρθρου 4, η λέξις «δέκα» αντικαθίσταται διά της λέξεως «δεκαπέντε». Η αυτή αντικατάστασις της λέξεως «δέκα» δέον να επενεχθή και εις τον πλαγιότιτλον του άρθρου 4.
- (γ) (i) Εις την τρίτην γραμμήν του άρθρου 6(1) και μετά τας λέξεις «αστυνομικών σταθμών» να προστεθούν αι λέξεις «ή σταθμών χωροφυλακής».
- (ii) Ο πλαγιότιτλος του άρθρου 6 δέον να έχη ως εξής: «Η πληρωμή του καθωρισμένου προστίμου διενεργείται εις τον καθωρισμένον αστυνομικών σταθμών ή σταθμών χωροφυλακής κλπ.».
- (iii) Εις την αρχήν του εδαφίου (2) του άρθρου 6 και μετά τας λέξεις «αστυνομικών σταθμών» να προστεθούν αι λέξεις «ή σταθμών χωροφυλακής».
- (iv) Εις την τρίτην γραμμήν του εδαφίου (3) του άρθρου 6 αι λέξεις «καταβάλλεται εις το δημόσιον ταμείον της Δημοκρατίας» αντικαθίστανται διά των ακολούθων: «διατίθεται κατά τον αυτόν τρόπον ως εάν ήτο πρόστιμον επιβληθέν και εισπραχθέν δυνάμει του οικείου νόμου ή διοικητικής πράξεως αναφορικώς προς το αδίκημα τούτο».
- (v) Η επιφύλαξις του άρθρου 6 απαλείφεται εξ ολοκλήρου.
- (δ) Απαλείφεται ολόκληρος η δευτέρα επιφύλαξις του άρθρου 10.
- (ε) Το υφιστάμενον άρθρον 11 επαναριθμείται ως άρθρον 11(1) και προστίθεται το ακόλουθον εδάφιον (2): «Η εξώδικος ρύθμισις αδικήματος τινος και πληρωμή του καθωρισμένου προστίμου δυνάμει του παρόντος Νόμου δεν αποτελεί καταδίκην».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Κατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι Βουλευταί.

Επιθυμά να δηλώσω από του βήματος τούτου ότι διαφωνώ προς την εισήγησιν των Επιτροπών όπως ψηφισθή εις νόμον το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον, και δεν δύναμαι παρά να εκφράσω και την απορίαν μου πώς αι Επιτροπαί κατέληξαν εις την απόφασιν ταύτην. Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον παρέχει την εξουσίαν εις όργανα της τάξεως, δηλαδή εις αστυνομικούς και χωροφύλακας, να εξασκούν δικαστικές εξουσίας. Εις την έκθεσιν των αι Επιτροπαί αιτίνας εξήτασαν το Νομοσχέδιον αναφέρουν ότι καίτοι δεν αμφισβητούν την ακεραιότητα και αμεροληψίαν των

Δυνάμειν Ασφαλείας αναμένουν ότι θα ασκήται κατάλληλος έλεγχος και επιβλεψίς διά μίαν τοιαύτην αμερόληπτον και κατάλληλον εφαρμογήν των μέτρων τούτων.

Νομίζω ότι διά των τελευταίων λέξεων εξάγεται το συμπέρασμα ότι και αι Επιτροπείαι έχουν κάποιαν αμφιβολίαν περί της αμερόληπτου εφαρμογής των μέτρων τούτων αφού αναμένουν έλεγχον επί της εφαρμογής του νόμου. Συμμερίζομαι πλήρως την γνώμη των Επιτροπειών όσον αφορά την ακεραιότητα και αμερόληψίαν των οργάνων Ασφαλείας, αλλά δεν δύναμαι να πιστεύσω ότι μεταξύ των οργάνων τούτων δεν θα υπάρξουν και περιπτώσεις καθ' ας μία νευρικότης ή μία εχθρότης ή ακόμη και ένας υπέρμετρος και κακώς νοούμενος ζήλος προς το καθήκον θα ωδήγει πολλάκις εις επιβολήν προστίμων αδικαιολογήτων.

Δεν νομίζω ότι είναι ορθόν να εξασκή ο τυχών δικαιώματα και εξουσίας τας οποίας μόνον ο Δικαστής είναι περιβλημένος εκτός εάν νομίζωμεν ότι δεν είναι τίποτε τα καθήκοντα ενός Δικαστού κεκτημένου τα απαραίτητα προσόντα, την πείραν, την υπομονήν και την νηφαλιότητα.

Εις τα ανωτέρω ίσως να αντιταχθή ότι θα έχη δικαίωμα ο καθ' ού το πρόστιμον να προσφύγη εις το Δικαστήριον. Όμως δεν είναι τόσο εύκολον να το κάμη. Και εάν το κάμη θα υποβληθῆ εις περαιτέρω έξοδα. Εάν ως διαλαμβάνει η έκθεσις των Επιτροπειών το μέτρον τούτο έχει ως σκοπόν να μειώση τον όγκον εργασίας των Δικαστηρίων, πιστεύομεν ακραδάντως ότι το τοιούτον επιχείρημα στερείται σοβαρότητος ως θέτον την δικαιοσύνην εις άνευ σημασίας επίπεδον. Το επιχείρημα ότι τοιούτοι νόμοι λειτουργούν εις μερικώς άλλας χώρας, ως εις τας Ηνωμένας Πολιτείας της Αμερικής, την Αγγλίαν ή την Ελλάδα, δεν πρέπει να μας πείση εις την επιβολήν τοιούτου νόμου και εν Κύπρω, διότι ημείς είμεθα ακόμη υποανάπτυκτος χώρα και πολλοί εκ των νόμων των αναφερθεισών χωρών δεν δύναται να εφαρμοσθούν και εις την νήσον μας, ούτε τα ήθη και τα έθιμα ξένων χωρών.

Εξέθεσα απλώς τας απόψεις μου και εις τας οποίας θα εμμένω και παρακαλώ τους εντίμους κυρίους συναδέλφους όσοι έχουν λάβει την απόφασιν και ψηφίσουν εις νόμον το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον να αναθεωρήσουν ταύτην καταψηφίζοντες ένα νόμον που θα είναι πρόξενος, εις μεν τους κατόχους μηχανοκινήτων οχημάτων, πηγή προστίμων αυθαιρέτως επιβαλλομένων, εις δε την Κυβέρνησιν υπόθεσις όχι ευχάριστος με την μείωσιν του γοήτρου της δικαιοσύνης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον της Βουλής, έντιμοι συνάδελφοι Μέλη. Ο έντιμος συνάδελφός μας επειδή έκαμε δηλώσεις όσον αφορά τας Επιτροπάς αι οποίαι εξήτασαν το εν λόγω Νομοσχέδιον και υπέβαλον έκθεσιν εις την Βουλήν ως έν πρόσωπον το οποίον προήδρευσε εις τας Επιτροπάς εντάς θέλω να δώσω μίαν σύντομον απάντησιν εις τον έντιμον κύριον Χατζηχάρον. Εν πρώτοις θέλω να συγχαρώ τον κ. Χατζηχάρον διά τας ευχάς και την ελπίδα τας οποίας τρέφει όπως η δικαιοσύνη διεκπεραιούται με τον τρόπον τον οποίον επιθυμεί, διότι αυτή η αντίληψις του έντιμου κυρίου Χατζηχάρου δίδει ελπίδα εις εκείνους οι οποίαι πιστεύουν ότι πρέπει να διεξάγονται διαδικασίαι εντός των πλαισίων ευνομούμενου κράτους. Αλλά φαντάζομαι ότι επί του θέματος τούτου ο έντιμος κ. Χατζηχάρος επικρίνει την έκθεσιν των Επιτροπών προτού λάβη υπ' όψιν ωρισμένα σημεία. Όπως εκθέτη και εις την έκθεσιν μας ή όπως είναι δυνατόν να γίνη αντιληπτόν και από το κείμενον του Νόμου ουδέν πρόσωπον εις το οποίον απεκρίνει πρόστιμον υπο ενός αστυνομικού ή μέλους της χωροφυλακής είναι υποχρεωμένος να το αποδεχθή αυτό. Δηλαδή όταν του δοθή μία προειδοποίησις ότι έπραξε σφάλμα, παράπτωμα δύναται να πάρη αυτήν την προειδοποίησιν και να την πετάξη εις τον κάλαθον των αχρήστων και τοιουτοτρόπως επιβάλλεται το δικαίωμα να πάη εις το Δικαστήριον διά το παράπτωμα διά το οποίον υπάρχει

ισχυρισμός ότι έπραξε. Εκείνο το οποίον προσπαθεί ο Νόμος να δώση είναι όπως δώση μίαν άλλην διεξοδον εις πρόσωπα εις το οποία υπάρχει ισχυρισμός ότι έπραξαν το σφάλμα. Εάν εις την πραγματικότητα γνωρίζη ότι έπραξε το σφάλμα του οποίου υπάρχει ισχυρισμός, παρά να χάνη την ημέραν του πηγαίνοντας ενώπιον Δικαστηρίου και να πληρώνη χρήματα και να απασχολή ένα δικηγόρον και ίσως αντί να του επιβληθή μεγαλύτερον πρόστιμον υπό του Δικαστηρίου πληρώνοντας το μικρόν πρόστιμον το οποίον εμφανίζεται εις την προειδοποίησιν την οποίαν του δίδει εις την προειδοποίησιν του αστυνομικού ή του μέλους της χωροφυλακής τοιουτοτρόπως απαλλάσσεται από του να χάνη μίαν ημέραν και έξοδα δικηγόρων. Τα μέλη των Επιτροπών τα οποία εξήτασαν το εν λόγω Νομοσχέδιον θέλουν ειδικώς όπως αυτό γίνη γνωστόν υπό του κοινού. Και ειδικώς εις τας ειδοποιήσεις αι οποίαι θα δοθούν εις το κοινόν υπό των μελών της Αστυνομίας ή της Χωροφυλακής, είμαι της απόψεως ότι πρέπει να εμφανίζεται καθαρά ότι αυτό το πρόστιμον το οποίον τους επεβλήθη δεν είναι υποχρεωμένοι να το πληρώσουν και εάν θέλουν δύναται να αποταθούν εις το Δικαστήριον.

Θέλω να το επαναλάβω αυτό εν ή περιπτώσει δοθή μία ειδοποίησις τοιαύτης φύσεως εις οιοδήποτε πρόσωπον υπό οιοδήποτε αστυνομικού ή χωροφύλακος επί της ειδοποίησεως αυτής πρέπει να φαίνεται σαφώς ότι δεν είναι υποχρεωμένος να αποδεχθή το πταίσμα το οποίον εμφανίζεται εις την έν λόγω ειδοποίησιν και είμαι πεπεισμένος ότι εν ή περιπτώσει δύναται να παρουσιάσουν το εν λόγω πρόσωπον ενώπιον Δικαστηρίου διά το εν λόγω παράπτωμα περί του οποίου υπάρχει ο ισχυρισμός. Με το να γίνουν γνωστά αυτά τα σημεία εις το κοινόν θα έχη αναχαιτισθή η αμφιβολία ότι ο κόσμος είναι υποχρεωμένος να πληρώση αυτά και δεν δικαιούται να πάη εις το Δικαστήριον. Και εν τοιαύτη δε περιπτώσει θα αποφευχθούν λάθη και να έχη μειονεκτήματα ο χρόνος. Όπως γίνεται αντιληπτόν και πάλιν από την έκθεσιν των Επιτροπών, αι Επιτροπαί έχουν σκεφθή όσον αφορά ωρισμένα άρθρα του εν λόγω Νόμου ότι είναι δυνατόν εις την εφαρμογήν αυτών να εγερθούν ωρισμένα δυσκολία. Είναι πιθανόν ότι ωρισμένα μέλη της Αστυνομίας ή της χωροφυλακής εις τα οποία δίδεται αυτή η εξουσία διά προσωπικούς λόγους να επιδώσουν αυτήν την ειδοποίησιν εις ωρισμένα πρόσωπα όχι εις τον πρόποντα τρόπον. Και εν τοιαύτη περιπτώσει όπως είχαν πει και ενωρίτερον το ενδιαφερόμενον πρόσωπον δύναται να μη αναγνωρίση τοιαύτην ειδοποίησιν μέλους Αστυνομίας ή Χωροφυλακής. Αλλ' αι Επιτροπαί προχωρώντας περισσότερο εξέθεσαν την άποψιν ότι οι αστυνομικοί και οι χωροφύλακες οι οποίαι θα εφαρμάσουν τον εν λόγω Νόμον πρέπει να υπόκεινται εις κατάλληλον έλεγχον. Εάν ο Νόμος, εάν η εφαρμογή του Νόμου απ' ενός μεν ευρίσκειται υπό στενόν έλεγχον απ' ετέρου δε εάν οι ενδιαφερόμενοι έχουν μάθη τα δικαιώματά των συμφώνως του εν λόγω Νόμου, αναμφιβόλως τα ωφέλημα σημεία του εν λόγω Νομοσχεδίου θα είναι πολλά. Όλοι οι συνάδελφοι δικηγόροι γνωρίζουν πολύ καλά πόσον βαρυφορτωμένα είναι τα Δικαστήρια με υποθέσεις τροχαίας. Γνωρίζω πως πρόσωπα σπαταλούν μίαν ολόκληρον ημέραν εις το Δικαστήριον για ένα σφάλμα διά το οποίον θα επλήρωνον 5 ή 10 σελίνια πρόστιμον. Γνωρίζω ως αποτέλεσμα ότι ένα παράπτωμα διά το οποίον θα επλήρωνε 5, 10 σελίνια ή μίαν λίραν παίρνει ένα δικηγόρον και εξοδεύει μερικώς λίρας.

Εάν αι υποθέσεις τας οποίας ανέφερον προ ολίγου τηρηθούν και εάν υπάρχη πλήρης πιθανότης της κατανομής της δικαιοσύνης, πλείστα μειονεκτήματα θα έχουν αποφευχθή. Κατά συνέπειαν αυτός ο Νόμος μπορεί να περιλαμβάνη ωφέλημα σημεία, είναι δυνατόν να αποφευχθούν τα μειονεκτήματα αυτού, είναι δυνατόν να είμεθα, να μη είμεθα μία πλήρως ανεπτυγμένη χώρα αλλά δεν θέλω να αποδεχθώ ότι δεν είμεθα πολιτισμένοι άνθρωποι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Εν πρώτοις δεν συμφωνώ με τον έντιμον συνάδελφον κ. Χατζηχάρον ότι είμεθα υποανάπτυκτος χώρα και δεν μπορούμε να εφαρμόσωμεν τους ίδιους νόμους που εφαρμόζουν έξω. Διότι είμαι της γνώμης ότι ο πολιτισμός μας μπορεί να συγκριθῆ πολὺ καλὰ με τον πολιτισμόν ὄλων των ἄλλων χωρῶν. Επίσης εκείνο το οποίον μου προκαλεῖ απορία είναι το εξής: Ενώ οι δικηγόροι, οι οποίοι είναι ἄνθρωποι των οποίων βλέπονται τα συμφέροντα με την επιψήφισιν του νόμου αυτού, συμφωνοῦν, ο έντιμος συνάδελφος κ. Χατζηχάρος, ο οποίος αντιπροσωπεύει τους ἄνθρώπους οι οποίοι θα ζημιωθοῦν πραγματικῶς εἰάν δεν ψηφισθῆ αὐτός ο νόμος, διαμαρτυρεῖται. Διότι πραγματικῶς, ὅπως εἶχεν αναφέρει ο κ. Χατζηχάρος εἰς την ἀγόρευσίν του, εἰάν ψηφισωμεν τον νόμον αὐτόν θα ἐπιβάλλεται ἡ τιμωρία και το πρόστιμον ἀπὸ τον αστυφύλακα, το οποίον εἶναι ὠρισμένο, εἰάν δεν ψηφισωμεν αὐτόν τον νόμον πάλιν ο ἴδιος αὐτός ἄνθρωπος ἔχει δικαίωμα να φέρῃ τον κατηγορούμενον εἰς το Δικαστήριον, και να φέρῃ τες ἴδιες καταγγελίες τες οποίες θα του ἔφερνεν εἰάν ο ἴδιος ἔπαιρνε την ἀπόφασιν διὰ να τες ἐπιδικάσῃ το Δικαστήριον, ἀφού σπατάλησῃ χρόνον του πελάτου, ἴσως μίαν ολόκληρον ἡμέραν, και οὐχὶ σπανίως με την υποχρέωσιν να ταξιδεύσῃ ἀπὸ μίας πόλεως εἰς την ἄλλην διὰ να παρουσιασθῆ εἰς το Δικαστήριον, να πληρώσῃ δικηγόρους, που και εἰάν κερδίσῃ την υπόθεσιν θα πληρώσῃ πολὺ περισσότερα ἀπὸ οτιδήποτε πρόστιμον θα του εἶχεν ὀρίσει ο αστυφύλαξ. Εκτός δε τούτου εἰάν πραγματικῶς κανεὶς νομίσῃ ότι εἶναι ἀδικημένος μπορεί ευκόλως να παρουσιασθῆ εἰς το Δικαστήριον ὡς προνοεῖ το Νομοσχέδιον αὐτό.

Επίσης ψυχολογικῶς μου φαίνεται ότι ἴσως βοηθῆσει τον πολίτην εἰς το να ἀποφύγῃ ὠρισμένα πρόστιμα, διότι συνήθως ὅταν σταματῶνται ἀπὸ αστυφύλακα δι' ὠρισμένο παράπτωμα, διὰ να τους γίνῃ μίᾳ παρατήρησις να μην το επαναλάβωσιν, ο τρόπος των πολιτῶν σε μερικάς περιπτώσεις εἶναι τόσον ἀσχημος που ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα την πρόκλησιν προς τον αστυφύλακα, ο οποίος και του φέρει καταγγελίαν. Ενώ ο πολίτης γνωρίζων ότι ο αστυφύλαξ ἔχει το δικαίωμα ο ἴδιος να τον καταδικάσῃ, θα εἶναι πλέον συνεισφέρων και θα εἶναι και πλέον ψύχραιμος.

Γι' αὐτὸ εἶμαι της γνώμης, για ὅλα αὐτὰ τα οποία ἔχω πει, ότι το Νομοσχέδιον αὐτὸ ψηφιζόμενον θα εἶναι προς ὄφελος του κοινού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δεν θα ήθελα να δώσω τη εντύπωσιν ότι μεταχειρίζομαι ἀπὸψε τον κ. Χατζηχάρον ὡς μπερλίναν, ἀλλ' εἶμαι υποχρεωμένος να ἀσοληθῶ με την επιχειρηματολογίαν την οποίαν ἀνέπτυξε προηγουμένως ἀπὸ του βήματος αὐτοῦ.

Ο κ. Χατζηχάρος ἐνίσταται εἰς την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου διότι, ὡς εἶπε, δίδει το Νομοσχέδιον αὐτὸ εἰς την Αστυνομίαν και εἰς την Χωροφυλακῆς δικαστικὰς ἐξουσίας. Αὐτὸ αὐστηρῶς ἐξεταζόμενον των πραγμάτων δεν εἶναι ἀκριβές. Αἱ ἐξουσίαι αἱ οποίαι δίδονται εἰς την Αστυνομίαν και την Χωροφυλακῆν δεν εἶναι δικαστικὰς ἐξουσίαι, ἀλλ' εἶναι ἐξουσίαι ἀναγκαῖαι διὰ την ευρυθμοτέραν και συντομωτέραν ρύθμισιν θεμάτων τα οποία ἀνάγονται εἰς την δικαιοδοσίαν του Νομοσχεδίου αὐτοῦ. Ο σκοπὸς του νόμου αὐτοῦ εἶναι να δώσῃ την δυνατότητα ρυθμίσεως των ἀδικημάτων ἐκείνων τα οποία γίνονται κατὰ τρόπον ἐμφανῆ ἐνώπιον των αστυνομικῶν ὀργάνων. Επὶ παραδείγματι εἰάν ἕνας ὁδηγὸς αυτοκινήτου δεν συμμορφοῦται προς το κόκκινον σήμα της τροχαίας και συμβαίη να εὑρισκείται ἐκεῖ εἰς αστυφύλαξ ἢ μέλος της Χωροφυλακῆς, ἀναμφισβητήτως διὰ του τρόπου αὐτοῦ παρέχεται ἡ δυνατότης ὀριστικῆς ρυθμίσεως του ἀδικήματος χωρὶς να ἀπαιτῆται ἡ διεξαγωγή δίχης με τας

γνωστὰς ἐπιπτώσεις της ἀπωλείας χρόνου και της ἐπιφορτίσεως οικονομικῆς ἐπιβαρύνσεως του κατηγορουμένου.

Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι ο έντιμος συνάδελφος κ. Χατζηχάρος ἔχει παρεξηγήσει και παρανοήσει τας ἀληθεῖς προνοίας του Νομοσχεδίου αὐτοῦ. Επὶ παραδείγματι ο κ. Χατζηχάρος ἀνεφέρθη ότι εἶναι πολὺ πιθανόν μίᾳ ἐχθρότης ἢ ο υπέρμετρος ζήλος προς το καθήκον ἀπὸ μέρους ἐνός αστυνομικοῦ ἢ χωροφυλάκος να ὁδηγήσῃ πολλὰκις εἰς ἀδικαιολόγητον ἐπιβολὴν προστίμου. Εν πρώτοις θα ήθελα να διευκρινήσω ότι οὐδεὶς ἀπολύτως πολίτης υποχρεοῦται να καταβάλλῃ το πρόστιμον το οποίον θα περιλαμβάνεται εἰς την εἰδοποίησιν, ἡ οποία του ἐπιδίδεται ὑπὸ αστυνομικοῦ ἢ χωροφυλάκος. Ο κ. Χατζηχάρος ὅμως ἀντιλέγει εἰς αὐτὸ ότι εἰάν δεν πληρώσῃ θα εἶναι υποχρεωμένος να προσφύγῃ εἰς την Δικαιοσύνην, πράγμα το οποίον εἶναι ἀμφίβολον εἰάν θα γίνεταί εἰς τας πλείστας των περιπτώσεων, διότι αὐτὸ, ὅπως λέγῃ, δεν εἶναι εὐκόλον πράγμα και συνεπάγεται την πληρωμὴν ἐξόδων. Ἀκριβῶς ἐδῶ εἶναι που ἔγκειται ἡ παρανόησις και ἡ οποία νομίζω ότι δεν ἔχει διαλυθῆ ἀπὸ τας ἀγορεύσεις των ἄλλων δύο ἐντίμων συναδέλφων οι οποίοι ὠμίλησαν προ ἐμοῦ.

Δεν εἶναι ο πολίτης ο οποίος υποχρεοῦται να προσφύγῃ εἰς το Δικαστήριον εἰς περίπτωσιν κατὰ την οποίαν ἀρνεῖται να πληρώσῃ το πρόστιμον ἐντὸς της χρονικῆς περιόδου των 15 ἡμερῶν, ἢ οἰαδήποτε ἄλλης χρονικῆς περιόδου, εἶναι ἡ Αστυνομία ἢ ἡ Χωροφυλακῆ ἡ οποία υποχρεοῦται εἰς την περίπτωσιν αὐτήν, εἰς την περίπτωσιν της ἀρνήσεως καταβολῆς του προστίμου, να προσφύγῃ εἰς το Δικαστήριον και να ἐναγάγῃ τον κατηγορούμενον διὰ το ἠδικοῦμενον ἀδικημα. Ερωτῶ λοιπόν, τίνι τρόπῳ τίθεται εἰς δυσμενεστέραν θέσιν ο πολίτης διὰ της παροχῆς δυνατότητος καταβολῆς του προστίμου ἐπὶ τόπου ἢ ἐντὸς μίας τακτικῆς προθεσμίας; Ἀντιθέτως ἰσχυρίζομαι, και αὐτὸ εἶναι ἡ πραγματικότης, ότι ο πολίτης τίθεται εἰς ευμενεστέραν θέσιν, εἰς κλεονεκτικωτέραν θέσιν, διὰ του προτεινομένου μέτρου, διότι ἀπ' ἐνός μεν του παρέχεται ἡ δυνατότης, εἰάν θέλῃ, να καταβάλλῃ το ἐπιβληθέν πρόστιμον διὰ της εἰδοποιήσεως και να ἀποφύγῃ οὕτω την σπατάλην χρόνου και των συνεπαγομένων ἐξόδων της διαδικασίας, ἀπ' ἐτέρου δε εἰάν αἰσθάνεται ότι ἔχει τύχῃ κακῆς μεταχειρίσεως, διὰ να χρησιμοποίησῃ τας φράσεις του κ. Χατζηχάρου, λόγω ἐχθρότητος ἢ υπέρμετρον ζήλου προς το καθήκον, ὑπὸ του αστυνομικοῦ ἢ του χωροφυλάκος, ἀπλοῦστα να ἀρνηθῆ να πληρώσῃ και να ἐξαναγκάσῃ την Αστυνομίαν ἢ την Χωροφυλακῆν να τον ἐναγάγῃ ἐνώπιον της δικαιοσύνης ὅπως ἐγένετο εἰς το παρελθόν και ὅπως γίνεταί μέχρι σήμερον. Εχθρότητα και υπέρμετρον ζήλον πιθανόν να δεικνύουν τα ὄργανα της τάξεως και εἰς την περίπτωσιν καταγγελλας προς τας ἀρμοδίας ἀρχὰς και παρουσιάσεως των κατηγορουμένων ἐνώπιον της δικαιοσύνης. Και ὅμως οὐδεὶς δεν ἰσχυρίσθη ποτέ σοβαρῶς ότι πρέπει να ἀφαιρέσωμεν τας ἐξουσίας αὐτὰς ἀπὸ την Χωροφυλακῆν και ἀπὸ την Αστυνομίαν διὰ τους κινδύνους τους οποίους ἐπεσήμανεν ο κ. Χατζηχάρος.

Εν τούτοις προσωπικῶς φρονῶ ότι δυνάμεθα να ἐμπιστευθῶμεν τα Σώματα Ασφαλείας και την Αστυνομίαν και την Χωροφυλακῆν ότι θα πράξουν εἰς το ἀκέραιον το καθήκον των ἐν προκειμένῳ. Ο κ. Χατζηχάρος ἰσχυρίσθη ότι στερεῖται σοβαρότητος το ἐπιχειρημα το οποίον ἐκτίθεται εἰς την κοινήν ἐκθεσιν των δύο Ἐπιτροπῶν, Ἐσωτερικῶν και Νομικῶν, ότι δηλαδὴ τα μέτρα αὐτὰ θα μειώσουν τον τεράστιον ὄγκον ἐργασίας των Δικαστηρίων διὰ να δύνανται ταῦτα να ἐπιλαμβάνωνται ταχύτερον των λοιπῶν υποθέσεων. Ο κ. Χατζηχάρος δεν εἶναι δικηγόρος και ἐπομένως δεν εἶναι εἰς θέσιν να ὀμιλήσῃ ἐγκύρως ἐπὶ του θέματος αὐτοῦ, ἐπὶ του οποίου θα ήθελα να τον διαβεβαιώσω ὡς δικηγόρος ότι πραγματικῶς το ἀποτέλεσμα αὐτὸ ἀναμφίβολως θα ἐπιτευχθῆ διὰ της μειώσεως των ἀδικημάτων τα οποία θα ἐρχῶνται ἐνώπιον των Δικαστηρίων. Το τελευταίον ἐπιχειρημα του κ. Χατζηχάρου εἶναι το γεγονός της ἐφαρμογῆς του νόμου αὐτοῦ ἢ παρομοίων μέτρων εἰς ἄλλας χώρας

ουδεμίαν σημασίαν δύναται να έχει, διότι η Κύπρος, όπως ετόνισεν, είναι υποανάπτυκτος χώρα.

Δεν νομίζω ότι ο ισχυρισμός αυτός του κ. Χατζηχάρου δύναται να ευσταθήσῃ. Αντιθέτως το γεγονός ότι εις πλείστας όσας προηγμένας χώρας του εξωτερικού όπου υπάρχει πλήρης σεβασμός των ατομικών ελευθεριών και της ορθής και καλής απονομής της δικαιοσύνης εθεσπίσθη και εφηρμόσθη το μέτρον αυτό τόσον επιτυχώς, πρέπει να αποτελέσῃ δι' ημάς έν φωτεινόν παράδειγμα το οποίον να ακολουθήσωμεν και να εφαρμόσωμεν. Διά τους λόγους αυτούς, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, εισηγούμαι όπως υιοθετήσωμεν το ενώπιόν μου ευρισκόμενον Νομοσχέδιον και ψηφίσωμεν αυτό εις νόμον.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

(Ο κ. Κληρίδης αποχωρεί και αντικαθίσταται υπό του κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ)

Ο έντιμος συνάδελφος κ. Φράγκος έχει τον λόγον.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Θέλω να διασαφηνίσω έν σημείον το οποίον ανέπτυξεν ο έντιμος συνάδελφος μου εντός λεπτού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχετε τον λόγον.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Ο έντιμος κ. Τίτος Φάνος, οι δύο αγορηταί οι οποίοι ηγόρευσαν πριν από εμέ και μεταξύ των οποίων ευρισκόμεν η και εγώ, είχε δηλώσει ότι δεν είχαμεν διαφωνήσῃ εις το σημείον ότι το πρόσωπον το οποίον έπαιρνε ειδοποίησιν από Χωροφυλακήν ή Αστυνομίαν διά το πρόστιμον αφού δεν ήτο υποχρεωμένον να πηγαίη εις το Δικαστήριον.

Διαρκούσης της αγορεύσεώς μου ετόνισα ότι το πρόσωπον το οποίον έπαιρνε μίαν τοιαύτην ειδοποίησιν δεν ήτο υποχρεωμένον να αποδεχθῃ τοιοῦτον παράπτωμα ή και ότι αι αρμόδιαι αρχαί είχαν το δικαίωμα την όποιαν άρνησιν να την πάρουν ενώπιον Δικαστηρίου' το είχα δηλώσει σαφέστατα. Αλλ' ουδόλως είπα ή έκαμα υπαινιγμόν ότι το πρόσωπον το οποίον έκαμεν την ειδοποίησιν εν ή περιπτώσει δηλαδή έπαιρνε την χρηματικήν καταβολήν να πηγαίνει εις το Δικαστήριον. Εις περίπτωσιν που δεν την αποδέχεται κάποιον πρόσωπον είναι αι αρμόδιαι αρχαί αι οποιαί θα προσφύγουν εις το Δικαστήριον. Φαντάζομαι ότι έχω διασαφηνίσει αυτό μπορεί να υπήρχε μία παρεξήγησις. Αυτό θέλω.

(Κατά την διάρκειαν της ομιλίας του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά ο κ. Κληρίδης επανήλθε εις την έδραν του.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επιζώ να μη χρήξῃ περαιτέρω διασαφηνίσεως.

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, απλώς ήθελα να διασαφηνίσω το εξής:

Είναι πολύ πιθανόν η μετάφρασις εις την Ελληνικήν να μην απέδωσεν ακριβώς εκείνο το οποίον είχαν ειπέι ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ Αλή Ριζά. Κατόπιν αυτού είμαι βέβαιος ότι το θέμα θα θεωρηθῃ ως λήξαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αιμίλιος Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον αφ' ενός προνοεί διά κατάλληλα και πρακτικά μέτρα τα οποία έχουν ως σκοπόν να μειώσουν τον όγκον εργασίας των Δικαστηρίων όσον αφορά τα τροχαία αδικήματα. Αφ' ετέρου δε κατοχυρώνει το δικαίωμα του παραβάτου πολίτου να καταφύγῃ εις το Δικαστήριον εάν επιθυμῃ τούτο. Βασικός σκοπός του Νομοσχεδίου αυτού είναι η μείωσις του όγκου εργασίας των Δικαστηρίων

αναφορικός προς παραβάσεις τροχαίων αδικημάτων και η εξοικονόμησις χρόνου και εξόδων των παραβατών. Εξ όσον γνωρίζω είναι η πρώτη φορά κατά την οποίαν διά νομοθετικής πράξεως ρυθμίζονται εξωδίκως ωρισμένα αδικήματα. Είχον πάντοτε την γνώμην ότι αι μικροπαραβάσεις της τροχαίας έπρεπε να ρυθμίζονται εξωδίκως και επί τόπου. Και διά τούτο θεωρώ την κατάθεσιν του Νομοσχεδίου αυτού ως πράξιν ορθήν. Εν τούτοις εν τη πράξει η εφαρμογή του Νόμου αυτού δεν είναι καθόλου εύκολος. Επί του σημείου αυτού επιθυμώ να εκφράσω ωρισμένα παρατηρήσεις και απόψεις.

Τα υπό του Νόμου καθοριζόμενα αδικήματα διαιρούνται εις τρεις κατηγορίας. Τα εν τω πρώτω Πίνακι καθοριζόμενα αδικήματα, 29 εν όλω, τα εν τω δευτέρω Πίνακι αδικήματα, 44 εν όλω, και τα εν τω τρίτω Πίνακι αδικήματα, 24 εν όλω. Δηλαδή διά του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου καλύπτεται εξωδίκως η ρύθμισις 97 οδικών τροχαίων μικροαδικημάτων. Αυτό σημαίνει ότι οι επιφορτισμένοι με την ρύθμισιν της τροχαίας αστυνομικοί και χωροφυλακες θα έχουν να αντιμετωπίσουν ένα πολύ δύσκολον έργον. Έχω εμπιστοσύνην εις την αμεροληψίαν και την ακεραιότητα των Αστυνομικών Σωμάτων. Εν τούτοις αυτοί πρέπει να είναι πλήρως κατηρτισμένοι εις το περί τροχαίας εν γένει Κεφάλαιον, και πρέπει να είναι εις θέσιν να εφαρμόζουν τον νόμον με διακριτικότητα, ευγένειαν και την προσήκουσαν κατανόησιν και αμεροληψίαν.

Εάν δεν δοθῃ η δέουσα προσοχή εις τας παρατηρήσεις μου αυτάς πολύ φοβούμαι ότι διά του νόμου αυτού δεν θα εξυπηρετηθῃ ο επιδιωκόμενος σκοπός αλλά θα δημιουργηθούσιν και πολλά δυσάρεσκειαι και προστριβαί μεταξύ πολιτών και αστυνομικών οργάνων. Διά τούτο εισηγούμαι όπως πριν εφαρμοσθῃ ο νόμος αυτός δοθῃ ο καιρός εις το αρμόδιον Τμήμα της Τροχαίας όπως μελετήσῃ επισταμένως τον νόμον, ιδίως τα υπο των τριών Πινάκων καθοριζόμενα αδικήματα, και όπως τα εντεταλμένα αστυνομικά όργανα υποστώσῃ τον κατάλληλον έλεγχον ότι είναι εις θέσιν από πάσης απόψεως διά την εκτέλεσιν αυτού του λεπτού καθήκοντος.

Ίσως ο νομοθέτης να είχαν υπ' όψιν του αυτό το γεγονός όταν διά του άρθρου 13 καθορίζει ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον θα αποφασίσῃ τότε θα άρχεται η ισχύς του νόμου αυτού.

Πιστεύω ότι εάν οι αρμόδιοι επιτύχουν καλήν εφαρμογήν του νόμου αυτού, τούτο θα συντελέσῃ πολύ εις την ελάττωσιν των οδικών παραβάσεων με άμεσον συνέπειαν την ελάττωσιν αρκετών οδικών μικροατυχημάτων. Διά τούτο θα ψηφίσω υπέρ του εν λόγω Νομοσχεδίου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Υπάρχουν ο κ. Μπερπέρογλου, ο κ. Χατζηχάρος, ο οποίος θα μείνη εις το τέλος, ο κ. Αέλλος Δημητριάδης και ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

Η Βουλή θα διακόψῃ και θα συνεχίσῃ εις τας οκτώ και τέταρτον.

Η συνεδρίασις της Βουλῆς θα διακοπῃ η δε συνέχεια της συζητήσεως θα αρχίσῃ εις τας οκτώ και τέταρτον.

(Ώρα διακοπῆς 6.35 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 8.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Μπερπέρογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Προεδρείον. Εάν πρόκειται να ταξινομηθούσιν πραγματικά τα αδικήματα τα οποία θεωρούνται σφάλματα είναι δυνατόν να τα διαιρέσωμεν εις δύο τάξεις. Η πρώτη τάξις περιλαμβάνει πράξεις αι οποιαί αποτελούσι σφάλμα, είναι δηλαδή πράξεις αι οποιαί και συμφώνως του Νόμου

αποτελούσι σφάλμα και συμφώνως των ηθικών αντιλήψεων. Τα δευτέρως κατηγορίας σφάλματα είναι αι πράξεις αι οποία μόνον συμφώνως του Νόμου θεωρούνται σφάλματα. Τα αδικήματα της τροχαίας δύνανται να ταξινομηθούν εις την δευτέραν αυτήν κατηγορίαν. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αν και η πράξις του να πηγαίνεις εις την αντίθετον κατεύθυνσιν του δρόμου ή να σταθμεύεις σε δρόμον που δεν πρέπει, παρ' όλον που με τον Νόμον της ηθικής δεν είναι σφάλματα εν τούτοις συμφώνως του Νόμου είναι σφάλματα. Και μεταξύ των σφαλμάτων τα οποία εμπίπτουν εις την δευτέραν αυτήν κατηγορίαν υπάρχουν πολλά αδικήματα. Και η τιμωρία αυτών των σφαλμάτων όσον μικρόν είναι το σφάλμα τόσο μικρή είναι η ποινή εις χρήματα.

Όταν ληφθή υπ' όψιν η διαδικασία η οποία ακολουθείται αφού εκθέσει έν μέρος της αστυνομίας ή της χωροφυλακής ένα σφάλμα ειδικώς μετά απο την προσφυγήν εις το Δικαστήριον διά να εκδοθούν εντάλματα εις τους εναγομένους εν όψει της σημαντικότητος αυτών των σφαλμάτων δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στοιχίζει πάρα πολύ εις το κράτος. Πηγάζοντας από αυτό το σκεπτικόν το εν λόγω Νομοσχέδιον έχει σταλή εις ημάς. Εάν ρίξη τις μια ματιά εις τα σφάλματα τα οποία εμφανίζονται εις τους καταλόγους του Νομοσχεδίου θα δη ότι αυτά είναι μικρά αδικήματα τα οποία δημιουργούνται διά του Νόμου της Τροχαίας. Όταν το έν λόγω Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον τι είδους αλλαγής θα φέρη εις την αντίληψιν όταν το σκεπθώ ο πολίτης; Πρώτο το εξηγήσω τούτο ας ρίξωμεν μια ματιά εις τον υπάρχοντα τρόπον διαδικασίας. Ο πολίτης εστάθμευσε το αυτοκίνητόν του εις ένα μέρος εις το οποίον απαγορεύεται η στάθμευσις. Ο αστυνομικός καταγγέλλει τον πολίτην ο οποίος εστάθμευσε το αυτοκίνητόν του. Η καταγγελία πηγαίνει εις τον υπεύθυνον διευθυντήν της πόλεως ο οποίος μπορεί να έχη το αξίωμα του λοχία ή επιθεωρητού αστυνομίας. Εκεί ο επιθεωρητής της αστυνομίας εξετάζει την καταγγελία και εις ην περίπτωσιν πιστεύει ότι πρέπει να κινηθή αγωγή εναντίον του πολίτη στέλλει την υπόθεσιν εις το Τμήμα της αστυνομίας εις το οποίον προετοιμάζονται αγωγαί. Εις αυτόν το Τμήμα συντάσσεται η κατηγορία και αφού την πάρουν (την κατηγορίαν) ενώπιον του Διακαστηρίου καταγράφεται εις το αρμόδιον μητρώον και κατόπιν τούτου δίδεται ένταλμα εις τον κατηγορούμενον. Και δεν πρέπει να λησμονήσωμεν ότι αφού εκδικασθή αυτή η υπόθεσις ο κατηγορούμενος θα υποβληθή εις πρόστιμον 10/—. Και διά να κόψουν αυτό το πρόστιμον ο κατηγορούμενος πρέπει να αφήση την δουλειάν του και να πάη εις το Δικαστήριον ή και πρέπει να πάρη και ένα δικηγόρον.

Είναι φανερόν ότι το να προσαχθή αυτής της μικράς φύσεως το πταίσμα εις το Δικαστήριον είναι πολύ δαπανηρόν και απο απόψεως των πολιτών και απο απόψεως του κράτους. Ένεκεν δε τούτου το εν λόγω Νομοσχέδιον παίρνει μίαν σημαντικήν θέσιν εις το παρόν σύστημα. Συμφώνως αυτής της αναθεωρήσεως ο αστυνομικός θα δώση μίαν ειδοποίησιν εις τον πολίτην ο οποίος έχει σταθμεύσει το αυτοκίνητό του εις το μέρος εις το οποίον απαγορεύεται η στάθμευσις και όταν επιδίδεται αυτή η ειδοποίησις θα καλέση τον πολίτην όπως καταβάλη το ποσόν το οποίον εμφανίζεται διά το εν λόγω αδίκημα εις τον Νόμον. Και αυτή η ποινή είναι μία ποινή η οποία έχει ορισθή. Δηλαδή ο αστυνομικός δεν έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιήση την κρίσιν του. Όταν ο πολίτης πάρη την ειδοποίησιν εντός προθεσμίας 15 ημερών είτε πηγαίνει εις τον αστυνομικόν σταθμόν ο οποίος εμφανίζεται εις την ειδοποίησιν και πληρώνει το ποσόν το οποίον εμφανίζεται, εν τοιαύτη δε περιπτώσει δεν δύναται να ληφθή οιοδήποτε μέτρον εναντίον αυτού. Εάν ο πολίτης πιστεύη ότι η ειδοποίησις του εδόθη αδικώς ουδέν μέτρον λαμβάνεται. Αν δεν πάη να πληρώση το απαιτούμενον πρόστιμον και μετά ή πέρας της δεκαπενθημέρου προθεσμίας η αστυνομία ακολουθώντας το παρόν σύστημα δύναται να κινηση αγωγήν εναντίον του πολίτου. Συμφώνως της διαδικασίας την οποίαν δημιουργεί το νέον σύστημα, όπως ετόνισα και προ ολίγου, ούτε τα μέλη των δυνάμεων Ασφαλείας θα κάμουν τον κόπον

διά να συντάξουν την κατηγορίαν ούτε θα υποβάλλονται εις έξοδα ούτε και ο πολίτης θα αναγκάζεται να αφήνη την εργασίαν του διά να πηγαίνη εις το Δικαστήριον. Και υπάρχει και έτερον σημειον το οποίον είναι υπέρ του πολίτου. Τα πρόστιμα τα οποία καταβάλλονται κατόπιν αποφάσεως του Δικαστηρίου αποτελούσιν προηγουμένην καταδικήν διά την διαγωγήν του πολίτου ενώ συμφώνως του νέου συστήματος εάν ο πολίτης πληρώση το πρόστιμον το οποίον του απεκόπη εις την ειδοποίησιν διά τον λόγον ότι αυτό δεν θα είναι ένα πρόστιμον το οποίον θα πληρώνεται κατόπιν δικαστικής αποφάσεως δεν θα δύναται να θεωρηται ως προηγούμενον εις βάρος του πολίτου.

Γενικώς και απο οικονομικής πλευράς και απο απόψεως ευκολίας εις τον πολίτην το Νομοσχέδιον πιστεύω ότι θα τεθή εις εφαρμογήν ως ένας Νόμος ο οποίος θα αποβή προς όφελος του τόπου. Απο της απόψεως αυτής θα χρησιμοποιήσω την ψήφον μου υπέρ του εν λόγω Νομοσχεδίου.

Μεταξύ των όσων ελέχθησαν εναντίον του εν λόγω Νομοσχεδίου είναι αντιληπτόν από την μικράν επεξηγήσιν που έκαμα ότι δεν εγείρεται ανησυχία ότι δικαιώματα και δικαστικά αξιώματα, θα δίδονται εις τα μέλη των δυνάμεων Ασφαλείας. Ορισμένοι συνάδελφοι οι οποίοι ηγόρευσαν πριν από εμένα και εξέφρασαν ωρισμένες ανησυχίας όσον αφορά το εν λόγω Νομοσχέδιον επιπροσθέτως των επεξηγήσεων των συναδέλφων οι οποίοι ηγόρευσαν πριν απο εμένα και η επεξηγήσις η ιδική μου πιστεύω ότι καθισχύχασαν την ανησυχίαν του πρώτου αγορητού και πιστεύω ότι αυτός θα δώση την ψήφον του υπέρ του Νομοσχεδίου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δεν πρόκειται να επαναλάβω ή να προσθέσω οιαδήποτε επιχειρήματα σχετικά με την ωφελιμότητα αυτού του νόμου, διότι συμφωνώ τόσο με την άποψιν ότι ο νόμος αυτός θα βοηθήση μέχρις ενός σημείου διά την αντιμετώπισιν των αδικημάτων της τροχαίας όσον και εις την διευκόλυνσιν του κοινού εις την αντιμετώπισιν παρομοίων μικροαδικημάτων, και κατ' επέκτασιν και της απονομής της δικαιοσύνης και μάλλον της εργασίας των Δικαστηρίων.

Είναι γεγονός ότι με το Νομοσχέδιον αυτό παρέχονται ωρισμένα περισσότερα εξουσία εις τα αστυνομικά όργανα και αι ανησυχίαι αι οποία κατά κάποιον τρόπον εκφράζονται εις την έκθεσιν των αρμοδίων Επιτροπών είναι δικαιολογημένα και χρειάζεται να προσεχθούν από τους αρμοδίους. Πιστεύω όμως ότι εάν προσεχθούν από τους αρμοδίους απ' αυτούς, και εάν απ' έτερόν το κοινόν κατατοπισθή πλήρως όσον αφορά τα δικαιώματά του δυνάμει του Νομοσχεδίου τούτου, τότε θα ελαττωθούν πολύ αι πιθανότητες οιασδήποτε αυθαιρεσίας των αστυνομικών οργάνων εις την εκτέλεσιν των καθηκόντων των δυνάμει του νόμου.

Εν τούτοις νομίζω ότι με την ευκαιρίαν αυτού του Νομοσχεδίου τίθεται ενώπιόν μας ένα σοβαρόν ζήτημα το οποίον ασφαλώς απασχολεί και πρέπει να απασχολή τον καθένα εις τον τόπον μας. Όπως λέγει η αιτιολογική έκθεσις η οποία συνοδεύει το Νομοσχέδιον, σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να καταστήση ευχεροστέραν την εφαρμογήν του αφοράντος εις την τροχαίαν κίνησιν και την οδικήν χρήσιν οχημάτων νόμου. Παρ' όλον ότι ασφαλώς το Νομοσχέδιον τούτο υποβιβασθεί αυτόν τον σκοπόν, εν τούτοις δυστυχώς πολύ ολίγον είναι δυνατόν το Νομοσχέδιον τούτο να δώση λύσιν έστω ακόμη και να αντιμετωπίση βασικώς το σοβαρόν πρόβλημα της τροχαίας το οποίον αντιμετώπιζει κάθε Κύπριακή πόλις. Και τα προβλήματα της τροχαίας των Κυπριακών πόλεων τα οποία δημιουργούν σωρείαν δυστυχημάτων με απώλειαν ζωών και με επηρεασμόν περιουσιών είναι σημαντικώτατα. Βεβαίως είναι απαραίτητον και εύκολον να επιβάλλωμεν πρόστιμον εις εκείνον ο οποίος σταθμεύει αντικανονικώς και παρανόμως το αυτοκίνητόν του. Εν τούτοις το πρόβλημα δεν

λύεται και εξακολουθεί να είναι βασικό πρόβλημα που πρόκειται να σταθμεύσει ο άνθρωπος το όχημά του. Το πρόβλημα της τροχαίας αφορά προβλήματα σταθμεύσεως οχημάτων, ιδιγινώδους αυξήσεως του αριθμού των κυκλοφορούντων οχημάτων, ανεπαρκούς τακτικής μεταφορικής συγκοινωνίας μέσα εις τας πόλεις με λεωφορεία και άλλα οχήματα παρομοίου είδους και άλλα προβλήματα. Το γεγονός ότι η Εκτελεστική Εξουσία παρουσιάζει σήμερα αυτό το Νομοσχέδιον ενώπιον της Βουλής είναι ευχάριστον όχι τόσο από της πλευράς ότι δύναται αυτό το Νομοσχέδιον να αντιμετωπίσει σοβαρώς το πρόβλημα της τροχαίας, όσον ότι αποτελεί μίαν, ελπίζομεν, απαρχήν απαραίτητην και επιβεβλημένην διά την σοβαράν εξέτασιν των βασικών αιτιών που προκαλούν το λεγόμενον «πρόβλημα τροχαίας». Διά τούτο θέλομεν να πιστεύωμεν ότι το Νομοσχέδιον τούτο θα επακολουθήσουν άλλα θίγοντα περισσότερο την ουσίαν του προβλήματος της τροχαίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριοι συνάδελφοι.

Εις το σημείον αυτό της συζητήσεως δεν νομίζω ότι μπορώ να προσφέρω τι το εποικοδομητικόν με το να αναφερθώ και πάλιν εις τας προνοίας ή τας διατάξεις του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου ή να απαντήσω εις όσους πιστεύουν ότι το Νομοσχέδιον τούτο δεν αποτελεί καλόν νομοθέτημα διότι, τρόπον τινά, θέτει εις διωγμόν την δικαιοσύνην. Αρκεί να πω ότι όλα τα δικαιώματα τα οποία έχει σήμερα ένας πολίτης αναφορικάς προς τα αδικήματα τα αναφερόμενα εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον παραμένουν ανέπαφα. Έχει και πάλιν το δικαίωμα ο πολίτης να προσφύγη εις τα Δικαστήρια, εις την Δικαιοσύνην εάν το επιθυμή. Απλώς δημιουργείται, ή μάλλον εκ του νόμου τώρα πηγάζει μία νέα διαδικασία ευκολωτέρα διά τον πολίτην.

Ήθελα όμως να τονίσω ωρισμένα σημεία αναφορικάς προς το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον με την ελπίδα ότι όσα θα είπω θα ληφθούν υπ' όψιν υπό των αρμοδίων οργάνων τα οποία έχουν υποχρέωσιν να εφαρμόσουν τον νόμον όταν η Βουλή ψηφίση αυτόν.

Το Νομοσχέδιον τούτο αποτελεί μίαν καινοτομίαν και είναι, τουλάχιστον κατ' εμέ, φυσικόν να αναμένη τις ωρισμένας, ας πούμεν, ακαταστασίας εις την πρακτικήν εφαρμογήν. Δι' αυτό πρέπει νομίζω αι Δυνάμεις Ασφαλείας να λάβουν υπ' όψιν ότι πρέπει να εξασκήσουν κάποιαν κρίσιν όσον αφορά την έκδοσιν αυτών των σημειωμάτων προς τους παραβάτας, και να μην δίδουν την ευκαιρίαν εις αυτούς να αποφεύγουν την αυστηράν τιμωρίαν όταν είναι ένοχοι σοβαρού αδικήματος. Θα αναφερθώ εις ένα παράδειγμα: Εις τον πρώτον Πίνακα, υπ' αύξοντα αριθμόν 3, αναφέρεται ότι διά παράβασιν της περί αριστεράς πορείας διατάξεως, δυνάμει του άρθρου 2(α) του Κεφαλαίου 354, δύναται να επιδοθή ειδοποίησις δυνάμει του νόμου, και ο πολίτης ο οποίος παρέβη τον κανονισμόν τούτον είναι δυνατόν να απαλλαγθή πάσης ευθύνης εάν καταβάλη το προβλεπόμενον πρόστιμον των £0.500 μιλς. Νομίζω ότι υπάρχουν περιπτώσεις σοβαράι εις τας οποίας το αστυνομικόν όργανον δεν πρέπει να δώση την ευκαιρίαν εις τον πολίτην αυτόν να απαλλαγή της τιμωρίας εάν λόγω της παραβάσεως, της ειδικής αυτής παραβάσεως, συνέβη σοβαρόν αδίκημα! Επομένως η διακριτική εξουσία η οποία δίδεται εις τα όργανα της τάξεως πρέπει να ενασκήται κατά τρόπον σώφρονα. Και τούτο νομίζω δύναται να γίνη εάν τα όργανα αυτά της τάξεως έχουν την κατάλληλον καθοδήγησιν από τους υπευθύνους αρχηγούς της αστυνομίας ή της χωροφυλακής.

Είναι επίσης δυνατόν να φανή αργότερα ότι τα πρόστιματα τα οποία προβλέπονται εις το Νομοσχέδιον είναι αρκετά χαμηλά. Νομίζω ότι είναι αρκετά χαμηλά και ίσως εις το μέλλον κληθή το Σώμα τούτο να αυξήση τα πρόστιμα αυτά τα οποία αναφέρονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Έχει τον λόγον ο κ. Χατζηχάρος.

ΧΑΡ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Ανέπτυξα, ως έχω αναφαίρετον δικαίωμα, δημοκρατικής την γνώμη και τας απόψεις μου επί του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου ως έχον δικαίωμα και όλοι οι έντιμοι συνάδελφοι Βουλευταί να εκφέρουν τας απόψεις των. Έχω το θάρρος της γνώμης μου, και εκεί που πιστεύω ότι δεν δίκαιον και ορθόν δεν σιωπώ ούτε φοβούμαι και εάν όλοι οι συνάδελφοι μου επιτεθούν από του Βήματος τούτου, διότι ευρίσκομαι εδώ αντιπροσωπεύων μίαν τάξιν του Κυπριακού λαού και δεν είμαι υποχρεωμένος να ψηφίζω κανένα νόμον εναντίον των πεποιθήσεών μου. Το ίδιον επιχείρημα το οποίον επεκαλέσθησαν όλοι οι προλαλήσαντες συνάδελφοι, ότι τάχα είναι συμφερότερον να επιβάλλουν κοινού άνθρωποι πρόστιμα εις τους παραβάτας των κανονισμών της τροχαίας διότι έτσι θα αποφεύγουν χασομρήματα και έξοδα δικαστηρίων, είναι το ίδιον επιχείρημα το οποίον επικαλούμαι εγώ. Δηλαδή θα πληρώνουν καλά ή κακά τα επιβαλλόμενα πρόστιμα οι οδηγοί των μηχανοκινήτων οχημάτων αντί να πάνε εις τα δικαστήρια. Δε βαρύνει, 10 σελίνια, μια λίρα, δύο λίρες, θα τα πληρώνουν αφού βλασημίσουν τον νόμον, και εν τω μεταξύ οι επιβάλλοντες ταύτα θα αυξήσουν τον ζήλον των οι δε οδηγοί δεν θα γλυτώνουν βάλλοντες εις το ταμείον των προστίμων. Επικαλούμαι και πάλιν την επιφύλαξιν των συναδέλφων ότι πρέπει να εξασκήται έλεγχος εις την εφαρμογήν του νόμου, αλλά δεν μας είπε κανείς εξ αυτών τον τρόπον ελέγχου. Εις εποχήν καθ' ην καθημερινώς παρουσιάζονται καταρχάς εις τα διάφορα ταμεία και υπηρεσίας δεν γνωρίζω τί έλεγχος θα γίνεται εις την προκειμένην περιπτώσιν. Όσον αφορά το επιχείρημα του φόρτου των δικαστηρίων, πιστεύω ότι η δουλειά των δικαστηρίων αυτή είναι και διά τούτο υπάρχουσα.

Δεν επιθυμώ ούτε δύναμαι να αλλάξω διά της βίας τας απόψεις των αγαπητών συναδέλφων, μερικοί των οποίων ηθέλησαν να κάμουν και λογοπαίγνιον εις βάρος μου, εις εκ των οποίων ο έντιμος κ. Φάνος, είπεν ότι δεν επιθυμεί να κάμη μεπρλίαν γύρω από το πρόσωπόν μου. Ομολογώ ότι πρώτην φοράν ήκουσα την λέξιν αυτήν, αλλά διαβεβαίω τον έντιμον συνάδελφον ότι ημείς οι χωρικοί δεν γνωρίζομεν τοιαύτα παιγνίδια τα οποία λαμβάνουν χώραν μόνον εις τα αριστοκρατικά σαλόνια!

Έτερος συνάδελφος, ο έντιμος κ. Σαββίδης, λαμβάνων απορμήν από του υπ' εμού λεχθέν ότι η Κύπρος είναι υπανάπτυκτος χώρα και δεν μπορούν να εφαρμοσθούν νόμοι άλλων χωρών θεωρουμένων ως πολιτισμένων, ετόνισεν ότι δεν είμεθα υπανάπτυκτος χώρα και μπορούν να εφαρμοσθούν και εδώ τοιοῦτοι νόμοι. Δεν πιστεύω να ενοηθῶ νόμους, τους οποίους δεν θέλω να αναφέρω αυτήν την στιγμήν, που υπάρχουν αλλού και ένεκα των οποίων σκάνδαλα μεγάλα γίνονται περιεχόμενα των εφημερίδων!

Δεν είμαι δικηγόρος και δεν κέκτημαι ρητορικά χαρίσματα ώστε να κάμω τους αγαπητούς συναδέλφους να πεισθούν και να ασπασθούν τας απόψεις μου. Αυτό θα το αποδείξη η ψήφισις του νόμου, η οποία ως αντιλαμβάνομαι θα γίνη, και μετά την εφαρμογήν θα φανή ποίος έχει δικαίον. Αλλά επαναλαμβάνω απλούστατα και χωριάτικα ως αγρότης, την έκκλησίν μου να μην ψηφίσωμεν νόμον ο οποίος δίδει το δικαίωμα εις τον τυχόντα να γίνη δικαστής, διότι, ως ανέφερα, θα υπάρξουν περιπτώσεις, ως ωμολόγησαν και οι ίδιοι, που χρειάζεται έλεγχος περί την εφαρμογήν αυτού του νόμου.

Δεν επιθυμώ να επεκταθώ περισσότερο και ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του

Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 1ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία αντίρρησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εφ' όσον υπάρχει αντίρρησης είμαι υποχρεωμένος να θέσω εις ψηφοφορίαν το άρθρον.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Αρθρον 2.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όρισμένα τροχαία αδικήματα τιμωρούνται άνευ προηγουμένης ποινικής διώξεως. 'Αρθρον 2ον, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού θέσω εις ψηφοφορίαν το άρθρον 2 εισηγούμαι όπως μέρος του εν λόγω άρθρου απαλειφθή, εκείνο δηλαδή το μέρος το οποίον δίδει δικαίωμα εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως δι' αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου τροποποιή τους πίνακας αδικημάτων του παρόντος Νομοσχεδίου.

Εις το Ελληνικόν κείμενον το τεμάχιον το οποίον εισηγούμαι όπως αφαιρεθί από το άρθρον 2(1) έχει ως ακολούθως: «...ως και επί παντός ετέρου τροχαίου αδικήματος όπερ δυνατόν να προστεθί εις αυτούς δυνάμει Διατάγματος του Υπουργικού Συμβουλίου».

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εις το τουρκικόν κείμενον εις το εδάφιον (1) του άρθρου 2 συμφώνως της εισηγήσεως του εντίμου Προέδρου της Βουλής αυταί αι λέξεις θα απαλειφθούν. Εις το τέλος της πρώτης γραμμής μετά την λέξιν «δε» μέχρι της λέξεως «...εις την τρίτην γραμμήν όλα αι λέξεις θα απαλειφθούν και τοιούτοτρόπως θα μείνη το εξής κείμενον: «Αυτός ο Νόμος εφαρμόζεται εις όλα τα αδικήματα τα οποία φαίνονται εν τω πίνακι».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

«Ο παρών Νόμος εφαρμόζεται επί πάντων των εις τους Πίνακας εκτιθεμένων αδικημάτων». Ο λόγος διά τον οποίον εισηγούμαι αυτήν την τροποποίησιν είναι διότι δεν θα ήτο ορθόν νομοθετική πράξις της Βουλής να τροποποιήται δι' αποφάσεως της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως η τροποποίησις εγκρίνεται.

Παρακαλώ όπως τεθί εις ψηφοφορίαν το άρθρον 2(1) άνευ των λέξεων «ως και επί παντός ετέρου τροχαίου αδικήματος όπερ δυνατόν να προστεθί εις αυτούς δυνάμει Διατάγματος του Υπουργικού Συμβουλίου».

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ τους άρθρου;

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Τίθεται εις ψηφοφορίαν το εδάφιον (1) του άρθρου (2);

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

'Αρθρον 2, εδάφιον (1).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το άρθρον 2 εδάφιον (2), εις το ελληνικόν κείμενον, χρειάζεται λεκτική τροποποίησις.

«(2) Διά τους σκοπούς του παρόντος άρθρου «τροχαίον αδικήμα» σημαίνει παράβασιν οιοσδήποτε Νόμου ή διοικητικής πράξεως περί μηχανοκινήτων οχημάτων ή τροχαίας κινήσεως,.....». Η φράσις «ή διοικητικής πράξεως περί μηχανοκινήτων οχημάτων» δεν είναι η κατάλληλος νομοική διατύπωσις, διότι ασφαλώς εκείνο το οποίον το κείμενον θέλει να αποδώση είναι ότι διά τους σκοπούς του παρόντος άρθρου «τροχαίον αδικήμα» σημαίνει αδικήμα το οποίον καθορίζεται υπό Νόμου ή υπό κανονισμού θεσπισθέντος δυνάμει εγκύρου Νόμου.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εις το τουρκικόν κείμενον συμφώνως της εισηγήσεως του εντίμου προέδρου της Βουλής πρέπει να γίνη απόλυτος τροποποίησις. Εις την τρίτην γραμμήν αντί να υπάρχη το «public instrument» πρέπει να τεθούν αι λέξεις οιοσδήποτε κανονισμός ο οποίος εθεσπίσθη βάσει Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι θα ήτο ορθόν να διακοψώμεν διά δέκα μόνον λεπτά διά να διορθωθούν τα κείμενα και να είναι από φραστικής απόψεως απολύτως σύμφωνα.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Προτού διακοψώμεν έντιμε κύριε Πρόεδρε, υπάρχει ακόμη μία νομοτεχνικής φύσεως τροποποίησις εις το άρθρον 9. Αναγινώσκω το άρθρον 9:

«Πλην του οδηγού, ή του υπευθύνου διά το όχημα ή του ενεχομένου διά το αδικήμα προσώπου, ή εκτός κατόπιν αδειας των άνω προσώπων». Να προστεθί η λέξις «οιοσδήποτε» ή «εκατέρου». «Οιοσδήποτε» είναι προτιμητέον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επίσης εις το Ελληνικόν κείμενον εις το άρθρον 12(α) μετά από την λέξιν «και του αστυνομικού σταθμού» είναι ανάγκη να προστεθί «ή σταθμού χωροφυλακής».

Λόγω του ότι υπάρχουν αυταί αι αναγκαίαι τροποποιήσεις η Βουλή θα διακόψη διά δέκα λεπτά ούτως ώστε τα κείμενα να διορθωθούν.

(Ώρα διακοπής 9.10 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 9.43 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχη απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή το άρθρον 2 εδάφιον (2) ως η τροποποιητική εισηγήσις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«(2) Διά τους σκοπούς του παρόντος άρθρου «τροχαίον αδίκημα» σημαίνει παράβαση οιοδήποτε Νόμου ή δευτερογενούς νομοθεσίας συμπεριλαμβανομένου Κανονισμών περί μηχανοκίνητων οχημάτων ή τροχαίας κινήσεως, τιμωρητέον διά φυλακίσεως μέχρις έξι μηνών, ή διά χρηματικής ποινής μέχρις εκατόν λιρών, ή δι' αμφοτέρων των ποινών».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Τουρκικόν κείμενον;

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ανάγνωσις του Τουρκικού κειμένου.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 2(2) ως ετροποποιήθη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 2(2) εγκρίνεται ως ετροποποιήθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επίδοσις της κατά νόμον ειδοποιήσεως εις πρόσωπα διαπράττοντα αδίκημα. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όσον αφορά το άρθρον 3, αμφοτεράι αι Επιτροπαί εισηγούνται όπως εις την ενδεκάτην γραμμήν του άρθρου 3, μετά τας λέξεις «προ της παρόδου» ως και εις το τέλος της τρίτης γραμμής του άρθρου 4, η λέξις «δέκα» αντικατασταθή διά της λέξεως «δεκαπέντε». Η αυτή αντικατάστασις της λέξεως «δέκα» δέον να επενεχθή και εις τον πλαγιότιτλον του άρθρου 4.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έχουν τροποποιηθή καταλλήλως τα κείμενα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως το τροποποιηθέν κείμενον αναγνωσθή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3. Εάν αστυνομικός ή χωροφύλαξ καθ' ην περίπτωσιν εξευρίσκει πρόσωπον τι ευλόγως πιστεύη ότι κατά την περίπτωσιν ταύτην το πρόσωπον τούτο διαπράττει ή διέπραξεν αδίκημα εμπέπτον εντός των διατάξεων του παρόντος Νόμου, δύναται να του επιδώσῃ την κατά νόμον εκδιδόμενην έγγραφον ειδοποίησιν προσφέρων ούτω εις αυτό την ευκαιρίαν όπως απαλλαγῇ οιασδήποτε ενοχής διά το τοιοῦτον αδίκημα διά της πληρωμής του υπό του παρόντος Νόμου καθωρισμένου προστίμου· δεν δύναται δε να χωρήσῃ οιαδήποτε καταδίκη εάν το καθωρισμένον πρόστιμον καταβληθῇ συμφώνως τω παρόντι Νόμω προ της παρόδου δεκαπέντε ημερών από της ημερομηνίας της ειδοποιήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 3 ως εισηγούνται αι αρμόδιαι Επιτροπαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 3 εγκρίνεται.

Άρθρον 4.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μετά την επίδοσιν ειδοποιήσεως δεν ασκείται δίωξις διά διάστημα δεκαπέντε ημερών. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 4 ως ετροποποιήθη υπό της Επιτροπής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

Έννοια ωρισμένων λέξεων. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 5ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17, υπέρ, εις κατά, ουδεμία αποχή.

Η πληρωμή καθωρισμένου προστίμου διενεργείται εις τον καθωρισμένον αστυνομικόν σταθμόν ή σταθμόν χωροφυλακής κλπ. Άρθρον 6 εδάφια (1), (2) και (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 6 ως ετροποποιήθη υπό των αρμοδίων Επιτροπών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 6 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Περιεχόμενον της δυνάμει του άρθρου 3 εκδιδόμενης ειδοποιήσεως. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 7ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

Άρθρον 8.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η ειδοποίησις επικολλάται επί του οχήματος. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 8ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 9.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις το άρθρον 9 εις την αρχήν της τρίτης γραμμής του Ελληνικού κειμένου προστίθεται η λέξις οιοδήποτε.

Απαγορεύεται η αφαίρεσις ειδοποιήσεως ή οιαδήποτε παρέμβασις εις ταύτην. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 9ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καθωρισμένον πρόστιμον. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 10ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 10ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία μνεία του γεγονότος της εκδόσεως ειδοποιησεως ή της καταβολής προστίμου δυνάμει του παρόντος Νόμου.

Άρθρον 11, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 11ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 11ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κανονισμοί. Άρθρον 12.

Εις την παράγραφον (α) εις την δευτέραν γραμμήν, αμέσως μετά την φράσιν «και του αστυνομικού σταθμού» προστίθεται η φράσις «ή σταθμού χωροφυλακής».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 12ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 12ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 13ον άρθρον εγκρίνεται. Πίνακες.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρώτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερος Πίναξ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεύτερος Πίναξ.

Τρίτος Πίναξ.

Πρώτος, Δεύτερος και Τρίτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Πρώτου, Δευτέρου και Τρίτου Πίνακος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ, εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Πρώτος, ο Δεύτερος και Τρίτος Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εξαδικού Ρυθμίσεως Τροχαίων Αδικημάτων Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις εναντίον, ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 20) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 20) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος.

Στέλιος Μιχαηλίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Γεώργιος Τζιρκώτης

Ιμπραχίμ Ορχάν

Νεπήλ Ναπή

Γιάγκος Ποταμίτης

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδριάσιν αυτής λαβούσαν χώραν την 19ην Νοεμβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις περαιτέρω ποσού χρημάτων—

(α) διά την εκτέλεσιν περαιτέρω σχεδίων διατηρήσεών και ερευνών διαρκούντος του τρέχοντος έτους· και

(β) διά την κατασκευήν του νέου λιμένος Αμμοχώστου απαιτουμένων λόγω της προσφάτου προόδου εις την εκτέλεσιν του σχεδίου τούτου.

Η Επιτροπή, αφού ανέγνωσε την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν και ήκουσε τας εν προκειμένω απόψεις του παρακολουθήσαντος την συνεδρίασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του αυτού Υπουργείου, απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν του ως είρηται Νομοσχεδίου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προοίμιον και ο Συνοπτικός τίτλος εγκριθούν;

Μη υπάρχουσες αντιρρήσεις το Προίμιον και ο Συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού 79.700 λιρών διά την χρείαν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ θα τεθούν ταυτοχρόνως εις ψηφοφορίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3 και ο Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσες αντιρρήσεις το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 20) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσες αντιρρήσεις το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το καταθέν Νομοσχέδιον παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η προσεχής ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρία της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Συνάψεως Δανείου εκ της Εθνικής Κτηματικής Τραπεζής της Ελλάδος Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1963.

Ο περί Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Θα ήθελα να παρακαλέσω τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εσωτερικών, όπως εάν είναι δυνατόν η Επιτροπή Εσωτερικών προωθήση ωρισμένα εκ των Νομοσχεδίων τα οποία ευρίσκονται ενώπιον της Επιτροπής λόγω του ότι όλα τα Νομοσχέδια τα οποία ευρίσκονται επί της ημερησίας διατάξεως, πλην δύο Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, είναι Νομοσχέδια της Επιτροπής Εσωτερικών.

Ο περί Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 είναι της Επιτροπής Εσωτερικών, ο περί Θηραμάτων

και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 είναι της Επιτροπής Εσωτερικών.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής.....

Ο κ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ όπως εγγραφή το εξής θέμα διά συζήτησιν.

«Το Πρόβλημα της οδικής κυκλοφορίας και της τροχαίας κινήσεως ειδικώτερον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Ως βασικών Νομοσχεδίων το οποίον παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν Εσωτερικών υπάρχει ένα και αυτό είναι το Νομοσχέδιον περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας, το άλλον Νομοσχέδιον το οποίον αφορά την τροχαίαν είναι ένα τροποποιητικόν Νομοσχέδιον το οποίον βασίζεται εις το Βασικόν Νομοσχέδιον. Το βασικόν Νομοσχέδιον εις το οποίον ανεφέρθη, ως γνωστόν αποσκοπεί να φέρη μίαν μεγάλην αλλαγην εις τον τομέα της τροχαίας της νήσου. Η Επιτροπή μας έχει κάμει ωρισμένας συνεδριάσεις ήδη επί του εν λόγω Νομοσχεδίου και διά να συνάδη προς τον δημοκρατικόν τρόπον εργασίας των Επιτροπών, έχει ακολουθήσει την οδόν όπως λάβη πληροφορίας από όλους τους αρμοδίους και όλας τας ενδιαφερομένας οργανώσεις και πρόσωπα και ελπίζω ότι μία ακόμη συνεδρίασις θα είναι αρκετή διά να τελειώση η επεξεργασία μας και έχομεν ορίσει δι' αυτό την επομένην Πέμπτην. Ελπίζω ότι κατά την διάρκειαν αυτής της συνεδριάσεως αυτό το βασικόν Νομοσχέδιον, η εργασία όσον αφορά το βασικόν Νομοσχέδιον το οποίον ανέφερα και το δευτερευούσης σημασίας Νομοσχέδιον το οποίον ανέφερα θα λήξη.

Όσον αφορά το Νομοσχέδιον διά τα Άγρια πτηνά επί του σημείου θέλω να αναφέρω τα εξής. Καθ' οιανδήποτε στιγμήν ο Πρόεδρος μιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής δυνατόν να μη ευρίσκει εις την Βουλήν. Διά τον λόγον αυτόν, όταν οιοδήποτε Νομοσχέδιον παραπέμπεται εις μίαν Επιτροπήν, θα παρεκάλουν ειδικώς όπως οι αρμόδιοι, ο Διευθυντής του Γραφείου της Βουλής, ειδοποιούν τον αρμόδιον Πρόεδρον της Επιτροπής γραπτώς είτε και τηλεφωνικώς. Θέλω να ομολογήσω ότι το Νομοσχέδιον περί Αγρίων Πτηνών παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν μας αλλά το ήκουσα μόλις τώρα και εάν είναι δυνατόν θα καλέσω μίαν συνεδρίασιν δι' αυτόν τον σκοπόν την Τρίτην. Αλλ' ως γνωστόν υπάρχουν πολλά Επιτροπαί αι οποίαι συνεδριάζουν και πλείστοι συνάδελφοι εργάζονται με άλλας Επιτροπάς. Καθ' α πληροφορούμαι την Τρίτην θα γίνουν συνεδριάσεις ωρισμένων άλλων Επιτροπών αλλά θα προσπαθήσω όπως λήξη η επεξεργασία επί του εν λόγω Νομοσχεδίου εντός της επομένης εβδομάδος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πρέπει να ευχαριστήσω τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εσωτερικών διά τας επεξηγήσεις τας οποίας έδωσε. Θα ήθελα επίσης να τον πληροφορήσω ότι συμφωνώ πληρέστατα ότι η ορθή διαδικασία θα ήτο διά τους Γραμματείς των Επιτροπών να ειδοποιούν τους Πρόεδρους των διαφόρων Επιτροπών όσον αφορά τα θέματα τα οποία παρεπέμφθησαν εις τας Επιτροπάς των. Οδηγία έδόθησαν εις το παρελθόν εις τους Γραμματείς των Επιτροπών και θα επαναληθθούν, ούτως ώστε εις το μέλλον να μη παρατηρήται το γεγονός όπως του να μη πληροφορηθεί ο Πρόεδρος Επιτροπής ότι θέματα παρεπέμφθησαν εις την Επιτροπήν του. Τούτο ασφαλώς αναφέρεται εις δύο μόνον Νομοσχέδια τα οποία είναι, ο περί Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικός) Νόμος, ο περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικός) Νόμος. Εάν διηκώλυνεν τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εσωτερικών θα ήτο δυνατόν να αναβάλω την συνεδρίασιν της Δευτέρας διά τον έλεγχον των δημοσίων λογαριασμών, ούτως ώστε η Επιτροπή του να έχη την ευκαιρίαν να συνεδριάση

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 29ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.17 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία έντιμ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, μετά βαθείας θλίψεως πληροφόρηθη την λυπηράν είδησιν του τραγικού θανάτου του Προέδρου Κέννεντυ.

Ημείς ως Σώμα, θρηνούμεν τον θάνατόν του και λυπούμεθα βαθέως διά την τραγικήν απώλειαν την οποίαν έχουν δοκιμάσει η σύζυγός του, η οικογένειά του και ολόκληρον το Αμερικανικόν Έθνος.

Σκοπός της σημερινής μας συγκεντρώσεως είναι όπως αποτιώμεν φόρον τιμής εις τον εκλιπόντα Πρόεδρον των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής Τζων Κέννεντυ. Η ανάγκη την οποίαν ησθάνθημεν όπως αποτιώμεν φόρον τιμής εις τον εκλιπόντα Τζων Κέννεντυ δεν πηγάζει μόνον εκ του γεγονότος ότι ήτο ο Πρόεδρος μιας χώρας μετά της οποίας η Δημοκρατία διατηρεί στενάς φιλικάς σχέσεις, αλλ' επίσης και από τον θαυμασμόν τον οποίον είχομεν δι' αυτόν τούτον ως Άνθρωπον.

Ούτος διά της διορατικότητός του και του θάρρους του, διά της πίστεώς του προς την αναγκαιότητα παγκοσμίου ειρήνης διά της αφοσιώσεώς του προς τας αρχάς της δημοκρατίας και διά της σθεναράς στάσεώς του έναντι των φυλετικών διακρίσεων, έχει ξεπεράσει τα στενά όρια Αρχηγού ενός Έθνους και έχει μεταπηδήσει εις την ευρύτεραν σφαιραν της παγκοσμίου αρχηγίας.

Ο Τζων Κέννεντυ ήτο ο ανήρ της γενεάς μας. Υπηρέτησε την πατρίδα του ενεργώς κατά τον πόλεμον, έχει δοκιμάσει την πικρίαν του πόλεμου και έχει γνωρίσει εκ του σύγγεγυς την ανθρωπίνην απώλειαν την οποίαν η πολεμική διαμάχη συνεπάγεται. Ήτο, ως εκ τούτου, ισχυρός θιασώτης της ειρήνης. Ορθώς έχει λεχθή ότι ουδείς ανήρ είναι αναντικατάστατος, αλλ' εάν έπρεπε ποτέ να υπάρξει ανήρ ο οποίος διά τον καλόν της ανθρωπότητος έπρεπε να παραμείνη ως αρχηγός του κράτους των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, ούτος είναι ο Πρόεδρος Κέννεντυ.

Εις την ανθρωπίνην προσπάθειαν διά την δημιουργίαν ενός καλύτερου κόσμου ο Τζων Κέννεντυ υπήρξεν ανυπέρβλητος. Ημείς οι οποίοι παρηκολούθησαμεν τας αδιαπτώτους προσπάθειάς του είμεθα βεβαίως συγκινημένοι από τον παράδειγμά του και δεν δυνάμεθα να πράξωμεν τι καλύτερον παρά να κατευθύνωμεν τας προσπάθειάς μας προς εκπλήρωσιν των σκοπών του.

Ο νέος Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών κ. Λύντον Τζόνσον έχει ήδη δηλώσει ότι θα συνεχίση εφαρμόζων την πολιτικήν του Τζων Κέννεντυ. Ευχόμεθα ειλικρινώς εις αυτόν κάθε επιτυχίαν.

Και τώρα δίδω τον λόγον εις τον κ. Τίτον Φάνος ο οποίος θα αγορεύση εκ μέρους των Βουλευτών του Πατριωτικού Μετώπου.

Παρακαλώ όπως, προτού ο κ. Τίτος Φάνος αγορεύση, αναγνωσθή η μετάφρασις εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Τ. ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΣ:

(Ανάγνωσις της μεταφράσεως της ομιλίας του Προέδρου εις την Τουρκικήν γλώσσαν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμ κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

«Μία φλόγα έσβησε δι' όλον τον κόσμον, ο οποίος ενώ ήλπιζεν εις δικαίαν ειρήνην και καλύτεραν ζωήν, κατέστη απόψε πολύ πτωχότερος». Αυτούς τους επιγραμματικούς λόγους είπεν ο Δήμαρχος του Δυτικού Βερολίνου, κ. Βίλλυ Μπράντ, όταν πληροφόρηθη μαζί με εκατομμύρια άλλων ανθρώπων την νύκτα της 22ας Νοεμβρίου την θλιβεράν και απαισίαν είδησιν της τραγικής δολοφονίας του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, Τζων Φιτζέραλντ Κέννεντυ.

Και πραγματικώς ο κόσμος ολόκληρος κατέστη από της αποφράδος εκείνης ημέρας πτωχότερος. Διότι το κενόν το οποίον άφησεν ο Τζων Κέννεντυ δυσκόλως δύναται να πληρωθή.

Ο μέγας αυτός πολιτικός ηγέτης, προικισμένος με εξαίρετα προτερήματα, γαλουχημένος με υψηλάς αρχάς και δονούμενος από το πάθος της πολιτικής αρετής απεδύθη εις ένα τιτάνιον αγώνα διά να μεταφράση εις έργα τας ωραίας επαγγελίας του εναρκτηρίου λόγου του τον οποίον εξεφώνησεν επί τη αναλήψει των καθηκόντων του Προεδρικού αξιώματος την 20ήν Ιανουαρίου του 1961.

«Ας γνωρίζει παν έθνος, είτε τούτο επιθυμεί το καλόν μας είτε το κακόν μας, ότι είμεθα έτοιμοι να πληρώσωμεν οιονδήποτε τίμημα, να βαστάσωμεν οιονδήποτε βάρος, να αντιμετωπίσωμεν οιονδήποτε αντιζούτητα, να υποστηρίξωμεν οιονδήποτε φίλον, να αντιστάωμεν εις οιονδήποτε εχθρόν διά να διασφαλίσωμεν την επιβίωσιν και τον θρίαμβον της ελευθερίας. Αυτό το υποσχόμεθα».

Ο Πρόεδρος Κέννεντυ, κατά το σχετικώς σύντομον χρονικόν διάστημα της θητείας του εις την κορυφήν της πολιτικής ηγεσίας του κόσμου, ηνάλωσε κυριολεκτικώς εαυτόν εις την εξυπηρέτησιν ολοκλήρου της ανθρωπότητος. Ειργάσθη με ακαταπόνητον ζήλον, με αξιοθαύμαστον αποφασιστικότητα, με ακαταμάχητον θάρρος, με καταπλήσσοσαν σύνεσιν, με ευθύτητα, ειλικρίνεια και εντιμότητα και ανεδείχθη μέγιστος σημασιφόρος των ωραιότερων και ζωτικώτερων ιδανικών του ανθρωπίνου γένους, αληθής πρόμαχος της ελευθερίας, της δημοκρατίας και των ίσων δικαιωμάτων ανεξαρτήτως φυλής ή χρώματος και μέγας απόστολος της διεθνούς ειρήνης.

Το άστρον του Προέδρου Κέννεντυ επί μίαν τριετίαν εμεσουράνησεν εις το διεθνές πολιτικόν στερέωμα και με το φως του κατηύγασε και εθέρμανε τας καρδίας εκατομμυρίων ανθρώπων.

Ο υπέροχος αγών του διά την εξάλειψιν των φυλετικών διακρίσεων τον κατέταξεν εις την αυτήν εξέχουσαν θέσιν με ευήνην του «ελευθερωτού των μαύρων» Αβραάμ Λίνκολν.

Ο Τζων Φιτζέραλντ Κέννεντυ έζησε, ηγωνίσθη και απέθανεν ως αληθής στρατιώτης επί των επάλξεων του καθήκοντος όπως ακριβώς ο ίδιος το είχε προδιαγράψει: «Ένας πραγματικός άνδρας κάμνει το καθήκον του, ανεξαρτήτως των συνεπειών που θα έχη τούτο επί του ατόμου του.»

Ο τραγικός θάνατος του Προέδρου Κέννεντυ έχει βυθίσει από της παρελθούσης Παρασκευής της ανθρωπότητα εις καθολικόν πένθος. Μαζί με όλους τους όπου γης εκτιμητάς και θιασώτας του θαρραλέου αυτού μαχητού της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της ειρήνης, η Κοινοβουλευτική ομάδα του Πατριωτικού Μετώπου και ολόκληρος ο Κυπριακός λαός πενθούν βαθύτατα διά την τρομακτικήν απώλειαν ενός πανανθρωπίνου ηγέτου.

Και νεκρός όμως ο Τζων Κέννεντυ δύναται και αναμφιβόλως θα συμβάλη εις την εκπλήρωσιν του κεντρικού σκοπού, διά τον οποίον έζησε, ηγωνίσθη και απέθανε, την «επί γης ειρήνην».

Αυτή είναι η ιερά και βαρεία κληρονομία την οποίαν ο Πρόεδρος Κέννεντυ κατέλιπε εις όλους τους συνανθρώπους του και η οποία θα μας φρονημάτιζι και θα μας καθοδηγή πάντοτε εις τον δρόμον που οδηγεί εις μίαν καλύτεραν ζωήν.

Η πρόσφατος επίσημος διακήρυξις του διαδόχου αυτού κ. Λύντον Τζόνσον ότι θα συνεχίση την προς τα εμπρός πορείαν την οποίαν ο Πρόεδρος Κέννεντυ ήρχισε, πληροί ικανοποίησεως όλους τους πραγματικούς οπαδούς της ειρήνης και όλους εκείνους οι οποίοι πιστεύουν εις τα αυτά ωραία και υψηλά ιδανικά διά τα οποία ο Τζων Φιτζέραλντ Κέννεντυ εθυσίασε και αυτήν την ζωήν του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή η μετάφρασις της ομιλίας του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου εις την Τουρκικήν.

Τ. ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΣ:

(Ανάγνωσις της μεταφράσεως της ομιλίας του κ. Τίτου Φάνου εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά θα ομιλήση εκ μέρους της Τουρκικής Κοινοβουλευτικής Ομάδος.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Ο θάνατος αποτελεί συνήθως θλιβερόν γεγονός. Εάν όμως ο εκλιπών είναι συμπαθές πρόσωπον το οποίον υπήρξε χρήσιμον εκτός του ιδίου αυτού κύκλου και το οποίον υπηρέτησε την κοινότητά του και την ανθρωπότητα, ή εάν ο θάνατος επισυμβή υπό αφυσικούς και θλιβεράς περιστάσεις, ο αριθμός εκείνων οι οποίοι πενθούν διά τον θάνατον αυτού είναι κατ' αναλογίαν μεγαλύτερος και η θλίψις εξ ίσου βαθύτερα.

Ο αξιωματικός Τζών Κέννεντυ, όστις υπήρξεν μέγας ανήρ παραρσών αναριθμήτους υπηρεσίας ουχι μόνον προς την ιδίαν αυτού πατρίδα και το ίδιον αυτού έθνος, του οποίου υπήρξε Πρόεδρος, αλλά και προς ολόκληρον τον κόσμον και το ανθρωπίνον γένος, και όστις ήτο προικισμένος με άριστα προσωπικά και ανθρώπινα προτερήματα, και απολέσας την ζωήν αυτού κατά τρόπον και υπό περιστάσεις τραγικάς αποτελούσας βαρύ πλήγμα κατά της ανθρωπίνης συνειδήσεως και των ανθρωπίνων αισθημάτων και αντιλήψεων εβύθισε διά του θανάτου αυτού ολόκληρον την ανθρωπότητα εις ειλικρινή και βαθειάν θλίψιν.

Ακόμη και εκείνοι οι οποίοι διά πολιτικούς λόγους δεν ήθελον να συμπαθούν τον Πρόεδρον Κέννεντυ, δεν ήδύνατο να αποκρύψουν τον θαυμασμόν των διά τας εξαιρετους αρετάς του, αντιλαμβανόμενοι δε ότι και αυτοί θα ωφελούντο μεγάλως εκ των αποτελεσμάτων των προσπαθειών του μετέχουν της παρούσης θλίψεως.

Ο Τζών Κέννεντυ με την νεότητά του και την αντίληψιν ότι αι βαρείαι ευθύνη τας οποίας είχε να επωμισθή ως Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και ότι αι μεγάλαι εξουσίαι και τα μέσα τα οποία ευρίσκοντο εις την διάθεσιν του έπρεπε να εχρησιμοποιούντο κατά τον πλέον προσήκοντα και αποτελεσματικόν τρόπον διά το ίδιον αυτού έθνος και την ανθρωπότητα, και με την ευσυνείδητον έκφρασιν της νεαρής ψυχής του εις την διεξαγωγήν των υποθέσεών του, αντιπροσώπευε κατά τέλειον τρόπον τας Ηνωμένας Πολιτείας της Αμερικής και την έννοιαν του Αμερικανού.

Θεωρώ εμαυτόν ευτυχή διότι είχαν την ευκαιρίαν διαρκούσης της επισκέψεώς μου εις Ηνωμένας Πολιτείας κατά το θέρος του 1961 ως φιλοξενουμένου της Αμερικανικής Κυβερνήσεως να ιδω και να ακούσω τον Πρόεδρον Κέννεντυ προσφωνούντα διάσκεψιν συγκροτηθείσαν εν Ουασινγκτόν επί της Αμερικανικής Βοηθείας. Τότε ο Πρόεδρος Κέννεντυ ήτο ακόμη υποχρεωμένος να βαδίζη τη βοήθεια βακτηριών λόγω ενοχλήσεως εις την σπονδυλικήν στήλην, προσήλθε δε εις την Διάσκεψιν με βακτηρία. Ήτο φανερόν ότι υπέφερε. Εν τούτοις ηγήθησε τον ιδιόν του πόνον και συνηγόρησεν υπέρ της ανάγκης όπως ο Αμερικανικός λαός και η Κυβέρνησίς του αυξήσουν και καταστήσουν αποτελεσματικώτερα την βοήθειάν των διά την θεραπείαν των δεινών πολλών ανθρώπων

και λαών οίτινες ζουν με την αγωνίαν της αθλιότητος και πενίας, και την εξασφάλισιν των μέσων διά να δυνηθούν να ζήσουν ως ανθρώπινα όντα.

Ο Πρόεδρος Κέννεντυ, αφ' ενός ησυχολείτο με την ρύθμισιν και διατήρησιν ενός σταθερού οικονομικού συστήματος βασιζομένου επί της κοινωνικής δικαιοσύνης εις την χώραν του, αφ' ετέρου δε ως πολιτικός όστις ησθάνετο και συνηγόρει υπέρ της ανάγκης της αμοιβαίας υποστηρίξεως μεταξύ των διαφόρων χωρών και εθνών του κόσμου, ηκολούθησε την οδόν της εξασφαλέσεως ποικίλων τρόπων οικονομικής συνεργασίας μετ' αυτών, και επέδειξεν υψηλόν πνεύμα συμμερισθείς τους πόρους και τα μέσα της ιδικής του χώρας μετά των χωρών εκείνων αίτινες είχαν ταύτα εις μικροτέρας αναλογίας.

Ο Πρόεδρος Κέννεντυ, παραχωρών υπό τας καταλλήλους περιστάσεις και κατά τον κατάλληλον χρόνον την επιβαλλομένην αναγκαίαν οικονομικήν, τεχνικήν και παν άλλο είδος βοήθειας εις τας υποαναπτύκτους χώρας, απέβλεπεν εις την ανύψωσιν του οικονομικού αυτών επιπέδου εις βαθμόν κατά τον οποίον θα παρέχεν εις αυτά μελλοντικώς την δυνατότητα να καταστούν ίσοι συνεταίροι των Ηνωμένων Πολιτειών. Διά την επίτευξιν του σκοπού αυτού ο Πρόεδρος Κέννεντυ καθιέρωσε το σύστημα βοήθειας προς τους λαούς αντί προς τας Κυβερνήσεις, διασφαλίζων ούτω ότι αι παρεχόμεναι βοήθειαι εξυψώνουν τω όντι το βιοτικόν επίπεδον και τον πολιτισμόν των λαών.

Η υπό της Κύπρου απόκτησις της ανεξαρτησίας αυτής συμπίπτει με το έτος καθ' ό ο Τζών Κέννεντυ εξελέγη Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και ως εκ τούτου η υπό της Κύπρου μέχρι τούδε λαμβανομένη οικονομική, τεχνική και άλλη βοήθεια έλαβε χώραν διαρκούσης της περιόδου της προεδρίας του Τζών Κέννεντυ. Επί τη ευκαιρία ταύτη αρμόζει να εκφράσωμεν την ευγνωμοσύνην μας επί του θέματος τούτου προς της ευλογημένης ψυχής του Προέδρου Κέννεντυ.

Ο Πρόεδρος Κέννεντυ επίστευε εις το δημοκρατικόν σύστημα ουχι μόνον ως μορφήν διακυβερνήσεως αλλά υπό την πραγματικήν του έννοιαν ως τρόπου ζωής. Διά την διατήρησιν και υπεράσπισιν της δημοκρατίας και του τρόπου ζωής της ελευθερίας και των αρχών της δικαιοσύνης τας οποίας αντιπροσωπεύει, ο Τζών Κέννεντυ, εγνώριζε πώς να χρησιμοποιή τας τεραστίας δυνάμεις και μέσα της χώρας της οποίας ήτο Πρόεδρος με απεριόριστον αίσθησιν ευθύνης και απόλυτον αποφασιστικότητα.

Προς τον σκοπόν του περιορισμού της πιθανότητος του πολέμου και των αιτιών αυτού άτινα αποτελούν εφιάλτην δι' όλην την ανθρωπότητα, και απειλούν να καταστρέψουν τον παγκόσμιον πολιτισμόν, ο Πρόεδρος Κέννεντυ, αφ' ενός είχε στενήν συνεργασίαν και ηνωμένην την τύχην του μετά των χωρών του ελευθέρου κόσμου, αφ' ετέρου δε με μεγάλην ανεκτικότητα απέβλεπεν εις την συναψιν συμφωνίας μετά των αντιπάλων εν αμοιβαία κατανοήσει και σεβασμώ, αλλά ως εις την περίπτωσιν της Κούβας, ότε η αντίπαλος πλευρά με τας πράξεις της έθεσεν εν κινδύνω την παγκόσμιον ειρήνην, ούτος απέδειξεν ότι ήτο αποφασισμένος να χρησιμοποιήσ η όλας τας εις την διάθεσιν του δυνάμεις διά την υπεράσπισιν της ειρήνης.

Ο Πρόεδρος Κέννεντυ ήτο μέγας πολιτικός όστις επίστευε ότι αι αρχαί της ισότητος και της δικαιοσύνης δεν ήτο αρκετόν να λάβουν σάρκα και οστά μόνον μεταξύ κρατών, αλλά' οσαύτως μεταξύ των λαών και προσώπων διαβιούντων εντός του εδάφους του ιδίου κράτους.

Διά της εξυηρητήσεως των αρχών της ισότητος και δικαιοσύνης ο Πρόεδρος Κέννεντυ θα αποτελή εσαεί πηγήν εμπνεύσεως δι' ολόκληρον την ανθρωπότητα. Ευχόμεθα όπως τον ευγενή αυτόν δρόμον τον οποίον υπέδειξε διά του πυρσού του οποίον ήναψε θα ακολουθήσουν όλοι οι πολιτικοί ηγέται των λαών.

Εναντίον της διακρίσεως του χρώματος η οποία εις την χώραν του κατέστη πρόβλημα, ο Πρόεδρος Κέννεντυ δεν εύρε ικανοποιητικάς τας ωραίας εκφράσεις τας περιεχομένας εις

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 2ΑΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.05 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεν υπάρχουν ερωτήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Συνάψεως Δανείου εκ της Εθνικής Κτηματικής Τραπεζής της Ελλάδος Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΨΕΩΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Ιμπραχίμ Ορχάν

Κεμάλ Ντενιζ

Γιάγκος Ποταμίτης

Νεπιλ Ναπή

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδριάσεις αυτής λαβούσας χώραν την 12ην και 15ην Νοεμβρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν της 12ης Νοεμβρίου παρίστατο και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχε τας ακόλουθους πληροφορίας περί του οικήματος διά την αγοράν του οποίου προνοεί το υπό μελέτην Νομοσχέδιον:

(α) Επί του παρόντος ο εν Αθήναις Πρεσβευτής της Κυπριακής Δημοκρατίας διαμένει εις το οίκημα επί της οδού Πριγκηπίσσης Νικολάου, Αρ. 3, Ψυχικόν, Αθήναι. Το οίκημα τούτο κείται εις ωραίαν τοποθεσίαν είναι δε κτισμένον επί εκτεταμένου οικοπέδου, εμβαδού 4.866 τετραγωνικών πήχεων, και διαθέτει μεγάλον κήπον και γκαράζ.

(β) Το οίκημα ανηγέρθη προ εικοσιπενταετίας. Το σχέδιον εξεπονήθη υπό καλώς γνωστού αρχιτέκτονος, η δε οικοδομική κατάστασις τούτου είναι εισέτι λίαν καλή με καλές οικιακάς ανέσεις.

(γ) Το οίκημα σύγκεται εκ των ακόλουθων:

(i) Υπογείου εκ πέντε κυρίων δωματίων, αποθηκών, δωματίου πλύσεως και λεβητοστασίου.

(ii) ισογείου εκ δύο μεγάλων αιθουσών αναμονής, δύο αιθουσών υποδοχής, αναγνωστηρίου, τραπεζαρίας, μαγειρείου μετά βοηθητικών αποθηκευτικών χώρων και μεγάλης βεράντας.

(iii) πρώτου πατώματος εκ τεσσάρων υπνοδωματίων μετά των αναγκαίων δωματίων μπάνιου και άλλων ανέσεων και

(iv) σοφίτας εκ δύο δωματίων διά τους υπηρέτας, αποθήκης και άλλων βοηθητικών χώρων.

(δ) Το οίκημα τούτο εμισθώθη υπό της Ελληνικής Κυβερνήσεως διά χρονικήν περίοδον τριών ετών, αρχομένην από της 1ης Ιανουαρίου 1961, προσεφέρθη δε προς χρήσιν ως κατοικία του εν Αθήναις Πρεσβευτού μας. Η μίσθωσις λήγει την 31ην Δεκεμβρίου 1963, είναι δε αμφίβολον κατά πόσον η Ελληνική Κυβέρνησις θα συνεχίση καταβάλλουσα το μίσθωμα δι' αυτήν ή ετέραν οικίαν μετά την λήξιν της παρούσης μισθώσεως.

(ε) Το υπό της Ελληνικής Κυβερνήσεως πληρωτέο μίσθωμα ανέρχεται εις 12.000 δραχμάς μηνιαίως κατά το πρώτον έτος της μισθώσεως και 10.000 δραχμάς μηνιαίως κατά τα υπόλοιπα δύο έτη. Ούτω το σημερινόν ετήσιον μίσθωμα είναι 120.000 δραχμαί ή 1.428 Κυπριακάί λίραι. Κατά τα τελευταία δύο έτη η αξία της ακινήτου περιουσίας εις Αθήνας εσημείωσε τρομακτικήν άνοδον. Δύο ξένοι Πρεσβείαι και μία Αμερικανική ημικρατική Οργάνωσις προσέφεραν 25.000 δραχμάς μηνιαίως διά την μίσθωσιν του οικήματος τούτου από της 1ης Ιανουαρίου 1964. Το μελλοντικόν μίσθωμα του οικήματος τούτου δέον κατά συνέπειαν να υπολογισθή εις τας 25.000 δραχμάς περίπου μηνιαίως, συμποσούμενον εις 300.000 δραχμάς ετησίως, ήτοι 3.571 Κυπριακάς λίρας.

(στ) Υπό το φως των περιστάσεων τούτων το Υπουργικόν Συμβούλιον απεφάνθη ότι εάν η Κυβέρνησις προβή σήμερον εις την αγοράν του οικήματος διά μόνιμον χρήσιν ως Πρεσβευτικής κατοικίας, η τοιαύτη αγορά θα αποβή τελικώς προς το συμφέρον της Δημοκρατίας.

(ζ) Η σημερινή αξία της περιουσίας αυτής, κατά την υπεύθυνον γνώμην του Βοηθού Διοικητού της Τραπεζής της Ελλάδος, προς την οποίαν συμφωνεί και αριθμός Αθηναίων αρχιτεκτόνων και μελών του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, υπολογίζεται εις 10.000 χρυσάς λίρας. Ο εν Αθήναις Πρεσβευτής της Δημοκρατίας και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών προσήγγισαν τον ιδιοκτήτην του οικήματος και, κατόπιν διαπραγματεύσεων, εξησφάλισαν προσφοράν αντι 9.000 χρυσών λιρών, ή £31.500 περίπου Κυπριακών λιρών. Το τίμημα θα πληρωθή εις δραχμάς και εις την κατά την ημέραν συνάψεως της συμφωνίας κρατούσαν τιμήν συναλλάγματος.

(η) Σκοπός του προτεινομένου Νόμου είναι να εξουσιοδοτήση τον Υπουργόν Οικονομικών διά την σύναψιν δανείου εκ της Εθνικής Κτηματικής Τραπεζής της Ελλάδος, ήτις συνεφώνησεν όπως χορηγήση το διά την αγοράν του οικήματος αναγκαίον ποσόν των 2.650.000 δραχμών, ή 31.548 Κυπριακών λιρών. Το δάνειον θα αποπληρωθή εις 15 ίσας ετησίας δόσεις με ετήσιον τόκον έξ επί τοις εκατόν. Ούτω η ετησια δόσις προς εξόφλησιν του χρέους θα είναι 272.851 δραχμαί ή 3.248 Κυπριακάί λίραι.

(θ) Εν συνόψει:

(i) Εν περιπτώσει μισθώσεως του οικήματος θα καταβάλλεται ετήσιον μίσθωμα εκ 300.000 δραχμών ή 3.571 Κυπριακών λιρών.

(ii) Εν περιπτώσει αγοράς του οικήματος διά του προτεινομένου δανείου θα καταβάλλωνται ετήσιαι δόσεις εκ 272.851 δραχμών, ή 3.248 Κυπριακών λιρών, διά 15 έτη, κατά το τέλος δε της περιόδου αυτής θα είμεθα κύριοι του οικήματος.

(ι) Εν κατακλείδι ο Λειτουργός επί του Προϋπολογισμού υπεγράμμισε το γεγονός ότι η αξία της ακινητού περιουσίας εις Αθήνας σημειώνει συνεχή άνοδον κατά τα τελευταία ολίγα έτη και ότι η άνοδος αύτη αναμένεται ότι θα συνεχισθή. Υπό τας περιστάσεις η προτεινομένη αγορά κρίνεται ως μία πολύ καλή επένδυσις.

Η Επιτροπή, αφού εμελέτησε τα ως άνω εκτεθέντα στοιχεία απεφάσισεν, εξαιρουμένου του κ. Γιαγκου Ποταμίτη, όστις έχει επιφυλάξεις, όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

N. ΝΑΠΗ:

(Αναγνώσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Κατά την συνεδρίαν της Επιτροπής η οποία εξήτασε το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον διετήρησα επιφυλάξεις και είναι καθήκον μου να εξηγήσω τον λόγον.

Όπως θα έχετε προσέξει εις την έκθεσιν της Επιτροπής, εις την παράγραφον (γ), δίδεται περιγραφή του οικήματος το οποίον προτιθέμεθα να αγοράσωμεν. Από την περιγραφήν ταύτην φαίνεται ότι πρόκειται περί ενός μεγάλου οικήματος το οποίον, κατά την γνώμην μου, θα ήδυνάτο να στεγάσθι τώσον την κατοικίαν του Πρέσβεως όσον και τα γραφεία της Κυπριακής εν Ελλάδι Πρεσβείας. Όπως φαίνεται επίσης από την ιδίαν έκθεσιν της Επιτροπής το οικημα αυτό δύναται να ενοικιασθή, θα έχη δε εισόδημα 3.500 περίπου λιρών κατ' έτος. Φρονώ ότι το ποσόν τούτο είναι μεγάλο διά να διατίθεται μόνον διά κατοικίαν του Πρέσβεως.

Διά τους λόγους τούτους η εισηγήσις μου είναι, και εάν αυτή δεν είναι η κατάλληλος ώρα επιφυλάττομαι να την κάμω κατά την ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου εις το σχετικόν άρθρον, να χρησιμοποιηθή το οικημα τούτο και διά τα δύο, και ως κατοικία και ως Πρεσβεία, και ως εκ τούτου η πρόθεσις μου είναι όπως ο ορισμός της λέξεως «Πρεσβεία» εις το άρθρον 2 τροποποιηθή ούτως ώστε να αναγιγνώσκηται ως εξής:

«Πρεσβεία» σημαίνει την εν Ελλάδι Πρεσβείαν της Δημοκρατίας και περιλαμβάνει τα Γραφεία αυτής και την κατοικίαν του Πρεσβευτού της Δημοκρατίας εν Ελλάδι.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού δώσω τον λόγον εις άλλους ομιλητάς, διά να μην παραστή ανάγκη εκτεταμένης συζητήσεως επί του θέματος, θα ήθελα να πληροφορήσω τον έντιμον αγορητήν ότι τα Γραφεία της Κυπριακής Πρεσβείας εις Αθήνας δίδονται υπό της Ελληνικής Κυβερνήσεως δωρεάν εις την Κυπριακήν Δημοκρατίαν. Εάν καθ' οιανδήποτε στιγμήν η Ελληνική Κυβέρνησις θα απεφάσιζε να ζητήση ενοίκιον ή να μην εξακολουθήση να παρέχη δωρεάν το οικημα, τότε ασφαλώς το οικημα το οποίον θα αγορασθή θα είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθή και ως Γραφεία άνευ ουδεμιás τροποποιήσεως του Νόμου. Εάν η Κυβέρνησις της Δημοκρατίας, οποιαδήποτε και εάν είναι κατά τον χρόνον εκείνον, ζητήση έγκρισιν από την τότε Βουλή δι' επιπρόσθετον ποσόν δι' αγοράν οικήματος το οποίον να στεγάσθι τα Γραφεία, ή δι' ενοίκιον, εναπόκειται εις την Βουλήν να αποφασίση κατά πόσον θα εγκρίνη μίαν επιπρόσθετον δαπάνην είτε υπό τύπον ενοικίου είτε υπό τύπον ποσού προς αγοράν οικήματος, και επομένως νομίζω ότι δεν είναι αναγκαίον εις αυτό το στάδιον να τροποποιηθή το παρέν Νομοσχέδιον. Ασφαλώς είναι δυνατόν

και άνευ τροποποιήσεως του Νομοσχεδίου το κτίριον να χρησιμοποιηθή και ως κατοικία και ως Γραφείον.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείες να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεδομένου ότι είναι αναγκαία η κτήσις του εν τη Οδώ Πριγκιπίσσης Νικολάου Αρ. 3, Ψυχικόν, Αθήναι, οικήματος διά την στέγασιν της εν Ελλάδι Πρεσβείας της Δημοκρατίας:

Δεδομένου ότι απαιτείται ποσόν 2.650.000 δραχμών διά την αγοράν αυτού:

Και δεδομένου ότι η Εθνική Κτηματική Τράπεζα Ελλάδος συνεφώνησεν όπως χορηγήση το εν λόγω ποσόν υπό τους συμπεφωνημένους όρους και προϋποθέσεις:

ΝΥΝ ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ Η ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΨΗΦΙΖΕΙ ΩΣ ΑΚΟΛΟΥΘΩΣ:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Ο κ. Δάφνης Παναγίδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Απλούστατα φέρνω ένστασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Κατόπιν της διευκρινίσεως η οποία εδόθη υπό του έντιμου κ. Προέδρου δεν θα υποβάλωμεν την τροποποίησιν αλλά θα απόσχωμεν της ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Δ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ζητώ τον λόγον επί του υπό συζήτησιν εδαφίου του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Δ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι. Εις το άρθρον το οποίον συζητούμεν τώρα αναφέρονται οι ορισμοί οι οποίοι καθορίζουν την ειδική έννοιαν την οποίαν έχουν ωρισμένοι λέξεις μέσα εις το Νομοσχέδιον. Δεν θα απασχοληθώ με την έννοιαν αυτήν, αλλ' επειδή εις το άρθρον τούτο αναφέρονται γενικώς οι ορισμοί του Νομοσχεδίου, και επειδή κατά την ψηφοφορίαν του πρώτου άρθρου και του προοιμίου υπήρξαν ένστασεις

προς την επιψήφισιν αυτού του Νομοσχεδίου, θα ήθελα να ερωτήσω εκείνους οι οποίοι φέρνουν ένσταση τους λόγους της ενστάσεως. Είναι πιθανόν να με πείσουν και να αλλάξω την ψήφον μου. Είναι πιθανόν να τους πείσω εγώ με την επιχειρηματολογία μου ότι είναι καλύτερα να ψηφίσουν αυτό το Νομοσχέδιον. Αλλά είναι κατά την γνώμην μου απαράδεκτον να προβαίνη ένας εις απλήν ψήφισιν ή αποχήν ή ένσταση ενός Νομοσχεδίου άνευ εξηγήσεων. Ειδικώς δε όσον αφορά το θέμα το οποίον ήγειρεν ο έντιμος κ. Ποταμίτης λυπούμαι να πω ότι και πάλιν δεν αντιλαμβάνομαι την αποχήν, αλλά ήθελα απλώς να παρατηρήσω σχετικώς με την πρότασιν περί χρησιμοποίησεως του ουστατικού αυτού ως Γραφείου, διότι αντιλαμβάνομαι αυτή ήτο η μοναδική ένστασις του κ. Ποταμίτη, ότι εάν έχωμεν υπ' όψιν μας πού κείται το Ψυχικόν εις τας Αθήνας, δηλαδή το περίχωρον το οποίον ονομάζεται Ψυχικόν, νομίζω ότι όλοι θα συμφωνήσωμεν ότι πρακτικώς θα ήτο ασύμφορον ή και αδύνατον να χρησιμοποιηθή το οίκημα αυτό, περί του οποίου συζητούμεν, ως Γραφεία της Πρεσβείας, διότι ευρίσκειται πολύ μακρυνά από το κέντρον της Ελληνικής πρωτευούσης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είχα την εντύπωσιν ότι ο έντιμος Βουλευτής κύριος Λέλλος Δημητριάδης θα ηγόρευεν ειδικώς επί του άρθρου 2. Η αγόρευσις του έντιμου συναδέλφου ανεφέρτε εις θέμα αρχής και θα έπρεπε να είχε λάβει χώραν διαρκούσης της γενικής συζητήσεως επί θεμάτων αρχής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεΐς να εξακολουθήσουν με την ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έχω αντιληφθή τα όσα έχει πει ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής αλλ' επ' όσον ο έντιμος κύριος Λέλλος Δημητριάδης έχει αγορεύσει και έχει διατυπώσει ωρισμένα απόψεις, έν άτομον το οποίον δεν συμμετείχεν της ψηφοφορίας, παρακαλώ όπως μου επιτραπή να πω ωρισμένα λόγια.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχω σέβας διά τας νομικάς γνώσεις του έντιμου συναδέλφου κ. Λέλλου Δημητριάδη. Αλλά διά την διατύπωσιν όσον αφορά το εν λόγω θέμα νομίζω ότι η διαδικασία είναι διαφορετική. Οιοσδήποτε ο οποίος απέχει ή είναι υπέρ ή κατά ενός Νομοσχεδίου, δικαιούται να εξηγήση τους λόγους διά τους οποίους απέχει. Δηλαδή το να εξηγήση τους λόγους αποχής ή καταψηφίσεως είναι ένα δικαίωμα, δεν είναι μία υποχρέωσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν ο κ. Δημητριάδης προτίθεται να απαντήση εις τον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά επί του κατά πόσον υπάρχει δικαίωμα εξηγήσεως ψήφου ή όχι, δεν θα επιτρέψω την συζήτησιν επί του θέματος αυτού· είναι εκτός του συζητουμένου Νομοσχεδίου, ούτε αφορά θέμα διαδικασίας το οποίον ευρίσκειται ενώπιον της Βουλής εις το παρόν στάδιον.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης θα ήθελε να εξηγήση ότι δεν είναι θέμα νομικής ερμηνείας, αλλ' ηθικής υποχρεώσεως.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ευχαριστώ. Ακριβώς θα ήθελα να το πω αυτό, αλλά δεν μπορούσα να το πω βεβαίως εις την Βουλήν, και λόγω της απαντήσεως την οποίαν μου έδωσεν ο κ. Πρόεδρος όταν εζήτησα τον λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεΐς να συνεχίσουν με την ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εζήτησα τον λόγον κύριε Πρόεδρε, και δεν θα ομιλήσω επί του θέματος του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ομιλήσετε επί του άρθρου ενώπιον της Βουλής ή επί γενικού θέματος; Η συζήτησις επί γενικών αρχών έχει λήξει

και ασχολούμεθα τώρα με την συζήτησιν ενός εκάστου άρθρου.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Με συγχωρείτε αλλά δεν νομίζω ότι πρέπει να με προλαμβάνετε διά το τι θα πω. Επί θέματος διαδικασίας θα ομιλήσω και όχι. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα αγορεύσετε τότε από την θέσιν σας επί θέματος διαδικασίας.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εκείνο το οποίον ήθελα να πω έντιμε κύριε Πρόεδρε, ήτο το εξής: Ορθώς ελέγθη ότι εκείνα τα οποία είπα ήσαν θέματα τα οποία αφορούσαν θέμα αρχής. Και αυστηρώς ομιλούντες δεν ήσαν θέματα εις τα οποία ημπορούσα να αναφερθώ εις την ανάγνωσιν κατ' άρθρον. Επειδή όμως ακόμη δεν έχομεν κανονισμούς και ήτο εντελώς αδύνατον δι' εμέ να αντιληφθώ ότι υπήρχαν ενστάσεις ή αποχαί δι' αυτό έκαμα εκείνο το οποίον έκαμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως προχωρήσωμεν με την ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 2ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσιοδότησις προς σύναψιν δανείου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 3ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιβάρυνσις του Παγίου Ταμείου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωση θα γίνει δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συνάψεως Δανείου εκ της Εθνικής Κτηματικής Τραπεζής της Ελλάδος Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 18) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Νεπίλ Ναπή

Κεμάλ Ντενίτζ

Γιάγκος Ποταμίτης

Η Επιτροπή εξήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 28ην Νοεμβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την αγοράν και εγκατάστασιν Εξοπλισμού Ταυτοχρόνου Διεργηθείας εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων.

Η Επιτροπή αφού ανέγνωσε την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν και ήκουσε τας δοθείσας υπό του Προέδρου της Βουλής επεξηγήσεις, αποφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Ν. ΝΑΠΗ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και 1ον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το προοίμιον και 1ον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1.500 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον, τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον, τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή εις την τουρκικήν.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Αναγιώσκει το κείμενον εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εσωτερικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΟΠΛΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Γεώργιος Τομπάζος.

Η Επιτροπή Εσωτερικών συνήλθε την 26ην Νοεμβρίου 1963 και συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον, κατόπιν εξασφάλισως παρά του Υπουργείου Εσωτερικών των προς τούτο αναγκαίων πληροφοριών.

Η Επιτροπή επληροφορήθη ότι υπάρχουν περί τα 34.000 πυροβόλα όπλα εις την Νήσον, η δε πλειονότης των μελών της Επιτροπής έχει την γνώμην ότι, πλην των άλλων μέτρων διά την προστασίαν των θηραμάτων, δυνατόν να παραστή ανάγκη επιβολής περιορισμού επί της εισαγωγής πυροβόλων όπλων ή επί του αριθμού των εισαχθησομένων πυροβόλων όπλων.

Όθεν, η πλειονότης των μελών της Επιτροπής απεδέχθη την εν τω τρίτω άρθρω του Νομοσχεδίου ενσωματωμένην αρχήν, ελπίζουσα ότι αι διατάξεις τούτου θα εφαρμοσθούν προσκρόντως και νουνεχώς ως απαιτείται διά την προφύλαξιν των θηραμάτων προς όφελος της χώρας. Προς διευκρίνισιν του σκοπού των διατάξεων τούτων, η Επιτροπή εισηγείται όπως επνευχθή η ακόλουθος τροποποίησις της επιφυλάξεως του άρθρου 3 του Νομοσχεδίου, ήτις σκοπεύεται όπως προστεθή εις το τέλος του εδαφίου (1) του άρθρου 5 του βασικού Νόμου:

- (1) Μετά την λέξιν «θέτη» και προ της λέξεως «περιορισμούς» να προστεθούν αι λέξεις «δι' ωρισμένην χρονικήν περίοδον».
- (2) μετά τας λέξεις «πυροβόλων όπλων» να προστεθούν αι λέξεις «ή επί του αριθμού των εισαχθησομένων πυροβόλων όπλων».

Η Επιτροπή φρονεί ότι αι διατάξεις των λοιπών άρθρων του Νομοσχεδίου επιφέρουν βελτίωσιν εις θέματα σχετιζόμενα με την εφαρμογήν του νόμου και ως εκ τούτου, εισηγείται την έγκρισιν τούτων ως περιέχονται εν τω Νομοσχεδίω.

Ο κ. Μπουρχάν Ναλπάντογλου φρονεί ότι αι διατάξεις του άρθρου 3 του Νομοσχεδίου, το οποίον σκοπεύεται όπως καταχωρισθή εις τον βασικόν Νόμον, δεν είναι αναγκαίαι υπό τας περιστάσεις και διατρηεί επιφυλάξεις αναφορικάς προς τας εν λόγω διατάξεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμοι συνάδελφοι. Η αιτιολογική έκθεσις του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου έχει αποδεχθή ως βάσιν την προστασίαν των αγρίων ζώων τα οποία τείνουν να εξαλειφθούν εις τον τόπον μας.

Αφ' ής εποχής εκηρύχθη το κυνήγι εάν πρόκειται να ριζωμεν μια ματιά εις τα γεγονότα τα οποία εσυνέβησαν όσον αφορά το κυνήγιον βλέπομεν το εξής. Προ χρονικού διαστήματος τα κυνηγετικά όπλα είχαν συσσωρευθή υπο της τότε Κυβερνήσεως. Κατόπιν ταύτα επιστράφησαν εις τους ιδιοκτήτας των και καθ' όσον γνωρίζομεν τότε δεν επετρέπετο η εισαγωγή νέων όπλων.

Είδαμεν ότι ο αριθμός των κυνηγετικών όπλων εις την νήσον ήτο περίπου 8.000 και όπως θα γίνη αντιληπτόν και από την έκθεσιν της Επιτροπής ημξηθή εις 34.000. Εφ' όσον οι Κύπριοι είχαν μεράκι διά κυνήγιον ημπορούσαν να φέρουν όπλα. Δι' αυτό και δεν υπήρχεν κυνήγι εις τον τόπον. Μήπως διατί επετρέπη; Δεν ημπορούμεν να πούμεν ότι η Κυβέρνησις

προ 3 ετών ημπορούσε να σκέπτεται έτσι και τώρα σκέπτεται αλλιώς. Εν πάση περιπτώσει ο αριθμός των κυνηγετικών όπλων εις Κύπρον έχει αυξηθή εις 34.000. Τώρα πρόκειται να λάβωμεν μέτρα και ο σκοπός μας είναι η προστασία του κυνηγιού. Εν τωιαύτη περιπτώσει ας σταματήσωμεν την εισαγωγήν. Μήπως τα 34.000 όπλα εν Κύπρω θα αφήσουν κυνήγι; Εάν επρόκειτο να αφήσουν κυνήγι δεν υπάρχει ανάγκη τοιούτων μέτρων. Εφ' όσον δίδεται άδεια διά 34.000 όπλα και αυτοί κάθε χρόνον βγαίνουν διά κυνήγι διά της παρεμποδίσεως της εισαγωγής δεν ημπορούμεν να εξασφαλίσωμεν την αύξησιν του κυνηγιού. Εφ' όσον ο αριθμός εκείνων που πάνε κυνήγι δεν ελαττώνεται, τίποτε δεν θα γίνει, απλώς ο καθείς μπορεί να γλυτώσῃ από μια κατάσταση του να αγοράζῃ άνευ σκοπού όπλα. Και είτε διά τον ένα ή τον άλλον σκοπόν αλλά είτε διά άλλον λόγον, την προστασίαν του Υπουργικού Συμβουλίου δεν την θεωρώ ως έν μέτρον. Προτείνω λοιπόν την καταψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Ο κ. Χατζηχαρός έχει τον λόγον.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμη κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Επειδή δεν συμφωνώ ότι τα προτεινόμενα μέτρα υπό του Νομοσχεδίου αυτού είναι εκείνα τα οποία θα προστατεύσουν το κυνήγι ούτως ώστε να μην εξαλειφθή από την Κύπρον, και επειδή ενδέχεται να καταψηφίσω το Νομοσχέδιον αυτό, θεωρώ καθήκον μου να εξηγήσω τους λόγους.

Δεν νομίζω ότι διά της απαγορεύσεως της εισαγωγής άλλων όπλων είναι δυνατόν να διαφυλάξωμεν το κυνήγι. Δεν θεωρώ ότι είναι ορθόν και δίκαιον να στερήσωμεν άλλους, και δη νέους, οι οποίοι θα ήθελαν να επιδοθούν εις αυτό το σπορ του κυνηγιού εις το οποίον έχουν μεράκι παραπάνω από κάθε άλλο σπορ. Επίσης νομίζω ότι και ένα άλλο ζήτημα έπρεπε να αναφερθή εις αυτήν την περίπτωσηιν προκειμένου να διαφυλαχθή το κυνήγι το οποίον αναφέρεται ως σκοπός του παρόντος Νομοσχεδίου. Νομίζω ότι πρέπει να επεκταθώμεν περισσότερο εις τα μέτρα τα οποία έπρεπε να ληφθούν. Διά του νόμου και διά της τακτικής η οποία ηκολούθηθη να επιτρέπεται το κυνήγι δις της εβδομάδος και προ παντός την Κυριακήν. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα ήθελα να διακόψω τον έντιμον ομιλητήν αλλά θα ήθελα να τον υπενθυμίσω ότι υπάρχει επί της ημερησίας διατάξεως ο περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, του οποίου σκοπός είναι η προστασία των θηραμάτων και αγρίων πτηνών. Επομένως θα παρεκάλουν τον έντιμον αγορητήν το μέρος της αγορεύσεώς του το οποίον αναφέρεται εις τους τρόπους προστασίας των αγρίων πτηνών να παραλειφθή από την συζήτησιν του παρόντος Νομοσχεδίου και να αναφερθή κατά την συζήτησιν του περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικού) Νόμου.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Ευχαριστώ έντιμη κύριε Πρόεδρε, θα επιφυλαχθώ όσον αφορά το ζήτημα αυτό.

Αλλά θέλω να αναφερθώ και εις ένα άλλο ζήτημα το οποίον αναφέρεται εις αυτό το Νομοσχέδιον. Διά τα όπλα τα οποία πιθανόν να κατατεθούν εις την Αστυνομίαν διότι ο κάτοχός των ίσως να μην έχῃ να πληρώσῃ τα δικαιώματα κατοχής, νομίζω ότι είναι πολύ βραχύ χρονικόν διάστημα τρεις μήνες, και εάν δεν ηπορέσῃ ο κάτοχος του όπλου να τα πληρώσῃ να πωλήται. Θα εισηγούμουν αύξησιν της χρονικής περιόδου αυτής, αλλ' επειδή διαφανώς ριζικώς και με το ζήτημα της εισαγωγής των όπλων δεν πρόκειται να ψηφίσω αυτό το Νομοσχέδιον και η Βουλή μπορεί να κάμῃ ό,τι νομίζει ο κάθε έντιμος Βουλευτής. Αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσην του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

Προτού όμως γίνη η δευτέρα ανάγνωση θα ήθελα να φέρω εις γνώσιν των Βουλευτών την οικονομική άποψιν του προβλήματος, διότι εισαγωγή 34.000 όπλων εις την Κύπρον σημαίνει διαφυγήν συναλλάγματος περίπου 340.000 λιρών εάν όχι παραπάνω. Και είναι μεγάλο ποσόν διά να κάμνωμεν το μεράκι μας!

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσην η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το πρώτον άρθρον εγκριθί;

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του πρώτου άρθρου; Υπέρ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16. Κατά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις ωρισμένων λέξεων του βασικού Νόμου. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του δευτέρου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 5 του βασικού Νόμου. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του τρίτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 8 του βασικού Νόμου. 'Αρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του τετάρτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το τέταρτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 11 του βασικού Νόμου. 'Αρθρον 5. Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του 5ου άρθρου και του Παραρτήματος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωση θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Πυροβόλων Όπλων Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

(Κρούουν οι κώδωνες)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 10ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι η ανάγκωσις ερωτήσεων - απαντήσεων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγκωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 5ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 5ην Οκτωβρίου 1963.

«Παρακαλείται ο έντιμος Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να κατατοπίσει το σώμα εις ποίον στάδιον ευρίσκεται η διαδικασία αναθεώρησης των κλιμάκων αποζημιώσεως των σιλικωπαθών μεταλλωρύχων».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 22αν Νοεμβρίου 1963 του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 5ην Οκτωβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

(α) Μελέτη και προτάσεις προς αναθεώρησιν ωρισμένων προνοιών του Νόμου τούτου έχουν ήδη ετοιμασθή εν συνεννοήσει μετά του Υπουργείου Υγείας και θα υποβληθούν ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου ευθύς ως τα Εργατικά Συνδικάτα υποβάλουν τας παρατηρήσεις των επί των τροποποιήσεων.

(β) Διά των προτάσεων τούτων θα αναπροσαρμόζονται τα καταβαλλόμενα ωφελήματα δι' όσους εκ των σιλικωπαθών είναι προσβεβλημένοι δι' υψηλού ποσοστού ανικανότητας εκ της ασθeneίας, ήτοι πέραν του 30%. Εις άλλους ελαφρότερον προσβεβλημένους ουδέν ωφέλημα θα καταβάλλεται εφ' όσον υπάρχει πειστική ιατρική μαρτυρία αποδεικνύουσα ότι ούτοι εις ωρισμένας περιπτώσεις δύνανται να συνεχίσουν εργαζόμενοι άνευ οιοδήποτε κινδύνου διά την υγείαν των. Σημειωτέον ότι 50% των καταβαλλομένων αποζημιώσεων σήμεραν καταβάλλεται εις σιλικωπαθείς με ποσοστόν προσβολής κάτω των 30% εις βάρος σιλικωπαθών με μεγαλύτερον ποσοστόν ανικανότητας. Ο Νόμος θα βελτιωθή ώστε εις τα άτομα ταύτα να μην απαγορεύεται, ως συμβαίνει σήμεραν, να συνεχίσουν εργαζόμενα. Σημειωτέον ότι το αρχικόν Νομοσχέδιον το οποίον υπεβλήθη εις την Βουλήν προς έγκρισιν το 1960 δεν περιείχε τοιαύτην απαγόρευσιν η δε σημερινή δυσμενής κατάστασις προέκλήθη λόγω της υπό της Βουλής τροποποιήσεως του Πίνακος Β του Νόμου (περί ποσοστών ανικανότητας) άνευ παραλλήλου τροποποιήσεως του σχετικού άρθρου του Νόμου και των Κανονισμών διά του οποίου χορηγείται άδεια εργασίας εις ωρισμένην τάξιν σιλικωπαθών.

(γ) Το ανώτατον όριον της καταβαλλομένης αποζημιώσεως διά θάνατον δεν θα τροποποιηθή.

(δ) Το ποσόν της καταβαλλομένης αποζημιώσεως δι' ολικήν και μερικήν ανικανότητα θα αναπροσαρμοσθή κατά τοιούτον τρόπον ώστε να είναι ομοιόμορ-

φον προς το ποσόν το οποίον θα παρέχεται υπό του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων δυνάμει του Τροποποιητικού Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Οκτωβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 19ην Οκτωβρίου 1963.

«Την πρωΐαν της 14ης και 15ης Οκτωβρίου Αστυνομικά Δυνάμεις ηρνήθησαν έν κατάστημα επιδιορθώσεως όπλων και έν σιδηρουργείον εις Λευκωσίαν.

Αι έρευναι αύται διεξήχθησαν κατά τοιούτον ακατάλληλον τρόπον ώστε δικαιολογημένως προέκλεσαν μεγάλην αγανάκτησιν εις τα μέλη της Τουρκικής Κοινότητος. Οι δρόμοι διεκόπησαν και αστυνομικοί ετοποθετήθησαν ακόμη και επί των στεγών των οικιών.

Ο καθείς διερωτάται εάν εις την πολιτείαν υπάρχει κατάστασις εκτάκτου ανάγκης.

Γνωρίζει η Διεύθυνσις της Αστυνομίας ότι με τοιαύτας πράξεις έχει ακολουθήσει την λανθασμένην οδόν;

Δεν ήτο δυνατόν να διεξαχθούν αι έρευναι πλέον ήσυχα και με ολιγώτερον θόρυβον;

Και εις το παρελθόν αι κατοικίαι ωρισμένων Τούρκων πολιτών έχουν ερευνηθή κατ' αυτόν τον παράνομον και χονδροειδή τρόπον. Αυτάς τας αντιμετωπίσαμεν χωρίς να υψώσωμεν τη φωνήν μας. Αι έρευναι όμως των τελευταίων ημερών εδημιούργησαν επί του λαού αρνητικήν επίδρασιν και έλλειψιν εμπιστοσύνης έναντι της Διευθύνσεως της Αστυνομίας.

Επιθυμώ όπως ο Υπουργός Εσωτερικών διαβιβάση τας απαιτούμενας πληροφορίας εις την Βουλήν μας προς τον σκοπόν της διαφωτίσεως του λαού όσον αφορά αυτήν την επιχειρήσιν της Αστυνομίας, ήτις και αντικανονική είναι και κατά παράβασιν του τρόπου ερεύνης».

Απάντησις υπό ημερομηνίας 5ην Δεκεμβρίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 19ην Οκτωβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Αι έρευναι διεξήχθησαν κατά τον πλέον κατάλληλον τρόπον και σύμφωνα με τας μεθόδους τας οποίας χρησιμοποιεί η Αστυνομία εις όλας τας πεπολιτισμένας χώρας του κόσμου. Αναλόγως της φύσεως του υπό έρευναν εγκλήματος είναι και η έκτασις των ερευνών και αι χρησιμοποιούμεναι μέθοδοι. Το έντιμον Μέλος δεν μας πληροφορεί τους λόγους διά τους οποίους, κατά την γνώμην του, η Αστυνομία ενήργησε αντικανονικώς και ποίου είδους μεθόδους έδει να χρησιμοποιήση η Αστυνομία διά να ικανοποιήση το έντιμον Μέλος.

Ουδείς, πλην πιθανόν του εντίμου Μέλους, διερωτάται εάν εις την πολιτείαν υπάρχει κατάστασις εκτάκτου ανάγκης λόγω των ερευνών της Αστυνομίας. Αντιθέτως το κοινόν απαιτεί επιμόνωσιν την διενέργειαν ερευνών διά την ανακάλυψιν εγκλημάτων και ουδείς νομιμόφρων πολίτης δικαιολογείται να ανησυχή εκ των τοιούτων ερευνών, αποκλειστικός σκοπός των οποίων είναι η πάταξις του εγκλήματος. Η λεγομένη, ως εκ τούτου, «δικαιολογημένη αγανάκτησις μελών της Τουρκικής Κοινότητος» δεν είναι αντιληπτή εκτός εάν η αγανάκτησις αύτη οφείλεται εις το γεγονός ότι το ερευνώμενον πρόσωπον ανήκεν εις την Τουρκικήν κοινότητα. Η Αστυνομία προβαίνει εις ερεύνας όταν υπάρχει αποχρών λόγος, ανεξαρτήτως της φυλής του ερευνωμένου. Ουδέν παράπονον έχει διατυπωθή υπό μελών της Ελληνικής κοινότητος δι' οιαδήποτε έρευναν αν και αι ίδιαι μέθοδοι έχουν χρησιμοποιηθή εις αμφοτέρας τας περιπτώσεις. Λυπούμεθα διότι δεν είναι δυνατόν να εφαρμόσωμεν διαφορετικάς μεθόδους».

δους δι' εκάστην κοινότητα. Η Αστυνομία μεταβάσα εις το εν λόγω κτάστημα προς διεξαγωγή της δεούσης ερεύνης αντιμετώπισε προσπάθειαν παρεμποδίσσεως των ενεργειών της οπότε, εξαναγκασθείσα εκ των συνθηκών, εξήτησεν ενισχύσεις ίνα δυνηθή να φέρη εις πέρας το έργον της. Αι έρευναι απέδειξαν ότι πράγματι εις το εν λόγω κτάστημα εφυλάττοντο έν κλαπέν πυροβόλον όπλον, έν πυροβόλον όπλον μη εγγεγραμμένον ως και διάφορα αντικείμενα παρανόμως κατεχόμενα. Το Υπουργείον Εσωτερικών πιστεύει ότι η Αστυνομία διενήργησε τας εν λόγω έρευνας κατά τον πλέον ενδεδειγμένον τρόπον παρ' όλας τας δυσκολίας τας οποίας είχε να αντιμετωπίσῃ, ο δε χαρακτηρισμός του εντίμου Μέλους ότι η Επιχείρησις αυτή της Αστυνομίας ήτο αντικανονική και κατά παράβασιν του τρόπου ερεύνης είναι τουλάχιστον ατυχής.»

Ερώτησις υπο ημερομηνίαν 8ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 11ην Νοεμβρίου 1963.

«Κατά την διάρκεια της Αγγλικής Αποικιακής Διακυβέρνησης έχουν εφαρμοστεί ένα σωρό αντικτηνοτροφικοί νόμοι που εμποδίζουν την πρόοδο και την ανάπτυξη της Κυπριακής κτηνοτροφίας. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η εφαρμογή για χρόνια αυτών των νόμων είχε και έχει καταστρεπτικές συνέπειες για την κτηνοτροφία μας με αποτέλεσμα να εισάγουμε μεγάλες ποσότητες κτηνοτροφικών προϊόντων από το εξωτερικό, αξίας πάνω από δύο εκατομμύρια λίρες τον χρόνο.

Αρκετοί από αυτούς τους νόμους εξακολουθούν να εφαρμόζονται και σήμερα (Νόμος για αποκλεισμένες περιοχές, και οι αντιδημοκρατικοί τρόποι ψηφοφορίας, νόμοι αποκλεισμών χαμηλών δασών, νόμοι αριθμού αιγοπροβάτων, νόμοι αγροφυλακής, νόμος διακριτικών σημάτων γνωστά ως νυσάκια κ.ά.)

Έχοντας υπ' όψη την μεγάλη σημασία που έχει για την οικονομία μας η ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και την διακηρυγμένη στο 5χρονο σχέδιο κυβερνητική πολιτική για ενθάρρυνση και βοήθεια της κτηνοτροφίας ερωτούμε τα αρμόδια Υπουργεία Γεωργίας και Εσωτερικών αν μελετούν την κατάργηση των αντικτηνοτροφικών νόμων που εμποδίζουν την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 5ην Δεκεμβρίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 11ην Νοεμβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Οι εν τη νήσω υφιστάμενοι νόμοι ουδόλως τείνουν εις την καταστροφήν της κτηνοτροφίας. Ούτοι εφηρμόσθησαν από καιρού εις καιρόν λόγω της ανεξελέγκτου νομαδικής βοσκής της οποίας είχε καταστρεπτικές συνεπειάς επί της δένδροκαλλιέργειας και άλλων γεωργικών και δασικών προϊόντων, συνετέλει δε μεγάλως εις την διάβρωσιν του εδάφους. Οι νόμοι ούτοι σκοπόν έχουν την εναρμόνισιν και συνύπαρξιν όλων των κτηνοτροφικών και γεωργικών πόρων της Δημοκρατίας και την διατήρησιν της ισορροπίας των δύο τούτων οικονομικών παραγόντων.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκώτη και ληφθείσα την 26ην Νοεμβρίου 1963.

«Εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1964, υπάρχει κονδύλιον εκ £100.000 διά λιμενικά έργα Λεμεσού και Λάρνακος, ως επίσης και υποσημείωσις ότι το κόστος κατασκευής θα αντιμετωπισθῇ δι' εξευρέσεως ξένων κεφαλαίων.

Παρακαλώ τον εντίμον Υπουργόν όμως με πληροφώρησιν:

- (1) Πώς θα διανεμηθῇ το ποσόν των £100.000 εις τας δύο Επαρχίας και ποία έργα θα γίνουν με αυτό το ποσόν;
- (2) Διατί η Κυβέρνησις δεν ζητεί προσφοράς διά την εκτέλεσιν των δύο τούτων λιμενικών έργων, νοουμένου ότι τα σχέδια και οι όροι επί των οποίων θα

ζητηθούν προσφοραί είναι έτοιμοι, και νοουμένου ότι αρκετοί οίκοι προσεφέρθησαν να κατασκευάσουν τα ως άνω έργα με αποπληρωμήν μακροχρόνιον;

- (3) Πότε σκοπεύει η Κυβέρνησις να ζητήσῃ προσφοράς;
- (4) Αι προσφοραί θα ζητηθούν βάσει των σχεδίων των αποσταλέντων υπό του κ. Πίππα;
- (5) Εάν η Κυβέρνησις ζητήσῃ προσφοράς επί άλλων σχεδίων, ποίος θα εκπονήσῃ τα νέα αυτά σχέδια κ' αντί ποίας αμοιβής;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 29ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσαριδῆ και ληφθείσα την 30ην Νοεμβρίου 1963.

«Δεδομένου ότι οι κτηνοτρόφοι εξέφρασαν την διάθεσιν να πληρώσουν την κριθὴν εις τιμάς κατά πολύ υψηλότερας της τιμῆς εξαγωγῆς, διά ποίον λόγον η Κυβέρνησις επιμένει εις την εξαγωγήν η οποία στερεί τους κτηνοτρόφους ζωοτροφήν εις σχετικῶς χαμηλάς τιμάς και επιχορηγεί τους ξένους κτηνοτρόφους; Η τοιαύτη επιχορήγησις πληρώνεται ουσιαστικῶς από τους κτηνοτρόφους οι οποίοι πληρώνουν την κριθὴν εις τιμάς κατά πολύ μεγαλύτερας του μέσου όρου επιτοπίου καταναλώσεως και εξαγωγῆς.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 29ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 30ην Νοεμβρίου 1963.

«Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφώρησῃ το σώμα της Βουλῆς των Αντιπροσώπων, διατί δεν έγινε δεκτή η πρότασις των Συντεχνιακῶν οργανώσεως των Κυβερνητικῶν εργατῶν, όπως η ανέγερσις των κτιρίων εις τον αερολιμένα Λευκωσίας ανατεθῇ εις τα Δημόσια Έργα, δεδομένου ότι η πρότασις αὐτή συνωδεύετο από διαβεβαίωσιν των συντεχνιακῶν οργανώσεων, ότι αναλαμβάνουν δέσμευσιν όπως η εκτελεσθησομένη εργασία μη υστερή εις ποιότητα και μη υπερβαίη εις δαπάνας οιασδήποτε άλλην εργασίαν προσφερθησομένην υπό άλλου προσφοροδότη, και λαμβανομένου επιπλέον υπ' όψιν του γεγονότος ότι το αρμόδιον τμήμα Δημοσίων Έργων αποκλείει εργάτας λόγω ελλείψεως εργασίας;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 29ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 30ην Νοεμβρίου 1963.

«Εκ του εργοστασίου Σ.Ε.Τ.Ε. εις Λευκωσίαν εκχύνονται και λιμνάζουν ακάθαρτα ύδατα, τα οποία δημιουργούν εστίας οχληρῶν και βλαβερῶν αναθυμιάσεων προκαλοῦντων ούτω σοβαρωτάτου κινδύνου διά την υγείαν των κατοίκων της περιοχῆς και ολοκληροῦ της Λευκωσίας.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφώρησῃ το Σώμα της Βουλῆς των Αντιπροσώπων, ποία μέτρα προτίθεται να λάβῃ διά να θέσῃ τέρμα εις αὐτήν την αφόρητον κατάστασιν;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 2αν Δεκεμβρίου 1963.

«Λόγω της μεγάλης σπουδαιότητας που έχει για την ανάπτυξη της γεωργίας και κτηνοτροφίας η παραχώρησις στους γεωργούς και κτηνοτρόφους της χαλτικῆς και γῆς των χαμηλῶν δασῶν, μπορεί να μας πληροφώρησῃ το Υπουργείον Γεωργίας σε πιο στάδιο βρίσκονται οι μελέτες που άρχισαν πριν 3 χρόνια και που πριν μερικῶς μήνες ανέλαβε μια Κυβερνητικῆ Επιτροπή να προωθήσῃ και να εισηγηθῇ στο Υπουργικόν Συμβούλιον σχέδια γι' αὐτό το σοβαρό πρόβλημα της αξιοποίησις της Κυβερνητικῆς γῆς;»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωσις των ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία. Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β είναι ο περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εσωτερικών όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΘΗΡΑΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΙΩΝ ΠΤΗΝΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος
Γίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Σωτήριος Γιαννάκης
Χρύσης Δημητριάδης.

Το Νομοσχέδιον το τιτλοφορούμενον «Ο περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963» έτυχε ενδελεχούς μελέτης εκ μέρους της Επιτροπής Εσωτερικών εις συνεδριάσιν αυτής λαβούσαν χώραν την 3ην Δεκεμβρίου 1963.

Κατά την συζήτησιν του Νομοσχεδίου η Επιτροπή έτυχε των υπηρεσιών του Εντίμου Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας και του Γενικού Διευθυντού του Υπουργείου Εσωτερικών.

Η Επιτροπή έκρινεν ορθόν όπως επιφέρη διαφόρους τροποποιήσεις εις το Νομοσχέδιον άτινες ενσωματώνται εις το συννηνομενον νέον κείμενον του Νομοσχεδίου.

Η Επιτροπή εισηγάται κατά πλειοψηφίαν εις την Βουλήν την έγκρισιν του Νομοσχεδίου ως τούτο ετροποποιήθη υπ' αυτής.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά δεν συμφωνεί προς διαφόρους διατάξεις του Νομοσχεδίου και διατηρεί επιφυλάξεις επ' αυτών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χατζηγάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών μόνον σκοπόν έχει να προστατεύση τα θηράματα, τον οποίον σκοπόν έχει και ο υπό της Βουλής προσφάτως ψηφισθείς Νόμος περί Πυροβόλων Όπλων. Δεν γνωρίζω αν οι έντιμοι κύριοι Βουλευταί συνάδελφοι θα τηρήσουν την αυτήν στάσιν ψηφίζοντες εις νόμον και το παρόν Νομοσχέδιον. Όσον αφορά εμέ, επιθυμώ να επεξηγήσω τους λόγους διά τους οποίους προτίθεμαι να καταψηφίσω και το παρόν Νομοσχέδιον ως έπραξα και εις το προηγούμενον περί Πυροβόλων Όπλων. Παρακαλώ δε τον έντιμον κ. Πρόεδρον να μη χρησιμοποιήση και πάλιν την δωρηθείσαν σφύραν, εφ' όσον θα αναφερθώ επί της ουσίας του Νομοσχεδίου και η ουσία είναι η προστασία του θηράματος.

Είμαι βέβαιος ότι τόσοι οι προηγούμενοι Νόμοι περί Πυροβόλων Όπλων και περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών όσον και οι νέοι τροποποιητικοί Νόμοι και Νομοσχέδια έγιναν τη εισηγήσει μερικών κυνηγετικών συλλόγων μετά των οποίων δεν συμφωνούν όλοι οι κυνηγοί της Νήσου.

(Ο κ. Κληρίδης αποχωρεί και αντικαθίσταται υπό του κ. Α. Αναστασιάδη).

Αφού με τα άστοχα μέτρα τα οποία εισηγήθησαν, και δυστυχώς έγιναν Νόμοι, κατεστράφη το ενδημικόν θήραμα του τόπου, έρχονται σήμερα νέοι νόμοι διά την προστασίαν δέθεν του θηράματος να θέσουν περαιτέρω περιορισμούς, οι οποίοι εκτός που κανέν αποτέλεσμα δεν θα φέρουν, θα στερηθούν την πλειονότητα των θιασωτων αυτού του σπορ, το οποίον λέγεται κυνήγιον, και μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται όλοι οι αγρότες κυνηγοί, της ευχαριστήσεως να φέρουν το όπλον των εις το κοπάδι των, εις την μάνδραν των, εις την εργασίαν των, εις το χωράφι των.

Ο περιορισμός του κυνηγίου εις μόνον δύο ημέρας εβδομάδος κατά την κυνηγετικήν περίοδον υπήρξεν ο τάφος του θηράματος. Μόνον κακόπιστοι θα επιμένουν και δεν θα παραδέχωνται το τοιούτον. Η εξόρμησις των κυνηγών η οποία γίνεται ιδίως την Κυριακήν κατέστρεψε το θήραμα. 25.000 κυνηγοί, 15.000 ακόλουθοι και 20.000 σκύλλοι εκάστην Κυριακήν καταλαμβάνουν όλας τας κορυφάς και όλας τας κοιλάδας. Το περδίκι φεύγοντας από μίαν κορυφήν και πηγαίνοντας εις άλλην ευρίσκει εκεί άλλους οι οποίοι το κτυπούν. Σε δύο δε ή τρία φτερά δεν μπορεί πλέον να πετάση και γίνεται λελα στα πόδια το τυχόντος, ας είναι αυτός και ατζαμής. Αυτός είναι και ο λόγος διά τον οποίον άνθρωποι που πρώτην φοράν έπιασαν όπλον στο χέρι τους επιστρέφουν γαβριώντες με 8, 10, 12 περδίκια. Ενώ όταν δεν υπήρχεν η ομαδική εξόρμησις μόνον καλοί κυνηγοί ημπορούσαν να κτυπούν ένα, δυό ζευγάρια περδίκια και ήσαν ευχαριστημένοι, οι δε ατζαμηδες επέστρεφαν παπαγάλοι μέχρις ότου σπείρουν αρκετούς σάκκους σάγια για να μάθουν.

Δεν χωρεί καμμίά αμφιβολία ότι και ο καλαιός και ο σήμερα συζητούμενος Τροποποιητικός Νόμος, οι οποίοι υπηγορεύθησαν από μίαν μερίδα κυνηγών των πόλεων, διέθεσαν δυσμενώς τους κυνηγούς της υπαίθρου, πράγμα το οποίον δεν αποβαίνει προς καμμίαν προστασίαν του θηράματος, το οποίον ούτως ή άλλως θα εκλείψη. Εκείνοι οι οποίοι εισηγούνται και επικροτούν την ψήφισιν τόσοων περιορισμών περί την χρήσιν και μεταφοράν κυνηγετικών όπλων και την καθιέρωσιν της ημέρας του Κυρίου ως ημέρας κυνηγίου, νομίζουν ότι θα είναι αυτοί οι αποκλειστικοί κύριοι του θηράματος, αδιαφορούντες αν με την ομαδικήν εξόρμησιν καταστρέφεται το θήραμα. Και καταφέρονται κατά της λαθροθηρίας οι ίδιοι άνθρωποι, οι οποίοι κινούν πάντα λίθον καθ' έκαστον έτος, για να πάρουν άδειαν για ψιλόν κυνήγι, πράγμα που υποβοηθεί την λαθροθηρίαν. Εάν ειλικρινώς θέλωμεν να προστατευθή το θήραμα πρέπει να τροποποιηθή ο σχετικός Νόμος ώστε να εκλείψη η ομαδική εξόρμησις τόσοων κυνηγών κατά την αυτήν ημέραν. Και η πρόφασις περί ψιλού κυνηγίου να απορριφθή για πάντα. Υπήρξα και εγώ πάσχων από αυτήν την αρρώστειαν επί 50 συναπτά έτη, και γνωρίζω κάλλιστα την νοστροπίαν του κυνηγού και δεν εξαιρώ κανέναν από τον πειρασμόν της λαθροθηρίας.

Όσον αφορά το μέρος του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου το οποίον αναφέρει περί του πόσα περδίκια ή λαγούς θα δικαιούται να φονεύση εις κάθε εξόρμησιν ένας κυνηγός, στερείται οιασδήποτε σοβαρότητος. Διότι δεν δύναμαι να εννοήσω τίνι τρόπω θα παρακολουθηται ο κυνηγός εις τα όρη διά να εμποδισθή να μη κτυπήση περιπλέον από τα υπό του νόμου οριζόμενα. Περιπλέον δεν βλέπω πώς θα ικανοποιηθή ούτος όταν επιστρέψη παπαγάλος, αφού θα έχη αναλάβει ή μάλλον υποχρεωθή να έχη τόσα κομμάτια διά την κάθε εξόρμησιν. Το ζήτημα των κυνηγοφυλάκων επίσης δεν θα σώση το θήραμα και περί τούτου έχομεν πικράν πείραν, εκτός εάν δεχθώμεν ότι θα εύρουں κάποιαν ασχολίαν κάπου 100 άνεργοι, με την διαφοράν ότι ο Προϋπολογισμός θα επιβαρυνθή με 25.000 λίρες περίπου ετησίως. Αλλ' ακόμη περισσότερο εξωφρενική εις το Νομοσχέδιον είναι η διάταξις, καθ' ην θα δημεύεται ή κατάσχεταται οιοδήποτε μεταφορικόν μέσον, δηλαδή αυτοκίνητον ή τράκτορ ή άλλο τι επί του οποίου θα ευρεθή λαθραίως θηρευθέν θήραμα. Δηλαδή δι' ένα περδίκι ή λαγόν πάει το αυτοκίνητον ή το τράκτορ αξίας 800 — 1.000 λιρών. Δεν είμεθα συννησιμένοι εις τοιαύτας αυστηρότητας όταν σημειούνται πταίσματα μεγά-

λης ολκής. Αυτό μας ενθυμίζει το μύθον του Ναστρεδίν Χότζα, ο οποίος με το να καθίση ο κολαίος εις την ράχιν του βοός ενός δυστυχούς ζευγαλιού που εκαλλιεργούσεν, επέλεξε τον βουν και τον επήρε διότι τον εκωηγούσεν ο κολαίος του.

Δεν επιθυμώ να επεκταθώ περισσότερο επί του θέματος, αλλ' επιθυμώ να τονίσω ότι η Βουλή αυτή όσον και το Υπουργικόν Συμβούλιον είχαν άλλα σπουδαία θέματα να μεριμνήση και συζητήση που αφορούν άμεσα την οικονομίαν της νήσου, και είναι κατ' εμέ όχι σοβαρόν να καταπιάνεται η Βουλή να αλλάσση και να τροποποιή Νόμους ως τον υπό συζήτησιν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, έχει τον λόγον.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον της Βουλής, έντιμα Μέλη συνάδελφοι. Ως εμφανίζεται και εκ της εκθέσεως διά τον λόγον ότι δεν είμαι σύμφωνος με ωρισμένας διατάξεις του Νομοσχεδίου έκαμα την επιφύλαξίν μου. Ένεκεν δε τούτου θα σας υποβάλω τας διατάξεις του Νομοσχεδίου με τας οποίας δεν είμαι σύμφωνος και τους λόγους. Φυσικά κατόπιν της ευγλωττίας και του καλού τρόπου διατυπώσεως του κ. Χατζηχάρου, όταν θα υποβάλω τας απόψεις μου αυτές, θα αισθάνομαι τον εαυτόν μου ολίγον αδύνατον. Ως ζήτημα αρχής βασικώς είμαι υπέρ της υπερασπίσεως του κυνηγίου εις τον τόπον. Αλλ' όπως συμβαίνει εις οιανδήποτε πράξιν και εις το θέμα της προστασίας του κυνηγίου δι' ωρισμένους οικονομικούς παράγοντες πρέπει να τηρούνται και ωρισμένα αρχαί. Διά να δυνηθή να προστατευθή το κυνήγιον συμφώνως ενός Νόμου τον οποίον εψήφισεν η Βουλή μας προηγουμένης είναι δυνατόν να απαγορευτεί εντός περιορισμένης προθεσμίας η εισαγωγή κυνηγητικών όπλων. Εις τον υφιστάμενον Νόμον περί Θηραμάτων και Αγρίων Πτηνών υπάρχουν ωρισμένα διατάξεις διά την προστασίαν του κυνηγίου. Τώρα και εις το Τροποποιητικόν Νομοσχέδιον το οποίον ευρίσκειται υπό συζήτησιν ενώπιον της Βουλής υπάρχουν άρθρα τα οποία θα προστατεύουν περαιτέρω το κυνήγιον. Ωσάν να μη ακούσαν αυτά και ωσάν να μη ήτο δυνατόν να εφαρμόσωμεν τας υφισταμένας διατάξεις με άλλον καλύτερον τρόπον, εισάγεται το σύστημα διορισμού φυλάκων κυνηγίου.

Όλοι μας γνωρίζομεν ότι πλην των νομίμων κυνηγίων υπάρχουν και κυνηγοί οι οποίοι κυνηγούσι λαθραίως. Αλλά πάλιν όλοι μας γνωρίζομεν ότι τα περισσότερα θηράματα φονεύονται υπό των κυνηγίων. Και διά τον αυτόν λόγον διά την αποφυγήν της...

(Ο διερμηνεύς λέγει ότι αδυνατεί να συνεχίση μεταφράζων).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν υπάρχει άλλος ο οποίος μπορεί να βοηθήση;

Παρακαλώ τον κ. Χαράν όπως αναλάβη την μετάφρασιν εις την Ελληνικήν

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Για να σταματήσωμεν τους κυνηγούς να καταστρέφουν το κυνήγι προς το παρόν υπάρχουν αρκετοί Νόμοι και αρκετά διατάξεις εις αυτούς τους Νόμους. Παραδείγματος χάριν το κυνήγι επιτρέπεται εις ωρισμένας περιοχάς και εποχάς του έτους. Εάν η περιοχή εις την οποίαν επιτρέπεται το κυνήγι είναι πόλις αυτό μπορεί να ελαττωθή. Είναι αμφισβητήσιμον εάν αυτό είναι δυνατόν να εφαρμοσθή. Και εις το παρόν Νομοσχέδιον το οποίον συζητούμεν θα είναι δυνατόν να περιορισθή ο αριθμός των αγρίων πτηνών και του κυνηγίου τα οποία ένας κυνηγός μπορεί να φονεύση. Και είναι γενικώς παραδεκτόν ότι είναι δυνατόν οι κυνηγοί να εφαρμόσουν αυτές τας διατάξεις του Νόμου. Μόνον τελευταίως το κυνήγι καταστρέφεται με ωρισμένα μέσα απο λαθροκυνηγούς. Είναι γεγονός ότι αυτό είναι ένα ζήτημα και πρέπει να γίνουν προσπάθειες όπως το πρόβλημα τούτο λυθή. Οι αγροφύλακες

και οι δασοφύλακες εις τα χωρία έχουν το καθήκον να το σταματήσουν αυτό. Οι αγροφύλακες και οι δασοφύλακες οι οποίοι δίδουν πληροφορίας διά λαθροκυνηγούς παίρνουν ωρισμένην αμοιβήν δι' αυτό το καθήκον. Σχετικώς με το ίδιον ζήτημα δύναται να δοθούν παραπάνω καθήκοντα εις τους αγροφύλακας εις τους δασοφύλακας και ακόμα εις τους αστυνομικούς ή είναι δυνατόν να κάμουν τα καθήκοντά τους με καλύτερον τρόπον. Τοιουτοτρόπως δεν θα υπάρξη ανάγκη να διορισθούν άλλοι αγροφύλακες. Γνωρίζομεν ότι το κυνήγι είναι ένας από τους φυσικούς πόρους της Δημοκρατίας αλλά τα συνθησιμένα ζώα, δηλαδή εις το κυνήγι τα περδίκια και οι λαγοί δεν είναι ζώα σαν το αγρινόν του τόπου. Είναι καλό να φυλάγωμεν τα αγρινά εις τα δάση αλλά είμεθα υποχρεωμένοι να τακτοποιήσωμεν τα έξοδά μας συμφώνως με την φύλαξιν του κυνηγίου. Συμφώνως του Νομοσχεδίου δύναται να διορισθούν φύλακες μέχρις 80. Κατά την πληροφορίαν την οποίαν έχομεν έχει γίνει συμφωνία διά να διορισθούν τώρα 50—60 θηροφύλακες. Αυτή η συμφωνία έγινε μεταξύ των σωματείων των κυνηγών και της Κυβερνήσεως. Αλλά ο Νόμος δίδει το δικαίωμα να διορισθούν μέχρις 80 θηροφύλακες. Εάν διορισθούν και οι 80 τα έξοδά τους θα είναι περίπου 21.000 λίραι τον χρόνον. Μα αυτό το μεγάλο ποσό, με αυτά τα χρήματα ίσως να είναι παράξενον αλλά δύναμεθα να εισαγάγωμεν περδίκια και λαγούς από άλλα μέρη. Εάν τα κυνηγητικά μας ζώα και τα πτηνά καταστραφούν τελείως επειδή δεν θα διορισθούν θηροφύλακες σε πέντε χρόνια το πολύ τούτο θα στοιχίσει 6.000, σε δέκα χρόνια θα περάση τες 20.000 λίρες ενώ τώρα θα ξοδεύονται περίπου 20.000 λίραι. Εις τον τόπον μας εις τον οποίον χρειάζονται τα χρήματα δι ανάπτυξιν εγώ προσωπικώς δεν νομίζω ότι το κυνήγι θα καταστραφή τελείως αλλά και εάν καταστραφή είναι δυνατόν να εισαγάγωμεν αυτά και να έχωμεν τα περδίκια και τους λαγούς ίσως εις το μέρος μας. Λέγεται ότι επειδή η άδεια ψώθη απο 10 σελίνια εις μίαν λίραν, οι κυνηγοί οι ίδιοι θα πληρώσουν αυτά τα χρήματα. Εγώ γνωρίζω ότι τα δικαιώματα και τα ποσά τα οποία πληρώνονται διά τα όπλα και διά την άδειαν δεν εισπράττονται διά να ξοδευθούν μόνον διά τον ίδιον σκοπόν, δηλαδή διά το κυνήγι. Το να ξοδεύονται τα χρήματα διά το ποσό διά το οποίον εισπράττονται είναι κάτι το παλαιόν, ένα παλαιόν σύστημα. Αυτό δεν σημαίνει ότι όποτε υψώσωμεν τους φόρους δια τα αυτοκίνητα πρέπει να ξοδευώμεν παραπάνω δια τα αυτοκίνητα, διά τους ιδιοκτήτας των αυτοκινήτων. Το κυνήγι είναι ένα ζήτημα πολυτελείας. Εάν η άδεια ψώθη από δέκα σελίνια σε μίαν λίραν και κατά την γνώμην μου αυτό μπορεί να υψωθή και παραπάνω το χρήμα το οποίον θα εισπραχθή δύναται να ξοδευθή για πιο ωφέλιμον σκοπόν εις τον τόπον μας. Και διά τους λόγους τους οποίους εξήγησα και δι' άλλους πολλούς λόγους αλλά και για ζήτημα ουσίας είμαι εναντίον του να διορισθούν θηροφύλακες. Διά το ζήτημα της εφαρμογής των Νόμων σχετικώς με το κυνήγι πιστεύω ότι οι χωροφύλακες, οι δασοφύλακες και οι αγροφύλακες είναι αρκετοί εάν πράξουν τα καθήκοντά τους κανονικώς.

Το δεύτερον είναι το ζήτημα του διορισμού των θηροφύλακων. Ως εμφανίζεται εις το 3ον άρθρον του Νομοσχεδίου εις το πρώτον εδάφιον του άρθρου το οποίον ζητείται να εισαχθή εις τό Νομοσχέδιον, ο διορισμός των θηροφύλακων γίνεται από τον Υπουργόν των Εσωτερικών. Αυτοί οι θηροφύλακες θα είναι υπάλληλοι του Υπουργείου των Εσωτερικών και ως εμφανίζεται εις το ίδιον άρθρον οι μισθοί τους θα πληρώνωνται από το Πάγιον Ταμείον της Κυβερνήσεως. Και πρέπει να θεωρούνται ως υπάλληλοι της Δημοσίας Υπηρεσίας. Μπορεί να γίνη συλλογισμός ότι αυτοί διορίζονται δι' ωρισμένην περίοδον προσωρινώς και δεν είναι ανάγκη να θεωρούνται υπάλληλοι της Δημοσίας Υπηρεσίας. Δεν θέλω να αρχίσω μίαν νομικήν συζήτησιν εδώ σχετικώς με το Σύνταγμα αλλά κατά την ταπεινήν μου γνώμην οι θηροφύλακες τους οποίους προνοεί το Νομοσχέδιον τούτο συμφώνως του Συντάγματος θεωρούνται πάλιν μέλη της Δημοσίας Υπηρεσίας και διά τον λόγον αυτόν πρέπει να διορίζονται από την Επιτροπήν

Δημοσίας Υπηρεσίας. Η Επιτροπή Δημοσίας Υπηρεσίας η οποία διορίζει εκατοντάδες Κυβερνητικών και άλλων μη Κυβερνητικών υπαλλήλων κατά την γνώμη μου έχει αρκετόν καιρόν να διορίση και 50 έως 60 θηροφύλακες. Διά τον λόγον αυτόν δεν μπορεί, δεν στέκει να γίνη ζήτημα ότι θα είναι ευκολία εις την Δημοσίαν Υπηρεσίαν ότι δηλαδή θα διορίζονται αυτοί απο τον Υπουργόν των Εσωτερικών. Και το ζήτημα της ευκολίας δεν πρέπει να εφαρμόζεται σχετικώς με το νομικόν σημείον.

Το τρίτον σημείον το οποίον θέλω να θίξω είναι, σχετίζεται με το 7ον άρθρον του Νομοσχεδίου. Εις το άρθρον τούτο γίνεται ζήτημα περί προσθήκης ενός νέου άρθρου 5(α). Με το νέον αυτό άρθρον σχετίζεται τό άρθρον των αγρίων πτηνών το οποίον ένας κυνηγός δικαιούται να κυνηγήσῃ εις μίαν ημέραν. Ο Υπουργός των Εσωτερικών δικαιούται, εις την Κυβερνητικήν εφαρμογήν να βάλῃ μίαν διαταγήν, να δημοσιεύσῃ μίαν διαταγήν και να διατάξῃ ότι κάθε κυνηγός δεν δύναται να φονεύσῃ παραπάνω απο τρία περδίκια ἢ ἕνα λαγόν την ημέραν. Αυτό μπορεί να θεωρηθῇ ἕνα καλόν σημείον. Και πραγματικώς μπορεί να θεωρηθῇ ως εἰς εὐλογος λόγος διά την προστασίαν του κυνηγίου.

Διά τον λόγον αυτόν δεν εἶμαι ἐναντίον της διατάξεως αυτής. Αλλά ας ριξώμεν μίαν ματιάν εις το πώς μπορεί να εφαρμοσθῇ ἡ διάταξις αυτή. Ως γνωρίζομεν οἱ κυνηγοὶ πηγαίνουν εις το κυνήγι ομαδικώς. Και γνωρίζομεν πολύ καλά ότι κάθε κυνηγός δεν μπορεί να φονεύσῃ τον ἴδιον αριθμόν. Είναι φυσικόν ότι ένας καλός κυνηγός ἔστω και αν του πούμεν ότι δεν δύναται να φονεύσῃ πάνω από τρία περδίκια εἰς εὐρήν την ευκαιρίαν θα φονεύσῃ και το τέταρτον και το πέμπτον. Ως γνωρίζομεν το κυνήγι είναι μία ασθένεια και είναι ως να θέλομεν να κάμωμεν αυτόν τον τίμιον ἄνθρωπον να πῇ ψέμα. Διότι ἡ διάταξις αὐτή δεν θα τον ἐμποδίσῃ απο του να φονεύσῃ περισσότερα από ὅσα δικαιούται. Και θα δώσῃ εις τους συναδέλφους κυνηγούς το παραπάνω κυνήγι το οποίον θα σκοτώσῃ και ὅταν ένας θηροφύλακας τους εὐρεῖ θα του ἐπιθῇ ότι αυτά δεν είναι ἰδικά μου ἀλλά ἀνήκουν εις τον φίλον μου και τοιουτοτρόπως θα τον ἀναγκάσωμεν να πῇ ψέμα.

Διά τον λόγον αυτόν ἐπειδή εις την εφαρμογήν δεν θα ἔχει καμίαν ἀξίαν, κατά την γνώμη μου δεν ἦτο ἀνάγκη να θέσωμεν μίαν τέτοιαν διάταξιν, διότι το να ἀφῃσωμεν εις ἕνα Νόμον ἕνα διάταγμα το οποίον είναι ἀδύνατον να εφαρμοσθῇ, αὐτό δεν θα φέρῃ καμίαν ωφέλειαν ἀλλά μπορεί να φέρῃ και ζημίαν. Ἴσως να μὴν εἶμαι 100% σύμφωνος με τας ἄλλας διατάξεις του Νομοσχεδίου ἀλλά γενικώς αὐτό ἔχει αρκετάς διατάξεις διά την προφύλαξιν του κυνηγίου. Διά τον λόγον αυτόν δεν θέλω να πῶ ἄλλα πράγματα γι' αὐτές τες διατάξεις.

Κλείοντάς την ομιλίαν μου εἶμαι τελείως σύμφωνος με την προφύλαξιν του κυνηγίου ἀλλ' εὐρισκω ἀχρηστον το ζήτημα των διορισμῶν των θηροφυλάκων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ἄλλοι ομιληταὶ ἐπὶ θέματος αρχῆς;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συναδελφοί.

Δεν προτίθεμαι να σχοληθῶ με ὅλα τα σημεία τα οποία ἔθιξαν οἱ δύο ἐντιμοὶ συναδελφοὶ οἱ οποίοι ὠμίλησαν προ ἐμοῦ. Ἀπλῶς θα αναφερθῶ εις ἕν σημείον της ἀγορεύσεως του ἐντιμοῦ συναδέλφου κ. Χατζηχάρου, το οποίον πιθανόν να ἔχῃ δημιουργήσει ἐσφαλμένα ἐντυπώσεις μεταξύ των ἐντιμῶν συναδέλφων.

Ο κ. Χατζηχάρος ἐνίσταται εις την ψήφισιν του 13ου άρθρου του Νομοσχεδίου τούτου, εις το ἐδάφιον (3) το οποίον ἔχει ως ἐξῆς:

«Το Δικαστήριον δύναται κατά το δοκούν να διατάξῃ την κατάσχεσιν παντός μεταφορικοῦ μέσου χρησιμοποιοιθέντος κατά την διάπραξιν του ἀδικήματος».

Ἡ προβλεπομένη αὐτῇ ποινὴ δεν είναι ὑποχρεωτική. Ἀπλῶς παρέχεται εις το Δικαστήριον διακριτικὴ ἐξουσία κατασέσεως ἢ μὴ του μεταφορικοῦ μέσου, το οποίον ἐχρησιμοποίηθῃ εις την διάπραξιν του ἀδικήματος. Ὁσάκις παρέχεται ὑπὸ Νόμου τινός διακριτικὴ ἐξουσία εις το Δικαστήριον, ἡ ἐξουσία αὐτὴ δέον να ἀσκήται πάντοτε κατὰ τρόπον νομικῶς λογικόν και δίκαιον. Ἀναμφιβόλως μόνον εις πολὺ ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις το Δικαστήριον θα κάμνη χρῆσιν της ἐξουσίας αὐτῆς. Φαντασθῆτε ἐπὶ παραδείγματι, ἐντιμοὶ κύριοι συναδελφοί, την περίπτωσιν ενός προσώπου το οποίον καταδικάζεται δι' ἀδίκημα διαπραχθέν ἐπὶ μεταφορικοῦ μέσου διὰ πολλοστήν φοράν. Εἰς την περίπτωσιν αὐτὴν το Δικαστήριον ἀφοῦ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅλα τα περιστατικά της υποθέσεως, τα πολλὰ προηγουμένα του καταδικασθέντος και το λίαν σοβαρόν θέμα της προκλήσεως ἢ μὴ μεγάλης ἀδικίας εις τον καταδικασθέντα δυνατόν να ἐπιβάλῃ την ποινὴν ταύτην. Οὐδεμία ἀνησυχία είναι δικαιολογημένη περὶ πιθανῆς ἐπιπολαίας ἢ ἀδίκου ἐπιβολῆς της ποινῆς ταύτης ὑπὸ των Δικαστηρίων. Διότι ἄλλωστε ἡ ἐπιβολὴ της ποινῆς ταύτης ὑπὸ Δικαστηρίου τινός ὑπόκειται πάντοτε εις ἀναθεώρησιν διὰ της υποβολῆς ἐφέσεως ἐνώπιον του Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, το οποίον Ἀνώτατον Δικαστήριον δύναται να ἐγγυηθῇ την νομικῶς ὀρθήν, λογικὴν και δικαίαν χρῆσιν της διακριτικῆς αὐτῆς ἐξουσίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μπερπερογλου ἔχει τον λόγον.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Ἐντιμον Προεδρεῖον, ἐντιμοὶ συναδελφοί,

Το Νομοσχέδιον περὶ Θηραμάτων και Ἀγρίων Πτηνῶν είναι ἕνας ἀπὸ τους Νόμους ο οποίος ὑπῆρχεν ἐπὶ καιρῶ της ἀνακηρύξεως της Δημοκρατίας και συνεχίζει να ὑπάρχει. Το Νομοσχέδιον το οποίον συζητοῦμεν ἀπὸψε ἔχει σκοπὸν ὅπως τροποποιήσῃ αὐτόν τον Νόμον. Μέχρι σήμερον ἦταν ἡ ἀρμοδιὰ ἀρχῆς ἡ οποία ηργάζετο πάνω εις τον Νόμον αὐτόν και ἐφήρμοζεν τον Νόμον αὐτόν εις τον τόπον μας. Τώρα το ἐν λόγω Νομοσχέδιον ἔχει σκοπὸν ὅπως διορισθῶν θηροφύλακες μέχρις ογδοήκοντα. Είναι ὀλίγον δύσκολο τις να ἀντιληφθῇ ότι τα καθήκοντα τα οποία μέχρι σήμερον ἐξῆσκει ἡ χωροφυλακὴ θα δοθῶν εις μίαν τάξιν θηροφυλάκων.

Ὡς είναι γνωστόν είναι δυνατόν να κυνηγοῦμεν μόνον δύο ἡμέρας της εβδομάδος. Και ἐπιτρέπεται το κυνήγι μόνον εις ὠρισμένους μῆνες του ἔτους. Το καθήκον το οποίον θα δώσωμεν εις αὐτούς τους θηροφύλακες το ἔκαμνεν ἡ χωροφυλακὴ τες δύο ἡμέρες κατὰ τες ὁποῖες ἐπετρέπεται το κυνήγι ἐπιπροσθέτως των συνηθισμένων καθηκόντων της ἐνὸς τες ἄλλες ἡμέρες ἔκαμνεν τα καθήκοντά της τα σχετικά με ἄλλα προβλήματα του τόπου. Εγείρεται ἕνα ἐρώτημα το τι θα κάμνουν οἱ χωροφύλακες τις ἡμέρες που θα ἐπιτρέπεται το κυνήγι. Μετά που ἔθεσα αὐτά τα γενικά ζητήματα θέλω να ἐξετάσω ἐάν είναι σύμφωνος του Συντάγματος να εφαρμοσθῇ μία νέα τάξις, μία νέα δύναμις ἀσφαλείας ἀποτελουμένη ἀπο 80 πρόσωπα. Εἰς το ἄρθρον 30 του Συντάγματος λέγει ότι αἱ δυνάμεις ἀσφαλείας του τόπου είναι ἡ Αστυνομία και ἡ Χωροφυλακὴ. Και το ἴδιον ἄρθρον ἀναφέρει ότι αἱ δυνάμεις ἀσφαλείας της Δημοκρατίας ἀποτελοῦνται κατὰ 70% ἐξ Ἑλλήνων και κατὰ 30% ἐκ Τούρκων. Αἱ Δυνάμεις ἀσφαλείας της Δημοκρατίας ἀποτελοῦνται ἐκ της Αστυνομίας και της Χωροφυλακῆς και ἔχουσι δύναμιν ἐκ 2.000 ἀνδρῶν οἵτινες δύνανται να αὐξηθῶν ἢ μειωθῶν κατόπιν συμφωνίας του Προέδρου και του Ἀντιπροέδρου. Διά τον λόγον αὐτόν ἐάν ἡ Χωροφυλακὴ ἡδύνατο σήμερον να ἐξασχῇ τα καθήκοντά της σχετικῶς με το κυνήγι και ὑπάρχει ἀνάγκη να αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς της Χωροφυλακῆς τότε ἦτο δυνατόν να αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς των τη συμφωνία του Προέδρου και του Ἀντιπροέδρου. Και με τον τρόπον αὐτόν δεν θα ὑπῆρχεν ἀνάγκη να εφαρμοσθῇ μία νέα τάξις Δυνάμεων ἀσφαλείας. Τι θα είναι τα καθήκοντα αὐτῶν των θηροφυλάκων τους οποίους θέλομεν να διορισώμεν; Ὑπάρχει πληροφορία εις το τρίτον ἄρθρον του

Νομοσχεδίου. Μεταξύ των καθηκόντων αυτών αναφέρεται ότι ένας θηροφύλακας έχει το δικαίωμα να ερωτά το όνομα ενός προσώπου το οποίον ευρίσκει να κυνηγά εις την περιοχήν του κυνηγιού. Να πληροφορούνται το όνομα και να υποβάλλωσιν σχετικές ερωτήσεις εις οιονδήποτε πρόσωπον το οποίον ευρίσκουν εντός της περιοχής υπό συνθήκας εγειρούσας εύλογον υποψίαν ότι παρέβη τας διατάξεις του παρόντος Νομου, (ή των δυνάμει αυτού γενομένων Κανονισμών, ή ότι προεκάλεσε κατά την καταδίωξιν θηραμάτων οιονδήποτε ζημίαν εις τινα εν τη περιοχήν περιουσίαν και να αναφέρωσι τούτο εις τας αρμοδίας αρχάς.) Αυτό σημαίνει ότι εάν εύρη ένα πρόσωπον εις την περιοχήν κυνηγιού, άσχετον ότι το πρόσωπον αυτό θα κατέχη πυροβόλον όπλον ή όχι, αν το ερωτά διά το όνομά του αυτό θα το αναφέρει (;) εις τον θηροφύλακα! Κατά την γνώμην μου το πρόσωπον τούτο θα περιορίση την ελευθερίαν ενός πολίτου από του να γυρίζει εις μίαν περιοχήν του κυνηγιού. Εις το τρίτον άρθρον εις το εδάφιον (γ) λέγεται ως εξής: Να προβαίνωσι δι' ανακριτικούς σκοπούς εις την κατάσχεσιν παντός αντικειμένου, πλην των εγγεγραμμένων πυροβόλων όπλων, εν τη κατοχή οιονδήποτε των ως άνω προσώπων, όπερ συμβάλλει εις την απόδειξιν του γεγονότος ότι διεπράχθη οιονδήποτε τοιούτον αδίκημα και να πληροφορώσι παν τοιούτον πρόσωπον ότι δύναται να συνοδεύση τούτους εις τον πλησιέστερον Αστυνομικόν σταθμόν ή σταθμόν Χωροφυλακής: Δηλαδή θα έχη το δικαίωμα να υποβάλλη το ερώτημα και να ζητά το όνομα ενός προσώπου το οποίον ευρίσκει εις την περιοχήν κυνηγιού και επιπροσθέτως θα έχη παν δικαίωμα να κατάσχη παν τι το οποίον ευρίσκει σχετικώς με το αδίκημα. Αυτό σημαίνει ότι με το Νομοσχέδιον αυτό δίδεται μία εξουσία εις τους θηροφύλακες η οποία υπερβαίνει και την εξουσίαν την οποίαν ασκεί και η Χωροφυλακή και η Αστυνομία.

Εις το ίδιον άρθρον εις το εδάφιον (δ) λέγεται: να εκτελέση παν έτερον παρομοίας φύσεως καθήκον ήθελεν ανατεθή αυτοίς υπό του Υπουργού Εσωτερικών. Ως ένα μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων το βρίσκω πολύ, θα είναι κάτι το αδιανόητο, θα φέρη ζημίαν να διορισθή έν πρόσωπον ως θηροφύλαξ και να εκτελή καθήκοντα που θα του ανατίθενται υπό του Υπουργού Εσωτερικών.

Εις το άρθρον 5 λέγεται ότι εάν παραλείπει να απαντήση εις οιονδήποτε ερώτησιν υποβληθείσαν εις αυτόν δυνάμει του παρόντος άρθρου ή δίδει ψευδείς απαντήσεις, είναι ένοχος αδικήματος δυνάμει του παρόντος Νόμου. Π.χ. ας σκεφθώμεν ένα πολίτην ο οποίος θέλει να πάη έξω χάριν αναψυχής, να κάμη ένα περίπατο. Ενώ περιπατεί συναντά ένα θηροφύλακα και ο θηροφύλακας του υποβάλλει ωρισμένας ερωτήσεις. Ο πολίτης αυτός ο οποίος βγαίνει έξω χάριν αναψυχής διά να πάρη φρέσκον αέρα και ήλιον μπορεί να μήν θέλη να απαντήση εις αυτάς τας ερωτήσεις. Συμφώνως της διατάξεως αυτής ένα πρόσωπον το οποίον δεν έχει σχέσιν με το κυνήγι και το οποίον θέλει να πάη έξω χάριν αναψυχής, θα πράξη ένα αδίκημα.

Θέλω να επιστήσω την προσοχήν σας εις μίαν άλλην διάταξιν. Εις το 8ον άρθρον του Νομοσχεδίου γίνεται ένα νέον άρθρον 15Α. Συμφώνως του άρθρου τούτου απαγορεύεται η μεταφορά οιονδήποτε πυροβόλου όπλου εντός ή επί οχήματος ή επί ζώου ή διαρκούσης της προς θήραν περιόδου μεταξύ της δύσεως και ανατολής του ήλιου ή διαρκούσης της κλειστής περιόδου, εκτός εάν και εις τας τρεις περιπτώσεις το πυροβόλον όπλον είναι αποσυναρμολογημένον έν τινι θήκη. Είναι γεγονός ότι εις τα χωριά πλείστοι κυνηγοί οι οποίοι έχουσι πυροβόλον όπλον με άδειαν δεν το έχουσι μέσα εις τες θήκες, και είναι φανερόν ότι αυτή η συνήθεια θα συνεχίση. Με τον τρόπον αυτόν ένας χωρικός ο οποίος έχει το όπλον του μέσα εις το αυτοκίνητον χωρίς να το χωρίση σε κομμάτια θα πράξη ένα αδίκημα. Και συμφώνως του Νόμου και το Νομοσχέδιον τούτο συμπεριλαμβάνει διατάξεις αι οποίαι μπορούν να θεωρηθούσι ως παράξενες. Διά τον λόγον αυτόν διά να μην γίνουσι έξοδα τα οποία οικονομικής απόψεως θα είναι πάνω από 21.000 λίραι και διά να μην γίνη μία πράξις εναντίον του Συντάγματος και προ παντός διά

σκοπούς να μην περιορίζεται η ελευθερία του πολίτου θα ψηφίσω εναντίον όλου του Νομοσχεδίου αυτού. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, διά της αναγνώσεως των πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος, άρθρον πρώτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή;

Ο κ. Ναλπάντογλου.

Μ. Π. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Ψηφίζω εναντίον κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις ωρισμένων λέξεων του βασικού Νόμου. Άρθρον δεύτερον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του δευτέρου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρεις αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το δεύτερον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρεμβολή νέου άρθρου 3Α. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι μίαν μικράν λεκτικήν τροποποίησην εις το Ελληνικόν κείμενον του Νομοσχεδίου εις το εδάφιον (2) εις την 5ην γραμμήν αντί της λέξεως «δικαιούται» εισηγούμαι την λέξιν «δύναται».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι το Τουρκικόν κείμενον έχει την αντίστοιχον λέξιν «δύναται».

Υπάρχει ένστασης....

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3 συμφώνως της τροποποίησης την οποίαν υπέβαλεν ο κ. Τίτος Φάνος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το τρίτον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού Νόμου διά της προσθήκης των ακολοιών» εις την κατηγορίαν των ενοχλητικών ζώων». Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το 4ον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις των άρθρων 4, 6, 7, 8, 9, 17 και 18 του βασικού Νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 5;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2 αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το 5ον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 5 του βασικού Νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 6;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το 6ον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρεμβολή νέου άρθρου 5Α. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρεις αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το 7ον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρεμβολή νέου άρθρου 15Α. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του 8ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το 8ον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 10 του βασικού Νόμου. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 9;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 9 εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 19 του βασικού Νόμου. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του 10ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον του 10ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το 10ον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρεμβολή νέου άρθρου 22Α. Άρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 11;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 11 εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρεμβολή νέου άρθρου 25Α. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 12;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον του άρθρου 12;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το 12ον άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 27 του βασικού Νόμου. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του....

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι όπως το άρθρον 13 τεθή εις ψηφοφορίαν τμηματικώς, δηλαδή έκαστον εδάφιον χωριστά, διότι μπορεί να υπάρχουν εις ωρισμένα αποχαί, εις ωρισμένα να συμφωνούν είναι διαφορετικά τα θέματα έκαστου εδαφίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα θέσω εις ψηφοφορίαν έκαστον εδάφιον του άρθρου 13 κεχωρισμένως.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 13 εδάφιον (1)(α);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το εδάφιον (1) του άρθρου 13 εψηφίσθη.

Τίθεται εις ψηφοφορίαν το εδάφιον (2) του άρθρου 13.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το εδάφιον (2) του άρθρου 13 εψηφίσθη.

Τίθεται εις ψηφοφορίαν το εδάφιον (3) του άρθρου 13.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το εδάφιον (3) του άρθρου 13 δεν ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις τον βασικόν Νόμον προστίθεται και Τρίτος Πίναξ. Άρθρον 14. Τρίτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 14 και του Τρίτου Πίνακος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3 αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το 14ον άρθρον μετά του Τρίτου Πίνακος εψηφίσθη.

Και τώρα εισερχόμεθα εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

Το Νομοσχέδιον θα τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν, πρώτον ἀνευ τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἀρθροῦ 13.

Ο κ. Χρῦσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Νοούμενου ὅτι τὸ ἀρθρον 13(3) ἔχει ἤδη ἀπορριφθῆ, ἐντὶς κῦριε Πρόεδρε, κατὰ τὴν ψηφοφορίαν, θα τεθῆ, εἰσηγούμεαι, τὸ Νομοσχέδιον ὡς ἔχει ἐγκριθῆ παράγραφον με παράγραφον ἀνευ τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἀρθροῦ 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Συμφωνῶ κῦριε Πρόεδρε, ὅτι τὸ ἐδάφιον 13(3) δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ κείμενον τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὴν τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὁρθῶς. Ἐπομένως τίθεται τὸ Νομοσχέδιον ἀνευ τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἀρθροῦ 13.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Θηραμάτων καὶ Ἀγρίων Πτηνῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963, θὰ ἀναγιγνώσκηται δε ομοῦ μετὰ τοῦ περὶ Θηραμάτων καὶ Ἀγρίων Πτηνῶν Νόμου (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ο βασικὸς Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοὶ ψηφίζουν υπέρ τοῦ Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοὶ ψηφίζουν ἐναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τὸ Νομοσχέδιον ἐψηφίσθη εἰς νόμον.

Τὸ δεύτερον Νομοσχέδιον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Οχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

Παρακαλῶ τὸν ἐντίμον Γραμματέα τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Ἐντὶς κῦριε Πρόεδρε, δὲν εἶμαι Γραμματέας τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἀλλὰ .....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Ἀλλὰ ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ μου ἐπιτρέψετε νὰ ἀναγνώσω τὴν ἔκθεσιν.

(Ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Τουρκικὴν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἔκθεσις ἀναγνωσθῆ στὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Σωτήριος Γιαννάκης

Χρῦσης Δημητριάδης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς λαβούσαν χώραν τὴν 28ην Νοεμβρίου τοῦ 1963.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ηὐχαριστήθη διότι κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐργασίας τῆς ἔτυχε τῆς βοήθειας τοῦ Ἐντίμου Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Υπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ ἄλλων λειτουργῶν καὶ ἐιδικῶν υπηρετούντων ἢ ἀπεσπασμένων παρὰ τὴν Υπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ὡς καὶ τοῦ Ἀρχιμηχανικοῦ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε πρὶν ὅπως ἐπιφέρῃ διαφόρους τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ εἰσηγείται τὴν ἔγκρισιν τούτου ὑπὸ τῆς Βουλῆς μετὰ τῶν ἀκολουθῶν τροποποιήσεων:

(α) Εἰς τὸν ὀρισμὸν «φορτηγὸν αυτοκίνητον ὄχημα» ἐν τῷ ἀρθρῷ 2(α) τοῦ Νομοσχεδίου νὰ ἀπαλειφθῆ τὸ ὑπόλοιπον μέρος μετὰ τὰς λέξεις «περιλαμβάνει δε παν» καὶ νὰ ἀντικατασταθῆ διὰ τῶν λέξεων «ρυμουλκούμενον ὄχημα συρόμενον ὑπ' αὐτοῦ».

(β) Εἰς τὸ ἀρθρον 3(α) τοῦ Νομοσχεδίου νὰ ἀπαλειφθοῦν αἱ λέξεις «εγγραφήν ἢ λήψιν ἀδείας υποχρέωσης, ἢ ἀμφοτέρων, ἢ νὰ ἀπαλλάτῃ τὴν πρὸς» καὶ νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «αναφορικῶς πρὸς εγγραφήν ἢ λήψιν ἀδείας» μετὰ τὴν λέξιν «υποχρέωσης».

(γ) Εἰς τὴν δευτέραν καὶ τρίτην γραμμὴν τοῦ ἀρθροῦ 3(β)(ια) τοῦ Νομοσχεδίου νὰ ἀπαλειφθοῦν αἱ λέξεις «ἢ τὴν παρεμβολὴν παρασίτων εἰς ραδιοφωνικὰς ἢ τηλεοπτικὰς ἐκπομπὰς».

(δ) Νὰ προστεθῆ ἡ ἀκόλουθος ὑποπαράγραφος (ιβ) μετὰ τὴν ὑποπαράγραφον (ια):

«να προνοή περὶ τῆς τοποθετήσεως καὶ χρήσεως ἀποσιωπητήρος ἢ ἐτέρας συσκευῆς ἐπὶ τῷ τέλει παρεμποδίσεως οἰασδήποτε παρεμβολῆς παρασίτων εἰς ραδιοφωνικὰς ἢ τηλεοπτικὰς ἐκπομπὰς».

(ε) Νὰ ἀπαλειφθῆ ἡ ὑφισταμένη ὑποπαράγραφος (ιβ) καὶ νὰ ἀντικατασταθῆ διὰ τῆς ἀκολουθοῦ νέας ὑποπαράγραφου (ιγ):

«(ιγ) νὰ ρυθμίζῃ τὴν μετακίνησιν παντός μηχανοκινήτου οχήματος ἐσταθμευμένου ἢ ἐγκαταλειμμένου ἐπὶ τινος οδοῦ παρανόμως, ἐπικινδύνως καὶ κατὰ τρόπον παρεμποδίζοντα τὴν κυκλοφορίαν, καὶ νὰ προβλέπῃ περὶ τῆς μετακινήσεως παντός τοιοῦτου οχήματος ἐξ οἰασδήποτε τοιαύτης οδοῦ ὡς καὶ περὶ τῆς ἀσφαλούς φυλάξεως τούτου.

Νοεῖται ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ μετακίνησις παντός τοιοῦτου οχήματος, ἐκτός ἐάν ὁ ἰδιοκτῆτης ἢ τὸ υπεύθυνον διὰ τὸ τοιοῦτον ὄχημα πρόσωπον δὲν δύναται νὰ ἀνευρεθῆ ἐντός εὐλόγου χρονικοῦ διαστήματος, ἢ ἐκτός ἐάν μετὰ σχετικὴν παράκλησιν ἀρνεῖται νὰ μετακινήσῃ τὸ τοιοῦτον ὄχημα ἐκ τῆς οδοῦ, οἰαδήποτε δὲ ζημιὰ ἤθελε προκληθῆ εἰς τὸ ὄχημα ἐκ τῆς τοιαύτης μετακινήσεως θὰ ἐπανορθοῦται ὑπὸ τῆς μετακινήσεως τούτου ἀρχῆς».

(στ) ἡ ὑφισταμένη ὑποπαράγραφος (ιγ) ἀνακατατάσσεται ὡς ὑποπαράγραφος (ιδ), αἱ δὲ ἐν τῇ τρίτῃ γραμμῇ αὐτῆς λέξεις «ἢ δημοσίου χώρου» ἀπαλείφονται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ἡ ὥρα εἶναι 7.15 μ.μ. Προτείνω ὅπως διακόψωμεν τὴν συνεδρίασιν μέχρι τῆς 8ης.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ἐντὶς κ. Πρόεδρε, ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τὸ Νομοσχέδιον δέον ὅπως ἐπενεχθοῦν ὠρισμέναι φραστικαί

τροποποιήσεις, και εν όψει της καταθέσεως εις την Γραμματεία τροποποιητικής εισηγήσεως όσον αφορά το άρθρον 3 του Νομοσχεδίου, εισηγούμαι όπως κατά την διάρκειαν του διαλειμματος αυτού συνεδριάση η Νομική Επιτροπή του Σώματος προς εξέτασιν των τροποποιήσεων νομοτεχνικής φύσεως αφ' ενός και του κειμένου της τροποποιητικής εισηγήσεως αφ' ετέρου, διά να αποφευχθή τυχόν καθυστέρησις όταν η Βουλή επαναρχισή τας εργασίας της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κατόπιν της εισηγήσεως του κυρίου Λέλλου Δημητριάδη, παρακαλείται η Νομική Επιτροπή όπως επιληφθή των ζητημάτων τα οποία εθίγησαν υπ' αυτού.

(Ώρα διακοπής 7.20 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 8.00 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητά επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιλητά επί θέματος.....

Ο κ. Χρυσός Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το παρόν Νομοσχέδιον επιφέρει ωρισμένες τροποποιήσεις αναγκαίας διά την καλύτεραν εφαρμογήν του Νόμου περί Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως. Με τας τροποποιήσεις οι οποίες έχουν γίνει από την Επιτροπήν Εσωτερικών του Νομοσχεδίου γίνεται αποδεκτόν και το υποστηρίζω. Ιδιαίτερα ικανοποιητική είναι η τροποποίηση εκείνη που έχει κάμει η Επιτροπή και η οποία σχετίζεται με τον ορισμόν της λέξεως «φορτηγόν αυτοκίνητον όχημα» κατά τρόπον που να περιλαμβάνη και τα βανς τα οποία προηγουμένως δεν περιλαμβάνοντο εις τον ορισμόν. Με την προσθήκην των βανς εις τον ορισμόν, δηλαδή μάλλον διά της απαλειψέως των ούτως ώστε να περιλαμβάνονται εις τον γενικόν ορισμόν «φορτηγόν αυτοκίνητον όχημα» δεν θα μπορούν εις το μέλλον οι ιδιοκτήτες βανς ιδιωτικών να τα χρησιμοποιούν επί πληρωμή και να συναγωνίζονται επαγγελματίες αυτοκινητιστές. Με αυτήν την τροποποίησιν ικανοποιείται ένα παλαιόν αίτημα των επαγγελματιών αυτοκινητιστών.

Υπάρχουν όμως και ωρισμένα άλλα ζητήματα που αφορούν το Νομοσχέδιον και τα οποία ήθελα να αναφέρω. Εν πρώτοις σχετικά με το νέον δικαίωμα που με το Νομοσχέδιον παρέχεται εις το Υπουργικόν Συμβούλιον να ελέγχει την παραγωγήν καπνού και την εκπομπήν ορατών καυσαερίων, σπινθήρων, τέφρας και ακαθαρσίας από μηχανοκίνητον όχημα. Αυτό το δικαίωμα είναι σωστόν να δοθή γιατί πραγματικά χρειάζεται να τεθή υπό έλεγχον μία κατάσταση η οποία προκαλεί αφ' ενός κινδύνους εις την υγείαν, αφ' ετέρου δε κινδύνους εις την κυκλοφορίαν των οχημάτων.

Είναι όμως εξ ίσου σωστόν ότι η εφαρμογή αυτού του δικαιώματος πρέπει να γίνη εντός των πλαισίων του λογικού και του εφικτού, κατά τρόπον ώστε να μη οδηγήση εις την ουσιαστικήν κατάργησιν των πετρελαιοκίνητων οχημάτων. Έχομεν υπ' όψιν μας τας απόψεις του αυτοκινητιστικού κόσμου εν σχέσει με αυτό το ζήτημα που άνκαι δεν διαφωνεί με την Κυβέρνησιν, μάλλον δεν διαφωνεί με το δικαίωμα το οποίον παρέχεται εις την Κυβέρνησιν να λαμβάνη αυτά τα μέτρα, εν τούτοις αναφέρεται εις την αναγκαιότητα ελέγχου της ποιότητος των πετρελαιοειδών, εις την οποίαν φαίνεται ότι αποδίδουν μέχρις ενός σημείου την εκπομπήν αυτού του καπνού. Νομίζομεν ότι προτού εφαρμοσθή αυτό το μέτρον ότι είναι δίκαιον και λογικόν να γίνη μία τέτοια έρευνα, και εάν η έρευνα δικαιολογήση αυτάς τας απόψεις να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα.

Ένα άλλον ζήτημα το οποίον σχετίζεται με το παρόν Νομοσχέδιον είναι το ζήτημα του πέμπτου επιβάτη εις τα ταξί. Σχετικά με το ζήτημα αυτό η Επιτροπή Εσωτερικών, αντιλαμβάνομαι ότι, πρόκειται να υποβάλη μίαν τροποποίησιν. Το ζήτημα του πέμπτου επιβάτη είναι ένα παλαιόν αίτημα του αυτοκινητιστικού κόσμου το οποίον επηρεάζει πέραν του 1/5 του εισοδήματος των ιδιοκτητών ταξί. Μέχρι σήμεραν προβάλλοντο λόγοι ασφαλείας εν σχέσει με το ζήτημα τούτο, εν όψει όμως της τροποποιήσεως η οποία πρόκειται να τεθεί ενώπιον του Σώματος, έχω την άποψιν ότι οιοδήποτε λόγοι ασφαλείας δεν δύνανται να έχουν οιαδήποτε ισχύν. Πρώτον, διότι διά της προτεινομένης τροποποιήσεως λαμβάνονται υπ' όψιν οι λόγοι ασφαλείας, ούτως ώστε ο πέμπτος επιβάτης να επιτρέπεται μόνον εις ωρισμένου πλάτους οχήματα, τα οποία ταυτοχρόνως να συμμορφώνονται και με ωρισμένους άλλους περιορισμούς, και δεύτερον, διότι η προτεινομένη τροποποίηση είναι σύμφωνος και με την νομοθεσίαν άλλων χωρών περιλαμβανομένης και της Ελλάδος.

Ένα τελευταίον ζήτημα, εις το οποίον ήθελα να αναφερθώ, σχετιζόμενον με το παρόν Νομοσχέδιον, το οποίον αναφέρεται σε ένα Νόμον ο οποίος παρέχει το δικαίωμα εις το Υπουργικόν Συμβούλιον να θεσπίζη κανονισμούς όσον αφορά, μεταξύ άλλων, και την χρήσιν οχημάτων, είναι το ζήτημα του αριθμού των επιβατών λεωφορείων τα οποία μεταφέρουν μαθητάς. Δεν πρόκειται να εισηγηθώ οιαδήποτε τροποποίησιν του Νομοσχεδίου επειδή αυτή ταύτη η φύσις του Νόμου είναι τοιαύτη ώστε παρόμοιον ζήτημα να οφείλη να διευθετηθή δια κανονισμού, εν τούτοις, έχω την άποψιν ότι η Εκτελεστική Εξουσία θα ήτο ορθόν να εξετάση το ζήτημα τούτο το οποίον επηρεάζει το ζήτημα των αγωγίων των χιλιάδων μαθητών οι οποίοι υπό τας σημερινάς συνθήκας της αναπτύξεως των πόλεών μας μεταφέρονται, εις ένα μέγalon ποσοστόν, διά λεωφορείων. Συγκεκριμένως εν όψει του ότι οι μεταφερόμενοι μαθηταί είναι νεαροί εις ηλικίαν θα ήτο δυνατόν να γίνη μία χαλάρωσις του κανονισμού που αφορά το μέξιμου των επιβατών λεωφορείων αυτού του είδους, ούτως ώστε εις την περίπτωσιν λεωφορείων τα οποία μεταφέρουν αποκλειστικώς μαθητάς να επιτρέπεται αύξησις κατά 20% του αριθμού των μεταφερομένων επιβατών, νοούμενου ότι θα κάθηται επί σταθερών καθισμάτων. Έτσι λεωφορεία των 30 θέσεων θα μπορούν να μεταφέρουν 36 μαθητάς. Εκ των πληροφοριών τας οποίας έχω, μία τοιαύτη διευθέτησις θα επιτρέψη την διατήρησιν των αγωγίων εις το σημερινόν επίπεδον χωρίς οιαδήποτε νέαν επιβάρυνσιν του μαθητικού κόσμου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητά επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητά επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 1ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 1ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησης του άρθρου 3 του βασικού Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον εγκριθί;

Παρακαλώ όπως το 3ον άρθρον αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον εγκριθί;

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εισηγούμαι την εξής τροποποίηση εις το άρθρον 3. Εις το άρθρον 3 του προτεινομένου Νομοσχεδίου να προστεθούν τα ακόλουθα ως παράγραφος (β), της νυν παραγράφου (β) καθισταμένης ούτω παραγράφου (γ).

Εν τέλει της παραγράφου (β) προστίθεται η ακόλουθος επιφύλαξις:

«Νοείται ότι οιονδήποτε δημοσίας χρήσεως μηχανοκίνητον όχημα το οποίον έχει καθίσματα δι' ολιγώτερους των έξι επιβατών και του οποίου το συνολικόν πλάτος του εμπροσθίου καθίσματος, μετρούμενον από άκρου εις άκρον, υπερβαίνει τας πενήκοντα έξι ίντς και ο μοχλός αλλαγής ταχυτήτων είναι τοποθετημένος επί του πηδαλίου διευθύνσεως και το χειρόφρενον δεν ευρίσκεται εις την αριστεράν πλευράν του οδηγού, δύναται ανεξαρτήτως οιασδήποτε πράξεως ή κανονισμού γενομένου ή θεωρούμενου ως γενομένου δυνάμει του παρόντος Νόμου, να μεταφέρη μέχρι δύο επιβατών εις το εμπρόσθιον αυτού καθίσμα παραπλευρώσ του οδηγού».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισηγήσις εις το άρθρον 3.

Εισηγήσθε όπως η τροποποίησις τεθή μετά από την παράγραφον (α);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον, παράγραφος (α) εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 3(α) εγκρίνεται.

Υπάρχει τροποποιητική εισηγήσις η οποία ήδη ανεγνώσθη εις την Ελληνικήν και εις την Τουρκικήν γλώσσαν, την οποίαν θα θέσω εις ψηφοφορίαν.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως της τροποποιητικής εισηγήσεως;

Ο κ. Μπερπερόγλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εις την τροπολογίαν η οποία έχει δοθή εις την Γραμματείαν της Βουλής περιλαμβάνεται η διάταξις όπως το μήκος του καθίσματος διά τα οχήματα που θα μεταφέρουν έξι επιβάτας είναι 56 ίντς απο άκρου εις άκρον. Τα αγοραία οχήματα λαμβανομένου υπ' όψιν ότι είναι διάφορες μάρκες, διά να γίνη δυνατόν όπως περιληφθούν εντός της διατάξεως όσον το δυνατόν περισσότερα προτείνω όπως αυτή η διατύπωσις των 56 ίντζών τροποποιηθί εις 50 ίντζας. Τοιουτοτρόπως θα περιλαμβάνονται όχι μόνον τα αυτοκίνητα τύπου 190 και 220 αλλά επιπροσθέτως θα περιλαμβάνονται και τα Πεζιώ και τα Φιάτ, τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιούνται ως αγοραία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισηγήσις επί της τροποποιητικής εισηγήσεως την οποίαν ήδη ανεγνώσαν οι έντιμοι κ. Γραμματείς. Η τροποποιητική εισηγήσις του εντίμου Βουλευτού κ. Μπερπερόγλου συνίσταται εις την εισηγήσιν όπως το μήκος του εμπροσθίου καθίσματος ελαττωθί από 56 ίντζες

εις 50 ίντζες διά να συμπεριληφθούν όσον το δυνατόν περισσότερα οχήματα. Υπάρχουν ομιληταί επί της τροποποιητικής εισηγήσεως του κ. Μπερπερόγλου.

Εάν δεν υπάρχουν ομιληταί επί της τροποποιητικής εισηγήσεως του κ. Μπερπερόγλου θα ήθελα να παρατηρήσω το εξής. Το θέμα το οποίον εξετάζει η Βουλή ως θέμα αρχής δεν είναι κατά πόσον θα επιτραπή ή μάλλον θα δοθή η εξαίρεσις αυτή ούτως ώστε να καλύψωμεν όσον το δυνατόν περισσότερα οχήματα, αλλ' ασφαλώς ο περιορισμός των 56 ίντζών τίθεται ως θέμα ασφαλείας. Επομένως εάν αι Επιτροπαί αι οποίαι εξήτασαν το Νομοσχέδιον κατέληξαν εις το συμπέρασμα ότι το μίνιμουμ 56 ίντζών είναι εκείνο το οποίον ενδείκνυται, θα έπρεπε να ακούσωμεν επιχειρήματα επί του θέματος ασφαλείας προτού αναθεωρήσωμεν την εισηγήσιν της αρμοδίας Επιτροπής.

Υπάρχουν ομιληταί επί του σημείου τούτου;

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Είναι γεγονός, έντιμε κ. Πρόεδρε, ότι ο λόγος που τελικώς η Επιτροπή εισηγήθη 56 ίντζας αντί των αρχικών 50, που ανέφερε ο συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου, είναι διότι ελήφθη υπ' όψιν παρομοίας φύσεως Ελληνική νομοθεσία η οποία μιλά περί ενός μέτρου και 40, δηλαδή περί 56 ίντζών. Εν τούτοις επειδή εις το ζήτημα της καταμετρήσεως δυνατόν να υπάρξουν λεπταί διαφοραί, και εφ' όσον τελικώς απεφασίσθη να ακολουθηθί το πλάτος το αναφερόμενον και εις άλλας νομοθεσίας ως ανέφερα, εισηγούμαι ότι θα ήτο ορθότερον να ακολουθησωμεν ακριβώς την φρασεολογίαν από την οποίαν επήραμεν το πλάτος. Συγκεκριμένως εκεί που η τροποποίησις η οποία προτείνεται αναφέρει και το οποίου το συνολικόν πλάτος του εμπροσθίου καθίσματος μετρούμενον από άκρου εις άκρον» εις το Ελληνικόν κείμενον της Ελληνικής νομοθεσίας είναι το συνολικόν πλάτος του καθίσματος τούτου μετρούμενον μεταξύ του εσωτερικού των θυρών και εις το μέσον αυτού.

Με αυτόν τον τρόπον είμεθα ακριβώς εντός του πνεύματος διά το οποίον έχομεν θέσει 56 ίντζες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μπερπερόγλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Είναι δυνατόν εις την Ελληνικήν νομοθεσίαν αυτό το μήκος να εμφανίζεται ως 56 ίντζες ή έν μέτρον και 40 εκατοστά. Αλλά δεν πρέπει να μας διαφεύγει το εξής. Εις την Ελλάδα, εις την Τουρκίαν και εις τας άλλας χώρας της Μέσης Ανατολής χρησιμοποιούνται περισσότερα Αμερικάνικα αυτοκίνητα. Και κατά συνέπειαν εάν πρόκειται να ληφθί υπ' όψιν ότι εις την Κύπρον χρησιμοποιούνται περισσότερον Αγγλικής κατασκευής αυτοκίνητα παρά Αμερικανικής και όταν ληφθί υπ' όψιν, ο μεγάλος πληθυσμός των πόλεων εις την Ελλάδα, εις την Τουρκίαν και τας άλλας χώρας της Μέσης Ανατολής καθώς και η γεωλογική μορφολογία των πόλεων και δεδομένου ότι το Νομοσχέδιον το οποίον θα ψηφισθί είναι Νομοσχέδιον το οποίον αφορά την Κύπρον και τους Κυπρίους και τους οδηγούς των αυτοκινήτων εν Κύπρω, νομίζω ότι το ιδεώδες μέγεθος διά την Κύπρον είναι ένα μέτρον και 25 πόντους ή 50 ίντζες. Δεν δύναμαι να συμφωνήσω με την άποψιν η οποία σχετίζεται με την ασφαλείαν. Διότι μεταξύ 50 και 56 ίντζών υπάρχει μία διαφορά έξι ίντζών. Και δεν λαμβάνεται υπ' όψιν κατά πόσον οι επιβάται οι οποίοι θα καθίσουν πλησίον του οδηγού θα είναι αδύνατοι ή παχεις. Εν τωιαύτη περιπτώσει εάν τα δύο άτομα τα οποία θα καθίσουν πλησίον του σιωφέρ είναι παχεις το καθίσμα των 50 ίντζών απο απόψεως ασφαλείας δεν θα παίξη διαφοράν. Και έννεκεν τούτου είμαι της απόψεως ότι 50 ίντζες είναι πιο κατάλληλες διά τον τόπον μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εις την απόφασιν η Νομική Επιτροπή να υιοθετηθή τας 56 ίντζες εβασίσθη κυρίως επί της Ελληνικής νομοθεσίας, η οποία βεβαίως έγινε κατόπιν προσεκτικής εξέτασως του ζητήματος της ασφαλείας των επιβατών. Έχομεν ακριβές αντίγραφον του διατάγματος το οποίον διέπει την Ελληνικήν νομοθεσίαν, το οποίον καθορίζει τον τρόπον της καταμετρήσεως του πλάτους του καθίσματος.

Η εισήγησις μου είναι όπως υιοθετηθή το ίδιον λεκτικόν και όπως η τροπολογία αυτή εις την τετάρτην αυτής γραμμήν, μάλλον την πέμπτην γραμμήν, αμέσως μετά την λέξιν «μετρούμενον» τεθή η εξής φράσις: «μετρούμενον μεταξύ του εσωτερικού των θυρών και εις το μέσον αυτού» και απαλειφθούν αι λέξεις «απ' άκρου εις άκρον». Αυτή η λύσις είναι η φρονιμωτέρα κατά την γνώμην μου, διότι καθορίζει επακριβώς και τον τρόπον της καταμετρήσεως του καθίσματος του οποίου το πλάτος δύναται να ευρεθή αναλόγως της μεθόδου της καταμετρήσεως διαφορετικών. Εφ' όσον όμως είναι εις το μέσον του καθίσματος που θα ληφθή η καταμέτρησης, ουδεμία αμφιβολία ή διαφορά δύναται να προκύψη. Συμφωνώ με τον έντιμον κ. Πρόεδρον ότι δεν είναι ζήτημα να εκλέξωμεν μάρκες αυτοκινήτων, αλλά είναι ζήτημα βασικόν διά την ασφάλειαν των επιβατών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Αναστασιάδη αναφέρεται εις το θέμα του τρόπου καταμετρήσεως. Προτού συζητήσωμεν την εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Αναστασιάδη, είναι ανάγκη όπως καταλήξωμεν εις συμπεράσματα επί της τροποποιητικής εισηγήσεως του εντίμου Βουλευτού κ. Μπερπερόγλου. Η τροποποιητική εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Μπερπερόγλου συνίσταται εις το ότι εισηγείται όπως ο αριθμός 56 ίντζες αντικατασταθή διά του αριθμού 50 ίντζες. Εν πρώτοις, θα ήθελα να παρατηρήσω, όσον αφορά το θέμα των 56 ίντζών, ότι, άνκαι η Βουλή αυτή δύναται να μελετά τας νομοθεσίας άλλων χωρών προς τον σκοπόν όπως βλέπη με ποίον τρόπον άλλα κράτη αντιμετώπισαν παρόμοια προβλήματα, εν τούτοις, η Βουλή αυτή δεν αντιγράφει τας νομοθεσίας άλλων κρατών και επομένως εις το εάν θα καταλήξωμεν να ψηφίσωμεν 56 ίντζες ή όχι πρέπει να καταλήξωμεν επί αυστηρώς κριτηρίων ασφαλείας. Το ότι εις την Ελλάδα και εις άλλα κράτη εφαρμόζουν τον κανόνα των 56 ίντζών αποτελεί μίαν ένδειξιν αλλ' όχι απόδειξιν. Διότι ασφαλώς πρέπει να ληφθή υπ' όψιν τόσον η χηρσις των αυτοκινήτων, η κατάστασις των δρόμων, η πυκνότης της συγκοινωνίας και η τοπογραφική διαμόρφωσις του εδάφους. Θα ήτο επίσης ορθόν εάν ήτο δυνατόν να εξεύρωμεν την λύσιν του προβλήματος, να εξεύρωμεν λύσιν η οποία να ικανοποιή κριτήρια ασφαλείας. Η λύσις αυτή να μη θέτη εις πλεονεκτικήν θέσιν εισαγωγή ενός τύπου αυτοκινήτων. Επομένως διά να καταλήξωμεν εις το συμπέρασμα του κατά πόσον θα έπρεπε να είναι 56 ίντζες ή 50 πρέπει πρώτον να ικανοποιηθώμεν ότι η διευθέτησις αυτή ουδόλως επηρεάζει την ασφάλειαν των ταξιδιωτών. Εάν υπάρχη πιθανότης εξευρέσεως λύσεως η οποία δεν θα αποκλείη άλλα αυτοκίνητα, ασφαλώς ο ορθότερος τρόπος αντιμετωπίσεως της καταστάσεως είναι να υιοθετηθή αυτή η λύσις, ούτως ώστε να μη δοθή πλεονέκτημα εις ένα μόνον εισαγωγέα. Το θέμα, αντιλαμβάνομαι, από ό,τι έχω ακούσει, ότι είναι αρκετά περίπλοκον. Κατά την ιδικήν μου γνώμην δεν θα έπρεπεν η Βουλή να το αποφασίση εκ του προχείρου, και επομένως υπάρχον δύο τρόποι αντιμετωπίσεως της καταστάσεως.

Ο πρώτος είναι η αναβολή της ψηφίσεως του Νόμου και η επαναπομπή εις την αρμοδίαν Επιτροπήν επανεξετάσεως του θέματος διά τον σκοπόν εξευρέσεως του ορθότερου τρόπου αντιμετωπίσεως του προβλήματος.

Ο δεύτερος είναι η διά κανονισμού ρυθμίσις του θέματος τούτου αφού η Βουλή εξουσιοδοτήση την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως διά κανονισμού ρυθμίση το υπό συζήτησιν θέμα. Εν πάση περιπτώσει η πρόχειρος λύσις του θέματος δεν θα ήτο η

ορθή. Εάν η πλειοψηφία της Βουλής πιστεύη ότι το θέμα πρέπει να λυθή διά τροποποιήσεως του Νόμου, τότε θα αναβάλω την περαιτέρω συζήτησιν του Νομοσχεδίου και θα αποστείλω εις την αρμοδίαν Επιτροπήν το ειδικόν τούτο θέμα προς εξέτασιν.

Ο κ. Ιωαννίδης.

Γ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Νομίζω, έντιμε κ. Πρόεδρε, ότι είναι ορθόν να αποφασίση η Βουλή κατά πόσον δέχεται την τροποποίησιν, δηλαδή τον πέμπτον επιβάτην, διότι εάν η πλειοψηφία της Βουλής αποφασίση περί του αντιθέτου τότε δεν χρειάζεται να αποσταλή εις την Επιτροπήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει ένστασις ότι εις ωρισμένας περιπτώσεις πρέπει να δοθή το δικαίωμα του πέμπτου επιβάτου. Εκεί όμως όπου υπάρχει η διαφωνία είναι εις ποιάς περιπτώσεις πρέπει να δοθή το δικαίωμα του πέμπτου επιβάτου. Υπάρχει δε μία εισήγησις όπως το μήκος του εμπροσθίου καθίσματος είναι 56 ίντζες, όπως υπάρχει και η εισήγησις ότι τούτο πρέπει να δοθή όταν το μήκος το εμπροσθίου καθίσματος είναι 50 ίντζες. Οφείλω να πω ότι εις καμμίαν εκ των δύο περιπτώσεως ηκούσαμεν επιχειρήματα τα οποία να δύναται να μας πείσουν από απόψεως ασφαλείας ότι ενδείκνυται να είναι 56 ή 50 ίντζες.

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ήθελα να προσθέσω, έντιμε κ. Πρόεδρε, ότι η Επιτροπή εξετάζουσα αυτό το ζήτημα και ακριβώς λαμβάνουσα υπ' όψιν τους λόγους ασφαλείας, δεν έλαβε μόνον υπ' όψιν της τας ξένας νομοθεσίας, αλλά επρόσθεσε και ιδικούς της επιπροσθέτους περιορισμούς δι' αυτούς ακριβώς τους λόγους ασφαλείας. Προς τούτο, ενώ εις την Ελλάδα ο μόνον περιορισμός που τίθεται είναι όσον αφορά το πλάτος 56 ίντζών και ο μοχλός αλλαγής της ταχύτητος να ευρίσκειται εις το τιμόνι, η Επιτροπή προσέθεσε και τρίτον σημαντικό παράγοντα, όπως το χειρόφρενον ευρίσκειται εις ετέραν πλην της αριστεράς πλευράς του οδηγού θέσιν. Επιπροσθέτως όσον αφορά το άλλο σημείον, το οποίον πολύ ορθώς έχετε θέξει, μήπως διά της γενομένης τροποποιήσεως, δηλαδή καθορίζοντες ωρισμένον πλάτος, επωφελείται εις και μόνον εισαγωγείς ή επηρεάζονται ευμενώς ωρισμένα μόνον συμφέροντα, εκ των πληροφοριών τας οποίας έχω τουλάχιστον εγώ προσωπικώς και τας οποίας μπορώ να αναφέρω και εις τους άλλους συναδέλφους εάν είναι ανάγκη, το πλάτος των 56 ίντζών καλύπτει όλους τους τύπους των συνήθων πενταθεσίων αυτοκινήτων. Δηλαδή περιλαμβανομένων όλων των Αμερικανικών, Μερσεντές, Κόνσουλς, Όπελ κλπ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, μεταξύ των δύο λύσεων τας οποίας έχετε προτείνει η πρώτη, κατά την γνώμην μου, δηλαδή η διά της Βουλής λύσις του ζητήματος αυτού είναι η προτιμωτέρα. Και τούτο λόγω του ότι το ζήτημα αυτό θα λυθή ευκολώτερον και ενωρίτερον, κατά την γνώμην μου, ενώπιον της Βουλής παρά άλλως πως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα, επομένως, εντοπίζεται εις το κατά πόσον η Βουλή πρέπει να τροποποιήση το Νομοσχέδιον ούτως ώστε να επιτρέψη τον πέμπτον επιβάτην. Ο έντιμος Βουλευτής κ. Χρύσης Δημητριάδης ανέφερεν, ως μέλος της Επιτροπής Εσωτερικών, διά πρώτην φοράν όταν εδευτερολόγησεν, ότι η Επιτροπή Εσωτερικών δεν εβασίσθη μόνον εις ό,τι γίνεται εις την Ελλάδα, αλλ' ότι επρόσθεσεν επιπρόσθετα κριτήρια ασφαλείας τα οποία έκρινεν ως αναγκαία. Το κριτήριον τούτο συνίσταται εις το ότι επιβάλλουν τον όρον ότι διά να φέρη το όχημα πέμπτον επιβάτην πρέπει το χειρόφρενον να ευρίσκειται εις την δεξιάν πλευράν του οδηγού. Επομένως οι λόγοι

οι οποίοι ωδήγησαν την Επιτροπήν εις το συμπέρασμα τούτου ευρίσκονται ενώπιον της Βουλής.

Θα θέσω εις ψηφοφορίαν τας τροποποιητικές εισηγήσεις ακολουθώντας την διαδικασίαν ότι τροποποιήσεις επί τροποποιήσεως τίθεται πρώτη εις την ψηφοφορίαν. Επομένως θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν επί της τροποποιητικής εισηγήσεως θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Μπερμπέρογλου επί της τροποποιητικής εισηγήσεως κατά πόσον το μήκος του εμπροσθίου καθίσματος πρέπει να είναι 50 ίντςαι.

Ποιοι υποστηρίζουν την άποψιν ότι το μήκος του εμπροσθίου καθίσματος πρέπει να είναι 50 ίντςαι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις επί της τροποποιητικής εισηγήσεως απορρίπτεται.

Θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν της Επιτροπής Εσωτερικών όπως επιτρέπεται η μεταφορά πέμπτου επιβάτου, εις εκείνας τας περιπτώσεις κατά τας οποίας αι ταχύτητες ευρίσκονται επί της στήλης του τιμονίου και το χειρόφρενον εις την δεξιάν πλευράν του οδηγού, το δε μήκος του εμπροσθίου καθίσματος είναι 56 ίντςαι.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισηγήσεως αυτής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις εγκρίνεται. Τώρα ως προς τον τρόπον καταμετρήσεως.

Παρακαλώ τους εντίμους γραμματείς να αναγνώσουν το όλον κείμενον της τροποποιητικής εισηγήσεως, το οποίον συμπεριλαμβάνει και την τροποποίησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Αναστασιάδη ως προς τον τρόπον καταμετρήσεως.

«Νοείται ότι οιονδήποτε δημοσίας χρήσεως μηχανοκίνητον όχημα το οποίον έχει καθίσματα δι' ολιγωτέρους των έξ επιβατών και του οποίου το συνολικόν πλάτος του εμπροσθίου καθίσματος, μετρούμενον μεταξύ του εσωτερικού των θυρών και εις το μέσον αυτού υπερβαίνει τας 56 ίντςαι και ο μοχλός αλλαγής ταχυτήτων είναι τοποθετημένος επί του πηδαλίου διευθύνσεως και το χειρόφρενον δεν ευρίσκεται εις την αριστεράν πλευράν του οδηγού, δύναται ανεξαρτήτως οιασδήποτε πράξεως ή κανονισμού γενομένου ή θεωρουμένου ως γενομένου δυνάμει του παρόντος Νόμου, να μεταφέρη μέχρι δύο επιβατών εις το εμπρόσθιον αυτού κάθισμα παραπλεύρως του οδηγού».

Ο κ. Νεπής.

Ν. ΝΕΠΗΣ:

Επειδή δεν έχει μεταφρασθή και διατυπωθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν δεν έχω το Τουρκικόν κείμενον της τροπολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως το Τουρκικόν κείμενον της τροπολογίας διατυπωθή, ενώ η Βουλή θα συνεχίση με την συζήτησιν και

ψήφισιν των υπολοίπων άρθρων, θα επανέλθωμεν δε εις την ψήφισιν του άρθρου αυτού εις το τέλος της συζήτησεως. Θα παρακάλουν τους εντίμους Βουλευτάς οι οποίοι ασχολούνται με την τροποποίησιν να ετοιμάσουν το κείμενον, ούτως ώστε να δώσουν την ευκαιρίαν εις την Βουλήν να προχωρήση με την ψήφισιν των υπολοίπων άρθρων.

Άρθρον 3(β), το οποίον θα γίνη φαντάζομαι τώρα άρθρον 3(γ)(ι).

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3(γ)(ι) εγκριθή;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 3(γ)(ι) εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως συνεχίσουν την ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3(γ)(ια).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3(γ)(ια) εγκριθή;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 3(γ)(ια) εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3(γ)(ιβ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 3(γ)(ιβ) εγκριθή; Μη υπάρξουσας.....

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εις την δευτέραν γραμμήν του Ελληνικού κειμένου αμέσως μετά την λέξιν συσκευής να προστεθή η φράσις «επί μηχανοκινήτου οχήματος», ούτως ώστε να αναγινώσκειται ως εξής:

«(ιβ) να προνοή περί της τοποθετήσεως και χρήσεως αποσιωπητήρος ή ετέρας συσκευής επί μηχανοκινήτου οχήματος επί τω τέλει παρεμποδίσσεως οιασδήποτε παρεμβολής παρασίτων εις ραδιοφωνικάς ή τηλεοπτικάς εκπομπάς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι αναγκαίον να λεχθή επί μηχανοκινήτου οχήματος; Μπορεί δηλαδή να ερμηνευθή ότι θα είναι επί του οδηγού που θα τοποθετηθή;

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εάν, έντιμε κ. Πρόεδρε, αναφερθώμεν εις τας ιδιοτροπίας της νομικής συντάξεως εγγράφων, μπορώ να σας πω μεγαλύτερα αστεία από αυτό το οποίον είπετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς θα μπορείτε αλλά θα προέρχωνται από αστείους νομικούς.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εις την οποίαν και το παρόν Σώμα εψήφισαν π.χ. την λέξιν «Δημοκρατία» εις Νομοσχέδιον ωσάν να επρόκειτο περί της Κίνας!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εις το Τουρκικόν κείμενον επί μηχανοκινήτου οχήματος;

Εις το άρθρον 3(γ)(ιβ) δεν έχω καμμίαν ένστασιν να προστεθή ούτως ώστε να μη υπάρξη κίνδυνος όπως λεχθή ότι πρέπει να τοποθετηθή συσκευή επί των οδηγών διά να μη χάνουν κρότον!

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η εισήγησις η οποία έγινε δεν υπάρχει εις την Τουρκικήν, δηλαδή στο μηχανοκίνητον όχημα.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καλόν θα ήτο να διασφαλίσωμεν ότι ούτε οι Τούρκοι οδηγοί δεν θα χάνουν κρότον!

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προσθέσουν «επί μηχανοκινήτου οχήματος» και εις το Ελληνικόν και εις το Τουρκικόν κείμενον προς αποφυγήν παρεξηγήσεως.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το (ιβ) εγκριθή;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το (ιβ) εγκρίνεται.

3(γ) (ιγ).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3(γ) (ιγ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Μίαν μικράν τροποποίησιν εδώ θα ήθελα να εισηγηθώ κ. Πρόεδρε. Αντί «παράνομως, επικινδύνως και κατά τρόπον παρεμποδίζοντα την κυκλοφορίαν», εισηγούμαι όπως τεθούν τα εξής: «Παράνομως και επικινδύνως ή παρανόμως και κατά τρόπον παρεμποδίζοντα την κυκλοφορίαν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Απ' ό,τι γνωρίζω η τροποποιητική εισήγησις αυτή γίνεται από την Επιτροπήν Εσωτερικών.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Όχι κ. Πρόεδρε, από την Επιτροπήν Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Από την Επιτροπήν Νομικών. Η βασική όμως τροποποίησις είναι της Επιτροπής Εσωτερικών εις το αρχικόν Νομοσχέδιον δεν υπήρχεν αυτή η παράγραφος.

Παρουρέθην εις την συνεδρίαν της Επιτροπής Εσωτερικών όταν ε συζητείτο το ειδικόν τούτο θέμα και η εισήγησίς μου ήτο ότι δεν θα έπρεπε να δοθή δικαίωμα εις την Αστυνομίαν να παραλαμβάνη ένα αυτοκίνητον το οποίον σταθμεύει παρανόμως απλώς και μόνον διότι εστάθμευσε παρανόμως. Κατά την γνώμην μου προτού η Αστυνομία προβή εις την παραλαβήν του αυτοκινήτου και την μετακίνησιν αυτού, θα έπρεπε να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια:

Πρώτον, ότι το αυτοκίνητον εστάθμευεν παρανόμως, δεύτερον, ότι η εστάθμευσις παρημποδίζε την κυκλοφορίαν ή ότι εστάθμευε παρανόμως και επικινδύνως. Και ότι θα έπρεπε τότε μόνον να το παραλαμβάνη η Αστυνομία και να το μετακινή εάν κατόπιν εξετάσεως, λογικής εξετάσεως ήτο αδύνατον να εξευρεθή ο οδηγός, ή εάν ο οδηγός κατόπιν εξερέσεως ηρείτο να μετακινήσῃ το αυτοκίνητόν του, και με την προϋπόθεσιν ότι εάν η Αστυνομία επέφερεν οιαδήποτε ζημίαν κατά την μετακίνησιν του αυτοκινήτου θα είχε νομικόν υποχρέωσιν να πληρώσῃ την ζημίαν την οποίαν επέφερε κατά την μετακίνησιν του. Απ' ό,τι γνωρίζω η Επιτροπή εδέχθη τας εισηγήσεις μου και διετύπωσε το εδάφιον (ιγ) υπό την παρουσίαν του όμως μορφήν, ως είναι διατυπωμένον το (ιγ), δεν νομίζω ότι αποδίδει όλα τα συστατικά τα οποία ενέκρινεν η Επιτροπή. Και αντιλαμβάνομαι ότι η εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου είναι διά να αποδώσῃ καλύτερον τας αποφάσεις της Επιτροπής Εσωτερικών.

Θα παρεκάλουν επομένως όπως τόσον το Ελληνικόν κείμενον όσον και το Τουρκικόν διορθωθούσιν ούτως ώστε να αποδίδουν εκείνα τα οποία απεφάσισεν η Επιτροπή. Εάν νομίζετε ότι χρειάζεται διάλειμμα ούτως ώστε η Επιτροπή να διατυπώσῃ το άρθρον θα ήμουν διατεθειμένος να διακόψω δι' έν τέταρτον.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το σημείον τούτο εξητάσθη υπό της Νομικής Επιτροπής εις το διάλειμμα που είχαμεν και έχομεν επιφέρει την εξής τροποποίησιν:

«(ιγ) να ρυθμίξῃ την μετακίνησιν παντός μηχανοκινήτου οχήματος εσταθμευμένου ή εγκαταλελειμμένου επί τινος οδού παρανόμως και επικινδύνως ή παρανόμως και κατά τρόπον παρεμποδίζοντα την κυκλοφορίαν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το Ελληνικόν αποδίδει την έννοιαν των αποφάσεων της Επιτροπής Εσωτερικών, δεν γνωρίζω όμως εάν εις το Τουρκικόν υπάρχει η αντίστοιχος τροποποίησις.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είναι εν τάξει έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως το 3(γ)(ιγ) αναγνωσθή μετά των τροποποιήσεων τας οποίας εισηγείται η Νομική Επιτροπή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«(ιγ) να ρυθμίξῃ την μετακίνησιν παντός μηχανοκινήτου οχήματος εσταθμευμένου ή εγκαταλελειμμένου επί τινος οδού παρανόμως και επικινδύνως ή παρανόμως και κατά τρόπον παρεμποδίζοντα την κυκλοφορίαν, και να προβλέπῃ περί της μετακινήσεως παντός τοιούτου οχήματος εξ οιασδήποτε τοιαύτης οδού ως και περί της ασφαλοῦς φυλάξεως τούτου.

Νοεΐται ότι απαγορεύεται η μετακίνησις παντός τοιούτου οχήματος, εκτός εάν ο ιδιοκτήτης ή το υπεύθυνον διά το τοιούτον όχημα πρόσωπον δεν δύναται να ανευρεθῇ εντός ευλόγου χρονικοῦ διαστήματος, ή εκτός εάν μετά σχετικῆν παράκλησιν αρνήται να μετακινήσῃ το τοιούτον όχημα εκ της οδού, οιαδήποτε δε ζημίαι ήθελε προκληθῇ εις το όχημα εκ της τοιαύτης μετακινήσεως θα επανορθούται υπό της μετακινήσεως τούτο αρχίς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το (ιγ) εγκριθῇ ως ανεγνώσθη μετά των σχετικῶν τροποποιήσεων;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το (ιγ) εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3(γ)(ιδ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 3(γ)(ιδ) εγκριθῇ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το άρθρον 3γ.....

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εις την πρώτην γραμμῆν της (ιδ) να προστεθῇ αμέσως προ της λέξεως «οχημάτων» η λέξις «μηχανοκινήτων» ούτως ώστε να αναγινώσκονται ως εξής: ανα απαγορεύῃ την διά μηχανοκινήτων οχημάτων ή άλλως πως κλπ.». Ο λόγος είναι ότι η φράσις «μηχανοκινήτων οχημάτων» ορίζεται εις τον βασικόν Νόμον ενώ η λέξις «όχημα» δεν αναφέρεται καθόλου εις τον βασικόν Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει εξετασθῇ εάν το (ιδ) ειδικώς αναφέρεται εις μηχανοκίνητον όχημα; Εάν π.χ. ένα μη μηχανοκίνητον όχημα παρεμποδίζῃ την κανονικῆν διάβασιν δεν θα υπάρξῃ εξουσία όπως το μετακινήσῃ;

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Ο βασικός Νόμος τον οποίον τροποποιούμεν αναφέρεται εις μηχανοκίνητα όχηματα, η δε λέξις «μηχανοκίνητον όχημα» ορίζεται εις το άρθρον 2 του βασικοῦ Νόμου. Όλοι αι εξουσίαι αι οποῖαι δίδονται εις την Εκτελεστικῆν Εξουσίαν όπως διά διοικητικῆς πράξεως εκδώσῃ τα σχετικά περιοριστικά διατάγματα, αναφέρονται όλαι αυταί αι πράξεις εις μηχανοκίνητα όχηματα μόνον, αι τροποποιήσεις δε του παρόντος Νομοσχεδίου αναφέρονται εις μηχανοκίνητα όχηματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ο κ. Δημητριάδης διαφωνεί με τον κύριον Δημητριάδην κ. Πρόεδρε, διότι ο τίτλος του Νόμου τον οποίον τροποποιούμεν είναι περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμος, και διά να τοποθετηθῇ εις την παράγραφον (ιδ) η λέξις «όχημα» και όχι «μηχανοκίνητον όχημα» σημαίνει, όπως ακριβώς έχετε τονίσει και υμεῖς, ότι ο σκοπός είναι να καλύψῃ περιπτώσιν παρακωλύσεως της τροχαίας κινήσεως από οιοδήποτε είδους όχημα είτε μηχανοκίνητον είτε μη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ας ακούσουμε και τον έτερον Δημητριάδη.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ευτυχώς που διαφέρομεν .... εις αυτά τα θέματα. Εν πάση περιπτώσει εάν η Επιτροπή κ. Πρόεδρε η οποία εξήτασε το Νομοσχέδιον είχε εν υπ' όψιν της να αναφερθή εις πάσης φύσεως οχήματα αναφορικός προς το υπό συζήτησιν εδάφιον, τότε θα έπρεπε να συμπεριλάβη εις το εδάφιον περί ορισμών, δηλαδή το άρθρον 2, ορισμόν της λέξεως «όχημα». Διότι η λέξις «όχημα» η οποία αναφέρεται τώρα εις το τροποποιητικόν Νομοσχέδιον δεν ορίζεται εις κανένα άλλο σημείον του Νόμου, ο μόνος ορισμός που υπάρχει εις τον Νόμον είναι το «μηχανοκίνητον όχημα» και ουδέν άλλο όχημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παρ' όλον που δεν θα ήθελα να διαφωνήσω με τον κ. Λέλλον Δημητριάδη και να συμφωνήσω με τον κ. Χρυσήν Δημητριάδη δι' άλλους λόγους, εν τούτοις είμαι υποχρεωμένος να συμφωνήσω με τον κ. Χρυσήν Δημητριάδη και να διαφωνήσω με τον κ. Λέλλον Δημητριάδη διά τον απλούστατον λόγον.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μήπως ο κ. Χρυσής Δημητριάδης πάσχη από μίαν κολλητικήν ασθένειαν;

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Δυστυχώς η ευτυχώς δεν είμαι ιατρός διά να γνωρίζω κύριε Πρόεδρε. Εν πάση όμως περιπτώσει επαναλαμβάνω ότι συμφωνώ με τον κ. Χρυσήν Δημητριάδη διά τον απλούστατον λόγον ότι η φρασεολογία η οποία χρησιμοποιείται εις την παράγραφον (γ)(ιδ) δεν αφήνει καμμίαν απολύτως αμφιβολίαν ότι πρόθεσις του νομοθέτου είναι να συμπεριλάβη και άλλα οχήματα, όχι μόνον δε άλλα οχήματα αλλά και άλλα αντικείμενα. Διότι μετά τας λέξεις «δι' οχημάτων» ακολουθούν αι λέξεις «ή άλλως πως». Συνεπώς παρέχεται η εξουσία εις το Υπουργικόν Συμβούλιον να καταρτίση κανονισμούς διά των οποίων να απαγορεύη οιασδήποτε παρακώλυσιν ή παρεμβασιν εις την χρήσιν οιασδήποτε οδού είτε δι' οιοδήποτε οχημάτων είτε δι' οιοδήποτε άλλου τρόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε. Προτίθεμαι να συμφωνήσω με τον έντιμον Βουλευτήν κύριον Λέλλον Δημητριάδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι θα δυσκολευθώμεν ποίοι συμφωνούν με τον ένα Δημητριάδη και ποίοι συμφωνούν με τον άλλον Δημητριάδη;

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Όταν έγινεν η συνεδρίασις της Νομικής Επιτροπής αμφότεροι οι Δημητριάδης και ο κ. Τίτος Φάνος και εγώ είμεθα σύμφωνοι. Μόνον εις την ολομέλειαν της Βουλής έχει αναφανεί μία διαφωνία απόψε. Εδώ πρέπει η λέξις «όχημα» να είναι «μηχανοκίνητον όχημα» διότι εις τον βασικόν Νόμον καθορίζεται ο όρος «μηχανοκίνητον όχημα». Η παρακώλυσις ή παρεμπόδισις οιασδήποτε φύσεως εις την χρήσιν της οδού περιλαμβάνεται εις αυτήν την παράγραφον. Εάν πρόκειται να αναγνωσθή η παράγραφος μετά προσοχής εμφανίζεται ότι παρεμπόδισις οιασδήποτε οδού με οιοδήποτε μηχανοκίνητον όχημα ή άλλως πως ότι απαγορεύεται και είναι φανερόν. Ένεκεν τούτου από νομοτεχνικής απόψεως είναι πιο κατάλληλον να χρησιμοποιηθή ο όρος «μηχανοκίνητον όχημα» του οποίου η ερμηνεία υπάρχει αντί της χρησιμοποιήσεως της λέξεως «όχημα». Και όπως υπεγράμμισα και προ ολίγου οιαδήποτε παρεμπόδισις περιλαμβάνεται και κατά συνέπειαν έν όχημα το οποίον δεν είναι μηχανοκίνητον περιλαμβάνεται εις τον όρον καθ' οιασδήποτε επεμβάσεως. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εάν εξακολουθήση αυτή η συζήτησις περί οχημάτων διά πολλήν ώραν, έχω υπ' όψιν ότι ένας — ένας παίρνει το όχημά του και απέρχεται, δεν θα υπάρχη απαρτία να το ψηφίσουν, και θα επρότεινα να βάλετε και «μηχανοκίνητον όχημα» και «όχημα» να ξεμπερδούωμεν!!!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το εγερθέν θέμα είναι θέμα καθαρώς νομικής φύσεως. Υπάρχουν δύο ισχυρισμοί, ο ισχυρισμός του έντιμου Βουλευτού κ. Λέλλου Δημητριάδη τον οποίον υποστηρίζει και ο έντιμος Βουλευτής κ. Μπερπερογλου ότι η λέξις «μηχανοκίνητον» πρέπει να προστεθή προ της λέξεως «όχημα», ούτως ώστε να αναφέρεται καθαρώς το υπό συζήτησιν άρθρον εις «μηχανοκίνητα οχήματα». Τα επιχειρήματα τα οποία ανέπτυξαν οι έντιμοι κύριοι Βουλευταί Λέλλος Δημητριάδης και Μπερπερογλου συνοψίζονται ως ακολούθως: Το Νομοσχέδιον αναφέρεται εις την ρύθμισιν τροχαίας κινήσεως μηχανοκίνητων οχημάτων και υπάρχει εις τον βασικόν Νόμον ορισμός του τί αποτελεί μηχανοκίνητον όχημα. Επομένως η πρόθεσις του νομοθέτου εις το υπό συζήτησιν άρθρον πρέπει να αναφέρεται αποκλειστικώς εις μηχανοκίνητα οχήματα.

Εν πρώτοις θα ήθελα να παρατηρήσω ότι αμφότεροι οι Βουλευταί κ. Λέλλος Δημητριάδης και κ. Μπερπερογλου, ως καλοί δικηγόροι, ακολουθούν τους κανόνας ερμηνείας Νόμου ψηφισθέντος. Δηλαδή προσπαθούν να ανακαλύψουν εκ των υστέρων «ex post facto» ποία θα ήτο η ορθή ερμηνεία της προθέσεως του νομοθέτου καθ' ην στιγμήν ο ίδιος ο νομοθέτης, δηλαδή η Βουλή, νομοθετεί. Ασφαλώς εάν επρόκειτο να ακολουθήσωμεν αυστηρά κριτήρια ερμηνείας νόμου μετά την ψήφισιν, θα εφαρμόζαμεν τα κριτήρια τα οποία εισηγήθη ο έντιμος Βουλευτής κ. Λέλλος Δημητριάδης και ο έντιμος Βουλευτής κ. Μπερπερογλου. Αλλά εις το παρόν στάδιον δεν ερμηνεύομεν τον Νόμον αλλά νομοθετούμεν έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Το τί είχε υπ' όψιν της η Εκτελεστική Εξουσία διά της διατυπώσεως του παρόντος Νομοσχεδίου είναι ασφαλώς κάτι το οποίον ζητούμεν να εξακριβώσωμεν. Δι' αυτόν τον λόγον το Νομοσχέδιον παραπέμπεται εις την αρμοδίαν Επιτροπήν διά να εξετάση ποιοί ήσαν οι σκοποί της Εκτελεστικής Εξουσίας όταν υπέβαλλε το Νομοσχέδιον. Ουδόλωσ όμως η Βουλή δεσμεύεται απλώς και μόνον εις το να νομοθετή επί τη βάσει των σκοπών της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Εις την παρούσαν περίπτωσιν εκείνο το οποίον είμεθα υπόχρεοι να εξετάσωμεν είναι το εξής: Το άρθρον 3(γ)(ιδ) πρέπει να περιορισθή απλώς εις την παρεμπόδισιν μηχανοκίνητων οχημάτων, ή πρέπει να επεκταθή και εις άλλα οχήματα τα οποία παρεμποδίζουν την ομαλήν κυκλοφορίαν; Τούτο εξαρτάται από το γεγονός κατά πόσον υπάρχει άλλος νόμος ο οποίος προβλέπει δι' άλλα οχήματα εκτός των μηχανοκίνητων οχημάτων. Κατά την γνώμην μου δεν υπάρχει άλλος νόμος ο οποίος προβλέπει διά την ρύθμισιν των μη μηχανοκίνητων οχημάτων. Όσον αφορά το ζήτημα ερμηνείας, ότι δηλαδή ο νόμος περιέχει ορισμόν περί μηχανοκίνητων οχημάτων και δεν περιέχει ορισμόν περί οχημάτων, τούτο δεν αποτελεί βασικόν εμπόδιον. Νομική αρχή ερμηνείας είναι ότι εκεί που ο νομοθέτης θέλει να δώση την κανονικήν ερμηνείαν μιας λέξεως και δεν θέλει να δώση ειδικήν ερμηνείαν, ουδέποτε δίδει ορισμόν της λέξεως εις την οποίαν δίδει την κανονικήν της ερμηνείαν, διότι η ερμηνεία αυτή είναι δυνατός να εξευρεθή κοιτάζοντας οιοιονδήποτε λεξικόν. Όταν επομένως ο Νόμος αναφέρει την λέξιν «όχημα» δεν χρειάζεται να δώση την ερμηνείαν του τί εστί όχημα, διότι τούτο μπορεί να εξευρεθή από οιοιονδήποτε λεξικόν. Όταν όμως ο Νόμος θέλη να δώση ειδικήν ερμηνείαν, όπως «μηχανοκίνητον όχημα», τότε ο νομοθέτης υποχρεούται να παρεμβάλη νομικόν ορισμόν της ειδικής περιπτώσεως. Εάν επρόκειτο όμως να υπεισεέλθη κανείς εις τους λόγους οι οποίοι οδήγησαν την Εκτελεστικήν Εξουσίαν ούτως ώστε να δώση

ευρύτεραν ερμηνείαν της λέξεως της παραγράφου (ιδ), η πρόθεσις αυτή γίνεται καταφανής από το γεγονός ότι η Εκτελεστική Εξουσία εχρησιμοποίησεν μετά από την φράσιν «να απαγορεύη την δι' οχημάτων ή άλλως πως παρακώλυσιν...» ο όρος «ή άλλως πως» δίδει ευρύτεραν έννοιαν εις το όλον άρθρον και δεν δεικνύει πρόθεσιν εκ μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας να περιορίση τούτο εις τα μηχανοκίνητα οχήματα. Διά τους λόγους τούτους, εκτός εάν ο κ. Λέλλος Δημητριάδης και ο κ. Μπερπερόγλου εμμένουν εις την τροποποιητικήν εισήγησιν των, θα εξητούσα την ψήφισιν του άρθρου άνευ τροποποιητικής εισηγήσεως.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εν πρώτοις κύριε Πρόεδρε η πρότασις περί της παρεμβολής της λέξεως «μηχανοκινήτων» προ της λέξεως «οχημάτων» συνεζητήθη από την Νομικήν Επιτροπήν κατά το διάλειμμα και απεφασίσθη να παρεμβληθή εκεί που εισήγηθηκα να παρεμβληθή. Και εάν ακόμη το Σώμα αποφασίση εν τέλει να παρεμβάλη την λέξιν «μηχανοκινήτων» εμπρός από την λέξιν «οχημάτων», δηλαδή εάν το σχετικόν αναγιγνώσκειται εδάφιον ως εξής: «Να απαγορεύη την δι' μηχανοκινήτων οχημάτων ή άλλως πως παρακώλυσιν ή παρέμβασιν εις την χρήσιν οιασδήποτε οδού». Και εάν λέγω γίνη αυτή η τροποποίησις τότε πάλιν αποδίδεται εκείνο το οποίον εισήγηθητε κύριε Πρόεδρε, και εκείνο το οποίον εισήγηθη ο κ. Τίτος Φάνος, δηλαδή τα περί παρακώλυσεως ή παρεμβάσεως διά χρήσεως αντικειμένων, όχι οχημάτων, αντί των οχημάτων, διότι η φράσις «ή άλλως πως» η οποία ακολουθεί την φράσιν «μηχανοκινήτων οχημάτων» πρέπει να έχη κάποια έννοια, πρέπει να τής αποδοθῆ κάποια έννοια, και η μόνη έννοια που μπορεί να τής αποδοθῆ είναι να παρακώλυσιν ή παρέμβουν εις την χρήσιν οιασδήποτε οδού είτε διά μηχανοκινήτου οχήματος είτε δι' άλλου τινός οχήματος ή αντικειμένου. Επομένως, κατά την γνώμην μου, και όχι μόνον την γνώμην μου, αλλ' εφ' όσον προέρχεται από την τελευταίαν συνεδρίασιν της Νομικής Επιτροπής, είναι άποψις ότι διά της παρεμβολής εκείνης της λέξεως δεν επέρχεται καμία ουσιαστική αλλοίωσις εις το κείμενον, αλλ' απλώς ακολουθούμεν τον ορισμόν ο οποίος δίδεται εις τον κύριον Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι γεγονός ότι δεν έχω εξασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου δι' αρκετά χρόνια τώρα, αλλά ενθυμούμαι ωρισμένους βασικούς κανόνες τους οποίους διδάχθην όταν ήμουν φοιτητής. Ένας εξ αυτών είναι «expressio unius exclusio alterius». Και επομένως εάν η λέξις «διά μηχανοκινήτων οχημάτων» προστεθῆ αυτό αποκλείει την ερμηνείαν των οχημάτων. Το «ή άλλως πως» θα ερμηνευθῆ δι' οποιουδήποτε άλλου μέσου εκτός «οχημάτων». Δηλαδή εις περίπτωσιν κατά την οποίαν αίγες, πρόβατα, γαίδαροι, μουλάρια παρεμποδίζουν τον δρόμον θα ήτο «ή άλλως πως». Εις την περίπτωσιν όμως κατά την οποίαν βωδάμαξα μη συμμένη από ζώα παρημποδίζει, τότε δεν θα συμπεριλαμβάνετο εφ' όσον ο Νόμος «expressio unius exclusio alterius» ειδικώς αναφέρεται εις μηχανοκίνητα οχήματα.

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Συμφωνώ πλήρως με όσα είπατε κύριε Πρόεδρε, και θα ήθελα να προσθέσω τον συγγενή χρυσούν κανόνα ερμηνείας «expressum facit cessare tacitum».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διά να μην προχωρήσωμεν επί της νομικής συζητήσεως, αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει πρόθεσις όπως πίεσουν την τροποποιητικήν εισήγησιν, και επομένως θέτω εις ψηφοφορίαν το 3(γ)(ιδ).

Υπάρχει αντίρρησις; Ως έχει.

Υπάρχει αντίρρησις;

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του (ιδ) ως ανεγνώσθη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το (ιδ) εγκρίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού θέσω εις ψηφοφορίαν το 4ον άρθρον θα επανέλθωμεν εις την τροποποιητικήν εισήγησιν, της οποίας το κείμενον ανεγνώσθη εις την Ελληνικήν γλώσσαν, εις το 3(β).

Παρακαλώ όπως το κείμενον αναγνώσθη εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Υπάρχει αντίρρησις όπως η τροποποιητική εισήγησις 3(β) εγκριθῆ;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως η τροποποιητική εισήγησις 3(β) εγκρίνεται.

4ον και τελευταίον άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις του όρου «φορτηγόν» διά του όρου «φορτηγόν αυτοκίνητον όχημα». Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθῆ;

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Κατ' αρχήν θα ήθελα να καταστήσω αρκετά σαφές ότι αι πλείσται των τροποποιήσεων τας οποίας αναφέρω συζητήθησαν από την Νομικήν Επιτροπήν εις το διάλειμμα, έχω πάρι σημείωσιν ως Γραμματεὺς της Βουλής και δι' αυτό συνεχώς αναφέρομαι εις αυτάς τας τροποποιήσεις. Η τροποποίησις την οποίαν αναφέρω εις το άρθρον 4 δέον όπως επενεχθῆ εις την προ τελευταίαν γραμμήν του άρθρου 4 εις τον ορισμόν «φορτηγόν αυτοκίνητον όχημα». Ο ορισμός αυτός «φορτηγόν αυτοκίνητον όχημα» δέον όπως γίνη «φορτηγόν μηχανοκίνητον όχημα».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι αυτήν την φοράν ο έντιμος κύριος Δημητριάδης—είμαι βέβαιος ότι θα συμφωνήση και ο έτερος κύριος Δημητριάδης—έχει απόλυτον δίκαιον αν και είναι εκ διαβήματος η εισήγησις!

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

(Δεν ηκούσθη ευκρινώς)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματεῖς όπως τροποποιήσουν το Ελληνικόν και το Τουρκικόν, εάν χρειάζεται τροποποίησιν, ούτως ώστε ν' αναφέρεται εις «φορτηγόν μηχανοκίνητον όχημα».

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Βεβαίως η ίδια τροποποίησις ισχύει και διά το άρθρον 1. Με συγχωρήτε διά το άρθρον 2(α).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν είναι τροποποίησις ουσίας, είναι λεκτική τροποποίησις. Έγιναν αι τροποποιήσεις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγινώσκεται δε ομού μετά του περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως αο βασικός Νόμος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963, το τέταρτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, το πέμπτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1963, δεν θα συζητηθούν απόψε. Η συζήτησις των θεμάτων τούτων θα αναβληθή διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1963.
- (2) Ο περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (3) Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (υπ' αρ. 2 Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (4) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 22αν Νοεμβρίου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 (Αρ. 1 του 1963) και τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1963 (Αρ. 2 του 1963).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1963 κατετέθη υπό του Υπουργείου Οικονομικών, επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Ο περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθη υπό του Υπουργείου Εσωτερικών, επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εσωτερικών.

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (υπ' αρ. 2 Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 υποβάλλεται υπό του Υπουργείου Εσωτερικών, επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν επί Εσωτερικών Θεμάτων.

Τα διάφορα έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της.....

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Προ ενός και ημίσεος περίπου μηνός.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτίθεσθε να εγγράψητε θέμα;

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετά την ανακοίνωσιν της ημερησίας διατάξεως.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.**ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

- (1) Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.
- (2) Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1963.
- (4) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.**Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:**

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Προ ενός και ημίσεος περίπου μηνός έχω υποβάλει εις τον έντιμον Υπουργόν Εμπορίου και Βιομηχανίας, μέσον της Βουλής ερώτησιν σχετικώς με προσφοράν την οποίαν εξήτησεν η Αρχή Εξηλεκτρισμού τον περασμένον Ιούλιον διά να προμηθευθή περί τους 16.000 μετρητάς. Εις την ερώτησιν μου ανέφερα ότι όταν ηνοιχθήσαν αι προσφοραί οι μετρηταί κατεκυρώθησαν όχι εις τον ευθηνότερον προσφοροδότην αλλά εις άλλον ακριβώτερον, παρ' όλον ότι ο ευθηνότερος επρομήθευσε κατά τα τελευταία δύομισυ έτη πέραν των 16.000 μετρητών.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το παρόν στάδιον δεν είναι ανάγκη να αναφερθή εις το περιεχόμενον της ερωτήσεώς σας. Η Βουλή έχει αποφασίσει διά προγενεστέρας αποφάσεως ότι Βουλευτής ο οποίος έθεσεν ερώτησιν προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν και διά την οποίαν ερώτησιν δεν έλαβεν απάντησιν ή δεν έλαβεν ικανοποιητικήν απάντησιν δύναται αυτομάτως να εγγράψη το θέμα προς συζήτησιν άνευ ψηφοφορίας. Εις το παρόν στάδιον εκείνο το οποίον είναι ανάγκη να πληροφορησέτε την Βουλήν είναι ότι υπεβάλατε ερώτησιν, ότι δεν ετύχετε απαντήσεως ή ότι η απάντησις την οποίαν ελάβετε δεν σας ικανοποιεί, και επομένως δικαιούσθε αυτομάτως να εγγράψετε το θέμα χωρίς η Βουλή να υπεισέλθη εις την ουσίαν του ζητήματος.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Μέχρι σήμερα δεν έχω πάρει απάντησιν έντιμε κύριε Πρόεδρε, και θα ήθελα να εγγράψω το θέμα υπό τον τίτλον: «Διασπάθισις του δημοσίου χρήματος υπό του Συμβουλίου ή άλλων Υπευθύνων της Αρχής Εξηλεκτρισμού».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λυπούμαι αλλά δεν μπορώ να δεχθώ την εγγραφήν του ζητήματος, διότι η ερώτησις σας δεν απευθύνεται προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν. Η ερώτησις σας αφορά οργανισμόν ο οποίος είναι ανεξάρτητος οργανισμός, δεν υπάγεται κάτω από κανένα Υπουργείον και τον οποίον η Κυβέρνησις δεν έχει δικαίωμα να ελέγξη όσον αφορά το θέμα της απαντήσεως εις ερωτήσεις Βουλευτών ή του τρόπου διά του οποίου ζητεί προσφοράς. Επομένως δεν ήτο δυνατόν να λάβετε απάντησιν από κανένα Υπουργείον επ' όσον οι οργανισμοί αυτοί δεν υπάγονται κάτω από τα Υπουργεία. Εάν όμως θέλετε να εγγράψετε το θέμα ως γενικών θέμα, τότε ευχαριστώσθε να το εισηγηθήτε και εάν η πλειοψηφία της Βουλής το εγκρίνη τότε μπορεί να εγγραφή προς συζήτησιν. Δηλαδή διά να είμαι σαφέστερος δεν δύνασθε να παραπονήσθε ότι δεν ελάβετε απάντησιν από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, διότι δύναμις του υφισταμένου Νόμου εγκαθιδρύσεως και λειτουργίας των οργανισμών Εξηλεκτρισμού και Τηλεπικοινωνιών δεν υπάρχει τρόπος διά του οποίου δύναται η Κυβέρνησις να υποχρεώσθε τας αρχάς αυτάς να απαντήσουν εις οιαδήποτε ερωτήματα.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, Η Κυβέρνησις δεν είναι μέτοχος εις αυτά τα ιδρύματα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς όχι.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Δεν είναι οργανισμοί οι οποίοι χειρίζονται το δημόσιον χρήμα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν χειρίζονται το δημόσιον χρήμα. Χειρίζονται τα εισοδήματα του οργανισμού, τα οποία προέρχονται από δημόσια χρήματα διότι προσφέρουν εις το δημόσιον υπηρεσίας. Δηλαδή εισπράττουν ανταποδοτικά τέλη.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Δεν νομίζετε ότι είναι υπόλογοι εις το κοινόν διά τας πράξεις των;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η απάντησις είναι απλουστάτη. Ανεξαρτήτως του τί νομίζω, υπάρχει η νομική θέσις. Εάν θέλετε η Βουλή να συζητήσει το κατά πόσον πρέπει να υπάρχουν ανεξάρτητοι οργανισμοί ή όχι τούτο είναι ένα βασικόν θέμα το οποίον πιθανόν πρέπει να συζητηθή. Ωσαύτως εάν νομίζετε ότι πρέπει η πολιτική των οργανισμών αυτών ή ο τρόπος με τον οποίον διεκπεραιώνουν τας εργασίας των πρέπει να συζητηθή υπό της Βουλής ασφαλώς δεν υπάρχει ένστασις να συζητηθή. Αλλ' από απόψεως διαδικασίας δυνάμει των προνοιών του Συντάγματος η πρότασις σας πρέπει να τεθή εις ψηφοφορία διότι δεν πηγάζει από το γεγονός ότι η Εκτελεστική Εξουσία ηρνήθη να απαντήσει εις ερώτησιν ή ότι δεν έδωσεν ικανοποιητικήν απάντησιν, λόγω του ότι η Εκτελεστική Εξουσία δεν έχει αρμοδιότητα να απαντήσει εις το ερώτημά σας.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Φαίνεται έγινε κάποια παρεξήγησις, έντιμς κύριε Πρόεδρε, διότι εγώ δεν ήθελα να μεμφθώ την Κυβέρνησιν αλλά το Συμβούλιον της Αρχής Εξηλεκτρισμού ή άλλα πρόσωπα τα οποία κατέχουν θέσεις ανώτερες εις την Αρχήν του Εξηλεκτρισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν παρεξήγησα την πρότασιν σας. Δεν είναι ζήτημα εάν έχετε μεμφθή την Εκτελεστικήν Εξουσίαν. Είναι καθαρώς ζήτημα διαδικασίας. Κάθε Βουλευτής ο οποίος υπέβαλε εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν ερώτησιν η οποία είναι εντός της αρμοδιότητος της Εκτελεστικής Εξουσίας και δεν έτυχεν απαντήσεως ή δεν έτυχεν ικανοποιητικής απαντήσεως δικαιούται δυνάμει αποφάσεως της Βουλής, να εγγραφή αυτομάτως το θέμα άνευ ψηφοφορίας προς συζήτησιν. Η ερώτησίς σας προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν δεν αφορά αρμοδιότητα της Εκτελεστικής Εξουσίας αλλά των ανεξαρτήτων οργανισμών. Επομένως δεν δικαιούσθε, διότι δεν ελάβετε απάντησιν επί θέματος επί του οποίου η Εκτελεστική Εξουσία δεν έχει αρμοδιότητα, να εγγραφείτε το θέμα προς συζήτησιν αυτομάτως και άνευ ψηφοφορίας διότι δεν καλύπτεσθε υπό της αποφάσεως της Βουλής. Δικαιούσθε όμως δυνάμει των προνοιών του Συντάγματος να εισηγηθήτε την εγγραφήν οιαδήποτε θέματος, το δε θέμα τότε μόνον εγγράφεται εάν πάρη την πλειοψηφίαν της Βουλής.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμς κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι την εγγραφήν του εξής θέματος προς συζήτησιν. «Διασπάθις του δημοσίου χρήματος υπό του Συμβουλίου ή άλλων υπευθύνων της Αρχής Εξηλεκτρισμού».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμς κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα να κάμω μίαν τροποποίησιν εις αυτήν την πρότασιν του κ. Τζιρκώτη διότι νομίζω ότι ο τρόπος με τον οποίον θέτει το θέμα είναι ωσάν να προδικάζη το αποτέλεσμα της συζητήσεως. Δηλαδή, ότι εάν θα το συζητησθαι το Σώμα αυτό το θέμα το οποίον υποβάλλει ο κύριος Τζιρκώτης ήδη κατελήξαμεν ότι έγινε η διασπάθις. Δι' αυτό θα ήθελα να εισηγηθώ εις τον κ. Τζιρκώτην όπως τροποποιήσθαι την πρότασιν του διά το

θέμα διά να έχη τουλάχιστον ελπίδες να πάρη την ιδικήν μου ψήφον.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμς κύριε Πρόεδρε, εγώ με τα στοιχεία τα οποία έχω εις χείρας μου θα αποδείξω ότι γίνεται διασπάθις. Εναπόκειται εις τον κύριον Λέλλον Δημητριάδην να αποδείξη το αντίθετον. Δι' αυτό θα γίνη η συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμς κ. Πρόεδρε, δεν έχω ιδέαν περί τινος πρόκειται, δια τους μετρητές του κ. Τζιρκώτη δεν έχω καμμίαν ιδέαν, ούτε ξέρω τί προσφορές έγιναν, ούτε γιατί δεν επήραν την προσφοράν την χαμηλοτέραν, απλώς λέγω ότι όταν ένας εισηγείται ένα θέμα διά να συζητηθή δεν το εισηγείται κατά τρόπον που να δεικνύη ότι ήδη προδικάζεται το αποτέλεσμα. Δι' αυτό έκαμα την εισήγησιν εκείνην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Λυπούμαι διότι διά δευτέραν φοράν θα διαφωνήσω με τον έντιμον κύριον Δημητριάδην, διότι η Βουλή δεν είναι δικαστήριον διά να αποφασίση μόνον τελικώς εάν εγένετο η διασπάθις ή όχι, αρκεί το γεγονός ότι ο εισηγητής ισχυρίζεται αυτό το πράγμα και θέλει να θέσθαι το θέμα του με αυτόν τον τρόπον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διαφωνώ ριζικώς με τον κύριον Χρύσην Δημητριάδην. Ασφαλώς η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν αποτελεί δικαστήριον. Αποτελεί όμως σοβαρόν όργανον και μάλιστα το σοβαρώτερον όργανον, την Νομοθετικήν Εξουσίαν του κράτους. Η διατύπωσις κατηγοριών εναντίον άλλων οργανισμών ή προσώπων πρέπει να εξασκείται με τον αυστηρότερον τρόπον, ιδιαιτέρως δε διά τον λόγον ότι η Βουλή έχει την θέσιν του ουδέηποτε λέγεται εις την Βουλήν να μην δίδη το δικαίωμα εις τον παραπονούμενον να κινήσθαι αγωγήν διά λίβελλον. Επομένως ενώ εις Βουλευτής μπορεί να πιστεύη κατά την δικήν του κρίσιν ότι υπάρχει περίπτωσις διασπαθίσεως δημοσίων ή ιδιωτικών χρημάτων, εν τούτοις εις την διατύπωσιν του υπό συζήτησιν θέματος θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός ούτως ώστε να μην δημιουργήσθαι την εντύπωσιν ότι πράγματι υπάρχει διασπάθις προτού θέσθαι τα γεγονότα επί των οποίων στηρίζεται εις την Βουλήν διά να είναι γνωστή ταυτοχρόνως και η απόφασις της Βουλής επί του θέματος. Θα ήτο ανεύθυνος πράξις το να εγείρωνται Βουλευταί εις την Βουλήν να ισχυρίζωνται την α' ή β' διασπάθις, να διατυπώνουν την α' ή β' κατηγορίαν διά την οποίαν ο κατηγορηθείς να μην δικαιούται να λάβη νομικά μέτρα, να δημοσιεύεται εις τον ημερήσιον τύπον ότι διετυπώθη η α' ή β' κατηγορία και να δημιουργήθαι μία κακή πρώτη εντύπωσις προτού η Βουλή ακούσθαι τα γεγονότα και αποφασίσθαι επί τούτων, πράγμα το οποίον λόγω των άλλων ασολιών της Βουλής δυνατόν να καθυστερήσθαι διά περίοδον ενός ή δύο μηνών επομένως η πλεονεκτική θέσις την οποίαν κατέχει ένας Βουλευτής ως επίσης και η όλη του ευθύνη απέναντι του κράτους, η οποία ευθύνη βασίζεται επί δύο ακρογωνιαίων αρχών, της αρχής και του καθήκοντος του αυστηρού ελέγχου το κάθε τι, και ταυτοχρόνως λόγω του μεγάλου αυτού δικαιώματος της αυτοπειθαρχίας ούτως ώστε ο έλεγχος να γίνεται κατά τρόπον ο οποίος να μην δημιουργή εσφαλμένα εντυπώσεις, επιβάλλει την διατύπωσιν των ερωτήσεων και απαντήσεων ή των εισηγήσεων θεμάτων προς συζήτησιν κατά τον πλέον αυστηρώς αντικειμενικόν τρόπον, ούτως ώστε να μην δημιουργούνται εντυπώσεις αι οποίαι να προτρέχουν των γεγονότων ή τας αποφάσεις της Βουλής. Αυτά ως θέμα γενικής αρχής.

Εν τούτοις εάν ο έντιμος Βουλευτής κύριος Τζιρκώτης θέλη να διατυπώσθαι κατά τον α' ή β' τρόπον την ερώτησιν του δεν

θα ήθελα να επέμβω εις τον τρόπον της διατυπώσεως της ερωτήσεως.

Ο κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή συμφωνώ πλήρως με την λίαν υπεύθυνον θέσιν την οποίαν ελάβετε επί του θέματος αυτού, και επειδή επίσης συμφωνώ με την ορθοτάτην άποψιν την οποίαν εξέφρασεν ο έντιμος συνάδελφος κύριος Λέλλος Δημητριάδης, εισηγούμαι μίαν τροπολογίαν εις την εισηγήσιν εγγραφής θέματος προς συζήτησιν υπό του εντίμου συναδέλφου κυρίου Τζιρκώτη. Η τροπολογία μου έχει ως εξής: Το θέμα να εγγραφη υπό τον τίτλον «Ο τρόπος διαχειρίσεως των δημοσίων χρημάτων υπό του Συμβουλίου ή και άλλων αξιωματούχων της Αρχής Ηλεκτρισμού».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Αποσύρω την ιδιχήν μου εισηγήσιν και υποστηρίζω την εισηγήσιν του κυρίου Τίτου Φάνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το θέμα εγγραφη;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το θέμα εγγράφεται.

Παρακαλώ τον κύριον Τίτον Φάνον να αναγνώση τον τίτλον του θέματος και παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείας να τον σημειώσουν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Ο τρόπος διαχειρίσεως δημοσίων χρημάτων υπό του Συμβουλίου ή και άλλων αξιωματούχων της Αρχής Ηλεκτρισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα τούτο εγγράφεται εις το Κεφάλαιον Δ.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Τρίτην την 5ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησία διάταξις έχει ήδη κοινοποιηθή εις την Βουλήν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα ληξεως 11.45 μ.μ.)

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτικού παραρτηρίου Δημοκρασί κ. Γεωργίου Τζιρκώτη, και λαβθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Την 21—5—63 εισηγήσθη υπό την Αρχήν Ηλεκτρισμού Κύριος προσηγορ. Διά την εργασίαν 16.000 μετρητών μεσοτάξιων και 570 τραμβόων.

Αντιλαμβάνομαι ότι είναι λυσιπρόθετος ο προσηγορ. Δημοκρασί κ. Φάνος ο οποίος προέβηκε επί της εισηγήσεώς του, αλλά άλλως, με αποτέλεσμα η Αρχή Ηλεκτρισμού να κερδίσει πλέον των 23.500 δραχμών το έτος.

Αντιλαμβάνομαι επίσης ότι ο Φάνος ο οποίος έστειλε την προηγουμένη προσηγορ. Διά μετά τα στοιχεία 2 1/2 της προηγουμένης Αρχής Ηλεκτρισμού με πλέον των 12.000 μετρητών, ο οποίος λειτουργεί μέχρι σήμερα οικονομικά.

Θα ήθελα να με πληροφορήση ο Κύριος Γεωργίου περί των Μέσων οι οποίοι πρόβλεπον να καταβληθούν από Αρχή Ηλεκτρισμού με κατακοπή της ενέργειας με άλλον Όμιλον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Δεκεμβρίου 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οι γενικοί Διά τα Μέσα το έτος η Βουλή αποφάσισε κατόπιν ψηφοφορίας όπως εγγραφη προς συζήτησιν εις το Κεφάλαιον Δ της συνεδρίας της 15ης Δεκεμβρίου του 1963. Είς την τελευταίαν περιήγησιν της συνεδριάσεως, η οποία ετέθη σήμερα, ο Γεωργίου εισηγήσθη επί της Βουλής, μεταξύ άλλων, ότι διά τα εν λόγω Μέσα πρόκειται επί προσηγορ. Διά να Αλλάξουν Συστασιαστικόν Διακοσμήσιν εις μέρος Κοινωνική Επιστημονική είναι και η γενική προσηγορ. εισηγορ. τίτλου του εντύπου Διακοσμήσιν.

Αντίκεινται προσηγορ. αποφάσεις του Σώματος το έτος, η οποία λαμβάνει επί βελούδων αντιπροσωπεύει αρχών, έτσι τα Μέσα εισαγορ. εντύπου του Διακοσμήσιν, κατόπιν εκθέσεως λαβθείσα γράφει εντύπου του Σώματος το έτος μέχρι όσον το Διακοσμήσιν καταβλήθη εις την εκδίωξιν του εκθέσεως. Εισαγορ. η εκθέσεως ότι οι αποφασίσεις είναι ότι είναι επίσης να λαβείν θέματα επί της εκθέσεως του Σώματος, η δε εκθέσεως του Σώματος θα αναβληθή μέχρις όσον το Συνταγματικόν Διακοσμήσιν εκθέσει την εκθέσεώς του.

Ο κ. Χαλπίτης ΠΣΔ

ΧΑΛΠΙΤΣΑΝ ΠΣΔ

Η εισήγησις είναι πολύ τομή, έντομα κ. Πρόεδρε, και όμως συμπληρωμένη αλλά μόνον ως μέρος της συνεδριάσεως εισαγορ. εις την Είσαγορ. Οι Έλληνας υπάλληλοι εισαγορ. Διά είναι πρόθετος γίνεται εκθέσεως Διά εισαγορ. και ως την Τελευτήν είναι και ο Τόπος Πρωτεύσει να αναβληθεί να είναι.

«Ο κύριος Φάνος, ο οποίος έστειλε την προσηγορ. Διά μετά τα στοιχεία 2 1/2 της προηγουμένης Αρχής Ηλεκτρισμού με πλέον των 12.000 μετρητών, ο οποίος λειτουργεί μέχρι σήμερα οικονομικά.

Αντιλαμβάνομαι ότι είναι λυσιπρόθετος ο προσηγορ. Δημοκρασί κ. Φάνος ο οποίος προέβηκε επί της εισηγήσεώς του, αλλά άλλως, με αποτέλεσμα η Αρχή Ηλεκτρισμού να κερδίσει πλέον των 23.500 δραχμών το έτος.

Αντιλαμβάνομαι επίσης ότι ο Φάνος ο οποίος έστειλε την προηγουμένη προσηγορ. Διά μετά τα στοιχεία 2 1/2 της προηγουμένης Αρχής Ηλεκτρισμού με πλέον των 12.000 μετρητών, ο οποίος λειτουργεί μέχρι σήμερα οικονομικά.

Αντιλαμβάνομαι επίσης ότι ο Φάνος ο οποίος έστειλε την προηγουμένη προσηγορ. Διά μετά τα στοιχεία 2 1/2 της προηγουμένης Αρχής Ηλεκτρισμού με πλέον των 12.000 μετρητών, ο οποίος λειτουργεί μέχρι σήμερα οικονομικά.

Θα ήθελα να με πληροφορήση ο Κύριος Γεωργίου περί των Μέσων οι οποίοι πρόβλεπον να καταβληθούν από Αρχή Ηλεκτρισμού με κατακοπή της ενέργειας με άλλον Όμιλον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Δεκεμβρίου 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οι γενικοί Διά τα Μέσα το έτος η Βουλή αποφάσισε κατόπιν ψηφοφορίας όπως εγγραφη προς συζήτησιν εις το Κεφάλαιον Δ της συνεδρίας της 15ης Δεκεμβρίου του 1963. Είς την τελευταίαν περιήγησιν της συνεδριάσεως, η οποία ετέθη σήμερα, ο Γεωργίου εισηγήσθη επί της Βουλής, μεταξύ άλλων, ότι διά τα εν λόγω Μέσα πρόκειται επί προσηγορ. Διά να Αλλάξουν Συστασιαστικόν Διακοσμήσιν εις μέρος Κοινωνική Επιστημονική είναι και η γενική προσηγορ. εισηγορ. τίτλου του εντύπου Διακοσμήσιν.

Αντίκεινται προσηγορ. αποφάσεις του Σώματος το έτος, η οποία λαμβάνει επί βελούδων αντιπροσωπεύει αρχών, έτσι τα Μέσα εισαγορ. εντύπου του Διακοσμήσιν, κατόπιν εκθέσεως λαβθείσα γράφει εντύπου του Σώματος το έτος μέχρι όσον το Διακοσμήσιν καταβλήθη εις την εκδίωξιν του εκθέσεως. Εισαγορ. η εκθέσεως ότι οι αποφασίσεις είναι ότι είναι επίσης να λαβείν θέματα επί της εκθέσεως του Σώματος, η δε εκθέσεως του Σώματος θα αναβληθή μέχρις όσον το Συνταγματικόν Διακοσμήσιν εκθέσει την εκθέσεώς του.

Ο κ. Χαλπίτης ΠΣΔ

ΧΑΛΠΙΤΣΑΝ ΠΣΔ

Η εισήγησις είναι πολύ τομή, έντομα κ. Πρόεδρε, και όμως συμπληρωμένη αλλά μόνον ως μέρος της συνεδριάσεως εισαγορ. εις την Είσαγορ. Οι Έλληνας υπάλληλοι εισαγορ. Διά είναι πρόθετος γίνεται εκθέσεως Διά εισαγορ. και ως την Τελευτήν είναι και ο Τόπος Πρωτεύσει να αναβληθεί να είναι.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 17ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 7ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία έντιμ κίριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι η ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκώτη, και ληφθείσα την 5ην Νοεμβρίου 1963.

«Την 21—5—63 εξητήθησαν από την Αρχήν Εξηλεκτρισμού Κύπρου προσφοράι διά την αγοράν 16.000 μετρητών μονοφασικών και 570 τριφασικών.

Αντιλαμβάνομαι ότι όταν ηνοιχθήσαν αι προσφοράι, δεν επροτιμήθη ο Οίκος ο οποίος προσέφερε την χαμηλοτέραν τιμήν, αλλά άλλος, με αποτέλεσμα η Αρχή Εξηλεκτρισμού να πληρώση πέραν των £3.500 διαφοράν τιμής.

Αντιλαμβάνομαι επίσης ότι ο Οίκος ο οποίος έκαμε την χαμηλοτέραν προσφοράν, έχει κατά τα τελευταία 2 1/2 έτη προμηθεύσει την Αρχήν Εξηλεκτρισμού με πέραν των 15.000 μετρητών, οι οποίοι λειτουργούν μέχρι σήμερα κανονικώτατα.

Θα ήθελα να με πληροφορήση ο Έντιμος Υπουργός περί των λόγων οι οποίοι ηνάγκασαν το Συμβούλιον της Αρχής Εξηλεκτρισμού να κατακυρώση τους μετρητάς εις άλλον Οίκον.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 10ην Δεκεμβρίου 1963,.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ως γνωστόν διά το θέμα τούτου η Βουλή απεφάσισε κατόπιν ψηφοφορίας όπως εγγραφη προς συζήτησιν εις το Κεφάλαιον Δ της συνεδρίας της 17ης Δεκεμβρίου του 1963. Εις την τελευταίαν παράγραφον της απαντήσεως, η οποία ελήφθη σήμερα, ο Υπουργός πληροφορεί την Βουλήν, μεταξύ άλλων, ότι διά το εν λόγω ζήτημα εγένετο ήδη προσφυγή εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον εκ μέρους Κυπριακού Εισαγωγικού οίκου και η τοιαύτη προσφυγή εκκρεμεί ενώπιον του τούτου Δικαστηρίου.

Δυνάμει προγενεστέρας αποφάσεως του Σώματος τούτου, η οποία βασίζεται επί διεθνώς ανεγνωρισμένων αρχών, όταν έν θέμα εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου, ουδεμία συζήτησις λαμβάνει χώραν ενώπιον του Σώματος τούτου μέχρις ότου το Δικαστήριον καταλήξη εις την τελικήν του απόφασιν. Επομένως η απάντησις δεν θα αναγνωσθή διότι δεν είναι ορθόν να λεχθούν θέματα επί της ουσίας του ζητήματος, η δε συζήτησις του θέματος θα αναβληθή μέχρις ότου το Συνταγματικόν Δικαστήριον εκδώση την απόφασίν του.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Η εισήγησις είναι πολύ ορθή, έντιμ κ. Πρόεδρε, και είμεθα ευχαριστημένοι αλλά μόνον ως μέρος της απαντήσεως ανεγνωσθη εις την Ελληνικήν. Οι Έλληνες συνάδελφοι γνωρίζουν διά ποίαν ερώτησιν γίνεται συζήτησις. Εάν αναγνωσθή και εις την Τουρκικήν τότε και οι Τούρκοι Βουλευταί θα αντιληφθούν το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είχα υπ' όψιν μου να παρακαλέσω τον έντιμον Γραμματέα να αναγνώση την ερώτησιν εις την Τουρκικήν γλώσσαν. Δέχομαι τον Έλληνα Γραμματέα εις την ανάγνωσιν της απαντήσεως διά να μη αναγνωσθή η απάντησις.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ανάγνωσις της ερωτήσεως).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Οι κάτοικοι του χωριού Λάνιας από πολλών ετών ζητούν την κατασκευή ενός υδατοφράκτου επί του ποταμού Κούρρη που είναι αναγκαίος και θα είναι συγχρόνως και ωφέλιμος δι' όλην την εκεί περιοχήν.

Πληροφορούμαι ότι σχετικά σχέδια έχουν γίνει από του 1956.

Δι' ερωτήσεώς μου από τον Ιανουάριον 1961 και δι' αγορεύσεως εις την Βουλήν έθιξα το ζήτημα τούτο και εξήτησα την προώθησίν του.

Παρακαλώ το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον πρόκειται να εκτελεσθή αυτό το έργο και πότε περίπου.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 13ην Δεκεμβρίου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 15ην Νοεμβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Αναφορικάς προς την κατασκευήν υδατοφράκτου επί των ποταμών Κούρρη—Γαρίλλη εις Λάνιαν έχουν εκπονηθή τα προκαταρκτικά σχέδια αλλά δεν έλαβον εισέτι την τελικήν αυτών μορφήν, διότι είναι ανάγκη εν πρώτοις να συμπληρωθή η σχεδιογράφησις του υδροκρίτου της λεκάνης απορροής των ποταμών Κούρρη—Γαρίλλη. Η σχεδιογράφησις αύτη ενεκρίθη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου προς εκτέλεσιν εντός του 1964.

2. Το μέγεθος και οι τεχνικοί όροι του υδατοφράκτου θα τύχουν επεξεργασίας μετά τον καταρτισμόν των σχεδίων, αλλά η πραγματική εργασία διά την ανέγερσιν του υδατοφράκτου δεν είναι δυνατόν να αρχισή προ του 1965 το ενωρίτερον.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Διατυπούνται παράπονα ότι πρόσωπα τα οποία ζητούν τηλεφωνικώς ανωτέρους Δημοσίους Υπαλλήλους δι' υποθέσεις αφορώσας εις την εργασίαν του τμήματος το οποίον ούτοι διευθύνουν ή εις το οποίον εργάζονται, λαμβάνουν αρκετά συχνά την στερεότυπον απάντησιν «ο κύριος είναι απησχολημένος» ή «έχει εις το γραφείον του κάποιον πρόσωπον και δεν μπορούμεν να τον διακόψωμεν» και ότι τούτο γίνεται μέχρι σημείου που να καθίσταται κάποτε πρόβλημα να κατορθώση τις να επιτύχη μίαν διά τηλεφώνου συνεννόησιν με δημοσίους τινάς υπαλλήλους. Δεν φρονούν οι αρμόδιοι ότι θα ήτο πρότερον να εδίδοντο οδηγίαι εις όλα τα κυβερνητικά Τμήματα όπως οι Δημόσιοι Υπάλληλοι είναι πιο πρόθυμοι να δέχονται τηλεφωνικάς κλήσεις δι' υποθέσεις του γραφείου των όταν μάλιστα αύτα προέρχονται από πρόσωπα ως οι Βουλευταί, που πρόκειται να τους ομιλήσουν διά ζητήματα καθαρώς αναγόμενα εις τον κύκλον των εργασιών των δημοσίων υπαλλήλων.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 13ην Δεκεμβρίου 1963, του Υπουργού Οικονομικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 15ην Νοεμβρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού κ. Γιάνγκου Ποταμίτη.

«Η ερώτησις καθ' ον τρόπον διευτυώθη αφορά όλα τα Υπουργεία και Ανεξαρτήτα Κυβερνητικά Γραφεία. Το Υπουργείον Οικονομικών, καθ' όσον αφορά τούτο, έχει λάβει υπό σημείωσιν τα υποβληθέντα παράπονα και, αν και πιστεύη ότι αποτελούν υπερβολάς, θα φέρη ταύτα εις γνώσιν όλων των Τμημάτων των οποίων προΐσταται. Το Υπουργείον, εν τούτοις, φρονεί ότι μόνον η μία και ουχί αμφοτέραι αι πλευραί του ζητήματος έχουν υποπέσει εις την αντιληψίν του εντίμου Μέλους. Η εν τω Υπουργείω τούτω κτηθείσα πείρα κατέδειξεν ότι είναι τόσοσιν μεγάλος ο αριθμός των καθημερινώς λαμβανομένων από μέλη του κοινού τηλεφωνικών κλήσεων διά θέματα αναγόμενα εις την αρμοδιότητα του Υπουργείου Οικονομικών, ώστε δεν είναι υπερβολή εάν λεχθή ότι Ανώτεροι Υπάλληλοι αναλλασκουν σημαντικόν μέρος των ωρών του γραφείου διά να απαντούν εις τας κλήσεις αυτάς, αποτέλεσμα δε τούτου είναι να σημειούται, λόγω των συχνοτάτων διακοπών, καθυστέρησις εις την εκτέλεσιν της συνήθους καθημερινής εργασίας των, ενίοτε εις αρκετά σοβαρόν βαθμόν, και εν τελευταία αναλύσει εις βάρος αυτού τούτου του κοινού. Είναι τω όντι ευχάριστον το γεγονός ότι τα έντιμα Μέλη ενδιαφέρονται διά το κοινόν, θα ήτο όμως εξ ίσου ευχάριστον εάν ενεδιμούντο ενίοτε και τους ανωτέρους δημοσίους υπαλλήλους οι οποίοι, καίτοι υποτίθεται ότι εργάζονται και εκτελούν τα καθήκοντά των υπομονητικώς, επαρκώς και άνευ παραπόνων, δεν δύνανται παρά να είναι και αυτοί ανθρώπινα όντα».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωσις των ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και επειδή έληξεν επί θέματος τηλεφωνικών κλήσεων, θα ήθελα και εγώ ως Πρόεδρος της Βουλής να επιβεβαιώσω το γεγονός ότι εις πολλάς περιπτώσεις ο αριθμός των τηλεφωνημάτων, τα οποία γίνονται τουλάχιστον εις το ιδιόν μου το Γραφείον όχι φυσικά από Βουλευτάς αλλ' από το κοινόν, είναι υπέρ το δέον μεγάλος, αποτεινόνται δε εις το Γραφείον του Προέδρου της Βουλής διά πληροφορίας τας οποίας θα ήσαν δυνατόν να πάρουν από το Γενικόν Γραφείον της Βουλής, εις πολλάς δε περιπτώσεις διά θέματα άσχετα τελείως με την Βουλήν και προσωπικά θέματα των διαφόρων προσώπων, τούτο δε οδηγεί εις απώλειαν χρόνου εις το να αφήνη κανένας την εργασίαν την οποίαν επεξεργάζεται διά να απαντά εις άσκοπα τηλεφωνήματα.

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

(Η παρέμβασις του κ. Ποταμίτη απαλείφεται κατόπιν αποφάσεως του Προέδρου του Σώματος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς η παρατήρησις του κ. Ποταμίτη δεν θα συμπεριληφθή εις τα πρακτικά διότι η αρχή την οποίαν έχομεν είναι ότι εάν ένας λάβη απάντησιν η οποία δεν τον ικανοποιεί εγγράφει το θέμα προς συζήτησιν. Όταν έδωσα τον λόγον εις τον κ. Ποταμίτην είχα την εντύπωσιν ότι θα περιωρίζετο επί της ιδιικής μου εκφρασθείσης δυσκολίας περί τηλεφωνημάτων και όχι υπό μορφήν κριτικής απαντήσεως την οποίαν έλαβεν.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Ο έντιμος κ. Ποταμίτης είναι ένας πολυ καλός δικηγόρος. Διά τον λόγον αυτόν δεν θα του αναλάβω την δικηγορικήν του υπεράσπισιν αλλ' εντός του πλαισίου της αρχής την οποίαν συνέστησεν ο έντιμος κ. Πρόεδρος της Βουλής φαντάζομαι ότι και ο ίδιος δεν θα θέλη να περιληφθού εις τα πρακτικά τα όσα έχει πει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς η παρατήρησις μου ήτο απλώς προσωπικής φύσεως διά την δυσκολίαν την οποίαν το Γραφείον μου αντιμετώπιζει.

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β - Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι, συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (Αρ. 19) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Γιάνκος Ποταμίτης

Ουμίτ Σουλεϊμάν (αντιπροσωπεύων τον κ. Ιμπραχίμ Ορχάν)

Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου (αντιπροσωπεύων τον κ. Νεπίλ Ναπή)

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 13ην Δεκεμβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να διαλάβη πρόνοιαν διά την μεταφοράν £3.500.000 εκ του λογαρασμού Παγίου Ταμείου εις το Ταμείον Αναπτύξεως.

Η Επιτροπή κατόπιν αναγνώσεως της υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσης Εισηγητικής εκθέσεως απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις Νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται ο έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοσδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοδικός Τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσής αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

Το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ θα θεθούν εις ψηφοφορίαν ταυτοχρόνως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 3.500.000 λιρών διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πίναξ.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον άρθρον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης.....

Ο κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ

Κύριε Πρόεδρε, δεν υπάρχει Πίναξ εις το Νομοσχέδιον αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το ιδιόν μου αντίγραφον υπάρχει. Πιθανόν να προσετέθη ο Πίναξ άλλου Νομοσχεδίου.

Μάλιστα. Μάλιστα.

Το δεύτερον και το τρίτον άρθρον. Υπάρχει αντίρρησης όπως εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον και το τρίτον άρθρον εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 19) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Κρούουν οι κώδωνες

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Οικονομικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 20) ΤΟΥ 1963.

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Γιάγκος Ποταμίτης
Ομιλί Σουλεϊμάν (αντιπροσωπεύων τον κ. Ιμπραχίμ Ορχάν)
Αχμέτ Μιτχάτ Περπέρογλου (αντιπροσωπεύων τον κ. Νεπιλ Ναπή).

Η Επιτροπή εξήτασε το περι ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 13ην Δεκεμβρίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις περαιτέρω ποσού χρημάτων αναγκαίων—

- (α) διά την καταβολήν Δικαιωμάτων Υπερωριών εις μέλη του προσωπικού του Τμήματος Τελωνείων διαρκούντος του τρέχοντος έτους
- (β) διά την επιστροφήν εισαγωγικών δασμών και δασμών καταναλώσεως διαρκούντος του τρέχοντος έτους
- (γ) διά την συντήρησιν Μηχανημάτων και Εργαλείων του Τμήματος Δημοσίων Έργων διαρκούντος του τρέχοντος έτους και

- (δ) διά την καταβολήν Δικαιωμάτων Υπερωριών εις μέλη του προσωπικού του Τμήματος Λιμένων διαρκούντος του τρέχοντος έτους.

Η Επιτροπή κατόπιν αναγνώσεως της υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσης Εισηγητικής Εκθέσεως, απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγνώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 78.300 λιρών διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963, δεν είναι δυνατόν να συζητηθή λόγω του ότι η Επιτροπή έφερεν εις πέρας το έργον της χτες και επομένως η έκθεσις δεν εκυκλοφόρησε 48 ώρας προ της συνεδρίας της Βουλής.

Το Νομοσχέδιον θα συζητηθή εις την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής η οποία θα ορισθή αργότερον.

Το ίδιον ισχύει διά το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 21) του 1963.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 21) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα δύο κατατεθέντα Νομοσχέδια υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Κεφάλαιον Δ — Ο τρόπος Διαχειρίσεως Δημοσίων Χρημάτων υπό του Συμβουλίου ή και άλλων Αξιωματούχων της Αρχής Ηλεκτρισμού, θέμα εγγραφέν κατόπιν εισηγήσεως του Βουλευτού κ. Γ. Τζιρκώτης.

Ως έχω αναφέρει ενωρίτερον το εν λόγω θέμα το οποίον προέρχεται εκ της μη επικυρώσεως προσφοράς εις ωρισμένην εταιρείαν ή πρόσωπα κατεχωρήθη προσφυγή ενώπιον του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου. Εκκρεμούσης της υποθέσεως αναβάλλει την συζήτησιν μέχρι το πέρας της αποφάσεως του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Λυπούμαι πραγματικώς διότι κατόπιν της πληροφορίας ότι υπάρχει εκκρεμής υπόθεσις ενώπιον του Δικαστηρίου δεν θα μπορούσα να παρουσιάσω ενώπιόν σας ότι περιήλθεν εις γνώσιν μου. Το περιεργον είναι ότι η απάντησις εις τας ερωτήσεις τας οποίας υπέβαλα προ ενός και ημίσεος μηνός ήλθεν εσπευσμένως σήμερα κατόπιν της εγγραφής υπ' εμού του θέματος τούτου προς συζήτησιν. Φαντάζομαι δε ότι εις την απάντησιν θα περιλαμβάνεται και η λεπτομέρεια ότι εκκρεμεί αγωγή προ του Δικαστηρίου. Και είμαι βέβαιος ότι η λεπτομέρεια αυτή περιελήφθη εις την απάντησιν διά να αποτραπή η σημερινή συζήτησις.

Εν πάση περιπτώσει, έντιμε κ. Πρόεδρε, επιφυλάσσω τα δικαιώματά μου διά να συζητηθή το θέμα όταν θα περατωθή η αγωγή προ του Δικαστηρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η συζήτησις του θέματος αναβάλλεται όσον αφορά το γεγονός ότι η απάντησις περιλαμβάνει τα ακόλουθα: Διά το εν λόγω ζήτημα εγένετο ήδη προσφυγή εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον εκ μέρους Κυπριακού Εισαγωγικού Οίκου και η τοιαύτη προσφυγή εκκρεμεί ενώπιον του τοιούτου Δικαστηρίου. Ήτο καθήκον του Υπουργείου να πληροφορήσῃ την Βουλήν περί του γεγονότος ότι ο Οίκος κατεχώρησεν αγωγήν ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου, ότι η αγωγή εκκρεμεί, ούτως ώστε η Βουλή να αποφασίσῃ κατά πόσον εν όψει της εκκρεμότητος ενδεικνύεται η συζήτησις του θέματος. Όσον αφορά το σχόλιον του έντιμου Βουλευτού ότι σκοπίμως περιελήφθη αυτή η παράγραφος εις απάντησιν, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι θα ήτο άπιθανον η Αρχή Ηλεκτρισμού ή το Υπουργικόν Συμβούλιον να συνεβούλευσε τον Οίκον να καταχωρήσῃ προσφυγήν διά να εύρη πρόφασιν να μη απαντήσῃ εις την ερώτησιν. Προς περαιτέρω πληροφορίαν της Βουλής και του έντιμου Βουλευτού εστάλη άλλη απάντησις εις την οποίαν δεν περιελήχτο το σημείωμα περί προσφυγής εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον, και η οποία κατόπιν όταν το Υπουργείον επληροφορήθη περί της εκκρεμούσης υποθέσεως ορθώς πράττον απέσυρε το

περιεχόμενον της απαντήσεως και περιωρίσθη εις την παρούσαν απάντησιν.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α — Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β — Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 21) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 21) του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός υπ' αρ. 2) Νόμος του 1963.

Ο περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Διά τα δύο θέματα, ο περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών ως και ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών, αι εκθέσεις της αρμοδίας Επιτροπής έχουν ήδη κυκλοφορήσει. Διά τα περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νομοσχέδια νομιζώ ότι αι εκθέσεις είναι περίπου έτοιμαι και θα κυκλοφορήσουν σύντομα.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

Η Επιτροπή έφερεν εις πέρας το έργον της χθες και η έκθεσις αυτής θα κυκλοφορήσῃ συντόμως.

Η προσεχής συνεδρία ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν την 5ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου.....

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Η έκθεσις η οποία αφορά το Νομοσχέδιον Ρυθμίσεως της Τροχαίας Κινήσεως αλλά παρά το γεγονός ότι είναι έτοιμη διά να δυνθώμεν, διά να γίνη δυνατόν όπως αι επνεχθείσαι τροποποιήσεις περιληφθούν εις την έκθεσιν πρέπει αυτά να αποσταλούν προς μετάφρασιν εις την Ελληνικήν και εις την Τουρκικήν και ίσως είναι δυνατόν να μη είναι έτοιμα προς συζήτησιν την Παρασκευήν. Διά να είμεθα βέβαιοι εάν είναι δυνατόν η συνεδρίασις να γίνη με ολίγας ημέρας αργότερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομιζώ ότι διά να μη υπάρξῃ και πάλιν αναβολή συζητήσεως του θέματος, ίσως θα ήτο καλύτερον εάν ορίσωμεν την Δευτέραν, την 5ην απογευματινήν ώραν, οπότε θα είμεθα βέβαιοι ότι όλα αι μεταφράσεις θα έχουν συμπληρωθή μέχρι της ημέρας εκείνης.

Επομένως η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται την προσεχή Δευτέραν την 5ην απογευματινήν ώραν.

Μετά την ψήφισιν των Νομοσχεδίων τα οποία ανέφερα εις την ημερησίαν διάταξιν και προ των διακοπών των Χριστουγέννων ουδέν Νομοσχέδιον θα εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής, πλην ενός το οποίον θα συζητηθή αρχάς του νέου έτους, δηλαδή ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος, ο οποίος αναφέρεται εις την εγγραφήν των γεωργικών τρακτέρ.

Η συζήτησις του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Βελτιώσεως και Αναπτύξεως θα γίνη αμέσως μετά την διακοπήν διά τα Χριστούγεννα.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 6.10 μ.μ.)

Σημείωσις:

Η πιο πάνω ήταν η τελευταία κοινή συνεδρία Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων βουλευτών, πριν απο τις διακοινοτικές ταραχές του Δεκεμβρίου 1963.

17/12/1963

Πρακτικά τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Δ' ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1964

(Ὁρα Ἐνάρξεως 10.20 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει τῶν προνοιῶν τοῦ 76ου Ἀρθροῦ τοῦ Συντάγματος κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐπὶ τῆς ἔντιμης κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964.»

Τὴν Ἐπιτροπὴν Προϋπολογισμοῦ ἀπήρτισαν οἱ ἀκόλουθοι:—

Παναγιώτης Τουμαζῆς, Πρόεδρος.
Ἀχμέτ Μιτχάτ Περπερόγλου
Ἰωσήφ Γιαμάκης
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Βάσος Λυσασιρίδης
Οὐμίτ Σουλεϊμάν
Δάφνης Παναγιῶτης
Γεώργιος Τομπάζος
Τίτος Φάνος
Ραμαντάν Τζεμίλ.

Τὸ ἀνωτέρω ἀναφερόμενον Νομοσχέδιον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου 1963, ἐδημοσιεύθη δὲ εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 284 ἔκδοσιν τῆς ἐπίσημου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας τὴν 31ὴν Ὀκτωβρίου 1963.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Προϋπολογισμοῦ ἔσχε 14 συνεδρίας μεταξύ τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1963 καὶ τῆς 16ης Δεκεμβρίου 1963 κατὰ τὰς ὁποίας ἐξήτασε καὶ συνεζήτησε τὸν Προϋπολογισμὸν ἄρθρον πρὸς ἄρθρον. Ὀλιγομελῆς Ὑπεπιτροπὴ τῆς Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ ἔσχε 5 συνεδρίας διὰ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης Ἐκθέσεως.

Εἰς τινὰς τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς προσκληθεῖς παρέστη ὁ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Λειτουργὸς ὁ ὁποῖος παρέσχε πληροφориὰ καὶ ἐξηγήσεις ἀναφορικῶς μὲ διάφορα κοινὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ὡσαύτως κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς παρέστησαν εἰς ἀριθμὸν συνεδριάσεων ἐκπρόσωποι διαφόρων Ὑπουργείων καὶ Κυβερνητικῶν Τμημάτων οἵτινες ἐπίσης παρέσχον τὰς ζητηθείσας πληροφориὰ καὶ ἐξηγήσεις ἐπὶ διαφόρων κοινῶν τῆς ἀρμοδιότητός των.

Ἡ Ἐπιτροπὴ δρᾷ τὴν εὐκαιρίαν ὅπως εὐχαριστήσῃ πάντας τοὺς ἀνωτέρω.

Αἰ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ παρατηρήσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:—

(1) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς διότι ἐφέτος κατέστη δυνατὴ ἡ σχεδὸν ταυτόχρονος κατάρθισις εἰς τὴν Βουλὴν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, ἤτοι τοῦ συνήθους Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως. Ἡ ταυτόχρονη μελέτη τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπῆρξεν ἀρκούντως ὑποβοηθητικὴ εἰς τὴν καλύτεραν ἐκτίμησιν τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀναμφιβόλως δὲ καὶ ἡ ὀλομέλεια τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν θὰ βοηθηθῇ μεγάλως εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ψηφίσεως τούτων.

Ἐνῶ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία υἱοθέτησε τὴν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ γενομένην εἰσηγήσιν, ἐντούτοις τὸ ἴδιον δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ἀναφορικῶς πρὸς ὠρισμένας ἄλλας βασικὰς εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς αἰτινες ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τοῦ Σώματος καὶ διὰ τὰς ὁποίας γίνεται εἰδικὴ μνεία κατωτέρω.

(2) Ἡ σοβαρὰ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως ἥτις ἐσημειώθη κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἔτη πρὸς μείωσιν τῶν προβλεπομένων δαπανῶν ἐσυνεχίσθη καὶ ἐφέτος. Ὁ ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμὸς εἶναι ὁ τέταρτος ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε καλὸν ὅπως δώσῃ εἰς τὴν Βουλὴν συγκριτικὸν ἀριθμὸν τῶν ποσῶν ἄτινα ἐξωδεύθησαν κατὰ τὰ ἔτη 1961, 1962, 1963.

Κατὰ τὸ 1961 ἐξωδεύθη ποσὸν £18.339.523.

Κατὰ τὸ 1962 ἐξωδεύθη ποσὸν £18.543.668.

Κατὰ τὸ 1963 συμφώνως πρὸς τὸν ἀναθεωρηθέντα Προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους θὰ ἐξωδευθῶσι £18.119.697.

Τὸ προϋπολογιζόμενον ποσὸν ἐξόδων ἐκ £17.891.205 συγκρινόμενον πρὸς τὸν ἀναθεωρηθέντα Προϋπολογισμὸν τοῦ 1963 καὶ τὰ πραγματικὰ ἐξόδα τῶν ἐτῶν 1961 καὶ 1962 δεικνύει μίαν μείωσιν ἢ ὁποία εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας πρὸς περιορισμὸν τῶν δαπανῶν.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως καὶ κατὰ κοινὸν μελέτη τῶν δαπανῶν προκύπτει κάποια αὐξησις εἰς τὴν δαπάνην διὰ προσωπικὰς ἀπολαβὰς. Οὕτω ἐνῶ εἰς τὸν περυσινὸν Προϋπολογισμὸν ἡ δαπάνη αὕτη ἀνήρχετο εἰς £5.755.940 ἢ ἀντίστοιχος δαπάνη διὰ τὸ 1964 ἀνέρχεται εἰς £5.923.801, ἤτοι προκύπτει αὐξησις κατὰ £167.861. Βεβαίως ἡ αὐξησις αὕτη εἶναι ἐν πολλοῖς φυσιολογικὴ λόγω τῶν προβλεπομένων εἰς τὰς μισθολογικὰς κλίμακας προσαυξήσεων.

Ὡσαύτως δεόν νὰ ληθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐπιπροσθέτως τῆς συντηρήσεως τῶν φυσιολογικῶν συνήθων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι εἰδικῶς προβλέπονται εἰς τὸν συνήθη Προϋπολογισμὸν, τὸ προσωπικὸν τοῦτο εἶναι ὅμοιον μετ' ἄλλου ἐπιπροσθέτου προσωπικοῦ, εἰδικῶς προβλεπομένου εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, ἐπιφορτισμένων καὶ μὲ τὴν προετοιμασίαν, ἐκτέλεσιν καὶ ἐπιτήρησιν τῶν διαφόρων ἔργων ἀναπτύξεως καὶ βελτιώσεως. Ἐν τούτοις ὁμοῦ μέρος τῆς προειρημένης αὐξησεως ὀφείλεται εἰς τὴν δημιουργίαν νέων θέσεων εἰς διάφορα ὑπουργεῖα καὶ ἄλλα τμήματα. Ἀλλὰ μὲν τῶν θέσεων τούτων καθορίζονται ὡς προσωριναὶ ἀλλὰ δὲ ὡς μόνιμοι. Καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰς προσωρινὰς τοιαύτας ἡ Ἐπιτροπὴ κατόπιν προεκτικῆς μελέτης εἰσηγείται τὴν ἔγκρισιν τῆς προβλεπομένης δι' αὐτὰς δαπάνης. Καθ' ὅσον ὁμοῦ ἀφορᾷ τὰς προβλεπομένας μόνιμους θέσεις ἡ Ἐπιτροπὴ συνεπῆς πρὸς τὴν ἐπανελημμένως διατυπωθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς γνώμην ὅτι δὲν ἐνδείκνυται ἡ δημιουργία νέων θέσεων διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγήθῃ τὴν μεταφορὰν τούτων εἰς τὴν ὑποδιαίρεσιν «Προσωριναὶ Θέσεις» καὶ τὴν προσθήκην ὀλοσημειώσεως εἰς τὸ τέλος ἐκάστου Κεφαλαίου ὡς ἀκολουθῶν: «Εἰς τὴν θέσιν ταύτην δεόν ὀφθαλμῶν μὴ γίνῃ μόνιμος διορισμός». Ἐπιπλέον ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ὑποδείξῃ ὅτι διὰ τὴν δημιουργίαν νέων μόνιμων θέσεων ἀπαιτεῖται ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὑποβολὴ καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισις ὀργανικῶν νόμων ἢ ἄλλης οὐσιαστικῆς νομοθεσίας δημιουργούσης θέσεις.

* (Ὁ Πρόεδρος ἀνεγνώσε τὴν ἔκθεσιν)

(3) Κατά την μελέτην του Κεφαλαίου «Συγκεφαλαίως των Έσόδων» η Έπιτροπή επρόσξε την σημειωθείσαν αύξησιν των έσόδων εξ έμμέσων φόρων. Ο Προϋπολογισμός διά τὸ 1964 προνοεί αύξησιν τοῦ σχετικοῦ κονδυλίου κατά £799.390, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ κονδύλιον τῶν έσόδων εξ άμέσων φόρων, ὅπου προνοεῖται ἐλάττωσις κατά £176.005.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ αύξησις αὕτη, ὡς καὶ ἡ εξ ἐνός περίπου ἑκατομμυρίου λιρῶν διαφορά μεταξύ τοῦ ἐγκριθέντος Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ τοῦ ἀναθεωρηθέντος τοιοῦτου, εἶναι κυρίως ἀποτέλεσμα τῶν προστατευτικῶν τροποποιήσεων τοῦ δασμολογίου τὰς ὁποίας ἡ Βουλὴ ἐνέκρινε. Τὰ εξ έμμέσων φόρων έσοδα ἀποτελοῦν τὸ 53,5% τοῦ ὅλικοῦ ποσοῦ τῶν έσόδων, τὰ δὲ εξ άμέσων φόρων τὸ 16,33%. Ἐάν ὁμοῦς ὑπολογισθῶσι καὶ τὰ εξ άμέσων φόρων έσοδα τῶν δύο Κοινοτικῶν Συνελεύσεων, ἡ ἀναλογία θὰ ἦτο πιθανῶς 50% καὶ 20% ἀντιστοίχως.

Ἐχομεν τὴν γνώμην ὅτι οἰαδήποτε νέα αύξησις τῶν έμμέσων φόρων πρέπει νὰ ἀποφασίζεται μετὰ μεγαλύτερου δισταγμοῦ καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας ὅπου ἡ προστασία ἢ ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς Κυπριακῆς βιομηχανίας ἢ γεωργίας τὸ ἀπαιτοῦν, ἢ ὅταν πρόκειται περὶ ἐίδων πολυτελείας.

Τὸ ἐκ τῶν άμέσων φόρων εἰσόδημα ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν £3.036.590. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ £1.393.000 προνοεῖται ὅτι θὰ εἰσπραχθῆ ὡς φόρος εἰσοδήματος εξ ἄλλοδαπῶν προσώπων καὶ ξένων ἐπιχειρήσεων.

Τὸ ποσὸν αὐτὸ συγκρινόμενον μετὰ τὸ ἀντίστοιχον ποσὸν τοῦ περυσικοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι κατά £382.000 μικρότερον.

Παρ' ὅλον ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ κονδύλια τὰ εξ άμέσων φόρων προερχόμενα σημειώνουν αύξησιν, ἡ ὀλικὴ μείωσις ἐκ τῶν άμέσων φόρων ἀνέρχεται εἰς £176.005. Τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν μεγάλην μείωσιν τοῦ κονδυλίου τῶν έσόδων ἐκ τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος Ξένων Προσώπων, ταύτης ἀνερχομένης εἰς £382.000.

Ἡ Έπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἡ παρούσα εὐκαιρία εἶναι ἡ πλέον κατάλληλος διὰ νὰ ὑποδειχθῆ ὅτι ἡ κρατοῦσα κατάσταση, ὅσον ἀφορᾷ τὴν περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νομοθεσίαν, εἶναι ἀνώμαλος καὶ δημοσιονομικῶς ἐπιζημία. Ἡ Κύπρος πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ ἓνα ἐνιαῖον Νόμον περὶ φόρου εἰσοδήματος, τόνον διὰ τοὺς πολίτας τῆς δημοκρατίας ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἄλλοδαπούς. Ἐπὶ τῆς τελευταίας προτάσεως ὁ κ. Ἀχμέτ Μιτχάτ Περπέρογλου ἐξέφρασεν ἐπιφυλάξεις.

(4) Τόσον εἰς τὴν ἑκθεσίαν τῆς διὰ τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1962 ὅσον καὶ εἰς τὴν ἑκθεσίαν διὰ τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ παρελθόντος ἔτους 1963, ἡ Έπιτροπὴ Προϋπολογισμοῦ ὑπέδειξεν ὅτι ἡ ἐκ τῶν φόρων, άμέσων καὶ έμμέσων, ἐπὶ τοῦ ἀκαθάριστου ἔθνικοῦ προϊόντος ἐπιβάρυνσις ἦτο μεγάλη. Ἡ Έπιτροπὴ ὑπέδειξεν ὅτι ἡ θεραπεία τοῦ προβλήματος αὐτοῦ εὐρίσκειται εἰς τὴν ταχεῖαν προώθησιν τῶν διαφόρων παραγωγικῶν καὶ ἄλλων ἔργων, γενικώτερον δὲ εἰς τὴν αύξησιν τῆς παραγωγῆς οὕτως ὥστε νὰ μειωθῆ ἀναποφεύκτως τὸ ποσοστὸν τῆς τοιαύτης ἐπιβαρύνσεως.

Ἐφέτος τὸ ἐκ τῶν φόρων προβλεπόμενον εἰσόδημα τοῦ Δημοσίου ἀνέρχεται εἰς £12.982.000. Ἐάν τὸ ἀκαθάριστον ἔθνικον προϊόν τοῦ 1964 εὐρίσκειται εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἔτους 1962, ἦτοι εἰς £94,5 ἑκατομμύρια, ἡ ἐπιβαρυνσις αὕτη ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσοστὸν 13,73%, χωρὶς νὰ ὑπολογίζεται ἡ ὑπὸ τῶν Κοινοτικῶν Συνελεύσεων ἐπιπρόσθετος φορολογικὴ ἐπιβαρυνσις. Ἡ Έπιτροπὴ ἐπαναλαμβάνει ὅτι θεωρεῖ τὴν ἐπιβαρυνσιν αὕτην ὡς μεγάλην καὶ εἰσηγείται ὅπως τὸ γεγονός αὐτὸ βαρύνει εἰς τὰς σκέψεις τῶν ὑπευθύνων οἷτινες καθορίζωσι τὴν δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

(5) Ἀναφορικῶς μετὰ τὴν δαπάνην τὴν προβλεπομένην ὑπὸ διάφορα Κεφάλαια τοῦ Προϋπολογισμοῦ, δι' ἐνοικίας κτιρίων πρὸς στέγασιν διαφόρων Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἡ Έπιτροπὴ διεπίστωσεν ὅτι αὕτη ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν £40.201. Ἡ Έπιτροπὴ εἶχεν ὑποδείξει εἰς τὸ παρελθὸν ὅτι θὰ εἶναι πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον ἐάν ἡ Κυβέρνησις καταβάλῃ προσπάθειαν διὰ τὴν ἀνέγερσιν

ἰδιοκτητῶν κρατικῶν κτιρίων πρὸς στέγασιν ὄλων τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ διὰ τὴν ἐπωφελεστέραν χρησιμοποίησιν τῶν ὑπαρχόντων Κυβερνητικῶν κτιρίων. Ἡ Έπιτροπὴ μετ' ἰκανοποιήσεως ἐπληροφόρηθη ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἤρχισεν νὰ μελετᾷ τὸ σοβαρὸν πρόβλημα τῆς ἐντὸς ἐνός συγκροτήματος κτιρίων στεγάσεως ὄλων τῶν Ὑπουργείων καὶ ὄλων τῶν Ὑπηρεσιῶν.

6. Κατὰ τὴν εξέτασιν τῶν διαφόρων Κεφαλαίων τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἡ Έπιτροπὴ παρητήρησεν ὅτι διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ τὸ σύστημα τῆς παροχῆς ἐπιδόματος ἐνοικίου εἰς τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους, τοὺς Ἀστυνομικούς, τοὺς Χωροφύλακας καὶ τοὺς Δεσμοφύλακας. Συνολικῶς τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον προβλέπεται ὅπως ἐξοδευθῆ διὰ τὴν παροχὴν ἐπιδόματος ἐνοικίου ἀνέρχεται εἰς £271.149, ἐν συγκρίσει πρὸς £262.435 τοῦ 1963. Ἡ σημειωθείσα αύξησις ὀφείλεται εἰς τὴν αύξησιν τῶν δι' ἐπιδόματα ἐνοικίου κονδυλίων τῶν Κεφαλαίων 33Α Ἀστυνομία, 34Α Χωροφυλακῆ καὶ 35Α Πυροσβεστικαὶ Ὑπηρεσίαι. Εἰς προηγουμένας ἐκθέσεις τῆς ἡ Έπιτροπὴ ὑπέδειξεν ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο, τῆς παροχῆς ἐπιδόματος ἐνοικίου, χρῆζει ἐπανεξετάσεως. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν υἱοθέτησε τὴν εἰσηγίαν τῆς Έπιτροπῆς καὶ ἡ παροχὴ ἐπιδόματος ἐνοικίου συνεχίζεται ἀκριβῶς ὡς καὶ προηγουμένως.

Ἡ Έπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν προηγουμένην εἰσήγησιν τῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναγνωσθῆ ὁ Πίναξ εἰσηγήσεων τροποποιήσεων, διότι ἔχει ἤδη κυκλοφορήσει.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Ἀκόμη, κ. Πρόεδρε, δὲν συνεπληρώθη ἡ ἀνάγνωσις τοῦ σώματος τῆς ἐκθέσεως.

7. Κατὰ τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ Έπιτροπὴ παρητήρησεν ὅτι ἔχει ἐπενεχθῆ ἡ ἀκόλουθος τροποποίησις ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ κείμενον τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου τοῦ 1963 :

Εἰς τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 4, άμέσως μετὰ τὴν λέξιν «Πίνακος» αἱ δύο τελεῖαι (:) ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ κόμματος (,) καὶ προσετέθη ἡ φράσις : «ἢ πρόβλεψιν οἰασδήποτε ἄλλης ὑπηρεσίας ἢ σκοποῦ ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον τοῦ Πίνακος». Παρομοίᾳ προσθήκῃ ἔγινεν εἰς τὸν πλαγιότιτλον τοῦ ἄρθρου 4.

Ἐάν ἡ τοιαύτη διατύπωσις τοῦ κειμένου τοῦ ἄρθρου 4 ἐγκριθῆ, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτῃ καὶ νὰ δαπανῇ ἐξοικονομούμενα περισεύματα δι' οἰασδήποτε ἄλλας ὑπηρεσίας ἢ σκοπούς, τοὺς ὁποίους ἡ ἴδια, ἀνεῦ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς, θὰ δημιουργῆ ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον.

Ἡ Έπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι τοιαύτη ἐξουσία δὲν πρέπει νὰ ἐκχωρηθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ εἰσηγείται ὅπως ἡ φράσις «ἢ πρόβλεψιν οἰασδήποτε ἄλλης ὑπηρεσίας ἢ σκοποῦ ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον τοῦ Πίνακος» εἰς τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 4 ἀπαλειφθῆ. Παρομοίως καὶ αἱ λέξεις «ἢ πρόβλεψιν οἰασδήποτε ἄλλης ὑπηρεσίας ἢ σκοποῦ», αἷτινες ἐμφαίνονται εἰς τὸν πλαγιότιτλον τοῦ ἰδίου ἐδαφίου δὲν νὰ ἀπαλειφθῶσι.

8. Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Κεφ. 7Α, Νομικὴ Ὑπηρεσία, ἡ Έπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι ἡ κατάσταση ἢ ἐπικρατοῦσα ἐν σχέσει μετὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Νόμων δὲν ἤλλαξε. Ἐκτός τοῦ κονδυλίου τῶν £2.328 τοῦ προβλεπομένου διὰ τοῦ ἐδαφίου (4) τοῦ Ἄρθρου 1 «Μεταφρασταὶ Νόμων καὶ Νομικῶν Ἐγγράφων» προβλέπεται ἐπίσης κονδύλιον £1.500 διὰ τοῦ ἄρθρου 6 «Μετάφρασις Νόμων καὶ Νομικῶν Ἐγγράφων». Ἡ Έπιτροπὴ ἐπληροφόρηθη ὅτι δὲν ἔγιναν ἀκόμη μόνιμοι διορισμοὶ μεταφραστῶν καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἐξεύρῃ οἰανδήποτε δικαιολογίαν διὰ τὴν τοιαύτην καθυστέρησιν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀπεφάσισε καὶ εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως τὸ κονδύλιον τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Κεφαλαίου 7Α «Μετάφρασις Νόμων καὶ Νομικῶν Ἐγγράφων» περικοπῆ κατὰ £1.000, ἦτοι ὅπως ἐλαττωθῆ εἰς £500.

9. Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Κεφ. 11Α «Κυπριακὸς Στρατός» μερικὰ τῶν μελῶν τῆς Έπιτροπῆς ἐξέφρασαν ἐπιφυλάξεις.

10. Αναφορικός προς το Κεφάλαιον 13Α, Τμήμα Γεωργίας, και το Κεφάλαιον 14Α, Κτηνοτροφικά Υπηρεσία, η Έπιτροπή συνεζήτησεν ιδιαίτερος τὰ κονδύλια «Συντήρησης Ἀγροπαύλων Γεωργικῶν Σταθμῶν καὶ Φυτωρίων», καὶ «Συντήρησης Ἀγροπαύλων καὶ Γεωργικῶν Σταθμῶν» ὑπὸ τὰ ἄρθρα 7 καὶ 5 ἀντιστοίχως. Τὴν Ἐπιτροπὴν ἀπασχόλησε τὸ γεγονός ὅτι τὰ πλείστα τῶν Κυβερνητικῶν τούτων ἰδρυμάτων δὲν εἶναι οικονομικῶς αὐτοσυντήρητα, ἤκουσε δὲ τὰς ἐπὶ τοῦ προβλήματος τούτου ἀπόψεις τῶν ὑπευθύνων. Ἐκ τῶν ἐξηγήσεων αἰτίνας ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων Λειτουργῶν καταφαίνεται ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἰδρυσιν Ἀγροπαύλων καὶ Γεωργικῶν Σταθμῶν καὶ Φυτωρίων, ἀποβλέπει εἰς τὴν διεξαγωγὴν ἐρευνῶν καὶ πειραμάτων, τὴν βελτίωσιν τῶν εἰδῶν, τὴν παροχὴν τεχνικῆς βοήθειας καὶ συμβουλῶν πρὸς τοὺς γεωργούς καὶ κτηνοτρόφους καὶ οὐκ τὴν ἀποκόμισιν κέρδους ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι καὶ ὀρθῶς παραμένει ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἀναπόφευκτον τὰ πλείστα τῶν ἰδρυμάτων τούτων νὰ μὴ εἶναι αὐτοσυντήρητα ἀλλὰ νὰ ἐπιχορηγῶνται ἐν τινὶ μέτρῳ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

11. Εἰς προηγουμένης Ἐκθέσεως τῆς ἡ Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ παρετήρησεν ὅτι ἡ ἐπ' ἀνδρωσιν τοῦ Τμήματος Κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν δὲν ἦτο ἐπαρκής. Συνεπεία τούτου, πολλάκις διευτυποῦντο παράπονα ἐκ μέρους τοῦ Κτηνιατρικοῦ κόσμου. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1964 παρετήρηθη ὅτι ἡ λύσις τοῦ προβλήματος αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ νὰ καθυστερῆ. Ἐν τούτοις τόσον ὁ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Λειτουργός ὅσον καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος διεβεβαίωσαν τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι τὸ πρόβλημα ἐξετάζεται ὑπὸ Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς διορισθείσης ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ὅτι θὰ λυθῆ συντομώτατα κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικόν. Νοουμένου ὅτι ἡ κτηνοτροφία τῆς Κύπρου διαδραματίζει σημεῖοντα ρόλον εἰς τὴν ἔθνικὴν Οἰκονομίαν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐλπίζει ὅτι λύσις τοῦ σοβαροῦ τούτου προβλήματος θὰ πραγματοποιηθῆ τὸ συντομώτερον.

12. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Κεφαλαίου 30Α, Ὑπηρεσία Κοινωνικῆς Εὐμερίας, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπρόσεξε τὴν ἐκ £15.000 αὐξήσιν τοῦ κονδυλίου τοῦ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6, Δημόσια Ὠφελήματα. Τὸ ἐκ £160.000 κονδύλιον τοῦ περιουσιοῦ Προϋπολογισμοῦ ἠυξήθη εἰς £175.000. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ τονίσῃ ὅτι ἐπικροτεῖ τὴν τοιαύτην αὐξήσιν καὶ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι, μέχρις ὅτου αἱ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις ἐπεκταθῶσιν καὶ ἀνακουφίσωσιν ὅλους τοὺς ἐν ἐνδείᾳ εὐρισκομένους, τὸ διὰ Δημόσια Ὠφελήματα προβλεπόμενον κονδύλιον θὰ αὐξάνεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρέχῃ ἱκανοποιητικὴ ἀνακούφισιν εἰς ὅλους τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τῆς Κρατικῆς προνοίας.

13. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Κεφαλαίου 72Α, Ἱατρικὸν Τμήμα, καὶ κατόπιν πληροφοριῶν καὶ ἐξηγήσεων τὰς ὁποίας ἡ Ἐπιτροπὴ ἔλαβε παρὰ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὡς εἶναι σήμερον καθωρισμένα τὰ νοσήλια διὰ τοὺς ἐσωτερικοὺς ἀσθενεῖς 1ης καὶ 2ας τάξεως εἶναι πολὺ χαμηλά καὶ οὐσιαστικῶς ἐπιχορηγοῦνται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου. Τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς χρήζει εἰδικῆς μελέτης καὶ ἀναπροσαρμογῆς. Οἱ ἐσωτερικοὶ ἀσθενεῖς 1ης καὶ 2ας τάξεως προέρχονται ἀπὸ τὰ εὐπορώτερα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ καὶ πρέπει νὰ πληρώνωσι διὰ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Νοσοκομείου περισσότερα ἀπὸ ὅσα πληρώνωσι σήμερον.

14. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ ἔτησιου Προϋπολογισμοῦ ἐλήφθη ἀπὸ μέρους τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, μέσω τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ἐπιστολὴ ἐν σχέσει μὲ τὰ ἀκόλουθα θέματα :—

(1) Εἰς τὸ κείμενον τοῦ περὶ Εἰδικεῦσεως Πιστώσεως Νόμου τὸ ἐκ τοῦ ἔτησιου Προϋπολογισμοῦ ποσὸν χρημάτων, τὸ ὁποῖον δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἀποτελεῖ ἐπιβάρυνσιν τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου, δέον νὰ περιληφθῆ ἐν εἰδὲ προοιμίῳ τοῦ Νόμου. Τὸ ποσὸν τῶν χρημάτων, πλὴν τῶν ὀφειλῶν τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου, τὸ ὁποῖον σκοπεῖται ὡς δαπανηθῆ διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὡς εἰδικευθεῖσα πίστωση διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος, δέον νὰ ἀναφέρεται κεχωρισμένως εἰς τὸ κείμενον τοῦ Νόμου.

2. Τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον καὶ τὰ ὑπὸ τοῦτο τεταγμένα Δικαστήρια δέον νὰ μὴ ἐμφανίζονται ὡς Κεφάλαιον 20, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπικεφαλίδαν «Δικαστικὸν Τμήμα», ἀλλὰ ὡς ἀκριβῶς καὶ τὸ Ἀνώτατον Συνταγματικὸν Δικαστήριον νὰ ἀναφέρονται ὡς χωριστὸν Κεφάλαιον.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἐμελέτησε τὰ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἐγερθέντα δύο ἀνωτέρω σημεῖα, ἀπεφάσισεν ὅπως παραπέμψῃ ἀμφοτέρω εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως. Ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασεν ἀκολουθῶς τὰ δύο αὐτὰ σημεῖα καὶ ὑπέβαλε τὴν ἐξῆς ἀναφορὰν :

(1) Τὸ γενικὸν σύνολον τοῦ βαρύνοντος τὸ Πάγιον Ταμεῖον ποσοῦ, εἴτε δυνάμει τοῦ Συντάγματος εἴτε δυνάμει Νόμου, θὰ ἦτο καλύτερον ἐὰν ἀναφέρεται ἐν εἰδὲ προοιμίῳ τοῦ περὶ Εἰδικεῦσεως Πιστώσεως Νόμου, καὶ τοῦτο διότι τοιοῦτοτρόπως ὁ ρηθεὶς περὶ Εἰδικεῦσεως Πιστώσεως Νόμος καθίσταται πλὴν πληροφοριακὸς διὰ τὰ μέλη τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ κοινῶν γενικῶς. Περαιτέρω ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι τὸ δι' ἕκαστον οἰκονομικὸν ἔτος ἐξειδικευόμενον διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ποσόν, πλὴν τῶν βαρυνόντων τὸ Πάγιον Ταμεῖον ποσῶν, δέον νὰ ἐκτίθεται κεχωρισμένως εἰς τὸ κείμενον τοῦ Νόμου.

(2) Ἐπὶ τοῦ δευτέρου παραπεμφθέντος εἰς αὐτὴν θεματος, ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι τῆς ἀπόψεως ὅτι ἡ καλύτερα γνώμη εἶναι ὅπως τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον καὶ τὰ ὑπὸ τοῦτο τεταγμένα Δικαστήρια μὴ ἐμφανίζονται ὡς μέχρι τοῦδε ὡς Κεφάλαιον 20 καὶ ὑπὸ τὴν ἐπικεφαλίδαν «Δικαστικὸν Τμήμα», ἀλλὰ ἐμφανίζονται καλύτερον κατὰ τὸν ἴδιον ἀκριβῶς τρόπον ὅπως καὶ τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον ὡς χωριστὸν Κεφάλαιον.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ υἱοθετεῖ τὰς ἀπόψεις τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ εἰσηγεῖται ὅπως τὸ Δικαστικὸν Τμήμα τεθῆ εἰς χωριστὸν Κεφάλαιον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1965.

Τὸ ἐν τῇ τρίτῃ σελίδι Προϋπολογιζόμενον Ὑπόλοιπον Παγίου Ταμείου κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964 νὰ τροποποιηθῆ ὡς ἐξῆς :—

(α) Τὸ ποσὸν τῶν £17.847.247, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸν Προϋπολογισμὸν Δαπανῶν διὰ τὸ ἔτος 1964 ὡς ἐκτίθεται ἐν λεπτομερείᾳ εἰς τὰς σελίδας 5 καὶ 6, νὰ τροποποιηθῆ εἰς £17.891.205.

(β) Τὸ ποσὸν τοῦ £1.646.727, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ Προϋπολογιζόμενον Ὑπόλοιπον Παγίου Ταμείου κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964, νὰ τροποποιηθῆ εἰς £1.602.769.

Τὸ ποσὸν τῶν Δεκατριῶν ἑκατομμυρίων, ἑπτακοσίων ἑβδομήκοντα ἑξ χιλιάδων, τριακοσίων ἑβδομήκοντα τριῶν λίρων τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπικεφαλίδαν τοῦ Νόμου νὰ τροποποιηθῆ εἰς «Δεκατρία ἑκατομμύρια, ὀκτακοσίας εἰκοσι χιλιάδας, τριακοσίας τριάκοντα μίαν λίρας».

Τὸ ποσὸν τῶν Δεκατριῶν ἑκατομμυρίων, ἑπτακοσίων ἑβδομήκοντα ἑξ χιλιάδων, τριακοσίων ἑβδομήκοντα τριῶν λίρων, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νόμου νὰ τροποποιηθῆ εἰς «Δεκατρία ἑκατομμύρια, ὀκτακοσίας εἰκοσι χιλιάδας, τριακοσίας τριάκοντα μίαν λίρας».

Ὁ ἀριθμὸς £13.776.373 ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται εἰς τὸν πλαγιότιτλον τοῦ ἄρθρου 2 νὰ τροποποιηθῆ εἰς £13.820.331.

15. Ἐν κατακλείδι ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου ὡς τοῦτο ἐτροποιοῖθῆ ὑπ' αὐτῆς.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐτελείωσεν ἡ ἀνάγνωσις τῆς κυρίας ἐκθέσεως καὶ ἀκολουθεῖ τὸ Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι ἀνάγκη τὸ Παράρτημα νὰ ἀναγνωσθῆ διότι ἔχει ἤδη κυκλοφορήσει ὑπὸ μορφὴν πίνακος.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμον Τούρκον Γραμματέα ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσὴν εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ὁ Τούρκος Γραμματεὺς ἀπουσιάζει ὅπως καὶ πάντες οἱ Τούρκοι συναδέλφοι Βουλευταί. Ἐπομένως δὲν συντρέχει λόγος κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ ἀναγνωσθῆ εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος ὅπως ἡ ἔκθεσις ἀναγνωσθῆ εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ προχωρήσωμεν μετὰ τὴν ψήφισιν...

Ὁ κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀπλῶς ἤθελα νὰ ἀναφέρω διὰ τὰ πρακτικὰ τοῦ Σώματος τούτου εἰς τὸ μέλλον, ὅτι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἴσως εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ δι' ἓνα θέμα τόσο σοβαρὸν εἶναι ἡ πολιτικὴ γενικῶς κατάστασις ἢ ὅποια ὑπάρχει σήμερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως οἱ ἔντιμοι Γραμματεῖς προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν. Θὰ ἀρχίσωμεν διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ Πίνακος, ἢ δὲ μέθοδος τὴν ὅποιαν θὰ ἀκολουθήσωμεν θὰ εἶναι κατὰ κεφάλαιον.

Κεφάλαιον Αἱ ἕως Κεφάλαιον Αἱ 10 καὶ οὕτω καθεξῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ Δαπανῶν 1964. Κεφάλαιον Αἱ μέχρι Κεφάλαιον Αἱ 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ κείμενον τὸ ὁποῖον τίθεται ἐνώπιόν σας πρὸς ψήφισιν εἶναι ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς. Δηλαδὴ ψηφίζεται πρῶτα ἐπὶ τῆς βάσει τῶν τροποποιητικῶν εἰσηγήσεων καὶ ἐὰν ἀπορριφθοῦν αἱ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις τότε τίθεται εἰς ψηφοφορίαν τὸ κείμενον ὡς ἐστάλη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς διὰ τὸ Κεφάλαιον Αἱ μέχρι Κεφαλαίου Αἱ 10 :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀντίρρησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Αἱ 11 μέχρι Κεφάλαιον Αἱ 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Αἱ 21 μέχρι Κεφάλαιον Αἱ 30.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Αἱ 31 μέχρι Κεφάλαιον Αἱ 40.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Αἱ 41 μέχρι Κεφάλαιον Αἱ 50.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Αἱ 51 μέχρι Κεφάλαιον Αἱ 60.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Αἱ 61 μέχρι Κεφάλαιον Αἱ 70.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Αἱ 71 μέχρι Κεφάλαιον Αἱ 75.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

Ἡ ψηφίσις τοῦ νόμου θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον.

Ἐπειδὴ δυνάμει τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ Ἄρθρου 167 τοῦ Συντάγματος ἔχει συνταχθῆ Προϋπολογισμὸς τῆς Δημοκρατίας ἐν σχέσει πρὸς τὸ οἰκονομικὸν ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964 καὶ ἐγκριθῆ ὑπὸ τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου ὡς προνοεῖται ἐν αὐτῇ.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια, ἑβδομήκοντα χιλιάδας, ὀκτακοσίας ἑβδομήκοντα τέσσαρας λίρας δὲν νὰ βαρύνῃ τὸ Πάγιον Ταμεῖον διὰ τὴν χρῆσιν τῶν δώδεκα μηνῶν, οἵτινες λήγουν τὴν τριακοστὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ Δεκεμβρίου 1964, ὡς προνοεῖται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἢ Νόμου*

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαία ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην ἡμέραν τοῦ Δεκεμβρίου 1964, δι' ἧς δὲν ἔχει ἤδη γίνῃ πρόβλεψις ἢ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα τοιαύτη ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἢ οἰουδήποτε νόμου :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθῶς :—
—.. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ προοίμιον καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίθουν :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ προοίμιον καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

Ἄρθρον 2.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεῖσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Χρησιμοποίησις τοῦ περισσεύματος ὀρισμένων ἄρθρων πρὸς κάλυψιν ἐλλείμματος ἄλλων ἄρθρων ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐλῆξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις.

Παρακαλῶ ὅπως προβῶμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ἢ ὅποια θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρῶν Νόμος θὰ ἀναφέρεται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεῖσεως Πιστώσεως Νόμος τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς νόμον :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ὁ Προϋπολογισμὸς ἐγκρίνεται.

Ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν μεταπροσεχὴ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ :—

Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β—Ὁ περὶ Εἰδικεῖσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτυξεως) Νόμος τοῦ 1964.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Δυνάμει τῶν προνοιῶν τοῦ 76ου Ἄρθρου τοῦ Συντάγματος κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὠρα λήξεως 10.50 π.μ.)

* Ἰδὲ σελ. 1-187, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας τῆς 3ης Ἀπριλίου 1964 (Ἄρ. 1/64).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 20ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1964

("Ωρα Ένάρξεως 10.15 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Συμφώνως του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύσσω την Έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλούνται οι Έντιμοι Γραμματείς όπως διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Το Κεφάλαιον Α της ημερησίας διατάξεως περιέχει έρωτήσεις και άπαντήσεις.

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την άνάγνωσιν έρωτήσεων και των τυχόν άπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρωτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Οκτωβρίου 1963, ύποβληθείσα ύπό του έντιμου Βουλευτου περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ούμιτ Σουλεϊμάν, ληφθείσα την 18ην Οκτωβρίου 1963.

«Λόγω του ότι τό πόσιμον ύδωρ της κωμοπόλεως Λεύκας, της οποίας ό πληθυσμός ύπερβαίνει τάς 4 χιλιάδας, ήτο κατά τά τελευταία 3-4 έτη άνθυγιεινόν και άνεπαρκές, διότι οι σωλήνες ήσαν κατεστραμμένοι και τό σύστημα άκατάλληλον, δι' αυτόν τόν λόγον όταν παρεσκευάζετο ό Προϋπολογισμός του 1963 έτέθη εις αυτόν ποσόν £30,000 διά την ρύθμισιν του προβλήματος του ποσίμου ύδατος της κωμοπόλεως ταύτης.

Δεδομένου ότι—

(α) ούδέν ποσόν έχει δαπανηθή διά την λύσιν του ύδρευτικού προβλήματος της κωμοπόλεως Λεύκας, παρά τό γεγονός ότι εύρισκόμεθα πρός τό τέλος του δεκάτου μηνός του 1963 ; και

(β) δέν υπάρχει κονδύλιον εις τόν Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1964, όστις κατετέθη εις την Βουλην, παρακαλώ τόν άρμόδιον Υπουργόν να διαφωτίση την Βουλην ποιαι αι άπόψεις του όσον άφορά την λύσιν του έν λόγω έπείγοντος προβλήματος και τι προτίθεται να πράξη πρό της λήξεως του 1963 πρός τόν σκοπόν της ρυθμίσεως του έν λόγω έπείγοντος προβλήματος».

Άπάντησις υπό ημερομηνίαν 17ην Δεκεμβρίου 1963, του Υπουργου Έσωτερικών, εις έρώτησιν ύποβληθείσαν την 18ην Οκτωβρίου 1963, ύπό του έντιμου Βουλευτου περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ούμιτ Σουλεϊμάν.

«Όλαι αι άναγκαΐαι διοικητικά διευθετήσεις έχουν τώρα συμπληρωθή διά την ύδατοπρομήθειαν Λεύκας, ή δε εργασία πρόκειται να άρχισή έντός του τρέχοντος έτους.

Η καθυστέρησις οφείλεται εις την άναγκαιότητα να καταστή ή Λεύκα νομικόν σώμα διά να είναι εις θέσιν να ύπογράψη τά σχετικά έγγραφα διά την παραχώρησιν δανείου κ.λ.π. Τούτο έχει τώρα επιτευχθή διά της άνακηρύξεως της Λεύκας εις Συμβούλιον Άναπτύξεως».

Έντιμη κ. Πρόεδρε, ό Τουρκος Γραμματέυς άπουσιάζει και έπομένως δέν συντρέχει λόγος να άναγνωσθοϋν αι έρωτήσεις εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα, εάν ύπάρχουν άλλα έρωτήσεις παρακαλώ όπως προβήτε εις την άνάγνωσιν. Εάν δε παρουσιασθή οιοσδήποτε Τουρκος Βουλευτής ή Τουρκος Γραμματέυς τότε άποφασίζομεν άναλόγως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρωτησις ύπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, ύποβληθείσα ύπό του έντιμου Βουλευτου περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Η δι' οικιακούς σκοπούς ύδατοπρομήθεια του χωριου Τριμίκλινη από πολλού δέν είναι ικανοποιητική άλλ' είναι μάλλον άνθυγιεινή.

Τούτο έχει άναγνωρισθή εκ μερους των άρχών και έγέγοντο ένεργεια διά την παραχώρησιν κατά τόν συνήθη τρόπον των οικονομικών μέσων πρός έγκατάστασιν ικανοποιητικής ύδατοπρομηθείας.

Παρά ταυτα ούδεμία πρόοδος του ζητήματος έσημειώθη κατά τό 1963.

Δύναται τό άρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση την Βουλην εάν τό ούσιώδες τούτο ζήτημα τό όποϊόν έπηρεάζει ενα καλόν χωριόν της επαρχίας Λεμεσού θα λυθή κατ' εύχην έντός του 1964 ;»

Άπάντησις ύπό ημερομηνίαν 17ην Δεκεμβρίου 1963, του Υπουργου Έσωτερικών, εις έρώτησιν ύποβληθείσαν την 15ην Νοεμβρίου 1963, ύπό του έντιμου Βουλευτου περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Είναι γεγονός ότι ή ύδατοπρομήθεια του χωριου Τριμίκλινη δέν είναι ικανοποιητική όχι όμως και άνθυγιεινή. Διά την βελτίωσιν της ύδατοπρομηθείας ήτοιμάσθη σχέδιον ύπό του Τμήματος Υδάτων τό όποϊόν και ένεκρίθη ύπό των κατόικων, σχετική δε πρόνοια διά την εκτέλεσιν του είχε γίνει εις τόν Προϋπολογισμόν του 1963. Έπειδή όμως οι κάτοικοι του χωριου είχαν καθυστερήσεις συμποσουμένας εις £4,200 (τώρα άνερχόμεναι εις £5.866) διά διάφορα άλλα δάνεια παραχωρηθέντα εις αυτούς ύπό των Δανειστικων Έπιτρόπων διά κοινοτικά έργα, και επειδή ή πολιτική των Δανειστικων Έπιτρόπων είναι όπως μη παραχωροϋνται επιπρόσθετα δάνεια εις Κοινοτήτας αι όποϊαι καθυστεροϋν την άποπληρωμήν ήδη ύφισταμένων δανείων, ή εκτέλεσις του έργου έγκατελείφθη. Εις περίπτωσιν κατά την όποϊαν ήθελον καταβληθή αι καθυστερήσεις των ύφισταμένων δανείων τό έν λόγω έργον δυνατόν να εκτελεσθή έντός του 1965, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι τά διά τό 1964 εκτελεσθησόμενα έργα ύδατοπρομηθείας έχουν ήδη προγραμματισθή».

Έρωτησις ύπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, ύποβληθείσα ύπό του έντιμου Βουλευτου περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Ό δρόμος όστις συνδέει τό χωριόν Βουνι με τόν κεντρικόν δρόμον Κρασχωριών Λεμεσού εύρίσκεται από άμνημονεύτων χρόνων εις οικτράν κατάστασιν.

Παρακαλώ όπως τόν άρμόδιον Υπουργείον πληροφορήση την Βουλην εάν έστω και μετά παρέλευσιν ήδη μισού σχεδόν αιώνος θα διορθωθή και ασφαλτοστρωθή τέλος ό δρόμος ούτος, όστις ένώνει τόν κεντρικόν δρόμον Πλατρών-Λεμεσού με τόν κεντρικόν δρόμον Κρασχωριών Λεμεσού».

Άπάντησις ύπό ημερομηνίαν 17ην Δεκεμβρίου 1963, του Υπουργου Έσωτερικών, εις έρώτησιν ύποβληθείσαν την 15ην Νοεμβρίου 1963, ύπό του έντιμου Βουλευτου περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Είναι γεγονός ότι ή οδός Άγιου Άμβροσίου-Βουνίου-Κοιλανίου-Πέρα Πεδι είναι ζωτικής σημασίας διά τά έν λόγω χωρία και έχει ανάγκην βελτιώσεως. Πρός τόν σκοπόν τούτον έχει γίνει πρόνοια εις τόν Προϋπολογισμόν Άναπτύξεως του 1964 διά ποσόν £10,000 διά την ασφαλτόστρωσιν της οδου από Πέρα Πεδι μέχρι Κοιλανίου. Έλπίζεται ότι μελλοντικώς θα καταστή δυνατή ή παροχή περαιτέρω πιστώσεων διά την συμπλήρωσιν του όλου έργου».

Έρωτησις ύπό ημερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, ύποβληθείσα ύπό του έντιμου Βουλευτου περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Ό δρόμος που οδηγεί από τόν Κάτω Άμίαντον εις τό Πελέντρι παραμένει χωρίς ασφαλτον και εύρίσκεται εις κακήν κατάστασιν.

Τό Πελέντρι είναι από τά μεγαλύτερα χωρία της επαρχίας Λεμεσού με σημαντικήν κίνησιν τροχοφόρων όχημάτων.

Παρακαλώ όπως τόν άρμόδιον Υπουργείον πληροφορήση την Βουλην εάν και τότε πρέπει να έλπίζεται ότι θα διορθωθή και ασφαλτοστρωθή ή οδική αυτή άρτηρία».

*Απάντησις υπό ημερομηνίαν 17ην Δεκεμβρίου 1963, του Υπουργού Έσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 15ην Νοεμβρίου 1963, υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Είναι γεγονός ότι η οδός ήτις οδηγεί από τον Κάτω Αμίαντον εις τὸ Πελέντρι χρειάζεται βελτίωσιν καὶ πιθανῶς ἀσφαλτόστρωσιν. Διὰ τὴν ἀσφαλτόστρωσιν τῆς ἐν λόγω οδοῦ ἀπαιτεῖται ποσὸν £26.000. Ἡ οδὸς αὕτη ἐξυπηρετεῖ τὴν Κοινότητα τοῦ χωρίου Πελέντρι τῆς ὁποίας ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 2.294 ἢ δὲ τροχαία ἡ ὁποία ἡμερησίως χρησιμοποιοῦν ταύτην εἶναι σημαντικὴ. Ἐτησίως δαπανᾶται ὑπὸ τῆς Διοικήσεως ἱκανοποιητικὸν ποσὸν διὰ τὴν συντήρησιν τῆς οδοῦ αὐτῆς. Ἡ ἀσφαλτόστρωσις ὅμως ταύτης θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῶν διαθέσιμων χρημάτων εἰς τὸ μέλλον καὶ τὴν προτεραιότητα ἣτις θὰ δοθῇ εἰς αὐτὴν ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας οδοὺς ἀρτηρίας».

*Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 29ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ έντιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ην Νοεμβρίου 1963.

«Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, διατὶ δὲν ἐγίνε δεκτὴ ἡ πρότασις τῶν Συντεχνιακῶν ὀργανώσεων τῶν Κυβερνητικῶν ἐργατῶν, ὅπως ἡ ἀνέγερσις τῶν κτιρίων εἰς τὸν ἀερολιμένα Λευκωσίας ἀνατεθῇ εἰς τὰ Δημόσια Ἔργα, δεδομένου ὅτι ἡ πρότασις αὕτη συνωδεύετο ἀπὸ διαβεβαίωσιν τῶν συντεχνιακῶν ὀργανώσεων, ὅτι ἀναλαμβάνουν δέσμευσιν ὅπως ἡ ἐκτελεσθησομένη ἐργασία μὴ ὑστερήσῃ ποιοτήτα καὶ μὴ ὑπερβαίῃ εἰς δαπάνας οἰανδήποτε ἄλλην ἐργασίαν προσφερθησομένην ὑπὸ ἄλλου προσφοροδότη, καὶ λαμβανομένου ἐπιπλέον ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ ἀρμόδιον Τμήμα Δημοσίων Ἔργων ἀπολύει ἐργάτας λόγῳ ἑλλείψεως ἐργασίας».

*Απάντησις υπό ημερομηνίαν 17ην Δεκεμβρίου 1963, τοῦ Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ερώτησιν υποβληθείσαν τὴν 30ην Νοεμβρίου 1963, ὑπὸ τοῦ έντιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Τὸ Τμήμα Δημοσίων Ἔργων δὲν δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν οἰκοδόμησιν τῶν νέων κτιρίων τοῦ Ἀερολιμένος Λευκωσίας διὰ τοὺς κάτωθι λόγους :

- (α) Τὸ Τμήμα δὲν διαθέτει ὅλον τὸν ἀπαιτούμενον μηχανικὸν ἐξοπλισμὸν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν νέων κτιρίων, θὰ ἦτο δὲ ἄσκοπον καὶ ἀντιοικονομικὸν διὰ τὸ Τμήμα νὰ προμηθευθῇ τὸν ἐξοπλισμὸν αὐτὸν εἰδικῶς διὰ τὸ ἔργον τοῦτο
- (β) Λόγῳ τῶν ὑφισταμένων διοικητικῶν καὶ λογιστικῶν διατυπώσεων τῶν ἀκολουθουμένων ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν προμήθειαν ὑλικῶν καὶ ἐξοπλισμοῦ, δημιουργοῦνται πλείστα ὅσα καθυστερήσεις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐργῶν ἀντιθεμένων εἰς Κυβερνητικὰ Τμήματα καὶ
- (γ) Τὸ Τμήμα δὲν διαθέτει τὸ ἀπαιτούμενον προσωπικὸν διὰ νὰ ἀναποκριθῇ ἐπαρκῶς καὶ ἱκανοποιητικῶς εἰς ἔργον τοιοῦτου μεγέθους ὡς εἶναι τὰ νέα κτίρια τοῦ Ἀερολιμένος, δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ 1964 τὸ Τμήμα θέλει ἐπιφορτισθῆ μὲ ἄλλα προγραμματισθέντα οἰκοδομικὰ ἔργα συνολικῆς δαπάνης πέραν τῶν £400.000».

*Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 29ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ έντιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ην Νοεμβρίου 1963.

«Ἐκ τοῦ ἐργοστασίου Σ.Ε.Τ.Ε. εἰς Λευκωσίαν ἐκχύνονται καὶ λιμνάζουν ἀκάθαρτα ὕδατα, τὰ ὁποία δημιουργοῦν ἐστίας ὄχληρῶν καὶ βλαβερῶν ἀναθυμιάσεων προκαλουμένου οὕτω σοβαρωτάτου κινδύνου διὰ τὴν ὑγίαν τῶν κατοικῶν τῆς περιοχῆς καὶ ὀλοκλήρου τῆς Λευκωσίας.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς αὐτὴν τὴν ἀφόρητον κατάστασιν ;»

*Απάντησις υπό ημερομηνίαν 17ην Δεκεμβρίου 1963, τοῦ Υπουργοῦ Έσωτερικών, εἰς ερώτησιν υποβληθείσαν τὴν 30ην Νοεμβρίου 1963, ὑπὸ τοῦ έντιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου.

«Ὡς γνωστὸν αἱ κυριώτεραι πόλεις τῆς Νήσου, ἰδιαίτερος ὅμως ἡ πρωτεύουσα τῆς ὁποίας ἐν μέγα μέρος ἔχει οἰκοδομηθῇ ἐπὶ ἀργιλλώδους ἐδάφους ἀντιμετωπίζουν σήμερον ὀξὺ τὸ πρόβλημα τῆς ἀποχετεύσεως ὀμβρίων καὶ ἀκαθάρτων ὕδατων.

Διάφοροι μελέται πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τούτου ἐγένοντο εἰς τὸ παρελθόν, οὐχ ἦττον ὅμως αἱ προταθεῖσαι λύσεις ἐγκατελείφθησαν ὡς ἀνεφάρμοστοι.

Τὸ Ὑπουργεῖον Έσωτερικών, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν Οἰκῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ μετὰ τοῦ Ὄργανισμοῦ Διεθνούς Ὑγείας, μέσω τοῦ ἐν Κύπρῳ Ἀντιπροσώπου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, μελετᾷ ἐπισταμένως τὸ σοβαρὸν τοῦτο πρόβλημα, ἐπιδιώκων ταχεῖαν εἰσαγωγὴν ἐνὸς πλήρους καὶ τελείως συγχρονισμένου ἀποχετευτικοῦ συστήματος. Αἱ σχετικαὶ μελέται ἀναμένονται, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξὺ λαμβάνονται τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὸν μετριασμὸν τῆς ὑπαρχούσης ὀχληρίας.»

*Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 12ην Δεκεμβρίου 1963 υποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ έντιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμητῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Δεκεμβρίου 1963.

«Ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια ἐγένοντο μελέτες καὶ ἐτοιμάζοντο σχέδια γιὰ τὴν κατασκευὴ ὕδατοφράκτη στὴν περιοχή Ἰκλιήδρος Ἐπαλιχωρίου. Ἐπεξεργασία αὐτῶν τῶν σχεδίων ἐγίνε ἐπίσης μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Μὲ βάση αὐτὰ τὰ σχέδια ὁ ὕδατοφράκτης αὐτός θὰ ἐστοίχιζε περίπου 70 χιλιάδες λίρες καὶ θὰ ἀρδευε κάθε χρόνο 1.200 περίπου σκάλες γῆς, πράγμα ποῦ θὰ συνέβαλλε στὴν αὐξηση τῆς παραγωγῆς τῆς κοινότητος στὸ τριπλάσιο περίπου.

Ὑπῆρχαν ὑποσχέσεις ὑπευθύνων τοῦ Ἀρδευτικοῦ Τμήματος ὅτι ὁ ὕδατοφράκτης αὐτός θὰ συμπεριλαμβάνετο στὸν προϋπολογισμὸ ἀνάπτυξης τοῦ 1964.

Ὅμως στὸν προϋπολογισμὸ ἀνάπτυξης τοῦ 1964 δὲν συμπεριλαμβάνεται αὐτός ὁ ὕδατοφράκτης.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ γιὰτὶ δὲν ἔχει συμπεριληφθῇ ἡ κατασκευὴ τοῦ ὕδατοφράκτη στὸ Παλιχωρί στὸν προϋπολογισμὸ ἀνάπτυξης τοῦ 1964 καὶ πότε θὰ προωθηθοῦν τὰ σχέδια γιὰ τὴν κατασκευὴν του ;»

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγκη τῶν ἐρωτήσεων ἐπερματίσθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ τώρα εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἔργασία. Πρόκειται περὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1964.

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἑκθεσις τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, δηλαδὴ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ ἀναγνώσῃ.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964.»

Αἱ Ἐπιτροπαὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ συνίσταντο ἐκ τῶν ἀκολουθῶν μελῶν :

Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος, Στέλιος Μιχαηλίδης Νεπίλ Ναπῆ Ὁρχάν Ἰμπραχίμη Γιάγκος Ποταμίτης Κεμάλ Ντενίς Γεώργιος Τζιρκώτης Ἰωσήφ Γιαμάκης	Ἐπιτροπὴ Προϋπολογισμοῦ, Παναγιώτης Τουμαζῆς, Πρόεδρος, Ἀχμέτ Μιχάτ Πεπερόγλου Ἰωσήφ Γιαμάκης Ἀνδρέας Ζιαρτίδης Βάσος Λυσαριδῆς Ὀμίτ Σουλεϊμάν Δάφνης Παναγίδης Ραματάν Τζεμίλ Γεώργιος Τομπάζος Τίτος Φάνος
--	---

Τό περί ου ό λόγος Νομοσχέδιον κατετέθη εις την Βουλήν την 4ην Νοεμβρίου 1963, και δημοσιεύθη εις την υπ' άρ. 288 και ημερομηνίαν 21ην Νοεμβρίου 1963 επίσημον 'Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Αι δύο 'Επιτροπαι συνεκρότησαν 14 συνεδριάσεις κατά τους μήνας Νοέμβριον και Δεκέμβριον του 1963 και 'Ιανουάριον του 1964, κατά την διάρκειαν των οποίων διεξήχθη λεπτομερής συζήτησις επί του Προϋπολογισμού 'Αναπτύξεως. Ο 'Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων, ό Διευθυντής του Γραφείου Προγραμματισμού, ό Λειτουργός επί του Προϋπολογισμού, καθώς και ό Διευθυντής και έτεροι Λειτουργοί διαφόρων 'Υπουργείων και Κυβερνητικών Τμημάτων παρέστησαν εις διαφόρους συνεδριάσεις των 'Επιτροπών και παρέσχον εξηγήσεις και λεπτομερή στοιχεία έν σχέσι με διάφορα ποσά διαλαμβανόμενα εις τον Προϋπολογισμόν 'Αναπτύξεως.

Αι 'Επιτροπαι επιθυμούν να αναφέρουν τα ακόλουθα :

(1) Η ειδικείσις πιστώσεως εκ του Ταμείου 'Αναπτύξεως δια το 1964 άνέρχεται εις £7.718.037, αλλά το σύνολον της δαπάνης δια σκοπούς ανάπτυξεως άνέρχεται εις £13.054.537. Το άνωτέρω ποσόν των £13.054.537 αποτελείται εκ των ακόλουθων :

Ειδικείσις Πιστώσεως εκ του Ταμείου 'Αναπτύξεως	7.718.037
'Εκ των επί των Δανείων 'Επιτρόπων	1.220.000
'Εξ άλλων 'Εσωτερικών Πηγών	1.294.000
'Εκ της 'Αμερικανικής Βοηθείας (Δ.Ν.480)	55.500
'Εξ 'Αλλων 'Εξωτερικών Πηγών	2.767.000
'Ολικόν	£13.054.537

Το ποσόν τούτου δύναται να συγκριθῆ λίαν εύνοϊκά μετά του συνολικού ποσού της προϋπολογισθείσης δαπάνης ανάπτυξεως δια το 1963 ήτις ανήλθεν εις £11.828.816.

(2) Αι 'Επιτροπαι προέβησαν εις έτέραν σύγκρισιν, τούτέστιν μεταξύ του χορηγουμένου ως ειδικευθείσης πιστώσεως ποσού δια το 1964 και των πραγματικών ποσών άτινα εδραστηρίθησαν εκ των χορηγηθέντων ως ειδικευθεισών πιστώσεων κατά τα έτη 1961 και 1962 και του αναθεωρηθέντος προϋπολογισμού δια το 1963. Παρατίθεται ό ακόλουθος συγκριτικός Πίναξ :

Πραγματική δαπάνη 1961	£2.587.413
Πραγματική δαπάνη 1962	£4.691.105
'Αναθεωρηθείς Προϋπολογισμός του 1963	£5.102.849

Οι ως άνω άριθμοι δεικνύουν ότι τα δαπανώμενα άπό έτους εις έτος ποσά δια σκοπούς ανάπτυξεως της Δημοκρατίας άνέρχονται βαρυνθόν. Αι 'Επιτροπαι επιθυμούν να εκφράσουν την εκτίμησιν των δια τας προσπάθειας της Κυβερνήσεως, ελπίζον δε ότι αι ίδια προσπάθειαι θα συνεχισθούσι και κατά τα επόμενα έτη, ούτως ώστε κατά το τέλος της πενταετούς περιόδου (1962-1966) να πραγματοποιηθῆ το άνώτατον ποσοστόν των σχεδίων και στόχων των αναφερομένων εις το πενταετές σχέδιον προς όφελος της οικονομίας της Δημοκρατίας.

(3) Εις την περυσινήν των εκθεσιν αι 'Επιτροπαι άνέφερον ότι άριθμός προγραμματισθέντων σχεδίων δια το 1962 δέν κατέστη δυνατόν να συμπληρωθῆ ή εκτελεσθῆ και εξέφρασαν την έλπίδα ότι τούτο δέν θα συνέβαινε κατά το 1963. Κατά την εξέτασιν του Προϋπολογισμού 'Αναπτύξεως δια το έτος 1964 παρετήρηθη και πάλιν ότι καιτοι ή κατάστασις κατά το 1963 δεικνύει σημαντικήν βελτίωσιν όσον άφορῆ την εκτέλεσιν σχεδίων, έν τούτοις άριθμός σχεδίων προγραμματισθέντων δια το 1963 δέν κατέστη δυνατόν να συμπληρωθῆ ή εκτελεσθῆ διαρκούντος του έτους.

Αι 'Επιτροπαι επιθυμούν να εκφράσουν την έλπίδα ότι θα καταβληθῆ υπό της Κυβερνήσεως πάσα δυνατή προσπάθεια ώστε ή εκτέλεσις των έν τῷ Προϋπολογισμῷ του 1964 διαλαμβανόμενων σχεδίων να πραγματοποιηθῆ.

Κατά την εξέτασιν του Προϋπολογισμού αι 'Επιτροπαι παρετήρησαν ότι καιτοι ή Βουλή ενημερώνεται επί του αναθεωρηθέντος δια το προηγούμενον έτος προϋπολογισμού και επί της πραγματοποιηθείσης κατά το πρό αύτου έτος δαπάνης, έν τούτοις ούδεμία πληροφορία παρέχεται εις

αυτήν αναφορικώς προς την πραγματοποιηθείσαν δαπάνην ή των αναθεωρηθέντα προϋπολογισμόν εκ χρηματοδοτήσεων γενομένων εξ άλλων πηγών, ήτοι εκ των επί των Δανείων 'Επιτρόπων και εξ άλλων έσωτερικών ή εξωτερικών πηγών. Τούτο καθιστῆ αδύνατον δια τας 'Επιτροπας να καταλήξουν εις όρθα συμπεράσματα ως προς την κατ' έτος πραγματοποιουμένην δαπάνην.

Κεφάλαιον 1Δ.—'Επιτροπή Προγραμματισμού.

Εις την προγενεστέραν αυτών εκθεσιν αι 'Επιτροπαι υπεγράμμισαν την σημασίαν του Γραφείου τούτου έφ' όσον τούτο λειτουργεί άπολεσματικώς. Αι 'Επιτροπαι κατά την εξέτασιν του Προϋπολογισμού 'Αναπτύξεως του 1964 έλαβον υπό σημείωσιν τον υπό του Γραφείου τούτου διαδραματισθέντα σημαντικόν ρόλον εις την επιτελεσθείσαν έργασίαν πρό της παρουσιάσεως εις το σχέδιον Προϋπολογισμού ένώνπιον της 'Επιτροπής Προγραμματισμού.

Αι 'Επιτροπαι ήσθάνθησαν μεγάλην ικανοποίησιν πληροφορηθείσαι ότι το Γραφείον τούτο θα ένισχυθῆ κατά τρόπον ώστε να δύναται να άσκη τὰ καθήκοντά του άπολεσματικώτερον, ειδικώτερον δε ότι θα συσταθῆ κλάδος έλέγχου της άποδοτικότητος εις τον όποιον θα ανατεθῆ το έργον επιτηρήσεως της έπαρκούς εκτελέσεως των σχεδίων ανάπτυξεως.

Κεφάλαιον 2Δ.—'Ανάπτυξις 'Υδάτων και Κεφάλαιον 3Δ.—Χρήσις 'Υδατος.

Το προϋπολογισθέν όλικόν ποσόν δι' 'Ανάπτυξιν 'Υδάτων εις το Κεφάλαιον 2Δ και Χρήσιν 'Υδατος εις το Κεφάλαιον 3Δ είναι £1.997.742 και £168.280 αντίστοιχως. 'Εάν προστεθούσι τα ποσά των £400.000 και £55.000 τα παραχωρούμενα αντίστοιχως υπό των επί των Δανείων 'Επιτρόπων και της 'Αμερικανικής Βοηθείας Δ.Ν. 480, ή δια το 1964 προβλεπομένη όλική δαπάνη ανάπτυξεως θα άνέλθη εις £2.453.242.

Αι 'Επιτροπαι επιθυμούν να εκφράσουν την εκτίμησιν των δια την διάθεσιν του άνωτέρω ποσού, λόγω του ότι ή ανάπτυξις υδάτων είναι εις εκ των τομέων εις τον όποιον αποδίδεται ύψιστη σημασία. 'Ανευ της ανάπτυξεως υδάτων και της καταλλήλου χρήσεως του υδατος δέν δύναται να υπάρξῃ ανάπτυξις εις τους τομείς της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, ούτε και δύναται να επιτευχθῆ ό βασικός σκοπός του πενταετούς προγράμματος ανάπτυξεως, τούτέστι η αύξησις του άκαβαρίστου έθνικού προϊόντος μας.

Αι 'Επιτροπαι παρετήρησαν μεθ' ικανοποιήσεως ότι εις το άρθρον 8 του Κεφαλαίου 2Δ «Μεγάλα 'Αρδευτικά Έργα» έχει περιληφθῆ συμβολική πρόνοια εκ £10.000 δια προκαταρκτικά έργα εις τον ύδατοφράκτιν 'Αλάσσης. Αι 'Επιτροπαι θεωρούσι το έργον τούτο ως έν των σπουδαιότερων—άν μη το σπουδαιότερον—εις την προσπάθειαν ανάπτυξεως των υδάτων της χώρας μας, και δια τον λόγον τούτον προτρέπουν την Κυβέρνησιν όπως έπισπεύσῃ τας άναγκαίας μελέτας και ύπολογισμούς. Η άποπεράτωσις του έργου τούτου θα συμβάλῃ τὰ μέγιστα εις σημαντικήν αύξησιν της γεωργικής παραγωγής εις μίαν εύφορωτάτην περιοχίην.

Αι επιτροπαι, έν τῇ επιθυμία των όπως εξακριβώσουν την επιτελεσθείσαν πρόοδον εις τα σχέδια ανάπτυξεως υδάτων, προέβησαν εις σύγκρισιν των πραγματοποιηθεισών δαπανών κατά τα έτη 1962-1963 και των περιληφθεισών εις τον Προϋπολογισμόν του 1964 προς το σύνολον των δια το πενταετές πρόγραμμα καθορισθεισών δαπανών. Παρατίθεται κάτωθι συγκριτικός πίναξ :

(1) Πραγματοποιηθείσαι δαπάναι κατά το 1962	£844.047
(2) 'Αναθεωρηθείς Προϋπολογισμός δια το έτος 1963, πλέον χρηματοδοτήσεως από τους επί των Δανείων 'Επιτρόπους και άλλας πηγάς	£1.694.954
(3) Προτεινομένη δαπάνη δια το 1964	2.453.242
'Ολικόν	£4.992.243

Οι καθορισθέντες στόχοι εις τὸ Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικῆς Ἀναπτύξεως εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

(1) Δι' ὕδατοφράκτας	10.000.000
(2) Δι' ὕδατοπρομήθειαν	4.000.000
(3) Δι' ὑδρολογικὰς ἐρεῦνας	2.000.000
Ὀλικὸν	£16.000.000

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι διαρκούντων τῶν ὑπολειπομένων 2 ἐτῶν τοῦ Προγράμματος δεόν νὰ ἐπισπευθοῦν αἱ καταβαλλόμεναι προσπάθειαι εἰς τὸν ἄκρως σημαντικὸν τομέα ἀναπτύξεως.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν ἐπισταμένως τὸ ζήτημα τῆς χρήσεως ὕδατος καὶ κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι διὰ τοῦ ὑφισταμένου συστήματος ἀρδεύσεως γίνεται μεγάλη σπατάλη ὕδατος. Τοῦτο ἀποτελεῖ λίαν σοβαρὸν ζήτημα λόγῳ τῆς μεγάλης ἐν Κύπρῳ ἐλλείψεως ὕδατος, αἱ Ἐπιτροπαὶ δὲ εἰσποιοῦνται ὅπως ἡ Κυβέρνησις προβῇ εἰς λήψιν ἀμέσων μέτρων διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς χρήσεως ὕδατος καὶ διαφώτιση τὸ κοινὸν σχετικῶς μετὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ ὑφισταμένου ἀρδευτικοῦ συστήματος.

Κεφάλαιον 4Δ.—Γεωργία καὶ 5Δ.—Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν.

Κατὰ τὴν μελέτην τῶν Κεφαλαίων 4Δ Γεωργία καὶ 5Δ Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν αἱ Ἐπιτροπαὶ ἀπεφάσισαν ὅπως ὑπογραμμίσουν εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθεσίαν τῶν τῆν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἀποδίδουν εἰς ἀγροτικά ἔργα ἀναπτύξεως, εἰδικώτερον δὲ εἰς ἔργα ἀποσκοποῦντα εἰς τὴν ἐξημέρωσιν γαιῶν, τὸν ἀναδασμὸν τῆς γῆς καὶ διατήρησιν τοῦ ἐδάφους ὡς καὶ εἰς πειράματα, ἐρεῦνας καὶ τεχνικὴν βοήθειαν καὶ συμβουλὰς πρὸς τοὺς γεωργούς.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν ὅτι τὸ Τμήμα Γεωργίας εἶναι σήμερον καλύτερον ἐπηνδρωμένον δι' ἄκρως προσοντούχου καὶ ἐκπαιδευμένου προσωπικοῦ, κατὰ συνέπειαν δὲ ἕκαστος ἀναμένει σήμερον παρὰ τοῦ Τμήματος τούτου τὴν παροχὴν πολὺ μεγαλυτέρας πρακτικῆς βοηθείας καὶ συμβουλῶν πρὸς τοὺς ἀγρότας. Εἶναι γενικῶς παραδεξιμὸν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν βοήθειαν ταύτην καὶ τὰς παρεχομένας εἰς τοὺς ἀγρότας συμβουλὰς, ὅτι πολλὰ ἐπιτελέσθησαν κατὰ τὸ 1963, εἶναι ὅμως ἐπίσης ἀληθές ὅτι πολλὸν περισσότερον χρειάζονται νὰ γίνουιν εἰσέτι εἰς τὸν τομέα τούτον. Αἱ Ἐπιτροπαὶ προτρέπουν τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς ὅπως μεριμνήσουν ὥστε πάντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑπάλληλοι νὰ συνεχίσουν τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ ἐρευνητικὸν ἔργον τῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ διατηροῦν ταύτοχρόνως ἐπαφὴν μετὰ τῶν γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων καὶ διαβιβάζουν πρὸς αὐτοὺς πᾶν χρησιμὸν ἐκ πειραμάτων καὶ ἐρευνῶν ἐξαχθέν συμπέρασμα καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ βοηθοῦν καὶ συμβουλεύουιν τούτους.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ ὑποδέχονται εὐμένως τὴν ὑπὸ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Κεφαλαίου 4Δ «Βελτίωσις Κυβερνητικῶν Γαιῶν» γενομένην πρόνοιαν διὰ £20.000 καὶ ἐκφράζουν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ διορισθεῖσα Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῆς μελλοντικῆς ἀξιοποιήσεως κυβερνητικῶν γαιῶν θὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς ἄνευ καθυστέρησεως.

Κεφάλαιον 6Δ.—Κτηνοτροφία καὶ Κεφάλαιον 7Δ.—Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι.

Ἡ σημασία τῆς κτηνοτροφίας ἐτονίσθη ἐπανεπιλημμένως ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν. Εἰς τὴν περυσινήν αὐτῶν ἐκθεσίαν αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐτόνισαν τὴν ἀνάγκην ἐπανδρώσεως τῶν δύο τούτων ὑπηρεσιῶν δι' ἐπαρκούς καὶ προσοντούχου προσωπικοῦ. Τοῦτο δὲν ἐγένετο εἰσέτι, ἀλλ' αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐπληροφορήθησαν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο μελετᾶται ἐπείγοντως καὶ ἐνδελεχῶς ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς διορισθείσης πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὑπὸ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Κεφαλαίου 6Δ «Γαλακτοκομικὴ Ἐπαυλις Μόρφου» καὶ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ Κεφαλαίου 6Δ «Εἰσαγωγή Ζώων» προβλέπεται συνολικὸν ποσὸν £34.600. Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐγκρίνουσιν τὴν δαπάνην αὐτήν, πιστεύουσιν ὅμως ὅτι τὰ μέτρα ταῦτα ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς γάλακτος δεόν νὰ συμπληρωθοῦν δι' ἑτέρων προστατευτικῶν μέτρων, εἰδικώτερον δὲ διὰ μέτρων περιοριζόντων τὴν εἰς

μεγάλας ποσότητας εἰσαγωγῆν κονιοποιημένου γάλακτος, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται σήμερον ἐκτεταμένως εἰς τὴν παρασκευὴν γαλακτικῶν προϊόντων (παγωτῶν, ζινόγαλα, κ.λ.π.) καὶ τὸ ὁποῖον ἐκτοπίζει τὸ ἐπιτοπίως παραγόμενον γάλα.

Κεφάλαιον 8Δ.—Ἀνάπτυξις Δασῶν.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐκτιμοῦν τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν πρόοδον κατὰ τὰ ἔτη 1962 καὶ 1963 διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν στόχων τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως.

Ὑπὸ τὸ ἄρθρον 9 προβλέπεται ποσὸν £26.000 διὰ τὴν ἀγορὰν μηχανημάτων καὶ ἐξοπλισμοῦ διὰ τὸν Ὑλοχρηστικὸν Σταθμὸν Μόρφου. Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐγκρίνουσιν τὴν δαπάνην αὐτήν καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ὑπομνήσουν εἰς τὸ οἰκτεῖον Ὑπουργεῖον καὶ τὴν Κυβέρνησιν τὴν περυσινήν τῶν εἰσήγησιν ὅτι ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ ἐν λόγω σταθμοῦ ἔδει νὰ συμπληρωθῇ ἄνευ καθυστέρησεως διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως μηχανημάτων ζηράσεως ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ ποιότης τῆς ζυλείας μας δὲν δύναται νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ἀπαιτούμενα ἐπίπεδα.

Κεφάλαιον 9Δ.—Ἀνάπτυξις Ἀλιείας.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ παρατήρησαν ὅτι ἡ ἐφετηρὴ πρόνοια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀλιείας εἶναι £31.688. Ὁ ἀναθεωρηθεὶς Προϋπολογισμὸς τοῦ 1963 διελάμβανε πρόνοιαν διὰ £12.920, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1962 οὐδεμία δαπάνη ἐγένετο. Αἱ Ἐπιτροπαὶ πιστεύουσιν ὅτι οἱ ὡς ἄνω ἀριθμοὶ εἶναι πολὺ χαμηλοὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ποσὸν τῶν £400.000, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸν στόχον τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως. Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐκφράζουν τὴν ἐλπίδα ὅτι κατόπιν τῆς ὑπὸ ἐπιμεριωμένων γενομένης εἰδικῆς ἐρεύνης καὶ τῆς νῦν διεξαγομένης μελέτης τὸ ἔργον τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀλιείας θὰ ἐπισπευθῇ.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἔχουν περαιτέρω τὴν γνώμην ὅτι ἡ ὑφισταμένη ἐν σχέσει μετὰ τὴν σπογγαλιαν νομοθεσία εἶναι ἀδικος καὶ δὲν ὑποβοηθεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας αὐτῆς, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσποιοῦνται ὅπως ἡ νομοθεσία αὕτη τύχῃ ἐπανεξετάσεως διὰ νὰ καταστῇ ὑποβοηθητικὴ εἰς τὸν τομέα τούτον τῆς βιομηχανίας.

Κεφάλαιον 11Δ.—Ἐμπόριον καὶ Βιομηχανία.

Ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον τοῦτο ὑπάρχει συνολικὴ πρόνοια διὰ £179.620. Σχεδὸν 50% τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ διατεθῇ διὰ σκοποῦς διαφημίσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐγκρίνουσιν τὴν δαπάνην αὐτήν, ὁ βασικὸς σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ καταστήσῃ γνωστὰ τὰ προϊόντα μας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐπιθυμοῦν ὅμως νὰ τονίσουν τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς τῆς διαφημίσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου δὲν θὰ εἶναι οἷα ἀναμένοντα ἐὰν οἱ παραγωγοί, οἱ ἐξαγωγεῖς καὶ αἱ ἀρμοδίαι Κυβερνητικαὶ ἀρχαὶ ὑποτιμῶσιν τὸν παρῶν τῆς ποιότητος ὡς καὶ ἐκείνον τῆς καλῆς καὶ καταλλήλου συσκευασίας.

Ὁ κ. Ἀνδρέας Ζιαρτίδης διετύπωσεν ἐπιφυλάξεις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Κεφαλαίου 11Δ.—«Ἐπέκτασις Ξένων Ἐπενδύσεων εἰς Κύπρον».

Κεφάλαιον 12Δ.—Μεταλλεῖα.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Κεφαλαίου τούτου αἱ Ἐπιτροπαὶ ἔλαβον σχετικὰς πληροφορίες ἐν σχέσει μετὰ τὰ ἐν Κύπρῳ ὑπάρχοντα μεταλλεῖα. Κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης τοῦ θέματος τῶν μεταλλείων αἱ Ἐπιτροπαὶ ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι ἡ Κυβέρνησις δεόν νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν διεξαγωγὴν γεωλογικῆς ἐπισκοπῆσεως ἐν Κύπρῳ πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξευρέσεως νέων μεταλλείων, λόγῳ τοῦ ὅτι ὑπάρχει πιθανότης ὠρισμένα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μεταλλευμάτων νὰ ἐξαντληθοῦν ἐν τῷ ἐγγύς μέλλοντι.

Λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ μεταλλευτικὴ βιομηχανία διαδραματίζει σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς Δημοκρατίας, αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐπιθυμοῦν νὰ τονίσουν τὴν ἀνάγκην λήψεως τῶν ἀναγκαίων μέτρων διὰ τὴν ἀναζήτησιν νέων μεταλλείων.

Κεφάλαιον 13Δ.—Τουρισμός.

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν διαφόρων ἄρθρων τοῦ ὡς ἄνω Κεφαλαίου καὶ τῶν εἰς ταῦτα ἀντιστοίχων ποσῶν, αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκφράσουν τὴν ἐκτίμησιν τῶν διὰ τὸ ὑπὸ

της Κυβερνήσεως επιτελεσθέν έργων εις τόν τομέα του Τουρισμού. Εκ του αριθμού των επισκεφθέντων την Κύπρον κατά τό 1963 περιηγητών καθίσταται σαφές ότι τα δαπανηθέντα εν σχέσει με τό Κεφάλαιον τούτο ποσά διεδραμάτισαν σημαντικών ρόλων. Ως υπεγραμμίσθη εις την τελευταίαν αὐτῶν ἔκθεσιν, αἱ Ἐπιτροπαί πιστεύουν ὅτι ὁ Τουρισμός δύναται νά διαδραματίσῃ σπουδαιότατον ρόλον εις τήν οἰκονομίαν τῆς Δημοκρατίας, ἐλπίζουν δέ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θά συνεχίσῃ ἐπὶ μεγαλυτέρας ἀκόμη κλίμακος τό ἔργον τῆς διαφημίσεως καί προωθήσεως τοῦ τουρισμοῦ τῆς Νήσου.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης διετύπωνεν ἐπιφυλάξεις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 11 «Χίλιτον, Σχέδια Ξενοδοχείου».

Κεφάλαιον 15Δ.—Λιμένες.

Κατά τήν συζήτησιν τοῦ Κεφαλαίου τούτου αἱ Ἐπιτροπαί παρετήρησαν ὅτι ὑπό τό Ἄρθρον 2 «Ἀνάπτυξις Λιμένων Λεμεσοῦ καί Λάρνακος» γίνεται πρόνοια διὰ £100.000 διὰ τήν κατασκευήν τῶν λιμένων Λεμεσοῦ καί Λάρνακος.

Κατόπιν προεκτικῆς καί ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως τοῦ θέματος, αἱ Ἐπιτροπαί ἔχουν τήν γνώμην ὅτι ἐφ' ὅσον δέν υπάρχουν εἰσέτι τελικά σχέδια διὰ τοὺς δύο αὐτοὺς λιμένας, τό ποσόν τοῦτο δέν πρέπει νά δαπανηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθῶν πρός μελέτην πλήρεις λεπτομέρειαι τῶν σχεδίων καί ἡ διὰ τὰ ἔργα ταῦτα καταβληθεῖσα δαπάνη, ὡς ἐκ τούτου δέ εἰσηγοῦνται ὅπως τό κοινόδιον τοῦτο σημειωθῇ διὰ δύο σταυρῶν (+ +) με σχετικῆν σημειώσιν ὅτι οὐδεμία δαπάνη θά καταβληθῇ μέχρις ὅτου ὑποβληθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τῶν σχεδίων εις τήν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καί ληφθῇ ἡ ἐγκρισίς τῆς Βουλῆς.

Κεφάλαιον 18Δ.—Πολοδομία καί Οἰκισίς.

Κατά τήν ἐξέτασιν τοῦ Κεφαλαίου τούτου αἱ Ἐπιτροπαί ἀντελήφθησαν ὅτι εἰς τό Ἄρθρον 1 «Σχέδιον Οἰκίσεως Χαμηλοῦ Κόστους» ὑπάρχει συμβολικὴ πρόνοια ἐκ £10 μόνον, ἐν ἀναμονῇ τῆς περατώσεως σχετικῶν διαπραγματεύσεων δι' ἐξωτερικὴν χρηματοδότησιν τοῦ σχεδίου τούτου. Αἱ

Ἐπιτροπαί, ἐπιθυμοῦν νά ἀναφερθοῦν εις τὰς ἐκθέσεις τῆς Ἀπογραφῆς τοῦ 1960, αἵτινες ἀπεκάλυψαν ὅτι ὑπάρχει ἐν μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τό ὁποῖον διαβιοῖ ὑπὸ ἀκρῶς δυσχερεῖς συνθήκας στεγασέως. Διὰ τὸν λόγον τούτον ἐκφράζεται ἡ ἐλπίς ὅτι θά καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια πρός ἐπίσπευσιν τῶν διαπραγματεύσεων διὰ τήν χρηματοδότησιν τοῦ σχεδίου διὰ νά ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις οἰκίων χαμηλοῦ κόστους. Τοῦτο θά συμβάλῃ εις τήν βελτίωσιν τῶν ὑφισταμένων συνθηκῶν στεγασέως διὰ τὰ πτωχότερα στρώματα τοῦ λαοῦ.

Κεφάλαιον 19Α.—Ἱατρικαί καί Ὑγειονομικαί Ὑπηρεσίαι.

Διὰ τήν ἀνάπτυξιν τῶν Ἱατρικῶν καί Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν προβλέπεται ποσὸν £172.721. Τό ποσόν τοῦτο προστιθέμενον εις τήν κατά τό 1962 πραγματοποιηθεῖσαν δαπάνην (£154.183) καί εις τὸν ἀναθεωρηθέντα Προϋπολογισμόν τοῦ 1963 (£96.048) ἀναβιβάζει τό σύνολον τῆς πραγματοποιηθείσης καί προϋπολογισθείσης δαπάνης διὰ τήν τριετίαν 1962-1964 εἰς £422.952 ἴτοι εἰς ὀλιγώτερον τῶν 25% τοῦ καθορισθέντος ποσοῦ διὰ τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως.

Αἱ Ἐπιτροπαί παρετήρησαν ὅτι κατά τό 1964 ὡς καί κατά τό 1963 δέν ἐγένετο πρόνοια διὰ νέα Ἀγροτικὰ Κέντρα Ὑγείας. Αἱ Ἐπιτροπαί ἀντιλαμβάνονται ὅτι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τό γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνησις μελετᾷ δύο διαφορετικὰς ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἡ μία ἀποψις εὐνοεῖ τήν συγκέντρωσιν τῶν Ἱατρικῶν καί Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν ἐνῶ ἡ ἕτερα εὐνοεῖ τήν ἀποκέντρωσιν τούτων. Αἱ Ἐπιτροπαί ἀπέχουν νά ἐκφράσουν κατά τό παρὸν στάδιον οἰανδήποτε γνώμην ἐπὶ τοῦ θέματος, φρονοῦν ὅμως ὅτι ἡ Κυβέρνησις δέον νά λάβῃ συντόμως ἀπόφασιν καί νά καταστήσῃ γνωστὴν τήν ἐπὶ τοῦ θέματος πολιτικὴν αὐτῆς.

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐν τῷ συνημμένῳ Παραρτήματι προτεινομένων τροποποιήσεων αἱ Καταστάσεις τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως εἰς τήν σελίδα 3 τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ 1964 δέον νά ἔχουν ὡς ἐξῆς :

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΣ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1963.

	£
Προϋπολογισμός δαπανῶν ὡς ἐκτίθεται ἐν λεπτομερείᾳ εἰς τήν σελίδα 4	5.102.849
Προϋπολογιζόμενον ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963	5.261.027
	<hr/>
	£10.363.876

	£
Ὑπόλοιπον εἰς νέον κατὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1963	4.145.209
Προϋπολογιζομένη Εἰδικεῖσις Πιστώσεως ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου	2.540.000
Προϋπολογιζομένη ἐπιπρόσθετος Εἰδικεῖσις Πιστώσεως ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου	3.500.000
Προϋπολογιζομένη ἐπιπρόσθετος Εἰδικεῖσις Πιστώσεως ἐκ τοῦ Δανείου τοῦ Ταμείου Ἀποκαταστάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης	178.667
	<hr/>
	£10.363.876

ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΙΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1964.

	£
Προϋπολογισμός δαπανῶν ὡς ἐκτίθεται ἐν λεπτομερείᾳ εἰς τήν σελίδα 4	7.874.037
Προϋπολογιζόμενον ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964	267.990
	<hr/>
	£8.142.027

	£
Προϋπολογιζόμενον ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1964	5.261.027
Προϋπολογιζομένη Εἰδικεῖσις πιστώσεως ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου	2.540.000
Προϋπολογιζομένη ἐπιπρόσθετος Εἰδικεῖσις Πιστώσεως Ἀμερικανικῆς Βοηθείας Δ.Ν. 480 Τίτλου I	341.000
	<hr/>
	£8.142.027

- (α) Αι λέξεις «έπτά εκατομμύρια έπτακοσίας δέκα και όκτώ χιλιάδας τριάκοντα και έπτά λίρας» εις την επικεφαλίδα του Νόμου να τροποποιηθούν εις «έπτά εκατομμύρια όκτακοσίας και έβδομήκοντα τέσσαρας χιλιάδας και τριάκοντα έπτά λίρας».
- (β) Ό αριθμός £7.718.037 εις τον πλαγιότιτλον του άρθρου 2 του Νόμου να τροποποιηθί εις £7.874.037.
- (γ) Αι λέξεις «έπτά εκατομμυρίων, έπτακοσίων δέκα και όκτώ χιλιάδων, τριάκοντα και έπτά λιρών», εις το άρθρον 2 του Νόμου, να τροποποιηθούν εις «έπτά εκατομμυρίων, όκτακοσίων και έβδομήκοντα τεσσάρων χιλιάδων και τριάκοντα έπτά λιρών».
- (δ) Είς το άρθρον 4 (1) του Νόμου να απαλειφθούν αι λέξεις «ή πρόβλεψιν οίασδήποτε άλλης ύπηρεσίας ή σκοπού υπό τό αυτό Κεφάλαιον του Πίνακος».
- (ε) Είς τον πλαγιότιτλον του αυτού άρθρου να απαλειφθούν αι λέξεις «ή πρόβλεψιν οίασδήποτε άλλης ύπηρεσίας ή σκοπού».

Τελικώς αι Έπιτροπαι εισηγοούνται εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον ώς τούτο έχει τροποποιηθί υπ' αυτών.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Παράρτημα.

Νά αναγνώσω και τό Παράρτημα κ. Πρόεδρε :

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δέν υπάρχει λόγος.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έν τάξει. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Και τώρα εισερχόμεθα εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου ή όποια θα γίνη διά τής άναγνώσεως . . . . .
Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής ;
Ό κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα άπλώς να αναφέρω δύο λέξεις έν σχέσει με τον λόγον διά τον όποιον ούδεις εκ των έντίμων συναδέλφων έζήτησε να όμιλήση επί του Προϋπολογισμού Άναπτύξεως. Ό Προϋπολογισμός Άναπτύξεως συνεζητήθη υπό δύο Έπιτροπών, ήτοι τής Έπιτροπής Οικονομικών και τής Έπιτροπής Προϋπολογισμού τής Βουλής. Αι Έπιτροπαι αύται έζήτησαν τον Προϋπολογισμόν με πολλήν προσοχήν, προέβησαν δε εις πολύ σοβαράς εισηγήσεις έν σχέσει προς αυτόν.

Θά πρέπει επίσης να λεχθί ότι τας δύο αυτας Έπιτροπας άπαρτίζουν 20 Βουλευται, ήτοι περισσότεροι του 1/3 των Βουλευτών του Σώματος αυτού. Έκ των Βουλευτών αυτών άρκετοι άνήκουν εις την Τουρκικήν κοινότητα.

Η άποψις ή όποια επικρατεί είναι ότι θα ήτο τό όλιγώτερον άτοπον έν οίασδήποτε συζητησις ή όποια έλάμβανε χώραν εις την αίθουσαν αυτήν κατά την στιγμήν αυτήν οτε ύψιστα ένθικά ζητήματα άπασχολούν την σκέψιν όχι μόνον του πολιτικού κόσμου τής Κύπρου αλλά και όλοκλήρου του λαού μας, θα ήτο, λέγω, τό όλιγώτερον άτοπον έν οίασδήποτε συζητησις ώδηγει τους Βουλευτάς μας εις αντιδικίαν επί ένός οίουδήποτε θέματος έστω και αυτού του Προϋπολογισμού Άναπτύξεως.

Αυτά ήθελα να πώ, κ. Πρόεδρε. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής παρακαλώ τους έντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου άρχόμενοι από των Κεφαλαίων Δ1 μέχρι Δ9.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Δ1 μέχρι Κεφάλαιον Δ9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως τα Κεφάλαια Δ1 μέχρι Δ9 εγκριθούν ;

Μή υπάρχουσιν ένστάσεως τα Κεφάλαια αυτά εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Δ10 μέχρι Κεφάλαιον Δ19 ώς έτροποποιήθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τα Κεφάλαια Δ10 μέχρι 19Δ τίθενται εις την έγκρισιν τής Βουλής.

Υπάρχει ένστασης όπως τα Κεφάλαια αυτά εγκριθούν ;

Μή υπάρχουσιν ένστάσεως τα Κεφάλαια αυτά εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Δ20 μέχρι Κεφάλαιον Δ29.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

29 ή 27 ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

29, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πώς είπατε ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άναγινώσκομεν άνά δέκα τα Κεφάλαια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν όμως 27 Κεφάλαια έξ όσων άντιλαμβάνομαι εις τον Προϋπολογισμόν, επομένως δέν μπορούμεν να υπερακοντίσωμεν τον Προϋπολογισμόν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα, τότε μπορούμεν να τροποποιήσωμεν την άνάγνωσιν. Κεφάλαιον Δ19 μέχρι Δ27.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μέχρι 27. Αυτά είναι τα τελευταία Κεφάλαια του Προϋπολογισμού.

Υπάρχει ένστασης όπως εγκριθούν τα Κεφάλαια αυτά ;

Μή υπάρχουσιν ένστάσεως τα Κεφάλαια αυτά εγκρίνονται.

Υπάρχει ένστασης όπως εγκριθούν αι μισθοδοτικαι κλίμακες και ό κατάλογος Λειτουργών άσκούντων έλεγχον επί των δαπανών ;

Μή υπάρχουσιν ένστάσεως αι μισθοδοτικαι κλίμακες και ό κατάλογος Λειτουργών άσκούντων έλεγχον επί των δαπανών εγκρίνονται.

Παρακαλώ τους έντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν άνάγνωσιν κατ' άρθρον του σχετικού Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται άναγκαία ή πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών τής Κυβερνήσεως τής Δημοκρατίας δι' έργα άναπτύξεως διά τό έτος τό λήγον την 31ην ήμέραν του Δεκεμβρίου 1964, δι' ός δέν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις ή δέν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη ύφ' οίουδήποτε Νόμου.

Η Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως άκολούθως :

Σ υ ν ο π τ ι κ ό ς τ ί τ λ ο ς .

Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως τό Προοίμιον μετά του Συνοπτικού τίτλου εγκριθούν ;

Μή υπάρχουσιν ένστάσεως τό Προοίμιον και ό Συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγκρισιν πληρωμής εκ του Ταμείου Άναπτύξεως ποσού £7.874.037 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1964. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως τό άρθρον 2 εγκριθί ; Μή υπάρχουσιν ένστάσεως τό άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδίκευσις τών δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασησ όπως τó 3ον άρθρον έγκριθῆ; Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τó άρθρον 3 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Χρησιμοποίησις τού περισσεύματος ώρισμένων άρθρων πρós κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό τó αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασησ όπως τó άρθρον 4 έγκριθῆ; Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τó άρθρον 4 έγκρίνεται.

Η δευτέρα ανάγνωσις τού Νομοσχεδίου έτελείωσε και πρόκειται νά τεθῆ τώρα τó Νομοσχέδιον εις τρίτην ανάγνωσιν διά τῆς ανάγνωσεως τού Συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ο παρών Νόμος θά αναφέρηται ώς ó περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) Νόμος 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες) .

Υπάρχει ένστασησ όπως τó παρόν Νομοσχέδιον έγκριθῆ εις νόμον;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τó παρόν Νομοσχέδιον έγκρίνεται εις νόμον.

Είσερχόμεθα τώρα εις τó Κεφάλαιον Γ «Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγραφων».

Παρακαλώ τούς έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις τήν κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Έγγραφων εάν υπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ό περί Συντάξεων Χηρών και Όρφανών (Ειδικοί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τού 1964.

* Ίδε σελ. 245-315, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμου Έφημερίδος τῆς Δημοκρατίας τῆς 6ης Άπριλίου 1964 (Άρ. 3/64.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τó παρόν Νομοσχέδιον αντιλαμβάνομαι ότι έστάλη εις τήν Βουλήν υπό τού Έπουργείου Οικονομικών, και έπομένως παραπέμπεται πρós τήν Έπιτροπήν Οικονομικών δι' έξετάσιν και ύποβολήν έκθέσεως πρós τήν Βουλήν.

Ό κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Έπειδή, έντιμε κ. Πρόεδρε, τó θέμα τούτο άπασχόλησε προηγουμένως μίαν Ειδικήν Έπιτροπήν τού Σώματος, ή όποία και γνωρίζει πλήρως τó θέμα, πιθανόν θά ήτο καλύτερον νά παραπέμπετο ή πρós εκείνην τήν Έπιτροπήν είτε νά συνεργασθῆ διά νά άπλοποιηθῆ τó ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Η Ειδική Έπιτροπή βεβαίως έξετέλεσε τó έργον τῆς όπως γνωρίζετε και δέν ύφίσταται σήμεραν. Άλλά θά μπορούσε νά γίνη ή έξῆς διευθέτησις: Δεδομένου ότι άρκετά εκ τών μελών τῆς Ειδικῆς Έπιτροπῆς ήσαν μέλη τῆς Νομικῆς Έπιτροπῆς, εάν κριθῆ σκόπιμον υπό τῆς Έπιτροπῆς Οικονομικών τότε τó Νομοσχέδιον αυτό νά έξετασθῆ μετά τῆς Έπιτροπῆς Νομικών και νά γίνη ή ανάλογος έκθεσις, άλλ' ή πρωτοβουλία όσον άφορᾷ τó ζήτημα θά άφεθῆ εις τόν Πρόεδρον τῆς Έπιτροπῆς.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Η προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς καθορίζεται διά τήν 3ην Φεβρουαρίου και ώραν 10ην π.μ. με τήν έξῆς ήμερησίαν διάταξιν:

Κεφάλαιον Α.—Έρωτήσεις—Άπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β.—ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ Έργασία :

- (1) Ό περί Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τού 1963.
- (2) Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 21) τού 1963.
- (3) Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 21) τού 1963.
- (4) Ό περί Ρυθμίσεως Όδών και Οικοδομῶν (Τροποποιητικός ύπ' άρ. 2) Νόμος τού 1963.
- (5) Ό περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τού 1963.
- (6) Ό περί Συντάξεων Χηρών και Όρφανών (Ειδικοί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος τού 1964.

Κεφάλαιον Γ.—Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγραφων.

Μή ύπαρχούσης άλλης έργασίας κηρύττω τήν λήξιν τών έργασιών τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

(Όρα λήξεως 11.10 π.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 12.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την Έναρξιν των εργασιών τής παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει άπαρτία έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Είς την ήμερησίαν διάταξιν υπάρχει τό Κεφάλαιον Α— Έρωτήσεις—Απαντήσεις.

Τό Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία. Η συζήτησις επί των θεμάτων αυτών αναβάλλεται διά την προσεχή συνεδρίασιν τής Βουλής.

Εισερχόμεθα είς τό Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβοϋν είς την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, είς την Γραμματείαν εύρίσκειται καταθεμιένον ψήφισμα ύπογεγραμμένον ύπό πάντων των παρόντων Μελών του Σώματος τό όποϊον αναφέρεται είς τον ύπό τής Κυβερνήσεως και του λαού διεξαγόμενον άγώνα. Εισηγοϋμαι όπως αναγνωσθή τό ψήφισμα αυτό κ. Πρόεδρε και όπως υιοθετηθή ύπό του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα τής Βουλής όπως προβή είς την άνάγνωσιν του ψηφίσματος είς τό όποϊον ανέφέρθη ό κ. Τίτος Φάνος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ψήφισμα :

Η Βουλή των Άντιπροσώπων τής Κυπριακής Δημοκρατίας κατά την σημερινήν αυτής συνεδρίαν αποφασίζει όπως :

- (1) Έκφράση την άμέριστον αυτής συμπάραστασιν προς την Κυβέρνησιν τής Δημοκρατίας διά την ύπ' αυτής ακολουθουμένην πολιτικήν επί του Κυπριακού ζητήματος δι' έν ενιαϊόν, ανεξάρτητον και δημοκρατικόν κράτος άπηλλαγμένον πάσης ξένης επεμβάσεως ή απειλής συμφώνως προς τας αρχάς του Καταστατικού Χάρτου των Ήνωμένων Έθνών.

* Ίδε σελ. 1—56, Παράρτημα Έκτον, Έπισήμου Έφημερίδος τής Δημοκρατίας τής 27ης Μαρτίου 1964.

(2) Διαδηλώση την στερράν αποφασιστικότητα των Μελών αυτής όπως αγωνισθώσι παρά τό πλευρόν τής Κυβερνήσεως και του λαού μέχρι τής πλήρους ικανοποιήσεως των δικαίων αιτημάτων του Κυπριακού λαού.

(3) Διαβίβαση αντίγραφον του παρόντος ψηφίσματος προς τὰ Κοινοβούλια άπάντων των κρατών μετ' εκκλήσεως διά την συμπάραστασιν τούτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κατόπιν τής αναγνώσεως του ψηφίσματος προτίθεμα να θέσω ύπό την Έγκρισιν τής Βουλής τό ψήφισμα τούτο.

Ποιοι ψηφίζουν ύπέρ του ψηφίσματος :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πάντες οι παρόντες ψηφίζουν ύπέρ του ψηφίσματος, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό ψήφισμα ένεκρίθη όμοφώνως.

Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος του 1964 προέρχεται από τό Ύπουργείον Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και αποστέλλεται είς την άνάλογον Έπιτροπήν Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Έν άνάγκη ή Έπιτροπεία δύναται να συνεργασθή μετά τής Νομικής Έπιτροπείας, και όπωσδήποτε πρέπει κατά την γνώμην μου να συνεργασθή με την Έπιτροπήν Οικονομικών.

Η προσεχής συνεδρίασις τής Βουλής όρίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν και ώραν 10ην π.μ. με την άκόλουθον ήμερησίαν διάταξιν :

Κεφάλαιον Α : Έρωτήσεις—Απαντήσεις.

Κεφάλαιον Β :—

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 21) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 21) του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως Όδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός ύπ' άρ. 2) Νόμος του 1963.

Ο περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Συντάξεων Χηρών και Όρφανών (Ειδικαι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

Ο περί Ρυθμίσεως τής Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

Μη υπάρχούσης άλλης έργασίας διά την σημερινήν συνεδρίασιν τής Βουλής δύναμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την λήξιν των εργασιών τής παρούσης συνεδρίασεως.

("Ωρα λήξεως 12.37 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1964

("Ωρα 'Ενάρξεως 12.55 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύττω την Έναρξιν των εργασιών τής παρούσης συνεδριάσεως.

Παρακαλούνται οι Έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει άπαρτία κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρὶν εισέλθωμεν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν προτείνω ὅπως τηρήσωμεν μονόλεπτον σιγὴν εἰς μνήμην τῶν μελῶν ἐκείνων τῶν Δυνάμεων τοῦ Νόμου καὶ τῆς τάξεως τῆς Δημοκρατίας τὰ ὁποῖα ἔπεσαν ἡρωϊκῶς καὶ εὐόρκως μαχόμενα κατὰ τῶν στασιαστῶν, ὡς καὶ εἰς μνήμην τοῦ σήμερον ἀποβιώσαντος πρώην Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀειμνήστου Σοφοκλῆ Βενιζέλου.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Α τῆς ἡμερησίας διατάξεως—Ἐρωτήσεις—Απαντήσεις.

Παρακαλούνται οἱ ἔντιμοι Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἐρωτήσεων.

Ἐρωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Νοεμβρίου 1963, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκῶτη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Νοεμβρίου 1963.

«Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1964, ὑπάρχει κονδύλιον ἐκ £100.000 διὰ λιμενικὰ ἔργα Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος, ὡς ἐπίσης καὶ ὑποσημείωσις ὅτι τὸ κόστος κατασκευῆς θὰ ἀντιμετωπισθῇ δι' ἐξευρέσεως ξένων κεφαλαίων.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν ὅπως μὲ πληροφορήσῃ :

(1) Πῶς θὰ διανεμηθῇ τὸ ποσὸν τῶν £100.000 εἰς τὰς δύο Ἐπαρχίας καὶ ποῖα ἔργα θὰ γίνουσι μὲ αὐτὸ τὸ ποσόν :

(2) Διατὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν ζητεῖ προσφοράς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δύο τούτων λιμενικῶν ἔργων, νοουμένου ὅτι τὰ σχέδια καὶ οἱ ὄροι ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ζητηθοῦν προσφοραὶ εἶναι ἔτοιμοι, καὶ νοουμένου ὅτι ἀρκετοὶ οἰκοὶ προσφέρθησάν να κατασκευάσουσιν τὰ ὡς ἄνω ἔργα μὲ ἀποπληρωμὴν μακροχρόνιον :

(3) Πότε σκοπεύει ἡ Κυβέρνησις νὰ ζητήσῃ προσφοράς :

(4) Αἱ προσφοραὶ θὰ ζητηθοῦν βάσει τῶν σχεδίων τῶν ἀποσταλέντων ὑπὸ τοῦ κ. Πίππα :

(5) Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ζητήσῃ προσφοράς ἐπὶ ἄλλων σχεδίων, ποῖος θὰ ἐκπονήσῃ τὰ νέα αὐτὰ σχέδια καὶ ἀντὶ ποίας ἀμοιβῆς ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Ἰανουαρίου 1964, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Νοεμβρίου 1963, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκῶτη.

«(1) Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐζήτησε προσφοράς διὰ τοὺς προβλεπομένους λιμένας Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος, παρ' ὅλον ὅτι τὰ σχέδια εἶναι ἔτοιμα, διότι ἐκρίθη σκόπιμον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὅπως ἡ κατασκευὴ μὴ χωρήσῃ βάσει τῶν ἐτοιμασθέντων σχεδίων, ἀλλὰ ἐπὶ ἀναθεωρημένων τοιούτων μικροτέρας ἐκτάσεως. Ἦδη ὁ κ. Πίππας παρεκλήθη νὰ μᾶς γνωρίσῃ τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν σχεδίων.

(2) Ἐν σχέσει πρὸς τὸ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1964 ἀναγραφόμενον ποσὸν £100.000 διὰ τοὺς λιμένας Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος πιστεύεται ὅτι ἡ κατὰ τὸ 1964 δαπάνη ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ἀναγραφέν ποσόν. Τοῦτο, ὅμως, πρὸς τὸ παρὸν δὲν δύναται νὰ κατανεμηθῇ μεταξὺ τῶν δύο λιμένων».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων ἐτεροματίσθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προτίθεμαι νὰ ἀναβάλω τὴν ψήφισιν τῶν Νομοσχεδίων διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν ἢ ὁποῖα ὀρίζεται διὰ τὴν 17ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Δευτέραν, καὶ ὥραν 10ην π.μ., μὲ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

Κεφάλαιον Α.—Ἐρωτήσεις—Απαντήσεις.

Κεφάλαιον Β.—Νομοθετικὴ Ἔργασια.

- (1) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἄρ. 21) τοῦ 1963.
- (2) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 21) τοῦ 1963.
- (3) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς ὑπ' ἄρ. 2) Νόμος τοῦ 1963.
- (4) Ὁ περὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.
- (5) Ὁ περὶ Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Εἰδικὰ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964.
- (6) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963.

Κεφάλαιον Γ.—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Δυνάμει τοῦ 76ου Ἀρθρου τοῦ Συντάγματος κηρύττω τὴν λήξιν τῶν εργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

("Ωρα λήξεως 1.05 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 10.45 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

Εισερχόμεθα εις τὸ Κεφάλαιον Α—'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

Υπάρχουν ἐρωτήσεις :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ερωτήσεις δὲν ὑπάρχουν, ἔντιμ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εισερχόμεθα ἐπομένως εις τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἔργασία. Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἄρ. 21) 1963.

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἑκθεσίς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ἀναγνωσθῇ.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 21) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος.

Ίωσήφ Γιαμάκης

Στέλιος Μιχαηλίδης

Γιάγκος Ποταμίτης

Ίμπραχίμ Ὁρχάν

Κεμάλ Ντενιζ

Νεπίλ Ναπή.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 17ην Δεκεμβρίου 1963.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ διάθεσις προσθέτων χρημάτων ἀναγκαίων—

(α) διὰ τὴν καταβολὴν Τιμαριθμικοῦ Ἐπιδόματος εἰς Δημοσίους Ὑπαλλήλους διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ

(β) δι' ἐπιστροφὰς φόρου εἰσοδήματος διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἤκουσε τὰς ἀπόψεις τοῦ παρισταμένου κατὰ τὴν συνεδρίασιν Λειτουργοῦ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ ἐμελέτησε τὴν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσίαν, ἀπεφάσισε ὅπως εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν κατ' ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμω.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαία ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ἃς δὲν ἔχει ἤδη γίνῃ πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα τοιαύτη ὑφ' οἰουδήποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως: Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον Ι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνστάσις εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Συνοπτικοῦ τίτλου μετὰ τοῦ Προοιμίου :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £66.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνστάσις εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ δευτέρου ἄρθρου :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον μετὰ τοῦ Πίνακος ἐγκριθῶσι :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Καὶ τώρα παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συνοπτικοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἄρ. 21) τοῦ 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες).

Υπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἐγκριθῇ εἰς Νόμον :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείου Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 21) τοῦ 1963.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως προβῇ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 21) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος.

Ίωσήφ Γιαμάκης

Στέλιος Μιχαηλίδης

Γιάγκος Ποταμίτης

Ίμπραχίμ Ὁρχάν

Κεμάλ Ντενιζ

Νεπίλ Ναπή.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 17ην Δεκεμβρίου 1963.

* Ἰδὲ σελ. 334, Παράρτημα Πρῶτον, τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας τῆς 16ης Ἀπριλίου 1964 (Ἄρ. 12/64.)

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεση προσθέτων χρημάτων απαιτούμενων διαρκούντος του τρέχοντος έτους διά την χορήγηση αδειών μετ' αποδοχών εις τακτικούς ήμερομισθίους εργάτας του Τμήματος Δημοσίων Έργων.

Η Έπιτροπή, αφού ήκουσε τὰς απόψεις του παρισταμένου κατά την συνεδρίαση Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού και έμελέτησε την ύποβληθείσαν υπό του Υπουργείου Οικονομικών Εισηγητικήν Έκθεσιν, απέφασισεν όπως εισηγηθῆ εις την Βουλὴν τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὰ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν κατ' ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαία ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ἃς δὲν ἔχει γίνεαι πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δὲν θὰ γίνη μετὰ ταῦτα τοιαύτη ὑφ' οὐδὲν ποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :
Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκριθῶσι :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκριεῖς πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ 6.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεῖς τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον μετὰ τοῦ Πίνακος ἐγκριθῶσι :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ δεύτερον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Τώρα παραλακῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Συνοπτικοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείου Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 21) τοῦ 1963.

* Ἰδὲ σελ. 335, Παράρτημα Πρῶτον, τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας τῆς 16ης Ἀπριλίου 1964 (Ἀρ. 13/64).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες.)

Υπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἐγκριθῆ εἰς νόμον :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

Τὰ ὑπόλοιπα θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως θὰ ἀναβληθῶσι διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἢ ὅποια ὀρίζεται διὰ τὴν 24ην, ἡμέραν Δευτέραν, ὥραν 10ην π.μ. με ἡμερησίαν διάταξιν ὡς ἀκολούθως :

Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἔργασία :

- (1) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς ὑπ' ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1963.
- (2) Ὁ περὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.
- (3) Ὁ περὶ Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ὀρφανῶν (Εἰδικαὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964, καὶ
- (4) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω κατὰ πόσον ὑπάρχουν Νομοσχέδια πρὸς κατάθεσιν ἢ ἐγγραφα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχουν, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

Κατατίθενται τὰ ἐξῆς Νομοσχέδια :

* Ὁ περὶ Προστασίας τῆς Παραλίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964.

* Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείου Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ μὲν περὶ Προστασίας τῆς Παραλίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964 ἐστάλη εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Υπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν διὰ τὴν μελέτην καὶ τὴν ὑποβολὴν ἐκθέσεως. Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείου Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1964 παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως.

Καὶ τώρα δύναμι τοῦ Ἀρθροῦ 76 τοῦ Συντάγματος κηρύττω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρουσίας συνεδριάσεως.

* Ἰδὲ σελ. 57-58, Παράρτημα Ἐκτον, τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 10ης Ἀπριλίου 1964.

(Ὦρα λήξεως 10.55 π.μ.).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 24ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1964

(Ώρα Ύναρξεως 10.55 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

Το Κεφάλαιον Α επί της ημερησίας διατάξεως είναι Έρωτήσεις—Απαντήσεις. Υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλώ όπως γίνη ή ανάγνωσις των τυχόν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρωτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1963, υποβληθείσα υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Άμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 2αν Δεκεμβρίου 1963.

«Λόγω της μεγάλης σπουδαιότητας που έχει για την ανάπτυξη της γεωργίας και κτηνοτροφίας ή παραχώρηση στους γεωργούς και κτηνοτρόφους της χαλίτικης και γής των χαμηλών δασών, μπορεί να μάς πληροφορήση το Υπουργείο Γεωργίας σε πιά στάδιο βρίσκονται οι μελέτες που άρχισαν πριν 3 χρόνια και που πριν μερικούς μήνες ανέλαβε μιά Κυβερνητική Έπιτροπή να προωθήση και να εισηγηθή στο Υπουργικό Συμβούλιο σχέδια γι' αυτό το σοβαρό πρόβλημα της αξιοποίησης της Κυβερνητικής γής;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ην Φεβρουαρίου 1964, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις έρωτησιν υποβληθείσαν την 2αν Δεκεμβρίου 1963, υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Άμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη.

(α) Η Έπιτροπή, ήτις διωρίσθη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου διά της υπ' άρ. 3112 και ημερομηνίαν 20ην Ιουνίου 1963 απόφασεως αυτού πρὸς μελέτην του θέματος της χαλίτικης και λοιπής Κυβερνητικής γής σχετικῶς με την έν γένει ανάπτυξιν της γεωργίας, εξετάζει το ζήτημα, άμα δε τη υποβολή των εισηγήσεων αυτής θα κατατεθῆ σχετικόν Μνημόνιον εις το Υπουργικόν Συμβούλιον πρὸς λήψιν τελικής απόφασεως.

(β) Το Υπουργικόν Συμβούλιον απέφασεν ήδη ὅπως ή διοικήσις και διαχείρισις των χαμηλών Κυβερνητικῶν δασῶν μεταβιβασθῆ εκ της Έπαρχιακής Διοικήσεως εις το Τμήμα Δασῶν και ὅτι θα επιτρέπεται περιωρισμένη βόσκησις βάσει άδειας ὡς προσωρινόν μέτρον και μέχρις ὅτου ληφθῆ ὀριστική απόφασις επί της μελλοντικής χρήσεως ενός εκάστου χαμηλοῦ δάσους.

(γ) Η μεταβίβασις των χαμηλών Κυβερνητικῶν δασῶν εκ της Έπαρχιακής Διοικήσεως εις το Τμήμα Δασῶν έχει καταστή δύσκολος άνευ της τροποποιήσεως του περι Δασῶν Νόμου, ελπίζεται ὅμως ὅτι θα άρθῆ το εμπόδιον τουτου, όταν δε τουτου επιτευχθῆ, ή Έπιτροπή ή διορισθείσα πρὸς υποβολήν εισηγήσεων διά την πολλαπλήν χρῆσιν των χαμηλών δασῶν θα δυνηθῆ να διεξαγάγη ὁμαλῶς το ἔργον της.

Έρωτησις υπό ημερομηνίαν 12ην Δεκεμβρίου 1963 υποβληθείσα υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Άμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 16ην Δεκεμβρίου 1963.

«Από αρκετά χρόνια έγινόντο μελέτες και ετοιμάζοντο σχέδια για την κατασκευή ὕδατοφράκτη στη περιοχή «Σκληῆδος» Παλαιχωρίου. Έπεξεργασία αυτών των σχεδίων έγινε επίσης μετά την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Με βάση αυτά τα σχέδια ὁ ὕδατοφράκτης αυτός θα ετοίχιζε περίπου 70 χιλιάδες λίρες και θα άρδευε κάθε χρόνο 1,200 περίπου σκάλες γής, πράγμα που θα συνέβαλλε στην αύξησις της παραγωγής της κοινότητας στο τριπλάσιο περίπου.

Υπήρχαν ὕποσχέσεις ὕπευθύνων του Άρδευτικοῦ Τμήματος ὅτι ὁ ὕδατοφράκτης αυτός θα συμπεριλαμβανέτο στον προϋπολογισμό ανάπτυξης του 1964.

Όμως στον προϋπολογισμό ανάπτυξης του 1964 δέν συμπεριλαμβάνεται αυτός ὁ ὕδατοφράκτης.

Μπορεῖ να μάς πληροφορήση ή Έπιτροπή Προγραμματισμοῦ γιατί δέν έχει συμπεριληφθῆ ή κατασκευή του ὕδατοφράκτη στο Παλαιχωρί στον Προϋπολογισμό Ανάπτυξης του 1964 και πότε θα προωθηθῶν τα σχέδια για την κατασκευήν του ;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ην Φεβρουαρίου 1964, του Υπουργού Οικονομικῶν, εις έρωτησιν υποβληθείσαν την 16ην Δεκεμβρίου 1963, υπό του έντιμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Άμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη.

«Τὸ ζήτημα της έντός του 1964 κατασκευής του ὕδατοφράκτου Παλαιχωρίου ἔτυχε σοβαρῆς μελέτης, διά τεχνικούς ὅμως λόγους ἀπεφασίσθη τελικῶς ὅπως ή εκτέλεσις του σχεδίου ἀναβληθῆ διά τινά μελλοντικήν ημερομηνίαν. Υπάρχει πιθανότης ή ἀνέγερσις ὕδατοφρακτῶν επί του ὕδροκρίτου Σερράχη-Όβγού να ἔχη δυσμενῆ επίδρασιν επί της ὕδροφόρου λεκάνης Μόρφου. Ός εκ τούτου, καθίσταται ἀναγκαῖον ὅπως διεξαχθῆ πλέον ἐνδελεχῆς ἔρευνα επί της καταστάσεως της ὕδροφόρου λεκάνης και ετοιμασθῶν σχέδια διά λογικήν ἀξιοποίησιν των ὕδατων του ὕδροκρίτου Σερράχη-Όβγού πριν ή ληφθῆ ἀπόφασις επί οἰωνδήποτε επί μέρους σχεδίων».

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ή ἀνάγνωσις των έρωτήσεων και απαντήσεων ἔληξεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Είσερχόμεθα τώρα εις το Κεφάλαιον Β.—Νομοθετική Έργασία. Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ὁ περί Ρυθμίσεως Ὁδῶν και Οικοδομῶν (Τροποποιητικός υπ' άρ. 2) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ ὅπως ή εκθεσις της άρμοδίας Έπιτροπῆς ἀναγνωσθῆ.

Ν. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΥΠ' ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες :

Χαλίτ Άλη Ριζά, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Σωτήριος Γιαννάκης
Γεώργιος Τομπάζος
Χρύσης Δημητριάδης.

Η Έπιτροπή ἐμελέτησε και διεζήγαγε συζήτησιν επί του Νομοσχεδίου του τίτλοφορουμένου «Ο περί Ρυθμίσεως Ὁδῶν και Οικοδομῶν (Τροποποιητικός υπ' άρ. 2) Νόμος του 1963» και συνεφώνησε πρὸς τους προβληθέντας διά τροποποιήσεις λόγους.

Η Έπιτροπή ἐπελήφθη της εὔκαιρίας ὅπως τροποποιήση ὡσαύτως το ἐδάφιον (3Α) του άρθρου 20 του βασικοῦ Νόμου διά να καταστήσῃ δυνατήν την κατάλληλον ἐφαρμογήν των έν αὐτῶν περιεχομένων διατάξεων. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ή Έπιτροπή εισηγεῖται ὅπως προστεθῆ έν τῷ Νομοσχεδίῳ το ἀκόλουθον νέον ἄρθρον :

«Τροποποιήσις του άρθρου 20 του βασικοῦ Νόμου :

3. Το ἐδάφιον (3Α) του άρθρου 20 του βασικοῦ Νόμου διά του παρόντος τροποποιεῖται διά της παρεμβολῆς των λέξεων "κατόπιν αἰτήσεως διά κλήσεως" μεταξύ των λέξεων "δύναται" και "να διατάξη" έν τῷ ρηθέντι ἐδαφίῳ».

Η Έπιτροπή εισηγεῖται εις την Βουλὴν την ἐγκρισιν του Νομοσχεδίου ὡς τουτο ἐτροποποιήθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης ;
Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως προβή εις τήν ανάγνωση του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Η Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως άκολουθως :
Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό πρώτον άρθρον έγκριθί ;
Μή υπάρχουσής ένστάσεως τό πρώτον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του βασικού Νόμου δια της παρεμβολής νέου άρθρου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρον 2 έγκριθί ;
Τό άρθρον 2 έγκρίνεται μή υπάρχουσής ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του άρθρου 20 του βασικού Νόμου.
Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό 3ον άρθρον έγκριθί ;
Μή υπάρχουσής ένστάσεως τό τρίτον άρθρον έγκρίνεται.
Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις τήν τρίτην ανάγνωση του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ό περι Ρυθμίσεως Όδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964, θα αναγιγνώσκηται δε όμοι μετá του Ρυθμίσεως Όδών και Οικοδομών Νόμου (έν τοις έφεξής αναφερομένου ως «ό βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες).
Υπάρχει ένσταση όπως τό παρόν Νομοσχέδιον έγκριθί εις νόμον ;

Μή υπάρχουσής ένστάσεως τό παρόν Νομοσχέδιον έγκρίνεται εις νόμον.

Τό δεύτερον προς συζήτησιν θέμα είναι ό περι Συντάξεων Χηρών και Όρφανών (Ειδικά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

Παρακαλώ όπως ή έκθεσις της άρμοδίας Έπιτροπής άναγνώσθι.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΧΗΡΩΝ ΚΑΙ ΟΡΦΑΝΩΝ (ΕΙΔΙΚΑ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964.

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος.
Ίωσηφ Γιαμάκης,
Πάυλος Παύλου,
Στέλιος Μιχαηλίδης,
Γεώργιος Τζιρκώτης,
Γιάγκος Ποταμίτης.

Η Έπιτροπή εξέτασε τό περι ού ό λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίαση αυτής λαβούσαν χώραν τήν 20ήν Ιανουαρίου, 1964.

Κύριος σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να παράσχη εις τόν Υπουργόν Οικονομικών τήν εξουσίαν ίνα εις ειδικάς περιπτώσεις παρατείνη τήν προς άσκηση του δικαιώματος έπιλογής νόμιμον προθεσμίαν εις τούς εισφορείς εκείνους οίτινες έπαυσαν εισφέροντες πρό της 1ης Αυγούστου 1962 δύναμι των διατάξεων της παραγράφου (α), (γ) ή (δ) του βασικού Νόμου, Κεφ. 314.

Η Έπιτροπή άφού εξέτασεν ένδελεχώς τό ως άνω Νομοσχέδιον άπεφάσισε να εισηγηθί εις τήν Βουλήν τήν εις νόμον ψηφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης ;
Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης παρακαλώ όπως ό έντιμος Γραμματέας προβή εις τήν δευτέραν άνάγνωση κατ' άρθρον του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Η Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως άκολουθως :
Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό πρώτον άρθρον έγκριθί ;
Τό άρθρον ύπ' αριθμόν 1 έγκρίνεται μή υπάρχουσής ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις του άρθρου 3 του βασικού Νόμου.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρον 2 έγκριθί ;
Μή υπάρχουσής ένστάσεως τό άρθρον 2 έγκρίνεται .
Παρακαλώ όπως ό έντιμος Γραμματέας προβή εις τήν τρίτην άνάγνωση του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ό περι Συντάξεων Χηρών και Όρφανών (Ειδικά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964, θα αναγιγνώσκηται δε όμοι μετá του περι Συντάξεων Χηρών και Όρφανών (Ειδικά Διατάξεις) Νόμου του 1962 (έν τοις έφεξής αναφερομένου ως «ό βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες)
Υπάρχει ένσταση όπως τό παρόν Νομοσχέδιον έγκριθί εις νόμον ;
Μή υπάρχουσής ένστάσεως τό Νομοσχέδιον έγκρίνεται εις νόμον.

Τά δύο άλλα θέματα της Νομοθετικής Έργασίας, δηλαδή ό περι Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 ως και ό περι Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963, αναβάλλονται δια της επομένην συνεδρίασην ή όποια θα καθορισθί άμέσως μόλις γίνη ή κατάθεσις Νομοσχεδίων και έγγραφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τά εξής Έγγραφα :
Έγγραφα άποσταλέντα ύπό του Υπουργείου Οικονομικών τήν 20ήν Φεβρουαρίου 1964 συμφώνως του έδαφίου (2) του άρθρου 4 του περι Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1964 και τω έδαφίω (2) του άρθρου 4 του περι Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμου του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τά έγγραφα αυτά έστάλησαν προς τήν Βουλήν ύπό του Υπουργείου Οικονομικών και παραπέμπονται προς τήν Έπιτροπήν Προϋπολογισμού προς μελέτην και ύποβολήν έκθέσεως.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής όρίζεται δια τήν 2αν Μαρτίου 1964, ήμέραν Δευτέραν και ώραν 10.00 π.μ. με ήμερησίαν διάταξιν ως άκολουθως :

Κεφάλαιον Α.—Έρωτήσεις και Άπαντήσεις.
Κεφάλαιον Β.—Νομοθετική Έργασία.
Ο περι Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, και ό περι Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.
Κεφάλαιον Γ.—Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγραφων.

Δυνάμι του άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω τήν λήξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως 11.10 π.μ.)

* Ίδε σελ. 321-322, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμου Έφημερίδος της Δημοκρατίας, της 16ης Άπριλίου 1964. (Άρ. 6/64).

* Ίδε σελ. 319, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμου Έφημερίδος της Δημοκρατίας, της 10ης Άπριλίου 1964 (Άρ. 5/64).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 2ας ΜΑΡΤΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 10.40 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την Έναρξιν της εργασίας της παρούσης συνεδρίασεως. Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως—Κεφάλαιον Α—είναι έρωτήσεις—άπαντήσεις.

Παρακαλώ τον Έντιμον Γραμματέα όπως προηγή εις την άναγνωσιν έρωτήσεων και άπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Έντιμε κ. Πρόεδρε, έρωτήσεις—άπαντήσεις δέν υπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εις τό Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία—τό θέμα είναι ό περί Άρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ όπως ή έκθεσις της άρμοδίας Έπιτροπής άναγνωσθή.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες :

Καλίτ Άλη Ριζά, Πρόεδρος
Χρύσης Δημητριάδης
Σωτήριος Γιαννάκης
Γεώργιος Τομπάζος
Τίτος Φάνος.

"Η Έπιτροπή έμελέτησε και διεξήγαγε συζητησιν επί του Νομοσχεδίου του τίτλοφορουμένου «Ο περί Άρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963», συνεφώνησε δέ προς τους προβληθέντας διά τροποποιήσεις λόγους.

"Η Έπιτροπή έχει την γνώμην ότι δέν να καταστή σαφές ότι τά πρόσωπα διά τά οποία ισχύουν αι διατάξεις του άρθρου 14Α, τάς οποίας έπιζητεί να προσθή εις τον Νόμον τό άρθρον 7 του Νομοσχεδίου, δέν εξαίρουνται οίωδηποτε Νόμων ή Κανονισμών αφορώντων εις τους άλλοδαπούς, και ότι τά δικαιώματά των διατηρούνται έφ' όσον χρόνον ήβελεν έπιτραπή εις αυτούς να παραμείνουν έν τή Δημοκρατία. "Όθεν, ή Έπιτροπή εισηγείται όπως έν άρχή άμφοτέρων των έδαφίων (1) και (2) του άρθρου 14Α τεθούν αι άκόλουθοι λέξεις :—

«Τηρουμένων των διατάξεων παντός έκάστοτε έν ισχύι και εις άλλοδαπούς αφορώντος Νόμου ή Κανονισμού».

"Η Έπιτροπή εισηγείται την έγκρισιν του Νομοσχεδίου ώς τουτό έτροποποιήθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής;

"Εφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής, παρακαλώ τον Έντιμον Γραμματέα όπως προηγή εις την δευτέραν κατ' άρθρον άναγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Η Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ώς άκολουθως :—Συνοπτικός τίτλος, Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει μία διόρθωσις εις τό κείμενον τό 1963 πρέπει να γίνη 1964. Με την διόρθωσιν αυτήν υπάρχει ένωσασις εις την έγκρισίν του πρώτου άρθρου;

Μή υπάρχουσης ένστάσεως τό πρώτον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 3 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει ένωσασις όπως τό 2ον άρθρον έγκριθής;

Μή υπάρχουσης ένστάσεως τό 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 5 του βασικού Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εις τό άρθρον αυτό υπάρχει ή έξηξ τροποποιήσις.

Αι τελευταίαι λέξεις «διά των λέξεων είκοσι ένός» πρέπει να γίνουσι τουλάχιστον 26 μήνας δι' ευνήτους λόγους, ώστε ώστε ή προθεσμία να είναι άρκετή και να καλύπτη την απαιτούμενη περίοδον.

"Υπάρχει ένωσασις όπως τό άρθρον 3 έγκριθής με την τροποποίησιν την όποιαν άνέφερα;

Μή υπάρχουσης ένστάσεως τό άρθρον 3 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 8 του βασικού Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εις αυτό τό άρθρον ή περίοδος από είκοσι και ένός μήνας γίνεται 26 μήνες.

"Υπάρχει ένωσασις όπως τό άρθρον 4 έγκριθής με την αναφερθείσαν τροποποίησιν;

Μή υπάρχουσης ένστάσεως τό άρθρον 4 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 10 του βασικού Νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Η προθεσμία «είκοσι ένός» γίνεται «είκοσι τεσσάρων». "Υπάρχει ένωσασις όπως τό άρθρον 5 έγκριθής μετά της αναφερθείσης τροποποιήσεως;

Μή υπάρχουσης ένστάσεως τό άρθρον 5 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 11 του βασικού Νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Και εις αυτό τό άρθρον αι λέξεις «είκοσι ένός» γίνονται «είκοσι τεσσάρων».

"Υπάρχει ένωσασις όπως τό 6ον άρθρον έγκριθής με την αναφερθείσαν τροποποίησιν;

Μή υπάρχουσης ένστάσεως τό 6ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του βασικού Νόμου διά της παρεμβολής νέου άρθρου. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εις τό έδαφιον (2) σελις 2 του εις τάς χείρας των έντιμων Βουλευτών Νομοσχεδίου, εις την παράγραφον (α) «Η έν έδαφίω (2) του άρθρου 9 καθοριζόμενη περίοδος των δώδεκα μηνών άντικαθίσταται διά περίοδου δεκαεννέα μηνών», ή περίοδος θα ήτο σκόπιμον να γίνη «είκοσι τριών μηνών».

"Υπάρχει ένωσασις όπως τό 7ον άρθρον έγκριθής μετά της αναφερθείσης τροποποιήσεως;

Μή υπάρχουσης ένστάσεως τό 7ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εναρξιν Ισχύος. "Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση όπως τό 8ον άρθρον έγκριθῆ;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τό 8ον άρθρον έγκρίνεται.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα τῆς Βουλῆς όπως προβῆ εἰς τήν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διά τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συνοπτικοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νά ἀναφέρηται ὡς ὁ Περί Ἀρχιτεκτόνων καί Πολιτικῶν Μηχανικῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964, θά ἀναγιγνώσκηται δέ δημοῦ μετά τοῦ περί Ἀρχιτεκτόνων καί Πολιτικῶν Μηχανικῶν Νόμου τοῦ 1962 (έν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς « βασικός Νόμος »).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

"Υπάρχει Ένσταση όπως τό παρὼν Νομοσχέδιον έγκριθῆ εἰς νόμον;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τό Νομοσχέδιον έγκρίνεται εἰς νόμον.

Τό δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, νομοθετικῆς φύσεως, εἶναι ὁ περί Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963.

Προτείνω ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἀφεθῆ δι' εὐθετώτερον χρόνον καί πρὸς περαιτέρω μελέτην αὐτοῦ ἐάν ὑπάρχουν ἄλλαι εἰσηγήσεις.

Τό Κεφάλαιον Γ εἶναι ἡ κατάθεσις Νομοσχεδίων καί Ἐγγράφων. Ἐάν ὑπάρχουν Νομοσχέδια ἢ Ἐγγράφα πρὸς κατάθεσιν παρακαλῶ τόν έντιμον Γραμματέα ὅπως προβῆ εἰς τήν κατάθεσιν τούτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν ὑπάρχουν οὔτε Νομοσχέδια οὔτε Ἐγγράφα, έντιμε κ. Πρόεδρε, πρὸς κατάθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Ἡ προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διά τήν 17ην Μαρτίου τοῦ 1964, ἡμέραν Τρίτην καί ὥραν 10.00 π.μ. μέ τήν ἐξῆς ἡμερησίαν διάταξιν:—

- (1) Ὁ περί Προστάσιος τῆς Παραλίας (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964.
- (2) Ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμίον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 1) τοῦ 1964, καί

* Ἰδέ σελ. 323—324, Παράρτημα Πρώτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας τῆς 16ης Ἀπριλίου 1964 (Ἄρ. 7/64)

(3) Ὁ περί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1964.

Λυτά εἰς τό Κεφάλαιον Β. Εἰς τό Κεφάλαιον Α, Ἐρωτήσεις καί Ἀπαντήσεις καί εἰς τό Κεφάλαιον Γ, Κατάθεσις Νομοσχεδίων καί Ἐγγράφων.

"Ἐλπίζω ὅτι αἱ ἀρμόδια Ἐπιτροπαί θά ἐπιληφθοῦν τῶν ζητημάτων αὐτῶν διά τήν προετοιμασίαν τῶν ἐκθέσεων. Βεβαίως ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἐργασία ἐπὶ τοῦ τρίτου Νομοσχεδίου θά εἶναι ἀρκετά ἐπίπονος καί μεγάλη καί ἀμφιβάλλω ἐάν θά εἶναι ἐτοιμη κατά τήν προσεχῆ συνεδρίασιν, ἀλλά ὑποβάλλω τήν θερμὴν παράκλησιν ὅπως ἡ ἐργασία ἐπὶ τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ Νομοσχεδίου ἐπισηυθῆ.

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

"Ἀπλῶς, κ. Πρόεδρε, ἤθελα νά ἐρωτήσω τήν προσεχῆ ἢ μεταπροσεχῆ Τρίτην;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι 17 Μαρτίου. Μεταπροσεχῆ.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καί ὥραν 10ην π.μ.

Ὁ κ. Δάφνης Παναγιῶδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, παρεκλήθην ὑπὸ Τούρκων πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας ἐκ τῆς ἐπαρχίας μου ὅπως φέρω ἐνώπιον τοῦ Σώματος καί ἐγγράψω πρὸς συζήτησιν διά τήν προσεχῆ συνεδρίασιν, ἐάν θεαίως ἐγκριθῆ, τό κάτωθι θέμα :

«Ὁ ὑπὸ Τούρκων τρομοκρατῶν ἐξαναγκασμός πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας ὅπως ἐγκαταλείψουν τὰς οἰκίας καί τὰς περιουσίας των καί κρατηθοῦν παρά τήν θέλησιν των μακρὰν αὐτῶν».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει ένσταση ὅπως τό θέμα, τό ὁποῖον προτείνει ὁ κ. Παναγιῶδης, ἐγκριθῆ πρὸς συζήτησιν κατά τήν προσεχῆ συνεδρίασιν;

"Ἐφ' ὅσον ἐν ὑπάρχει ένσταση πρὸς τό θέμα αὐτό ἐγγράφεται ὅπως τό θέσεν ὁ κ. Παναγιῶδης πρὸς συζήτησιν κατά τήν προσεχῆ συνεδρίασιν ὡς Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Καί τώρα δυνάμει τοῦ Ἄρθρου 76 τοῦ Συντάγματος καί ρύττυ τήν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

(Ὁρα λήξεως 10.50 π.μ.)

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 12.05 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει τών προνοιών του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την Έναρξιν τών εργασιών της παρούσης συνεδρίασεως.

Συνήλθομεν σήμερα δια να άποτίσωμεν φόρον τιμής προς τόν έκλιπόντα άείμνηστον Βασιλέα τών Έλλήνων Παύλον.

Καλώ την Βουλήν όπως τηρήση μονόλεπτον σιγήν εις μνήμην του Μεγάλου Νεκρού.

(Μονόλεπτος σιγή)

Κύριοι Βουλευτά,

Ή μεγάλη ελληνική καρδιά του Έθνικού Άνωτάτου Άρχοντος τών Έλλήνων, έπαυσε να πάλλη τό απόγευμα της 9ης Μαρτίου 1964.

Αι καρδίαί τών Έλλήνων όπου και άν ούτοι εδρίσκονται συνεκλονίσθησαν από τό μήνυμα της μεγάλης εθνικής άπωλείας.

Έπί 17 περίπου συναπτά έτη, τό "Έθνος απέβλεπε προς τόν άείμνηστον Βασιλέα Παύλον τών Έλλήνων ως προς πατέρα και προστάτην τών δικαίων του.

Τό "Έθνος δικαίως θρηνηεί σήμερα δια τόν θάνατον του Μεγάλου Νεκρού προς τόν Όποιον συνήλθομεν σήμερα εις τόν Κοινοβουλευτικόν αυτόν χώρον, δια να άποτίσωμεν δικαίον φόρον τιμής.

Έν τη ιδιότητι Του ως Ρυθμιστού του Πολιτεύματος του Έλληνικού Κράτους, υπήρξεν ο Βασιλεύς Παύλος ο διεκπεραιωτής της θελήσεως του Κυριάρχου Έλληνικού Λαού και ο εύλογός τηρητής τών Άρχών του Έλευθέρου Πολιτεύματος.

Ο Έλληνικός Λαός, δικαίως οφείλει να ευγνωμονή τόν έκλιπόντα πατριώτην Βασιλέα του, διότι εύόρκως εξέτελεσε τά Συνταγματικά του καθήκοντα, φυλάξας τό Σύνταγμα και τούς Νόμους και διατηρήσας και υπερασπίσας την εθνικήν ανεξαρτησίαν και άκεραιότητα του Έλληνικού Κράτους, καθ' όλην την διάρκειαν της Βασιλείας Αύτου.

Δια τών πράξεών Του εις τόν Έθνικόν και Κοινωνικόν τομέα ο Βασιλεύς Παύλος απέδειξεν ότι άποκλειστική του μέριμνα ήτο ή πρόοδος της Πατρίδος Του.

Έργον προόδου και πολιτισμού πού τόν τιμά, υπήρξε δια την Ελλάδα τό ε'Εθνικόν Ίδρυμα, το όποίου την θερμην άκτινοβολίαν ήσθάνθη και ή Άκριτική Κύπρος.

Την 25ην Μαΐου του 1947, δύο περίπου μήνας μετά την άνοδόν Του εις τόν θρόνον, ο Έλλην Βασιλεύς άνήρχετο εις τό θήμα της Άκαδημίας Άθηνών και εξέγγελλε :—

«Κατά τά μακρά και ζοφερά έτη του πολέμου ήντησαν πάντοτε δυνάμει από την άπόλυτον πίστιν εις την αναγέννησιν της Πατρίδος μας. Ή πίστις μου αυτή εξακολουθεί ύπερποτε ισχυρά..... Άλήθεια, Δικαιοσύνη, Έλευθερία και Ειρήνη, αυτοί είναι οι σκοποί του Έθνικού Ίδρύματος».

Έγνώρισεν ο έκλιπόν Βασιλεύς τά δεινά του πολέμου, και ή άπόφασίς Του ήτο να άφιερώσει τάς δυνάμεις Του εις την ύπηρεσίαν τών μεγάλων άρχών της Άληθείας, της Δικαιοσύνης, της Έλευθερίας και της Ειρήνης. Την άπόφασίν Του αυτήν μετέτρεψεν εις πράξιν.

Ή συνεχής μέριμνα του Βασιλέως Παύλου ύπερ τών αδυνάτων και ειδικότερον ύπερ τών αναπήρων του πολέμου και τών άπόρων κορασιών, ή καλωσύνη και ή πραότης του, ή συνεχής μέριμνά Του δια την διαπαιδαγώγησιν της Νεολαίας και ύπεράνω όλων ή δημοκρατικότης Του έν μέσω Λαού κατ' έξοχήν δημοκρατικού, Του έκέρδισαν εις την συνείδησιν τών Έλλήνων θρόνον άκατάλυτον.

Έξ άλλου ο άείμνητος Βασιλεύς τών Έλλήνων οδδέποτε έπαυσε σκεπτόμενος και ύποστηρίζων εύθαρρως και δημοσίως την μετά δικαιοσύνης άντιμετώπισιν τών προβλημάτων τά όποία κλυδωνίζουν τόν Λαόν της Κύπρου από έτών πολλών.

Δια την ύποστηρίξιν Του αυτήν, ο Κυπριακός Λαός, ο όποιος γνωρίζει να είναι ευγνώμων, δεν θα τόν λησμονήση ποτέ, όπως και δεν θα λησμονήση ποτέ τό γεγονός ότι επί της Βασιλείας Του, ή Δωδεκάνησος, ή όποία έμαρτύρησε ύπό τόν φασιστικόν ζυγόν, δικαιοθείσα, επέστρεψε μετά από σκληρούς αγώνας εις τάς Έλληνικάς άγκάλας.

Τό πηδάλιον της Πολιτείας ήδη εδρίσκειται εις τάς γεμάτας νεανικόν σφρίγγος χείρας της Αύτου Μεγαλειότητος του Βασιλέως Κωνσταντίνου του 13ου.

Εόχόμεθα ολοφύγχως όπως ή Βασιλεία Του άποδειχθή δαφνοστεφής και άνταξία τών μεγάλων προσδοκιών και όνειρων τών άπανταχού της γής Έλλήνων, οι όποιοι δεν ζητούν τίποτε άλλο παρά Δικαιοσύνην.

Κύριοι Βουλευτά,

Ο Βασιλεύς τών Έλλήνων Παύλος απέθανεν.

Ζήτω ο Βασιλεύς τών Έλλήνων Κωνσταντίνος ο 13ος.

Και τώρα τόν λόγον έχει ο Βουλευτής κ. Τίτος Φάνος ο όποιος θα όμιλήση εκ μέρους τών Βουλευτών του Πατριωτικού Μετώπου.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Βαθυτάτη είναι ή συγκίνησις και άπειρος ή όδύνη, αι όποιαί συνάγου τάς καρδίας όλων τών Έλλήνων της Κύπρου, επί τη τραγική άπωλεία του Βασιλέως τών Έλλήνων Παύλου του Α'.

Ο Βασιλεύς Παύλος υπήρξε γενναίος στρατιώτης και εις την ζωήν και εις τόν θάνατον. Εις όλην Αύτου την ζωήν ο άείμνητος Άναξ έβωκε λαμπρά παραδείγματα Έλληνικής άρετής και άνδρείας. Πάντοτε άδιάφορος προς τόν κίνδυνον και τόν θάνατον, πάντοτε έτοιμος και πρόθυμος δια κάθε θυσίαν.

Όταν ή Μικρά Έλλάς ήγωνίζετο τώ 1940 τόν ύπερ πάντων αγώνα εναντίον τών πανισχύρων Ιταλών εισβολέων, ο τότε Διάδοχος Παύλος ύπηρετήσεν εις τό Γενικόν Έπιτελείον Στρατού και έπ' άρκετόν χρόνο παρεμεινεν εις τό μέτωπον.

Τώ 1943 κατά την διάρκειαν της κατοχής, ήθελε και έπέμενε να επιστρέψη εις την Ελλάδα μαζί με άλεξιπτωτιστάς δια να τεθή επί κεφαλής του Κινήματος Έθνικής Άντιστάσεως εναντίον τών Γερμανών κατακτητών, άλλ' αι συμμαχικά Κυβερνήσεις άντετάχθησαν εις την ιδέαν αυτήν.

Κατά την διάρκειαν του συμμοριτοπολέμου, ως Βασιλεύς πλέον, επέδειξε μοναδικόν ζήλον και αυταπάρησιν επισκεπτόμενος μετά της Βασιλίσσης Φρειδερίκης τά μέτωπα τών μαχών, πολλάκις με μέγαν κίνδυνον της ζωής των, ενθαρρύνων και ενισχύων τούς στρατιώτας της πατρίδος.

Με την ιδίαν άνδρείαν, με τό αυτό άπαράμιλλον ψυχικόν σθένος άντιμετώπισε και τόν θάνατον, παλαιάς ήρωικάς προς αυτόν επί ήμέρας, άλλ' ύπέκυψε τέλος εις τό κοινόν πεπρωμένον όλων τών ανθρώπων.

Ο Βασιλεύς Παύλος άνήλθεν εις τόν Έλληνικόν θρόνον εις κρισιματώτην δια τό Έθνος περίοδον, καθ' ήν ή Έλλάς έξηγητήμενη και αιμάσσουσα κατατρώχετο ύπό χρεωκοπίας και έμφυλιου σπαραγμού.

Χάρης όμως εις τόν όπό την έμπνευσμένην ήγεσίαν Του όπέρτατον και μεγαλειώδη αγώνα τών ήρωικών στρατιωτών και τών εθνικώς σκεπτομένων πολιτών της πατρίδος, ή Έλλάς έσώθη δια μία ακόμη φοράν και εισήλθεν εις την λεωφόρον της ειρηνικής προόδου, της εθνεγένεσης και τών μεγάλων κοινωνικών επιτευξέων.

Ο Βασιλεύς Παύλος παρέλαθε την Έλλάδα εκ του χάους της χρεωκοπίας και της καταστροφής και την παρέδωκεν εις τόν υιόν Αύτου Κωνσταντίνον πολιτικώς σταθεράν και έπιδομένην εις έργα πολιτισμού και εθνεγένεσης.

Ητόχησεν ο άείμνητος Βασιλεύς κατά την διάρκειαν της ένδόξου βασιλείας Του να ίδη την Δωδεκάνησον ένσωματούμε-

νη εις τὸ Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Ἡτύχησεν ὡσαύτως νὰ συνδέσῃ ἀρρήκτως τὸ ὄνομά Του με τοὺς ἐπικούς ἀγῶνας τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ, κατὰ τὸ 1955—1959 ἐναντίον τῆς Βρετανικῆς ἀποικιοκρατίας καὶ κατὰ τὸ 1963—1964 ἐναντίον τῆς Τουρκοκυπριακῆς ἀνταρσίας καὶ τῆς ἐξῶθεν Τουρκικῆς ἀπειλῆς.

Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Κύπρου οὐδέποτε θά λησμονήσῃ τὴν σθεναρὰν στάσιν τοῦ ἀληθινοῦ Βασιλέως Παύλου εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς Κύπρου, καὶ πάντοτε θά φυλάττῃ ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην τὴν δημοσίαν διακήρυξίν Του ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς Ἀποκαταστάσεως τῆς Κύπρου, διευθετουμένης ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἐμπεποτισμένος μετὰ τὰ ἀθάνατα ἰδεώδη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ὤπῃρξε μέγας πατριώτης, λαμπρὸς στρατιώτης τῆς πατρίδος καὶ πιστὸς τηρητὴς τοῦ Συντάγματος.

Ὡς Συνταγματικὸς Μονάρχης ἀνεδείχθη ἀληθῆς ἐραστὴς τῆς συνταγματικῆς τάξεως καὶ πρῶμαχος τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀπορροεουσῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ.

Ὁμιλῶν τὴν 25ην Μαρτίου 1954 εἰς ἑκτακτὸν δημοσίαν συνεδρίαν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἀναγορεύσει Του ὡς Ἐπιτίμου Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας, διεκήρυξε τὰ ἑξῆς :

Ἐἷ ἄνθρωπότης, ἡ ὁποία ταλαιπωρεῖται ἀπὸ ἀθεσθαίτητα, ἀπὸ ἀσκοπὸν πόνον καὶ δυστυχίαν, ἀναμένει ἀκόμη πολλὰ ἀπὸ τὴν γενέτειραν τῆς ἰδέας τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ Δημοκρατικοῦ Ἰδεώδους.

Ὁ λάτρης οὗτος τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν ἦτο ὑπερήφανος διότι ἡ πατρίς Του, τὸ λίκνον τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ πολλὰ πρὸς ἀποτροπὴν τῆς πνευματικῆς, πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς κρίσεως τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ Ἑλληνικὸν μῆνυμα τῆς Ἑλευθερίας καὶ τῆς Δημοκρατίας θά ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ δι' ὅλον τὸν κόσμον ἀγγελμα ἀρμονίας, πολιτισμοῦ καὶ εἰρήνης.

Ὁ ἀείμνητος Βασιλεὺς, θαυτάτα προσηλωμένος εἰς τὰ ἰδεώδη τῆς Ἑλληνορθόδοξου Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν εὐσεφῆς καὶ εὐλαβῆς χριστιανός, φορεὺς πραότητος καὶ καλωσύνης, ὑποδειγματικὸς οἰκογενειάρχης καὶ στοργικὸς πατήρ, ἔξοχος ἄνθρωπος, ἀγαπηθεὶς ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ Του, ἰσῶς ὅσον οὐδεὶς ἄλλος μονάρχης.

Ἡ φιλοπατρία, ἡ ἀγαθὴ προσωπικότης, αἱ ψυχικαὶ ἀρεταὶ καὶ τὸ συνταγματικὸν πιστεῖω τοῦ ἐκλιπόντος Βασιλέως, συμπεπυκνωμένα καθρεπτίζονται εἰς τὴν ἀκόλουθον συγκινητικὴν προσφώνησίν Του πρὸς τὸν υἱὸν Του Κωνσταντῖνον.

Ἐὸ Θεὸς ἠδδόκησε νὰ προορίσῃ Σε ὅπως βασιλεύσῃς τῶν Ἑλλήνων, τοῦ ἐνδόξου, ἀρίστου καὶ εὐγενοῦς λαοῦ ἡμῶν. Ἡ θεία αὕτη πρὸς Σε χάρις ἀποτελεῖ ἔξοχον τιμὴν καὶ θαρεῖαν κληρονομίαν. Ἔσο δίκαιος, πρῶτος καὶ ἀκάματος ἐργάτης τῆς ἀνάδου καὶ δόξης τῆς Ἑλλάδος. Προστάτευε σταθερῶς τὰς Δημοκρατικὰς Ἀρχὰς τοῦ Πολιτεύματος καὶ

τὰς Συνταγματικὰς Ἑλευθερίας τῶν Ἑλλήνων. Ἀφιέρωσον τὴν ζωὴν Σου εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς Πατρίδος. Οὐδέμια εὐγενεστέρα καὶ πλεόν ἀξιόλογος ἀποστολή. Ἐνθυμοῦ πάντοτε ὅτι προτιμότερον νὰ ὑποφέρῃ ὁ Βασιλεὺς παρὰ ὁ λαὸς καὶ ἡ Χώρα. Ἔσο φύλαξ καὶ προστατὴς τῆς Ἁγίας Ἡμῶν Ἐκκλησίας. Στήριξον τὴν δυνάμιν Σου ἐπὶ μόνῃς τῆς ἀγάπης. Ἐύχομαι ὅπως Σὺ καὶ ὁ λαὸς γνωρίσῃτε ἡμέρας δόξης. Εἶθε ὁ Πανάγαθος Θεὸς νὰ καταστήσῃ Σε ὄργανον εἰρήνης καὶ ἔσαι νὰ σκέπῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ Σέε.

Ἐφωδιασμένος μετὰ ὅπλα ἀρετῆς καὶ θαρῶς ἀπὸ τὴν ἱερὰν ταύτην πατρικὴν κληρονομίαν ὁ νέος Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνος ἀναλαμβάνει τὸ Βασιλικὸν Σκήπτρον τῆς Ἑλλάδος εἰς μίαν ἐξόχως σοφάραν καμπὴν τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἔθνους λόγῳ τοῦ Κυπριακοῦ.

Οἱ Πανέλληνες, συμπεριλαμβανομένων καὶ ἡμῶν τῶν Κυπρίων, πεποίθαμεν ὅτι ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἀποτελεῖ σύμβολον ἀφυπνίζον προγονικὰς παραδόσεις καὶ θρύλους, θά συνεχίσῃ τὸ ἀρξάμενον Ἔργον τοῦ Μεγάλου Πατρὸς Του καὶ θά ἀποβῇ ἀληθῆς πρῶμαχος τῶν ἀπαραγμάτων ἔθνικῶν δικαίων καὶ τῶν ἀκοιμήτων πανελληνίων πόθων.

Ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς ὀλοψύχως συμμερίζεται τὴν θαυτάτην θλίψιν καὶ ὀλοθύμως συμμετέχει τοῦ θαυτάτου πανελληνίου πένθους διὰ τὸν θάνατον τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ Ἀνακτοῦ, ταυτοχρόνως ὅμως αἰσιοδοεῖ μέγਾਲως καὶ μετὰ θεσθαίτητος προσδοκᾷ ὅτι ἐπὶ τῆς ἐνδόξου βασιλείας τοῦ νέου Βασιλέως Κωνσταντῖνου τοῦ 13ου θά ἐπέλθῃ ἐπὶ τέλους τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ θά πραγματοποιηθῇ ἡ πολυπόθητος πλήρης ἔθνικὴ λύτρωσις τοῦ πολυπαθοῦς καὶ μαρτυρικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ Βουλευτὴς τῆς Ἀριστερᾶς κ. Ἐζεκίας Παπαϊωάννου ἔχει τὸν λόγον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Εἰς τὴν ἐκφρασθεῖσαν ὑπὸ τῶν συναδέλφων μας θλίψιν διὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Παύλου προσθέτομεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἰδικὰ μας αἰσθήματα λύπης καὶ ἐκφράζομεν τὰ εἰλικρινῆ μας συλλυπητήρια πρὸς τὴν Βασιλικὴν οἰκογένειαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δυνάμει τοῦ Ἀρθροῦ 76 τοῦ Συντάγματος κηρύττω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

(Ἔπρα λήξεως 12.20 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1964

("Ωρα 'Ενάραξως 10.12 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ερωτήσεις—άπαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της 'Επιτροπής Νομικών Θεμάτων να με αντικαταστήσῃ.

(Ο κ. 'Αναστασιάδης αντικαθιστᾷ τὸν κ. Κληρίδην).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Νοεμβρίου 1963, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσαρῖδην, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1963.

«Δεδομένου ὅτι οἱ κτηνοτρόφοι ἐξέφρασαν τὴν διάθεσιν νὰ πληρώσουν τὴν κριθὴν εἰς τιμὰς κατὰ πολὺ ὑψηλοτέρας τῆς τιμῆς ἐξαγωγῆς, διὰ ποῖον λόγον ἡ Κυβέρνησις ἐπιμένει εἰς τὴν ἐξαγωγὴν ἢ ὅποια στρεῖ τούς κτηνοτρόφους ζωοτροφὴν εἰς σχετικῶς χαμηλὰς τιμὰς καὶ ἐπιχορηγεῖ τούς ξένους κτηνοτρόφους; Ἡ τοιαύτη ἐπιχορηγῆσις πληρώνεται οὐσιαστικῶς ἀπὸ τούς κτηνοτρόφους οἱ ὅποιοι πληρώνουν τὴν κριθὴν εἰς τιμὰς κατὰ πολὺ μεγαλυτέρας τοῦ μέσου ὄρου ἐπιτοπίου καταναλώσεως καὶ ἐξαγωγῆς.»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην Μαρτίου 1964, τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1963, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσαρῖδην.

«Ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχει ὅπως προβαίη εἰς τὴν ἐξαγωγὴν κριθῆς, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Κυβέρνησις πεισθῇ ὅτι ἡ πρὸς ἐξαγωγὴν κριθὴ ἀποτελεῖ πλεόνασμα τῶν ἐπιτοπίων ἀναγκῶν. Ἐκ συνολικῆς συγκεντρώσεως 54.978 τόνων κριθῆς τῆς ἐσοδείας τοῦ 1963, πλὴν ἀπόθεμα ἐξ 6.516 τόνων τῆς ἐσοδείας τοῦ 1962, μόνον 22.629 τόνων διετέθησαν δι' ἐξαγωγὴν.

'Απὸ τῆς 21ης Ὀκτωβρίου 1963, ἡ τιμὴ τῆς κριθῆς εἰς τὴν ἐπιτόπιον ἀγορὰν ἐμειώθη ἀπὸ 28 μίλια εἰς 27½ μίλια κατ' ὄκάν. Λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι διαρκούντος τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1963 καὶ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐσημειώθη ἀνεπάρκεια θροχῶν, ἠτις συνετέλεσε εἰς ἐλλείψιν χλωρᾶς ζωοτροφῆς, ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ βοηθήσῃ τούς ποιμένας καὶ λοιπούς κτηνοτρόφους πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δυσκόλου καταστάσεως, ἐνέκρινε τὰς ἀκολουθοῦσας περαιτέρω μειώσεις τῆς τιμῆς τῆς ἐπιτοπίως παλουμένης κριθῆς :

'Απὸ τῆς 27ης Ἰανουαρίου 1964, ἀπὸ 27½ μίλια εἰς 26½ μίλια τὴν ὄκάν.

'Απὸ τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1964, ἀπὸ 26½ μίλια εἰς 25½ μίλια τὴν ὄκάν (ἡ τιμὴ αὕτη εἶναι σχεδὸν ἡ ἴδια μὲ τὴν τιμὴν τῶν 25,33 μίλια τὴν ὄκάν εἰς τὴν ὅποιαν διετέθη πρὸς ἐξαγωγὴν ἢ τελευταία ποσότης κριθῆς).

'Ἡ τελευταία αὕτη τιμὴ θὰ ἰσχύη μέχρι τῆς 15ης Μαρτίου 1964, περιλαμβανομένης. Μέχρι τῆς ἡμερομηνίας αὕτης, προβλέπεται ὅτι κατόπιν τῆς καλῆς θροχοπτώσεως ἐντὸς τοῦ Φεβρουαρίου, θὰ ὑπάρξουν ἀρκεταὶ ποσότητες χλωρᾶς ζωοτροφῆς.

'Ἐτελείωσαν αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Εισερχόμεθα τώρα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἔργασία—καὶ τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν εἶναι ὁ περὶ Εἰδικέσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 1) τοῦ 1964.

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἔκθεσις ἀναγνωσθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 1) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Στέλιος Μιχαηλίδης, Προεδρεύων

Ἰωσήφ Γιαμάκης

Παῦλος Παυλάκης

Γεώργιος Τζιρκώτης

Γιάγκος Ποταμίτης.

'Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ ἀνωτέρω νομοσχέδιον εἰς συνεδρίσιν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 9ην Μαρτίου 1964.

'Ἐκ τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω Νομοσχεδίου καὶ ἐκ τῶν πληροφοριῶν αἰτινες ἐδόθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τοῦ Λειτουργοῦ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐμφαίνεται ὅτι τὰ κοινῶς τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ἀφοροῦν ἐπαναμηφίσεις αἱ ὅποια κατέστησαν ἀναγκαῖαι πρὸς κάλυψιν ἐκκρεμουσῶν ὑποχρεώσεων ἀφειλομένων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος ἔτους, καθὼς ἐπίσης καὶ πρὸς συνέχισιν καὶ συμπλήρωσιν σχεδίων ἀναπτύξεως ἐγκριθέντων ὑπὸ τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ ἔτους 1963, τὰ ὅποια δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐκτελεσθοῦν κατὰ τὸ 1963 καὶ θὰ συμπληρωθῶν κατὰ τὸ 1964.

'Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἤδη χορηγηθέντα ὡς εἰδικευθεῖσαι πιστώσεις χρήματα δι' ἐπαναμηφίσεως εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1964 εἶναι ἀνεπαρκῆ, ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀνάγκη ὅπως διατεθοῦν χρήματα δι' εἰδικεύσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Διὰ τούς ἀνωτέρω λόγους ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

'Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ἀναγνωσθῇ εἰς δευτέραν ἀνάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον.

'Ἐπειδὴ καθίσταται ἀναγκαῖα ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ἃς δὲν ἔχει ἤδη γίνῃ πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα τοιαύτη ὅφ' οἰουδὴποτε νόμου.

'Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθοῦσ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ Προσίμιον καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκριθῶν:

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Προσίμιον καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £175.076 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκριθῇ:

'Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδίκευσις τῶν δαπανηθσομένων ποσῶν. *Άρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

*Υπάρχει ἑνστάσις ὅπως τὸ ἀρθρον 2 μετὰ τοῦ Πίνακος ἐγκριθῶσιν;

*Εφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἑνστάσις ὁ Πίναξ καὶ τὸ 2ον ἀρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τὸ τρίτον ἀρθρον, ἔντιμ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ τρίτον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ.

*Ἡ δευτέρα ἀνάγκωσις ἐτελείωσεν. Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματεῖα ὅπως προῆθ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγκωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ὁ παρὼν Νόμος δύνатаὶ νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 1) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

*Υπάρχει ἑνστάσις ὅπως τὸ παρὼν Νομοσχέδιον ἐγκριθῆ εἰς νόμον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

*Ὡς ἀντιλαμβάνομαι ἡ προεργασία τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ Προστασίας τῆς Παραλίας (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1964 δὲν ἐτελείωσεν. Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Βουλευτὰς οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν μέλη τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως καταβάλουν πᾶσαν φροντίδα, ὅπως ὥστε τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ νὰ εἶναι ἑτοιμὸν πρὸς συζήτησιν κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν. Τὴν ἴδιαν παράκλησιν ὑποβάλλω ἀναφορικῶς καὶ πρὸς τὸν περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμον τοῦ 1964.

*Αντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἐργασία τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχει προχωρήσει ἀρκετὰ καὶ θὰ παρακάλουν τὸν ἔντιμον Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ Ἐργατικῶν ζητημάτων ὅπως πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν εἰς ποῖον σημεῖον εὑρίσκειται ἡ ὅλη ἐργασία.

*1ῶς σελ. 336-337, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 16ης Ἀπριλίου 1964 (Άρ.14/64)

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

*Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν προέθη εἰς τὴν μελέτην τοῦ Νομοσχεδίου καὶ εὑρίσκειται εἰς τὸ στάδιον τῆς συντάξεως τῆς εισηγητικῆς ἐκθέσεως, ἡ ὅποια ἐλπίζω σῆμερον νὰ συνταχθῆ, καὶ νὰ εἶναι ἑτοιμὸν πρὸς παραπομπὴν εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ἀναγκαίας τροποποιήσεις τὰς ὁποίας εἰσηγοῦνται αἱ δύο Ἐπιτροπαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εὐχαριστῶ τὸν ἔντιμον Πρόεδρον διὰ τὰς πληροφορίες τὰς ὁποίας εἴωσεν.

Κεφάλαιον Δ. Τὸ θέμα αὐτὸ ἐνεγράφη ὑπὸ τοῦ κ. Δάφνη Παναγίδη, ἀλλ' ὡς ἀντιλαμβάνομαι ὁ κ. Δάφνης Παναγίδης ζητεῖ ἀναβολὴν τῆς συζήτησεως τοῦ θέματος καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ Βουλὴ θὰ ἀναβάλῃ τὴν συνεδρίαν τῆς διὰ τὴν 27ην Μαρτίου 1964, ὥραν 10ην π.μ., μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

- Κεφάλαιον Α. Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.
- Κεφάλαιον Β. Νομοθετικὴ Ἐργασία :
  - (1) Ὁ περὶ Προστασίας τῆς Παραλίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964.
  - (2) Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1964.
- Κεφάλαιον Γ. Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κεφάλαιον Δ. Ὁ ὑπὸ Τούρκων τρομοκρατῶν ἐξαναγκασμὸς πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας ὅπως ἐγκαταλείψουν τὰς οἰκίας καὶ τὰς περιουσίας των καὶ κρατηθῶν παρά τὴν θῆλσιν των μακρῶν αὐτῶν. (Θέμα ἐγγραφῆν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Δάφνη Παναγίδη).

*Ἐάν ὑπάρχουν ἔγγραφα πρὸς κατάθεσιν παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματεῖα ὅπως καταθέσῃ ταῦτα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Υπάρχουν, ἔντιμ κ. Πρόεδρε.

Κατατίθενται τὰ ἑξῆς ἔγγραφα :

*Ἐγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ἐπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 5ην Μαρτίου 1964 συμφώνως τῷ ἔδαφῳ (2) τοῦ Ἀρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου τοῦ 1963 (Άρ. 1 τοῦ 1963) καὶ τῷ ἔδαφῳ (2) τοῦ Ἀρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1963 (Άρ. 2 τοῦ 1963).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ ἀποστέλλονται πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Προϋπολογισμοῦ διὰ μελέτην καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως πρὸς τὴν Βουλὴν.

Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐργασίας ἡ παρούσα συνεδρίασις ἐτελείωσε καὶ ὡς ἀνεφερα ἡ ἐπομένη συνεδρίασις ὀρίζεται διὰ τὴν 27ην Μαρτίου.

(*Ὡρα λήξεως 10.22 π.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 27ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 11.10 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δυνάμει τών προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την Έναρξιν της εργασίας αυτής.

Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι η ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν υπάρχουν ερωτήσεις, έντιμη κ. Πρόεδρε, σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εισερχόμεθα εις τό Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία. Τό πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ό περί Προστασίας της Παραλής (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

Τό δεύτερον θέμα είναι ό περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος του 1964. Η Βουλή θα άρχισή την εργασία της με την συζήτησιν του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου του 1964.

Παρακαλείται ό Πρόεδρος της άρμοδίας Έπιτροπής να άναγνώση την έκθεσιν της Έπιτροπής εις την Βουλήν.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Αιμίλιος Φράγκος
Γεώργιος Ίωαννίδης
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Σταύρος Ποσκάκης
Πέτρος Στυλιανού
Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Οικονομικών.

Στέλιος Μιχαηλίδης, άντιπροσωπεύων τόν άπουσιάζοντα Πρόεδρον κ. Μιχ. Σαββίδη.
Γιάγκος Ποταμίτης
Ίωσήφ Γιαμάκης
Παύλος Παύλου
Γεώργιος Τζιρκάκης.

Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συνήλθε κατ' ίδίαν εις συνεδρίασιν την 24.2.1964, την 27.2.1964 και την 2.3.1964, όμοιό δέ μετά της Κοινοβουλευτικής Έπιτροπής Οικονομικών συνήλθε την 6.3.1964, την 9.3.1964 και 17.3.1964 πρός μελέτην του ως άνω νομοσχεδίου.

Κατά τας ως άνω συνεδριάσεις εδόθη εις τας Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές ή ευκαιρία να άκούσουν τας άπόψεις α) του έντιμου Υπουργού Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, β) του ειδικού αναλογοιστού κ. Θούλεν όστις έστάλη εις Κύπρον υπό του Διεθνούς Γραφείου Έργασίας πρός τόν σκοπόν να διαφωτίση τας άρμοδίας Κοινοβουλευτικές Έπιτροπές σχετικώς με την διασφάλισιν της όμαλης λειτουργίας του υπό ψήφισιν νόμου, γ) τών εκπροσώπων τών εργατικών Οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΠΟΑΣ, ΔΕΟΚ και Παγκυπρίου Συντεχνίας Κυβερνητικών Υπαλλήλων και δ) τών εκπροσώπων του Συνδέσμου Έργοδοτών Κύπρου και της Έμπορικης και Βιομηχανικής Ομοσπονδίας Λεμεσού.

Τό υπό μελέτην νομοσχέδιον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιδιώκει την εφαρμογήν ενός έκ τών σημαντικωτέρων και επωφελεστέρων μέτρων διά την κοινωνικήν ανάπτυξιν και άνοδον του βιοτικού επιπέδου του Κυπριακού λαού, έκ τών εξαγγελθέντων υπό του πενταετούς προγράμματος ανάπτυξεως. Αποβλέπει δέ εις την δραστηκήν προστασίαν τώσον της Έργατοϋπαλληλικής και Γεωργικής Τάξεως, όσον και άλλων κοινωνικών στρωμάτων και άποτελεί έκπλήρωσιν πρός αυτάς στοιχειώδους καθήκοντος κοινωνικής δικαιοσύνης έκ μέρους της Κυπριακής Πολιτείας, ήτις επιδιώκει να ελαττώση, διά τό νομοθετικού τούτου μέτρον, κατά τό δυνατόν την κοινωνικήν δυστυχίαν και την άνθρωπινήν άθλιότητα, διά της παροχής Ικανοποιητικόν κατά τό δυνατόν όφελημάτων εις μεγάλην μερίδα του Κυπριακού λαού, πρός αντιμετώπισιν τών διαφόρων φυσικών και οικονομικών κινδύνων τούς όποιους αυτή αντιμετώπιζει.

Κατά την γνώμην του αναλογοιστού κ. Θούλεν, διά λόγους καθαρώς αναλογιστικούς και τεχνικούς ό υπό ψήφισιν νόμος περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα πρέπει να τεθή έν εφαρμογή την πρώτην Δευτέραν του Οκτωβρίου, δηλαδή θα πρέπει να ληφθή πρόνοια διά την ύπαρξιν εξαμήνου περιόδου μεταξύ της ψηφίσεως του νόμου και της εφαρμογής του. Επομένως διά να καταστή δυνατή ή εφαρμογή του παρόντος νομοσχεδίου την πρώτην Δευτέραν Οκτωβρίου 1964, θα πρέπει να ψηφισθή υπό της Βουλής πρό της 6ης Απριλίου 1964, ή δ' άλλως ή εφαρμογή του θα πρέπει να άναβληθί μέχρι της πρώτης Δευτέρας του Οκτωβρίου 1965.

Κατά την γνώμην του αναλογοιστού κ. Θούλεν, τό υπό μελέτην νομοσχέδιον άποτελεί έν μελετημένον και συνεπές σύνολον σχεδίου κοινωνικών ασφαλίσεων. Εάν οιαδήποτε ουσιώδης λεπτομέρεια του σχεδίου αλλάξη, τούτο δυνατόν να επηρεάση την όλην διάρθρωσιν του σχεδίου. Τούτο δέ ισχύει ιδιαίτέρως δι' όλας τας προνοιας τας άφορώσας εις όφελήματα. Οιαδήποτε τυχόν άλλαγή έν σχέσει με τά όφελήματα ένδέχεται να καταστρέψη την άρμονίαν του σχεδίου μεταξύ τών εισφορών και τών όφελημάτων. Τό υπό μελέτην νομοσχέδιον επιτρέπει περαιτέρω βελτιώσεις εις τό μέλλον, διότι ή όλη θεωρία τών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, άποτελεί εξέλιξιμον θέμα και πρέπει να μεταβάλλεται συνεχώς, αναλόγως τών οικονομικών δυνατοτήτων και του βαθμού της οικονομικής ανάπτυξεως μιας χώρας. Ο Νόμος περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων πρέπει να είναι άντικείμενον τωιούτων βελτιώσεων.

Ο όπολογοισμός τών προνοιών του σχεδίου του υπό μελέτην νομοσχεδίου διήρκεσε επί δύο έτη και έχουσι γίνει δύο αναλογιστικά μελέται, άφού εζητήθη ή γνώμη διεθνών οργανισμών ως και άλλων έμπειρογνομών, έτέθη δέ τό προσχέδιον του νομοσχεδίου υπό την έγκρισιν του Συμβουλευτικού Συμβουλίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τό όποιον και ένέκρινε τας βασικάς προνοιας τούτου.

Ο υπό ψήφισιν νόμος παρέχει την εύχέρειαν επενδύσεως χρημάτων εις κατάλληλα είδη επενδύσεων έντελώς ασφαλή, από δημοσιονομικής δέ άπόψεως ή εφαρμογή του άποτελεί ένα έμμεσον τρόπον αντιμετώπισεως της ανεργίας, καθότι διά της αύξανόμενης άγοραστικής δυνάμεως ήτις θα παρέχεται εις τούς εργαζόμενους θα είναι δυνατή ή ανάπτυξις του οικονομικού κύκλου, όστις μετριάζει τας επιπτώσεις της ανεργίας. Παρέχεται δέ έπίσης ή εύχέρεια άναθεωρήσεως τών όφελημάτων άνευ επιπροσθέτου επιβαρύνσεως τών εργαζόμενων και τών εργοδοτών, λόγω τών εισοδημάτων τά όποια θα έχη τό Ταμείον έκ τών οικονομικών πλεονασμάτων.

Διά την εφαρμογήν του υπό μελέτην νομοσχεδίου ή Κυβερνητική εισφορά διά τό έτος 1965 θα άνέλθη εις £ 666.000, έντός της δεκαετίας θα άνέλθη εις £ 786.000 ετησίως, τό δέ σχέδιον θα καλύπτη περί τούς 210.000 εργαζόμενους. Κατά την άποψιν της Έκτελεστικής Έξουσίας, εάν τό πενταετές σχέδιον εφαρμοσθή κανονικώς, τά οικονομικά της νήσου μας δύνανται να ύποστούν την επιπρόσθετον δαπάνην, έφ' όσον διά τά τρία πρώτα έτη της εφαρμογής του νόμου θα συνεχισθί ή αύξισις τών εισφορών εις τό Ταμείον εις τρόπον όποτε να έπισπευθί ή αύξισις τών εισοδημάτων της Πολιτείας.

Κατά την γνώμην του κ. Θούλεν τό ποσοτόν της επιβαρύνσεως επί της παραγωγής αγαθών εις τόν τόπον μας, διά της εφαρμογής του υπό ψήφισιν νόμου, όσον είναι δυνατόν να όπολογοισθή αναλογιστικώς, όπολογοιζεται εις τι όλιγώτερον του 1% δηλαδή τυγχάνει έλαχιστή.

Είς τὸ ὑπὸ μελέτην νομοσχέδιον συγχωνεύεται ὁ νόμος περὶ Ἑργατικῶν Ἀτυχημάτων, ὅστις εἶναι ἀπηργασμένος, καὶ τὰ ὠφελήματα τὰ παρεχόμενα ὑπ' αὐτοῦ εἶναι κάτω τοῦ μινιμουμ τῶν ὠφελημάτων τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει ἡ ὑπ' ἀριθ. 102 Διεθνῆς Σύμβασις. Διὰ τοῦ ὑπὸ μελέτην νομοσχεδίου τὰ ὠφελήματα τὰ παρεχόμενα εἰς περιπτώσιν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων ὑπερβαίνουν σημαντικῶς τὸ ρηθὲν μίνιμουμ τῆς Διεθνῆς Συμβάσεως.

Πρὸς καλύτεραν καὶ μεθοδικωτέραν μελέτην τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου, αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐθεώρησαν σκόπιμον νὰ ἐξετάσουν κατὰ πόσον τὸ ὑπὸ μελέτην νομοσχέδιον ἀκολουθεῖ τὰς βασικὰς γραμμάς τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων αἱ ὁποῖαι διέπουν ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς πεδίου τὸν θεσμὸν τῶν Κοινοτικῶν Ἀσφαλίσεων. Μετὰ ἰδιαίτερας δὲ ἱκανοποιήσεως διεπίστανται ὅτι τὸ ὑπὸ μελέτην νομοσχέδιον ἐναρμονίζεται πλήρως πρὸς τὰς κάτωθι βασικὰς γραμμάς τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων.

- (α) Ἡ ὀπρωτικότης τῆς ἀσφαλίσεως, ἥτις εἶναι ἡ πρώτη βασικὴ γραμμὴ τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων, ἀκολουθεῖται εἰς τὰ ἄρθρα 3 καὶ 5 τοῦ ὑπὸ μελέτην νομοσχεδίου.
- (β) Ἡ ἐκτετατικὴ τοῦ κύκλου τῶν ἠσφαλισμένων, δηλαδὴ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἠσφαλισμένων προσώπων μὲ ἴσην μεταχειρίσιν ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν, ἥτις εἶναι ἡ δευτέρα βασικὴ γραμμὴ τούτων, ἀκολουθεῖται εἰς τὰ ἄρθρα 4, 5, 7, 8, 31, 32, 33, 34, 35 καὶ 36, καθότι διὰ τοῦ νομοσχεδίου καλύπτονται ὅλοι οἱ μισθοῦχοι, οἱ αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι καὶ οἱ ἐργαζόμενοι εἰς γεωργικὰς ἀπασχολήσεις αὐτοεργοδοτούμενοι, οἱ γεωργικοὶ ἐργάται καὶ ἐπὶ πλέον καλύπτονται καὶ οἱ προαιρετικῶς ἠσφαλισμένοι, ἐν ὧν δὲ καλύπτονται περὶ τοὺς 210.000 ἐργαζόμενοι.
- (γ) Ἡ συμμετοχὴ τῶν ἠσφαλισμένων, τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τοῦ κράτους ἢ τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως κατὰ ποικίλους συνδυασμοὺς εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν πόρων τοῦ ἀσφαλιστικοῦ φορέως, ἥτις εἶναι ἡ τρίτη βασικὴ γραμμὴ τούτων, ἀκολουθεῖται εἰς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νομοσχεδίου.
- (δ) Ἡ ἐπέκτασις τῆς ἀσφαλιστικῆς προστασίας καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ ἠσφαλισμένου, ἥτις εἶναι ἡ τετάρτη βασικὴ γραμμὴ τούτων, ἀκολουθεῖται εἰς τὰ ἄρθρα 13 (1) (β) (ε) (στ) (η), 15, 22, 23, 25, διὰ τῆς παροχῆς βοήθηματος καὶ ἐπιδόματος λόγω μητρότητος, συντάξεως χρείας, παροχῆς λόγω ὀφραγίας καὶ παροχῆς λόγω θανάτου.
- (ε) Ἡ δημιουργία αὐτονομοῦ ἀσφαλιστικοῦ φορέως τελούστος ὁμοῦ ὑπὸ τὴν διοικητικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐποπτείαν τοῦ κράτους, ἥτις εἶναι ἡ πέμπτη βασικὴ γραμμὴ τούτων, ἀκολουθεῖται εἰς τὰ ἄρθρα 62, 63, 64, 65, 56, 57, 58, 59, 60 καὶ 61 τοῦ νομοσχεδίου.
- (στ) Ἡ συμμετοχὴ ἀντιπροσώπων τῶν ἠσφαλισμένων εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ ἀσφαλιστικοῦ φορέως, ἥτις εἶναι ἡ ἕκτη βασικὴ γραμμὴ, ἀκολουθεῖται εἰς τὸ ἄρθρον 61 (2).
- (ζ) Ἡ κάλυψις τῶν κινδύνων μητρότητος, ἀτυχήματος, ἐπαγγελματικῆς ἀσθενείας, ἀναπηρίας, γήρατος, θανάτου καὶ ἀνεργίας, ἥτις εἶναι ἡ ἑβδόμη βασικὴ γραμμὴ τούτων, ἀκολουθεῖται εἰς τὰ ἄρθρα 13, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 καὶ 36 τοῦ νομοσχεδίου.
- (η) Ἡ χορήγησις ἱκανοποιητικῶν παροχῶν, δι' ὧν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπανορθωθῇ ὅσον τὸ δυνατόν πληρέστερον ἡ ἐπιβλοῦσα ἐλάθῃ εἰς τοὺς ἠσφαλισμένους, ἥτις εἶναι ἡ ὄγδοη βασικὴ γραμμὴ τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων, ἀκολουθεῖται εἰς τὰ ἄρθρα 13, Πέμπτος Πίναξ, 31, Ὁγδοὸς Πίναξ, Ἔνατος Πίναξ.

Διὰ τοῦ ὑπὸ μελέτην νομοσχεδίου αὐξάνονται κατὰ 40—50% αἱ μέχρι σήμερον δυνάμει τοῦ ὑφισταμένου νόμου παροχαὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι μικρότεροι τοῦ ἐλαχίστου ὅριου τοῦ καθοριζομένου ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 102 Διεθνῆς Συμβάσεως.

Διὰ τοῦ ὑπὸ μελέτην νομοσχεδίου τὸ ἐπίδομα ἀσθενείας αὐξάνεται ἀπὸ 36% εἰς 57% (Ἡ Διεθνῆς Σύμβασις προνοεῖ 45%). Τὸ ἐπίδομα ἀνεργίας αὐξάνεται ἀπὸ 36% εἰς 57% (Ἡ Διεθνῆς Σύμβασις 45%). Ἡ σύνταξις γήρατος αὐξάνεται ἀπὸ 31% εἰς 47% (Ἡ Διεθνῆς Σύμβασις 40%). Ἡ σύνταξις χρείας αὐξάνεται ἀπὸ 36% εἰς 52% (Διεθνῆς Σύμβασις 40%).

Ἡ αὐξήσις τῶν ἐπιδομάτων δυνάμει τοῦ ὑπὸ μελέτην νομοσχεδίου διὰ τὰ ἐργατικὰ ἀτυχήματα εἶναι πολὺ μεγαλύτερα, ἥτοι τετραπλάσια τῶν πληρωνομένων δυνάμει τοῦ περὶ ἐργατικῶν ἀτυχημάτων νόμου, ὅστις, ἀτυχῶς, παρεῖχε μέχρι σήμερον εὐτελεῖ ποσὰ ἀποζημιώσεων.

Ἡ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 102 Διεθνῆς Συμβάσεως παροχὴ διὰ προσωρινὴν ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν εἶναι 50%, ἐνὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶναι 80%. Δι' ὀλίγην διαρκῆ ἀνικανότητα εἶναι 50%, ἐνὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶναι 80%. Ἡ σύνταξις διὰ χηρᾶν καὶ ἐξηρητημένους εἶναι 40%, ἐνὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶναι 75%.

Ὁ ἀναλογιστὴς ὑπελόγησεν ὅτι ἡ ἐπιπρόσθετος δαπάνη διὰ τὴν συγχωνεύσιν τοῦ νόμου περὶ ἐργατικῶν ἀτυχημάτων μὲ τὸ ὑπὸ μελέτην νομοσχέδιον, εἶναι μόνον 2 μίλλια ἐφ' ὧν τῶν ὠφελημάτων. Διὰ τῆς συγχωνεύσεως αὐξάνονται τὰ ὠφελήματα χωρὶς σοβαρὰς ἐπιπτώσεις, αἱ δὲ συντάξεις τοῦ ὑπὸ μελέτην νομοσχεδίου ἀντιστοιχοῦν μὲ τὰ ἐφ' ἅπασι ποσὰ ὡς ἐξῆς: Δι' ὀλίγην ἀνικανότητα £3.120, τὸσον ἐν περιπτώσει θανάτου ὅσον καὶ ἐν περιπτώσει ὀλικῆς ἀνικανότητος, δηλαδὴ ἀντιπροσπεύει αὐξήσιν 520% ἐν συγκρίσει μὲ τὰ πληρωνόμενα δυνάμει τοῦ νῦν ἰσχύοντος νόμου περὶ ἐργατικῶν ἀτυχημάτων. Πλέον σημαντικὸν γεγονός εἶναι ὅτι εἰς τὸ ὑπὸ μελέτην νομοσχέδιον προνοεῖται αὐξήσις παροχῶν ἀναλόγως τῶν ἐξηρητημένων προσώπων. Ἡ αὐξήσις εἶναι ἀπὸ £4.056 μέχρι £5.000 ἐάν ὑπάρχουν τρία τέκνα, ἐνὸς κατὰ τὸν ἰσχύοντα νόμον περὶ ἐργατικῶν ἀτυχημάτων ἢ ἀποζημιώσις διὰ θάνατον εἶναι μόνον £600 καὶ δι' ὀλίγην μόνιμον ἀνικανότητα μόνον £800. Τὰ διὰ τῆς συγχωνεύσεως ἐοργετήματα, πλὴν τῆς αὐξήσεως, θὰ εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς: Κατ' ἀρχὴν παροχὴ ἀποζημιώσεως θὰ καταβάλλεται εἰς ἐκείνους ὅτινες πραγματικῶς δικαιούται εἰς τοιαύτην. Ἐπὶ πλέον ἀσπεύεται ὁ κίνδυνος χρεωκοπίας, κυρίως τῶν μικροεργοδοτῶν, καὶ τέλος ἡ δαπάνη διὰ τὰ ἐργατικὰ ἀτυχήματα καταβάλλεται εἰς ὅλους τοὺς ἐργαζομένους, πρᾶγμα δίκαιον καὶ λογικόν.

- (θ) Ἡ ἀναγνώρισις δικαστικῆς προστασίας εἰς τὰς ἐκ τῆς ἀσφαλιστικῆς σχέσεως ἀξιώσεις, ἥτις εἶναι ἡ ἐνάτη βασικὴ ἀρχὴ τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων, ἀκολουθεῖται εἰς τὰ ἄρθρα 67 (3), 68, 69, 70 καὶ 71 τοῦ νομοσχεδίου.

Ἡ πλήρης ἐναρμόνισις τῶν διατάξεων τοῦ ὑπὸ μελέτην νομοσχεδίου μὲ τὰς βασικὰς γραμμάς τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων, καθιστᾷ τούτο ἐν ἀρτίωτατον καὶ συγχρονισμένον νομοθέτημα, τὸ ὁποῖον τιμᾷ, πρᾶγματι, ὅλους ἐκείνους ὅτινες συνέβαλον εἰς τὴν σύνταξίν του.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιφέρουν τὰς κάτωθι τροποποιήσεις εἰς τὸ ὑπὸ μελέτην νομοσχέδιον εἰς τὰς ὁποίας συνεφώνησαν τὸσον ὁ Ὑπουργὸς Ἑργασίας ὅσον καὶ ὁ ἀναλογιστὴς Δρ. Θεοῦλεν.

- (1) Εἰς τὴν τρίτην γραμμὴν τοῦ ἀρθροῦ 3, μετὰ τὴν λέξιν «ἐπὶ κέρρει» καὶ πρὸ τῆς λέξεως «ἀσφαλιζέται», νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «ὀποχρεοῦται νὰ».
- (2) Εἰς τὴν τρίτην γραμμὴν τοῦ ἀρθροῦ 5, καὶ μετὰ τὴν λέξιν «καταβάλλονται», νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «ὀποχρεωτικῶς».
- (3) Νὰ ἀπαλειφθῇ τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ νομοσχεδίου, διότι διὰ τούτου ὑπεισέρχεται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἰς τὰ νομοθετικὰ καθήκοντα τῆς Βουλῆς.
- (4) Εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἀρθροῦ 5 νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ φράσις «τὰ διὰ Διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καθορισθησόμενα ποσὰ» διὰ τῆς φράσεως «τὰ διὰ τυχόν τροποποιήσεως τοῦ παρόντος νόμου καθορισθησόμενα ποσὰ».
- (5) Εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἀρθροῦ 7 νὰ τροποποιηθῇ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἡ φράσις «τὰ διὰ Διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καθορισθησόμενα ποσὰ» διὰ τῆς φράσεως «τὰ διὰ τυχόν τροποποιήσεως τοῦ παρόντος νόμου καθορισθησόμενα ποσὰ».
- (6) Ἡ διὰ τοῦ ἀρθροῦ 65 (1) παρεχομένη ἐξουσία εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ τροποποίησιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου νὰ ἀναληφθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.
- (7) Εἰς τὴν σελίδα 69, παράγραφος 10, αἱ λέξεις «Ἀπασχόλησις Μουκτάρου» νὰ ἀντικατασταθοῦν διὰ τῶν λέξεων «Ἀπασχόλησις Προέδρου Χωρικτικῆς Ἀρχῆς».
- (8) Εἰς τὴν ἐβδόμην γραμμὴν τῆς παραγράφου (β) τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἀρθροῦ 13 καὶ μετὰ τὰς λέξεις «βοήθηματος γάμου», νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «συντάξεως γήρατος».
- (9) Νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 14 καὶ ἰδιαίτερος ἡ ἐπιφύλαξις τούτου ὅσον ἀφορᾷ τὴν καταβολὴν τοῦ ἐπιδόματος γάμου ἀνευ ἀφαιρέσεων πληρωθειῶν τυχόν προηγουμένως ὡς ἐπιδομάτων ἀνεργίας ἢ ἀσθενείας, ἀλλ'

έν πάση περιπτώσει να παραμείνη ο περιορισμός ότι το έπιδομα γάμου δεν θα καταβάλλεται εν περιπτώσει δευτέρου γάμου.

- (10) Νά προστεθῆ μετὰ τὴν ἐπιφύλαξιν τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἀρθροῦ 51 ἡ ἀκόλουθος ἐπιπρόσθετος ἐπιφύλαξις :

«Νοεῖται περαιτέρω ὅτι εἰς περιπτώσεις συντάξεως γήρατος ἢ συντάξεως χηρέας ὑποβαλλόμενον αἴτημα παροχῆς τοιοῦτου ὠφελήματος τὸ ὁποῖον ὑποβάλλεται πέραν τῆς καθοριζομένης περιόδου θά γίνεται ἀποδεκτὸν ὡς ὑποβληθὲν ἐντὸς τῆς καθοριζομένης περιόδου, δεδομένου ὅμως ὅτι τοιαῦτα ὠφελήματα θά πληρώνονται μὲ ἀναδρομικὴν ἰσχύον οὐχὶ πέραν τῶν 12 μηνῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τοῦ αἰτήματος».

- (11) Τὸ ἀρθρον 71 (1) καὶ (2) νὰ τροποποιηθῆ εἰς τρόπον ὥστε νὰ προστεθῆ, εἰς περίπτωσιν ἐπαναλήψεως τοῦ ἀδικήματος, εἰδικὴ πρόνοια διὰ τῆς ὁποίας νὰ ἐπιβάλλεται ποινὴ μέχρις ἑξ μηνῶν φυλακίσεως, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔτερον ποσὸν 20 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἀντὶ τοῦ 5 τοῖς ἑκατὸν πού προνοεῖ τὸ νομοσχέδιον.
- (12) Τὸ ἀρθρον 61 (1) νὰ τροποποιηθῆ εἰς τρόπον ὥστε ἡ διάρκεια τῆς θητείας τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου νὰ ὁρισθῆ διὰ δύο ἔτη.
- (13) Ἡ ἐπιφύλαξις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἀρθροῦ 61 νὰ τροποποιηθῆ ὑπὸ τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τρόπον ὥστε νὰ καθορίζονται οἱ λόγοι ἀνακλήσεως οἰουδήποτε μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.
- (14) Εἰς τὴν τετάρτην γραμμὴν τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἀρθροῦ 60 καὶ εἰς τὴν δευτέραν γραμμὴν τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἰδίου ἀρθροῦ ἡ λέξις «πίνακος» νὰ ἀντικατασταθῆ διὰ τῆς λέξεως «καταλόγου».
- (15) Εἰς τὴν τρίτην γραμμὴν τοῦ ἀρθροῦ 60 (1) καὶ πρὸ τῆς λέξεως «Λειτουργῶν» νὰ προστεθῆ ἡ λέξις «Ἱατρικῶν».
- (16) Εἰς τὴν τρίτην γραμμὴν τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἀρθροῦ 60 αἱ λέξεις «Υπουργοῦ Ὑγείας» νὰ ἀντικατασταθοῦν διὰ τῶν λέξεων «Υπουργικοῦ Συμβουλίου».
- (17) Εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν γραμμὴν τοῦ ἀρθροῦ 59 (1) αἱ λέξεις «Υπουργοῦ Ὑγείας» νὰ ἀντικατασταθοῦν διὰ τῶν λέξεων «Υπουργικοῦ Συμβουλίου».
- (18) Εἰς τὴν σελίδα 81, ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΙΝΑΞ, τὸ «(ἀρθρον 14)» νὰ γίνῃ «(ἀρθρον 41)».
- (19) Εἰς τὴν δευτέραν γραμμὴν τῆς ὑποπαρὰγράφου (α) τῆς ἐπιφύλαξεως τοῦ ἀρθροῦ 46 (1) νὰ ἀπαλειφθοῦν αἱ λέξεις «εἴτε ὑπὲρ εἴτε».
- (20) Παραπέμπεται εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν ἡ φαινομενικὴ ἀντίφασις μετὰ τοῦ ἀρθροῦ 46 (1) (α) καὶ ἀρθροῦ 46 (2).
- (21) Εἰς τὸ ἀρθρον 61 (2) νὰ ἐλαττωθῶν ἀπὸ τέσσερα εἰς τρία τὰ ἐκ τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀντικαθισταμένου τοῦ τετάρτου ὑπὸ ἐνὸς ἀνεξαρτήτου μέλους.
- (22) Νὰ προστεθῆ ἀρθρον διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ Ἑργατικῶν Ἀτυχημάτων, Κεφ. 188, ἅμα τῇ ψηφίσει τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τυχόν ἐκκρεμοῦντων δικαιωμάτων δυνάμει τοῦ ἐν λόγω νόμου.
- (23) Νὰ προστεθῆ εἰς τὸ νομοσχέδιον εἰδικὴ πρόνοια διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἡμερομηνία ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου καθορισθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον θά εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὰς ἐκ τοῦ νομοσχεδίου οἰκονομικὰς ἐπιθεράσεις.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἀπεφάσισαν ὅπως εἰσηγηθῶν, συμφωνοῦντος καὶ τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, νὰ μηχανοποιηθῆ ὁ τρόπος ἐκδόσεως ἐπιταγῶν, οὕτως ὥστε νὰ ἐξοικονομηθῆ ἀριθμὸς ὑπαλλήλων.

Ἐπίσης αἱ Ἐπιτροπαὶ ἀπεφάσισαν ὅπως παραπέμψουν εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν διενέργειαν τῶν ὡς ἀνω τροποποιήσεων καὶ ὅπως παρακαλέσων ταύτην νὰ ἐπιφέρῃ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Νομικοῦ Τμήματος, τὰς ἀναγκαίας φραστικὰς τροποποιήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τοῦ νομοσχεδίου, εἰς τρόπον ὥστε τοῦτο νὰ συμφωνῇ πλήρως πρὸς τὸ ἀγγλικὸν κείμενον, τὸ ὁποῖον, καθὼς ἐλέγχθη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ἑργασίας, ἀποτελεῖ τὸ αὐθεντικὸν κείμενον τοῦ νομοσχεδίου.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Οἰκονομικῶν εἰσηγοῦνται τὴν ψηφίσειν τοῦ ὅπου μελέτην νομοσχεδίου εἰς νόμον, μετὰ τὴν διενέργειαν τῶν ὡς ἀνω τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐληξεν ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς, τῶν ἀρμοδίων Ἐπιτροπῶν μᾶλλον.

Ἐγάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Θὰ ἤθελα νὰ πληροφορηθῶ τὰ ἐντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων θά προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν Δευτέραν, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Δευτέρας, διὰ νὰ ἀναλύσῃ τὸ Νομοσχέδιον.

Ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ κυβερνώσα παράταξις αἰσθάνεται δικαίαν ὑπερηφάνειαν διότι διὰ τῆς νέας νομοθεσίας περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πραγματοποιοῦνται αἱ μεγάλαι ἐπαγγελίαι τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου ὅτι θά ἀσκήσῃ φιλεργατικὴν καὶ φιλαγροτικὴν πολιτικὴν καὶ ὅτι θά ἐφαρμόσῃ κοινωνικὴν δικαιοσύνην.

Τὸ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς Νομοσχέδιον εἰσάγει εἰς τὴν Κυπριακὴν Νομοθεσίαν πλήρες, συγχρονισμένον καὶ δίκαιον σύστημα κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ταυτοχρόνως δὲ ἀναθεωρεῖται ὁ ἀνεπαρκέστατος νόμος περὶ Ἑργατικῶν Ἀποζημιώσεων, ὁ ὁποῖος συγχωνευόμενος εἰς τὸν νέον περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμον θελιούται εἰς μέγιστον βαθμὸν καὶ καθίσταται καὶ δίκαιος καὶ ἀποτελεσματικὸς. Ἡ τοιαύτη συγχώνεσις ἐπιτυγχάνει ἐξ ἄλλου τὴν ἀρῆσιν τοῦ κινδύνου χρεωκοπίας τῶν μικροεργοστῶν.

Ὡς ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἐκθεσὶν τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Ἑργασίας καὶ Οἰκονομικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐμελέτησαν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, τὰ ὠφελήματα τὰ παρεχόμενα ὑπὸ τοῦ νέου νόμου εἰς περιπτώσεις ἐργατικῶν ἀτυχημάτων ὑπερβαίνουν σημαντικῶς τὰ ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 102 Διεθνούς Συμβάσεως προβλεπόμενα «μίνιμουμ» ποσὰ καὶ εἶναι τετραπλάσια τῶν καταβαλλομένων δυνάμει τοῦ μέχρι σήμερον ἰσχύοντος ἀποικιακοῦ νόμου.

Ὡσαύτως ἅπασι αἱ παροχαὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων αὐξάνονται διὰ τοῦ νέου νόμου κατὰ 40% ἕως 50% καὶ εἶναι εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ὑψηλότεραι τῶν προβλεπομένων κατωτάτων ὁρίων ὑπὸ τῆς αὐτῆς Διεθνούς Συμβάσεως.

Ἡ Κυβέρνησις καὶ ἰδιαιτέρως ὁ Ἐντιμος Ὑπουργὸς Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι ἄξιοι παντὸς ἐπαίμου διὰ τὴν ἀρτίαν καὶ συγχρονισμένην ταύτην νομοθεσίαν, ἡ ὁποία τιμᾷ ὄχι μόνον τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι συνεισέφεραν εἰς τὴν μελέτην, προετοιμασίαν καὶ σύνταξιν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ διόκληρον τὸν Κυπριακὸν λαόν. Ἡ νομοθεσία αὕτη, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ἀποτελεῖ τίτλον τιμῆς διὰ τὴν Κύπρον.

Αὐτὰς τὰς γενικὰς παρατηρήσεις, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἶχα νὰ κάμω. Πρῶτον ὁμως κατέλω τὸ θήματος ἐπιθυμῶ νὰ συγχάρω τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Ἑργασίας καὶ Οἰκονομικῶν αἰτίνας με συναισθησὶν εὐθύνης καὶ εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα ἐμελέτησαν μετὰ προσοχῆς τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, ἤκουσαν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἐκπροσώπου τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἑργασίας, τῶν Ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων Ἑργατικῶν Ὄργανώσεων καὶ τῶν Ἐργοδοτῶν καὶ ἀντάξαν καὶ κατέβησαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος μίαν ἑπιβλητικὴν ἀρκοῦντος καταποτιστικὴν καὶ χρήσιμον ἐκθεσιν.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χρῆστος Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δὲν θά ἦτο ὑπερβολὴ ἐάν ἐτόνιζα ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἀποτελεῖ ἕνα ἐκ τῶν σημαντικωτέρων, ἐάν ὄχι τὸ σημαντικώτερον νομοθέτημα τὸ ὁποῖον ἐκλήθημεν ὅπως ψηφίσωμεν εἰς τὴν Κυπριακὴν Βουλὴν ἀπὸ τῆς συστάσεώς της.

Ὅχι μόνον διότι αἱ παροχαὶ ἐπαρκῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων εἶναι διὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν ἕνα ἐκ τῶν πλέον προοδευτικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα μίᾳ Κυβέρνῳσι δύνανται νὰ λάβῃ, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν καλυπτομένων προσώπων καὶ ἡ ἐδύρτης καὶ τὸ ποσὸν τῶν παρεχομένων ἀσφαλίσεων καὶ ὠφελημάτων εἶναι διὰ τὴν μικρὰν καὶ πτωχὴν Κύπρον ἕνα ἐπίτευγμα διὰ τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖ πράγματι νὰ σεμνύνεται.

Μία μικρὴ χώρα ἡ ὁποία πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν εὐρίσκειτο ὑπὸ τὴν ἀποικιακὴν κυριαρχίαν καὶ τῆς ὁποίας τὰ οἰκονομικά,

λόγω ακριβώς της αποικιακής εξαρτήσεως, είναι περιορισμένα και καλούνται να καλύψουν και να λύσουν σοβαρών σοβαρών προβλημάτων, ήδυνήθη πολύ ένωρίς εις την ανεξάρτητον ζωήν της να εισάξη ένα αρκούτως Ικανοποιητικόν σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων.

Όταν δέ, ιδιαιτέρως, λάβωμεν υπ' όψιν ότι το Νομοσχέδιον αυτό εισάγεται προς συζήτησιν και ψήφισιν εις τας δυσκολωτέρας από κάθε πλευράς στιγμάς της Κύπρου, όταν η έξωθεν επέμβασις και εισβολή και η έξωθεν άνταρσία άπειλή αυτήν ταύτην την ύπαρξιν μας, τότε δυνάμεθα καλύτερον ελικοκρινώς να εκτιμήσωμεν την σπουδαιότητα αυτού του μέτρου.

Η υιοθέτησις αυτού του μέτρου εις τοιαύτας στιγμάς είναι ένδεικτική της δυναμικότητας του λαού μας και της αποφασιστικότητας τόσο του λαού όσο και της Κυβερνήσεως να θαδίζουν, υπεράνω κάθε δυσκολίας, προς τας έμπρός, με πλήρη ποιοτήσιν εις το μέλλον της πατρίδος μας.

Αναμφιβόλως το παρόν Νομοσχέδιον άποτελεί ένα σημαντικόν δημα προς τας έμπρός εις τόν σοβαρόν τομέα των κοινωνικών ασφαλίσεων, μίαν μεγάλην κατάκτησιν των εργαζομένων του τόπου μας και δικαιοσιν των μακρών των αγώνων διά τó πρόβλημα τούτο.

Δέν θά ήθελα να έπαναλάβω τας πλεονεκτήματα του παρόντος Νομοσχεδίου έν συγκρίσει με την ύπάρχουσαν νομοθεσίαν, τά όποια παρατίθενται αναλυτικώς εις την έκθεσιν των άρμοδίων Έπιτροπών.

Θά ήθελα, έν τούτοις, να εκφράσω την ικανοποίησιν μας διά τó γεγονός ότι διά του παρόντος νομοθετήματος ó άγροτικός κόσμος της νήσου διά πρώτην φοράν θά απολαμβάνη ώρισμένα ώφελήματα κοινωνικών ασφαλίσεων.

Έξ ίσου ικανοποιητική είναι η διαπίστωσις της αύξήσεως του ποσού των παρεχομένων ώφελημάτων εις τας πλείστας των περιπτώσεων.

Τελικώς, έξαιρετικώς θετική είναι η αντιμετώπισις του θέματος των εργατικών αποζημιώσεων διά της ένσωματώσεως των εις τó σχέδιον κοινωνικών ασφαλίσεων, πράγμα τó όποιον είναι σύμφωνον με την σύγχρονον τάσιν κάθε προοδευτικής νομοθεσίας επί του ζητήματος τούτου.

Η ένσωμάτωσις των εργατικών αποζημιώσεων εις τας κοινωνικάς ασφαλίσεις, η σημαντική αύξησις των παρεχομένων ώφελημάτων διά εργατικά άτυχήματα και βιομηχανικά άσθενείας, η δωρεάν Ιατρική περίθαλψις εις αυτάς τας περιπτώσεις και άλλια θελωσίσεις της ύπαρχούσης νομοθεσίας εργατικών αποζημιώσεων, τοποθετούν τó κεφάλαιον τούτο εις άρκούτως ύψηλόν επίπεδον συγκρινόμενον με παρομοίας νομοθεσίας του έξωτερικού.

Είναι δι' άλλους αυτούς τους λόγους διά τους όποιους όποστηρίζομεν άνεπιφύλακτως τó παρόν Νομοσχέδιον, παρά τας ώρισμένας έλλείψεις, αι όποια ελπίζομεν ότι με την πάροδον του χρόνου, με την άπόκτησιν της πείρας εκ της λειτουργίας του, και δι' όσον άφορξή την οικονομικήν άνθεκτικότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θά ήδυνάμεθα να μελετήσωμεν προς διόρθωσιν εις τó μέλλον, έν συνδυασμώ και με την δλην οικονομικήν κατάστασιν του τόπου μας.

Ζητήματα τά όποια έν καιρῶ και όταν τά οικονομικά μας τó επιτρέψουν θά ήδύνατο να διορθωθούν είναι π.χ. η επέκτασις των ώφελημάτων διά τους άγρότας και άλλους αυτοεργοδοτούμενους και ιδιαιτέρως όσον άφορξή τά έπίδοματά άσθενείας, μητρότητος και άτυχήματος, η επέκτασις της δωρεάν Ιατρικής περίθαλψεως δι' όλας τας περιπτώσεις, η παροχή εργατικών αποζημιώσεων δι' ώριστομένους μόνιμον άνικανότητα κάτω των 10%, η επέκτασις των παρογών λόγω σωματικής θλάθης διά περίοδον και πέραν των δώδεκα μηνών, η περιλήψις εις τó δλον σχέδιον και των άνηλικών εργαζομένων κάτω των 16 έτών καθώς και η αύξησις της παροχής λόγω σωματικής θλάθης διά τους άνηλικούς εργαζομένους μεταξύ 16 και 18 έτών.

Έχομεν πλήρη συναίσθησιν, όπως έχω ήδη τονίσει, της σοβαράς προόδου η οποία έπιτελείται διά του προτεινομένου νομοσχεδίου. Έχομεν επίσης πλήρη συναίσθησιν των ύπαρχουσών οικονομικών δυσκολιών καθώς και του ότι τó προτεινόμενον σχέδιον κοινωνικών ασφαλίσεων άποτελεί ένα καλώς μελετημένον και άρμονικόν σύνολον, τó όποιον δέν δύναται επί μέρους να τροποποιηθῆ αυτήν την στιγμήν χωρίς να επιφέρη γενικήν άναστάτωσιν του όλου σχεδίου.

Διά τούτο και αι άπόψεις μας διά διαφόρους θελωσίσεις άς ληφθούν υπ' όψιν υπό τó πνευμα με τó όποιον λέγονται. Δηλαδή ως άπόψεις αι όποια θά ήδύνατο έν καιρῶ να μελετηθούν, όταν αι συνθήκαι τó επιτρέψουν.

Πρός τó παρόν δέν δυνάμεθα παρά διά μίαν ακόμη φοράν να εκφράσωμεν την Ικανοποίησιν μας διότι ένα τόσο φλέγον πρόβλημα διά τους εργαζομένους του τόπου μας έχει αντιμετώπιση κατά τόσο θετικόν και έπωφελή τρόπον, και τούτο παρά την δύσκολον περίοδον την όποιαν σήμερα διανύομεν.

Τελικώς θά ήθελα και έγώ με την σειράν μου να συχαρώ άλλους όστινες συνέτειναν εις την μελέτην και έπεξεργασίαν του σοβαρού τούτου Νομοσχεδίου.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Άνδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ός Βουλευτής μέλος της άγροτικής οργανώσεως Π.Ε.Κ. και εί μέρους του άγροτικού κόσμου χαιρετίζω την εισαγωγήν του Νομοσχεδίου τούτου και συχαίρω τόν έντιμον Υπουργόν Έργασίας κ. Τάσον Παπαδόπουλον, χάρις εις την εργατικότητα και πρωτοβουλίαν του όποιου ήχη τó παρόν Νομοσχέδιον εις την Βουλήν.

Δέν θέλω να άναφερθῶ εις λεπτομερείας επί των ώφελημάτων του παρόντος Νομοσχεδίου, διότι ταύτα έχουν λεχθῆ από προηγουμένους όμιλητάς και έχουν τονισθῆ έπαρκώς από τας άρμοδίας Έπιτροπάς.

Ιδιαιτέρως ó άγροτικός κόσμος Ικανοποιείται εκ της περιλήψεως εις τó Νομοσχέδιον της μεγαλύτερας μερίδος των γεωργών και των γεωργικών εργατών. Ός είναι εί άλλους γνωστόν η περιλήψις του γεωργικού κόσμου εις τó Σχέδιον των Κοινωνικών Ασφαλίσεων ύπήρξε παλαιότατον αίτημα των γεωργών και έν εκ των βασικών έπιδιώξεων της Π.Ε.Κ. Από της άναλήψεως της διακυβερνήσεως του τόπου υπό της μητρικής Κυβερνήσεως κατά τόν Αύγουστον του 1960 είχομεν έντεινει τας προσπάθειάς μας διά την επέκτασιν του Νόμου ώστε να καλύτερη τόν γεωργικόν κόσμον.

Έκπρόσωποι της οργανώσεώς μας είχον επανειλημμένα έπαφάς επί του θέματος τόσο με τόν Υπουργόν Έργασίας όσον και με τόν Άνώτερον Λειτουργόν Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και είδον με εύχαρίστησιν ότι αι εισηγήσεις μας έγένοντο άποδεκται με κατανόησιν και συναντιλήψιν.

Η βασική έπιδίωξις μας ύπήρξεν όπως περιλήφθη η όλότης του γεωργικού κόσμου. Τούτο έγένετο άποδεκτόν διά των προνοιών των άρθρων 2 και 3 ως και των προβλέψεων του πρώτου μέρους του Πρώτου Πίνακος.

Έκ των προσώπων τά όποια άσχολούνται εις την γεωργίαν δέν ύποχρεούνται εις ασφάλισιν οι έξαρτώμενοι γεωργών, ως σύζυγοι, τέκνα γεωργών, όστινες εργάζονται άνευ άμοιβής εις τούς γονείς των.

Η άποψίς μας επί του προκειμένου ύπήρξε πάντοτε ότι ένάν τó σχέδιον θά επέβαλλε την ύποχρεωτικήν κάλυψιν των τέκνων των γεωργών τούτο θά άπετέλει σοβαράν οικονομικήν έπιβάρυνσιν επί των πτωχοτέρων γεωργικών τάξεων. Τό ποσόν θά άντιστοιχοῦσε διά την ασφάλισιν 8.320 μίλες έτήσιως.

Διά τόν σκοπόν τούτον έζητήσωμεν τας τέκνα και οι έξαρτώμενοι των γεωργών έξαιρεθόν εκ της ύποχρεωτικής καταβολής των εισφορών αλλά ταυτοχρόνως όπως δικαιούνται εις ώφελήματα. Τούτο είδομεν με εύχαρίστησιν ότι έγένετο άποδεκτόν υπό του Υπουργείου, και ως προβλέπεται εις τόν Τρίτον Πίνακα τά δύο βασικά αίτήματά μας έχουν έπομένως γίνει άποδεκτά.

Παραμένει έν τούτοις άπαίτησις μας όπως ο Νόμος σὺν τῶ χρόνῳ θελωθῆ ώστε να περιλαμβάνη εις την τάξιν των ύποχρεωτικῶς ασφαλιζομένων προσώπων, του δευτέρου μέρους του Πρώτου Πίνακος, περιληφθούν και οι γεωργοι οι όποιοι εργάζονται μόνοι των και δέν άπασχολοῦν οιονδήποτε εργάτην. Τούτο είναι ένα κενόν εις τόν Νόμον. Άναγνωρίζομεν τας τεχνικάς δυσκολίας αι όποιας έπιβάλλου την διάκρισιν αυτήν, αλλά πιστεύομεν ότι μία ταξινομήσις των γεωργών κατά τιμάριον γῆς τó όποιον κατέχουν και καλλιεργοῦν θά ήτο δυνατή. Δηλαδή ο Νόμος έπρεπε να διαχωρίζη εκ της τάξεως των γεωργών, οι όποιοι ούδένά εργάτην μη μέλος της οικογενείας τον άπασχολοῦν, εκείνους εκ των γεωργών όστινες κατέχουν μικρόν μόνον τιμάριον γῆς διά να καλύτερη τούτους εδεργειακά. Τούτο εισηγοῦμεθα όπως γίνη άντικείμενον μελέτης διά τó μέλλον.

Είναι ένας μετριασμός του κενου αυτού τó γεγονός ότι, δυνάμει του άρθρου 8, τά άτομα αυτά δικαιούνται να ασφαλισθόν έθελοντικῶς και ότι έπιπροσθέτως τού ότι καλύπτονται υπό του Νόμου, έν άπασχολοῦν έσω και ένα άλλο πρόσωπον εκ των τέκνων η της συζύγου των τότε θά καλύπτονται όδοι ύποχρεωτικῶς.

Εισηγούμεθα ότι πρέπει να τροποποιηθῆ τὸ ἄρθρον 61 τοῦ Νόμου διὰ νὰ ἀρθῆ μία σοβαρὰ ἀδικία ἣτις προσγίνεται εἰς τὸν γεωργικὸν κόσμον ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνθεσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Θεωροῦμεν ὅτι εἶναι λογικὸν ὅπως ἐκ τῶν 12 μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦλάχιστον τὰ δύο προεργάζονται ἐκ τοῦ γεωργικοῦ κόσμου.

Κατὰ τὴν λεπτομερῆ συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου θὰ προβῶμεν εἰς τροποποιητικὴν εἰσήγησιν ὡστε ἡ Βουλὴ νὰ κληθῆ νὰ ψηφίσῃ μίαν τοιαύτην τροποποίησιν.

Ὁ παρὼν Νόμος συγχωνεύει εἰς τὰς προνοίας του καὶ τὸν Νόμον περὶ Ἑργατικῶν Ἀτυχημάτων. Τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν οὐσιαστικὴν ἐξέλιξιν διότι ὁ ὕφιστάμενος Νόμος περὶ Ἑργατικῶν Ἀτυχημάτων ἔχει ἦδη ἀποβῆ ἀπρηχαιομένως καὶ ἔχρησεν ἀπὸ πολλοῦ ἀναθεωρήσεως. Ἡ ἀπόφασίς τοῦ Ὑπουργείου ὅπως τροποποίησιν τὸν Νόμον περὶ Ἑργατικῶν Ἀτυχημάτων καὶ ἀδήλη τὰς ἀποζημιώσεις πρέπει νὰ χαιρετισθῆ ὑπὸ δλων τῶν ἐργαζομένων. Ἐν τούτοις δὲν μποροῦμεν παρὰ νὰ τονίσωμεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον παρέλειψε νὰ δώσῃ σημασίαν εἰς μίαν σοβαρὰν τάξιν Ἑργατικῶν Ἀτυχημάτων ἣτοι τὰ ἀγροτικὰ ἀτυχήματα. Εἶναι εἰς δλους γνωστὸν ὅτι μὲ τὴν μηχανοποίησιν τῆς γεωργίας μας τὰ ἀτυχήματα εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐκ τῶν γεωργικῶν ἀτυχημάτων ἔχουν ἀυξήσῃ εἰς σημαντικὸν βαθμὸν. Ὡφελειν ἐπομένως ὁ Νόμος ρητῶς νὰ καλύπτῃ καὶ τοιαῦτα ἀτυχήματα καὶ εισηγούμεθα ὅπως μελετηθῆ τρόπος περιλήψεως τῶν τοιούτων ἀτυχημάτων εἰς τὸν ὑπὸ ψήφισιν Νόμον.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἑργασίας εἰς ἐπαινετικὰς συσκέψεις ἡγετῶν τῆς ὀργανώσεώς μας ΠΕΚ ἐπὶ τοῦ θέματος παρεδέχθη ὅτι ἔπρεπε νὰ δοθῆ κάποια προστασία ἐναντι τῶν ἀγροτικῶν ἀτυχημάτων. Μᾶς ἐξήγησεν ἐπίσης ὅτι τεχνικοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι καθιστοῦν τὴν ἀμεσον κάλυψιν τῶν τοιούτων ἀτυχημάτων ἀδύνατον πρὸς τὸ παρὸν. Πιστεύομεν ὅμως ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναμένωμεν τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Νόμου μετὰ 5ετίας διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀτυχημάτων τούτων, ἀλλ' ὅτι ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς λειτουργίας τοῦ Νόμου πρέπει νὰ μελετηθῆ ἡ ἀντιστοίχος τροποποίησις τοῦ Νόμου καὶ μὲ θάσιν τὴν ἐν τῷ μεταδῶ ἀποκτιθησομένην πείραν νὰ ἐπινεχθοῦν αἱ ἀναγκαῖαι τροποποιήσεις ὡστε ὁ γεωργικὸς κόσμος νὰ ἀπαλλαγῆ τοῦ φάσματος τοῦ ἀγροτικοῦ ἀτυχήματος.

Μία τελικὴ ἀποφίσι εἶναι ὁ τρόπος καταβολῆς τῶν ἐτήσιων συνεισφορῶν εἰς τὸ Ταμεῖον ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν. Πρέπει εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ κατανοηθοῦν αἱ εἰδικαὶ συνθήκαι τῶν Κυπρίων γεωργῶν καὶ νὰ σημειωθῆ ὅτι ὁ Κύπριος γεωργὸς δὲν ἔχει τακτικὸν μνησίον εἰσόδημα καὶ ἐπομένως θὰ δημιουργηθοῦν δυσκολία εἰς τὴν τακτικὴν καταβολὴν τῶν εισφορῶν. Εἰς τὴν Κύπρον αἱ κύρια γεωργικὰ τάξεις εἰσπράττουν τὸν καρπὸν τοῦ μόθου τῶν μίαν φοράν τὸ ἔτος καὶ ἀναλόγως τῆς φύσεως τῆς γεωργικῆς ἔργασίας π.χ. ἀμπελοφυτοί, ἐλαιοσπαραγωγοί, παραγωγοὶ δημητριακῶν καὶ ἄλλοι, ἡ περίοδος αὐτῆ ποικίλλει κατὰ τάξιν. Πρέπει, εισηγούμεθα, νὰ ἐπινοηθῆ κατάλληλος μηχανισμὸς ὡστε ἡ καταβολὴ τῶν εισφορῶν ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν νὰ συμπίπτῃ μὲ τὸν χρόνον τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν ἐκάστης τάξεως γεωργῶν. Ἡ ΠΕΚ ἔχει ὑποβάλλει τὴν εἰσήγησιν ὅπως ἡ καταβολὴ τῶν εισφορῶν γίνεται μὲσὸ τῶν Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν μὲ γνώμονα τὴν περίοδον συγκομιδῆς καὶ συγκεντρώσεως τῶν προϊόντων ὑπὸ τῶν ἀντιστοίχων ὀργανισμῶν τῶν Συνεργατικῶν. Ὁ Ὑπουργὸς Ἑργασίας ἀνέλαβε νὰ ἐξετάσῃ τὴν εἰσήγησίν μας ταύτην καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τελικῶς θὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ εἰσήγησίς μας καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ συντόμως θὰ κληθῆ νὰ ψηφίσῃ ἀνάλογον Νόμον καθιστῶντα τὴν διευθετησὶν ταύτην δυνατὴν. Οὕτω καὶ οἱ γεωργοὶ θὰ εὐκολυνθοῦν καὶ τὰ Συνεργατικὰ Ἰδρύματα θὰ ἐνισχυθοῦν ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιον τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων θὰ ὀφελήσῃ διότι θὰ εἶναι δυνατὸν οὕτως νὰ περικόψῃ τὰ διοικητικὰ ἐξοδα συλλογῆς τῶν συνεισφορῶν καὶ ἐπιθεωρήσεως τῆς συμμορφώσεως τῶν γεωργῶν.

Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου τούτου εἰς νόμον καλύπτεται, ὅπως ἀνέφερα καὶ εἰς τὴν ἀρχήν, ἕνα μεγάλο κενὸν τῶν ἐργαζομένων καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου. Ἐν τούτοις θέλω καὶ πάλιν νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ τονίσω, ἐκ μέρους τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, ὅτι καὶ ἄλλα βασικὰ προβλήματα τῶν γεωργῶν μένουσιν ἀλυτα ὡς τὸ τῆς ἀσφαλίσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων τὸ ὅποιον μεγάλην σχέσιν ἔχει μὲ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θέλω νὰ ἀναφερθῶ καὶ πάλιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἑργασίας καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ἑργασίας κ. Τάσον Παπαδόπουλον χάρις εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἐργατικότητα τοῦ ὁποῦο ἤχησεν εἰς τὴν Βουλήν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

Ἐάν ὁ ἴδιος ζῆλος, ἐνδιαφέρον καὶ ἐργατικότης παρέτρητο καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας πολλὰ προβλήματα τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου θὰ ἐλύοντο.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ δίδῃ μεγάλην προσοχὴν εἰς τὸν διορισμὸν καὶ σύστασιν Ὑπουργείων καὶ νὰ διορίσῃ πρόσωπα μὲ πρωτοβουλίαν καὶ ἱκανὰ νὰ ἀντεπεξέρχονται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς τάξεως ποὺ ἀναλαμβάνουν νὰ ἐξυπηρετήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῶν ὁμιλιῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :
Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ ἀναβάλω τὴν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν.

Ὁ κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἦθελα ἀπλῶς νὰ προσθέσω κάτι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν, τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν, ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχη ὡς ἀκολούθως :

Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἑργασία. Θὰ συνεχίσωμεν μὲ τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ θὰ προχωρήσωμεν μὲ τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων, ἐκτὸς ἐάν ὑπάρχουν εισηγήσεις περὶ προσθήκης θεμάτων εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, εισηγοῦμαι ὅπως ἐγγραφῆ τὸ ἐξῆς θέμα εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς : Ἡ ἀνάληψις καθηκόντων εἰς Κύπρον ὑπὸ τῆς Δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ὡς γνωστὸν, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε, σήμερον περὶ τὴν 5ην πρωϊνὴν ὥραν αἱ ἐν Κύπρῳ Δυνάμεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἀνέλαβον τὸ πρῶτον καθήκοντα εἰς τὴν περιοχὴν Λευκωσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δάφνης Παναγιῶδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπομένης ἡμερησίας εἰσπράττειν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, κ. Πρόεδρε. Τὸ ἀναβάλλετε καὶ αὐτὸ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς ἤθελα νὰ γνωρίζω ἐάν ὑπάρχουν θέματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, καὶ διὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχει εἰσήγησις ὅπως συμπεριληφθοῦν.

Ἐπὶ τῆς ἀντίρρησης ὅπως τὸ θέμα τὸ ὅποιον προτείνει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Λέλλος Δημητριάδης ἐγγραφῆ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως : Ἄνκαι θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζω τὸν σκοπὸν τοῦ θέματος, ὁπλαῖ εἶναι γενικὴ συζήτησις ἢ ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων :

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐξ ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον τὸ θέμα θὰ εἶναι μᾶλλον περιορισμένον, δηλαδὴ δὲν θὰ ἐπεκταθῆ εἰς τὰ καθήκοντα, τὴν ἀπαριθμησὶν τῶν καθηκόντων ἢ τοὺς δρους ὑπὸ τοὺς ὁποῖους ἡ Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εὐρίσκειται τῶρα εἰς τὴν Κύπρον. Μᾶλλον θὰ περιορισθῆ εἰς τὴν ἔκφρασιν μιᾶς ἐσχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπεξηγήσετε τὸν σκοπὸν τοῦ θέματος. Ἄπλῶς ἤθελα ἐάν τὸ θέμα εἶναι γενικὸν ἢ εἶναι ἐπὶ ὀρισμένου σημείου.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Γενικὸν ἢ ἐπὶ ὀρισμένου σημείου δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ σημαίνῃ τίποτε. Ἄπλῶς εἶναι αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπα, ὅτι θὰ περιορισθῆ μᾶλλον εἰς μίαν εὐχὴν πρὸς εὐδῶσιν τοῦ ἔργου τῶν Δυνάμεων αὐτῶν εἰς τὴν Κύπρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντίρρησης ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντίρρησης τὸ θέμα ἐγγράφεται εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Τὸ ἦδη ἐγγεγραμμένον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ παραμένει ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν.

(Ὡρα διακοπῆς 11.55 π.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1964.

("Ωρα έναρξεως 10.22 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

(ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ)

Προτού άρχισω με την συζήτηση του Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων του 1964 θα ήθελα να πληροφορήσω την Βουλήν ότι θα πρέπει να εκλεγεί νέα αντιπροσωπεία δια την Συμβουλευτική Συνέλευσιν του Συμβουλίου της Εύρωπης εν όψει της επικείμενης νέας συνόδου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΜΠΑΖΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, Προτείνω τα ακόλουθα έντιμα Μέλη : Κύριον Γλαύκον Κληρίδην, κ. Τίτον Φάνον και κ. Λέλλον Δημητριάδην ως αντιπροσώπους, καθώς επίσης και τα ακόλουθα έντιμα Μέλη, τόν κ. Στέλιον Μιχαηλίδην, κ. Γεώργιον Ίωαννίδην και Γεώργιον Σάντην ως αναπληρωματικούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει οιαδήποτε άλλη πρότασις ;
Μη υπάρχοντων άλλων υποψηφίων έρωτώ τα έντιμα Μέλη εάν ύπαρξη οιαδήποτε αντίρρησης εις την έκλογήν των προταθέντων έντιμων Μελών υπό του κ. Τομπάζου.

Μη ύπαρχούσης αντίρρησης δηλώ ότι τα έξ προταθέντα έντιμα Μέλη εκλέγονται ως νέα αντιπροσωπεία δια την Συμβουλευτικήν Συνέλευσιν του Συμβουλίου της Εύρωπης.

Και τώρα συνεχίζομεν την συζήτηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου του 1964.

Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν ύπαρξη άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει την τιμήν να φιλοξενήση την Αυτόν Έξοχότητα τόν Υπουργόν Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ό οποίος θα άγορεύση ενώπιον της Βουλής.

Παρακαλώ τόν κ. Υπουργόν όπως προσέλθη εις τό βήμα.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

Έντιμη κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Τό υπό συζήτηση Νομοσχέδιον των Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι κατά την γνώμη μου τό σημαντικώτερον κοινωνικόν μέτρον του Πενταετούς Προγράμματος της Κυβερνήσεως. Η Κυβέρνησις και η Βουλή δύνανται δικαίως να αισθάνωνται ύπερηφάνειαν, διότι παρέχεται η εύκαιρία να συνδεθί η περίοδος της θητείας των με την ψήφισιν ενός τέτοιου ριζικού κοινωνικού μέτρου.

Υστερα από μελέτες και προσπάθειες τριών περίπου ετών, αισθάνομαι ιδιαίτεραν ικανοποίησιν διότι είναι δυνατόν να άχθη ενώπιον της Βουλής προς συζήτησιν και ψήφισιν τό μέτρον τουτό, τό όποιον έξ άρχής άπετέλεσε την βασικην επιδίωξιν του Υπουργείου Έργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ούσιαστικήν επαγγελίαν του κοινωνικού προγράμματος της Κυβερνήσεως. Διά τόν λόγον αυτόν, κ. Πρόεδρε και κύριοι Βουλευταί, όφείλω να αποδώσω ιδιαίτερος ευχαριστίας και εύγνωμοσύνην προς τούς Προέδρους και τα Μέλη των άρμοδίων Κοινοβουλευτικών Έπιτροπών Έργασίας και Οικονομικών και της Νομικής Έπιτροπής οι όποιες παρά τές σημερινές αντίξεις συνθήκες έμελέτησαν τό Νομοσχέδιον μετά προθυμίας, σπουδής και συναίσθηματος εθύνους και ύπέβαλον ενώπιον της όλομελείας του Σώματος έμπεριστατωμένας και έποικοδομητικάς εισηγήσεις. Έπιθυμώ να αναφέρω ενώπιον του Σώματος ότι τό υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον έτυχεν έξονυχιστικής και μακράς μελέτης ούχι μόνον υπό των άρμοδίων ύπηρεσιών του Υπουργείου Έργασίας και των άλλων Κυβερνητικών Τμημάτων, αλλά και υπό διεθνών έμπειρογνωμόνων. Η βασική πρωταρχική σύλληψις του σχεδίου έγένετο τό 1961 και έβασίσθη επί εισηγήσεων και ύπομημάτων τα όποια κατά καιρούς ύπεβλήθησαν προς έμε είτε υπό πολιτών είτε υπό επαγγελματικών οργανώσεων είτε υπό εργατικών συνδικάτων.

Επιδιώξις μου έξ άρχής ύπήρξεν η ικανοποίησις όλων των λογικών εισηγήσεων και με γνώμονα τές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της Κύπρου και με σύγκρισιν παρόμοιες διευθετήσεις και πρόνοιες, οι όποιες ύφίστανται εις άλλες χώρες, εις νομοθετήματα παρομοίας φύσεως άλλων χωρών, και εις Διεθνείς Συμβάσεις του Διεθνούς Γραφείου Έργασίας, προετοιμάσθη τό πρώτον προσχέδιον του νόμου, ύπεβλήθη ακόλουθως εις τό άρμοδιον Τμήμα του Διεθνούς Οργανισμού Έργασίας, τές απόψεις του όποιου και πάλιν τό Υπουργείον άφού έμελέτησεν ύπέβαλε τελικώς προς τόν Γενικόν Εισαγγελέα της Δημοκρατίας προς σύνταξιν του Νομοσχεδίου. Πέραν τουτό η Κυβέρνησις επεδίωξε να πάρη την γνώμη και την εισηγήσιν διεθνών έμπειρογνωμόνων και ίδίως άναλογιστών. Η πρώτη άναλογιστική έκθεσις ύπεβλήθη προς την Κυβέρνησιν τόν Αύγουστον του 1962 υπό του κ. Ρόμπερτ Μάϊερς, Διευθυντού του Άναλογιστικού Τμήματος των Κοινωνικών Ασφαλίσεων των Ηνωμένων Πολιτειών. Εις την εισηγήσιν του προς την Κυβέρνησιν ό κ. Μάϊερς θεωρεί τας τροποποιήσεις τας όποιας τό Υπουργείον Έργασίας εισηγείται εις τόν ύφιστάμενον Νόμον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων πολυ έπωφελείς και σύμφωνες με τές οικονομικές και κοινωνικές δυνατότητες της Κύπρου.

Περαιτέρω ό κ. Μάϊερς άφού εκτενώς άναλύη τές διοικητικές διευθετήσεις δια την λειτουργίαν του σχεδίου, αναφέρει ότι τα διοικητικά έξοδα λειτουργίας του παρόντος σχεδίου τα όποια άνέρχονται εις μόνον 4% άποτελούν ένα από τό χαμηλότερον επίπεδον μεταξύ των τεσσάρων χωρών με τό χαμηλότερον επίπεδον διοικητικών έξόδων εις τόν κόσμον. Τό σημείον τουτό άποτελεί ιδιαίτεραν μείαν ικανοποιητικής αποδόσεως των διοικητικών διευθετήσεων της Κυβερνήσεως και νομίζω ότι τό άρμοδιον Τμήμα της Κυβερνήσεως δικαιοῦται να ύπερηφανεύεται διότι κατώρθωσεν δια μικράς σχετικώς διοικητικής δαπάνης να λειτουργήσῃ τό σχέδιον τουτό επί τετραετίαν, μέχρι του 1961. Έν τούτοις ιδιαίτερα μεία πρέπει να γίνη του Δρος Πήτερ Θούλλεν, Διευθυντού του Τμήματος Άναλογιστικών Έρευνών του Διεθνούς Γραφείου Έργασίας, άνευ της συνδρομής και βοήθειας του όποιου η ύποβολή του παρόντος Νομοσχεδίου ενώπιον της Βουλής θα ήτο πραγματικώς άδύνατος. Ο Δρ. Πήτερ Θούλλεν ίσως εις εκ των διασημοτέρων Άναλογιστών του κόσμου άπεστάλη εις την Κύπρον κατά εύτυχή συγκυρίαν υπό του Γενικού Διευθυντού του Διεθνούς Οργανισμού Έργασίας κατόπιν προσωπικής παρακλήσεώς μου προς αυτόν.

Ο κ. Θούλλεν έπισκέφθη την Κύπρον τρεις φορές, εις μίαν δε εκ των επισκέψεών του παρέμεινεν εις την Κύπρον μελετών τό σχέδιον μας επί έξάμηνον. Κατόπιν ειδικών διευθετήσεων ό κ. Θούλλεν προσεκλήθη και παρέσθη κατά την συζήτησιν του Νομοσχεδίου υπό της Έργατικής Έπιτροπής της Βουλής εις την όπιαν συμμετέσχον και αντιπρόσωποι της Οικονομικής Έπιτροπής της Βουλής.

Ο κ. Θούλλεν ύπέβαλε λεπτομερή άναλογιστικήν μελέτην ούχι μόνον επί των προνοιών του παρόντος Νομοσχεδίου, αλλά και επί των νέων πιθανών μελλοντικών εξελίξεων του Νομοσχεδίου εις τας όποιας θα αναφερθώ κατωτέρω. Ο κ. Θούλλεν εξήτησεν έμπροσθέντως μίαν έκάστην εκ των προνοιών του Νομοσχεδίου και προέβη εις την άναλογιστικήν μελέτην των πιθανών δαπανών εις την Κυβέρνησιν και εις τό κράτος ως σύνολον, εις την οικονομίαν του τόπου ως σύνολον, και έπομένως η Βουλή δύναται να είναι βεβαία ότι η οικονομική δυνατότης όμαλής λειτουργίας του σχεδίου είναι εξησφαλισμένη. Η Οικονομολογική μελέτη η όποια έτέθη ενώπιον του Υπουργείου Έργασίας άσχολεείται και με την παραμικροτέραν λεπτομέρειαν του σχεδίου και ύπολογίζει και τές ελάχιστες άκόμη οικονομικές επιπτώσεις τές όποιες αι διάφοροι τροποποιήσεις είναι δυνατόν να έπιφέρουν. Τό έρώτημα τό όποιον πιθανώς να ύποβάλλεται υπό πολλών είναι διατί η Κυβέρνησις προχωρεί σήμερα εις την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

Οι λόγοι είναι κατά την γνώμη μου δύο. Αφ' ενός λόγοι καθαρώς τεχνικής φύσεως βασίζόμενοι εις άναλογιστικές άνάγκες, οι όποιες ύπέβαλλον την ψήφισιν του παρόντος νομοσχεδίου η οϊουδήποτε Νομοσχεδίου τό όποιον θα τροποποιή τό παρόν Νομοσχέδιον εις τό μέλλον εντός της πρώ-

της εβδομάδος του Οκτωβρίου, και δη της πρώτης Δευτέρας Οκτωβρίου. Το όλον σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων της Κύπρου βασίζεται επί του λεγομένου Έτους Ασφαλίσεως το οποίο αρχεται από την πρώτην Δευτέραν του Οκτωβρίου εκάστου έτους. Επομένως διά πολυπλόκους αλλά βασίμους αναλογιστικούς λόγους, οιοδήποτε σχέδιον κοινωνικών ασφαλίσεων, το οποίον θα εφαρμοσθή εις την Κύπρον σήμερα ή εις το διηκεές πρέπει να εφαρμόζεται, να αρχίξη εφαρμοζόμενον από της πρώτης Δευτέρας Οκτωβρίου οιοδήποτε έτους. Δεδομένου δε ότι εις το παρόν Νομοσχέδιον, πλην των τροποποιήσεων των προνοιών του Νόμου Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενσωματούνται και οι πρόνοιες του Νόμου περί Έργατικών Ατυχημάτων, επιβάλλεται όπως παρασχεθή περίοδος διαγραφής εξ μηνών προ της εισαγωγής του Νόμου εις το κράτος, ήτοι πρέπει το Νομοσχέδιον αυτό δια να εφαρμοσθή εντός του 1964 να ψηφισθή υπό της Βουλής το αργότερον μέχρι της 3ης Απριλίου του 1964.

Διά τόν λόγον τούτον η Κυβέρνησις εθέωρησεν αναγκαίον ότι παρά τές σημερινές αντίξοες περιστάσεις επιβάλλεται η ψήφισις του Νομοσχεδίου υπό της Βουλής σήμερα η τώρα, άλλως η εφαρμογή Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν είναι δυνατόν να γίνη προ της πρώτης Δευτέρας του Οκτωβρίου του 1965, ήτοι μετά την έκπνοήν της θητείας της παρούσης Βουλής. Πέραν όμως των βασικών τεχνικών αυτών λόγων υπάρχει κατά την γνώμην μου ουσιαστικός πολιτικός λόγος δια τόν οποίον επιβάλλεται σήμερα η ψήφισις του Νομοσχεδίου.

Υπό τές σημερινές πολιτικές συνθήκες της Κύπρου πιστεύω ότι αποτελεί έθνικόν καθήκον τών πολιτών της Κύπρου να επιδείξουν εις τούς πάντας ότι η Κυβέρνησις είναι αποφασισμένη να προχωρήσει εις την όμολογήν διοικήσιν του τόπου και εις την εκπλήρωσιν των επαγγελιών της συμφώνως του Πενταετούς σχεδίου. Κατά την γνώμην μου η διέξοδος υπό τές παρούσες πολιτικές συνθήκες βασίζεται επί της θελήσεως του Έλληνικού στοιχείου της Κύπρου να αναλάβη εις χείρας του την διοικήσιν του τόπου προσκαλούσα οιοδήποτε άλλον πολίτην οιοδήποτε κοινότητος να συμμετάσχη εις την όμολογήν διακυβέρνησιν της Κύπρου. Δεν πρέπει η Κυβέρνησις να επιτρέψη εις παράγοντες άλλους να επιτύχουν τών ανόμων σχεδίων των περί καταργήσεως του κράτους και της υπάρξεως της έννομου Κυβερνήσεως του τόπου. Οι παρούσες πολιτικές συνθήκες ασφαλώς έχουν οικονομικές επιπτώσεις επί τών οικονομικών της Κύπρου, οι οποίες πιθανώς να δημιουργούν εις ώρισμένους εξ ήμών έρωτήματα ως προς τές οικονομικές δυνατότητες εφαρμογής του παρόντος Νομοσχεδίου. Έν πρώτοις οι οικονομικές επιπτώσεις της παρούσης πολιτικής κρίσεως επί της οικονομίας του τόπου είναι κατά την γνώμην μου μικρές, εκεί δε όπου αυτά φαίνονται μεγαλύτερα από ότι πράγματι είναι, όφείλονται εις καθαρώς ψυχολογικούς λόγους και εις την αδράνειαν τούτον της ιδιωτικής πρωτοβουλίας όσον και εις την αδράνειαν ώρισμένων Κυβερνητικών Τμημάτων.

Πιστεύω ότι αι οικονομικαί δυσκολίαι αι όποιαί προέρχονται εκ τών σημερινών πολιτικών δυσκολιών δύνανται να άρθουν εύκολώτερον και συντομώτερον εάν η Κυβέρνησις και οι ίδιώς αναλάβουν έντονον δραστηριότητα άγνοούντες τās προσκαίρους, και θα έλεγα μάλλον επιπολαίας μορφής, οικονομικās δυσκολίας αι όποιαί παρέχονται εις τόν τόπον. Συνολικώς κατόπιν αναλογιστικής μελέτης η επιβάρυνσις του Νομοσχεδίου τούτου επί τών οικονομικών του τόπου υπολογίζεται εις κάτω του 1%. Είναι επομένως προφανές εις όλους ότι ψήφισις και εφαρμογή του παρόντος Νόμου, έστω και υπό τās σημερινās αντίξοους συνθήκας, σχεδόν μηδανίην οικονομικήν επίπτωσιν θα έχη επί της όλης οικονομίας του τόπου. Εάν υπολογισθή ότι αι συνεισφοραί αι όποιαί επιβάλλονται δια του Νομοσχεδίου, έστω και υπό την ηύξημένην των μορφών, δεν αποτελούν παρά 1,2% του συνόλου τών απολαβών τών εργαζομένων και εάν υπολογισθή ότι εκ τών έξόδων παραγωγής καταναλωτικών αγαθών κάτω τών 40% αναφέρονται εις έξοδα εργατών και παραγωγής αντιλαμβανόμεθα ότι η επίπτωσης τών ηύξημένων συνεισφορών του Νομοσχεδίου επί τών έξόδων παραγωγής καταναλωτικών αγαθών είναι παντελώς αήμαντος. Παρά ταύτα όμως η Κυβέρνησις εν τη επιθυμία της όπως διασφαλίση ότι η οικονομία του τόπου δεν πρόκειται ούδε κατ' έλάχιστον και υπό οιοδήποτε συνθήκας να επιφέρη οιοδήποτε δυσμενείς επιπτώσεις εκ της εφαρμογής του παρόντος Νομοσχεδίου, παρεκάλεσε

τās άρμοδίους Έπιτροπās του Σώματος, αι όποιαί και συνεισέφεραν μετά της Κυβερνήσεως όπως περιλάβουν εις το υπό ψήφισιν Νομοσχέδιον ειδικήν πρόνοιαν περι του χρόνου εφαρμογής του Νομοσχεδίου.

Δυνάμει της εισηγήσεως εκείνης της Κυβερνήσεως περιλαμβάνεται σήμερα εις το ένωπιόν σας Νομοσχέδιον πρόνοια δια της όποιας επαφίεται εις το Έπουργικόν Συμβούλιον η έξουσία να διατάσση την ημερομηνίαν εφαρμογής του Νομοσχεδίου. Έφ' όσον δε ως ανέφερα προηγουμένως η εφαρμογή του Νομοσχεδίου πρέπει να αρχισή από την πρώτην Δευτέραν μηνός Οκτωβρίου, η Κυβέρνησις έχει από σήμερα μέχρι του Οκτωβρίου την ευχέρειαν να αποφασισή τελικώς περι της εισαγωγής του Νομοσχεδίου. Η πρόνοια αυτή παρέχει κατά την γνώμην μου, παρ' όλον ότι δεν υπάρχουν ένδειξεις που να επιβάλουν τοιοούτον ένδεχόμενον, περαιτέρω ασφαλιστικήν δικλείδα ότι η Κυβέρνησις θα δύναται εις τόν κατάλληλον και ευθετώτερον χρόνον να αποφασισή τελικώς και τελεσιδικώς περι της δυνατότητος εφαρμογής του παρόντος Νομοσχεδίου.

Έπί της ουσίας του Νόμου όφείλω να αναφέρω τα κύρια χαρακτηριστικά σημεία του ύφισταμένου Νόμου άφ' ενός και τών τροποποιήσεων οι όποιες προτείνονται δια του Τροποποιητικού Νομοσχεδίου. Όπως είναι γνωστόν εις όλους η παρούσα διευθέτησις περι της υπάρξεως του Νόμου Κοινωνικών Ασφαλίσεων εις την Κύπρον βασίζεται επί σχεδίου εισαχθέντος υπό της άποικιοκρατικής Κυβερνήσεως κατά το 1956, εφαρμοσθέντος από του 1957. Λόγω της τότε επικρατούσης οικονομικής και πολιτικής καταστάσεως κυρίως δια καθαρώς προπαγανδιστικούς λόγους η Βρετανική άποικιακή Κυβέρνησις εισηγήθη πολύ χαμηλά ώφελήματα και πολύ χαμηλότερας εισφοράς. Το αποτέλεσμα ήτο ότι αντί ουσιαστικού Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων η Κύπρος ειχεν άπλως προπαγανδιστικώς ένα Νόμον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο όποιος ουσιαστικώς δεν ικανοποιούσε τās κατωτέρας ανάγκας του λαού και της οικονομίας. Τα ώφελήματα του Νόμου Κοινωνικών Ασφαλίσεων εις την Κύπρον άλλοεξαρτώνται άπαραιτήτως εκ του ύψους τών συνεισφορών τών εργαζομένων και τών εργοδοτών, και έφ' όσον αι συνεισφοραί ειχεν καθορισθή εις χαμηλόν επίπεδον ήτο αναγκαίον και τα ώφελήματα να έχουν καθορισθή εις χαμηλόν επίπεδον.

Άλλον ουσιαστικόν στοιχείον του ύφισταμένου Νόμου περι Κοινωνικών Ασφαλίσεων το όποιον διατηρείται και εις τόν υπό ψήφισιν Νόμον είναι η αρχή της ίσης τριμερούς καταβολής συνεισφορών. Όλίγαι χώραι εις τόν κόσμον εφαρμόζουν τοιοούτον σχέδιον. Όλίγαι, αλλά αι πλέον προοδευτικαί εκ τών χωρών, αποδέχονται ότι η Κυβέρνησις έχει ευθύνην να συνεισφέρει ίσομερως μετά τών εργαζομένων και τών εργοδοτών εις τα έξοδα συντηρήσεως και λειτουργίας του σχεδίου. Εις την Κύπρον ακολουθούμεν την θεωρίαν των τριών ίσομερών συνεισφορών ενώ πλείστα άλλαί χώραι και πολύ πλέον πλούσια από την Κύπρον, έχουν από καιρού εγκαταλείψει την διευθέτησιν ίσων τριμερών συνεισφορών επιρρίπτουσαι το βάρος της οικονομικής δαπάνης εις τούς εργοδότες άπ' ευθείας, εις εις τούς εργάτας κατ' αποκλειστικότητα. Έπί παραδείγματι, εις χώρας όπως την Βραζιλίαν, την Κοσταρικήν και το Λουξεμβούργον και ώρισμένες άλλες χώρες η Κυβερνητική συνεισφορά περιορίζεται μόνον εις το 1/3 της συνολικής συνεισφοράς τών δύο άλλων μερών εις την Έλλάδα και το Ισραήλ η Κυβέρνησις δεν συνεισφέρει αλλά υπάρχει πρόνοια εις τα νομοθετήματά των η όποια επιτρέπει εις τόν Έπουργόν Έργασίας να απαιτη, είναι η φράσις, από τα αντίστοιχα Κοινοβούλια τών χωρών αυτών, την ψήφισιν ειδικών συνεισφορών προς συμπλήρωσιν οιοδήποτε κενών του Ταμείου.

Έπιπροσθέτως εις την Έλλάδα το σχέδιον είναι έγγυημένον υπό του κράτους, εν τούτοις όμως από του 1948 τα οικονομικά του σχεδίου επανειλημμένως άπήτησαν όπως γίνουιν έκτακται συνεισφοραί προς άντιμετώπισιν τών αναγκών του Σχεδίου. Εις το Ηνωμένον Βασίλειον το Σχέδιον ήρχισεν άρχικώς δια τριμερούς συνεισφοράς αλλά σύν τώ χρόνω η συνεισφορά της Κυβερνήσεως μειουμένη εξέλειπε παντελώς αντικατασταθείσα υπό της συνεισφοράς της Κυβερνήσεως εις οικογενειακά έπιδόματα και εις χορηγία άλλης μορφής. Εις τών Καναδών, μίαν από τās πλουσιωτέρας χώρας, η Κυβέρνησις δεν συνεισφέρει αλλά επιβάλλει φόρον 3% επί του εισοδήματος όλων τών προσώπων και φόρον 3% επιπροσθετον επί του εισοδήματος όλων τών εταιρειών πλέον 3% φόρον επί

των πωλήσεων των βιομηχανών. Η συνεισφορά της Κυβερνήσεως του Καναδά περιορίζεται εις 5,5% των όλων εξόδων του Σχεδίου τα οποία αντιμετωπίζουν κυρίως τμήμα των διοικητικών εξόδων του Σχεδίου. Εις την Αυστραλίαν, η οποία αποτελεί ίσως μίαν εξαίρεσιν, η Κυβέρνησις αναλαμβάνει την πλήρη δαπάνην του Σχεδίου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων το οποίον εν τούτοις παρέχει ολιγώτερα ώφελήματα από τα ώφελήματα τα οποία παρέχονται υπό του ιδικού μας Σχεδίου. Εις την Νέαν Ζηλανδίαν παρέχονται τα αναγκαία ποσά διά την λειτουργίαν του Σχεδίου εκ γενικής φορολογίας 7,5% επί του ακαθάρτου εισοδήματος των εταιρειών και των μεγάλων βιομηχανικών οργανισμών και 7,5% φόρου επί του καθαρώς εισοδήματος των πολιτών. Η Κυβέρνησις αναλαμβάνει απλώς την υποχρέωσιν να συμπληρώνη οιοδήποτε έλλειμμα εάν τοιοῦτον έλλειμμα δέν άνέρχεται πέραν των 15% της συνολικής δαπάνης.

Εις την Δανίαν η Κυβέρνησις πληρώνει 85% μόνον των συντάξεων αλλά εις οὐδεμίαν άλλην παραχώρησιν προβαίνει.

Εις την Τουρκίαν δέν υπάρχει έθνικόν σύστημα αλλά υπάρχει μόνον περιωρισμένον σύστημα ασφάλισεως έναντι ασθενείας. Εις την Δυτικήν Δημοκρατίαν της Γερμανίας οι εργοδοταί καταβάλλουν 15,75% του συνόλου των ημερομισθίων των εργατών οι δέ εργάται 12,75%. Η Κυβέρνησις καταβάλλει 1/3 του συνόλου της δαπάνης της επιβαρύνσεως των εργοδοτών το οποίον καταβάλλεται υπό μορφήν συντάξεων διά τους εργάτες και 1/5 της συντάξεως των μηνιαιών εργοδοτών. Δέν έπιθυμώ να αναφέρω άλλα παραδείγματα παρ' όλον που υπάρχουν 104 χώρες, εις τές οποίες λειτουργεί παρόμοιον Σχέδιον κοινωνικών ασφαλίσεων και εκ των οποίων μόνον εις 20 χώρες γίνεται αποδεκτή ή θεωρία της τριμερούς ίσης συνεισφοράς. Όλοι αι νεώτεροι μέθοδοι έφαρμογής συστημάτων κοινωνικών ασφαλίσεων βασίζονται επί της αρχής της τριμερούς συνεισφοράς, ή οποία κατά την γνώμην μου αποτελεί δικαίαν και ήθικην μορφήν χρηματοδοτήσεως Σχεδίων κοινωνικών ασφαλίσεων.

Το ύφιστάμενον Νομοσχέδιον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων καλύτερι υποχρεωτικώς περιωρισμένην μόνον τάξιν εργαζομένων, ήτοι: Κυβερνητικούς υπαλλήλους εργαζομένους υπό εργοδότην και παρέχει την ευχέρειαν εις πλείστες άλλες τάξεις εργαζομένων να καλύπτονται έθελοντικώς. Το σημερινόν Νομοσχέδιον, το ύφιστάμενον Νομοσχέδιον, παρέχει έννέα ώφελήματα, όπως όμως ανέφερα προηγουμένως τα ώφελήματα τα οποία παρέχονται εύρίσκονται εις επίπεδα εκτός πραγματικότητος και πολύ χαμηλά διά να αποτελέσουν οιοδήποτε οικονομικήν ένισχυσιν του λαού.

Πλην των τροποποιήσεων τās οποίās το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον έπιφέρει εις τόν Νόμον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων ταύτοχρόνως γίνεται παντελής τροποποίησης και αναθεώρησις του Νόμου περί Έργατικών Άτυχημάτων. Άνεφερα έν αρχή ότι θεωρώ το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον ως το ουσιαστικώτερον κοινωνικόν μέτρον του Κυβερνητικού προγράμματος. Έάν εξετάσωμεν ποία είναι τα κυριώτερα προβλήματα τα οποία άπασχολούν τόν λαόν της Κύπρου σήμερα επί του κοινωνικού τομέως, θα άναγνωρισθί ότι το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον ίκανοποιεί τούλάχιστον τα δύο βασικώτερα και σημαντικώτερα εκ των τριών έντόνων κοινωνικών προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζει ο λαός της Κύπρου. Καί είναι τα προβλήματα αυτά κατά σειράν προτεραιότητος, το πρόβλημα της άνασφαλείας, του μέλλοντος του λαού μας, και ίδιως των τάξεων εκείνων του λαού αι οποίαι δέν εύτυχούν να εύρίσκονται υπό μόνιμον εργοδότην, Κυβερνητικήν ή άλλου πρωτοποριακού εργοδότην όσον άφορά το μέλλον των, και ίδιως ο κίνδυνος της έγκαταλείψεως κατά τās δυσμάς του βίου των. Αι κοινωνικαί συνθήκαι της Κύπρου δέν έπιτρέπουν την πλήρη έφαρμογήν άλλου νομοθετήματος το οποίον έπιβάλλει εις τα τέκνα το χρέος της ύποστηρίξεως των γονέων.

Λόγω της συνδέσεως μετά του Ύπουργείου Έργασίας του Τμήματος Κοινωνικής Εϋμερίας της Κυβερνήσεως, ειμί εις θέσιν να γνωρίζω έκαιοντάδας περιπτώσεις γονέων, οι οποίοι εύρίσκονται εις παντελή ένδειαν και έγκατάλειψιν και παρ' όλον ότι έχουν τέκνα τα οποία νομικώς είναι ύπόχρεα να συνεισφέρουν διά την συντήρησιν των γονέων των, έν τούτοις τα μέν τέκνα δέν συνει-

σφέρουν, οι δέ γονείς το θεωρούν άναξιοπρεπές ή άπαράδεκτον υπό τές κοινωνικές συνθήκες της Κύπρου να έναγάγουν τα τέκνα των εις το δικαστήριον διά να έφαρμόσουν νομικώς την ύποχρέωσιν των προς συντήρησιν. Δεδομένου όντως ότι ο λαός της Κύπρου έχει έντονος οικογενειακές παραδόσεις και δεσμούς, και δεδομένου όντως ότι δέν πρέπει να άναμένωμεν από τους γονείς ότι θα προστρέξουν νομικώς έναντι των τέκνων των διά την συντήρησιν των κατά τās δυσμάς του βίου των, θεωρώ ότι αποτελεί ύψιστον κοινωνικόν μέτρον και σοβαράν ευθύνην της Κυβερνήσεως να φρονίση διά την άρσιν του φάσματος της έγκαταλείψεως και της πείνης εκ μέρους του μεγίστου μέρους του πληθυσμού της Κύπρου κατά τās δυσμάς του βίου του.

Το δεύτερον σημαντικό κοινωνικόν πρόβλημα είναι ο κίνδυνος της άδυναμίας του εργαζομένου να εργασθί λόγω εργατικού άτυχήματος, και της άδυναμίας του να παράσχη προς την οικογένειάν του οιοδήποτε έξασφάλισιν ή ύποστήριξιν έν περιπτώσει θανάτου προερχομένου έξ εργατικού άτυχήματος.

Τρίτον και κυριώτερον πρόβλημα, είναι το πρόβλημα της άνασφαλείας της εργοδοτήσεως, το οποίον έλπίζω συντόμως να αποτελέση θέμα άλλου χωριστού νομοθετήματος. Τα δύο πρώτα όμως σοβαρά κοινωνικά προβλήματα του τόπου μας αντιμετωπίζονται κατά την γνώμην μου διά του Νομοσχεδίου τούτου. Είναι άληθές ότι ή οικονομική δαπάνη διά την συντήρησιν του Σχεδίου τούλάχιστον του τμήματος εις το οποίον θα συνεισφέρει ή Κυβέρνησις είναι σοβαρά συγκρινόμενη προς τόν έτήσιον προϋπολογισμόν του κράτους.

Η οικονομική αυτή δαπάνη, όπως ανέφερα προηγουμένως, δέν είναι σοβαρά όσον άφορά την όλην οικονομίαν του τόπου. Αποτελεί όμως σοβαράν δαπάνην της Κυβερνήσεως εάν ύπολογισθί ότι εκ συνόλου 20 περίπου εκατομμυρίων τα οποία ή Κυβέρνησις δαπανά έτησίως, το παρόν Σχέδιον προνοεί αρχικώς δι' έτησιαν δαπάνην £666.000 άνερχομένης έντός δεκαετίας εις £756.000. Δηλαδή το 1/20 των όλων Κυβερνητικών δαπανών περίπου, θα επενδύεται εις το μέλλον εις το σύστημα τούτου κοινωνικών ασφαλίσεων. Έάν όμως ύπολογισθί ότι διά του Σχεδίου τούτου θα καλύπτονται 210.000 περίπου Κυπρίων εργαζομένων και όλοι οι έξαρτώμενοι των εργαζομένων τούτων, νομίζω ότι ή δαπάνη των £666.000 ούτε μεγάλη είναι ούτε άδικαιολόγητος.

Πιστεύω ότι οὐδένα άλλο μέτρον της Κυβερνήσεως, οίσαδήποτε άλλης μορφής το οποίον έχει μέχρι σήμεραν έφαρμοσθί ή άχθί ένώπιον των έντίμων Βουλευτών, παρέχει τόσον ουσιαστικά ώφελήματα εις τόσον μεγάλο ποσοστόν του πληθυσμού της Κύπρου. Καί εάν διά της δαπάνης αυτής πρόκειται να απαλλάξωμεν τόν λαόν της Κύπρου εκ της δαμοκλείου σπάθης ή οποία επικρέματα επί των κεφαλών του λαού μας ως κίνδυνος έγκαταλείψεως, πείνης και άνεχειας νομίζω ότι όλοι οι Βουλευταί πρέπει να συμφωνήσουν ότι ή δαπάνη και δικαιολογημένη είναι και λογική.

Ό υπό συζήτησιν Νόμος είναι γνωστός ως Νόμος περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Εις την ουσίαν όμως ο Νόμος κατά το 1/2 άφορά θέματα κοινωνικών ασφαλίσεων κατά το άλλο 1/2 άφορά θέματα αποζημιώσεως δια εργατικά άτυχήματα. Όσοι Βουλευταί θα γνωρίζουν ύπάρχει εις την Κύπρον Νόμος περί Έργατικών Άτυχημάτων, ο οποίος προνοεί ότι έν περιπτώσει εργατικού άτυχήματος το οποίον άποβαίνει εις τόν θάνατον του εργαζομένου, ο εργάτης δικαιούται να πάρη από τόν εργοδότην το συνολικόν ποσόν των £600 έν περιπτώσει θανάτου, έν περιπτώσει δέ άτυχήματος όδηγούτος εις όλικην άνικανότητα του εργαζομένου £800. Πλην του ότι τα ποσά αυτά αποζημιώσεων είναι έντελώς εκτός πραγματικότητος και υπό τές σημερινές συνθήκες χρήζουν ριζικής άναθεωρήσεως, πλείσται όσαι περιπτώσεις άτυχημάτων, και ίδιως επαγγελματικά άσθενείαι, δέν καλύπτονται υπό οιοδήποτε Νόμου και οι εργάται, οι οποίοι ύποφέρουν άτυχηματα κατά την διάρκειαν της εργασίας των, εύρίσκονται συνήθως έγκαταλειμμένοι άνευ οίσαδήποτε ύποστηρίξεως.

Εις εκείνας δέ τās περιπτώσεις εις τās οποίās ο εργάτης ουσιαστικώς δικαιούται να λάβη ένα ποσοστόν αποζημιώσεως συνήθως λόγω μακρών δικαστικών διαδικασιών έξαναγκάζεται να άποδεχθί χαμηλότερον ποσόν άποζη-

μίσωσης, λόγω των άμεσων αναγκών του και εν πάση περιπτώσει πλείστες είναι οι περιπτώσεις εις τές οποίας ὁ ἐργάτης ἀνακαλύπτει μετὰ ἀπὸ πολυμήνους δικαστικούς ἀγῶνας ὅτι ἡ ἀποζημίωσις εἰς τὴν ὁποίαν δικαιούται παραμένει ὀλιγώτερη, διότι ὁ ἐργοδότης ἀδυνατεῖ οικονομικῶς νὰ καλύψῃ τὴν ὑποχρέωσίν του ἐναντι τοῦ ἐργάτου. Εἰς περιπτώσεις δὲ θανάτου ἐργαζομένων ἔχομεν πλείστας περιπτώσεις εἰς τές οποίας λόγω κακῶν ἐπενδύσεων ἢ κακῆς διαχειρίσεως τῶν χρημάτων ἐκ μέρους τῶν συζύγων ἢ τῶν ἐξαρτωμένων τῶν ἀποθανόντων ἐργάτου, ἡ μικρὰ ἀποζημίωσις τῶν £600 ἐξανεμίζεται ἐντὸς ὀλίγου καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα συντηρήσεως τῶν ἐξαρτωμένων τοῦ ἀποθανόντος παραμένει καὶ πάλιν χρέος καὶ ὀφειλὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Γενικῶς ὁμως ἐπιθυμῶ νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Βουλῆς ὅτι ὅλαι αἱ νεώτεροι μέθοδοι ἀντιμετωπίσεως ἐργατικῶν ἀτυχημάτων συγκλίνουν ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς ἐφ' ἅπαξ ἀποζημιώσεως καὶ τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν τοιοῦτων ὠφελειμάτων διὰ τακτικῶν μηνιαίων ἢ ἐβδομαδιαίων προσφορῶν ἐν εἰδει συντάξεως ἢ ἄλλης παροχῆς. Ὁ νόμος μας περὶ Ἐργατικῶν Ἀτυχημάτων χρῆζει ριζικῆς ἀναθεωρήσεως. Καὶ ἀναθεωρησις τῶν τῶν ἐπιπέδων ἀποζημιώσεως ὅσον καὶ τῶν προϋποθέσεων ὑπὸ τὰς οποίας καταβάλλεται ἡ ἀποζημίωσις ἀπετέλεσε μακρὰν ἀπαιτήσιν τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου δικαιολογημένην ἀπαιτήσιν.

Ἐπὶ τῶν δύο τρόποι θεραπείας τοῦ κοινωνικοῦ τούτου προβλήματος, ὁ μὲν ἕνας τρόπος διὰ τῆς ψηφίσεως Νόμου ὁ ὁποῖος νὰ ὑπογράψῃ τοὺς ἐργοδότης νὰ ἀσφαλίσουν τοὺς ἐργαζομένους εἰς ἀσφαλιστικὰς ἑταιρείας ἐναντι παντὸς ἀτυχήματος, καὶ ὁ δεύτερος τρόπος ἀναθεωρήσεως ἀπλῶς τῶν ἐπιπέδων ἀποζημιώσεων εἰς ἐπίπεδα οικονομικῶς ρεαλιστικὰ ἐν ὄψει τῶν σημερινῶν συνθηκῶν.

Ὁ τρίτος τρόπος εἶναι ὁ τρόπος τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἠκολούθησε, τῆς συγχωνεύσεως δηλαδὴ τῶν ἀποζημιώσεων δι' ἐργατικά ἀτυχήματα ἐντὸς τοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ὁ μὲν πρῶτος τρόπος, δηλαδὴ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως τῶν ἐργαζομένων ἐκ μέρους τῶν ἐργοδοτῶν, ἀπέτελεσε τὸ ἀντικείμενον μακρὰς καὶ σοβαρᾶς μελέτης εἰς τὴν Ἀγγλίαν τῆς περιφημοῦ Μπὲρβερεϊτς Ρεπόρτ ἡ ὁποία ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἀσφάλισις ἐργαζομένων πρὸς ἀσφαλιστικὰς ἑταιρείας στοιχίζει περὶ τὰ 140% ἀκριβώτερον παρὰ τὴν οικονομικὴν δαπάνην ψηφίσεως οἰουδῆποτε ἄλλου σχεδίου ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Κυβερνήσεως.

Λόγω τοῦ μικροῦ ἐπιπέδου βιομηχανοποιήσεως τῆς Κύπρου, λόγω τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν μικρῶν ἐργοδοτῶν καὶ λόγω τῶν σοβαρῶν οικονομικῶν ἐξόδων ἐλέγχου τῆς συμμορφώσεως τῶν ἐργοδοτῶν πρὸς τέτοιον νομοθέτημα τὸ Ἐπιτελεῖον Ἐργασίας ἀπεφάσισεν ὅτι ἡ μέθοδος ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως τῶν ἐργαζομένων ἐκ μέρους τῶν ἐργοδοτῶν πρὸς Ἀσφαλιστικὰς ἑταιρείας καὶ ἀντιοικονομικὴ θὰ ἦτο καὶ ἀνεφάρμοστος ὑπὸ τὰς δεδομένας συνθήκας τῆς Κύπρου. Ἐν τούτοις, ὑπάρχει πρόθεσις εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον ἀργότερον νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ψήφισιν ἐιδικοῦ Νομοσχεδίου περὶ ὑποχρεωτικῆς ἐπιπροσθέτου ἀσφαλίσεως ὑπὸ ἀσφαλιστικῆς ἑταιρείας ὠρισμένων μορφῶν ἐργοδοτήσεως αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὡς παρουσιάζουσαι ἐξαιρετικῶς κινδύνους διὰ τὸν ἐργάτην, ὡς συμβαίνει εἰς πλείστας ἄλλας χώρας εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ ἄλλα ὅπου πλὴν οἰωνδῆποτε ἄλλων διευθετήσεων διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐργαζομένων ἐναντι ἐργατικῶν ἀτυχημάτων εἰς εἰδικὰ ἀπαροχῆσεις ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἐργοδότην ἡ ἐπιπροσθέτος ἀσφάλισις, ὅπως διὰ τοὺς τυπογράφους ἐναντι τῆς μολυβιδώσεως εἰς τοὺς μεταλλωρῶνους ἐναντι ὠρισμένων ἀσθενειῶν, ὡς τοῦ νυσταγμοῦ τῶν μεταλλωρῶν καὶ εἰς ἄλλας ἐπικινδύνους ἐργασίας.

Ἡ δευτέρα μέθοδος τῆς αὐξήσεως τῶν ποσοστῶν ἀποζημιώσεως δι' ἐργατικά ἀτυχήματα ἴσως θὰ ἦτο ἡ εὐκολώτερα καὶ ἡ πρακτικώτερα διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Θὰ ἦρκε δηλαδὴ ἡ ψηφίσις ἐνὸς Νόμου ἀναθεωροῦντος τὰς κλίμακας ἀποζημιώσεως ἐργατικῶν ἀτυχημάτων, καὶ ἐπὶ παραδείγματι αὐξάνοντος τὴν ἀποζημίωσιν ἐν περιπτώσει θανάτου ἀπὸ 600 λίρας εἰς 2.000 ἢ 3.000 λίρας ἢ ἐν περιπτώσει ὀλικῆς ἀνικανότητος ἀπὸ £800 εἰς £3.000-£4.000.

Καὶ ἡ μέθοδος αὕτη ὁμως κρίνεται ὅτι ὑστερεῖ τῆς μεθόδου τῆν ὁποίαν τὸ Ἐπιτελεῖον εἰσηγεῖται ἐνώπιόν σας διὰ τοὺς ἀκολουθοῦσους λόγους:

Ἐν πρώτοις ἡ αὐξήσις τῶν ἐπιπέδων ἀποζημιώσεως θὰ ἐπεδεικνύετο ἀργότερον ὡς σημαντικὴ, τρομακτικὴ θὰ ἔλεγα ἐπιβάρυνσις ἐπὶ τῶν μικρῶν ἐργοδοτῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀδυνατούσαν νὰ καταβάλουν τὰς ἀποζημιώσεις αὐτὰς με ἀποτέλεσμα ὁ ἐργαζόμενος νὰ παραμένῃ καὶ πάλιν ἐκτεθειμένος καὶ ἀνευ δυνατοῦτος εἰσπράξεως τῆς ἀποζημιώσεώς του διὰ τὸ ἐργατικὸν ἀτύχημα. Ἐὰν π.χ. εἰς ἐν ἐργαστήριον ξυλοσχιματικῆς μηχανῆς ὅπου συνήθως συμβαίνουν ἐργατικά ἀτυχήματα 2 ἢ 3 ἐργάται ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἐγένοντο θύματα ἐργατικῶν ἀτυχημάτων, θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον διὰ τὸν ἐργοδότην, εἶναι καὶ σήμερον ἀδύνατον, θὰ ἦτο ἐπομένως διπλῶς ἢ τριπλῶς ἀδύνατον διὰ τὸν μικρὸν ἐκείνον ἐργοδότην νὰ ἀνταποκριθῇ οικονομικῶς ἐναντι τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ἐργαζομένου δι' ἀποζημιώσεις.

Ὁ κίνδυνος ἐπίσης τῆς ἐξαπατήσεως τῶν ἐργαζομένων ἐκ μέρους κακοβούλων ἐργοδοτῶν διὰ τῆς ὑποσχέσεως δῆθεν ἀσφαλείας ἐργοδοτήσεως ἐὰν δὲν προσφύγουν εἰς τὸ Δικαστήριον, ἐνῶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Νόμου προνοουμένου χρόνου παραγραφῆς τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ἐργάτου συνήθως ἐκδιώκονται ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ἀνευ ἀποζημιώσεως, θὰ παρέμενε συνεχῆς, καὶ τρίτον ὅτι θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον διὰ τὴν Κυβέρνησιν νὰ διασφαλίσῃ καὶ πάλιν ὅτι ἡ ἐφ' ἅπαξ ἀποζημίωσις ἔστω καὶ ἐπὶ ἠδὲ ἐπιπέδου θὰ ἀπέληγε πραγματικῶς εἰς καλὴν ἐπένδυσιν ἐκ μέρους τῶν ἐξαρτωμένων ἀποθησκόντων ἐργάτου ὡστε νὰ διασφαλίσῃ μόνιμῶς τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα τῆς συντηρήσεως τῶν ἐξαρτωμένων τῶν ἐργαζομένων. Ἀντὶ τούτου ἡ Κυβέρνησις ἠκολούθησε τὴν τρίτην μέθοδον τὴν ὁποίαν θεωρῶ καὶ καλυτέραν καὶ οικονομικώτερην.

Δυνάμει στατιστικολογικῆς μελέτης ὑπελογίσθη ὅτι τὸ σύνολον τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων εἰς τὴν Κύπρον αὕτη μερὸν στοιχίζει περίπου £26.000 ἑτησίως. Τὰ στοιχεία αὐτὰ δυνάμεθα μὲ κάποια ἀκρίβειαν νὰ λάβωμεν ἐκ τῶν δικαστηρίων, διότι δυνάμει τοῦ ὀφισταμένου Νόμου πᾶς ἐργοδότης ὑποχρεοῦται νὰ καταθέτῃ εἰς τὸ Δικαστήριον λεπτομερῆ ἐκθεσιν τῶν ἀποζημιώσεων τὰς οποίας καταβάλλει ἐν περιπτώσει ἐργατικοῦ ἀτυχήματος ἀνεξαρτήτως τῆς διαφωνίας ἢ συμφωνίας τοῦ ἐργάτου. Ἐν τούτοις ὁμως δὲν παραγνωρίζομεν τὸ γεγονός ὅτι μεγάλος ἀριθμὸς τοιοῦτων ἐργατικῶν ἀτυχημάτων ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν ἀγνωστα εἰς τὰ Δικαστήρια εἴτε διότι οἱ ἐργοδοταὶ εἴτε οἱ ἐργάται προβαίνουν μονομερῶς εἰς ἄλλας διευθετήσεις καὶ οὐδέποτε καταλήγουν εἰς δῆλωσιν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου. Λαμβάνομεν ἐπίσης ὑπ' ὄψιν μας ὅτι διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νόμου τούτου δυνάμει τοῦ ὁποῖου αἱ ἀποζημιώσεις θὰ καταβάλλωνται οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ἐργοδοτοῦ ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ ἀπροσώπου Ταμείου, μέγας ἀριθμὸς ἀτυχημάτων ἐκονικῶν θὰ ἀναφέρονται εἰς τὸ Ταμεῖον πρὸς ἀποζημίωσιν, διότι δυστυχῶς τμήμα τοῦ λαοῦ μας δὲν ἔχει τὸ κοινωνικὸν συναίσθημα συλλογικῆς εὐθύνης διὰ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἡ ἐπιβάρυνσις τοῦ Ταμείου δι' ἀπρεπῶν ἀπαιτήσεων ἀποζημιώσεως δι' ἀτυχήματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐργατικά ἀτυχήματα ἀντιστοιχεῖ εἰς ἐξαπατήσεις καὶ κλοπὴν τῶν δικαίων τῶν ἄλλων ἐργατῶν.

Ἐχομεν δηλαδὴ ὑπ' ὄψιν μας περιπτώσεις κατὰ τές οποῖες ἐργαζόμενος ἐὰν ὑποστῇ οἰωνδῆποτε ἀτύχημα, ἐπὶ παραδείγματι, ἐνῶ ἀσχολῆται μὲ τὸ ποδόσφαιρον, κατόπιν συμφωνίας μετὰ τοῦ ἐργοδοτοῦ πιθανῶς νὰ ἀναφέρῃ τὸ ἀτύχημα ὡς ἐργατικὸν ἀτύχημα, διότι γνωρίζει ὅτι ὁ ἐργοδότης μὲν δὲν θὰ ἐπιβαρύνεται, ἐκεῖνος δὲ θὰ εἶναι δυνατόν νὰ λάβῃ ἀντίστοιχον ἀποζημίωσιν. Βασίζομεθα ὁμως ἐπὶ τῆς ὑπευθύνου καὶ ὠρίμου ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος ἐκ μέρους τῶν συντεχνιακῶν ἡγετῶν πρὸς τοὺς ὁποῖους καὶ ἀπευθύνομεν ἐκκλησίαν ὅπως, ἐὰν ὁ Νόμος ψηφισθῇ, συστηθῶν εἰς τὰ μέλη των καὶ λάβουν μέτρα ὡστε νὰ διασφαλίσουν συμμορφῶσιν ὅτι ὁ Νόμος οὗτος θὰ θεωρητῆ ἰερὸν δικαίωμα τοῦ ἐργαζομένου, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ δικαιούται ἐλευθερῶς οἰοσθῆποτε ἀσυνείδητος ἐργάτης νὰ ἐπικαλεῖται πρὸς ἱκανοποίησιν ἄλλων ἀπαιτήσεων τῶν οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσῶν πρὸς τὰ ἐργατικά ἀτυχήματα.

Πιστεύομεν ἐπίσης ὅτι οἱ ἐργοδοταὶ δὲν θὰ θελήσουν νὰ συνεργασθῶν μετὰ ἀσυνειδήτων ἐργατῶν, ὑπὸ τὰς περιστάσεις τὰς ὁποίας ἀνέφερα ἀνωτέρω, ὡστε νὰ ἐξαπατήσων τὸ Ταμεῖον ἐκ μικροῦ οικονομικοῦ βάρους, τὸ ὁποῖον ὁμως εἰς σύνολον ἐτῶν μπορεῖ νὰ ἔχῃ σοβαρὰς ἐπιπτώσεις. Παρ' ὅλον ὁμως ὅτι γνωρίζομεν τοὺς κινδύνους τούτους ἔχει ὑπολογισθῆ διὰ £26.000 ἑτησίως εἶναι δυνατόν νὰ ἀνέλθουν εἰς τὸ διπλάσιον ἢ ἀκόμα καὶ εἰς τὸ τετραπλάσιον, καὶ ἐὰν ἡ

δαπάνη συνολικώς έτησίως δια τα έργατικά άτυχήματα, είτε λόγω της αύξησεως των περιπτώσεων αι όποια αναφέρονται δι' άποζημιώσεων είτε λόγω της αύξησεως των έργατικών άτυχημάτων λόγω της έντονου βιομηχανοποιήσεως του τόπου, δυνατόν να αύξηθούν εις τό ποσόν των £100.000, και πάλιν η συνολική δαπάνη επί εκάστου εργαζομένου ύπολείπεται κατά τι των δύο μίλις κατά άτομον.

Έν άλλοις λόγοις τό Νομοσχέδιον τίποτε περισσότερον δέν πράττει επί του προβλήματος της άποζημιώσεως των εργατικών άτυχημάτων πλην του να άνακατατάσσει την δαπάνην της ασφάλισεως δι' έργατικά άτυχήματα επί όλων των εργαζομένων, επί των εργοδοτών και των εργαζομένων και υπό της Κυβερνήσεως. Τονίζω ιδιαίτερον τό σημειον τουτο, διότι μέχρι σήμερα οι έργατά εις ούδεμίαν επιβάρυνσιν υπεβάλλοντο δια τα έργατικά άτυχήματα.

Μέχρι σήμερα τό σύνολον των εργατικών άποζημιώσεων έν περιπτώσει εργατικού άτυχήματος κατεβάλλετο άποκλειστικώς υπό του εργοδότη και μόνον. Έν τούτοις όμως λόγω της αύξησεως του ποσοστού των άποζημιώσεων δια τα έργατικά άτυχήματα, λόγω της περιλήψεως ώρισμένων περιπτώσεων εργατικών άτυχημάτων δια τα όποια ο εργοδότης μέχρι σήμερα δέν ήτο υπεύθυνος και τρίτον λόγω της καλύψεως πολύ περισσότερων εργαζομένων εκρίθη λογικόν ότι εις τό μέλλον την επιβάρυνσιν δια την οικονομικήν χρηματοδότησιν των άποζημιώσεων δια τα έργατικά άτυχήματα ήτο λογικόν να την συμμερισθούν έξ ίσου η Κυβέρνησις, ο εργοδότης και ο εργατής.

Είναι κατά την γνώμην μου θεωρητικώς δίκαιον τουτο, διότι εις τα πλείστα εργατικά άτυχήματα μπορεί ένας να ισχυρισθί ότι η εύθύνη βαρύνει και τους τρεις. Την μόν Κυβέρνησιν λόγω της μη παροχής ίκανοποιητικής διαφωτίσεως και ύπηρεσίας προλήψεων εργατικών άτυχημάτων, του δε εργοδότη λόγω της μη διασφαλίσεως του ύπαλλήλου του, του δε εργατού διότι ένα ποσοστόν άμελείας πρέπει να ύπάρχει εκ μέρους του εργατού εις τας πλείστας των περιπτώσεων των εργατικών άτυχημάτων και θεωρητικώς, και από άπόψεως ήθικης και δικαίου, εάν επιθυμήτε, η διευθέτησις κρίνεται λογική και δίκαια.

Εις τό σύνολον του ο Νόμος επιδιώκει τας εξής τρεις βασικάς προϋποθέσεις:-

(1) Να καλύψη όλους τους εργαζομένους και τους αυτοεργοδοτούμενους εις την Κύπρον. Οιοσδήποτε εργαζεται σήμερα εις την Κύπρον, είτε ως εργοδοτούμενος, είτε ως αυτοεργοδοτούμενος, ύποχρεούται εις την κάλυψιν δια του νέου Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η δευτέρα επιδιώξις του Νόμου είναι η αύξησις των ώφελημάτων, η κατά μέσον όρον 50% άπ' ό,τι εύρίσκειται σήμερα.

Η δε τρίτη επιδιώξις είναι, ως ανέφερα προηγουμένης, η συγχώνευσις του Νόμου περί εργατικών άτυχημάτων εις τον Νόμον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι τρεις βασικές αυτές επιδιώξεις του Νομοσχεδίου είναι σύμφωνοι τόσον με τες οικονομικές δυνατότητες του τόπου μας όσον και με τες κοινωνικές ανάγκες του τόπου. Επιπροσθέτως όμως όφείλω να προσθέσω ότι, εάν ο υπό συζήτησιν Νόμος ψηφισθί τελικώς υπό της Βουλής, θα είναι δυνατόν δια την Κυβέρνησιν να επικυρώσει επιπρόσθετες 12 Διεθνείς Συμβάσεις του Διεθνούς Όργανισμου Έργασίας επί του θέματος των Κοινωνικών Ασφαλίσεων τες όποιες σήμερα αδυνατούμεν να επικυρώσωμεν, διότι ο Νόμος μας ύστερεί εις ένα η περισσότερα βασικά σημεία η πρόνοιες των Διεθνών τούτων Συμβάσεων. Δεδομένου δε ότι η Κυβέρνησις είχαν ήδη επικυρώσει προ καιρού 11 Διεθνείς Συμβάσεις προσφάτως άλλες 14 και δια της ψηφίσεως του Νόμου τούτου μεταξύ 12 και 16 επιπροσθετων Συμβάσεων, είναι δυνατόν έντός ενός έτους η Κυβέρνησις της Κυπριακής Δημοκρατίας να επικυρώσει άνω των 40 Διεθνών Συμβάσεων οι όποιες ίσως είναι οι μόνες οι όποιες επιβάλλεται όπως επικυρωθούν και οι όποιες θεωρούνται νεωτέρας πνοής και επιδιώξεων. Τα ώφελήματα τα όποια μέχρι σήμερα παρέχοντο εύρίσκοντο κατά πολύ κάτω του ελαχίστου όριου τό όποιον η σχετική Διεθνής Σύμβασις προνοεί. Δι' επιδόματα ασθενείας επί παραδείγματι τό σημερινόν Νομοσχέδιον παρέχει μόνον 36%, ενώ συμφώνως της Διεθνούς Συμβάσεως έπρεπε να παρέχει 45%.

Δια της ψηφίσεως του παρόντος Νομοσχεδίου τό ώφέλημα τό όποιον παρέχεται άνέρχεται εις 57%, και τό σύνολον όλων των ώφελημάτων τα όποια θα παρέχονται δια

του παρόντος Νομοσχεδίου θα είναι κατά πολύ υπεράνω του ελαχίστου όριου τό όποιον προβλέπεται δια της άντιστοιχού Διεθνούς Συμβάσεως. Εις την περίπτωση των εργατικών άτυχημάτων παρέχεται καλύτερα σύγκρισις εάν ύπολογισθούν τα έβδομαδιαία ώφελήματα τα όποια θα παρέχονται εις τους έξαρτωμένους με τό σύνολον του ποσού τό όποιον σήμεραν έδικαιοούτο. Επί παραδείγματι, σήμεραν εις εργατής, ο όποιος ύπόκειται εις εργατικόν άτύχημα συνεπαγόμενον την όλικήν του άνικανότητα, δικαιούται εις άποζημιώσιν 800 περίπου λιρών. Δυνάμει του νέου Σχεδίου θα δικαιούται εις έβδομαδιαία ώφελήματα τα όποια ύπολογίζονται στατιστικολογικώς ότι άνέρχονται εις £3.120, ήτοι αύξησις 390% επί του σημερινού επιπέδου. Έν περιπτώσει θανάτου ενός εργαζομένου άνευ έξαρτωμένων σήμεραν δικαιούται εις 600 λίρας· δυνάμει του προτεινομένου σχεδίου θα δικαιούται εις £3.120, ήτοι εις αύξησιν 520%.

Ένας εργατής, ο όποιος ύποφέρει από όλικήν άνικανότητα δυνάμει εργατικού άτυχήματος με τρεις έξαρτωμένους, δικαιούται σήμεραν εις άποζημιώσιν και πάλιν £800. Δυνάμει του προτεινομένου Νομοσχεδίου θα δικαιούται εις άποζημιώσιν £4.992 ήτοι εις αύξησιν 624%. Έν περιπτώσει δε θανάτου η αύξησις θα είναι 832%. Αύτη η σημαντική αύξησις των άποζημιώσεων έν περιπτώσει εργατικών άτυχημάτων δέν είναι δύσκολον να εφαρμοσθί εάν αι δαπάναι της άποζημιώσεως κατανεμηθούν, όπως ανέφερα προηγουμένης, επί όλων των ασφαλιζομένων όπως τό υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον προνοεί. Και εκ συνολικής δαπάνης κάτω του 1% επί της όλης οικονομίας του τόπου καθίσταται δυνατή η παροχή ούσιαστικών ώφελημάτων όχι μόνον εις τον ίδιον τον εργαζόμενον αλλά και εις τους έξαρτωμένους εξ αυτών. Πρέπει να αναφέρω ίσως μίαν βασικήν βελτίωσιν του Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η όποια πιθανώς να μήν είναι εμφανής εκ των μέχρι τουδε λεχθέντων ύπ' έμου. Πρόκειται περί της καλύψεως των γεωργών και των εργαζομένων εις γεωργικάς άπασχολήσεις.

Εις την Κύπρον 62% περίπου των εργαζομένων άσχολούνται εις την γεωργίαν κατά τρόπον ο όποιος υπό τό προηγούμενον Νομοσχέδιον ούδέποτε θα επέβαλλε εις αυτούς ύποχρεωτικώς την κάλυψιν δυνάμει του Σχεδίου κοινωνικών ασφαλίσεων. Και είναι άληθές ότι δυνάμει του προηγούμενου Νόμου έδικαιοούτο οι γεωργοί να ασφαλιζονται έθελοντικώς εάν επιθυμούσαν. Τό άποτέλεσμα όμως ήτο μόνον υπέργηροι γεωργοί, όταν έφθαναν την ηλικίαν των 40 η 50, χωρίς να σημαίνει ότι 40 η 50 είναι υπέργηροι, αλλά δια λόγους στατιστικολογικού ύπολογισμού θεωρούνται υπέργηροι, να ένδιαφέρωνται δια την ασφάλισιν των δυνάμει του Σχεδίου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Δι' εκάστον ασφαλιζόμενον δυνάμει του Σχεδίου, ο όποιος δικαιούται συντάξεως, δέν να ύπολογίζεται ποσόν περίπου £1.000. Έάν επομένως και 1,000 γεωργοί ήσφαλιζοντο όταν ήσαν ηλικίας 50 έτών και έδικαιοούντο εις σύνταξιν άργότερον, σημαίνει ότι η δαπάνη εις τό Σχέδιον Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα ήτο τελικώς £1.000.000 λίρες. Τό άποτέλεσμα της σημερινής διευθετήσεως κοινωνικών ασφαλίσεων ήτο ότι μόνον οι κακοί κίνδυνοι, εκείνοι δηλαδή οι όποιοι δέν παρέχουν ώφελήματα εις τό Σχέδιον διότι δέν έχουν μεγάλην περίοδον συνεισφοράς εις τό Ταμείον Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκάλυπτοντο δια του Σχεδίου, και τό Σχέδιον εκινδύνευε να χρεωκοπήσει εάν έσυνεχίζετο η άνεξέλεγκτος ασφάλισις γεωργών μόνον μεγάλης ηλικίας, διότι πιστεύω θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι ο κοινός γεωργός της Κύπρου των 20 η 22 έτών σπανιώτατα θα ένδιαφερθί να ασφαλισθί έθελοντικώς δια του Σχεδίου τουτου να καταβάλλη έβδομαδιαίως 60 μίλις με την έλπίδα ότι μετά 40ετίαν περίπου θα δικαιούται να πάρη τό σχετικώς μικρά ώφελήματα εκ του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τό άποτέλεσμα ήτο ότι όλοι αυτοί οι γεωργοί μεταξύ της ηλικίας των 20 και 49 έτών, επί των συνεισφορών των όποιων κυρίως βασίζεται τό Σχέδιον δια να δύνανται να καταβάλλη τα ώφελήματα εις τους γηραιότερους, δέν έγένοντο μέλη του Σχεδίου παρά όταν θα ήτο πολύ άργά δια τό Σχέδιον να λάβη οιοσδήποτε όφελος εκ της ασφαλίσεως των. Δια της ύποχρεωτικής ασφαλίσεως όλων των εργαζομένων άποφεύγεται άφ' ενός μόν ο κίνδυνος της σοβαράς οικονομικής δαπάνης του Σχεδίου δια της ασφαλίσεως μόνον υπέργηρων, άφ' έτέρου δε διασφαλίζεται ότι άπαντες οι εργαζόμενοι της Κύπρου θα δύνανται να έλπίζουν μετά βραχίότητος εις λογικήν σύνταξιν όταν φθάσουν τό κατάλληλον έτος.

Η δυσκολία ασφάλισης των γεωργών εγκείται εις την δυσκολία εφαρμογής και έλεγχου του Νόμου. Είναι δηλαδή διά τὸ Ὑπουργεῖον ἐντελῶς ἀδύνατον ἢ ἴσως πολὺ δύσκολον νὰ διασφαλισθῇ διὰ τακτικῶν ἐπιθεωρήσεων εἰς τοὺς τόπους ἐργασίας ὅτι οἱ γεωργοὶ θὰ ἀσφαλίζονται. Διότι εἶναι δυνατόν εἰς τὴν πρώτην ἢ δευτέραν ἐπίσκεψιν τοῦ ἐπόπου τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας εἰς ἓνα οἰονδήποτε χωρίον νὰ φανῇ ὅτι οἱ γεωργοὶ τοῦ χωριοῦ ἐκείνου εὐρίσκονται εἰς τὰς ἐργασίας των κατεσπαρμένοι εἰς μεγάλην ἀκτίνα πολλῶν μιλίων περίξ τοῦ χωριοῦ καὶ ἐπομένως ὁ ἔλεγχος, ὁ οἰκονομικὸς ἔλεγχος τῆς συμμορφώσεως των πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Νόμου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, καθίσταται σχεδὸν ἀδύνατος.

Οἰονδήποτε σχέδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τὸ ὁποῖον δὲν τυγχάνει αὐστηροῦ καὶ καλοῦ ἐλέγχου δὲν δύναται οἰκονομικῶς νὰ εὐσταθήσῃ. Ἀπόδειξις ὅτι καὶ ὑπὸ τὰς παρούσας μάλλον εὐνοϊκὰς συνθήκας ὑπολογίζεται ὅτι τὸ σχέδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων χάνει ἐτησίως ποσὸν πέραν τῶν £ 100.000 ἐκ μέρους ἐργοδοτῶν ἢ ἐργατῶν οἱ ὁποῖοι ἀποφεύγουν νὰ καταβάλουν τὰ ἐνσημά των. Μετὰ ἀπὸ πολλὴν μελέτη ἡ Κυβέρνησις εὐρίσκειται ἀκόμα εἰς σχετικὴν δυσκολίαν ἰκανοποιήσεως τοῦ τρόπου ἐλέγχου τῆς καταβολῆς τῶν συνεισφορῶν ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν.

Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ γεωργοὶ οἱ ἴδιοι θὰ κατανοήσουν ὅτι εἶναι πρὸς τὸ ἴδιον τὸ συμφέρον των εἰς τὴν ἀσφαλίζονται εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, αἱ δὲ ὄργανώσεις των νὰ ἐργασθοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς διαφωτισέως τῶν γεωργῶν πρὸς τὴν ὑποχρέωσιν των νὰ καταβάλλουν τὰς συνεισφορὰς των πρὸς τὸ Ταμεῖον.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ πειθὸ ἀφ' ἑαυτῆς δὲν ἀποδεικνύεται πάντοτε ἀποτελεσματικὸν μέτρον ἡ Κυβέρνησις ἔχει λάβει καὶ ἄλλα μέτρα, ἔχει δηλαδή ἔλθει εἰς διευθετήσεις μετὰ τῶν Συνεργατικῶν Ἐταιρειῶν ὥστε τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον οἱ γεωργοὶ θὰ ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλουν ὡς ἐτησίαν συνεισφορὰν των εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων θὰ εἰσπράττεται τῇ εὐθύνῃ τῶν Συνεργατικῶν Ἐταιρειῶν. Οἱ δὲ γεωργοὶ οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι καλυμμένοι ὑπὸ τοῦ Σχεδίου θὰ δικαιοῦνται μόνον διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Νόμου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων νὰ γίνονται μέλη τῶν Συνεργατικῶν Ἐταιρειῶν μὴ ἔχοντες οἰονδήποτε ἄλλο δικαίωμα ἢ ὑποχρέωσιν πρὸς τὰς Συνεργατικὰς Ἐταιρείας πλὴν τοῦ τεχνικοῦ ὅρου τῆς καλύψεως των ὑπὸ τοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Συντόμως ἡ Κυβέρνησις θὰ εἰσαγάγῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ ἀντίστοιχον Νομοσχέδιον διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου τούτου. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἡ μὲν Κυβέρνησις θὰ εἶναι βεβαία διὰ τὴν εἰσπραξίν των συνεισφορῶν τῶν γεωργῶν καὶ ὅτι θὰ εἰσπράττωμεν ἀπὸ τὰς Συνεργατικὰς Ἐταιρείας, οἱ δὲ Συνεργατικὲς Ἐταιρείαι θὰ φροντίζουν νὰ τὰ εἰσπράττουν ἀπὸ τοὺς γεωργούς, τὸ δὲ Ταμεῖον θὰ εἶναι δυνατόν νὰ περικόψῃ ἰκανοτικῶς τὰ ἐξοδα διοικήσεως του εἰς ποσοστὸν ἔτι χαμηλότερον τοῦ σημερινοῦ.

Ὁ Νόμος πλὴν τῶν βασικῶν αὐτῶν ἐπιδιώξεων ἐπιφέρει ἓνα ἀριθμὸν ἄλλων μικρῶν τροποποιήσεων, τὰς ὁποῖας θὰ ἀναφέρω μόνον ἀριθμητικῶς ὥστε τὰ ἐντιμα μέλη νὰ δύνανται νὰ συγκρίνουν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου τὰς ἀλλαγὰς οἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐφαρμοσθῇ. Διάφορα ἄρθρα ἀπὸ τὸ 2-5 τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἔχουν ἀλλάξει ἀπλῶς διὰ διοικητικούς λόγους καὶ ἀπλῶς διὰ λόγους καθορισμοῦ τῶν διαφόρων τάξεων τῶν ἀσφαλιζομένων.

Δυνάμει τῶν τροποποιήσεων οἱ ὁποῖαι ἐπιτυγχάνονται εἰς τὸν ἄρθρον τούτων γίνεται δυνατὴ ἡ ἰκανοποίησις ἐνὸς βασικοῦ μὲν κοινωνικοῦ προβλήματος, λεπτομερειακῆς ὅμως θὰ ἐφαίνετο εἰς πολλούς, φύσεως. Δηλαδή μέχρι σήμερον συντάξεις ἢ ὠφελήματα εἰς ἐξαρτημένους ἐκαταβάλλοντο μόνον ἐὰν ὁ ἀποθανὼν εἶχεν ἰκανοποιήσει ὠρισμένες βασικὰς προϋποθέσεις τοῦ Νόμου. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας ἀπεφάσισεν ὅτι ἐν περιπτώσει θανάτου εἶναι δίκαιον καὶ λογικὸν νὰ μὴ ὑποφέρουν οἱ ἐξαρτῶμενοι τοῦ ἀποθανόντος καὶ δὴ τὰ ἐνήλικα τέκνα αὐτοῦ ἐὰν τυγχῶν ὁ ἀποθανὼν δὲν εἶχε τὴν πρόνοιαν νὰ ἀσφαλισθῇ ἐγκαίρως, ἢ νὰ καταβάλῃ τὰς συνεισφορὰς του εἰς τὴν συσχόνητα καὶ ὑπὸ τὸν τύπον τὸν ὁποῖον προνοεῖ ὁ Νόμος.

Διὰ μιᾶς κατὰ τὴν γνώμην μου ριζοσπαστικῆς τροποποιήσεως τοῦ Νόμου ἀποβλεπούσης ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς ἀνθρωπιστικούς λόγους εἰσηγοῦμασε διὰ τοῦ Νομοσχεδίου ὅτι σύνταξις θὰ καταβάλλεται εἰς τὰ ὄρφανὰ καὶ τὴν χήραν ἀποθανόντος, ἀνεξαρτήτως τῆς ἰκανοποιήσεως

ἐκ μέρους τοῦ ἀποθανόντος, τοῦ ἠσφαλισμένου, τῶν προϋποθέσεων τοῦ Νόμου. Ἡ δαπάνη διὰ τὴν γενναϊόφρονα αὐτὴν χειρονομίαν ἀνέρχεται εἰς περίπου £60.000 ἐτησίως. Διὰ τοῦ ἄρθρου 9 καὶ 10 γίνεται ἡ διευκρίνισις τῆς υποχρεωτικῆς ἀσφάλισης ὄλων τῶν αὐτοεργοδοτούμενων προσώπων καὶ γίνονται εἰδικὰ διευθετήσεως διὰ τοὺς συνταξιούχους καὶ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα τυγχάνουν συντάξεων.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ παλαιοῦ Νόμου τὸ ὁποῖον σήμερον τροποποιεῖται καὶ γίνεται 26 καλύπτονται ὅλα τὰ βιομηχανικά ἀτυχήματα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὸν σχετικὸν πίνακα τοῦ ἄρθρου. Εἰδικὰ πρόνοιαι γίνονται διὰ τοῦ ἄρθρου 18 μέχρι 22 διὰ νὰ ἄρουν τὰς δυσκολίας τὰς ὁποῖαι αἱ ὑπανδρὸι γυναῖκες ἀντεμετώπιζαν διὰ τὴν λήψιν τῆς συντάξεως των σὲ περιπτώσιν τὴν ὁποῖαν εἶτε αὐτὰ ἴσαν ὑπεράνω μιᾶς καθωρισμένης ἡλικίας εἶτε δὲν εἶχον παιδιά.

Σημαντικὸν ἄρθρον τοῦ Νόμου εἶναι τὸ ἄρθρον 25 τοῦ ὑφισταμένου Νόμου τὸ ὁποῖον τροποποιούμενον γίνεται ἄρθρον 49 τοῦ νέου Νόμου τὸ ὁποῖον θὰ μὴ παράσχη τὴν εὐχέρειαν τῆς συνάψεως διμερῶν Συμβάσεων μετὰ διαφόρων χωρῶν εἰς τὰς ὁποῖας Κύπριοι ἔχουν μεταναστεύσει καὶ ἐργάζονται.

Μέχρι σήμερον ἡ Κύπρος εἶχε τοιαύτην διμερῆ Σύμβασιν μόνον μετὰ τῆς Ἀγγλίας, εἰς τρόπον ὥστε οἱ μὲν Κύπριοι οἱ ὁποῖοι ἤδη ἐργάζονται εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἀργότερον ἐπιστρέφουν εἰς τὴν Κύπρον νὰ δικαιοῦνται νὰ λαμβάνουν τὰ ὠφελήματα ἐκ τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῆς Ἀγγλίας, οἱ Ἀγγλοὶ οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται εἰς τὴν Κύπρον, ἐὰν τοὺς ἐπιτρέψωμεν, καὶ ἀργότερον πηγαίνουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν νὰ δικαιοῦνται νὰ παίρνουν τὰ ὠφελήματά των ἐκ τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῆς Κύπρου.

Δεδομένου ὅτι τὰ ὠφελήματα ἐκ τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων τῆς Ἀγγλίας εἶναι κατὰ πολὺ ὑψηλοτέρου ἐπιπέδου ἀπὸ τοῦ ἰδιοῦ μας ἀντιλαμβάνασθε ὅτι ἡ διευθέτησις εἶναι μάλλον εὐνοϊκὴ διὰ τοὺς Κυπρίους παρὰ ἀντιστρόφως. Παρόμοιον πρόβλημα γεννᾶται διὰ τοὺς Κυπρίους οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται ἐγκατεστημένοι εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ὁ Νόμος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν προνοεῖ διὰ τὴν καταβολὴν συντάξεως ἢ ἄλλων ὠφελημάτων τῶν προσώπων ἐργασθέντα εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐὰν εἶναι δυνατόν νὰ γίνουν ἀντίστοιχοι διευθετήσεως εἰς τὰ νομοθετήματα ἄλλων χωρῶν. Τὸ ἄρθρον 49 ἔχει τροποποιήθῃ καταλλήλως ὥστε νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν σύναψιν τοιαύτης διμεροῦς συμφωνίας τὸσον μετὰ τῆς Ἀμερικῆς ὅσον καὶ μετ' ἄλλων χωρῶν, Αὐστραλίας, Νέας Ζηλανδίας καὶ ὠρισμένων χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὰς ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐγκατεστημένοι Κύπριοι, καὶ ἐὰν γίνουν αἱ διμερεῖς διευθετήσεως ὑπολογίζομεν ὅτι θὰ ἀπολήξῃ ὑπὲρ τῶν ἐργαζομένων τῆς Κύπρου.

Τὸ ἄρθρον 50 γίνεται μὲ σκοπὸν νὰ ἰκανοποιήσῃ ὠρισμένες Διεθνεῖς Συμβάσεις. Ἰδιαιτέρα σημασία πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὰ ἄρθρα τὰ ὁποῖα προνοοῦν διὰ τὰς διάφορας ποινῆς, διὰ παραβάσεις τοῦ Νόμου, τὸ ἄρθρον 50 τὸ ὁποῖον καθίσταται ἄρθρον 76, 77 καὶ ἐπέκεινα, καὶ μὴ πολλὴν ἰκανοποίησιν εἶδα τὴν Ἐργατικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς ὅπως καὶ τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς νὰ δείχνουν ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν προστίμων καὶ τῶν ἀντιστοίχων ποινῶν.

Ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι ἡ εἰσήγησις τῆς Ἐργατικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ὁποῖα ἔχει υἱοθετηθῇ ὑπὸ τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ ὑποχρεωτικῆς αὐξήσεως τῆς ποινῆς εἰς δευτέραν ἢ τρίτην καταδίκην.

Ὁφείλω νὰ ἀναφέρω ὅτι ὑπάρχουν περιπτώσεις ἐργοδοτῶν οἱ ὁποῖοι ἐν πάσῃ ἐλκρικρίνεια ὁμολογοῦν ὅτι εἶναι δι' αὐτοὺς οἰκονομικότερον καὶ συμφέρον νὰ ἀποφύγουν νὰ ἀσφαλίζουν τοὺς ἐργαζομένους δυνάμει τοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ νὰ ριψοκινδυνεύσουν ἐπανεπιλημμένας καταδίκας εἰς τὸ Δικαστήριον, διότι κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐξοικονομοῦν πολλὰς ἑκατοντάδας ἂν ὄχι χιλιάδες λιρῶν ἐτησίως. Διὰ τῆς διευθετήσεως τῆς ὁποῖαν εἰσηγήθησαν αἱ ἀντίστοιχοι Ἐπιτροπαὶ τῆς Βουλῆς πιστεύω ὅτι τὸ μειονέκτημα αὐτὸ τοῦ Νόμου θὰ ἀρθῇ.

Εἰδικὰ πρόνοιαι γίνονται διὰ τὸν προτεινόμενον Νόμον ὅσον ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν χρεωκοπίας ἰδρυμάτων ἢ ἐργοδοτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν καταβάλει τὰς εἰσφορὰς των. Οἱ διάφοροι πίνακες τοῦ Νόμου ἀποτελοῦν εἰς τὴν οὐσίαν τὴν πρωταρχικὴν ἀλλαγὴν εἰς τὸν Νόμον. Διὰ τῶν Πινάκων αὐτῶν ἀλλάσσουν τὰ ἐπίπεδα τῶν συνεισφορῶν, τὰ ἐπίπεδα τῶν ὠφελημάτων, οἱ ὁρισμέναι καὶ τὰ ἀτυ-

χρήματα τὰ ὅποια καλύπτονται, τὰ διάφορα ποσοστὰ τῶν ἀποζημιώσεων ἐν περιπτώσει μερικῆς ἀνικανότητος τῶν ἐργαζομένων ὅπως καὶ ἡ αὐξησις τῶν ἀπολαβῶν ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξαρτωμένων οὐδὲποτε προσώπου.

Προτοῦ τελειώσω τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἐπανελημμένως ἀναφέρεται διὰ τοῦ τύπου ὅπως καὶ εἰς ὑπομνήματα τῶν διαφόρων ὀργανώσεων ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργοδοτῶν. Εἶναι τὸ θέμα τῆς μείωσης τοῦ ἔτους συνταξιοδοτήσεως. Ὅπως εἶναι γνωστὸν διὰ τοῦ σημερινοῦ μας Νόμου ἡ σύνταξις δυνάμει τοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καταβάλλεται εἰς τὸ 65ον ἔτος τῆς ἡλικίας ἐνὸς προσώπου. Ἐπανελημμένως γίνονται εἰσηγήσεις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ νὰ μειωθῇ τὸ ἔτος τῆς συντάξεως ἀναλόγως τῆς προσωπικῆς θέσεως τοῦ γράφοντος ἢ τοῦ αἰτητοῦ, δηλαδὴ εἰναι Κυβερνητικὸς ὑπάλληλος ἐπιθυμῶ νὰ παίρῃ σύνταξιν εἰς τὰ 55, εἰς τὴν ἐργαζόμενος ὑπὸ ἄλλην μορφήν ἐπιθυμῶ νὰ παίρῃ σύνταξιν εἰς τὰ 60. Οὐδεὶς ὅμως ἰκανοποιεῖται μὲ τὸ ἔτος τῆς συνταξιοδοτήσεως τῶν 65.

Εἶναι γεγονός ὅτι τὸ ἔτος 65ον εἶναι σχετικῶς ὑψηλὸν διὰ λόγους συνταξιοδοτήσεως, εἶναι ὅμως ἐπίσης γεγονός ὅτι εἰς τὴν Κύπρον πλείστα πρόσωπα μποροῦν, θὰ ἔλεγα ἐξ ἴσου καλὰ, ὅπως καὶ νεαρώτερα πρόσωπα νὰ προσφέρουν τὴν ὑπηρεσίαν των καὶ νὰ ἐξασφαλίζουν ἐργοδοτήσιν μέχρι τοῦ 65ου ἔτους τῆς ἡλικίας των.

Δὲν θὰ ἐπιδιώξω νὰ δικαιολογήσω τὸ 65ον τῆς ἡλικίας ἐκ τῶν πραγμάτων. Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ μείωσις τοῦ ἔτους συνταξιοδοτήσεως ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκ τοῦ 65ου εἰς κατώτερα ἐπίπεδα εἶναι παντελῶς ἀνεφικτὸς οικονομικῶς. Καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ, νομίζω ὅτι ὁ λόγος αὐτὸς πρέπει δυστυχῶς νὰ ἰκανοποιήσῃ καὶ πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἀποδεχθῇ ἡ Βουλὴ τὸ ἔτος συνταξιοδοτήσεως νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ 65ον. Ἐάν μειωθῇ τὸ ἔτος συντάξεως ἀπὸ 65 εἰς 62 τὰ ἔξοδα τοῦ Ταμείου διὰ τὴν μείωσιν τῶν τριῶν ἐτῶν μόνον εἰς περίοδον πέντε ἐτῶν ἀνέρχονται περίπου εἰς £2.000.000. Εἰς περίοδον δέκα ἐτῶν εἰς £6.000.000, δηλαδὴ ὅλα τὰ ἀποθέματα τὰ ὅποια μέχρι σήμερον ἔχει τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων θὰ ἀναλωθοῦν διὰ τῆς καταβολῆς συντάξεων ἐάν τὸ ἔτος συνταξιοδοτήσεως ἤθελε μειωθῇ ἀντιστοίχως.

Ἐν τούτοις, τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἀγνοεῖ ὅτι τὸ θέμα τῆς συνταξιοδοτήσεως εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα τῶν θεμάτων οἰοῦσθε Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἐφ' ὅσον ἄλλωστε ἐντὸς περιόδου δέκα ἐτῶν 95% τῶν ὠφελημάτων τὰ ὅποια θὰ παρέχῃ ὁ Νόμος πρὸς τὰ πρόσωπα τὰ ὅποια καλύπτονται ὑπὸ τοῦ Νόμου θὰ καταβάλλονται ὑπὸ μορφήν συντάξεων. Καὶ ἤδη τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει ἀρχίσει μερικὴν μελέτην εἰδικῶν τοῦλάχιστον τάξεων ἐργαζομένων. Ἰδιαίτερα γίνεται εἰδικὴ μελέτη διὰ τὴν μείωσιν τοῦ ἔτους συνταξιοδοτήσεως τῶν μεταλλωρύχων, καὶ εἶναι δυνατόν ἴσως ἀφοῦ μαζεύωμεν τὰ ἀναγκαῖα στατιστικολογικὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ Σχεδίου ἐπὶ ἢ περισσότερα ἔτη, δύο ἔτη, καὶ ἀφοῦ καταστῇ δυνατόν νὰ σταθμισθοῦν καλύτερον ἢ ὁποῖοι ἐπενδύσεις τῶν οικονομικῶν τοῦ Σχεδίου, νὰ ἀποφασισθῇ τελικῶς ἡ μερικὴ μείωσις τοῦ ἔτους Συνταξιοδοτήσεως τῶν μεταλλωρύχων ἐπεκτεταμένου τούτου εἰς ἄλλες τάξεις ἀναλόγως τῆς πορείας τῶν οικονομικῶν τοῦ Σχεδίου.

Τελειῶνων ἐπιθυμῶ, μὲ συγχωρεῖτε, προτοῦ τελειώσω νὰ ἀναφέρω καὶ κάτι διὰ τὸ Σχέδιον περὶ ἱατρικῆς περιθάλψεως. Εἶναι σύνθηρες εἰς τὰ ὑπομνήματα τὰ ὅποια ὑποβάλλονται ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανισμῶν νὰ ζητηθῇ συνήθως νέον σχέδιον περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καλύπτον ὅλους τοὺς ἐργαζομένους αὐξάνον τὰ ὠφελήματα καὶ παρέχον πλήρως σχέδιον ἱατρικῆς καὶ ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Ἡ μὲν ἐπιδιώξις εἶναι ἀριστὸ καὶ ἀξιόπαινος. Ἡ οικονομικὴ ὅμως δυνατότης ἰκανοποιήσεως γένοιτο αἰτήματος σήμερον διὰ τὴν Κύπρον πρέπει νὰ κρίνεται ἐντελῶς ἀδύνατος. Ἐκ πρωταρχικῶν μελετῶν, οἱ ὁποῖες ἀκόμα συνεχίζονται ἐκ μέρους τοῦ Δρος Θεοῦλεν καὶ ἄλλων στατιστικολόγων, ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἔτησις δαπάνη διὰ πλήρως σχέδιον ἱατρικῆς καὶ ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως εἰς τὴν Κύπρον θὰ ἀνέλθῃ ἄνω τῶν £3.000.000 ἐτησίως, ποσὸν τὸ ὁποῖον νομίζω τὰ οικονομικὰ τῆς Κύπρου δὲν ἐπιτρέπουν τῶρα εἰς τὸ ἄμεσον καὶ τὸ προβλεπτόν μέλλον.

Ἐπιθυμῶ ὅμως ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς νὰ ἀναφέρω ὅτι ὁ Νόμος, ὁ ὁποῖος εὐρίσκειται σήμερον ἐνώπιόν σας, ἐτέθη ἐνώπιον τοῦ κοινῶ Συμβουλευτικοῦ Σώματος τοῦ

Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὸ ὁποῖον συμμετέχουν ἐξ ἴσου, ἐργοδοταί, ἐργάται καὶ Κυβέρνησις καὶ ὁμοφώνως ἀπεφασίσθη ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν σήμερον οικονομικῶς νὰ ἐφαρμοσθῇ Σχέδιον ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Εἰς κάποιο στάδιον, τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἐτέθη ἐνώπιον τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν συνδικάτων ἦτο κατὰ πόσον προετίμουν τὴν σημερινὴν ἀναθεώρησιν τῶν ὠφελημάτων τοῦ Νόμου ἢ κατὰ πόσον προετίμουν νὰ περιορισθῇ τὸ Σχέδιον εἰς περιορισμένον Σχέδιον ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Ὁμοφώνως ἀπεφασίσθη ὅτι αἱ προτεινόμεναι τροποποιήσεις ἦσαν προτιμώτεροι τῶν τροποποιήσεων περὶ ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως καὶ ἔτσι πρὸς τὸ παρὸν περιορίζεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ ἐπιπέδου καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ κανονικοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Δὲν πρέπει, ἐν τούτοις, νὰ ἀγνοηθῇ ὅτι τὸσον εἰ συνδικαλιστικαὶ Ἐνώσεις ὅσον καὶ ἡ Κυβέρνησις ἤδη λειτουργοῦν σχέδια μερικῆς ἱατρικῆς περιθάλψεως καὶ μερικῆς φαρμακευτικῆς περιθάλψεως ἢ ὅποια ἰκανοποιεῖ κατὰ ἕνα λογικὸν ἐπίπεδον τὴν ἀνάγκην τῶν ἐργαζομένων. Τὸ δὲ σχέδιον τῆς Κυβερνήσεως περὶ παροχῆς δωρεῶν περιθάλψεως εἰς τὰ Κυβερνητικὰ νοσοκομεία, ἡ ραγδαία ἐπέκτασις τῶν ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ προβλεπόμενη περαιτέρω αὐξησις καὶ ἀνάπτυξις τῶν ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ κράτους νομίζω ὅτι ἰκανοποιοῦν εἰς μέγιστον ποσοστὸν τὴν ἀνάγκην τοῦ λαοῦ διὰ ἱατροφαρμακευτικὴν περιθάλψιν.

Λέγοντας ὅλα αὐτὰ δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀποκλείει τὴν μελλοντικὴν ἀναθεώρησιν τοῦ νόμου ὥστε νὰ παρέχῃ καὶ ἱατροφαρμακευτικὴν περιθάλψιν τοῦλάχιστον εἰς περιωρισμένας περιπτώσεις καὶ περιορισμένης μορφῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ καταστῇ σαφὲς ἀπὸ ὅλους τοῖς οἰαδήποτε δαπάναι τοῦ Σχεδίου κατὰ δύο τοῦλάχιστον τρίτα εἶναι εὐθύνη τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων.

Ἐάν ἐπιθυμοῦμεν αὐξησθῆν οἰωνδῆποτε παροχῶν ἐκ μέρους τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πρέπει νὰ εἴμαστε ἐτοιμοὶ καὶ νὰ ἐπιμισθῶμεν τὴν οικονομικὴν δαπάνην τὸσον οἱ ἐργοδοταὶ ὅσον καὶ οἱ ἐργαζόμενοι καὶ τελικῶς καὶ ἡ Κυβέρνησις. Ἐν τούτοις ἀναφέρω εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας θὰ ἔχῃ ἐντὸς ἐνὸς ἔτους περίπου ἄλλην πλήρη μελέτην ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ ἐπιπλέον ἐν καιρῷ νὰ λυθοῦν πλείστα ὅσα ἀπορία ἐπὶ τοῦ θέματος.

Θέλω νὰ τελειώσω μὲ ἀναφορὰν μιᾶς παρατηρήσεως τοῦ Δρος Θεοῦλεν εἰς τὴν ἐκθεσίαν του. Ὁ κ. Θεοῦλεν ἀναφέρει ὅτι τὰ θέματα κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ἀποτελοῦν ἐξελίξιν συνεχῶς ζωντανὴν καὶ ἐλισσομένην ἢ ὅποια πρέπει νὰ ἀλλάσῃ συνεχῶς ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε συνθηκῶν. Ἦδη, ἐνὸς τὸ παρὸν Σχέδιον εὐρίσκειται ὑπὸ συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας ἔχει ἀναλάβει τὴν μελέτην διὰ νέαν ριζικὴν ἀναθεώρησιν τοῦ ὅλου Σχεδίου ἢ ὅποια θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ οὐχὶ νεώτερον τῆς δεκαετίας ἀπὸ σήμερον. Ἀναφέρομαι εἰς τὴν βασικὴν ἀρχὴν τῆς συλλήψεως τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὴν Κύπρον. Τὸ σημερινὸν μας Σχέδιον βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἴσης καὶ ὁμαλῆς συνεισφορᾶς.

Τῆς συνεισφορᾶς καὶ τῶν ὠφελημάτων τὰ ὅποια εἶναι ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ συνεισφέροντος ἢ τοῦ καλυπτομένου καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τοῦ μισθοῦ τὸν ὁποῖον λαμβάνει ἐκ τῆς ἐργασίας του. Τοῦτο ἀποτελεῖ μιᾶν βασικὴν ἀδυναμίαν ὅχι μόνον τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀλλὰ καὶ οἰασθῆποτε μορφῆς κοινωνικῆς μερίμνης εἰς οἰονδῆποτε κράτος. Εἰς ὅλα τὰ σχέδια κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, τὰ ὅποια ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν συνεχῆ ἀνάπτυξιν τῶν σχεδίων Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων συνεχῶς ἐπιφέρεται ἡ ἀλλαγὴ ἐκ τοῦ σχεδίου ὁμαλῆς καὶ γενικῆς συνεισφορᾶς, ἐπιπέδου συνεισφορᾶς, εἰς συνεισφορὰν ἢ ὅποια βασίζεται καὶ εἶναι ἀντίστοιχος πρὸς τὸν μισθὸν καὶ τὰ ὠφελήματα οἰονδῆποτε ἐργαζομένου, τελικῶς δὲ ὁδηγούσης εἰς τὴν συγχύευσιν παντὸς μέτρου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων εἴτε πρόκειται περὶ Ταμείου Προνοίας ἰδιωτικοῦ ἐργοδοτοῦ, εἴτε πρόκειται περὶ Ταμείου Συντάξεως ἐργοδοτοῦ ἢ Κυβερνήσεως.

Τελικῶς δηλαδὴ ἡ πορεία ἐξελίξεως τῆς ἀναπτύξεως τοῦ συστήματος κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων εἰς τὴν Κύπρον πρέπει νὰ εἶναι ἕνα Σχέδιον τὸ ὁποῖον νὰ βασίζεται ἐπὶ συνεισφορᾶν ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων ἐνὸς ἐκάστου καὶ ὠφελημάτων τὰ ὅποια θὰ εἶναι ἀντίστοιχα πρὸς τὰς συνεισφορὰς

ενός εκάστου. 'Εάν καταστή δυνατόν να τροποποιηθῆ τὸ σημερινόν μας Σχέδιον ἀπὸ τὴν βᾶσιν τῆς ὁμοιομόρφου βάσεως εἰς τὴν βᾶσιν τῆς συνεισφορᾶς ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων τότε θὰ εἶναι δυνατόν εἰς τὸ παρὸν Σχέδιον νὰ συγχυευθεῖν ὅλα τὰ ὑφιστάμενα Ταμεία Προνοίας καὶ ὅλα τὰ σχέδια συντάξεως τὰ ὁποῖα παρέχονται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἢ ὑπὸ ἐργοδοτῶν. Τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον ὄχι μόνον δι' οἰκονομικοὺς λόγους, ὄχι μόνον διὰ κοινωνικοὺς λόγους ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους δικαιοσύνης.

Διότι σήμερον παρουσιάζεται ἡ ἐξῆς ἀντίφασις εἰς τὸ κοινωνικὸν τοῦτο μέτρον. Ἐνῶ ἡ βασικὴ θεωρία τοῦ Νόμου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι εἶναι εὐπορώτεροι καὶ οἱ ὅποιοι ἔχουν ὀλιγωτέραν ἀνάγκην εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ καταβάλλουν μεγαλύτερον ποσὸν εἰσφορῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ὀλιγώτερον εὐποροῦντων ἐκ τῶν συμπολιτῶν μας, εἰς μερικὰς περιπτώσεις τὸ παρὸν Σχέδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων λειτουργεῖ ἀκριβῶς ἀντιθέτως.

Ἐπὶ παραδείγματι ὁ Κυβερνητικὸς ὑπάλληλος ὁ ὁποῖος σπανιῶτα κινδυνεύει νὰ εὐρεθῆ ἐκτὸς ἐργασίας καὶ νὰ ζητήσῃ ἀνεργιακὸν ἐπίδομα, ὁ ὁποῖος ἐπιπροσθέτως εὐρίσκειται καλυμμένος διὰ Κυβερνητικοῦ συστήματος συντάξεως, ἔχει ὅλες τὰς δυνατότητας νὰ πάρῃ πλήρη σύνταξιν καὶ ἐκ τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διότι ἡ συνεχῆς, ἀνελλιπὴς καὶ ἀδιάλειπτος ἐργοδότησις του μετὰ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι καταστήσει δυνατὴν τὴν ἀνελλιπῆ καταβολὴν τῶν συνεισφορῶν ὡς προνοεῖ ὁ Νόμος ὥστε νὰ δικαιούται εἰς τὸ πλήρες ἐπίπεδον συντάξεως ἐκ μέρους τοῦ Νόμου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἔτσι ἐνῶ ὁ Κυβερνητικὸς ὑπάλληλος ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ὑπέφερεν εἰς τὴν ζωὴν του ἐκ τῆς ἀνεργίας, καὶ ὁ ὁποῖος ἤδη παίρνει σύνταξιν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, παίρνει ἐπιπροσθέτως ὠφέλημα ἐκ μέρους τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἐνῶ ἀντιθέτως ὁ ἐργάτης ὁ ὁποῖος ἐργάζεται μόνον περιοδικῶς ἐὰν καὶ ὅταν βρῆ ἐργασίαν, καὶ ἐπομένως δὲν ἔχει τὴν εὐχέρειαν τῶν ἀνελλιπῶν συνεισφορῶν εἰς τὸ Ταμείον καὶ ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν 65ον ἢ 70ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του εἶναι ἐντελῶς ἀνίκανος λόγω ὀρίου ἡλικίας διὰ περαιτέρω ἐργοδότησιν, δὲν τυγχάνει οὔτε Κυβερνητικῆς συντάξεως ἀλλὰ οὔτε καὶ συντάξεως ἀπὸ τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐὰν δὲν εἴχεν ἐργασθῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του εἰς τὸ ἀνάλογον καὶ ἀναγκαῖον χρονικὸν διάστημα τὸ ὁποῖον νὰ τοῦ παρέχῃ τὸ δικαίωμα συντάξεως. Δηλαδή ὁ ἐργάτης ὅσον περισσότερο ὑπέφερεν ἀπὸ τὴν ἀνεργίαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του τόσο ὀλιγώτερες πιθανότητες ἔχει νὰ τύχῃ συντάξεως δυνάμει τοῦ σχεδίου τούτου.

Αὕτῃ ἡ κοινωνικὴ, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀντινομία εἶναι μὲν ἀναγκαῖα καὶ ἀναπόφευκτος ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκες, ἐπιβάλλεται ὅμως τελικῶς νὰ θεραπευθῆ, καὶ ὁ μόνος τρόπος θεραπείας εἶναι ἡ ἀναθεώρησις τῆς βάσεως τοῦ σχεδίου μας μὲ τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον ἔχω προηγουμένως εἰσηγηθῆ καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον ἔχουν ἤδη ἀρχίσει ἀνάλογον μελέται ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας.

Ἐπαναλαμβάνω ὅμως ὅτι μία ἀναθεώρησις τέτοιας ριζικῆς πνοῆς θὰ καταστήσῃ ἀναγκαῖαν περαιτέρω μελέτην τοῦλάχιστον δεκαετίας.

Τελικῶς παρακαλῶ τοὺς Βουλευτὰς ὅπως κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου λάβουν ὑπ' ὄψιν τῶν ὅτι καὶ ἡ παραμικρὰ τροποποιήσις τῶν ὄρων παροχῆς ὠφελημάτων ἢ τοῦ ἐπιπέδου τῆς παροχῆς ὠφελημάτων εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ ριζικῶς καὶ ἴσως πολὺ δυσάρεστους οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ ὅλου σχεδίου. Ἀνέφερα προηγουμένως τὸ παράδειγμα τῆς ἀπλῆς μετατροπῆς τῶν προϋποθέσεων ὑπὸ τὰς ὁποίας καταβάλλεται σύνταξις εἰς τοὺς ἐξαρτημένους ἐνὸς ἀποθνήσκοντος ἐργάτου, καὶ σὰς ἀνέφερα ὅτι ἡ μὲν γενναῖοφρων χειρονομία τῆς παροχῆς συντάξεως εἰς τοὺς ἐξαρτημένους ἐνὸς ἀποθνήσκοντος ἐργάτου ἔστω καὶ ἐὰν ὁ ἐργάτης ἔχει μόνον μίαν συνεισφορὰν καὶ οὐχὶ περισσότερο στοιχίζει 60.000 ἑτησίως.

Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν πρόνοια τοῦ Νόμου ἡ ὁποία ἀλλασομένη δὲν θὰ ἔχῃ σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ ὅλου σχεδίου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὅλον Σχέδιον ἔχει ὑπολογισθῆ μὲ βᾶσιν τὰς συνεισφορὰς καὶ τὰ ὠφελήματα, εἶναι φυσικὸν νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ γίνωνται οἰαδήποτε βελτιώσεις εἰς τὰ ὠφελήματα ἢ εἰς τὸν τρόπον παροχῆς τῶν ὠφελημάτων, χωρὶς νὰ καταστῆ ἀναγκαῖα ἡ ἐπιπρόσθετος ἐπιβάρυνσις τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Τελειῶντων, κύριοι Βουλευταὶ, ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ὁ ὁποῖος παρέσχε εἰς ἐμὲ τὴν ἀδειαν νὰ σὰς προσφωνήσω καὶ νὰ εὐχθῶ ὅπως ὁ ὑπὸ ψήφισιν Νόμος γίνῃ πολὺ συντόμως τμήμα τῆς κοινωνικῆς νομοθεσίας τῆς Κύπρου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μας πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, διότι εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἀγορεύσῃ ἐνώπιον τοῦ Σώματος αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς λιαν διαφωτιστικῆς ὁμιλίας του νὰ κατατοπίσῃ πλήρως τὰ μέλη ὄχι μόνον ἐπὶ τῶν προνοιῶν τοῦ Νομοσχεδίου, τῶν προτερημάτων καὶ μειονεκτιμάτων ἀλλὰ νὰ δώσῃ καὶ μίαν πορείαν εἰς τὴν Βουλὴν ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς μελλοντικῆς ἀντιμετώπισεως τῶν κοινωνικῶν αὐτῶν προβλημάτων.

Εἶμεθα ὄλοι ἐγγύνμονες εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν, διότι ἀνέπτυξε τὰ σχέδια τοῦ Ὑπουργείου του ὅσον ἀφορᾷ τὴν μελλοντικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων τοῦ τόπου.

Ὁ κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης ἔχει τὸν λόγον.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἐκθέσω τὰς ἀπόψεις μου ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, αἱ ὁποῖαι ἐνεσωματώθησαν εἰς τὴν εἰσαγωγικὴν ἔκθεσιν τῶν ἀρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, τὴν ὁποῖαν ἀνέγνωσα κατὰ τὴν παρελθούσαν συνεδρίασιν, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω ταύτας σεβόμενος τὸν πολῦτιμον χρόνον τῆς Βουλῆς.

Ἀπλῶς ἐπιθυμῶ νὰ ἐπωφεληθῶ τῆς παρουσίας τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ἐργασίας διὰ νὰ ἐκφράσω πρὸς αὐτόν, ὡς Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰς θερμὰς μας εὐχαριστίας διὰ τὴν εὐγενῆ καλωσύνην τὴν ὁποῖαν εἶχεν νὰ ἀναπτύξῃ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς κατὰ τρόπον λεπτομερῆ καὶ γλαφυρὸν τὰς διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐκφράσω πρὸς αὐτόν τὰ συγχαρητήρια μας διὰ τὰς ἀκαταπονήτους προσπάθειάς του ἐπὶ μίαν δόλοκληρον διετίαν διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν εἰδικῶν ἐμπειρογνημῶν, τὸ ὁποῖον Νομοσχέδιον ἀποτελεῖ ἕνα καθ' ὅλα ἄριτον καὶ συγχρονισμένον νομοθέτημα τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς θὰ ὑποβοηθήσῃ εἰς τὴν ἀνοδὸν τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ θὰ πατάξῃ τὴν φρικτὴν μάστιγα τῆς πείνης ἢ ὁποῖα μαστίζει τὸν τόπον μας καὶ ἡ ὁποῖα ἐπὶ διεθνoῦς πεδίου καταβάλλεται προσπάθεια ἀπὸ ὅλα τὰ πολιτισμένα κράτη νὰ καταπολεμηθῇ.

Θὰ παρακαλέσω τὸν ἐντιμον Ὑπουργόν Ἐργασίας, ὅπως διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὰ θερμὰ μας συγχαρητήρια διὰ τὴν προθυμίαν τὴν ὁποῖαν εἶχε νὰ ἐγκρίνῃ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, ἔχουσα πλήρη συναίσθησιν τῶν εὐθυνῶν τῆς ἀπέναντι τῆς Κυπριακῆς ἐργατικῆς τάξεως καὶ ἐμφορουμένη μὲ τὸ πνεῦμα τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

Ἐπίσης θὰ παρακάω τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν τὴν θερμὴν μας παράκλησιν ὅπως αἱ ἀντίξοι περιστάσεις αἱ ὁποῖαι ἐπικρατοῦν σήμερον εἰς τὸν τόπον μας μὴ γίνωνται ἀφορμὴ νὰ καθυστερήσῃ τὴν ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἀλλὰ νὰ καταβάλῃ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν οὕτως ὥστε νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ ταχύτερον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ἔληξεν τὸ στάδιον τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου, θὰ προβῶμεν δὲ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποῖα θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν ἐκτὸς ὅπου ὑπάρχουν τροποποιήσεις.

Ἡ Βουλὴ θὰ διακόψῃ δι' ἕν τέταρτον προτοῦ ἀρχίσῃ ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

(Ὁρα διακοπῆς 11.50 π.μ.)

(Ὁρα ἐνάρξεως 12.12 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Το άρθρον 7, εδάφιον (1) δέν έχει καμμίαν ούσιαστικήν τροποποίησιν. Είς τó εδάφιον (2) τού άρθρου 7 υπάρχουν τροποποιήσεις. Παρακαλώ τούς έντίμους Γραμματείς νά άναγνώσουν τó εδάφιον 7 (2) ώς τροποποιείται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

«(2) Τηρουμένων τών διατάξεων τού παρόντος Νόμου, αϊ δυνάμει τού παρόντος άρθρου πληρωτέα παρά τινος άυτοτελώς εργαζομένου καθ' έβδομάδα εισφοραί είναι τά έν τή δευτέρα στήλη τού Τετάρτου Πίνακος εκτιθέμενα ποσά διά πάσαν έβδομάδα εισφορών από τής καθωρισμένης ήμερομηνίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Από τής καθωρισμένης ήμερομηνίας. Ή παράγραφος (β) τού εδαφίου (2) άπαλείφεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Είς δέ τó εδάφιον (3) ή λέξις «Γενικού» αντικαθίσταται διά τής λέξεως «Παγίου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης όπως τó 7ον άρθρον έγκριθῆ ώς έτροποποιήθη :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 7ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προαιρετική ασφάλισις. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είς τó όγδοον άρθρον δέν υπάρχει καμμία ούσιαστική τροποποίησις.

Υπάρχουν μερικά λεκτικά.

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 8ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άσφαλιστικά πινακίδες και ένσημα. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είς τó άρθρον 9, υπάρχουν φραστικά τροποποιήσεις.

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίστωσις εισφορών. Άρθρον 10.

Δέν υπάρχει ούσιαστική τροποποίησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 10ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έπίλυσις ζητημάτων περί τού ασφαλιστέου τής άπασχολήσεως ή περί τών εισφορών. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 11ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ή άπόφασις τού Πρώτου Λειτουργού Άσφαλίσεως τελεσιδικος είς δικαστικάς διαδικασιάς. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 12ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Είδη, ύψος ή ποσόν παροχών και προϋποθέσεις εισφορών. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν λεκτικά μόνον τροποποιήσεις.

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 13ον άρθρον έγκρίνεται, ώς έτροποποιήθη υπό τών Έπιτροπών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Βοήθημα Γάμου. Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είς τó άρθρον 14 υπάρχει ούσιαστική τροποποίησις. Είς τήν πρώτην παράγραφον μετά από τήν λέξιν «είσφορας» προστίθενται αϊ ακόλουθοι φράσεις «και έφ' όσον δέν έχει λάβει βοήθημα γάμου εκ προγενεστέρου γάμου». Έπίσης ή επιφύλαξις άπαλείφεται.

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 14ον άρθρον έγκρίνεται ώς έτροποποιήθη υπό τών Έπιτροπών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Βοήθημα μητρότητος. Άρθρον 15.

Δέν υπάρχει τροποποίησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 15ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έπίδομα μητρότητος. Άρθρον 16.

Δέν υπάρχει τροποποίησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έκπτώσις εκ τού πρós λήψιν επίδοματος μητρότητος δικαιώματος. Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 17ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαίωμα είς παροχάς λόγω άσθενείας ή άνεργιάς.

Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διάρκεια παροχών λόγω άσθενείας ή άνεργιάς.

Άρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έκπτώσις εκ τού πρós λήψιν παροχών λόγω άσθενείας δικαιώματος. Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν μόνον λεκτικά τροποποιήσεις.

Υπάρχει άντίρρησης :

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έκπτώσις εκ τού πρós λήψιν παροχών λόγω άνεργιάς δικαιώματος. Άρθρον 21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Μή υπάρχούσης άντιρρήσεως τó 21ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σύνταξις χηρείας. Άρθρον 22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησης :

Έγκρίνεται.

- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παροχή λόγω όρφανίας. "Άρθρον 23.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Σύνταξις γήρατος. "Άρθρον 24.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχουν λεκτικά τροποποιήσεις μόνον.
"Υπάρχει αντίρρησης ;
Τό 24ον άρθρον εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Βοήθημα θανάτου. "Άρθρον 25.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 25ον άρθρον εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Δικαίωμα και φύσις τών λόγω άτυχήματος καταβλητέων παροχών. "Άρθρον 26.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Υπάρχουν μόνον λεκτικά τροποποιήσεις.
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 26ον άρθρον εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
"Ατυχήματα επισυμβαίνοντα κατά παράβασις Κανονισμών, κ.λ.π. "Άρθρον 27.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
"Ατύχημα επισυμβάν κατά την μετάβασις εις την εργασίαν ή την άποχώρησιν εκ ταύτης. "Άρθρον 28.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης όπως τό 28ον άρθρον εγκριθῆ ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
"Ατύχημα επισυμβάν πρός αντιμετώπισιν έκτάκτου καταστάσεως. "Άρθρον 29.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παροχαί λόγω σωματικής βλάβης. "Άρθρον 30.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παροχαί λόγω άναπηρίας. "Άρθρον 31.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Αύξησις συντάξεως άναπηρίας διαρκούσης έγκεκριμένης νοσοκομειακής νοσηλείας. "Άρθρον 32.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παροχαί λόγω θανάτου. "Άρθρον 33.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Χήροι, χήραι και τέκνα. "Άρθρον 34.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Γονείς. "Άρθρον 35.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Συγγενείς. "Άρθρον 36.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
"Υποχρέωσις ήσφαλισμένου πρός γνωστοποίησιν του άτυχήματος. "Άρθρον 37.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
"Εξουσία πρός έκδοσιν Κανονισμών. "Άρθρον 38.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Ειδικαί διατάξεις άφορώσαι εις την γνωστοποίησιν άτυχημάτων εις μεταλλεία, εργοστάσια, κ.λ.π. "Άρθρον 39.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
"Υποχρέωσεις αιτούντων και δικαιούχων παροχών λόγω σωματικής βλάβης ή άναπηρίας. "Άρθρον 40.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχουν λεκτικά τροποποιήσεις μόνον εις τό 40ον άρθρον.
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Νόσοι. Δέκατος Πίναξ. "Άρθρον 41.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχουν λεκτικά τροποποιήσεις.
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Διπλά δικαιώματα. "Άρθρον 42.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ :**
"Υπάρχει αντίρρησης ;
"Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δωρεάν Ιατρική περίθαλψις άτυχημάτων και νόσων.

*Άρθρον 43.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχει αντίρρησης ;

*Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Εκπτώσις εκ του πρὸς λήψιν παροχῶν λόγω σωματικῆς βλάβης δικαιώματος. *Άρθρον 44.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ ἄρθρον 44, παράγραφος (β), αἱ λέξεις «δὲν ἠκολούθησε τὰς ὁδηγίας τῆς ἱατρικῆς ἀρχῆς» ἀντικαθίστανται διὰ τῶν λέξεων «παρέλειψεν, ἀνευ εὐλόγου αἰτίας νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς ὁδηγίας τῆς ἱατρικῆς ἀρχῆς ἢ . . .»

*Υπάρχει αντίρρησης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 44ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαστικὰ μέτρα ἐναντίον ἐργοδότη καὶ τρίτου τινὸς προσώπου. *Άρθρον 45.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχουν λεκτικαὶ τροποποιήσεις.

*Υπάρχει ἀντίρρησης ;

*Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαστικὰ μέτρα ἀνεξαρτήτως τοῦ παρόντος Νόμου.

*Άρθρον 46.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὴν τελευταίαν γραμμὴν εἰς τὸ ἐδάφιον (1), παράγραφος (α), εἰς τὴν δευτέραν γραμμὴν μετὰ τὴν λέξιν «ἀποφάσις» αἱ λέξεις «εἴτε ὑπὲρ εἴτε» ἀπαλείφονται, εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου ἐδαφίου μετὰ τὴν λέξιν «Νόμου» προστίθενται αἱ λέξεις . . . , παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

«Ἦτις δέον ὅπως ὑποβληθῇ οὐχὶ ἀργότερον τῶν ἐξ ἐβδομάδων ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐκδόσεως ἀποφάσεως Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου ἢ, ἐν περιπτώσει ἐφέσεως, οὐχὶ ἀργότερον τῶν δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐφέσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 46ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 46ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ἐφαρμογὴ ἐπὶ προσώπων ὑπηρετούντων ἐπὶ πλοίων. *Άρθρον 47.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 47ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ἐπιστροφὴ εἰσφορῶν. *Άρθρον 48.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ ἄρθρον 48 ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόσωπα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἢ ἐκτίοντα ποινὴν φυλακίσεως. *Άρθρον 49.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ ἄρθρον 49 αἱ λέξεις «ἢ σωματικῆς βλάβης» ἀπαλείφονται, προστίθεται δὲ μετὰ ἀπὸ τὴν λέξιν «ἀνεργίας» «ἢ ἐπιδόματος».

*Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 49ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αὐξήσις παροχῶν διὰ προστατευομένου. Πέμπτος Πίναξ—Ὀγδοὺς Πίναξ. *Άρθρον 50.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχουν λεκτικαὶ τροποποιήσεις μόνον.

*Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 50ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προθεσμία καὶ τύπος ὑποβολῆς αἰτήσεων. *Άρθρον 51.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχουν οὐσιαστικαὶ τροποποιήσεις μετὰ ἀπὸ τὸ ἐδάφιον (2), παράγραφος (δ). Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὴν τροποποίησιν ἢ ὅποια προσετέθη μετὰ ἀπὸ τὸ ἐδάφιον (2) παράγραφος (δ).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

«Νοεῖται περαιτέρω ὅτι ἀπαίτησις πρὸς χορήγησιν συντάξεως γήρατος ἢ συντάξεως χηρείας ὑποβαλλομένη μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς νομίμου προθεσμίας θὰ γίνεταί ἀποδεκτὴ ὡς ἐὰν νὰ εἶχεν ὑποβληθῇ ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, ἐν τοιαύτῃ ὁμως περιπτώσει ἡ σύνταξις θὰ καταβάλλεται μὲ ἀναδρομικὴν ἰσχύϊν οὐχὶ πέραν τῶν δώδεκα μηνῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς σχετικῆς ἀπαίτησεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Ἐπίσης εἰς τὸ 51 (2) (β), προστίθενται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν αἱ λέξεις «ἢ ἐπιδόματος μητρότητος».

*Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ ἄρθρον 51 ἐγκριθῇ ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 51ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πληρωμαί. *Άρθρον 52.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ ἐδάφιον (1), παράγραφος (α) (ii) προστίθενται καὶ πάλιν αἱ λέξεις «ἢ ἐπιδόματος μητρότητος». Αἱ ἄλλαι τροποποιήσεις εἶναι λεκτικῆς φύσεως.

*Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 52ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ἀντιπροσώπευσις θανόντων καὶ ἀνικάνων προσώπων. *Άρθρον 53.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 53ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ἀναπαλλοτριώτων παροχῶν. *Άρθρον 54.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 54ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ἐπιστροφὴ παροχῆς παρανόμως καταβληθείσης. *Άρθρον 55.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

*Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 55ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρῶτος Λειτουργὸς Ἀσφαλίσεων. *Άρθρον 56.

Τροποποιεῖται ἡ λέξις «διορίζει» διὰ τῆς λέξεως «ὀρίζει».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αι τροποποιήσεις εις τὸ ἄρθρον 56 εἶναι καθαρῶς λεκτικά.

Ἐπὶ ἀντίρρησης :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 56ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διοικητικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου ὑπὸ τοῦ Ἐπιτρόπου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἄρθρον 57.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἀντίρρησης :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 57ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία Ἐπιθεωρητοῦ. Ἄρθρον 58.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἀντίρρησης :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 58ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξετασταὶ ἰατροί. Ἄρθρον 59.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ ἄρθρον 59, ἐδάφιον (1) εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἀπαλείφονται αἱ λέξεις τοῦ «Ἐπιτρόπου Ἐργασίας» καὶ ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῶν λέξεων «Ἐπιτροπῆς Συμβουλίου».

Ἐπὶ ἀντίρρησης :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 59ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ὡς ἐτροποιοιῆθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἰδρυσις, σύνθεσις καὶ λειτουργήματα ἱατρικοῦ Συμβουλίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἄρθρον 60.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἀντίρρησης :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 60ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διοικητικὸν Συμβούλιον. Ἄρθρον 61, τροποποιεῖται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ τὸ 61ον ἄρθρον ὅπως ἐτροποιοιῆθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διοικητικὸν Συμβούλιον.

61.—(1) Ἰδρύεται Διοικητικὸν Συμβούλιον (ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ καλούμενον «Συμβούλιον»), ὁριζόμενον ὑπὸ τοῦ Ἐπιτρόπου καὶ συγκείμενον ἐξ—

(α) ἐνὸς Προέδρου, προερχομένου ἐκ τῆς Δημοσίας Ἐπιθεωρήσεως :

(β) τριῶν προσώπων προερχομένων ἐπίσης ἐκ τῆς Δημοσίας Ἐπιθεωρήσεως :

(γ) ὀκτώ προσώπων ὁριζομένων μετὰ γνωμοδότησιν τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν τῶν ἐργοδοτῶν καὶ μισθωτῶν Ὄργανισμῶν καὶ ἀντιπροσωπευόντων κατ' ἴσον λόγον ἐν τῷ Συμβουλίῳ τὰ συμφέροντα ἐργοδοτῶν καὶ μισθωτῶν καὶ

(δ) ἐνὸς ἑτέρου καταλλήλου προσώπου μὴ ὑπαγομένου εἰς οἰανδήποτε τῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν (α), (β) καὶ (γ).

(2) Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ἐνασκοῦσι τὸ λειτουργήμα αὐτῶν διὰ περιόδον δύο ἐτῶν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν, δύναται ὅμως νὰ ἐπαναδιορίζωνται μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας αὐτῶν.

Νοεῖται ὅτι ὁ Ἐπιτροπὸς δύναται, δι' εὐλογον αἰτίαν, νὰ ἀνακαλέσῃ κατὰ πάντα χρόνον τὸν διορισμὸν οἰουδήποτε τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

(3) Τὸ Συμβούλιον δύναται νὰ ἐκδώσῃ Κανονισμοὺς διέποντας τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διαδικασίαν, τὴν σύγκλησιν τῶν συνεδριῶν αὐτοῦ ὡς καὶ τὴν ἀπαιτουμένην ἀπαρτίαν.

(4) Τὸ Συμβούλιον δύναται νὰ λαμβάνῃ ἀποφάσεις ἔστω

καὶ ἐὰν μεταξύ τῶν μελῶν αὐτοῦ χρεῖν οἰαδήποτε θέσις.

(5) Τὸ Συμβούλιον κέκτηται ἀρμοδιότητα—

(α) νὰ ἐτοιμάσῃ τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν διοικητικῆς δαπάνης, περιλαμβανομένων τῶν ἀναγκῶν τοῦ προσωπικοῦ, ὡς καὶ ὑπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Ταμείου καθ' ἕκαστον ἔτος,

(β) νὰ ἐγκρίνῃ τοὺς ἐτήσιους λογαριασμοὺς τοῦ Ταμείου,

(γ) νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἐτήσιαν ἐκθεσιν τοῦ Πρώτου Λειτουργοῦ Ἀσφαλίσεων,

(δ) νὰ ἐξετάσῃ καὶ συμβουλεύῃ τὸν Ἐπιτροπὸν ἐπὶ παντὸς ζητήματος προκύπτοντος ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου,

(ε) νὰ συμβουλεύῃ τὸν Ἐπιτροπὸν ἐπὶ πάσης προτεινομένης τροποποιήσεως τοῦ παρόντος Νόμου,

(στ) νὰ ἐξετάσῃ ἀναλογιστικὰς ἐκθέσεις καὶ ὑποβάλλῃ τὰς ἀπόψεις του εἰς τὸν Ἐπιτροπὸν,

(ζ) νὰ ἐτοιμάσῃ ὑπολογισμὸν τῶν πρὸς ἐπένδυσιν διαθέσιμων χρημάτων ὡς καὶ προτάσεις διὰ τὴν ἐπένδυσιν τούτων,

(η) νὰ ἐξετάσῃ τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ μηνὸς τὰς δραστηριότητας τοῦ Ταμείου ὡς καὶ πᾶν ἕτερον θέμα ὅπερ ὁ Ἐπιτροπὸς ἢ ὁ Πρῶτος Λειτουργὸς Ἀσφαλίσεων ἤθελε φέροι εἰς γνώσιν τοῦ Συμβουλίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἀντίρρησης ὅπως τὸ 61ον ἄρθρον ἐγκριθῆ ὡς ἐτροποιοιῆθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 61...

Ὁ κ. Ἀνδρέας Γιάγκου.

Α. ΠΑΓΚΟΥ :

Ὅπως ἀνέφερα καὶ εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, θέλω νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως δύο μέλη εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον προέρχωνται ἐκ τῆς γεωργικῆς τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἀντίρρησης ὅπως τὸ ἄρθρον 61 ἐδάφιον (1) τροποιοιῆθη οὕτως ὥστε νὰ προβλέπεται ἡ ἐκπροσώπηση τῆς ἀγροτικῆς τάξεως διὰ δύο ἐκπροσώπων εἰς τὸ Συμβούλιον.

Ἐπὶ ἀντίρρησης εἰς τὴν εἰσηγήσιν αὐτήν :

Ὁ κ. Χρῆστος Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης ἐκ μέρους μου τοῦλάχιστον, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀλλ' ἀπὸ ὅ,τι ἀντιλαμβάνομαι ἡ εἰσηγήσιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου εἶναι ὅπως εἶναι πρόσθετα μέλη δηλαδὴ οὕτως ὥστε τὸ σύνολον τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου νὰ γίνωνται 15, περιλαμβανομένου τοῦ Προέδρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀνδρέας Γιάγκου.

Α. ΠΑΓΚΟΥ :

Δὲν μᾶς ἐνοχλεῖ κ. Πρόεδρε, ἂν εἶναι ἀπὸ τὰ ὑφιστάμενα ἢ πρόσθετα. Ἐὰν ὑπάρχῃ οἰαδήποτε δυσκολία εἰς τὰ ὑφιστάμενα μέλη νὰ εἶναι δεκατρία, ἂς εἶναι πρόσθετα. Δηλαδὴ δὲν ἔχω ἔνστασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ ἀντίρρησης ὅπως τροποιοιῆθη τὸ ἄρθρον 61, οὕτως ὥστε εἰς τὸ Συμβούλιον νὰ συμμετέχουν καὶ δύο ἐκπρόσωποι τῆς ἀγροτικῆς τάξεως δι' αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ ἀπὸ 13 εἰς 15 μέλη :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ τροποιοιητικὴ εἰσηγήσιν γίνεται δεκτὴ. Παρακαλῶ τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Νομικῶν Θεμάτων νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀναγκαίαν λεκτικὴν τροποιοιῆσιν.

Ἐπὶ ἀντίρρησης ὅπως τὸ 61ον ἄρθρον ἐγκριθῆ ὡς ἐτροποιοιῆθη :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 61ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ταμείον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἄρθρον 62.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 62ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Δαπάναι διοικήσεως. Ἄρθρον 63.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχουν μόνον λεκτικά τροποποιήσεις.
 'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 63ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ἀναλογιστικά ἐκθέσεις. Ἄρθρον 64.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 Μόνον λεκτικά τροποποιήσεις ὑπάρχουν.
 'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 64ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

'Υπάρχει εἰσήγησις ὅπως τὸ 65ον ἄρθρον τοῦ Νομο-
 σχεδίου ὡς ἐστάλη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας
 ἀπαλειφθῆ.

'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 65ον ἄρθρον ἀπαλείφεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Δὲν ἀπαλείφεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 Τὸ 65ον ἄρθρον, ἐδάφιον (1).
 Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῆ τὸ 65ον ἄρθρον, τὸ ὑπό-
 λοιπον τοῦ 65ου ἄρθρου, διότι ὑπάρχουν τροποποιήσεις
 οὐσιαστικῆς φύσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 «Ὁ Ὑπουργὸς δύναται κατὰ πάντα χρόνον, νὰ δώσῃ
 ἐντολὴν πρὸς τὸν Πρῶτον Λειτουργὸν Ἀσφαλίσεων ὅπως
 ἐπανεξετάσῃ τὸ ὕψος καὶ ποσὸν τῶν καταβαλλομένων
 παροχῶν καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς—

(α) τὴν κατάστασιν τοῦ ἠσφαλισμένου, εἰδικώτερον
 δὲ τὰς δαπάνας τὰς ἀναγκαῖας διὰ τὴν προφύλαξιν
 τῆς υγείας καὶ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἰκανότητος· καὶ

(β) τὰς ἐπενεχθείσας μεταβολὰς εἰς τὴν τοιαύτην κα-
 τάστασιν, ἀφ' ἧς τὸ ὕψος καὶ τὸ ποσὸν τῶν παροχῶν
 ἔτυχον καθορισμοῦ ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου ἢ
 ὑφ' οἰουδήποτε Νόμου τροποποιούντος τὸν παρόντα
 Νόμον, ὡσαύτως δὲ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν πιθανό-
 τητα ἐν τῷ μέλλοντι ἐπενεχθησομένων μεταβολῶν».

Τὸ ὑπόλοιπον ἀπαλείφεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει αντίρρησης ὅπως τὸ 65ον ἄρθρον ἐγκριθῆ ὡς
 ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 65ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ἐξουσία ἐκδόσεως Κανονισμῶν. Ἄρθρον 66.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 Δὲν ὑπάρχουν τροποποιήσεις.

'Υπάρχει αντίρρησης ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ἐξέτασις αἰτήσεων ὑπὸ ἀσφαλιστικοῦ λειτουργοῦ καὶ
 τοῦ δικαστηρίου. Ἄρθρον 67.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχουν μόνον λεκτικά τροποποιήσεις.

'Υπάρχει αντίρρησης ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 67ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ἐφέσεις ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου κατ' ἀποφάσεων τοῦ
 Ἰατρικοῦ Συμβουλίου. Ἄρθρον 68.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 68ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Αἰτήσις τῷ δικαστηρίῳ. Ἄρθρον 69.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Καταβολὴ παροχῆς διαταγῆ τοῦ δικαστηρίου. Ἄρθρον 70.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ἐξουσία πρὸς ἀναθεώρησιν ἀποφάσεων. Ἄρθρον 71.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 71ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ἀμοιβαῖαι συμφωνία. Ἄρθρον 72.
 'Υπάρχει αντίρρησης ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 72ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ἀδικήματα καὶ κυρώσεις. Ἄρθρον 73.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει εἰσήγησις ὅπως τὸ 73ον ἄρθρον, ἐδάφιον (1)
 καὶ (2) ἀπαλειφθοῦν καὶ ἀντικατασταθοῦν, ὡς ἀκολούθως :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ἀδικήματα.

73.—(1) Πᾶς ἐργοδότης ὅστις παραλείπει ἢ ἀμελεῖ νὰ
 καταβάλλῃ οἰανδήποτε εἰσφορὰν ἢν ὑποχρεοῦται νὰ κατα-
 βάλῃ δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου, ἐν περιπτώσει κατα-
 δίκης ὑπόκειται δι' ἕκαστον ἀδίκημα εἰς χρηματικὴν ποινὴν
 μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς πενήτηκοντα λίρας, ἐν περιπτώσει
 δὲ δευτέρας ἢ πλείονων καταδικῶν ὑπόκειται δι' ἕκαστον
 ἀδίκημα εἰς χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς
 πενήτηκοντα λίρας ἢ εἰς φυλάκισιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τοὺς
 ἐξ μῆνας ἢ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ποινάς.

(2) Ἐν περιπτώσει καταδίκης ἐργοδότη ἐπὶ τῷ ὅτι
 παρέλειψεν ἢ ἠμέλησεν νὰ καταβάλλῃ εἰσφορὰν τινά, οὗτος
 ἐπιπροσθέτως οἰαοδήποτε ἐτέρας ποινῆς εἰς ἣν ὑπόκειται,
 ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλῃ εἰς τὸ Ταμεῖον ποσὸν ἴσον πρὸς
 τὸ ποσὸν ὅπερ παρέλειψεν ἢ ἠμέλησεν νὰ καταβάλῃ, πλέον
 δὲ ἕτερον ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὰ πέντε ἐπὶ τοῖς ἑκατόν,
 ἐν περιπτώσει δὲ δευτέρας ἢ πλείονων καταδικῶν ποσὸν
 μὴ ὑπερβαῖνον τὰ εἴκοσι ἐπὶ τοῖς ἑκατόν τοῦ ὡς εἰρηται
 ποσοῦ, ὡς τὸ Δικαστήριον ἠθελε διατάξει.

Τὰ ὑπόλοιπα παραμένουν ὡς ἔχουν μετὰ λεκτικῶν
 τινων τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει αντίρρησης ὅπως τὸ 73ον ἄρθρον, ἐδάφιον (1),
 (2) καὶ ὑπόλοιπα ἐδάφια ἐγκριθοῦν ὡς ἐτροποποιήθησαν
 ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
 Ποινικὴ δίωξις. Ἄρθρον 74.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
 'Υπάρχει αντίρρησης ὅπως τὸ 74ον ἄρθρον ἐγκριθῆ ;
 Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 74ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πολιτική άγωγή. Άρθρον 75.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άρθρον 75. Υπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας αντιρρήσεως τὸ 75ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαστικά μέτρα ἐναντίον ἐργοδότη διὰ τὴν ἀπώλειαν παροχῆς λόγῳ ἰδίου πταίσματος. Άρθρον 76.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως τὸ 76ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τὰ πρόστιμα, κ.λ.π., καταβάλλονται εἰς τὸ Ταμεῖον. Άρθρον 77.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως τὸ 77ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προτεραιότης εἰσφορῶν ἐν περιπτώσει διαλύσεως καὶ πτωχεύσεως. Άρθρον 78.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως τὸ 78ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξαιρέσεις ἀπὸ τῆς φορολογίας καὶ τῆς πρὸς καταβολὴν τελῶν χαρτοσήμου ὑποχρεώσεως. Άρθρον 79.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν μόνον λεκτικά τροποποιήσεις.

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως τὸ 79ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις. Άρθρον 80. Διαγράφεται καὶ ἀντ' αὐτοῦ προτείνεται νέον ὡς ἐξῆς :

«Καταργήσεις. Κεφ. 188. Κεφ. 354.

80. Ὁ περὶ Ἐργατικῶν Ἀποζημιώσεων Νόμος καὶ ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος καταργοῦνται ἀπὸ τῆς καθωρισμένης ἡμερομηνίας :

Νοεῖται ὅτι—

(α) τῶς δικαιούχους ἢ τῶς ἠσφαλισμένους λογιζέται, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου, ὡς δικαιούχους ἢ ἠσφαλισμένους δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου καὶ ἀπὸ τῆς καθωρισμένης ἡμερομηνίας τὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦτου διέπονται ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου.

(β) τὸ ὕψος ἢ ποσὸν τῶν παροχῶν τὸ καταβλητέον εἰς μὴ τῶς δικαιούχους, οἵτινες δυνάμει τῶν ἐδαφίων (1) καὶ (2) τοῦ ἄρθρου 22 λογιζονται ὡς δικαιούχοι, διέπεται διὰ οἰανδήποτε περίοδον μέχρι τῆς καθωρισμένης ἡμερομηνίας ὑπὸ τοῦ διὰ τοῦ παρόντος καταργουμένου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου. Κεφ. 354».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 80ὸν ἄρθρον ἐγκριθῆ ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἐπιτροπῶν ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως τὸ 80ὸν ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐναρξίς ἰσχύος. Άρθρον 81. Τὸ ἄρθρον 81 διαγράφεται καὶ ἀντ' αὐτοῦ προτείνεται τὸ ἀκόλουθον : «Ἐναρξίς ἰσχύος.

81. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Νόμου ἀρχεται ἀπὸ τῆς καθωρισμένης ἡμερομηνίας καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς πάσας τὰς διατάξεις αὐτοῦ πλὴν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 22 (τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὴν καταβολὴν συντάξεως χρείας) ὅπερ

τίθεται διὰ τοῦ παρόντος ἐν ἰσχύϊ ἀναδρομικῶς ἀπὸ τῆς 7ης Ἰανουαρίου 1957, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἐπὶ συντάξεως δικαίωμα, νοουμένου ὅτι οὐδὲν ἐπίδομα θὰ ἦτο πληρωτέον ἀναφορικῶς πρὸς τὸν θάνατον τοῦ προσώπου τοῦτου ὑπὸ μορφὴν συντάξεως χρείας δι' οἰανδήποτε περίοδον πρὸ τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1961».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 81ον ἄρθρον ἐγκριθῆ ὡς ἐτροποποιήθη ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως τὸ 81ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρῶτος Πίναξ, Μέρος Πρῶτον, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΙΣ ΕΝ Τῇ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως ὁ Πρῶτος Πίναξ ἐγκριθῆ ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ὁ Πρῶτος Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεύτερος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως ὁ Δεύτερος Πίναξ ἐγκριθῆ ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ὁ Δεύτερος Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρίτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως ὁ Τρίτος Πίναξ ἐγκριθῆ ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ὁ Τρίτος Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τέταρτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως ὁ Τέταρτος Πίναξ ἐγκριθῆ ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ὁ Τέταρτος Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πέμπτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ὁ Πέμπτος Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐβδομος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ὁ Ἐβδομος Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὀγδοος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ὁ Ὀγδοος Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΥΨΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ;

Μή υπάρχουσας ἀντιρρήσεως ὁ Πίναξ ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ένατος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ο Ένατος Πίναξ εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέκατος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης όπως ο Δέκατος Πίναξ εγκρίθη ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ο Δέκατος Πίναξ εγκρίνεται.

Έληξεν η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον ;

(Κρούουν οι κώδωνες.)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 1) του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αμφότερα τα Νομοσχέδια κατετέθησαν εις την Βουλήν υπό του Υπουργείου Οικονομικών. Επομένως παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών προς εξέτασιν.

Κεφάλαιον Δ.—Υπάρχουν δύο θέματα. Το εν ενεργάγη υπό του έντιμου Βουλευτού κ. Δάφνη Παναγίδη. Το δεύτερον υπό του έντιμου Βουλευτού κ. Λέλλου Δημητριάδη.

Αρχίζομεν με το δεύτερον Θέμα—Η ανάληψις καθηκόντων εις Κύπρον υπό της Δυνάμεως των Ήνωμένων Έθνών.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης, ο οποίος ενέγραψε το θέμα, καλείται εις το βήμα.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Τήν 5ην πρωινήν ώραν του παρελθόντος Σαββάτου η Ειρηνευτική Δύναμις των Ήνωμένων Έθνών ανέλαβε καθήκοντα εν Κύπρω. Τα καθήκοντα της Δυνάμεως ταύτης αναφέρονται συνοπτικώς εις την παράγραφον 5 του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ήνωμένων Έθνών της 4ης Μαρτίου 1964. Οι κανόνες οι οποίοι θα διέπουν την πρακτικήν ενάσκησιν των καθηκόντων της Δυνάμεως ταύτης αποτελούν εισέτι αντικείμενον συζητήσεως, το δε Σώμα τούτο θα κληθή συντόμως να νομοθετήση επί της νομικής υποστάσεως της Δυνάμεως. Επομένως δέν προτιθεμαι εις το παρόν στάδιον να αναλύσω τον ρόλον των στρατευμάτων τούτων εν Κύπρω ούτε και να αναφερθώ εις τα γενικά πλαίσια και τα αίτια της εδω έλευσεως της Δυνάμεως ταύτης.

* Ίδε σελ. 189-244, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμου Έφημερίδος της Δημοκρατίας, της 6ης Απριλίου 1964 (Αρ.2/64).

Θά ήθελα όμως ως Κύπριος Βουλευτής να καλωσορίσω την Δύναμις αυτήν των Ήνωμένων Έθνών εις την Κύπρον και να τους εύχηθώ εύδωσιν του δυσκόλου έργου το όποιον ανέλαβον. Θά ήθελα δε να τους παρακαλέσω να λάβουν υπ' όψιν εκείνα τα όποια μία άλλη ειρηνευτική δύναμις εις την Κύπρον έπραξεν εις το παρελθόν, να λάβουν υπ' όψιν, λέγω, αυτά προσεκτικα δια να μην τα επαναλάβουν και να περιπέσουν εις τα ίδια εκείνα λάθη τα όποια περιέπεσεν η Άγγλική εκείνη Δύναμις. Αισθάνομαι όμως βέβαιος ότι η Δύναμις αυτή δέν έχει σκοτεινά ελατήρια, διότι δέν διοικείται και δέν κατευθύνεται από τα συμφέροντα μιας χώρας. Είναι μία διεθνής Δύναμις.

Τόν Διοικητήν της Δυνάμεως αυτής είχα την τιμήν να συναντήσω επανειλημμένως εις την Πολιτικήν Επιτροπήν Έπαφής, και έχων υπ' όψιν μου την ευθύτητα του χαρακτήρος του άνδρός και τας Ικανότητάς του είμαι αισιόδοξος και πιστεύω ότι η Δύναμις αυτή πράγματι θα φέρη εις πέρας το έργον της. Έλπίζω δε όταν επέλθη το πλήρωμα του χρόνου και η Δύναμις αυτή θα αποχωρήση, οι στρατιώται και οι αξιωματικοί οι οποίοι την αποτελούν θα φύγουν από την νήσον αυτήν με τας καλύτερας των έντυπώσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Σάντης.

Γ. ΣΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί.

Χαιρετίζομεν με Ικανοποίησιν την ανάληψιν καθηκόντων υπό της Ειρηνευτικής Δυνάμεως των Ήνωμένων Έθνών ως διανοίγουσαν νέας προοπτικάς εις την Κυπριακήν κατάστασιν. Αναμένομεν ότι η Ειρηνευτική Δύναμις εφαρμόζουσα το όμόφωνον ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας θα το μετουσιώση εις πράξιν βοηθούσα την νόμιμον Κυβέρνησιν της Κύπρου εις την προσπάθειαν της δημιουργίας συνθηκών όμαλότητος και ειρήνης εδραζόμενας επί του νόμου και της τάξεως, τα όποια έχει ευθύνην και καθήκον να αποκαταστήση και διατηρήση. Αναμένομεν ότι η Ειρηνευτική Δύναμις θα εκτελή τα καθήκοντά της με αντικειμενικότητα και δικαιοσύνην χωρίς όμως να έξομοιώνη την Κυβέρνησιν με τους Τούρκους τρομοκράτας, και έλπίζομεν ότι ούτω θα εξαλειφή από την μνήμη μας τας πράξεις πλείστων στοιχείων της προηγηθείσης Βρετανικής Ειρηνευτικής Δυνάμεως άτινα ποικιλοτρόπως ένίσχυσον τους τρομοκράτας και σκανδαλωδώς παρενόβαιον υπέρ αυτών ύποσκάψαντες το Βρετανικόν γόητρον εις την νήσον.

Θέλομεν να πιστεύωμεν ότι η προχθεσινή άπαγωγή δύο Έλλήνων φωτορεπόρτερ, ενώ μετέβαινον μετά μονάδων της Ειρηνευτικής Δυνάμεως εις την Έπαρχίαν Κυρηνείας, άποτελεί μεμονωμένον συμβάν και ούχι επανάληψιν της συλλήψεως όμήρων και κακοποιήσεως άθώων πολιτών υπό τα παθητικά βλέμματα Βρεττανών στρατιωτών.

Αναμένομεν, και μαζί με ήμās όλοι οι καλής πίστεως λαοί, ότι η Ειρηνευτική Δύναμις θα δικαιώση την πίστιν μας εις τον Διεθνή τούτον Όργανισμόν εις τον όποιον εναποθέτομεν έλπίδας καλύτερου μέλλοντος. Η Κύπρος, μία μικρά χώρα, μέλος των Ήνωμένων Έθνών, με ύψηλήν στάθμην πολιτισμού και εις το μεταίχιμιον τριών ηπειρών δύναται να άποτελέση κέντρον έλξεως και έπιρροής προς στήριξιν της πίστεως δια τον πρακτικόν ρόλον που δύναται να διαδραματίση ο Όργανισμός Ήνωμένων Έθνών. Αντιθέτως μία άποτυχία της Ειρηνευτικής Δυνάμεως θα δυσχεράνη την εύρυτέραν λύσιν του Κυπριακού προβλήματος, και υπό τας παρούσας συνθήκας του Διεθνούς Όργανισμού θα άποτελέση σοβαρώτατον πλήγμα εις το γόητρον και την ισχύ των Ήνωμένων Έθνών.

Από του βήματος τούτου διερμηνεύοντες το λαϊκόν αίσθημα άπευθύνομεν προς τον Άρχηγόν, τους αξιωματικούς, άνδρας και λοιπόν προσωπικόν της Διεθνούς Ειρηνευτικής Δυνάμεως χαιρετισμόν φιλικήν και συμπαραστάσεως και εύχόμεθα όπως το δύσκολον έργον των στεφθή υπό έπιτυχίας χάριν της ειρήνης της Κύπρου και πέραν αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Τίτος Φάνος :

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θα ήθελα να προσθέσω δύο λέξεις εις όσα είπαν οι έντιμοι συνάδελφοι κ.κ. Λέλλος Δημητριάδης και Γεώργιος Σάντης. Έκφράζω την ζωηράν έλπίδα ήτις είναι και έλπις όλοκληρου του λαού, ότι ή διεθνής Δύναμις των Ήνωμένων Έθνών θα εκτελέση τά καθήκοντά της εύορκως και εύσυνειδήτως, πάντοτε συμφώνως πρός τό όμοφώνως έγκριθέν ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, τό όποϊόν σαφώς καθορίζει ότι έργον της διεθνούς Δυναμείως είναι να βοηθήση και συνδράμη την νόμιμον Κυβέρνησιν του κράτους εις την άποκατάστασιν του νόμου και της τάξεως και εις την επαναφοράν όμαλών συνθηκών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν άλλοι όμιλητάι επί του θέματος :

Εις τό Κεφάλαιον Α υπάρχει έγγεγραμμένον θέμα υπό του κ. Δάφνη Παναγίδη, τό όποϊον έχει ως ακόλουθως :

Ό υπό Τούρκων τρομοκρατών έξαναγκασμός πολιτών της Δημοκρατίας όπως έγκαταλείψουν τās οικίας και τās περιουσίας των και κρατηθούν παρά την θέλησιν των μακράν αυτών.

Καλώ τόν κ. Δάφνην Παναγίδην εις τό βήμα.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Μεταξύ των πολλών πράξεων παραφροσύνης εις τās όποιας προέβησαν οι Τούρκοι τρομοκράτες άφ' ής στιγμής άπέφασιν να στρέψωσι τά όπλα εναντίον του κράτους και του Συντάγματος της Κύπρου έπραξαν και τουτό. Έστρεψαν τά όπλα εναντίον των ίδιων αυτών ανθρώπων. Έτσι φιλήσχοι Τούρκοι πολίται, άνθρωποι οι όποϊοι έπί σειράν έτών έξούσαν έν ειρήνη μετά των Έλλήνων συνάδελφων των εις τά χωρία καλλιεργούντες μαζί τά κτήματά των και βόσκοντες τά πρόβατά των σε κοινά χωράφια, έξηναγκάσθησαν κάτω από την άπειλην των όπλων όπως έγκαταλείψωσι τās οικίας των, όπως έγκαταλείψωσι τās περιουσίας των και μεταφερθούν βιαίως μακράν αυτών. Αί συνέπειαι της τοιαύτης μετακινήσεως είναι σοβαρά όχι μόνον διά τούς ίδιους αυτούς ανθρώπους, τούς δυστυχείς αυτούς ανθρώπους οι όποϊοι πισθέντες ήναγκάσθησαν να έγκαταλείψουν την περιουσίαν των, άλλα και δι' όλόκληρον την Κύπρον γενικώς. Οικονομικά και ψυχικά ράκη ζούν σήμερα υπό άθλιασ συνθηκάς χωρίς να είναι εις θέσιν να φροντισωσι τά δένδρα των, χωρίς να είναι εις θέσιν να καλλιεργήσωσι τούς άγρούς των. Ούτως εάν ή κατάστασις αύτη συνεχισθή έπ' όλίγον ακόμη υπάρχει σοβαρός κίνδυνος όπως ή έφετεινή έσοδα κυρίως διά τά άμπέλια χαθή και καταστραφή πρός ζημίαν των ίδιων και της οικονομίας του τόπου. Άλλά και αί ψυχολογικά συνέπειαι είναι σοβαρά, διότι άνθρωποι οι όποϊοι κρατούνται άδρανεϊς μέσα εις τά καφενεϊα επί σειράν ήμερών και έβδομάδων, και εις τούς όποϊους καλλιεργείται συνεχώς τό μίσος, δέν μπορεί παρά να αποτελούν συνεχώς έστίας κινδύνου διά την ειρήνην εις την νήσον. Η προσπάθεια αύτη δέν είναι τυχαία ή προσπάθεια μετακινήσεως των Τούρκων πολιτών δέν είναι καθόλου τυχαία. Έγινεν επί τη βάσει καλώς προγραμματισμένου σχεδίου ως άποδεικνύει και τό μυστικόν εκείνο έγγραφον, τό όποϊον άνεκαλύφθη εις τό γραφείον Τούρκου Υπουργού, και έχει συγκεκριμένους πολιτικούς σκοπούς.

Ό γνωστός Τούρκος πολιτευτής Δρ. Ίχσάν Άλή κατέδικασε αύτās τās μετακινήσεις τελευταίως, και έδήλωσεν ότι είναι παραλογισμός να πιστεύωμεν ή να διαδίδωμεν ότι ή ειρηνική συμβίωσις Έλλήνων και Τούρκων δέν είναι έφικτή.

Πιστεύω ότι είναι καιρός όπως ή νόμιμος Κυβέρνησις του κράτους ένδιαφερθή ενεργώς διά την άποκατάστασιν των βιαίως μετακινήθέντων τουρκικών πληθυσμών. Είμαι βέβαιος ότι ή Ειρηνευτική Δύναμις ή όποία υπό την αιγίδα των Ήνωμένων Έθνών ανέλαβεν ήδη υπηρεσίαν έν Κύπρω θα βοηθήση την Κυβέρνησιν της Κύπρου όπως επαναφέρη τούς ανθρώπους αυτούς συντόμως εις τās οικίας των. Νά είναι βέβαιοι ότι οι Έλληνες συνάδελφοί των θα τούς δεχθούν πίσω εις τά χωρία των με αίσθήματα άγάπης και συνεργασίας. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν άλλοι όμιλητάι επί του θέματος :

Ό κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Ό έντιμος συνάδελφος κ. Δάφνης Παναγίδης είναι άξίεπαινος τόσον διότι ένέγραψε τό θέμα τουτό πρός συζήτησιν, όσον και διά τόν τρόπον με τόν όποϊον τό άνέπτυξεν ένώπιον της Βουλής.

Ούδεμία ύπάρχει άμφιβολία ότι αι υπό την κρίσιν του Σώματος ενέργειαι των Τούρκων τρομοκρατών αιτινες και παρανομοι είναι και παραβιάζουν διεθνώς άνεγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα, αποτελούν μέρος ενός καλώς έξυφανθέντος και παραιομισθέντος σχεδίου άποσκοπούντος εις την δημιουργίαν μιάς ντε φάκτο καταστάσεως διαχωρισμού των μελών της Τουρκικής μειονότητος εκ του ύπολοίπου Κυπριακού λαού.

Αί έγκληματικά πράξεις των Τούρκων τρομοκρατών να έξαναγκάζουν πολίτας της Δημοκρατίας όπως έγκαταλείψουν τās οικίας και τās περιουσίας των και όπως κρατηθούν παρά την θέλησιν των μακράν αυτών πρέπει να παταχθούν υπό της νομίμου έξουσίας του κράτους, συνεπικουρουμένης, συμφώνως πρός τό όμοφώνως έγκριθέν ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, υπό της διεθνούς Δυναμείως των Ήνωμένων Έθνών.

Οί φιλήσχοι και νομιμόφρονες Τούρκοι πολίται της Κύπρου, οίτινες έπιθυμούν να ζήσουν έν φιλία και ειρήνη μετά των Έλλήνων, δικαιούνται προστασίας εναντίον των όμοφύλων των στασιαστών, οι όποϊοι μετέρχονται τό έγκληματικόν όπλον της βιαίας μετακινήσεως χιλιάδων ανθρώπων διά να έπιτύχουν της έπιβολήν των άνιέρων πολιτικών σκοπών της έξτρεμιστικής Τουρκικής ήγεσίας.

Ό γηγενής Έλληνικός πληθυσμός της Κύπρου, όστις άποτελει την συντριπτικήν πλειοψηφίαν του λαού αύτης, είναι άποφασισμένος να άντιστή άποφασιστικώς και άποτελεσματικώς εις τά σωβινιστικά και άθέμιτα σχέδια των Τούρκων έξτρεμιστών, τά όποϊα και εναντίον των Έλλήνων στρέφονται και αυτούς τούτους τούς Τούρκους βλάπτουν.

Θά συνδράμουν δε οι Έλληνες της Κύπρου όλοψύχως και δι' όλων των μέσων τό έργον της νομίμου Κυβερνήσεως διά την διαφύλαξιν και παγίωσιν της έννοίας της ένιαίας πολιτικής όντότητος, και διά την διεκδικήσιν και ένάσκησιν του άναφαιρέτου δικαιώματος όλοκληρου του λαού να άποφασίση ό ίδιος τό πολιτικόν αύτου μέλλον συμφώνως πρός τās θεμελιώδεις άρχάς του Καταστατικού Χάρτου των Ήνωμένων Έθνών.

Εύχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Σάντης.

Γ. ΣΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτάι.

Ό καθείς γνωρίζει καλώς την τακτικήν της φανατικής μερίδος της Τουρκικής ήγεσίας διά της όποιας έξαναγκάζονται Τούρκοι κάτοικοι μικτών περιοχών να μετοικούν εις άμιγώς Τουρκικάς τοιαύτας δι' ίδιους πολιτικούς σκοπούς. Κυριολεκτικώς στρατόπεδα αίχμαλώτων έδημιουργήθησαν διά διαφόρους Τούρκους πολίτας από Τούρκους ένόχους. Ένόχους καταπατήσεως στοιχειωδών κανόνων ανθρωπισμού, ένόχους άπροκαλύπτου τρομοκρατίας, άρνητάς κάθε άρχής έλευθερίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι όμως έφικτέον από του βήματος τούτου να καταδικάσωμεν και καταγγείλωμεν την απαράδεκτον αύτην τακτικήν της Τουρκικής ήγεσίας, διότι αύτό είναι τό έντονον λαϊκόν αίσθημα τό όποϊον διερμηνεύομεν, έπειδή τουτό είναι ή έπιταγή των άρχών που έτάχθημεν να έξυπηρετήσωμεν έδω Έλληνες και Τούρκοι, έστω και εάν ή φωνή μας ήχήση πρό των κενών Τουρκικών έδωλών. Έπί άλλως, από του 1570 όταν πρώτον οι Τούρκοι έγκατεστάθησαν εις Κύπρον, Έλληνες και Τούρκοι εις τά 114 μικτά χωρία και πόλεις της νήσου, έζησαν έν ειρήνη και συνεργασία όπως ακριβώς οι Έλληνες έν άδελφοσύνη έζησαν με τās άλλας κοινότητας της νήσου' ούτε όταν ή

Ἐλλάς καὶ ἡ Τουρκία εὐρέθησαν εἰς ἀντίπαλα πολεμικὰ στρατόπεδα ἢ εἰρήνην αὐτὴ διατηρήθη. Ἐπρεπε 400 περίπου χρόνια μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Τούρκων ἐν Κύπρῳ νὰ εὐρεθῆ μία ἐξάλλος ἡγεσία νὰ ἀποστείλῃ τοὺς ἐνόπλους τῆς διὰ νὰ ἐξαναγκάσῃ εἰς μετακίνησιν Τούρκους ποὺ ἐπὶ 400 ἔτη οὐδένα λόγον εὐρον νὰ μετακινήθωσιν. Πραγματικῶς εἰς καμμίαν περιπτώσιν οἱ Τούρκοι δὲν ἔφυγαν μόνοι των, ἔπρεπεν ἔνοπλοι νὰ ἐμφανισθοῦν ἐπὶ σκηνῆς, νὰ ἀπειλήσουν τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν των, νὰ μετέλθουν πᾶν μέσον, νὰ διαβεβαίωσουν ἀκόμη ὅτι Τουρκικὰ ἀεροπλάνα θὰ ἐβomberδίζον τὰ μικτὰ χωρία καὶ ἔπρεπε δῆθεν νὰ μετοικίσουν διὰ τὴν ἀσφάλειάν των ὅπου ἔμεινον γενικῶς οὐδὲν ἔπαθον, συνεχίζουν ὁμαλὸν τὸν βίον των μὲ τοὺς Ἕλληνας. Αἱ ὀλίγα καταδικασταὶ περιπτώσεις βίας ἐπὶ προσώπων καὶ καταστροφῆς περιουσιῶν αἰτίνας ἐξογκοῦνται ὑπερμέτρως ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς προπαγάνδας δὲν διαψεύδουν τὸν γενικὸν κανόνα τῆς εἰρηνικῆς συμβίωσης.

Οἱ δυστυχεῖς Τούρκοι συμπολιταὶ ρίπτονται εἰς τρώγλας καὶ ἀντίσκηνα ἐν πλήρει χειμῶνι, ὡς ζῶα συνωθοῦνται εἰς χώρους στενοὺς καὶ ἀνθυγιεινοὺς, νήπια πεθαίνουσι, ἢ διατροφή των εἶναι γλίσχρο, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τὰ χωράφια των παραμένου ἀκαλλιέργητα, οἱ κῆποι των καταστρέφονται, τὰ κοπάδια των ἐξανεμίζονται, ἔμποροι πτωχεύουσι, γυναῖκες βιάζονται, αἱ ἀσθένειαι τοὺς μαστίζουσι καὶ δὲν τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ ἐπωφεληθοῦν τῶν κρατικῶν ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν ὡς ἐὰν ἢ ἀνακούφισις τοῦ ἀνθρώπινου πόνου καὶ ἀσθενείας ἐπιδέχονται διχοτόμησιν.

Οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ Τούρκοι χρησιμοποιοῦνται ὡς πῖονια εἰς τὸ ἀπάνθρωπον πολιτικὸν παιχνίδι τῆς Τουρκικῆς ἡγεσίας. Πρόσφατον παράδειγμα ἔχομεν τὴν Πάφον ὅπου ἡ Τουρκικὴ ἡγεσία ἐξήγησεν ὅπως 3.000-4.000 Τούρκοι τῆς Πάφου μεταφερθοῦν ἐκ Πάφου διότι ἐκεῖ δὲν ἦσαν δῆθεν ἀσφαλεῖς. Ἐν τῷ μεταξὺ διακανονισμοὶ ἐπῆλθον εἰς Πάφον, Ἕλληνες καὶ Τούρκοι ζοῦν καὶ πάλιν ἀρμονικῶς, οὔτε μία θριξ Τούρκου δὲν ἐπειράχθη, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τὰ πνεύματα τῶν Ἑλλήνων εἶχον κάθε λόγον νὰ εἶναι ἐξημμένα λόγω τῶν ἀπανθρώπων σφαγῶν τῶν Τούρκων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς δημοτικῆς ἀγορᾶς. ἤρχισαν ὁμῶς νὰ ἀκούωνται καὶ φωνῆς λογικῆς ὑπεράνω τῶν ἐξάλλων φωνασκιῶν τῆς Τουρκικῆς ἡγεσίας καὶ τοῦ ὀρμημαδοῦ τῶν ὄπλων τῆς. Τώρα ἠκούσθη ἀπὸ ἓνα Τούρκον ἡγέτην, αὔριον θὰ ἀκουσθῆ καὶ ἀπὸ ἄλλον, διότι

οὐδένα λόγον ἔχουν οἱ Τούρκοι σύνοικοι νὰ μὴν ζήσουν εἰρηνικῶς μὲ τοὺς Ἕλληνας πρὸς τὸ συμφέρον ὀλοκλήρου τῆς Κύπρου. Κύριοι Βουλευταὶ, ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας ἐπαναβεβαίωσεν τὸ ὑπάρχον δικαίωμα ὅτι ὑπεύθυνος διὰ τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν εἶναι ἡ Κυβέρνησις τῆς κυριάρχου Δημοκρατίας τῆς Κύπρου, εἶναι παρανομία καὶ ἀταξία ἡ βία μετακινήσις πληθυσμῶν, εἶναι παράβασις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἀντίκειται πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Καταγγέλλομεν τὴν τακτικὴν αὐτὴν καὶ καλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν προσφέρῃ προστασίαν καὶ ἀσφάλειαν εἰς τοὺς Τούρκους συμπολίτας διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐπανέλθουν καὶ ἐπαναλάβουν τὰς εἰρηνικὰς τῶν ἀσχολίας, καὶ γενικὰ ὅπως λάβῃ σχετικῶς ὅλα τὰ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σημερινῆς Κυπριακῆς πραγματικότητος ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς διατήρησιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ἐννόμου τάξεως καὶ ὁμαλότητος εἰς τὴν νῆσον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐρώτησιν ἡ ἀπάντησις ἔφη ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἔληξεν ἡ συζήτησις τοῦ θέματος.

Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐγγεγραμμένα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως συνεζητήθησαν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχη ὡς ἀκολουθῶς :

Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.
Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὁχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964.

Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς, ὁ ὁποῖος κατετέθη σήμερον.

Κεφάλαιον Β—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.
Ἡ προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν. Ἐληξεν ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς.

(Ὁρα λήξεως 1.17 μ.μ.)

Ἐπὶ τῆς ἐρώτησιν ἡ ἀπάντησις ἔφη ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἔληξεν ἡ συζήτησις τοῦ θέματος. Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐγγεγραμμένα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως συνεζητήθησαν. Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχη ὡς ἀκολουθῶς : Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις. Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὁχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964. Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς, ὁ ὁποῖος κατετέθη σήμερον. Κεφάλαιον Β—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων. Ἡ προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν. Ἐληξεν ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς. (Ὁρα λήξεως 1.17 μ.μ.)

Ἐπὶ τῆς ἐρώτησιν ἡ ἀπάντησις ἔφη ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἔληξεν ἡ συζήτησις τοῦ θέματος. Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐγγεγραμμένα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως συνεζητήθησαν. Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχη ὡς ἀκολουθῶς : Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις. Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὁχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964. Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς, ὁ ὁποῖος κατετέθη σήμερον. Κεφάλαιον Β—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων. Ἡ προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν. Ἐληξεν ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς. (Ὁρα λήξεως 1.17 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 10.45 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την Έναρξιν τής εργασίας τής συνεδρίας αυτής.
Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τò πρώτον θέμα επί τής ημερησίας διατάξεως είναι έρωτήσεις και άπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρωτήσεις—Άπαντήσεις δέν υπάρχουν, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εισερχόμεθα εις τò Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία.
Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 1) τού 1964.

Παρακαλώ εάν ή Έπιτροπή έχη έτοιμάσει τήν έκθεσιν τής όπως αναγνώση ταύτην ό Πρόεδρος αυτής.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (Άρ. 1) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ίωσήφ Γιαμάκης
Άνδρέας Γιάγκου (άντιπροσωπεύων τόν κ. Γεώργιον Τζιρκώτην).

Η Έπιτροπή εξήτησε τò περί ου ό λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν τήν 2αν Άπριλίου 1964.

Η Έπιτροπή άφου εξήτησε τò υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον και άφου έμελέτησε τήν υπό τού Ύπουργείου Οικονομικών ύποβληθεΐσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν άπεφάσισεν όπως εισηγηθί εις τήν Βουλήν τήν εις Νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής :

Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής, παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις τήν αναγνώσιν τού Νομοσχεδίου ή όποια θα γίνη δι' αναγνώσεως τών αριθμών τών άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία ή πρόβλεψις δια τας έκ τών δαπανών τής Κυβερνήσεως τής Δημοκρατίας δια τò έτος τò λήγον τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ός δέν έχη ήδη γίνει πρόβλεψις δια νόμου ή δέν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη ύφ' οιοιδήποτε νόμου.

Η Βουλή τών Άντιπροσώπων ψηφίζει ως άκολούθως :
Συνοπτικός τίτλος.

Άρθρον πρώτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως ό Συνοπτικός τίτλος και τò πρώτον άρθρον έγκριθούν :

Μή υπάρχουσης αντίρρήσεως έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγκρισις πληρωμής έκ τού λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £300.000 δια τήν χρήσιν τού έτους τού λήγοντος τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως τò δεύτερον άρθρον έγκριθί :
Μή υπάρχουσης αντίρρήσεως τò δεύτερον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδικεύσεις τών δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως τò τρίτον άρθρον και ό Πίναξ έγκριθούν :

Μή υπάρχουσης αντίρρήσεως τò τρίτον άρθρον και ό Πίναξ έγκρίνονται.

Η τρίτη αναγνώσις θα γίνη δι' αναγνώσεως τού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 1) τού 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως τò Νομοσχέδιον ψηφισθί εις νόμον :

(Κρούουν οι κώδωνες).

Μή υπάρχουσης αντίρρήσεως τò Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Τò δεύτερον θέμα επί τής ημερησίας διατάξεως είναι ό περί Μηχανοκινήτων Όχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τού 1964.

Παρακαλώ τόν Πρόεδρον τής Έπιτροπής Οικονομικών να αναγώση τήν έκθεσιν τής Έπιτροπής εις τήν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964.»

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ίωσήφ Γιαμάκης
Άνδρέας Γιάγκου (άντιπροσωπεύων τόν κ. Γεώργ. Τζιρκώτην).

Η Έπιτροπή εξήτησε τò περί ου ό λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν τήν 2αν Άπριλίου 1964.

Εις τήν συνεδρίασιν ταύτην προσκληθείς παρέστη και ό Γενικός Εισαγγελεύς τής Δημοκρατίας όστις παρέσχε πρòς τήν Έπιτροπήν όλας τας ζητηθείσας παρ' αυτού πληροφορίας.

Σκοπòς τού παρόντος Νομοσχεδίου είναι :

(α) να τροποποίησιν τόν βασικών νόμον δια τής ρυθμίσεως τής έγγραφής και τής εκδόσεως αδειών μηχανοκινήτων έλκυστήρων και δια τού καθορισμού τών εν αναφορā πρòς τοιούτους έλκυστήρας πληρωτέων τελών.

(β) Ινα δε άποφευχθί ή καταδολιευσις τού δημοσίου ταμείου προνοείται ότι άπαγορεύεται ή εκδοσις αδειών μηχανοκινήτων όχημάτων δια τριμηνίας ή εξαμηνίας εκτός εάν έξεδόθη άδεια αναφορικώς πρòς τò αυτό όχημα δια τήν άμέσως προηγούμενην περιόδον, ή εκτός εάν τò αίτούμενον τήν εκδοσιν άδειας πρόσωπον πείση τόν Έφορον ότι ουδεμία χρήσις τού όχηματος έγένετο διαρκούσεως τής τοιαύτης περιόδου.

* Ιδè σελ. 338, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμου Έφημερίδος τής Δημοκρατίας τής 16ης Άπριλίου 1964 (Άρ. 15/64).

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐπέφερεν ὠρισμένας μικρὰς τροποποιήσεις εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἀπεφάσισε νὰ εισηγηθῆ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου ὡς ἐτροποποιήθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ὁ κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευταί.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν ἱκανοποίησιν τὸσον ἐμοῦ ὡς καὶ τοῦ γεωργικοῦ κόσμου τῆς νήσου διότι διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνάγκη ὅπως μὴ ἐπιβληθῆ οἰονδήποτε τέλος ἐπὶ τῶν ἔλκυστήρων οἵτινες χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῶν γεωργῶν, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον (β) τοῦ Μέρους I τοῦ Νομοσχεδίου.

Δὲν θὰ ἐνδιατρίψω ἐπὶ τῶν ἐπιχειρημάτων τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προταθοῦν διὰ τὴν μὴ ἐπιβολὴν τελῶν ἐπὶ τῶν τοιοῦτων ἔλκυστήρων τῶν γεωργῶν, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὴν Βουλὴν ὅπως εισηγηθῆ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ εἰσαγάγῃ καὶ ἕτερον Νομοσχέδιον τροποποιητικὸν τοῦ περὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπὸ τοῦ γεωργικοῦ ἔλκυστήρος ἔλξεως τῆς ἀμάξης διὰ τῆς ὁποίας μεταφέρονται ὑπὸ τῶν γεωργῶν οἱ σπόροι, τὰ λιπάσματα, ἡ συγκομιδὴ τῶν προϊόντων των καθὼς καὶ οἱ ἐργάται καὶ βοηθοὶ των. Οὕτω θὰ ἀποφευχθῆ μιὰ μεγάλη ἐνόχλησις τῶν γεωργῶν ἐκ μέρους τῆς τροχαίας, μερικὰ τῶν ὀργάνων τῆς ὁποίας δὲν ἔχουν κατανοήσιν τῶν δυσκολιών τῆς γεωργίας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παρουσιάζουν τοὺς γεωργοὺς εἰς τὰ δικαστήρια καὶ τὴν ἐπιβολὴν προστίμων. Ἴσως νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἐξηλθον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, ἀλλὰ ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὅποιον ἡ Βουλὴ ἔχει πρὸ αὐτῆς, νομίζω ὅτι μοῦ εἶναι ἐπιτρεπτόν νὰ ἐπεκταθῶ εἰς τὴν ἀναφερθεῖσαν εἰσήγησιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἄλλοι ὁμιληταί :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, παρακαλοῦνται οἱ κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον I.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης . . . . .

Ὁ κ. Ἀναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, εἰς τὴν σελίδα 2 τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ ὅποιον ἔχομεν ἐνώπιόν μας, εισηγοῦμαι ἐπειδὴ πρόκειται περὶ μέρους τοῦ ἄρθρου πρῶτου εἰς τὸ «Νοεῖται περαιτέρω ὅτι ὁ μηχανοκίνητος ἔλκυστήρ (motor tractor) ἀνήκων κατὰ κυριότητα εἰς γεωργόν» νὰ προστεθῆ μετὰ τὴν λέξιν «γεωργόν» «ἢ κατεχόμενος ὑπ' αὐτοῦ δυνάμει συμβολαίου ἐνοικιαγορᾶς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ εἶναι εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐρισκόμεθα εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Νομίζω, κ. Πρόεδρε, ὅτι δὲν ὑπάρχει δεύτερον ἄρθρον. Βεβαίως θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ἀλλὰ εἰς τὸ κείμενον τὸ ὅποιον μᾶς ἀπεστάλη δὲν ὑπάρχει δεύτερον ἄρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ εἰσήγησις εἶναι ὀρθή, διότι ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ τροποποίησις σημαίνει ὅτι τράκτορ τὸ ὅποιον κατέχεται λόγῳ ἐνοικιαγορᾶς δὲν θὰ ἐξαιρηθῆ τῆς φορολογίας. Ἐπομένως πρέπει νὰ προστεθοῦν, μετὰ τὴν λέξιν «ἀνήκων» νὰ προστεθῆ «ἢ κατεχόμενος δυνάμει ἐνοικιαγορᾶς».

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Ἡ εἰσήγησίς μου, κ. Πρόεδρε, εἶναι «ἀνήκων κατὰ κυριότητα εἰς γεωργόν ἢ κατεχόμενος ὑπὸ γεωργοῦ δυνάμει συμβολαίου ἐνοικιαγορᾶς».

Μετὰ τὴν λέξιν «γεωργόν» δηλαδὴ εισηγηθεῖτε . . .

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα, εἶναι προτιμότερον νὰ προστεθῆ μετὰ τὴν λέξιν «γεωργόν».

Παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ ἐπιφέρουν τὴν τροποποίησιν.

Ὁ κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Συμφωνῶ μὲ τὴν τροποποίησιν, ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἔχει λάθος τὸ κείμενον, ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ὑπάρχῃ δεύτερον ἄρθρον τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἀρχίζῃ ἐκεῖ πού ὑπάρχει ἡ σημείωσις «Τροποποιήσεις . . .»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 2 πρέπει νὰ τεθῆ. Τροποποιήσεις τοῦ Μέρους I.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ὅποτε ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ἀναφέρεται εἰς τὸ δεύτερον ἄρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκριθῆ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Τὸ δεύτερον ἄρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσεις τοῦ Μέρους I τοῦ Δελτίου τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦ δευτέρου ἄρθρου γίνῃ ἡ σχετικὴ τροποποίησις τὴν ὁποίαν εισηγεῖται ὁ ἐντιμος Βουλευτὴς κ. Ἀναστασιάδης καὶ μονογραφηθῆ.

Ἐχει γίνῃ :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐχει γίνῃ ἡ διόρθωσις, ἐντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἡ τελευταία παράγραφος ἀναγνωσθῆ ὡς ἐτροποποιήθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Νοεῖται περαιτέρω ὅτι μηχανοκίνητος ἔλκυστήρ (motor tractor) ἀνήκων κατὰ κυριότητα εἰς γεωργόν ἢ κατεχόμενος ὑπὸ γεωργοῦ δυνάμει συμβολαίου ἐνοικιαγορᾶς καὶ χρησιμοποιούμενος ἀποκλειστικῶς δι' ἴδιου αὐτοῦ γεωργικοῦ σκοποῦς ἢ διὰ τοὺς γεωργικοῦς σκοποῦς ἑτέρων προσώπων οὐχὶ ὁμοῦ κατὰ τρόπον ὡστε ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν περιπτώσεων ἡ τοιαύτη χρῆσις νὰ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐπιχείρησις, ἐξαιρεῖται τῆς πληρωμῆς τῶν ἐν Μέρει I τοῦ εἰρημένου Δελτίου ἀναγραφομένων τελῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκριθῆ μετὰ τῆς σχετικῆς τροποποιήσεως :

Μή υπάρχουσας αντίρρησης τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωση τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωση θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964, θὰ ἀναγιγνώσκηται δὲ ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμου (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς ὁ «βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ τρίτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963». Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις, ἡ δὲ συζήτησις θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἔχει ἐτοιμάσει τὴν ἔκθεσιν, παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ.

Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες :

Χαλίτ Ἀλῆ Ριζᾶ, Πρόεδρος
Νίκος Ἀγγελίδης
Σωτήριος Γιαννάκης
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Χρῦσης Δημητριάδης
Γεώργιος Τομπάζος
Τίτος Φᾶνος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε καὶ διεξήγαγε συζήτησιν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963» εἰς συνεδριάσεις αὐτῆς λαβούσας χώραν τὴν 8ην Νοεμβρίου, 28ην Νοεμβρίου, 9ην Δεκεμβρίου, 12ην Δεκεμβρίου, 13ην Δεκεμβρίου καὶ 16ην Δεκεμβρίου 1963.

Κατὰ τὰς ἐν λόγῳ συζητήσεις ἡ Ἐπιτροπὴ ἔτυχε τῶν ὑπερρεσιῶν τῆς Α.Ε. τῆς Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης, τοῦ Ἐντίμου Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, οἵτινες παρέστησαν καὶ ἐβοήθησαν τὴν Ἐπιτροπὴν κατὰ τὰς διαφόρους συνεδριάσεις αὐτῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε πρέπον ὅπως εἰσηγηθῇ διαφόρους τροπολογίας αἰτινες ἐνσωματοῦνται εἰς τὸ συνημμένον τροποποιηθὲν Νομοσχέδιον. Αἱ σημαντικώτεροι τῶν τροπολογιῶν τούτων ἐγένοντο διὰ τοὺς ἀκολουθοῦσας σκοποὺς :

- (α) Διὰ νὰ καταστή σαφές ὅτι πᾶσα ἀπόφασις τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν ἢ τοῦ Ὑπουργοῦ δύναται κατόπιν ἀσκήσεως ἐφέσεως κατὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως νὰ ἀχθῇ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου (*Ἄρθρον 6 (1) τοῦ Νομοσχεδίου).
- (β) Διὰ νὰ γίνῃ πρόβλεψις ὥστε ἡ κατὰ νόμον ἐκδομένη ἄδεια, ἐκτὸς ἐὰν ἀνακληθῇ ἢ ἀνασταλῇ ἐν δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου, νὰ μὴ λήγῃ μετὰ ὠρισμένην χρονικὴν περίοδον, ἀλλὰ μόνον τὰ τέλη νὰ εἶναι περιοδικὰ (*Ἄρθρον 7 (5) τοῦ Νομοσχεδίου).
- (γ) Διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἐγγύησις ὅτι ἡ ἄδεια δὲν θὰ ἀνακαλῆται ἢ ἀναστέλλεται ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν βάσιμοι λόγοι. (*Ἄρθρα 8 (5), 9 (7) καὶ 12 τοῦ Νομοσχεδίου).
- (δ) Διὰ νὰ διασφαλισθῇ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ δυσμενῆς διακρίσις κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν οὐσιαστικῶν διατάξεων τοῦ Νόμου, νοουμένου ὅτι αἱ διατάξεις

τοῦ ἄρθρου 8 θὰ ἐφαρμόζονται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ παρέχεται κατὰ τὸ δυνατόν ἴση εὐκαιρία κέρδους πρὸς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους.

(ε) Διὰ νὰ γίνῃ πρόβλεψις ὥστε ὁσάκις ὄχημα δημοσίας χρήσεως ἢ ταξὶ τίθεται ἐκτὸς κυκλοφορίας, ὁ ἰδιοκτήτης τούτου νὰ δικαιούται νὰ τύχη ἄδειας δι' ὄχημά τι τὸ ὁποῖον θὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ τοιοῦτον ὄχημα δημοσίας χρήσεως ἢ τὸ ταξὶ (*Ἐπιφυλάξεις ἄρθρων 8 (1) καὶ 9 (1)).

(στ) Διὰ νὰ ὀρισθῇ διὰ Νόμου τὸ ἀνώτατον καὶ κατώτατον ὄριον τοῦ δι' ἄδειαν πληρωτέου τέλους.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίου τροποποιούντος τὸν περὶ Τελωνειακοῦ Δασμολογίου Νόμον διὰ νὰ ἐξαιροῦνται τῆς πληρωμῆς τελωνειακοῦ δασμοῦ τὰ ἐν ἄρθρῳ 9 (2) διευκρινιζόμενα ἐξαρτήματα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται κατὰ πλειοψηφίαν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπ' αὐτῆς.

Οἱ κ.κ. Χαλίτ Ἀλῆ Ριζᾶ καὶ Χρῦσης Δημητριάδης διατηροῦν ἐπιφυλάξεις ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Νομοσχεδίου ὡς καὶ ἐπὶ ὠρισμένων διατάξεων αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν. Τὸ προηγούμενον Νομοσχέδιον «Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964» ἔτυχε δευτέρας ἀναγνώσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωση θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

Παρακαλοῦνται οἱ κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964, θὰ ἀναγιγνώσκηται δὲ ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμου (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῇ εἰς νόμον :

(Κρούουν οἱ κώδωνες).

Μὴ υπάρχουσας ἀντίρρησης τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολουθῶς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β—Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμος τοῦ 1963.

Ὁ περὶ Προστασίας τῆς Παραλίας (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ἡ Προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν τὴν...

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐὰν εἶναι δυνατόν, κ. Πρόεδρε, Τρίτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ὀρισθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην :

Ἡ προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν μεταπροσεχῆ Τρίτην τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν. Ἐληξεν ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς.

(Ὦρα λήξεως 11.03 π.μ.)

* Ἰδὲ σελ. 317-318, Παράρτημα Πρώτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 6ης Ἀπριλίου 1964 (Ἀρ. 4/64).

(Ώρα Έναρξεως 10.35 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ) Δυνάμει του άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την Έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

Είς το Κεφάλαιον Α υπάρχουν ερωτήσεις και απαντήσεις.

Παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα όπως προηγή εις την ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεν υπάρχουν ερωτήσεις. Έντιμε κ. Πρόεδρε, προς ανάγνωση σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία υπό Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφορής Νόμος του 1963.

Έξ δσον ένθουμοιμα ή έκθεσις της άρμυθιάς "Επιτροπής έχει ήδη άναγνωσθή και θέα ήθελα να γνωρίζω κατά πόσον υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης.

Ο κ. Αιμίλιος Φράγκος, ο κ. Κρόσης Δημητριάδης.

Ο κ. Αιμίλιος Φράγκος έχει τον λόγον.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμο κύριοι συνάδελφοι.

Όταν πρό των Χριστουγέννων είχα ζητήσει από τον έντιμον Πρόεδρον όπως έγγραφώ επί της ημερησίας διατάξεως το θέμα του προβλήματος της τροχαίας κινήσεως και της οδικής ασφαλείας, είχε τότε συμφωνηθή όπως κατά την διάρκειαν της συζητήσεως του σημερινού Νομοσχεδίου αναπτύξωμεν και τας απόψεις μας επί του θέματος τούτου. Διά τούτο θεωρώ ως εύκαιριαν, όπως επί τη σημερινή συζήτηση του Νομοσχεδίου εκφράσω και τις σχετικές απόψεις μου γενικότερον επί του προβλήματος της οδικής κυκλοφορίας και της τροχαίας κινήσεως ειδικότερον.

Το πρόβλημα της οδικής κυκλοφορίας και της τροχαίας κινήσεως ειδικότερον κατόστη τα τελευταία έτη δεδύ και συνεχώς καθίσταται όξυτερον διά της καταπληκτικής και άνεξελέγκτου είσαγωγής πάσης φύσεως μηχανοκινήτων όχημάτων εις μίαν μικράν χώραν όπως είναι ή νήσος μας, ή όποια δεν διαθέτει κατάλληλον ύπεραστικόν, άγροτικόν και αστικόν οδικόν δίκτυον, έδημιουργήθη ένα όξυτάτον πρόβλημα οδικής κυκλοφορίας και συγχρόνως ένα όξυτάτον πρόβλημα οδικής ασφαλείας.

Διά να άντιληφθώ τα έντιμα μέλη την όξύτητα του όλου προβλήματος θα άναφέρω χαρακτηριστικώς αριθμούς από την έπίσημον στατιστικήν της Κυπριακής Άστυνομίας. Κατά το 1962 όχηρον εν κυκλοφορία 57.200 όχηματα διαφόρον τύπων, τό 1961 όχηρον 51.267. Έντός ενός έτους προσετέθησαν δηλαδή 5.933 νέα όχηματα. Έτερα περίπου 2.000 όχηματα χρησιμοποιούνται υπό του Έλληνικού, Τουρκικού και Άγγλικού στρατού και της Αμερικανικής Πρεσβείας, τόρα δε και άρκεται έκαστονάδες υπό των Διεθνών Στρατιωτικών Δυνάμεων. Οί αριθμοί αυτοί συγκρινόμενοι με εκείνους του 1951 δείχνουν ότι έντός μιας δεκαετίας έγένετο 50% αύξησης των κυκλοφορούντων μηχανοκινήτων όχημάτων, άνευ θεαίως αναλόγου θελιώσεως του συγκοινωνιακού και οδικού δικτύου.

Η κατάσταση αυτή έκτός της οικονομικής άφαιμάξεως του τόπου, του όξυτάτου προβλήματος της οδικής κυκλοφορίας και ασφαλείας, έδημιούργησε και σοβαράν οικονομικήν κρίσιν εις μίαν πολυπληθή επαγγελματικήν τάξιν των Ιδιοκτητών άγοραίων αυτοκινήτων μεταφορής, την τάξιν δηλαδή των αυτοκινήτιστών.

Η τάξις αυτή είναι γνωστόν ότι διέρχεται όξείαν οικονομικήν κρίσιν, λόγω των μεγάλων χρεών με τα όποια θάρυνται αλλά κυρίως και λόγω του μεγάλου μεταξύ της συναγωνισμού.

Τό κράτος διά του προτεινομένου νόμου καταβάλλει προσπάθειαν προσάσας, της πάξεως των αυτοκινήτιστών. Επί του σημείου τούτου θέα έπανελθω όταν βιά εκφράσω τας απόψεις μου επί ώρισμένων άρθρων του Νομοσχεδίου. Όμως τό πρόβλημα της οδικής κυκλοφορίας και ασφαλείας άτυχώς παραμένει άλυτον, και θέα έξασκολληθή επί πολλόν χρόνον να είναι όξύ. Έν τούτοις παρ' όλας τας δυσκολίας που παρουσιάζει, τό

κράτος όφείλει να τό άντιμετωπίση με θετικότητα και με προτεραιότητα εύθως ως ή κατάσταση έπανελθη εις την όμαλότητα.

Τό πρόβλημα της οδικής ασφαλείας είναι εις τά ίδια μας χέρια και ήμείς μόνοι πρέπει να τό άντιμετωπίσωμεν. Φόρος αίματός πληρώνεται καθημερινώς εις όδικά δυστυχήματα.

Τό 1962 είχαν καταγγελθή εις την Άστυνομίαν 3016 δυστυχήματα, άρκεται δε άλλαι έκαστονάδες μικροδυστυχημάτων δεν καταγγέλλθησαν έπίσημως. Συναεία των δυστυχημάτων αυτών 36 άτομα έφονεύθησαν και 1239 έτραυματίσθησαν. Δέν άμφιβάλλω ότι τό 1963 άνκαι δεν έχωμεν άκόμη τας έπίσημους στατιστικάς, ή άναλογία θέα είναι άκόμη ύψηλότερα.

Ο φόρος αίματος των όποιον δ Κυπριακός λαός πληρώνει καθημερινώς συναεία των άτοκινητικών δυστυχημάτων, άν άνέν δύναται να σταματηθή τελείως δύναται να έλαττωθή εις τό έλάχιστον με την ίδικην μας όμως προσπάθειαν. Όμως διά να τό επιτύχωμεν πρέπει να άναζητήσωμεν τά αίτια. Ό τεράστιος αριθμός κυκλοφορούντων μηχανοκινήτων όχημάτων είναι μία βασική άφορμή οδικών δυστυχημάτων. Η έλλειψις κατάλληλων δρόμων, ή ύπαρξις κατεστραμμένων παγκέτων των δρόμων, ή μεγάλη ταχύτης, ή κακή χρσις των φωτών την νύκτα, τά πολύ έφθαρμένα έλαστικά, ή στάθμισις όχημάτων την νύκτα άνευ της τοποθετήσεως φωτεινού σηματος, ή μέθη και ή μη άσπληρά έφαρμογή των κανονισμών της τροχαίας είναι μερικά από τας συχνάς άφορμάς οδικών δυστυχημάτων. Έπιβάλλεται ή άσπληρά έφαρμογή των κανονισμών της τροχαίας τόσον υπό των τροχονόμων όσον και υπό των οδηγών και των πεζών. Βέβαια ή έφαρμογή των κανονισμών σημαίνει και γνώσιν αυτών. Έχω πολλές άμφιβολίας άν όλοι οι κάτοχοι άδειών οδηγού γνωρίζουν τούς κανονισμούς της τροχαίας, και άν αμφιβόλος πολύ όλίγοι πεζοί γνωρίζουν αυτους, και πολύ όλίγοι πεζοί έχουν συνειδητοποιήσει τον κίνδυνον που διατρέχουν καθημερινώς στους δρόμους. Τό Τμήμα Τροχαίας καταβάλλει φιλοτίμως προσπάθειας διά την άντιμετώπισιν του σοβαρου αυτού προβλήματος. Έν τούτοις χρειάζεται άνάδιοργάνωσις, αύξησις του αριθμού των τροχονόμων, άσπληρά έπιλογή αυτών και έδημιουργία μηχανοκινήτου τροχαίας άστυνομίας ή όποια να έλέγχη την κυκλοφορίαν εις τούς ύπεραστικούς δρόμους, όπως συμβαίνει και εις άλλας χώρας. Η εξέτασις δι' άποκτησιν άδειας οδηγού επιβάλλεται όπως γίνει άσπληροτάτη. Δέν άμφιβάλλω ότι μεγάλος αριθμός άδειών οδηγού έχορηγήθη κατόπιν έπισηκούς και έπιπολαίας εξέτασεως. Δέν είναι πλέον μυστικόν ότι χιλιάδες άδειαι οδηγών έχορηγήθησαν κατόπιν δωροδοκίας όπως άπεδείχθη κατά τας τελευταίας δίκας. Τό Τμήμα χορηγήσεως άδειών οδηγών, όπως άνέφερε ρητάς ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου εκδίδων την σχετικήν άπόφασιν, γυλάει και χρήζει ριζικής άνάδιοργανώσεως. Τό μέχρι σημερον ισχύον σύστημα να εκδίδονται αι άδειαι οδηγού και κυκλοφορίας μόνον εις την Λευκωσίαν, προκάλεϊ και ταλαιπωρία αλλά και περιττήν δαπάνην εις τούς πολίτας. Τελευταίως λόγω της έκτάκτου καταστάσεως εκδίδονται αι άδειαι και εις τας άλλας πόλεις. Τούτο είναι και πρακτικόν και έξυπηρετικόν. Εισηγούμαι όπως ή τακτική αυτή συνεχισθή και εις τό μέλλον μονίμως. Είναι άπαραίτητον όπως διά την χορηγήσιν άδειας οδηγού, ζητηται και πιστοποιητικόν ύγιείας καλόπιν παθήσειν όφθαλμών, διανοητικής άνωμοσίας και άρτιμέλειαν.

Προσάτως όφθαλμολογική εξέτασις υπό διακεκριμένου όφθαλμάτρου της Λεμεσού 32 οδηγών αυτοκινήτων μεγάλης εν Κύπρω εργοληπτικής εταιρείας, κατόπιν άπαιτήσεως των στρατιωτικών Αρχών Άκρωτηρίου, απέδειξε ότι εκ των 32 οδηγών οι 6 ήσαν τελείως άνίκανοι λόγω σοβαράς όφθαλμικής παθήσεως.

Γνωρίζω οδηγόν Ιδιωτικού αυτοκινήτου πάσοντα εκ μελαγχρωστικής άμφιβλοτροπιδιτιδος, με έλάχιστην όρασιν, και εις τον όποιον ο όφθαλμίατρος άπήγορεύσε να οδηγηϊ αυτοκινήτων όμως αυτός κατέχει άδειαν και οδηγεί αυτοκινήτων όπως με διεβεβασέν ο διακεκριμένος όφθαλμίατρος Λεμεσού γνωρίζει έκαστονάδας οδηγών αυτοκινήτων με 13—15 διοπτρίας θαμβού όράσεως και οι όποιοι δεν έπιδέρεται να οδηγώσι μηχανοκίνητα όχηματα όλοι αυτοί άποτελοσι δημόσιον κίνδυνον. Έάν βέβαια οι ίδιοι δεν ένδιαφέρονται διά την προσοπήν των ασφαλείαν και την ασφάλειαν των μελών των οικογενειών των, τό κράτος έχει καθήκον να ένδιαφερθή και διά την ίδικην των ασφαλείαν αλλά κυρίως διά την ασφάλειαν των άλλων.

Οι κάτοχοι άδειών οδηγού πρέπει να καλούνται εις έπανεξέτασιν τουλάχιστον ανά πενταετία. Άπαραίτητος οι οδηγοί ταξί και λεωφορείων να ύποχρεούνται εις έπίσην Ιατρικήν εξέ-

παν. Νά μή δίδεται εις πολύ νεαρά άτομα άδεια οδηγού ταξί και λεωφορείου, άπαραιτήτως δέ πριν χορηγηθή άδεια εις οδηγούς ταξί να εξετάζεται και τó ποιικόν αυτών μητρώον. Νά μή επιτρέπεται εις άτομα με άδεια μαθητείας να οδηγούν εντός των αστικών περιοχών και να μη δικαιούνται να οδηγούν όχημα με επιβάτας. Άτυχώς ό υπάρχουν νόμος δέν άπαγορεύει σε ένα μαθητευόμενον ιδιοκτήτην ταξί ή λεωφορείου να μεταφέρη επιβάτας. Αυτό πρέπει να άπαγορευθή τó ταχύτερον χάριν τής δημοσίας ασφαλείας. Όσον άφορᾷ τούς πεζούς δυστυχώς πολύ όλίγοι γνωρίζουν τούς κανονισμούς τής τροχαίας. Άπαιτούμεν άυστηράν εφαρμογήν τών κανονισμών από τούς οδηγούς, όμως οδεις κανονισμός προβλέπει διά παραβάσεις τής τροχαίας έκ μέρους τών πεζών. Ή θέσπισις τιαυτής νομοθεσίας επιβάλλεται να γίνη τó ταχύτερον. Έκ παραλήλου πρέπει να ένταθῆ ή προσπάθεια διαφωτίσεως τού κοινού. Ή διαφώτισις αυτή πρέπει να αρχίζη από τά σχολεία και μάλιστα από τά δημοτικά. Νά καθιερωθῆ άπαξ τού μηνός ώρα διασκαλίας τών κανονισμών τής τροχαίας. Είναι ό ασφαλέστερος τρόπος δέν να συνευδητοχηθῆ ό αύριανός πολίτης τούς κινδύνους έκ τής τροχαίας κινήσεως.

Ό λαός πρέπει να συνηθίση τήν ούράν όταν εισέρχεται εις τόν κινηματογράφον, όταν προσέρχεται εις τās ποδοσφαιρικές συγκεντρώσεις, εις τά θέατρα, εις τās έορταστικές συγκεντρώσεις κ.λ.π. Όταν οι πολίται συνηθίσουν εις τήν ούράν ως πεζοί, τότε θα μάθουν να γίνουν ύπομονητικοί. Και ή ύπομονή τών οδηγών είναι μεγάλο προτέρημα, διότι αντί να πατούν δεικνύην διά να προσπεράσουν εκεί που δέν πρέπει, δά πατούν τó στέπερ διά να περιμένουν τήν σειράν τους.

Τό Τμήμα Τροχαίας είναι άξιόπεινον διά τήν καθιέρωσιν έβδομόδου οδικής ασφαλείας, και καταβάλλει κάθε προσπάθειαν διά να διαφωτίση τó κοινόν. Έν τούτοις διά τήν αντιμετώπισιν τού σοβαρού τούτου προβλήματος χρειάζεται κοινή συνεργασία όλων τών ενδιαφερομένων, τών τροχονόμων, τών οδηγών, τών πεζών και τών σχολείων.

Οι άρμόδιοι έχουσιν ύποχρέωσιν να αντιμετώπισουν με όρθολογιστικόν τρόπον τó δημιουργηθέν πρόβλημα εις τήν οδικήν κυκλοφορίαν. Δέν μπορούμεν θέβαια να χαλάσωμεν τās πόλεις και τούς δρόμους μας διά να δημιουργήσωμεν νέον κατάλληλον οδικόν δίκτυον, κατάλληλα πεζοδρόμια και κατάλληλους χώρους σταθμεύσεως κ.λ.π. Μπορούμεν όμως να χρησιμοποιήσωμεν κάθε διαθέσιμον χώρον που έχουμεν διά στάθμευσιν, ή δέ Κυβέρνησις πρέπει να επιχορηγήσῃ τήν δημιουργίαν όσων τó δυνατόν περισσοτέρων χώρων σταθμεύσεως. Νά έπεκταθῆ τó σύστημα τών μονοδρόμων και έν ανάγκη να άπαγορευθῆ ή κυκλοφορία λεωφορείων και γενικά μεγάλων αυτοκινήτων σε όρισμένους στενούς κεντρικούς δρόμους τών πόλεων. Αι μεγάλαί έταιρεία αυτοκινήτων να ύποχρεωθούν να δημιουργήσουν τά κεντρικά γκαράζ των μακρών τών κέντρων τών πόλεων. Νά δημιουργηθούν δηλαδή τά τέρμινους διά τά μεγάλα συγκοινωνιακά λεωφορεία. Ήδη μερικά έταιρεία ήρχισαν να τó εφαρμόζουν. Δέν θέλω δυσκολίαν να έπεκταθῆ τούτο μελλοντικός. Αυτά τās άπόψεις, έντιμο κύριοι συνάδελφοι, ειχα να αναφέρω όσον άφορᾷ τó πρόβλημα γενικώς επί τής οδικής κυκλοφορίας και τής τροχαίας κινήσεως έν γένει.

Αι άπόψεις μου όσον άφορᾷ ειδικώτερον τó υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον έχουσιν ως εξής :

Ή διά τού άρθρου 4 έγκαιθρομένη Ήρχή Άδειών είναι τó σώμα εκείνο μέσον τού όποιου θα επιβάλλεται ό κρατικός έλεγχος. Τό σώμα τούτο θα έχη εύρυτάτας εξουσίας. Δηλαδή θα καθορίζη όρους άδειών, θα καθορίζη δρομολόγια και ώράρια εκκινήσεων, αριθμόν άπαραιτήτων λεωφορείων, αστικών, ύπεραστικών και άγροτικών, ταρίφας άγωγίων, αριθμόν ταξί, άκτίνα κυκλοφορίας των, άπαίρεισιν άδειών κ.λ.π. Δηλαδή ή άρχή αυτή θα προσπαθῆσῃ να επιβάλῃ τήν τάξιν εις τήν σημεριν άναρχομένην οδικήν κυκλοφορίαν και τροχαίαν κίνησιν.

Άντιλαμβάνομαι ότι από τής καταθέσεως τού έν λόγω Νομοσχέδιου έτέθησαν εις κυκλοφορίαν πολλά άγοραία αυτοκίνητα με μοναδικόν σκοπόν τήν δημιουργίαν κεκτημένου δικαιώματος.

Ή υποβάλλω ότι ή Ήρχή Άδειών εις τά κριτήρια τής όφειλει να κατοχυρώνη τά συμφέροντα τών πολλών έτών έπαγγελματιών αυτοκινήτιστών. Διά τούτο θα ψηφίσω ύποβληθρομένην τροποποίησιν όπως κατά κάποιον τρόπον κατοχυρώνονται οι έν λόγω έπαγγελματιαι. Ή Ήρχή Άδειών με τήν τεραστίαν εξουσίαν τήν όποιαν τής παρέχει ό Νόμος, θα διαδραματίσῃ σημαντικόν ρόλον εις τήν επιτυχία τών σκοπών τού προτεινομένου Νόμου. Διά τούτο πρέπει να δοθῆ τής Κυβερνήσεως ιδιαίτερα προσοχή εις τήν έπιλογήν τών προσώπων που θα

τήν άποτελέσουν. Πρέπει να είναι πρόσωπα με πείραν περι τήν τροχαίαν, άκραιού χαρακτήρος και αδιάβλητοι από πάσης άπόψεως.

Άντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν επιφυλάξεις έκ μέρους τής έπαγγελματικής τάξεως τών αυτοκινήτιστών, έν ή έν λόγω Ήρχή θα δυσθῆ ή έκπληρώση τού έργου τής άνευ διακρίσεων και άδικιών. Συμμερίζομαι έν μέρος τούς φόβους των, άλλ' άκριθώς δι' αυτών τόν λόγον ό Νόμος παρέχει τó δικαίωμα έφέσεως εις τόν Ήπουργόν και άκόμα εις τó Δικαστήριον. Ή επίσης εκφράζονται φόβοι ότι πιθανώς να δημιουργηθούν μονοπώλια πρὸς όφελος τών μεγάλων έταιρειών μεταφορών. Ή υπάρχει ίσχυρισμός ότι πολλοί μικροϊδιοκτήται αυτοκινήτων θα αναγκασθώσι να πωλήσωσι τά αυτοκίνητά των εις τās μεγάλας μεταφορικές έταιρείας διά να απαλλαγούν από τās δυσκολίας τού Νόμου και τόν κίνδυνον να χάσουν τήν άδειαν λόγω παραβιάσεως τών όρων αυτής.

Δέν παραβλέπω τόν κίνδυνον μονοπωλιακής εκμεταλλεύσεως εις τās βασικάς συγκοινωνιακάς άρτηρίας τής Κύπρου. Άλλά εις τιαυτήν περίπτωσιν ό Νόμος παρέχει τó δικαίωμα εις τó κράτος να επέμβῃ μέσω τής Ήρχής Άδειών και να καθορίσῃ ταρίφας άγωγίων κ.λ.π.

Πρέπει να γίνη άντιληπτόν ότι δέν είναι δυνατόν άνευ μεγάλων μεταφορικών έταιρειών να θελιτώσωμεν τās συγκοινωνιακάς υπηρεσίας μας. Όμως έν ούδεμιᾷ περιπτώσει πρέπει να επιτρέψωμεν συγκοινωνιακά μονοπώλια. Δέν είμαι ύποστηρικτής τού κρατικού παρεμβατισμού εις τήν ιδιωτικήν πρωτοβουλίαν. Είμαι όμως ένθερμος ύποστηρικτής τού κρατικού έλέγχου εις όλας τās βασικάς υπηρεσίας τού λαού όπως είναι και αι συγκοινωνιακάι υπηρεσίαί. Έάν παρ' έπιβία έπαληθεύσουν οι φόβοι τών αυτοκινήτιστών και παρουσιασθῆ τιάσι δημιουργίας μονοπωλίων, τότε θα είμαι έξ εκείνων ό όποιοι θα ύποστηρίξῃ όχι μόνον άυστηρόν κρατικόν έλεγχον, άλλα και τήν ήμικρατικοποίησιν τών συγκοινωνιακών έταιρειών διά τής δημιουργίας συγκοινωνιακών όργανισμών δημοσίας όφελείας, όπως συμβαίνει με τόν ηλεκτρισμόν, τήν ύδατοπρομήθειαν, τά τηλεφώνια και άλλας βασικάς υπηρεσίας τού λαού.

Γενικώς πιστεύω ότι ό προτεινόμενος Νόμος παρέχει θετικήν ύποστήριξιν και προστασίαν εις τούς έπαγγελματίας αυτοκινήτιστάς, συγχρόνως δέ προστατεύει και τó κοινόν από οιαδήποτε άπόπειραν εκμεταλλεύσεως.

Διά τούτο θα ψηφίσω ύπέρ τού προτεινόμενου Νόμου ως έτροποποίηθῃ ή θα τροποποιηθῆ ύπό τής Βουλῆς.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Χρήσης Δημητριάδης έχει τόν λόγον. .

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Εις τήν εκθεσιν τής Έπιτροπῆς Έσωτερικών αναφέρεται ότι διετήρησα επιφυλάξεις επί τού συζητούμενου Νομοσχέδιου, τās όποιες και έχω καθῆκον να αναπτύξω σήμερον.

Ούδεμίαν διαφανίαν έχομεν όπως επιβλήθῃ έλεγχος εις τās μεταφοράς, πράγμα τó όποιον άπαιτείται τόσον διά τήν καλύτεραν ρύθμισιν τών σοβαρών προβλημάτων τής τροχαίας και τών μεταφορών όσον και διά τήν καλύτεραν προστασίαν τού κοινού άφ' ενός και τών επαγγελματιών άφ' έτέρου.

Τό έγειρόμενον όμως ζήτημα είναι ποία μορφή έλέγχου είναι αναγκαίον όπως επιβλήθῃ διά τήν εξασφάλισιν τών ως άνω σκοπών. Πιστεύομεν ότι ό διά τού παρόντος Νομοσχέδιου προτεινόμενος έλεγχος δέν είναι ό καταλληλότερος διά τούς άκολουθούσους λόγους :

- (1) Δημιουργεί ένα πολυδάπανον, δυσκίνητον και πολύπλοκον μηχανισμόν, ό όποίος σүн τοίς άλλοις, λόγω τής μη υπάρξεως προηγουμένης πείρας, δημιουργεί τόν κίνδυνον καλή τῆ πίστει προκλήσεως λαθών, με άνυπολόγιστους συνεπειάς διά τά έπηρεαζόμενα πρόσωπα.
- (2) Παρέχει συντριπτικάς εξουσίας εις τήν Ήρχην Άδειών, αι όποιαι ότε άπαραίτητοι είναι διά τούς έπιδικωμένους σκοπούς ότε είναι όρθόν όπως υπάρχουν, έν ένθυμία μας είναι, όπως και είναι, να διαφυλάξωμεν τó συνταγματικόν δικαίωμα τών επαγγελματιών μεταφορέων να διεξαγάγουν τās έργασίας των, και
- (3) Δημιουργεί τόν κίνδυνον μονοπωλιακής όρισμένον μεταφορικών γραμμών, πράγμα τó όποιον, ως συμβαίνει

πάντοτε εις παρομοίας περιπτώσεις, είτε το θέλουμε είτε όχι, θα αποβή εις το τέλος προς όφελος των μεγάλων εταιρειών εις βάρος των μικροϊδιοκτητών οχημάτων δημοσίας χρήσεως.

Παρομοίας περίπου επιφυλάξεις εξέφρασαν πρό πολλού και οι μικροϊδιοκτήται διά των επαγγελματικών οργανώσεων των, οι οποίοι και επρότειναν διαφορετική μορφήν ελέγχου, με την οποίαν και συμφωνούμεν εις γενικάς γραμμάς.

Ειλικρινώς πιστεύομεν ότι θα ήτο περισσότερο πρακτικόν και με όλιγωτέρας πιθανάς δυσμενείς συνεπειάς εάν ό επί των μεταφορών έλεγχος έγνετο επί των ακόλουθων θέσεων :

- (1) Νά απαγορευθῆ ἐν πάση περιπτώσει ἡ μεταφορὰ ἐπιβατῶν ἢ φορτίων ἐπ' ἀμοιβῆ ἢ μισθώσει ὑπό οχημάτων τὰ ὅποια δέν εἶναι ἀδειοῦχα ὡς οχήματα δημοσίας χρήσεως. Εἰς τήν ἐκδοσιν τῶν τοιούτων ἀδειῶν θά πρέπει θεσπίσῃ νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ σημεριναί ὑπάρχουσαι ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις φορτηγῶν καί θάνας ἰδίως μετά τήν τροποποίησιν τήν ὅποιαν ἐπέφερε πρό μερικῶν μηνῶν ἡ Βουλὴ εἰς τόν περί Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καί Τροχαίας Κινήσεως Νόμον, διασαφηνίζουσα τήν θέσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν θάνας.
- (2) Νά διατηρηθῆ ὁ σημερινός περιορισμός εἰς τήν ἐγγραφὴν οχημάτων δημοσίας χρήσεως, ἐκτός εἰς ὀρισμένας ἐξαιρετικάς περιπτώσεις.
- (3) Νά δοθῆ ἐξουσία εἰς τὸ Ὑπουργικόν Συμβούλιον, ὅταν τὸ θεωρῆ ἀναγκαῖον, νά ἐπιβάλλῃ καθωρισμένην τιμὴν ἀγωγίων.
- (4) Νά δοθῆ ἐξουσία διὰ τὸν περιορισμὸν τῆς ἀλλαγῆς τοῦ μέρους ἐκ τοῦ ὁποῖου ὁ ἰδιοκτῆτης οχήματος δημοσίας χρήσεως ἔχει σήμερον μόνιμον ἢ τακτικὴν ἐργασίαν ἢ γραμμὴν.
- (5) Εἰς τὰς πόλεις καί ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν Συμβούλια Βελτιώσεως νά διευθετηθῆ καλύτερον ὁ τρόπος λειτουργίας τῶν ἀστικῶν λεωφορείων, τροποποιουμένης, ἐν ἀνάγκῃ, τῆς ὑπαρχούσης σχετικῆς νομοθεσίας.

Αὐταί, κατὰ τήν γνώμην μας, αἱ διευθετήσεις θά ἦσαν ἱκανοποιητικότεραι διὰ τὸν ἔλεγχον τοῦ ζητήματος, χωρὶς τοὺς κινδύνους τοῦ ὁποῖου ἔχομεν ἤδη τόνισαι.

Ἐπὶ τοῦ ὅλου ζητήματος τοῦ ἐλέγχου τῶν μεταφορῶν, ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μὴν ὅτι ἐκλήθη εἰς Κύπρον πρό ὀλίγου καιροῦ εἰδικὸς ἐκ τοῦ Ο.Η.Ε. Ἡ συνοδευτικὴ τοῦ Νομοσχεδίου εισηγητικὴ ἐκθεσις δέν ἀναφέρει ποῖαι ἦσαν αἱ ἀπόψεις τοῦ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου καί τοῦ ὅλου θέματος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀσφαλὸς θά εἶχε σημασίαν νά ἀνεφέροτο, ὅπως ἐγένετο καί εἰς ἄλλας περιπτώσεις ὅταν προτεινόμενα νομοσχέδια ἐβασίζοντο ἐπὶ τῶν ἀπόψεων τῶν εἰδικῶν.

Ἐξ ὅσων ἄμας ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μὴν ὅτι ἐν λόγῳ εἰδικὸς δέν εἶνε τὴν ἀπομὴν ἐπιβολῆς ἐλέγχου τῆς μορφῆς τῆν ὅποιαν εἰσπλεῖται τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

Ἐν πάσῃ ἄμας περιπτώσει ἀνεξαρτήτως τῶν ἀποψέων μας, εἶναι γεγονός ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ὁποίας ἔλαθα μέρος, ἐπέφερε σημαντικὰς βελτιώσεις εἰς τὸ Νομοσχέδιον, μερικαὶ τῶν ὁποίων καί ἀπαριθμοῦνται εἰς τήν σχετικὴν ἐκθεσίν τῆς. Ὅσαι σχεδὸν αἱ προτεινόμεναι ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τροποποιήσεις θά ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τήν εἰς σημαντικὸν βαθμὸν μείωσιν τῶν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων, τὰς ὁποίας δυνατόν μερικαὶ προβλέψαις τοῦ Νομοσχεδίου νά ἐπέφεραν. Ὅσαι σχεδὸν αἱ τροποποιήσεις τείνουσιν νά ἀπλοποιήσουν τὸν ὅλον μηχανισμόν, νά ἐλαττώσουν ὑπερβολικάς καί οὐχὶ ἐπιθυμητάς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν καί νά προστατεύσουν καλύτερον τοὺς μικροϊδιοκτῆτας ἀπὸ πιθανοὺς κινδύνους μονοπωλίων.

Ἐν ὅψει τῶν ἐπιτευχθειῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τροποποιήσεων, καί ἐν ὄψει τῆς ἀναγκασιότητος τῆς ἐπιβολῆς σχετικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν μεταφορῶν, παρὰ τὰς ἐπιφυλάξεις μας ὡς πρὸς τήν μορφήν τοῦ ἐλέγχου, δέν θά ἀντιταχῶμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου ὡς συνόλου, λαμβάνοντες θέσιν μόνον ἐπὶ μέρος ζητημάτων. Εἰδικῶς ἐπειδὴ δέν θά ἐπιθυμούσαμεν ὅπὸ τὰς σημερινὰς δυσκόλους στιγμὰς τὰς ὁποίας διανύομεν νά λεπτολογησῶμεν καί νά ἐπιμένωμεν εἰς δευτερεύοντα σημεῖα, θά περιορισθῶμεν εἰς τὴν πρότασιν μόνον μιᾶς βασικῆς κατὰ τήν γνώμην μας τροποποιήσεως.

Ἐννευειδῶς πιστεύομεν ὅτι ἡ τροποποίησις αὐτὴ εἶναι καὶ ὀσείδως καί ἀπαραίτητος διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, πρὸς καλύτεραν ἐξυπρέτησιν τοῦ ἐπιδικουμένου σκοποῦ, καί δέν θά ἐπιτελούσαμεν τὸ καθῆκον μας ἐάν τὴν παρεβλέπαμεν.

Ἡ τροποποίησις ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 3 (1) τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ καθορίζει τὴν σύνθεσιν τοῦ Συμβουλίου Ὀδικῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς, τὸ ὁποῖον ἔχει ἄρκετάς συμβουλευτικὰς ἐξουσίας.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁμιλεῖ περὶ διορισμοῦ ἐνὸς Προέδρου καί οὐχὶ πλέον τῶν ὀκτῶ ἐτέρων μελῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐκ προσώπων, ὅπως λέγει τὸ Νομοσχέδιον, ἅτινα ἠθέλε κρίνει ὡς ἔχοντα πείραν καί ἐπιδείξαντα ἱκανότητα περὶ τὴν τροχαίαν μεταφορὰν καί ἅτινα, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, ἀντιπροσωπεύουσι τὰ ἐν τοιαύτῃ μεταφορᾷ ἀναμεμιγμένα ποικίλα συμφέροντα.

Ἡ τοιαύτη φρασεολογία κατὰ τὴν γνώμην μας εἶναι πολὺ ἀόριστος καί εἶναι δυνατόν νά ὀδηγήσῃ εἰς δυσανάλογον ἐκπροσώπησιν τῶν διαφόρων συμφερόντων, ὡς δυστυχῶς ἔχει συμβῆ μετὰ τὴν ἤδη λειτουργοῦσαν Συμβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ὀδικῶν Μεταφορῶν. Ἐκ τῶν 18 μελῶν τῆς Συμβουλευτικῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς μόνον τρεῖς ἐξπροσωπεύουν τὰς χιλιάδας τῶν μικροϊδιοκτητῶν, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἐκάστη τῶν τριῶν μεγάλων σημερινῶν εταιρειῶν μεταφορῶν ἐξπροσωπεῖται δι' ἰδίῳ ἀντιπροσώπου, οἱ εἰσαγωγεῖς αὐτοκινήτων δι' ἐτέρων τριῶν ἀντιπροσώπων καί οἱ κοντρακτοροὶ δι' ἐτέρων δύο.

Διὰ νά καταδειχθῆ πόσον δυσανάλογον εἶναι μία τοιαύτη ἐκπροσώπησις, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά σὰς δώσω μίαν εἰκόνα τῆς μέχρι τέλους τοῦ 1963 κατοχῆς δημοσίων οχημάτων.

Ἐκ τῶν ἀστικῶν λεωφορείων οἱ μικροϊδιοκτῆται κατεῖχον τὰ 70% περίπου, ἐκ τῶν ταξὶ πέραν τῶν 80%, ἐκ τῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων πέραν τῶν 75%, ἐκ τῶν ἀγροτικῶν λεωφορείων τὰ 100%, ἐκ τῶν αὐτοκινήτων «Ζ» τὰ 80%, ἐκ τῶν ἐπαγγελματικῶν θάνας τὰ 80% καί ἐκ τῶν ὑπεραστικῶν καί τουριστικῶν λεωφορείων τὰ 20%.

Συνολικῶς, οἱ μικροϊδιοκτῆται κατεῖχον 10.185 οχήματα ἐναντι 1.740 τῶν μεγάλων εταιρειῶν, ἤτοι ἀναλογίαν περὶ τὰ 85%, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν μικροϊδιοκτητῶν ὑπερβαίνει τὰς 7.000.

Ὑπὸ τὰς περιστάσεις αὐτάς καί ὀρθόν καί δίκαιον εἶναι οἱ μικροϊδιοκτῆται νά ἐκπροσωπῶνται δεόντως εἰς τὸ συσταθῆσόν Συμβούλιον.

Εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους παρομοίους νόμους, ὅπου καθιερῶνται συμβούλια ἔχοντα σχέσιν μετὰ ὀρισμένα ἐπαγγέλματα ἢ ἐπιπρεάζοντα διάφορα συμφέροντα, ἡ παρούσα Βουλὴ ἠκολούθησε τὴν ὀρθὴν τακτικὴν, ἀναλυτικῶς νά καθορίσῃ τὴν ἐκπροσώπησιν τῶν διαφόρων συμφερόντων, πρὸς ἀποφυγὴν παρεληγήσεως.

Τοῦτο ἐγένετο ὑπὸ τῆς παρούσης Βουλῆς εἰς πλείστας περιπτώσεις, ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Νόμου περὶ Φαρμακευτικῆς καί Δηλητηρίων (59 τοῦ 62), ὅσον ἀφορᾷ τὸ Συμβούλιον Φαρμακευτικῆς καί Δηλητηρίων, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Νόμου περὶ Ἐγγραφῆς Ὀδοντιάτρων (76 τοῦ 1962), ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ὀδοντιατρικὸν Συμβούλιον, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Νόμου περὶ Ἀρχιτεκτόνων καί Πολιτικῶν Μηχανικῶν (41 τοῦ 1962), ὅσον ἀφορᾷ τὸ σχετικὸν Συμβούλιον, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Νόμου περὶ Νοσοκομίας καί Μαυτικῆς (40 τοῦ 1962), ὅσον ἀφορᾷ τὸ Συμβούλιον περὶ Νοσοκομίας καί Μαυτικῆς, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Νόμου περὶ Πνευμοκονιάσεως, διὰ τὸ σχετικὸν Συμβούλιον, καί ἀκόμη πρό ὀλίγων μόνον ἡμερῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ὅσον ἀφορᾷ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ταμεῖου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Διὰ νά μὴ μακρηγορήσω, ἀρκεῖ νά ἀναφέρω τὴν σχετικὴν φρασεολογίαν τοῦ τελευταίου Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διὰ τὸ Συμβούλιον, ἡ ὁποία φρασεολογία ἀκολουθεῖ τὸ πρότυπον ὅλων τῶν ἄλλων νόμων τοὺς ὁποίους ἔχω ἤδη ἀναφέρει.

Ὅτω τὸ ἄρθρον 61 (1) τοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀναφέρει ἀναλυτικῶς τὰ ἀκόλουθα :

«Ἰδρύεται Διοικητικὸν Συμβούλιον (ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ καλούμενον «Συμβούλιον»), ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ συγκείμενον ἐξ—

(α) ἐνὸς Προέδρου, προερχομένου ἐκ τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας

(β) τριῶν προσώπων προερχομένων ἐπίσης ἐκ τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας

(γ) ὀκτῶ προσώπων ὀριζομένων μετὰ γνωμοδότησιν τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν τῶν ἐργοδοτῶν καὶ μισθωτῶν Ὄργανισμῶν καὶ ἀντιπροσωπευτικῶν κατ' ἴσον λόγον ἐν τῷ Συμβούλιῳ τὰ συμφέροντα ἐργοδοτῶν καὶ μισθωτῶν

(δ) δύο προσώπων οριζομένων μετά γνωμοδότησιν τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν τῶν ἀγροτῶν Ὁργανισμῶν καὶ ἀντιπροσωπευόντων τὰ συμφέροντα τῶν ἀγροτῶν ἐν τῷ Συμβούλιῳ καὶ

(ε) ἐνὸς ἐτέρου καταλλήλου προσώπου μὴ ὑπαγομένου εἰς οἰκονομικὰ τῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν (α), (β), (γ) καὶ (δ)».

Δὲν θὰ εἰσηγοῦμεθα μίαν τόσο ἀναλυτικὴν φρασεολογίαν εἰς τὴν παρούσαν περίπτωσιν. Ἡ εἰσήγησίς μας ἀπλῶς εἶναι ὅπως κατὰ κάποιον τρόπον διασφαλισθῆ μὲχρις ἐνὸς σημείου σχετικῶς ἀνάλογος ἐκπροσώπησις τῶν μικροϊδιοκτητῶν καὶ ἐργατῶν μεταφορᾶς, δηλαδὴ δύο τάξεων ἀμέσως ἐχόντων σχέσιν μὲ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον καὶ περιλαμβανουσῶν ἄνω τῶν δέκα χιλιάδων προσώπων, ἐνῶ ταυτοχρόνως θὰ παραμείνῃ ἐδαφικὸς καὶ διὰ τὴν ἐκπροσώπησιν τῶν λοιπῶν συμφερόντων.

Συγκεκριμένως εἰσηγοῦμεθα ὅπως εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀρθροῦ 3 (1) προσεθῆ ἡ ἀκόλουθος φράσις :

«Νοεῖται ὅτι τοῦλάχιστον τέσσαρα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου δέον ὅπως ἐκπροσωποῦν τὰ συμφέροντα τῶν ἀτόμων ἰδιοκτητῶν ὀχημάτων δημοσίας χρήσεως καὶ τῶν ἐργατῶν μεταφορᾶς, διὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων».

Ἡ πρότασις αὕτη συμφωνεῖ κατὰ τρόπον μάλιστα ὀλιγώτερον ἐμφαντικῶν μὲ παρομοίας φρασεολογίας αἱ ὁποῖαι ἠκολούθησαν, ὅπως ἀνεφέρουν, εἰς ἄλλας παρομοίας νομοθεσίας.

Ἐπιζόμεν, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅτι θὰ κρίνετε αὐτὴν τὴν τροποποίησιν μὲ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖον γίνεται, δηλαδὴ διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ διὰ τὴν ἀρσιν κάθε δίκαιης διὰ τὴν ὅποισιν ἄλλως θὰ φέρωμεν ἀργότερον τὰς ἐθύνας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Πέτρος Στυλιανῶ.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ :

Ὅχι ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ἀλλ' ἐπὶ θέματος διαδικασίας, εἰσηγοῦμαι πέντε λεπτὰ διὰ τοῦ πνεύματος διὰ τὸ ἐξετάσωμεν τὴν εἰσηγήσιν τοῦ κ. Δημητριάδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀκριβῶς ἐπρόκειτο νὰ διακοφῶμεν δι' ἡμίσειαν ὥραν.

Ἡ ὥρα εἶναι 11.15, εἰς τὰς 12 παρὰ τέταρτον θὰ ἐπισηρῶμεν διὰ νὰ συνεχίσωμεν τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

(Ὁρα διακοπῆς 11.15 π.μ.)

(Ὁρα ἐνάρξεως 12.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν ἐντιμόν Γραμματέα ὅπως προβῆ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :
Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ 1ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ πρῶτον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ 2ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 2ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συμβούλιον Ὀδικῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀναφορικῶς μὲ τὸ ἀρθρον 3 εἶμαι ἐξουσιοδοτημένος ἐκ μέρους ὄλων τῶν πλευρῶν τῆς Βουλῆς ὅπως εἰσηγηθῶ τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν. Ἄντὶ τὸ Συμβούλιον νὰ ἀποτεληθῆ ἀπὸ ὀκτώ μελῶν καὶ ἑνὸς Πρόεδρου, τὸ Συμβούλιον νὰ ἀποτεληθῆ ἀπὸ δέκα μελῶν καὶ ἑνὸς Προέδρου.

Ἡ εἰσήγησις αὕτη γίνεται διὰ νὰ ἀξηθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν ποικίλων συμφερόντων τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν τὴν τροχαίαν ἐν Κύπρῳ. Τὰ συμφέροντα αὐτὰ εἶναι ποικίλα, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἀρκετὰ μεγάλος, καὶ περὶ πλέον εἶμαι ἐξουσιοδοτημένος νὰ ἐκφράσω ἐκ μέρους ὄλων τῶν πλευρῶν τῆς Βουλῆς τὴν εὐχὴν ὅπως κατὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν μελῶν τὰ ὁποῖα θὰ ἀπαρτίξουν τὸ Συμβουλευτικὸν αὐτὸ Συμβούλιον γίνῃ μὲ τρόπον δίκαιον, δημοκρατικόν, ὅπως ὅστε τὰ ποικίλα συμφέροντα νὰ εἶναι πράγματι καὶ ἀντιπροσωπευτικὰ εἰς τὸ Συμβούλιον.

Ὁ κ. Χρόσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐν ὄψει τῆς δηλώσεώς σας, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὰς ἀπόψεις ὄλων τῶν πλευρῶν τῆς Βουλῆς, δὲν θὰ ἐπιμένω εἰς τὴν ψήφισιν τῆς τροποποιήσεως μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀκολουθηθῆ ἡ εὐχὴ τὴν ὁποῖαν ἐκφράσετε ἐκ μέρους ὀλοκληροῦ τοῦ Σώματος, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐάν δι' οἰονδήποτε λόγον εἰς τὸ μέλλον φανῆ ὅτι ὑπάρχουν ἑλλείψεις εἰς τὴν διατυπωμένην φρασεολογίαν αὐτοῦ τοῦ ἀρθροῦ ἀσφαλῶς θὰ δυνάμεθα νὰ προδῶμεν εἰς τροποποιήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁύδεμία ἀμφισβόλια ὑπάρχει ὅτι ἡ Βουλὴ καθ' οἰονδήποτε στιγμὴν ὅταν ἀντιληφθῆ οἰονδήποτε κακὴν διαρρυθμίσει ἢ διορισμοὺς οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι ἀντιπροσωπευτικοί, δύναται νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ζητήματος καὶ νὰ καθορίσῃ ἐκ νέου τὸ ζήτημα αὐτὸ τοῦ διορισμοῦ μελῶν εἰς τὸ Συμβούλιον Τροχαίας Μεταφορᾶς. Ἡ εἰσήγησις εἶναι ἐπομένως ὅπως «οὐχὶ πλέον τῶν ὀκτῶ ἐτέρων μελῶν», τὸ ὀκτῶ νὰ γίνῃ δέκα, τὸ δὲ ἀρθρον 3 παραμένει κατὰ τὰ ἄλλα ὡς ἔχει.

Ἐπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ ἀρθρον 3 ἐγκριθῆ μὲ τὴν τροπολογίαν τὴν ὁποῖαν ἀνέγνωσα πρὸ ὀλίγου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἀρθρον 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρχῃ Ἄδειῶν. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ 4ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἀρθρον 4 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροχαία Περιοχαί. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ ἀρθρον 5 ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἀρθρον 5 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐφεις ἐναντίον ἀποφάσεως τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ ἀρθρον 6 ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἀρθρον 6 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄδεια ὀδικῆς χρήσεως. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἐνστάσις ὅπως τὸ ἀρθρον 7 ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἀρθρον 7 ἐγκρίνεται.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἰς τὸ ἀρθρον 8 ὑπάρχουν ὀρισμένοι εἰσηγηταὶ διὰ τροπολογίας θὰ παρεκάλουν τὸν ἐντιμόν Γραμματέα ὅπως ἀναγνώσῃ τὰς τροπολογίας καὶ ἐξηγήσῃ εἰς τὰ ἐντιμα Μέλη τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποῖαν δέον νὰ τροποποιηθῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει τροποποιητικὴ εἰσήγησις, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, διὰ τὸ ἀρθρον 8 ἐδάφιον (2), παράγραφος (δ) ἐξ ὄλων τῶν παρισταμένων Βουλευτῶν διὰ τῆς ὁποίας προστίθεται ἀμέσως μετὰ τὴν λέξιν «παρεῖχον ἤδη» τὸ ἐξῆς : «καλῆ τῆ πίστει καὶ ἐπὶ εὐλόγως ἱκανὸν χρόνον». Εἰς τὴν πρὸ τελευταίαν γραμμὴν τῆς παραγράφου (δ).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα, δηλαδή η σημασία της τροπολογίας αυτής είναι ότι η 'Αρχή 'Αδειών, πριν η έκδοση άδειας, θα λαμβάνη υπ' όψιν οιασδήποτε τυχόν παραστάσεις προσώπων άτινα, κατά την ημερομηνίαν έναρξεως της ισχύος του Μέρους τούτου του Νόμου, παρείχον ήδη καλή τή πίστει και επί ελλόγως Ικανόν χρόνον μεταφορικός διευκολύνσεις εις την αυτήν διαδρομήν η πλησίον αυτής η μέρος της αυτής διαδρομής.

'Υπάρχει άλλη τροπολογία αναφορικώς με το 8ον άρθρον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Όχι, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως το 8ον άρθρον έγκριθί με την αναφερθείσαν τροπολογία;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως το 8ον άρθρον έγκρίνεται.

'Αντιλαμβάνομαι ότι η ίδια τροπολογία.....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Είδικαι διατάξεις περί ταξί. "Άρθρον 9.

'Υπάρχει και εις το άρθρον τούτο η αυτή τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Η όποια έντίθεται ποι, οās παρακαλώ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εις το εδάφιον (3), παράγραφος (γ) εις την πρό τελευταίαν επίσης γραμμήν μετά την φράσιν «παρείχον ήδη» να προστεθί το «καλή τή πίστει και επί ελλόγως Ικανόν χρόνον».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό άρθρον 9, ύπάρχει ένστασης εις την έγκρισιν του άρθρου 9;

'Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

'Εάν δέν άπατώμαι, έντιμε κ. Πρόεδρε, ύπάρχει ακόμη μία εισήγησις έξ όλων των πλευρών διά την προσθήκην εδαφίου υπ' αριθμόν (8).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως αναγνώση το εδάφιον (8) τό όποιον είναι νέον εδάφιον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τό εδάφιον (8) τό όποιον προστίθεται έχει ως ακολούθως :

Αί διατάξεις του παρόντος άρθρου θα εφαρμόζονται κατά τρόπον παρέχοντα, κατά τό δυνατόν, εις πάντας τούς ένδιαφερομένους ίσην εύκαιρίαν κήσεως κέρδους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως το άρθρον 9 έγκριθί με τας αναγνωσθείσας τροπολογίας;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Άδεια μεταφορέως. "Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως το άρθρον 10 έγκριθί;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό άρθρον 10 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διάρκεια ισχύος άδειας μεταφορέως. "Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως το άρθρον 11 έγκριθί;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό άρθρον 11 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ανάκλησις και άναστολή άδειών μεταφορέως. "Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό 12ον άρθρον έγκριθί;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό άρθρον 12 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ιδιωτικά μηχανοκίνητα όχήματα. "Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό άρθρον 13 έγκριθί;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό άρθρον 13 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τέλη. "Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό άρθρον 14 έγκριθί;

Τό άρθρον 14 έγκρίνεται μη ύπαρχούσης ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοί. "Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό 15ον άρθρον έγκριθί;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό 15ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόσθετοι έξουσιαί του Δικαστηρίου. "Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό άρθρον 16 έγκριθί;

Τό άρθρον 16 έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μεταβατικαι διατάξεις. "Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό άρθρον 17 έγκριθί;

Τό άρθρον 17 έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ημερομηνία έναρξεως της ισχύος. "Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό άρθρον 18 έγκριθί;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό άρθρον 18 έγκρίνεται.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως προθί εις την τρίτην άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της άναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*'Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ό περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό παρόν Νομοσχέδιον έγκριθί εις νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Με συχωρείτε, κ. Πρόεδρε, τό 63 να μετατραπή εις 64.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες)

'Η εισήγησις θεσπίως είναι όρθη.

'Υπάρχει ένστασης όπως τό Νομοσχέδιον αυτό έγκριθί;

Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό Νομοσχέδιον έγκρίνεται εις νόμον.

Τό δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ό περί Προστασίας της Παραλίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

'Αντιλαμβάνομαι ότι η προεργασία της 'Επιτροπής δέν έχει τελειώσει και τό θέμα αυτό θα παραμείνη διά συζήτησιν εις την επομένην συνεδρίασιν της Βουλής.

Κεφάλαιον Γ—της ημερησίας διατάξεως περιλαμβάνει κατάθεσιν Νομοσχεδίων και έγγραφων.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως προθί εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και έγγραφων.

*'Ιδέ σελ. 339—346, Παράρτημα Πρώτον, 'Επισήμου 'Εφημερίδος της Δημοκρατίας, της 30ης 'Απριλίου 1964 ('Άρ. 16/64).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(1) 'Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 2) του 1964.

(2) 'Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 3) του 1964.

* (3) 'Ο περί 'Εμπορίας Κυπριακών Πατατών Νόμος του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 2) του 1964 άφορά την διάθεσιν περαιτέρω χρημάτων διά την πληρωμήν της ζημίας ή όποια έγινε εις τους χαλαζοπλήκτους κατά το 1963. Τό Νομοσχέδιον αυτό παραπέμπεται εις την 'Επιτροπήν Οικονομικών.

'Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 3) του 1964, προέρχεται από τό 'Υπουργείον Οικονομικών και παραπέμπεται εις την 'Επιτροπήν Οικονομικών.

'Ο περί 'Εμπορίας Κυπριακών Πατατών Νόμος του 1964 προέρχεται από τό 'Υπουργείον 'Εμπορίου και Βιομηχανίας και παραπέμπεται εις την 'Επιτροπήν 'Εμπορίου και Βιομηχανίας, ή όποια λόγω της σημασίας και των επιπτώσεων του Νομοσχεδίου αυτού παρακαλείται νά συνεργασθί με την 'Επιτροπήν Γεωργίας.

Τό πρώτον Νομοσχέδιον, σκοπός του όποιου είναι ή διάθεσις περαιτέρω χρημάτων διά την πληρωμήν των χαλαζοπλήκτων, είναι πολύ έπείγουσ και υποβάλλω θερμήν παράκλησιν προς την 'Επιτροπήν Οικονομικών όπως έτοιμάσθι την έκθεσίν της διά την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής, (θεβαίως ή ίδια παράκλησις υποβάλλεται και διά τά άλλα Νομοσχέδια νά τελειώσουν σύντομα) ή όποια όρίζεται διά την 25ην του μηνός, και ώραν 10ην π.μ.

'Εάν ύπάρχη ένστασης διά την 25ην τότε την 27ην, διά την 27ην τρέχοντος. 'Η 25η είναι Σάββατον.

'Εάν ύπάρχη ένστασης διά τό Σάββατον τότε ή έπομένη συνεδρίασις θα γίνει την 27ην. Θα ήθελα τά έντιμα μέλη νά εκδώσουν την προτιμήσιν των δι' οιαδήποτε των δύο ήμερομηνιών.

'Ο κ. Χατζηχάρος.

X. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Νά κάμω μίαν εισήγησιν.

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Είναι γνωστόν ότι ό άγών ύπέρ της αυτοδιαθέσεως άπαιτεί μεγάλας θυσίας εκ μέρους του λαού τόσοσ όσον και εκ μέρους της Κυβερνήσεως διά νά δυνηθί αυτή νά άντεπεξέλθι εις τά πρόσθετα οικονομικά θάρη τά όποια συνεπάγεται ό ένοπλος άγών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρόκειται νά υποβάλλετε εισήγησιν δι' έγγραφήν θέματος κ. Χατζηχάρο;

X. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι αι τάξεις πρέπει νά υποστούν μέρος των θυσιών τούτων, διά νά βοηθηθί ή Κυβέρνησις νά πράξθι τό καθήκον της τόσοσ άπέναντι των αγωνιστών όσοσ και άπέναντι των οικογενειών εκείνων οι όποιοι προσέφεραν και προσφέρουν την ζωήν των.

'Εγώ νά κάμω μίαν πρότασιν εις την Βουλήν, και πιστεύω ότι όλοι θα συμφωνήσωμεν, όπως ένα μέρος της άντιμισθίας των Βουλευτών κρατήται διά νά μεταφέρεται εις τό Ταμείον του άγώνος διά τους άνω σκοπούς.

* 'Ιδέ σελ. 59-79, Παράρτημα 'Εκτον, 'Επισήμου 'Εφημερίδος της Δημοκρατίας της 23ης 'Απριλίου 1964.

'Επιφυλάσσομαι δέ νά εισηγηθώ και άλλα μέτρα, τά όποια πρέπει νά λάβθι ή Κυβέρνησις δι' οικονομικήν περιουλογήν, διά την οικονομικότεραν κίνησιν της Κυβερνητικής μηχανής, την όποιαν νομίζω πολυτελεστότην, ως ήτο αυτή επί της άπελθούσης άποικιοκρατίας και την όποιαν μυριάκις είχαμεν φέξει εις τό παρελθόν.

Παρακαλώ άν δέν είναι δυνατόν νά συζητηθούν σήμερα τά άνωτέρω εις άνεπίσημον συνεδρίασιν της Βουλής, νά αναγραφθί ή πρότασις μου διά συζήτησιν εις έπομένην συνεδρίασιν της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Η εισήγησις σας είναι εάν είναι δυνατόν νά συζητηθούν τά θέματα αυτά εις ιδιαίτεραν συνεδρίασιν της Βουλής. Αυτό τό προτιμάτε.

X. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Πάντως.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Επομένως τό ζήτημα έπαφίεται εις την ολομέλειαν νά κάλθθι ιδιαίτεραν σύσκεψιν όλων των Βουλευτών πασών των παρατάξεων διά νά συζητήσουν τό ζήτημα της συνεισφοράς εκ της άποζημιώσεως των ύπέρ του άγώνος. Τό ζήτημα αυτό παραπέμπεται εις την Γραμματεία της Βουλής με την παράκλησιν όπως συγκαλέσθι ιδιαίτεραν σύσκεψιν όλων των Βουλευτών διά νά επιληθθί του ζητήματος αυτού.

'Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, επικροτώ πλήρως την εισήγησιν του κ. Χατζηχάρο, αλλά άμφιβάλλω εάν τό θέμα τούτο άποτελή θέμα συζητήσεως εις την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δέν παρεπέμφθι εις την Βουλήν αλλά παρεπέμφθι εις ιδιαίτεραν σύσκεψιν των Βουλευτών, οι όποιοι θα αποφασίσουν εκ συμφώνου ποίον ποσόν θα συνεισφέρουν ύπέρ του άγώνος.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Μάλιστα. 'Επομένως αυτό τό θέμα δέν έχει καμμίαν θέσιν εδώ θα συζητηθί δηλαδή ύπό των Βουλευτών εις άλλην αίθουσαν όχι εις την αίθουσαν της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αυτό ήτο καθαρόν διότι ήδη υπέβαλα την παράκλησιν προς την Γραμματεία νά συγκαλέσθι ιδιαίτεραν σύσκεψιν των Βουλευτών.

Παραμένει τό θέμα του Σαββάτου ή της Δευτέρας.

Θά αποφασίσω, λόγω του ότι ύπάρχει τό ζήτημα των χαλαζοπλήκτων, προσωπικώς ύπέρ του Σαββάτου.

Λ. ΚΑΡΣΕΡΑΣ :

Είναι τό Σάββατον του Λαζάρου, δέν επιτρέπεται νά τό ελάτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Η Δευτέρα όμως όπως με πληροφορεί τό ήμερολόγιόν μου είναι ή Μεγάλη Δευτέρα. Μεταξύ των δύο ήμερών δέν γίνεται λόγος διά νά αποφασίσω ποία είναι ή σοβαρώτερα. Δι' αυτόν τόν λόγον θα ήθελα νά παρακαλέσω τά έντιμα Μέλη νά προσέλθουν την 25ην, ήμεραν Σάββατον. 'Η συνεδρίασις κρίνεται λήξασα.

(Ώρα λήξεως 12.35 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1964

(Ώρα 'Ενάρξεως 10.22 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδρίασεως.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ό περί Προστασίας της Παραλίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

Παρακαλώ όπως ή έκθεσις αναγνωσθή.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964»

Παρόντες :

Τίτος Φάνος (Προεδρεύων)

Χρόσης Δημητριάδης

Νίκος Άγγελιδης

Ίωσήφ Γιαμάκης (άντιπροσωπεύων τον κ. Πανίκον Σιδιτανιδην)

Μιχαλάκης Σαββίδης (άντιπροσωπεύων τον κ. Γεώργιον Τομπάζον).

Ή Ήπιτροπή εξέητασε τό παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αούτης λαθοόσαν χώραν τήν 18ην Άπριλίου 1964.

Σκοπός του προτεινομένου Νομοσχεδίου είναι :

(α) όπως δοθούν εις τον Ήπαρχον ευρότεραι έξουσίαι διά τούς σκοπούς του βασικού Νόμου, καί

(β) όπως παρασχεθή έπαρκής έξουσία εις τον Ύπουργόν Ήσωτερικών ώστε νά άσκη καλύτερον έλεγχον άναφορικώς πρós άνεγειρόμενα πρόχειρα κτίσματα επί της παραλίας δι' άποτελεσματικώτεραν προστασίαν αούτης καί τήν άνάπτειν του Τουρισμού.

Ή Ήπιτροπή άφού έμελέτησεν ένδελεχώς τό ως άνω Νομοσχέδιον καί άφού έπήνεγκεν ώρισμένας λεκτικάς τροποποιήσεις άπεφάσισε νά εισηγηθή εις τήν Βουλήν τήν εις Νόμον ψηφίσαιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχουν όμιληταί επί θέματος άρχής;

Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληταί επί θέματος άρχής παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα όπως προθή εις τήν δευτέραν κατ' άρθρον άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ή Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως ακόλουθως :

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον πρώτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένστασης όπως τό πρώτον άρθρον έγκριθί;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τό πρώτον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του βασικού Νόμου διά της άντικαταστάσεως ώρισμένων όρων έν αούτῳ. Άρθρον δεύτερον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένστασης όπως τό δεύτερον άρθρον έγκριθί;

Τό δεύτερον άρθρον έγκρίνεται μή ύπαρχούσης ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένστασης όπως τό τρίτον άρθρον έγκριθί;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τό τρίτον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 3 του Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένστασης όπως τό 4ον άρθρον έγκριθί;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τό άρθρον 4 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις του άρθρου 5 του βασικού Νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένστασης όπως τό άρθρον 5 του Νομοσχεδίου έγκριθί;

Τό άρθρον 5 έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.

Ή δευτέρα άνάγνωσις του Νομοσχεδίου έτελείωσεν.

Παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα όπως προθή εις τήν τρίτην άνάγνωσιν διά της άναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρόν Νόμος δύναται νά αναφέρηται ως ό περί Προστασίας της Παραλίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964, θά αναγιγνώσκηται δέ όμοι μετά του περί Προστασίας της Παραλίας Νόμου (έν τοίς έφεξής αναφερομένου ως «ό βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες).

Ύπάρχει ένστασης όπως τό παρόν Νομοσχέδιον έγκριθί εις Νόμον;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τό Νομοσχέδιον έγκρίνεται εις νόμον.

Τό δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ό περί Ειδικέσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 2) του 1964.

Παρακαλώ όπως ή σχετική έκθεσις αναγνωσθή εις τήν Βουλήν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ίωσήφ Γιαμάκης

Νίκος Άγγελιδης (άντιπροσωπεύων τον κ. Παύλον Παύλου)

Τίτος Φάνος (άντιπροσωπεύων τον κ. Στέλιον Μιχαηλιδην)

Χρόσης Δημητριάδης (άντιπροσωπεύων τον κ. Γιάνγκον Ποταμίτην).

Ή Ήπιτροπή εξέητασε τό παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αούτης λαθοόσαν χώραν τήν 18ην Άπριλίου 1964.

(1) Συμφώνως της Εισηγητικής Έκθέσεως καί των έπιπροσθητων πληροφοριών αιτινες έδόθησαν εις τήν Ήπιτροπήν υπό του επί του Προϋπολογισμού Λειτουργού, όστις παρέστη εις τήν συνεδρίασιν της Ήπιτροπής, φαίνεται ότι αι έκ της χαλάξης καί/ ή σκαριάσεως ζημία τας όποίας όπέστησαν οι κάτοχοι μετοχών του Γεωργικού Ταμείου Προνοίας καθ' άπασαν τήν νήσον διαρκούντος του 1963 άνήλθον εις £376.512,748 μίλις' ούτω τό έκ 50% ποσοστόν των δυναμένων νά γίνουιν άποδεκταί άπαιτήσεων επί της έκτιμηθείσης ζημίας (μεϊον £5 έκ της έκτιμηθείσης ζημίας εις έκάστην περίπτωση), όπερ είναι πληρωτέον εις τούς μετόχους βάσει του Κανονισμού 21 του Σχεδίου Γεωργικού Ταμείου Προνοίας είναι £188.256,374 μίλις.

(2) Ή Ήπιτροπή έπιληροφορήθη έπίσης ότι τά εις τά Ήπαρχιακά Ταμεία χρηματικά όπόλοιπα κατά τήν 1ην Ίανουαρίου 1963 ήσαν £18.268,817 μίλις. Τό ποσόν περί του όποιου γίνεται πρόνοια εις τό Άρθρον 4 «Κυβερνητική Είσοφορά εις τό Σχέδιον Ήσφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων» του Κεφαλαίου 57Α «Χορηγίαί καί Συνεισφοραί» του Τακτικού Προϋπολογισμού του 1963 είναι £50.000. Ούτω τό όλικόν ποσόν τό όποιον ήτο διαθέσιμον εις τά Ήπαρχιακά Ταμεία διαρκούντος του 1963 ήτο £68.269. Τό ποσόν τούτο δέν ήτο έπαρκές διά τήν πληρωμήν ποσοστού μέχρι 50% των συμφώνως του Ταμείου δυναμένων νά γίνουιν άποδεκταί άπαιτήσεων επί της έκτιμηθείσης ζημίας άλλα μόνον 18% της έν λόγω ζημίας.

* 156 σελ. 347-348, Παράρτημα Πρώτον, Ήπισήμου Ήφημερίδος της Δημοκρατίας, της 14ης Μαΐου 1964 (Άρ. 17/64)

(3) Το Ύπουργικόν Συμβούλιον κατά την συνεδρίασίν του της 3.1.1963 (Απόφασις 2584) απέφασεν όπως ή προς τώ Ταμείον Κυβερνητική εισφορά διά τώ 1963 μή υπερβή τώ έν τώ Προϋπολογισμώ προβλεπόμενον ποσόν τών £50.000. Λόγω, έν τούτοις, τών υπό τής χαλάζης προξενηθεισών τρομακτικών ζημιών (ιδίως εις τās Έπαρχιας Λεμεσού και Άμμοχώστου) τώ Ύπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων υπέθελεν ότι ή Κυβέρνησις θα ήδύνατο να έλθη άρωγός τών Έπαρχιακών Ταμείων και όπως οιαδήποτε τυχόν προς αυτά βοήθεια γίνη υπό μορφήν χορηγίας και όχι δανείου, καθότι θα είναι δύσκολον, άν μη αδύνατον, διά τά Έπαρχιακά Ταμεία να αποπληρώσουν τά δάνεια τά όποια δυνατόν τελικώς να παραστή άνάγκη να έγκραταλειφθοῦν.

(4) Ως αναφέρεται τώ όλικόν ποσόν τών £68.269 όπερ ήτο διαθέσιμον εις τά Έπαρχιακά Ταμεία κατά τώ τέλος τού 1963 κατέστησε δυνατόν την υπό τών Έπαρχων πληρωμήν αποζημιώσεως έκ 18% τής όλικής έκτιμηθείσης ζημίας. Παρά τώ γεγονός ότι ή Κυβέρνησις ούδεμίαν ύποχρέωσιν έχει να αδήση την έκ £50.000 εισφοράν αυτής, ούχ ήττον, λαμβανομένου ύπ' όψιν όλων τών περιστάσεων τής ύποθέσεως, τά Ύπουργεία Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και Οικονομικών εισηγήθησαν όπως ή Κυβέρνησις προβή εις περαιτέρω εισφοράν ίσην προς τώ ποσόν τών £68.269. Τώ γενικόν όλικόν τών £136.538 τώ όποιον θα διατεθί ή καταστήση δυνατόν την υπό τών Ταμείων πληρωμήν αποζημιώσεως έλαφρώς υπερβαίνούσης τά 36% τής όλικής έκτιμηθείσης ζημίας. Δέον έν προκειμένω να διευκρινισθί ότι ή έκ £68.269 επιπρόσθετος εισφορά, ήτις είναι άναγκαία διά τήν καταβολήν αποζημιώσεως διά ζημίας έπενεχθείσας διαρκούτσου τού 1963, δέν πρέπει να καλυφθί μερικώς έκ τής τρεχούσης προνοίας τών £50.000 τής διαλαμβανομένης έν άρθρω 4 «Κυβερνητική Εισφορά εις τώ Σχέδιον Άσφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων» τού Κεφαλαίου 59Α «Χορηγία και Συνεισφοραι» τού Τακτικού Προϋπολογισμού τού 1964, ήτις πρόνοια δέον να παραμεινή άθικτος προς κάλυψιν τών διά τώ έτος 1964 άναγκών τού Σχεδίου.

(5) Τώ Ύπουργικόν Συμβούλιον κατά την συνεδρίασιν αύτου της 19ης Μαρτίου 1964 απέφασισεν (Απόφασις 3733) όπως ή έκ £50.000 γενομένη κατά τώ 1963 Κυβερνητική εισφορά εις τώ Γεωργικόν Ταμείον Προνοίας αδήση διά περαιτέρω ποσού έκ £68.269 διά να δυνηθοῦν τά Έπαρχιακά Ταμεία Προνοίας να καταβάλουν αποζημιώσιν έλαφρώς μεγαλύτεραν τών 36% τής όλικής έκτιμηθείσης ζημίας.

(6) Η Έπιτροπή χαιρετίζει τώ γεγονός ότι αι παραστάσεις τών βουλευτών και τών ένδιαφερομένων εισηκούσθησαν υπό τής Κυβερνήσεως.

(7) Περαιούσα ή Έπιτροπή εισηγείται εις τήν Κυβέρνησιν όπως έπισπευσθί ή άποπεράτωσις τής μελέτης τού Σχεδίου Άσφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων ίνα δύναται τούτο εις τώ μέλλον να άνταποκρίνεται καλύτερον εις τās άνάγκας του και να άποφεύγεται αι επί πλέον Κυβερνητικά είσοφοι.

Έν κατακλείδι ή Έπιτροπή εισηγείται εις τήν Βουλήν τήν εις νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής;

Έφ' όσον δέν ύπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως προβή εις τήν δευτέραν κατ' άρθρον άνάγνωσιν τού Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον, Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον πρώτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένωσασις όπως τώ προοίμιον και τώ πρώτον άρθρον έγκριθούν;

Μή ύπαρχούσης ένωσάσεως τώ προοίμιον και τώ πρώτον άρθρον έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγκρισις πληρωμής έκ τού λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 68.269 λιρών διά τήν χρήσιν τού έτους τού λήγοντος τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένωσασις όπως τώ δεύτερον άρθρον έγκριθή;

Μή ύπαρχούσης ένωσάσεως τώ δεύτερον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδίκευσις τών δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3 και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχει ένωσασις όπως τώ τρίτον άρθρον έγκριθή μετά τού Πίνακος;

Τώ τρίτον άρθρον μετά τού Πίνακος έγκρίνεται.

Η δευτέρα άνάγνωσις έτελείωσεν.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως προβή εις τήν τρίτην άνάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον πρώτον.

* Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ό περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 2) τού 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες).

Ύπάρχει ένωσασις όπως τώ παρόν Νομοσχέδιον έγκριθή εις νόμον;

Μή ύπαρχούσης ένωσάσεως τώ παρόν Νομοσχέδιον έγκρίνεται εις νόμον.

Τώ τρίτον θέμα επί τής ήμερησίας διατάξεως είναι ό περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 3) τού 1964.

Παρακαλώ όπως ή σχετική έκθεσις άναγνωσθί εις τήν Βουλήν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 3) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ίωσηφ Γιαμάκης

Χρήσις Δημητριάδης (άντιπροσωπεύων τόν κ. Γιάγκον Ποταμίτην)

Τίτος Φάνος (άντιπροσωπεύων τόν κ. Στέλιον Μιχαηλίδην)

Νίκος Άγγελίδης (άντιπροσωπεύων τόν κ. Παύλον Παύλου).

Η Έπιτροπή έξήτασε τώ παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίαν αύτης λαβοῦσαν χώραν τήν 18ην Άπριλίου 1964.

Εις τήν συνεδρίασιν αύτην προσκληθείς παρέστη και ό επί τού Προϋπολογισμού Λειτουργός όστις παρέχε προς τήν Έπιτροπήν όλες τās ζητηθείσας πληροφορίες.

Η Έπιτροπή όμοφώνως εισηγείται τήν εις νόμον ψήφισιν τούτου τοσοῦτω μάλλον καθόσον εις τήν παράγραφον 6 τού όμοφώνως έγκριθέντος ψηφίσματος τού Συμβουλίου Άσφαλείας της 4ης Μαρτίου 1964 προβλέπονται τά ακόλουθα :

«6. Συνιστῶ όπως ή παραμονή τής Δυνάμεως είναι διά περίοδον τριών μηνών, δλαι δέ αι δι' αύτην δαπάναι άναληφθοῦν, κατά τρόπον όστις ήθελε συμφωνηθί, υπό τών Κυβερνήσεων αίτινες θα διαθέσουν τά στρατεύματα, και υπό τής Κυβερνήσεως τής Κύπρου. Ο Γενικός Γραμματέας δύναται επίσης να δεχθί έθελοντικά είσοφοις προς τόν σκοπόν αύτόν».

Έπιπλέον ή Έπιτροπή έπιθυμεί επί τή εύκαιρία αύτη να έκφράση τήν ζωηράν έλπίδα ότι ή Διεθνής Δύναμις τών Ηνωμένων Έθνών έν τώ συνόλω της θα έκτελέση τά καθήκοντά της κατά τρόπον αόστρηως συνάδοντα προς τώ ως άνω ψηφίσμα, και συγκεκριμένως να συνεργασθί και βοηθήση τήν νόμιμον Κυβέρνησιν ήτις διά τής παραγράφου 2 τού έγκριθέντος ψηφίσματος είναι έμπειστυμένη με τήν κυρίαν εϋθύνην άποκαταστάσεως τού νόμου και τής τάξεως και τήν έπαναφοραν όμαλών συνθηκών έν τή Νήσφ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής;

Ο κ. Παπαϊωάννου.

* 186 σελ. 349, Παράρτημα Πρώτον, Έπισημόν Έφημερίδος τής Δημοκρατίας, της 14ης Μαΐου 1964 (Άρ. 18/64).

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἐγκρίνομεν τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον, ὅμως, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ θὰ ἠθέλωμεν νὰ τονίσωμεν ὀρισμένα ζητήματα, τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ τὰ καθήκοντα τῆς Δυνάμεως τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐν Κύπρῳ.

Ὅλοι οἱ συνάδελφοι συμφωνοῦν πιστεῶς ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας διαθέτουσι δὺς τὰς ἀπαιτούμενας δυνάμεις διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ τόπου εἰς τὴν ὁμαλότητα. Ἐάν ἀπεδέχθημεν τὴν εἰς Κύπρον μεταφορὰν διεθνῶς εἰρηνοποιῶν δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, εἶναι διὰ νὰ διαδηλώσωμεν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὴν καλὴν μας θέλησιν ἔναντι τῆς Τουρκοκυπριακῆς μειονότητος καὶ διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν συκοφαντίαν ὅτι ἡ Ἑλληνοκυπριακὴ πλειοψηφία ἐπιδιώκει τὴν ἐξόντωσιν τῆς Τουρκοκυπριακῆς μειονότητος.

Πολὴ ὀρθῶς ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς διατυπώνει τὴν ζωηρὰν ἐλπίδα ὅτι ἡ Διεθνὴς Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐν τῷ συνόλῳ τῆς θὰ ἐκτελέσῃ τὰ καθήκοντά της κατὰ τρόπον συνάδοντα αὐστηρῶς πρὸς τὸ Ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας. Δυστυχῶς, ὅπως διὰ μας γνωρίζομεν, αἱ Βρετανικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπὸ μίαν χώραν ἢ ὁποῖα ἐκράτει αὐτὸν τὸν τόπον ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἀποικιοκρατίας διὰ δεκάδας ἔτη καὶ δὲν ἔχει ἐγκαταλείπει εἰσέτι τὴν Κύπρον, βοηθοῦν σκανδαλωδῶς τὴν ἀνταρσίαν φθάνοντας μάλιστα μέχρι σημείου νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ νοσοκομειὰ ὄχηματά διὰ τὴν μετακίνησιν αἰσιασπῶν.

Καταδικάζομεν καὶ καταγγέλλομεν τὰς ἐχθρικὰς ἔναντι τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἐνεργείας τῶν Βρετανικῶν στρατευμάτων ἐν Κύπρῳ, καὶ καλοῦμεν τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος θέτοντας τέρμα εἰς αὐτὴν τὴν ἀπαράδεκτον κατάστασιν.

Συμφώνως πρὸς τὸ ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας διὰ τὴν Κύπρον, ἡ ἀποστολὴ τῆς Δυνάμεως δεόν νὰ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς διατηρήσεως τῆς διεθνούς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας. Ἡ διεθνὴς Δύναμις δεόν ὅπως καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς παρεμπόδισιν τῆς ἐπαναλήψεως τῶν συγκρούσεων καὶ, ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης, νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ Νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ τὴν ἐπάνοδον εἰς συνθήκας ὁμαλότητος.

Ἡ δραστηριότης τῶν Βρετανικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ἐν Κύπρῳ πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὄρων ἐντολῆς θάσει τοῦ ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας.

Ἐν ἄλλο σημείῳ τὸ ὁποῖον ἠθέλα νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ θίξω, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι ἀναφορικῶς μὲ τὴν στάσιν τῆς ΤΟΥΡΔΥΚ.

Ὡς εἶναι γνωστὸν, ἡ ΤΟΥΡΔΥΚ ἀπὸ μηνῶν παραβιάζει τὴν κυριαρχίαν καὶ τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα τῆς Κύπρου, ἀναδιπλωμένη κατὰ μήκος τῆς ὁδοῦ Λευκωσίας—Κυρηνείας καὶ βοηθοῦσα ἐνεργῶς τοὺς αἰσιασπᾶς.

Ἡ ΤΟΥΡΔΥΚ ἠνρήθη νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὸν στρατῶνα τῆς καὶ ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἀπειλεῖ νὰ ἐπέμῃ στρατιωτικῶς εἰς τὴν Κύπρον εἰς περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔστω καὶ εἰς ἀνδρὰς τῆς ΤΟΥΡΔΥΚ ὑποστῇ ἐπιβίον ἐκ μέρους τῶν δυνάμεων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Εἰς τὴν ἀπαράδεκτον προκλητικὴν στάσιν τῆς ΤΟΥΡΔΥΚ ἔχομεν ἤδη ἐκδηλουμένην τὴν Τουρκικὴν ἐπέμβασιν καὶ ὁ Διοικητὴς τῆς Δυνάμεως τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν Στρατηγὸς Γκυάνι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοῆσῃ τοῦτο. Ἐπιβάλλεται ὅπως λάβῃ μέτρα ὥστε νὰ παύσῃ ἡ ΤΟΥΡΔΥΚ τὰς ἐπιδρομικὰς τῆς ἐνεργείας καὶ τὴν παραβίασιν τῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς Κύπρου. Πιστεύομεν ὅτι οἱ ὅροι ἐντολῆς θάσει τοῦ ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας παραχωροῦν τὸν Στρατηγὸν Γκυάνι τοιαύτας ἐξουσίας, ἀλλ' ἐάν νομίζῃ ὅτι δὲν τὰς ἔχει θὰ πρέπει νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ εἰς τὸν Συμβούλιον Ἀσφαλείας. Διότι, ἐφ' ὅσον ἡ ΤΟΥΡΔΥΚ συμπεριφέρεται κατ' αὐτὸν τὸν ἐπιδρομικὸν τρόπον, δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀποκατάστασις τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ ἡ ἐπάνοδος εἰς συνθήκας ὁμαλότητος.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ὅπως ὀρθῶς διεκήρυξεν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ποθεῖ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν συνεργασίαν μεταξύ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων Κυπρίων. Δὲν θὰ ἀνεχθῇ ὅμως οἰονόμητος ἐπιδρομῆς καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιασθῇ μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου ἀνδρὸς μαχόμενος διὰ τὴν τιμὴν, τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος τοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἡ Βουλὴ τὸ θέμα τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως συνεζητήθη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἰς προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, κ. Λέλλου Δημητριάδου, ὁ ὁποῖος ἐνέγραψε τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν, καὶ ἐλέγθη καὶ τότε καὶ ἐπαναλαμβάνεται καὶ σήμερα ὅτι ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὀφείλει νὰ πράξῃ τὸ καθήκον τῆς εἰς τὸ ἀκέραιον ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ ὁμοφώνως ἐγκριθέντος ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἡ Βουλὴ τὸ θέμα τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως συνεζητήθη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἰς προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, κ. Λέλλου Δημητριάδου, ὁ ὁποῖος ἐνέγραψε τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν, καὶ ἐλέγθη καὶ τότε καὶ ἐπαναλαμβάνεται καὶ σήμερα ὅτι ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὀφείλει νὰ πράξῃ τὸ καθήκον τῆς εἰς τὸ ἀκέραιον ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ ὁμοφώνως ἐγκριθέντος ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ὡς θὰ ἐνθυμῆται ἡ Βουλὴ τὸ θέμα τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως συνεζητήθη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἰς προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, κ. Λέλλου Δημητριάδου, ὁ ὁποῖος ἐνέγραψε τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν, καὶ ἐλέγθη καὶ τότε καὶ ἐπαναλαμβάνεται καὶ σήμερα ὅτι ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὀφείλει νὰ πράξῃ τὸ καθήκον τῆς εἰς τὸ ἀκέραιον ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ ὁμοφώνως ἐγκριθέντος ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Τὸ Ψήφισμα τοῦτο κατ' ἀρχὴν ἀνέθεσε τὸ κύριον ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς ὁμαλῶν συνθηκῶν εἰς τὴν νόμιμον Κυβέρνησιν τοῦ τόπου, ἥτοι τὴν Κυβέρνησιν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἐξ ἄλλου ἀνέθεσε εἰς τὴν Διεθνή Δύναμιν τοῦ Ὄργανισμοῦ τὸ ἔργον τῆς ἐπιστάσεως τοῦ ἔργου τούτου τῆς νομίμου ἐξουσίας τοῦ κράτους.

Ἐκπαράξομεν καὶ πάλιν τὴν ζωηρὰν ἐλπίδα, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἐπιπὺς ὁλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὅτι ἡ Διεθνὴς Δύναμις θὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον τῆς ἐσυνειδήτως καὶ ἐδούρκως καὶ ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ρητῶν διατάξεων, αἱ ὁποῖαι διαλαμβάνονται εἰς τὸ Ψήφισμα τοῦτο.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔθιξεν ὁ προηγουμένος ὁμιλητὴς, ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, ἀναφορικῶς μὲ τὸν ρόλον τῶν Βρετανικῶν στρατευμάτων ἐν Κύπρῳ, θὰ ἠθέλα νὰ συμφωνήσω ὅτι πρέπει νὰ ἀντιληφθῶν τὰ Βρετανικὰ στρατεύματα ὅτι ἀποτελοῦν μέρος τῆς Διεθνούς Δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ συνεπῶς δὲν δύναται νὰ ἀναλαμβάνουσι οἰονόμητος πρωτοβουλίας ἢ ὁποῖα ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ ὁμοφώνως ἐγκριθέντος Ψηφίσματος. Ὁφείλουσι δὲ Βρετανικὰ στρατεύματα ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Στρατηγοῦ Γκυάνι νὰ συμμορφωθῶν πρὸς τὴν ἐντολήν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ πρὸς τὰς ἐντολὰς τῆς ἡγεσίας τῆς Διεθνούς Δυνάμεως ἐν Κύπρῳ.

Τέλος ἔρχομαι εἰς τὸ θέμα τῆς ΤΟΥΡΔΥΚ. Οὐδέμια ὀπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Τουρκικὴ Δύναμις, ἡ ὁποία στρατοπεδεύει εἰς τὴν Κύπρον δυνάμει τῆς Συνθήκης Συμμαχίας, ἡ ὁποία ἔπαυσε νὰ ὑφίσταται ἀφ' ὅτου ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐπερμάτισε τὴν Συνθήκην ταύτην, ὀφείλει νὰ ἐπανέλθῃ τάχιον εἰς τὸ στρατόπεδόν της, διότι ἡ παραμονὴ τῆς ἐκτὸς τοῦ στρατοπέδου ἀποτελεῖ ἐπιδρομικὴν ἐνεργείαν ἔναντιον τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Κύπρου.

Εἶμαι εὐχαιρῶς ὅτι ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν Οὐ Θάνηθ θὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος τούτου, κατόπιν ἄλλωστε τῆς ἐκθέσεως ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἔχη ἤδη καταβληθῇ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ Γκυάνι ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο.

Τελειῶνων, κ. Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, θὰ ἠθέλα νὰ τονίσω ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς, ὁ ὁποῖος πάντοτε ἐβδεῖε μέγαν σεβασμὸν πρὸς τὸν Ὄργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου αὐτοῦ, πιστεύει ὅτι τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη τόσον διὰ τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς τῶν Δυνάμεως ὅσον καὶ διὰ τοῦ μεσολαβητοῦ κ. Τουμογιᾶ θὰ βελήσων νὰ ἐφαρμόσουν καὶ εἰς τὴν περιπτώσιν τῆς Κύπρου τὰς μεγάλας ἀρχὰς αἱ ὁποῖαι διέπουν τὴν διεθνή αὐτὴν ἀμφικτιονίαν, ἥτοι θὰ βελήσων νὰ ἐφαρμόσουν καὶ εἰς τὴν Κύπρον τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοδιδάσεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἀναφαίρετον δικαίωμα ὄλων τῶν λαῶν.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἡ Βουλὴ τὸ θέμα τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως συνεζητήθη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἰς προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, κ. Λέλλου Δημητριάδου, ὁ ὁποῖος ἐνέγραψε τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν, καὶ ἐλέγθη καὶ τότε καὶ ἐπαναλαμβάνεται καὶ σήμερα ὅτι ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὀφείλει νὰ πράξῃ τὸ καθήκον τῆς εἰς τὸ ἀκέραιον ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ ὁμοφώνως ἐγκριθέντος ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἡ Βουλὴ τὸ θέμα τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως συνεζητήθη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἰς προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, κ. Λέλλου Δημητριάδου, ὁ ὁποῖος ἐνέγραψε τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν, καὶ ἐλέγθη καὶ τότε καὶ ἐπαναλαμβάνεται καὶ σήμερα ὅτι ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὀφείλει νὰ πράξῃ τὸ καθήκον τῆς εἰς τὸ ἀκέραιον ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ ὁμοφώνως ἐγκριθέντος ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ἀποτελεῖ ἀνταπόκρισιν εἰς τὴν ἐκκλήσιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐν συνεχείᾳ τοῦ Ψηφίσματος τῆς 4ης Μαρτίου 1964. Ἀνταπόκρισιν, λέγω, τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία διὰ τῆς πράξεώς της αὐτῆς δεικνύει τὴν συγκατάθεσίν της ὡς πρὸς τὴν ἐλευσίαν τῶν στρατευμάτων αὐτῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς τὴν Κύπρον.

Το μεγαλύτερο ίσως μέρος του ποσού του αναφερομένου εις το Νομοσχέδιον πιθανώτατα θα περιέλθῃ εἰς χεῖρας Κυπρίων, διότι θὰ καταναλωθῇ εἰς θέματα ἀφορώντα τὴν στέγασιν, μεταφορὰν ἰσως διατροφῆν τῶν στρατευμάτων αὐτῶν τῶν ἠνωμένων Ἑθνῶν.

Ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Κυπριακὸς λαὸς εὐχαρίστως ἀπεδέχθησαν τὰ στρατεύματα τῶν ἠνωμένων Ἑθνῶν. Ἐχομεν ὅμως διαπιστώσει σήμερον ὅτι τὰ στρατεύματα μιᾶς εἰδικῆς χώρας, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν μέρος αὐτῆς τῆς Δυνάμεως, ἔχουν ἐκτροχιασθῆ καὶ θὰ ἠθέλαμεν ἀπὸ τοῦ θήματος αὐτοῦ να προειδοποιήσωμεν τὰ στρατεύματα αὐτὰ καὶ τὴν χώραν ἣ ὅποια τὰ διοικεῖ ὅτι πρέπει νὰ παύσουν νὰ κακοποιοῦν τὰ σύμ-βόλα καὶ ἐμφλήματα τῶν ἠνωμένων Ἑθνῶν ὠθεύμενοι ἐξ οἰκείων καὶ σκοπιῶν συμφερόντων, διότι ἐάν δὲν πράξουν τοῦτο ἄλλως ἐκεῖνο τὸ ὅποσον θὰ κατορθώσουν θὰ εἶναι νὰ γίνουν εἰς περισσότερον μισητοὶ εἰς τὴν χώραν μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸν Γραμματέα ὅπως προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἄρθρον ἀνέγγυωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸν Γραμματέα ὅπως προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἄρθρον ἀνέγγυωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσὸ εἰς 100.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1964. Ἄρθρον 2 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καὶ ὁ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄρθρον 3 δὲν ἀπατῶμαι ἀναφέρεται εἰς τὸ τρίτον ἄρθρον. . . . . μετὰ τοῦ Πίνακος. Τὸ ἄρθρον 2 ἐγκρίνεται μετὰ τοῦ Πίνακος μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεύσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ τρίτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἐτερματισθῆ.

Παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸν Γραμματέα ὅπως προβῇ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν ἐντιμὸν Γραμματέα ὅπως προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἄρθρον ἀνέγγυωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ παρὼν Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

* Ἰδὲ σελ. 350, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 14ης Μαΐου 1964 (Ἄρ. 19/64).

Τὸ τέταρτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ὁ περὶ Ἐμπορίας Κυπριακῶν Πατατῶν Νόμος τοῦ 1964, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἀκόμη τὸ ἐπεξεργάζεται ἡ ἄρμοδια Ἐπιτροπῆ καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι ἕτοιμος νὰ συζητηθῇ σήμερον.

Τὸ Κεφάλαιον Γ περιλαμβάνει κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ ὅπως τὰ τυχόν Νομοσχέδια ἢ Ἐγγράφα κατατεθῶσι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων τὰ ἑξῆς ἔγγραφα :

(1) Ἐγγράφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ἐπιχειρηματικοῦ Οἰκονομικῶν τῆν 16ην Ἀπριλίου 1964 συμφώνως τῷ ἔδαφι (2) τοῦ Ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου τοῦ 1963 (Ἄρ. 1 τοῦ 1963) καὶ τῷ ἔδαφι (2) τοῦ Ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείων Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1963 (Ἄρ. 2 τοῦ 1963).

(2) Ἐγγράφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ἐπιχειρηματικοῦ Οἰκονομικῶν τῆν 17ην Ἀπριλίου 1964 συμφώνως τῷ ἔδαφι (2) τοῦ Ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου τοῦ 1963 (Ἄρ. 1 τοῦ 1963) καὶ τῷ ἔδαφι (2) τοῦ Ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείων Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1963 (Ἄρ. 2 τοῦ 1963).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὰ ἔγγραφα τὰ ὅποια μόλις κατατέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Προϋπολογισμοῦ πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως πρὸς τὴν Βουλὴν.

Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐργασίας ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐνόπιον τῆς Βουλῆς προτίθεται νὰ ὀρίσω συνεδρίασιν. . . .

Ὁ κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, κατὰ τὰς χθεσινὰς ἐπιχειρήσεις τῶν νομίμων δυνάμεων τοῦ κράτους ἐναντίον τῶν στασιαστῶν εἰς Ἄγιον Θεόδωρον Λάρνακος, ἐπληρώθη εἰς Ἑλληνα ἀστυνομικὸς. Ὁ ἀστυνομικὸς οὗτος ἐπληρώθη μὲ σφαῖραν ντοῦμ-ντοῦμ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον θὰ ἠθέλα νὰ ἐγγράψω θέμα πρὸς συζήτησιν διὰ νὰ μπορέσω νὰ παρουσιάσω ἀποδείξεις καὶ νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸ Σώμα τοῦτο ὅπως καταγγεῖλῃ τὴν χρησιμοποίησιν ὑπὸ τῶν Τούρκων στασιαστῶν τῶν σφαιρῶν ντοῦμ-ντοῦμ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ ἔχω ὅπ' ὄψιν μου τὸ ζήτημα, τὸ ὅποσον ἔθεσεν ὁ κ. Τζιρκώτης, διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, ἣ ὅποια ὀρίζεται διὰ τὴν 13ην Μαΐου, ὥραν 10ην π.μ., μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν.

Κεφάλαιον Α Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Ὁ περὶ Ἐμπορίας Κυπριακῶν Πατατῶν Νόμος τοῦ 1964.

Κεφάλαιον Γ Τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Τζιρκώτης. . . . .

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἐνστάσις ὅπως ἐγγραφῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς.

Ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ θέμα αὐτὸ κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐγγράφεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ.

Κεφάλαιον Δ Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ἐπειδὴ πρόκειται ἣ 13η νὰ εἶναι Τετάρτη, ἣ προσεχῆς συνεδρίασις ὀρίζεται διὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, 14ην, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 10ην π.μ.

Δυνάμει τοῦ Ἄρθρου 76 τοῦ Συντάγματος κηρύττω τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίασεως.

(Ὁρα λήξεως 10.55 π.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΜΑΪΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 10.40 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την Έναρξιν της έργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Επειδή η Σύνοδος της Βουλής λήγει αύριον, ήδη η περίοδος της Συνόδου έπεξετάθη, και επειδή είναι ανάγκη να επέκταθι περαιτέρω η Σύνοδος της Βουλής, φέρω εις γνώσιν των Μελών ότι υπάρχει αίτησις υπογεγραμμένη εκ δέκα Βουλευτών περί παρατάσεως της Συνόδου της Βουλής μέχρι της 15ης Αιγούστου 1964 όποτε αρχίζει η τακτική Σύνοδος της Βουλής. Έπομένως η Σύνοδος της Βουλής παρατείνεται μέχρι της 15ης Αιγούστου του 1964.

Προτού άσχοληθώμεν με τά θέματα επί της ήμερησίας διατάξεως, θεωρώ καθήκον μου να αναφέρω επίσημως εις την Βουλήν ότι τό Σώμα τούτο με έξουσιοδότησιν όπως άποστείλω συλλυπητήριον τηλεγράφημα εις τόν Άρχηγόν της Έλληνικής Δυνάμεως Κύπρου, τούς άξιωματικούς και όπλίτας ως επίσης και τούς συγγενείς τών δολοφονηθέντων άδελφών άξιωματικών της ΕΛΔΥΚ.

Άπέστειλα τηλεγράφημα όπως επίσης κατετέθη και στέφανος εκ μέρους της Βουλής. Επίσης άπεστάλη συλλυπητήριον τηλεγράφημα εις τόν Άστυνόμον της πόλεως Λευκωσίας, διά τού όποιου η Βουλή εκφράζει τά συλλυπητήριά της διά τόν τραγικόν θάνατον τού αγωνιστού υιού του Κωστάκη Παντελίδη, ό όποιος έφονεύθη όμοι μετά τών Έλλήνων άξιωματικών. Τά κείμενα τών δύο τηλεγραφημάτων θα κατατεθούν εις την Γραμματεία προς άνάγνωσιν.

Παρακαλώ τούς Γραμματείς όπως άναγνώσουν τά κείμενα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνταγματάρχην Ψαράκην,
Διοικητήν ΕΛΔΥΚ,
Λευκωσίαν.

Παρακαλώ δεχθήτε θαυότατα συλλυπητήρια εκ μέρους Βουλής Άντιπροσώπων και έμοι διά τραγικόν θάνατον Ταγματάρχου Δημητρίου Πουλίου και Λοχαγού Βασιλείου Καποτά ώς και διά τραυματισμόν Λοχαγού Παναγιώτη Ταρσούλη. Άνάνδρος δολοφονία άξιωματικών ΕΛΔΥΚ υπό Τούρκων τρομοκρατών προέκάλεσε δικαίαν άγανάκτησιν εις Έλληνικόν Κυπριακόν λαόν και έθόθισε ψυχάς μας εις θαυότατον πένθος.

Παρακαλώ διαβιβάσπε συγγενείς περόντων άξιωματικών συλλυπητήριά μας. Εις τραυματισθέντα άξιωματικών ευχόμεθα ταχέϊαν άνάρρωσιν.

Γλαύκος Κληρίδης,
Πρόεδρος Βουλής.

Μιχαήλ Παντελίδην,
Άστυνόμον,
Λευκωσίαν.

Άνάνδρος δολοφονία υπό Τούρκων στασιαστών αγωνιστού υιού σας Κωστάκη Παντελίδη προέκάλεσε δικαίαν άγανάκτησιν και έθόθισε ψυχήν μας εις θαυό πένθος. Παρακαλώ δεχθήτε συλλυπητήρια Βουλής Άντιπροσώπων και έμοι.

Γλαύκος Κληρίδης,
Πρόεδρος Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Τίτος Φάνας.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Παρακαλώ, κ. Πρόεδρε, όπως μου δοθι ό λόγος επί τού ίδιου θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έχετε τόν λόγον.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Έκ μέρους τών Βουλευτών τού Πατριωτικού Μετώπου έπιθυμώ όπως εκφράσω την θαυότατην θλίψιν, τόν άποτροπισμόν και την Ιεράν άγανάκτησιν, την όποιαν πάντες ησθάνθημεν διά την σκληράν άπόλειαν δύο έκλεκτών άξιωματικών της Έλληνικής Δυνάμεως Κύπρου, τού Ταγματάρχου Δημητρίου Πουλίου και τού Λοχαγού Βασιλείου Καποτά, ως και τού έκλεκτού τέκνου της Κύπρου τού άστυνομικού Κωνσταντίνου Παντελίδη, υιού τού Άρχηγού της Άστυνομίας Λευκωσίας, όστινες υπήρξαν τραγικά θύματα ύπούλου και ανάνδρου δολοφονικής επίθέσεως Τούρκων τρομοκρατών.

Η ανάνδρος και θάρβαρος αυτή τουρκική ενέργεια, ήτις θα άποτελι έσαι ανεξίτηλον στίγμα τόσον δι' εκείνους όστινες έν ψυχρώ διεπράξαν τό άπαίσιον και άνόσιον κακούργημα, όσον και δι' εκείνους όστινες διά της καθόλου πολιτικής των υπέθαλψαν και υπεκίνησαν τάς δολοφονικάς χείρας έχει προκαλέσει, είμαι θέβαιος, την παγκόσμιον άγανάκτησιν και την καταδίκην όλων τών πεπολιτισμένων ανθρώπων της ύψηλου.

Άποτίομεν τόν όφειλόμενον φόρον τιμής εις την μνήμην τών γενναίων τούτων στρατιωτών της Έλλάδος και της Κύπρου.

Ανάμικτον τό αίμα της Έλλάδος και της Κύπρου έπίοτις διά μίαν άκόμη φοράν τά Ιερά χώματα της μαρτυρικής αυτής Έλληνικής γής, της καθωσιωμένης εις την μνήμην, της καθηγισμένης διά τού αίματος και της άπθηναντισμένης υπό της Ιστορίας.

Ηνωμένα η Έλλάς και η Κύπρος εθάδισαν χθές εις τόν θάνατον. Ηνωμένα θαυόζισον σήμερα την όδόν προς την εθνικήν λύτρωσιν. Ηνωμένα θα αναδειχθούν αύριον και εις την εθνικήν άνάστασιν και εις την ζωήν.

Αυτήν την ύπόσχεσιν οι Πανελληνες δίδομεν σήμερα. Ότι ή νέα αυτή θυσία τών τριών ήρωομαρτύρων της φυλής μας δέν θα άποθι επί ματαίω. Άλλ' ότι πάντες θα συνεχίσωμεν τού άγώνα μέχρι και τού τελευταίου διά την πλήρη εθνικήν άποκατάστασιν της μαρτυρικής και πολυπαθούς Κύπρου.

Η Κοινοβουλευτική Όμάς τού Πατριωτικού Μετώπου άπειθύνει δι' έμοι προς τάς τόσον σκληρώς δοκιμασθείσας οικογενείας τών τριών θανάτων στρατιωτών της πατρίδος της θαυότατην αυτής συμπάθειαν, ολοψύχως μετέχουσα τού θαρραύτου πένθους των, τό όποιον είναι πένθος και ολοκλήρου τού Έθνους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Έζεκίας Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Έντιμη κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Οι Βουλευται της Άριστερās τιμώντες την μνήμην τών δολοφονηθέντων Έλλήνων άξιωματικών και άλλων μαχητών της Κυπριακής έλευθερίας, εκφράζουν τόν άποτροπισμόν και την άγανάκτησιν των διά τό στυγερόν έγκλημα και δηλοούν ότι θα συνεχίσουν έντονώτερον τόν εθνικοαπελευθερωτικόν μας άγώνα και δέν θα φεισθούν οδμεμιάς θυσίας μέχρι πλήρους ανεαρτησίας και αυτοδιαθέσεως. Τοιαύτα θελουργαί πράξεις αι όποιαι είναι άποτέλεσμα τών ξένων ραδιουργιών δέν πτοούν τόν Κυπριακόν λαόν άλλ' αντίθεται δυναμώνουν την φλόγα τού άγώνος διά την έλευθερίαν της Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Αισχρά, κτηνώδικα, δολοφονικά, οι Τούρκοι θάρβαροι τρομοκράτες έδολοφόνησαν στην Άμμόχωστον τόν αγωνιστήν τού Κυπριακού λαού Παντελίδην και τούς ήρωες τού Έλληνικού λαού, Ταγματάρχην Πούλιον και Λοχαγόν Καποτά. Τό αίμα τό όποιον έχούθη στην Άμμόχωστον άποτελει πλέον έγγύσιον και όρκον τού Κυπριακού λαού ότι δέν θα καταθέσωμεν πιά όπλα και ότι δέν θα παύσωμεν να αγωνιζόμεσπε έως ότου πετύχωμεν την τελικήν λύσιν τού Κυπριακού προβλήματος μέσω της αυτοδιαθέσεως τού Κυπριακού λαού. Ο Έλληνισμός της Κύπρου δέν μπορεί παρά να θρη τόν δρόμον του στην πανελλήνιον ένωσην.

Ταυτόχρονα όμως γεννάται ένα βασικό ερώτημα. 'Εάν οι Τούρκοι τρομοκράτες έδολοφόνησαν τους 'Ελληνες αξιωματικούς και τόν Κύπριον αστυνομικόν δέν αποτελεί έκπληξιν δι' ήμās. Είναι συνέχισις τής παραδόσεως τών Τούρκων τρομοκρατών. 'Η εϋθύνη όμως αυτού του θαρβάρου εγκλήματος δέν είναι μόνον εϋθύνη τών Τούρκων τρομοκρατών. Ποιοί είναι εκείνοι οι όποιοί όπλιζον τους Τούρκους τρομοκράτας; Ποιοί είναι εκείνοι οι όποιοί διεθνώς και τοπικώς υποστηρίζουν άμέσως και έμμέσως τήν τουρκικήν τρομοκρατίαν; Ποιοί είναι εκείνοι οι όποιοί στους διεθνείς οργανισμούς απέδειχθησαν πολέμιοι τής υποθέσεως του Κυπριακού λαού και ύπέρμαχοι τής υποθέσεως τών Τούρκων τρομοκρατών; Αύτοί είναι οι οδισσιστικοί άστυργοί αυτού του εγκλήματος και πρós αυτούς επίσης έκφράζομεν τήν άηδίαν μας, τήν αγανάκτησιν μας και τήν περιφρόνησιν μας.

Ταυτόχρονα τίθεται άκόμα ένα ερώτημα. Είναι γνωστοί σχεδόν οι δολοφόνοι. Είναι ποτέ δυνατόν νά διανοηθώμεν ότι θά ύπάρξη οιαδήποτε δύναμις ή όποία θά πρέπη νά σταθί έμπόδιον στήν προσπάθειαν τής Κυβερνήσεως νά συλλάβη και νά προσέξη ένώπιον τής δικαιοσύνης τους ένοχους αυτού του εγκλήματος; Είναι ποτέ δυνατόν νά φαντασθώμεν ότι ό 'Οργανισμός 'Ηνωμένων Έθνών δέν πρέπει και δέν όφείλει νά συνεργασθί μετá τής Κυπριακής Κυβερνήσεως διά νά προσέξη ένώπιον τής δικαιοσύνης τους δολοφόνους;

'Εάν αυτό συμβή έγώ, προσωπικώς, όφείλω νά πώ ότι θά αισθανθώ κλισισμόν διά τήν έμπιστοσύνην μου εις οιοδήποτε δέν θά προσπαθήσθαι και δέν θά συνεργασθί μετá τής Κυβερνήσεως διά νά φέρη τους δολοφόνους στό έδώλιον του κατηγορουμένου.

Καθήκον μας είναι νά τιμώσωμεν τους ήρωας, καθήκον μας είναι νά δώσωμεν όρκον τιμής διά συνέχισιν του έργου των άλλα και καθήκον μας είναι νά μη επιτρέψωμεν νά παραμείνουν άνευ τιμωρίας οι δολοφόνοι. 'Αλλ' εάν αυτό είναι καθήκον μας είναι ταυτόχρονα καθήκον όλων εκείνων οι όποιοί αισθάνονται ότι αυτό τό εγκλημα δέν ύπάρξε μόνον εγκλημα έναντιον του Κυπριακού λαού άλλα εγκλημα έναντιον τής δικαιοσύνης, τής ελευθερίας και τής τιμής. Και πρós αυτούς άπευθυνόμεθα και έλπίζομεν ότι ή Εκκλησία αυτή δέν θά πάη χαμένη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υάρχουν άλλοι όμιληται επί του θέματος;

Ό κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Εισηγούμαι, κ. Πρόεδρε, όπως τήρησωμεν μονόλεπτον σιγήν εις μνήμην τών πεόντων ήρώων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά παρεκάλουν τόν κ. 'Αναστασιάδη νά με άντικαταστήσθαι δι' όλίγα λεπτά.

(Ό κ. Κληρίδης κατέρχεται εις τό θήμα, ένψ ό κ. Α. 'Αναστασιάδης καταλαμβάνει τήν έδραν του Προέδρου).

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

'Αγαπητοί συνάδελφοι. Πενθοϋμεν σήμερα τόν θάνατον δύο 'Ελλήνων αξιωματικών και ενός Κυπρίου αστυνομικού οι όποιοί άνάνθρωπος έδολοφονήθησαν ύπό τών Τούρκων στασιαστών. 'Ας μη πιστεύσθαι κανείς ούτε διά μίαν στιγμήν ότι τό πένθος και ή λύπη ή όποία γεμίζει τήν ψυχήν μας θά έπηρεάσθαι ποτέ τους Κυπρίους εις τόν άγώνα τόν όποιον διεξάγουμεν σήμερα.

Κάθε άγώνας έχει τά θύματά του. Τιμή άνήκει εις εκείνους οι όποιοί πέφτουν εις τό πεδίο τής μάχης ύπερασπίζοντες τά δίκαια αίτήματα τής πατρίδος μας. 'Αλλά σήμερα οι άδελφοί μας 'Ελληνες, οι όποιοί έφρονεθσαν εις τήν Κύπρον, δέν έπρασσαν μαχόμενοι επί του πεδίου τής μάχης. 'Εδολοφονήθησαν ύπό τών Τούρκων στασιαστών τής Κύπρου. 'Ας έρωτήσωμεν διατί έδολοφονήθησαν. 'Εδολοφονήθησαν διότι έπέρασσαν μέσα από Τουρκικήν συνοικίαν. Είναι άπαράδεκτον δι' ήμās ως Κύπριοι νά δεχθώμεν διά μίαν στιγμήν ότι ύπάρχουν έντός τής Κύπρου έδάφη τά όποία αποτελούν Τουρκικόν έδαφος και έντός τών όποιων ό Κυπριακός λαός δέν δύνανται ελευθέρως νά διερχεται. 'Η πράξις τών Τούρκων δέν αποτελεί μόνον εγκλημα

τό όποιον γεμίζει τήν ψυχήν μας με αγανάκτησιν λόγω τής φύσεώς του. 'Αποτελεί άμφισβήτησιν τών έξουσιών του ένιαιού κράτους. Τοιαύτης φύσεως διεκδικήσεις δέν είναι δυνατόν νά τας δεχθώμεν ποτέ. Δέν ύπάρχει τμήμα Κυπριακής γής τό όποιον είναι Τουρκικόν όπως δέν ύπάρχει τμήμα Κυπριακής γής εις τό όποιον είναι δυνατόν ή μειονότης νά άποκλείσθαι τό δικαίωμα του Κυπριακού λαού νά διαβαίνη ελευθέρως και άνεμπόδιστα.

Συμφωνώ με τους προλαλήσαντας όμιλητάς ότι ή Τουρκική πράξις πρέπει νά τιμωρηθί κατά τόν παραδειγματικότερον τρόπον. Συμφωνώ ότι είναι πράξις τήν όποιαν ό Κυπριακός λαός δέν μπορεί νά ανεχθί. Δέν είναι ζήτημα προκλήσεως, είναι θέμα ούσιας. Οι Τούρκοι πρέπει νά ύποχρεωθούν νά παραδώσουν εις τό κράτος τους δολοφόνους και νά άντιληφθούν ότι δέν είναι δυνατόν διά τών όπλων νά έμποδίσουν τήν λειτουργίαν του κράτους. Είναι επίσης ανάγκη όπως αι Δυνάμεις τών 'Ηνωμένων Έθνών, αι όποιοί έφθασαν εις τήν Κύπρον διά νά βοηθήσουν τήν Κυβέρνησιν νά επιβάλη τόν νόμον και τήν τάξιν, δυνάμει του Ψηφίσματος του Συμβουλίου 'Ασφαλείας τών 'Ηνωμένων Έθνών, άντιληφθούν πλήρως τό θάρρος τής εϋθύνης των και βοηθήσουν τήν Κυβέρνησιν εις τό νά συλλάβη και νά τιμωρήσθαι τους θρασείς δολοφόνους. Είναι επίσης ανάγκη όπως γίνη σαφές ότι δέν θά επιτρέψωμεν εις κανένα νά παρεμποδίσθαι τας Δυνάμεις 'Ασφαλείας από του νά επιβάλουν τόν νόμον και τήν τάξιν εις τήν Τουρκικήν ένορίαν τής πόλεως 'Αμμοχώστου όπως και εις άλλας πόλεις. Δέν είναι δυνατόν ούτε διά μίαν στιγμήν νά δεχθώμεν τήν άρχήν ότι διά νά περάσωμεν από μίαν περιοχήν χρειάζομεθα τήν άδειαν τών Τούρκων στασιαστών. 'Η λύπη μας διά τόν θάνατον τών άδελφών μας πρέπει νά μη έπηρεάσθαι τας σκέψεις μας, ή ψυχραιμία είναι εκείνη ή όποία βοηθεί εις τήν καθαράν σκέψιν, και ή σκέψις μας πρέπει νά είναι μία και μόνον, πώς μέσον τών όργάνων του νόμου και τής τάξεως νά φέρωμεν εις τό έδώλιον του κατηγορουμένου τους δολοφόνους τών αξιωματικών τής ΕΛΔΥΚ και του Κυπρίου αστυνομικού.

(Ό Πρόεδρος επανέρχεται εις τήν έδραν του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η Βουλή θά τήρησθαι μονόλεπτον σιγήν.

Εις ένδειξιν πένθους ή Βουλή θά αναβάλη τά ύπόλοιπα θέματα επί τής ήμερησίας διατάξεως μέχρι τής προσεχούς Πέμπτης, τήν 10ην πρωινήν ώραν, όποτε θά συνεχίσθαι με τήν συζήτησιν τούτων.

Παρακαλώ τους έντίμους Γραμματείς όπως προβοϋν εις τήν κατάθεσιν Νομοσχεδίων και 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τά ακόλουθα Νομοσχέδια :

- (1) Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείων 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 2) του 1964.
- (2) Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 22) του 1963.
- (3) Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 4) του 1964.
- (4) Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείων 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 3) του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Απαντα τά Νομοσχέδια άπεστάλησαν από τό 'Υπουργείον Οικονομικών και έπομένως παραπέμπονται εις τήν 'Επιτροπήν Οικονομικών.

Τά κατατεθέντα Νομοσχέδια παρακαλώ όπως συμπεριληφθούν εις τήν ήμερησίαν διάταξιν τής προσεχούς συνεδριάσεως.

Κηρύττω τήν λήξιν τής παρούσης συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως 11.03 π.μ.)

(1), (2), (3), (4) ιδέ σελ. 81-84, Παράρτημα "Εκτον, 'Επισήμου 'Εφημερίδος τής Δημοκρατίας, τής 21ης Μαΐου 1964.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 21ης ΜΑΪΟΥ 1964

("Ωρα Ένάρξεως 10.45 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει τών διατάξεων του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύττω τήν Έναρξιν τών έργων τής παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλώ τόν Έντιμον Γραμματέα όπως εξακριβώση εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει άπαρτία, Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό πρώτον θέμα επί τής ήμερησίας διατάξεως είναι ερωτήσεις-άπαντήσεις. Παρακαλώ όπως προβήτε εις τήν ανάγνωσιν ερωτήσεων και άπαντήσεων.

Έν τώ μεταξύ θα ήθελα να ερωτήσω τόν Έντιμον Πρόεδρον τής Έπιτροπής Έμπορίου κατά πόσον τό θέμα περί Έμπορίας Κυπριακών Πατατών είναι έτοιμον προς συζήτησιν σήμερα.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Δέν είναι έτοιμον, κ. Πρόεδρε, προς συζήτησιν άλλ' αι δύο Έπιτροπαι προχωρούν εις τήν μελέτην του κανονικώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εόχαριστώ πολύ γιά τήν άπάντησιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ερώτησις υπό ήμερομηνίαν 14ην Νοεμβρίου 1963, υποβλήθεισα υπό τόν Έντιμον Βουλευτόν περιφερείας Λεμεσού κ. Γιάνγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα τήν 15ην Νοεμβρίου 1963.

«Οι κάτοικοι του χωρίου Λάνιας από πολλών έτών ζητούν τήν κατασκευήν ενός ύδατοφράκτου επί του ποταμού Κούρρη που είναι αναγκαίος και θα είναι συγχρόνως και ωφέλιμος δι' άλλην τήν εκεί περιοχήν.

Πληροφορούμαι ότι σχετικά σχέδια έχουν γίνει από τό 1956.

Δι' ερωτήσεώς μου από τόν Ιανουάριον 1961 και δι' άγορεύσεως εις τήν Βουλήν έθίξα τό ζήτημα τούτο και έζητήσα τήν προώθησιν του.

Παρακαλώ τό αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση τήν Βουλήν κατά πόσον πρόκειται να εκτελεσθί αυτό τό έργον και τότε περίπου.

Άπάντησις υπό ήμερομηνίαν 5ην Φεβρουαρίου 1964, του Υπουργού Έσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν τήν 15ην Νοεμβρίου 1963, υπό τόν Έντιμον Βουλευτόν περιφερείας Λεμεσού κ. Γιάνγκου Ποταμίτη.

«Είναι γεγονός ότι κατά τό έτος 1959 ήτοιμάσθη υπό τού Τμήματος Άναπτύξεως Υδάτων σχέδιον διά τήν κατασκευήν ενός ύδατοφράκτου διά τό χωρίον Λάνια, ή δαπάνη του οποίου υπελογίσθη εις £130.000 σόν £15.000 διά τό δίκτυον άρδεύσεως.

2. Έν συσχετισμώ προς τόν έν λόγω ύδατοφράκτην ήτοιμάσθη έπίσης σχέδιον διά τήν κατασκευήν έτέρου ύδατοφράκτου διά τό χωρίον Δορόν έναντι υπολογισθείσης δαπάνης £150.000 σόν ποσόν £22.500 διά τό άρδευτικόν σύστημα. Το διά τήν Λάνιαν προνοούμενος φράκτης υπελογίσθη ότι θα ήτο τισιάτης χωρητικότητος ώστε θα ήτο δυνατή ή άρδευσις 800 περίπου σκαλών κατά τήν θερινήν περίοδον, ή δέ του Δορόν χωρητικότης θα έπαρκοσε διά τήν άρδευσιν 900 περίπου σκαλών κατά τήν ίδίαν περίοδον.

3. Η εκτέλεσις τών δύο τούτων ύδατοφρακτών δέν προώθηθη λόγω τής ύψηλής των δαπάνης και λόγω τής αμφοβόλιας κατά πόσον οι κάτοικοι θα ήσαν εις θέσιν να αναλάβουν ύποχρεώσεις τόσον ύψηλάς δηλαδή τό 1/2 τής όλικής δαπάνης ως είναι ή μέχρι σήμερα πολιτική τής Κυβερνήσεως. Έπιπροσθέτως μέχρι τό 1959 ούδεμία πραγματική προσπάθεια κατεβλήθη υπό τής Κυβερνήσεως διά τήν λήψιν μέτρων υπό τής Έταιρείας Άμιάντου ώστε ν' αποφεύγεται ή τοποθέτησις άχρήστου όλικού εκ του μεταλλείου έντός τής κοίτης του ποταμού, και τό όποιον κατά τόν χειμώνα να παρασώ-

ρηται υπό τών όμβρίων υδάτων και να μεταφέρεται μέχρι τής θαλάσσης, αποτέλεσμα του οποίου θα ήτο ή πλήρως υπό ήλύος τών δύο φρακτών έντός όλίγου μόνον χρονικού διαστήματος.

4. Έν τώ μεταξύ τό Τμήμα Άναπτύξεως Υδάτων έχει ήδη άρχισει πλέον συστηματοποιημένη άξιοποίησιν τών υδάτινων πόρων τής Νήσου, και ως είναι γνωστόν διά τόν ποταμόν Κούρρη, έντός του οποίου σκοπός ήτο ή άνέγερσις τών άνω δύο ύδατοφρακτών, έχει ζητηθί ή εκπόνησις σχεδίων υπό ειδικών διά τήν πλήρη άξιοποίησιν τούτου από τας πηγάς αυτού μέχρι τών εκβολών του εις Έπισκοπήν. Έπιπροσθέτως ή Έταιρεία Άμιάντου έχει ύποχρεωθί και εκτελέσει αριθμόν μέτρων σκοπός τών οποίων είναι ή προστασία του ποταμού εκ τών εις τό μεταλλείον εργασιών. Τό ζήτημα έπομένως τής κατασκευής ύδατοφράκτου διά τήν Λάνιαν είναι θέμα τό όποιον θα έβει να τύχη μελέτης έν συσχετισμώ προς τό όλον σχέδιον τό όποιον τό Τμήμα Άναπτύξεως Υδάτων θα εκπονήσθι διά τήν άξιοποίησιν όλοκληρού τής κοιλιάς του ποταμού Κούρρη.

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ή ανάγνωσις ερωτήσεων έληξεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Είσερχόμεθα εις τό Κεφάλαιον Β τής ήμερησίας διατάξεως — Νομοθετική Έργασία.

Τό πρώτον θέμα ό περί Έμπορίας Κυπριακών Πατατών Νόμος 1964. Κατόπιν πληροφοριών του έντιμου Προέδρου τής άρμόδιας Έπιτροπής αναβάλλεται διά τήν προσεχί συνεδρίασιν.

Τό δεύτερον θέμα Νομοθετικής Έργασίας είναι ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 2) του 1964.

Παρακαλείται ό Πρόεδρος τής άρμόδιας Έπιτροπής όπως προβή εις τήν ανάγνωσιν τής σχετικής έκθέσεως.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι, ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Άρ. 2) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Τζιρκότης
Παύλος Παύλου
Γιάγκος Ποταμίτης.

Η Έπιτροπή έζήτησε τό ως άνω Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαθούσαν χώραν τήν 16ην Μαΐου 1964.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι :

- ή διάθεσις περαιτέρω χρημάτων αναγκαίων διά τήν άποπεράτωσιν τής Νέας Σχολής Τυφλών διαρκούτος του τρέχοντος έτους' και
- ή διάθεσις περαιτέρω χρημάτων αναγκαίων διά τήν άγοράν προσθέτων μηχανημάτων και έξοπλισμού απαιτούμενων υπό Κυβερνητικών τμημάτων διαρκούτος του τρέχοντος έτους.

Η Έπιτροπή αφού έζήτησε τό ως άνω Νομοσχέδιον μετά προσοχής και ήκουσε τας επί τούτου έπεξηγήσεις του παρεμβέτους εις τήν συνεδρίασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών άπεφάσισε να εισηγηθί εις τήν Βουλήν τήν εις νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλώ τόν Έντιμον Γραμματέα τής Βουλής όπως προβή εις τήν δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έκτός θεθείας εάν υπάρχουν άγορεύσεις επί θέματος άρχης.

Έρ' όσον δέν υπάρχουν άγορεύσεις επί θέματος άρχης παρακαλώ τόν Έντιμον Γραμματέα να προωρήσθι με τήν κατ' άρθρον ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία ή πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ἧς δὲν ἔχει ἦδη γίνει πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα παλαιῆ ὄφ' αἰουδήποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον πρῶτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκριθῶσι :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ 85.834 ληρῶν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ὅπως τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νομοσχεδίου ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεύσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ὅπως τὸ ἄρθρον 3 μετὰ τοῦ Πίνακος ἐγκριθῶσι :

Τὸ ἄρθρον 3 μετὰ τοῦ Πίνακος ἐγκρίνονται.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἐτελείωσεν.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα ὅπως προβῆ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν δι' ἀναγνώσεως τοῦ Συνοπτικοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 2) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ὅπως τὸ παρὼν Νομοσχέδιον ἐγκριθῆ εἰς νόμον :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ παρὼν Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἄρ. 22) τοῦ 1963.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως προβῆ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 22) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ἰωσήφ Γιαμάκης
Στέλιος Μιχαηλίδης
Παῦλος Παῦλος
Γεώργιος Τζιρκώτης
Γιάγκος Ποταμίτης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 16ην Μαΐου 1964.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ διάθεσις χρημάτων διὰ τὴν κάλυψιν προσθέτου δαπάνης δι' ἐπιχορηγήσεις πρὸς τὸ Σχέδιον Ἀμειλοῦργικῶν προϊόντων καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν διαρκείας τοῦ 1963.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐξήτασεν ἐνδελεχῶς τὸ ἐν λόγω Νομοσχέδιον καὶ ἤκουσε τὰς ἐπὶ τούτου ἐξηγήσεις καὶ πληροφορίας

τοῦ παραστάντος εἰς τὴν συνεδρίασιν Λειτουργοῦ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῆ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψηφισαίν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ προβῆ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία ή πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ἧς δὲν ἔχει ἦδη γίνει πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα τοιαύτη ὄφ' αἰουδήποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκριθῶσι :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ 157.491 ληρῶν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1963. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ὅπως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεύσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ὅπως τὸ ἄρθρον 3 μετὰ τοῦ Πίνακος ἐγκριθῶσι :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 3 καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἐτελείωσεν.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ προβῆ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἄρ. 22) τοῦ 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐπιφέρει ἑνστάσεις ὅπως τὸ παρὼν Νομοσχέδιον ἐγκριθῆ εἰς νόμον :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ παρὼν Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

Τὸ ἐπόμενον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 4) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ἰωσήφ Γιαμάκης
Στέλιος Μιχαηλίδης
Παῦλος Παῦλος
Γεώργιος Τζιρκώτης
Γιάγκος Ποταμίτης.

* Ἰδὲ σελ. 365, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 4ης Ἰουνίου 1964 (Ἄρ. 24/64).

* Ἰδὲ σελ. 363, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 4ης Ἰουνίου 1964 (Ἄρ. 22/64).

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίαν αὐτῆς λαθούσαν χώραν τὴν 16ην Μαΐου 1964.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ διάθεσις χρημάτων διὰ τὴν παροχὴν βοήθειας πρὸς τοὺς ἀμπελοουργοὺς τῶν ὁσίων οἱ ἀμπελώνες ὑπέστησαν σοβαρὰς ζημίας ἐκ τοῦ περονόσπου διαρκούτος τοῦ 1963.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐξήτασε τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον καὶ ἤκουσε τὰς ἐν προκειμένῳ ἐξηγήσεις καὶ πληροφορίας τοῦ Λειτουργοῦ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἀπεφάσισε νὰ εἰσηγηθῆ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς Νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

Ὁ κ. Γεώργιος Ἰωαννίδης.

Γ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχέδιον προνοεῖ τὴν διάθεσιν ποσοῦ £198.000 διὰ θοήθειαν καὶ ἀνακούφισιν τῶν ἐκ τοῦ περονόσπου δεινῶς πληγέντων ἀμπελοουργῶν τῆς νήσου. Ὅσοι ἐξήσαν ἐκ τοῦ πλησίον τὸ περσινὸν δράμα τοῦ Κυπρίου ἀμπελοουργοῦ, τὰς ἀγωνίας του, τὴν ὀλοσερῆ καταστροφὴν του, τὴν ἀπώλειαν ἄχι μόνον τοῦ προϊόντος του ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξόδων του τὰ ὅποια εἰς πλείστα τῶν περιπτώσεων εἶχε πληρώσει συντάξας δάνειον ἐν ἀναμονῇ τοῦ προϊόντος του διὰ τὴν ἀποπληρώσιν, δύνανται νὰ ἔχουν σαφὴ εἰκόνα καὶ ἀντίληψιν τῆς πραγματικότητος.

Ἰδιαιτέρως διὰ τὴν ἐπαρχίαν Πάφου τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον τῶν ἀμπελοουργῶν ἀτυχῶς ὀδὲν ἄλλο εἰσόδημα κέκτηται παρὰ μόνον τὸ εἰσόδημα τῆς ἀμπελῶς, τὸ πλῆγμα ὑπῆρξε μέγιστον μὲ θραεῖας συνεπείας ἐπὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς Πάφου. Πεντήκοντα καὶ ἕξ χωρία τῆς Πάφου ἔχουν ἐπηρεασθῆ συνολικῶς μὲ ζημίαν εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν ἐκτιμηθείσαν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων εἰς ποσοστὸν ἄνω τοῦ 50%. Μόνον εἰς τὴν Πάφον ἐξετιμήθη ἡ ζημία εἰς ποσοστὸν ἄνω τοῦ 50% ἀπωλείας τῆς παραγωγῆς, εἰς 25,891,117 ὀκάδας ἀνηκούσας εἰς 4,348 ἀμπελοουργούς, οἱ ὅποιοι καὶ θὰ λάθουν τὴν καθορισθεῖσαν βοήθειαν ἔστω εἰς τὸν ὅρον τοῦ ἀποφασισθέντος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως σχεδίου βοήθειας.

Ἐπιπροσθέτως ὅμως πρὸς τὰ ἄνω ἐπηρεάσθησαν ὀλιγώτερον ὅμως μὲ ἀπώλειαν παραγωγῆς εἰς ποσοστὸν κάτω τοῦ 50% ἀμπελώνες ἐκτάσεως 6,382 στρεμμάτων εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πάφου. Ἐκ τῶν ἄνω στατιστικῶν στοιχείων τὰ ὅποια ἀφοροῦν μόνον τὴν Πάφον καταφαίνεται τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς. Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία τῆς Κύπρου ἀπώλεσε εἰσόδημα ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀμπελώνων ἀνερχόμενον περίπου εἰς £1.200.000. Τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἐκ τούτου ἐπιδειχθέν ἐμπρακτον ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν ἀμπελοουργικὴν τάξιν τῆς νήσου διὰ τῆς παρεχομένης εἰς αὐτοὺς μερικῆς βοήθειας ἀποτελεῖ μίαν λίαν δικαιολογημένην ἐνέργειαν καταδεικνύουσαν τὴν στοργὴν τὴν ὅποιαν αὐτὴ τρέφει πρὸς τὸν ἀγρότην καὶ τὰ προλήματά του. Δύναμαι νὰ προσθέσω ὅτι ἐάν ἐγένετο ἡ παραγωγή αὐτῆ, τότε καὶ πάλιν ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπλήρωνεν ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τὰ 4½ μίλια κατ' ὄκταν, ἐπιχορηγήσεως ἤδη ἀποφασισθείσης εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1964. Προσθέτω ὅτι ἐάν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἤρχτο ἀρωγῆς εἰς τοὺς ἀμπελοουργούς θὰ καθίστατο δυσχερεστάτη ἂν μὴ ἀδύνατος οἰσδήποτε ἐκ μέρους τούτων προσπάθεια διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀμπελώνων τῶν ἐφ' ἑστέος. Διὰ τῆς βοήθειας αὐτῆς οἱ ἀμπελοργοὶ θὰ ἀνακουφισθῶν καὶ θὰ δυνηθῶν νὰ καλλιεργήσων καὶ περιποιηθῶν τοὺς ἀμπελώνας των.

Προτοῦ κατέλθω τοῦ θήματος λαμβάνω τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ὑπενωμισθῶ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης προωθησεως καὶ συμπληρώσεως τῆς μελέτης τοῦ σχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων κατὰ παντός κινδύνου. Μία τοιαύτη νομοθεσία καθίσταται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπιβεβλημένη, ἀποτελεῖ δὲ τὸ κυριώτερον καὶ δικαιοῦτερον αἴτημα τῆς ἀγροτικῆς τάξεως τῆς νήσου μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

Ὁ κ. Καρσεράς.

Α. ΚΑΡΣΕΡΑΣ :

Θὰ ὁμιλήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κ. Πρόεδρε, διὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ψήφον μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπορεῖτε νὰ προχωρήσετε.

Α. ΚΑΡΣΕΡΑΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον προνοεῖ δαπάνην £198.000 διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων ἀμπελοουργῶν ἐκ τοῦ περονόσπου. Πλὴν ὅμως κατὰ τὸ 1963 ὁ περονόσπος ἐπληξε καὶ ἄλλες τάξεις ἐκτὸς τῶν ἀμπελοουργῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν τάξεων αὐτῶν εἶναι ἡ τάξις τῶν πατατοπαραγωγῶν. Ὅπως ἀνέφερον ὁ κ. συνάδελφος προηγουμένως ἡ ζημία ἀνήλθεν εἰς 50% τῆς παραγωγῆς τῶν ἀμπελώνων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ παρεκάλουν τὸν ἔντιμον ὁμιλητὴν νὰ ὁμιλῇ πρὸς σιγὰ, μὲ ὀλιγώτερον γοργὸν ρυθμὸν διὰ νὰ μπορέσῃ ἡ στενογράφοις νὰ τὸν παρακολουθήσῃ.

Α. ΚΑΡΣΕΡΑΣ :

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

Εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἡ ζημία ἐκ τοῦ περονόσπου τῶν πατατοπαραγωγῶν ἀνήλθεν εἰς 75% ἐπὶ τῆς παραγωγῆς. Πλὴν ὅμως ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐφρόντισε διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων ἐκ τοῦ περονόσπου πατατοπαραγωγῶν καὶ δὲν ἐμερίμνησε διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἐπιπρόσθετον δαπάνην διὰ νὰ πληρωθῆ ἔστω καὶ τὸ 25% τῆς ζημίας. Ἐπειδὴ δὲ πιστεύω ὅτι ἡ πολιτικὴ ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι μεροληπτικὴ ὑπὲρ μιᾶς τάξεως παραγωγῶν τῆς Κύπρου δι' αὐτὸ εἰς ἐνδείξειν διαμαρτυρίας θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

Ὁ κ. Ἀνδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι.

Τὸ σημερινὸν Νομοσχέδιον δίδει κάποιαν ἀποζημίωσιν σὲ μίαν τάξιν παραγωγῶν, ἡ ὁποία ἐπαθε ζημίαν ἀπὸ τὸν περονόσπον. Πιστεύομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει πάντοτε ὑποχρέωσιν νὰ βοηθῆ καὶ ὑποστηρίξῃ κάθε τάξιν Κυπρίων, οἱ ὅποιοι δι' ὀποιοῦνδήποτε λόγον καταστρέφονται καὶ δὲν μποροῦν νὰ συνεχίσουν τὸ ἐπάγγελμά των. Πολὺ περισσότερον τὸ μέτρον τοῦτο ἐπιβάλλεται νὰ λαμβάνεται διὰ τὰς παραγωγικὰς γεωργικὰς τάξεις, αἱ ὁποιαὶ ἔχουν καὶ τὸ χαμηλότερον εἰσόδημα. Θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου ἀλλὰ θέλω νὰ τονίσω ὅτι καὶ ἄλλες τάξεις παραγωγῶν ὑπέστησαν ζημίαν ἀπὸ τὸν περονόσπον καὶ ὁ περονόσπος συχνὰ θὰ τὰς καταστρέφῃ, ὡς συμβαίνει μὲ τὴν τάξιν τῶν πατατοπαραγωγῶν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ κοιτάξῃ μὲ τὸν ἴδιον φακὸν ὅλες τὰς τάξεις, διότι ὅλες οἱ τάξεις εἶναι παραγωγικῆς, γεωργικῆς, τάξεις οἱ ὁποιαὶ ἔχουν χαμηλὸν εἰσόδημα καὶ σὲ περίπτωσιν καταστροφῆς ἀπὸ θεομηνίας γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ συνεχίσουν τὸ ἐπάγγελμά τους πρέπει νὰ ἔχουν κάποια οἰκονομικὴν βοήθειαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χαμητῆς Μιχαηλίδης ἔχει τὸν λόγον.

ΧΑΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ὑποστηρίζομεν τὴν παραχώρησιν τοῦ ποσοῦ τῶν £200.000 γιὰ βοήθειαν στοὺς ἀμπελοουργοὺς ποὺ ἔχουν πληγῆ ἀπὸ τὸν περονόσπον. Εἶναι μίαν ἀνακούφισιν ἢ παραχώρησιν αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ μπροστὰ στές μεγάλες καταστροφές ποὺ ἔχουν πάθει οἱ ἀμπελοργοὶ οἱ ὁποῖες, ὅπως ἐτόνισεν ὁ συνάδελφος Βουλευτὴς ἀπὸ τὴν Πάφον, ἐπερνοῦν τὸν £1.000.000. Εἶναι ὁσιστὸν αὐτὸ ποὺ ἐτόνισεν ὁ κ. Καρσεράς ὅτι ἐκτὸς τῶν ἀμπελοουργῶν ἔχουν πληγῆ ἀπὸ τὸν περονόσπον καὶ ἄλλες τάξεις παραγωγῶν ἰδιαίτερα οἱ πατατοπαραγωγοί. Ὑπῆρξαν πατατοπαραγωγοί, ἰδιαίτερα εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου, ποὺ οἱ καταστροφές ἀπὸ τὸν περονόσπον ἦταν πολὺ μεγάλες. Ἦταν δίκαιη ἡ καταστροφὴ σὲ πολλὰς περιπτώσεις πατατοπαραγωγῶν. Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ στές περιοχές τῆς Ἀμμοχώστου. Θὰ ἦταν ὁσιστὸν, θὰ ἦταν δίκαιον ἡ βοήθεια τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐπεκτείνετο καὶ σὲ αὐτὰς τὰς τάξεις τῶν πατατοπαραγωγῶν. Ὅμως αὐτὸ ποὺ δὲν ἐγινε φέτος νὰ παραχωρηθῆ βοήθεια σὲ ὄλους τοὺς παραγωγούς ποὺ ἐπαθον καταστροφές, ἡμεῖς κἀνομεν ἐκκλησίαν ὅπως τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, τὰ ἀρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα σὲ ἄλλες τέτοιες παρόμοιες περιπτώσεις νὰ δίδουν

σε όλους τους παραγωγούς βοήθειαν για να μη συμβη αυτό που έγινε φέτος και το οποίο έχει τονίσει εις την όμιλιν του ο κ. Καρασεράς. "Επιβάλλεται όταν συμβαίνουν τέτοιες καταστροφές να υπάρξη δικαιοσύνη όσον αφορά την βοήθειαν εις τους παραγωγούς. "Από την άλλην όμως δεν θα ήταν ασυστόν επειδή δεν εδόθη σε όλες τές τάξεις των παραγωγών βοήθεια να μην ψηφισωμεν το ποσόν το οποίον προτείνει η Κυβέρνηση για να δοθη κάποια ανακούφιση στους άμπελοφυγούς που έχουν πάθει τόσες καταστροφές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Δάφνης Παναγιώτης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Μερικοί όμιληται έδωσαν την έντύπωσιν ότι ύπηρεζεν εκ μέρους της Κυβερνήσεως μεροληπτική μεταχείρισις όσον αφορά όρισμένας τάξεις παραγωγών. Νομίζω ότι είναι άδικος αυτός ο χαρακτηρισμός εάν λάβωμεν υπ' όψιν όρισμένα κριτήρια όσον αφορά άφ' ενός μέρη την τάξιν των άμπελοφυγών και άφ' έτέρου την τάξιν των πατατοπαραγωγών.

Δέν νομίζω ότι είναι όρθόν εν πρώτοις να διαχωρίζωμεν τους παραγωγούς εις τάξεις. "Αποτελοούν όλοι μίαν ένιασιν παράταξιν, οι όποιοι άγωνίζονται διά την παραγωγήν και αντί-μεταπίζουσι όλοι όλίγον ή πολύ τά ίδια προβλήματα. "Εν τούτοις, μία προσεκτική και αντικειμενική εξέτασις του ζητήματος άποκαλύπτει ότι εις τας έπαρχίας Λεμεσού και Πάφου, όπου κυρίως οι παραγωγοί άσολοθούντα με την άμπελοκαλλιέργειαν, είναι μονοκαλλιεργηταί. "Δηλαδή δέν συμπληρώνουσι το εισόδημά των με άλλα εισοδήματα, άλλ' όσάκις μία άπρόβλεπτος θεομηνία ή περονόσπορος, ως συνέθη κατά το παρελθόν έτος, κατατρέψη όλοσχερώς την παραγωγήν, τότε θα πρέπει να αναμένωμεν ένα και δύο έτος χρόνια μέχρις ότου μπορέσουσι να πάρουν νέον εισόδημα. "Όμως εις τας περιόχας Μόρφου όπου παρατηρήθη μεγάλη ζημία εκ του περονόσπορου, ως ανέφερον ο συνάδελφος κ. Μιχαηλίδης, δέν πρέπει να ξεχνώμεν ότι οι παραγωγοί δύνανται να συμπληρώσουσι το εισόδημά των και συμπληρώνουν τουτό με άλλα πλέον προσοδοφόρους καλλιέργειας. Το όλον θέμα θέτει επί τάπητος την έπείγουσαν ανάγκην θεσίσεως Νόμου όσον αφορά την ασφάλισιν γεωργικών προϊόντων και νομίζω ότι πρέπει να εκφράσωμεν όλοι την έπιθυμίαν ότι ένα τέτοιον Νομοσχέδιον θα εισαχθή έγκαιρώς εις την Βουλήν ώστε τυχόν άδικία ή μεροληψία ως έξακταρησίθη εις όθρας ή εις όφελος μιάς τάξεως παραγωγών να αποφευχθή εις το μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο κ. Μιχαλάκης Σαββίδης έχει τον λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Έχω άκούσει μετά προσοχής τας άγορεύσεις των συναδέλφων και έχω παρατηρήσει εις την άγορεύσιν του συναδέλφου κ. Γιάνκου που ανέφερέθη πολύ όρθως ότι κάθε τάξις του Κυπριακού λαού πρέπει να έχη ίσην μεταχείρισιν και έν ή περιπτώσει όφίσταται όρισμένεσ ζημίες να έρχεται άρωγός ή Κυβέρνησις. Θα ήτο πραγματικώς κράτος εύλογώμενον εάν ήμπορούσαμεν και είχε το κράτος μας την δύναμιν να πληρώνη όλες τές ζημίες για όποιονδήποτε ζημιούται και θα έπρεπε να έχωμεν πηγάς άνεξαντήτους για να μπορέσωμεν να άντεπεξέλθωμεν εις τα αίτήματα των διαφόρων τάξεων άνεξαρτήτως εάν είναι γεωργός, έμπορος, σιτημάχος, έργάτης ή ότιδήποτε. "Άλλά πρέπει να είμεθα και όλίγον ρεαλισταί όταν κίνωμεν μίαν έργασίαν, να ύπολογίζωμεν ότι ή θα κερδίσωμεν ή θα χάσωμεν και δέν πρέπει να περιμένωμεν όταν θα κερδίσωμεν να τά εισπράττωμεν όταν δε χάνωμεν να μάς τά πληρώνη ή Κυβέρνησις. Παρά το ότι θα ψηφίσω το Νομοσχέδιον αυτό το υπό συζήτησιν, ή ταπεινή μου γνώμη είναι ότι οι βοήθειες αυτές πρέπει να σταματήσουσι και να αντικατασταθούσι από ένα σχέδιον ασφάλισως των γεωργικών προϊόντων έναντι άσθενείων και χαλάζης και άλλων γεγονώντων τά όποια μπορεί να έπηρεάσουσι αυτήν την παραγωγήν, άφου θεθείως αναλάβη ίσως και όποιοσδήποτε κάθε γεωργός να πληρώνη τά άπαιτούμενα ασφάλιστρά του χωρίς να άποκλείωμεν την ευθύνην της Κυβερνήσεως να έρχεται άρωγός και σε μάλλον σοβαρόν άκμήν διά την χρηματοδότησιν αυτού του ταμείου διά να μην γεννιεται το πρόβλημα αυτό το οποίον πολύ όρθως έχει αναφέρει ο έντιμος συνάδελφος κ. Καρασεράς ότι διά μέν τους άμπελοφυγούς καμμία βοήθεια. Παρά το ότι αι απόψεις του συναδέλφου κ. Παναγιώδη είναι πολύ

όρθές ότι οι άμπελοφυγοί είναι παραγωγοί ενός έτους ενώ ή πατάτα είναι ίσως δύο παραγωγές κάθε χρόνον και ίσως να μπορέσουσι να φυτέψουσι και άλλα γεωργικά προϊόντα το ίδιον έτος, έν τούτοις πάντοτε θα ύπάρχη ή πικρία εις τόν γεωργόν ότι μία τάξις βοηθείται και ή άλλη δέν βοηθείται. Γι' αυτό είναι της γνώμης, εάν πρέπει να κάωμεν κάτι που να εξασφαλίσωμεν τόν κάθε γεωργόν, να έπιστευθώ το σχέδιον αυτό ασφάλισως γεωργικών προϊόντων με τέτοιον τρόπον ούτως ώστε να καλύπτεται το κάθε τι και να άπαγορευθώ εις το μέλλον, μάλλον να σταματήσωμεν εις το μέλλον να δίδωμεν βοήθειες πέραν του σχεδίου αυτού, δεδομένου ότι ο κάθε παραγωγός θα είναι καλυμμένος με την ασφάλισιν την όποιαν ύποχρεωτικώς θα είναι άπαραίτητον να ασφαλίσω τά προϊόντα του άλλως δέν θα έχη καμμίαν εκ μέρους της Κυβερνήσεως συμπαράστασιν. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν άλλοι όμιληται επί θέματος άρχής;

Ο κ. Τουμαζής έχει τον λόγον.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αι άγορεύσεις των συναδέλφων επί του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου καταδεικνύουν ότι είναι πλέον καιρός ή πολιτεία να άσχοληθή επί των ύγιών μέτρων που έπιβάλλονται διά να θελιωθή ή γεωργική οικονομία του τόπου από την όποιαν εισάγεται το μεγαλύτερον ποσοστόν συναλλάγματος. Αι έπιχορηγήσεις άφ' ενός και αι βοήθειαι που παρέχονται εις τους καλλιεργητάς λόγω ζημιών ένισχύουσι διαρκώς την τάξιν να καλλιεργώνται προϊόντα τά όποια όχι μόνον δέν καταναλίσκονται άλλα άποδεικνύεται ότι έν τώ συνόλω ελάχιστα συμβάλλουσι εις την έξυγιάνσιν της οικονομίας. Μάλιστα δυστυχώς από τές όμιλίες που προηγήθησαν φαίνεται σαφώς ότι όρισμένα προϊόντα τά όποια εισάγουσι να μεγαλύτερον ποσοστόν συναλλάγματος δέν τυχάνουσι της λογικής μεταχειρίσεως από την πολιτείαν. Είναι γνωστόν ότι ή κατανάλωσις των άμπελοφυγικών προϊόντων είναι πολύ δύσκολος και άφ' έτέρου ή άπόδοσις εις τους καλλιεργητάς πολύ μικρή και δημιουργούται κατ' αυτόν τόν τρόπον διπλά ζημία εις την έθνικην οικονομίαν. "Αντιθέτως ή καλλιέργεια των πατατών και των καρότων τά όποια είναι συγγενή προϊόντα δέν έτυχε μέχρι τώρα καμμία ένθερμύσεως, και από τας συζητήσεις που έγιναν φαίνεται ότι δημιουργείται και ή πικρία διότι άλλα προϊόντα δίδεται έπιχορήγησις και σε αυτά δέν εδόθη από τά £11.000.000 λίρας που εισάγονται από την έξαγωγήν γεωργικών προϊόντων τά £3.000.000, δηλαδή περίπου 29-30%, πρέχονται από τές πατάτες. "Ανάλογον ποσοστόν, μικρόν θέδαια, εισάγεται και από τόν καπνόν. Και τόσον διά τας πατάτας όσον και διά τόν καπνόν αι όποια ύπέστησαν ζημίες από τόν περονόσπορον δέν έλήφθη καμμία πρόνοια. "Όχι τόσον διότι θεωρείται ότι έχουσι ανάγκην όπως οι άμπελοφυγοί άλλα διότι θα έπρεπε να γίνη αυτό το πράγμα διά να ένθαρρυνθή ο παραγωγός ο όποιος τώ όντι ύφίσταται τεράστιες θυσίες διά να παραγάγη τά προϊόντα αυτά και να τά εξαγάγη διά να εισαχθή το συναλλάγμα αυτό το οποίον έχει μεγάλην σημάσιαν. Παρ' όλον τούτου νομίζω ότι είναι όρθόν να ύποστηριχθή το Νομοσχέδιον και να βοηθηθούσι οι παραγωγοί οι όποιοι ύπέστησαν τας ζημίας με την έλπίδα ότι σύντομα ή Κυβέρνησις θα έξεύρη τρόπον να αλλάξη την αντιμετώπισιν των προβλημάτων τά όποια έχουσι οι γεωργοί διά να ανακουφισθώ το δημόσιον Ταμείον από τές έπιχορηγήσεις και διά να ένθαρρυνθούσι περισσότερο οι καλλιεργηταί οι όποιοί άποδίδουσι και εισάγουσι συναλλάγμα. Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν άλλοι όμιληται επί θέματος άρχής;

Έφ' όσον δέν υπάρχουν άλλοι όμιληται, παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως προβή εις την δευτέραν άνάγκωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίστα αναγκαία ή πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' άς δέν έχει ήδη γίνη πρόβλεψις διά νόμου ή δέν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη ύφ' ούοιδηποτε νόμου.

Η Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως :

Συνοπτικός τίτλος. "Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασις όπως το προσίμιον και το πρώτον άρθρον έγκριθώσι;

Υπαρχούσης μόνον μιᾶς ἐνστάσεως, τοῦ κ. Καροερά, τὸ Προσίμιον καὶ τὸ ἄρθρον 1 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσῶν £198.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπαρχούσης μιᾶς ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον. . . . .

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Θὰ ἀπόσχῶ τῆς ψηφοφορίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπαρχοῦν ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ἄρθρον 2 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεῖσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπαρχοῦν ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ἄρθρον 3 καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις ἐτελείωσεν.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα ὅπως προβῆ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεῖσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ τοῦ Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰς.

* Ἰδέ σελ. 364, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 4ης Ἰουνίου 1964 (Ἄρ. 23/64).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπαρχοῦν ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐψηφίσθη εἰς νόμον.

Τὸ τελευταῖον θέμα νομοθετικῆς ἐργασίας ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεῖσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 3) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ἰωσήφ Γιαμάκης
Παῦλος Παύλου
Γεώργιος Τζιρκώτης
Γιάγκος Ποταμίτης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ ὡς ἀνω Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίαν αὐτῆς λαθεύσαν ὥραν τὴν 16ην Μαΐου 1964.

Σκοπὸς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου εἶναι ἡ διάθεσις περαιτέρω χρημάτων ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐπιχορήγησιν ψεκαστῶν καὶ ἐντομοκτόνων ἀτίνα θὰ ἀγορασοῦν ὑπὸ τῶν ἀμπελοργῶν μέχρι 50% τῆς δαπάνης τούτων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐξήτασε τὸ ἐν λόγω Νομοσχέδιον καὶ ἀφοῦ ἤκουσε τὰς ἐπὶ τούτου ἐξηγήσεις τοῦ Λειτουργοῦ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὅστις παρέστη εἰς τὴν συνεδρίαν, εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τοιαύτῃ ἐπιχορήγησις θὰ βοηθήσῃ τοὺς γεωργοὺς εἰς τὴν καταπολέμησιν τῶν φυτικῶν ἀσθενειῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεράσισε νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς Νόμον ψηφίσιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπαρχοῦν ὁμιλεῖται ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης ἔχει τὸν λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐξήτησα τὸν λόγον γιὰ νὰ ἀγορευῶ εἶναι ὁ ἑξῆς :

Σήμερα ψηφίζομεν ἕνα ὀρισμένον ποσὸν £30.000 μὲ προοπτικὴν νὰ ἀγορασοῦν μνητοκτόνα καὶ ψεκαστῆρες διὰ τὸν παραγωγόν. Αὐτὸ δὲ τὸ ποσὸν θὰ εἶναι τὸ 50% τῆς ὅλης δαπάνης. Ἀπὸ πληροφορίας τῆς ὁποίας ἔχω πάρει, λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ ἀπαιτούμενα μνητοκτόνα δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸν τόπον διότι δὲν ἔχει γίγει πρόνοια προηγουμένως, καὶ ἴσως ἡ ποσότης ἢ ὁποία θὰ ὑπάρχῃ δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκες των, καὶ θὰ ἦταν καλὸν εἰς τὸν πρόκειται νὰ γίνουν τοιαύτου εἴδους Νομοσχέδια διὰ βοήθειαν τοιαύτης φύσεως νὰ γίνεταί πρόνοια νὰ λαμβάνονται τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα οὕτως ὥστε τὰ ἀπαιτούμενα φάρμακα νὰ εὐρίσκονται εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν θὰ ψηφίσωμεν ἕνα νόμον γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ παραγωγοὶ νὰ τὰ μεταχειρίζονται ἐν καιρῷ. Ἐπίσης θὰ ἦτο καλὸν ἀντὶ νὰ ἀναλαμβάνῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ πληρῶνῃ 50% τῶν ἐξόδων τῆς χρησιμοποιοῦσεως αὐτῶν τῶν μνητοκτόνων ποῦ δὲν ὑπάρχει πραγματικῶς εὐκολία νὰ διαπιστῶσῃ κανεὶς ἐὰν ἔχουν ψεκαστῆ ἢ ὄχι καὶ ἐὰν ἔχουν δευτῆ αὐτὰ τὰ φάρμακα ἀναλόγως, ἀντὶ νὰ ἀναλαμβάνῃ τὸ ποσοστὸν τοῦ 50% τῶν ἐξόδων νὰ ἐκονομίζετο κατὰ στρέμμα μὲ ὑπολογισμὸν ἐξόδων, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς χαμηλοτέρης τιμῆς τῶν ἐντομοκτόνων, καὶ νὰ δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὸν παραγωγὸν νὰ ἀγοράσῃ τὰ ἐντομοκτόνα αὐτὰ, τὰ μνητοκτόνα αὐτὰ, ἀπὸ ὁποῦδήποτε ἤθελε βίδοντας οὕτως τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν γεωργὸν νὰ ἀγοράσῃ τὴν καλύτεραν ποιότητα ἀνεξαρτήτως τιμῆς γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ἔχῃ καὶ τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα ποῦ εἶναι καὶ τὸ κυριώτερον ζήτημα προκειμένου νὰ γίνῃ ψεκασμὸς τοῦ εἴδους τούτου. Ἐὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπαρχοῦν ἄλλοι ὁμιλεῖται ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Εφ' όσον δέν υπάρχουν άλλοι όμιληταί επί θέματος άρχής παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα νά προχωρήσῃ εἰς δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσίμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται άναγκαία ἡ πρόβλεψις διά τās έκ τών δαπανών τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διά τό έτος τό λήγον τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ας δέν έχει βῆθῃ γίνεῖ πρόβλεψις διά νόμου ἢ δέν θά γίνῃ μετά ταῦτα τωαύτη ὄφ' οἰουδήποτε νόμου.

Ἡ Βουλή τών Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκόλουθος :

Συνοπτικός τίτλος. Ἄρθρον πρώτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ένστασης ὅπως τό Προσίμιον καί ὁ Συνοπτικός τίτλος έγκριθῶσι :

Μή υπάρχουσῃς ένστάσεως τό Προσίμιον καί ὁ Συνοπτικός τίτλος έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς έκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ 30.000 λιρῶν διά τήν χρῆσιν τοῦ έτους τοῦ λήγοντος τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ένστασης ὅπως τό δεύτερον άρθρον έγκριθῆ :

Μή υπάρχουσῃς ένστάσεως τό 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεῖς τών δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καί Πίναξ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καί Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ένστασης ὅπως τό άρθρον 3 μετά τοῦ Πίνακος έγκριθῆ :

Μή υπάρχουσῃς ένστάσεως τό άρθρον 3 μετά τοῦ Πίνακος έγκρίνονται.

Ἡ δευτέρα ανάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου έτελείωσε.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα ὅπως προβῆ εἰς τήν τρίτην ανάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὸν Νόμος δόναται νά αναφέρηται ὡς ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 3) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ένστασης ὅπως τό παρὸν Νομοσχέδιον έγκριθῆ εἰς νόμον :

Μή υπάρχουσῃς ένστάσεως τό παρὸν Νομοσχέδιον έγκρίνεται εἰς νόμον.

Τό Κεφάλαιον Γ τῆς ἡμερησίας διατάξεως περιλαμβάνει κατάθεσιν Νομοσχεδίων καί έγγράφων.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα ὅπως προβῆ εἰς τήν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καί Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τὰ ἑξῆς Νομοσχέδια :

(1) Ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1964.

(2) Ὁ περί Ἀπογραφῆς Ζῶων Νόμος τοῦ 1964.

(3) Ὁ περί Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικά Μέτρα) Νόμος τοῦ 1964.

(4) Ὁ περί Ἀστυνομίας (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964.

(5) Ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1964.

(6) Ὁ περί Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμος τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1964, παραπέμπεται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Οἰκονομικῶν πρὸς εξέτασιν καί ὑποβολήν έκθέσεως.

Εἰς τήν ἴδιαν Ἐπιτροπήν παραπέμπεται καί ὁ περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1964 μέ τόν ἴδιον σκοπόν, δηλαδή τήν ὑποβολήν έκθέσεως πρὸς τήν Βουλήν.

Ὁ περί Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικά Μέτρα) Νόμος τοῦ 1964 προέρχεται ἀπό τό Ὑπουργεῖον Γεωργίας καί παραπέμπεται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Γεωργίας διά τήν μελέτην τοῦ Νομοσχεδίου καί τήν ὑποβολήν έκθέσεως.

Ὁ περί Ἀστυνομίας (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964 προέρχεται ἀπό τό Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καί παραπέμπεται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Ἐσωτερικῶν διά τήν μελέτην καί ὑποβολήν έκθέσεως.

Ὁ περί Ἀπογραφῆς Ζῶων Νόμος τοῦ 1964 παραπέμπεται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Γεωργίας.

Τό δέ τελευταῖον Νομοσχέδιον, δηλαδή ὁ περί Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμος τοῦ 1964 παραπέμπεται εἰς τήν Ἐπιτροπήν Ἀμόνης, ἡ ὁποία νά συνεργασθῆ μετά τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς διά τήν ἐπεξεργασίαν τοῦ Νομοσχεδίου καί τήν ὑποβολήν έκθέσεως. Τό τελευταῖον θέμα ἐπί τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τό Κεφάλαιον Δ εἶναι τό ὑπό τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Γεωργίου Τζιρκῶτη έγγραφέν, δηλαδή τό θέμα «Ἡ ὑπό τῶν Τούρκων στασιαστῶν χρησιμοποίησις σφαιρῶν Ντούμ Ντούμ».

Λόγω τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος εἰσηγοῦμαι ὅπως τό θέμα αὐτό παραπεμφθῆ εἰς εἰδικήν ad loc Ἐπιτροπήν διά τήν μελέτην τοῦ ὅλου θέματος καί τήν ὑποβολήν τό δυνατόν αὐτομότερον εἰς τήν Βουλήν έκθέσεως ἀφοῦ ἀκούσει καί μελετήσει τὰ στοιχεῖα καί τās ἀπόψεις τās ὁποίας θά ὑποβάλλῃ, εἶμαι θέτασις, ὁ κ. Γεώργιος Τζιρκῶτης εἰς τήν Ἐπιτροπήν αὐτήν.

Θά ἤθελα νά ἐρωτήσω ἐάν ὑπάρχῃ συγκεκριμένη εἰσήγησις ὅσον ἀφορᾷ τήν συγκρότησιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

* Ὁ κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὡς μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ἀκόλουθα :

Τίτος Φᾶνος, Πρόεδρος καί μέλη τοῦς Λέλλον Δημητριάδην, Αἰμίλιον Φράγκον, Βάσων Λυσααρίδην καί Γιάνγκον Ποταμίτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

* Ἐγκρίνονται :

Εφ' όσον δέν ὑπάρχῃ ένστασης τὰ μέλη τῆς ad loc Ἐπιτροπῆς έγκρίνονται.

(1) (2) (3) (4) (5) Ἰδέ σελ. 85—98, Παράρτημα Ἐκτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 25ης Μαΐου 1964.

(6) Ἰδέ σελ. 99—107, Παράρτημα Ἐκτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 29ης Μαΐου 1964.

* Ἰδέ σελ. 366, Παράρτημα Πρώτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 4ης Ἰουνίου 1964 (Ἄρ. 25/64).

Θά υποβάλω θερμὴν παράκλησιν εἰς τὸν Πρόεδρον καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως τὸ δυνατόν συντομώτερον υποβάλουν τὴν ἔκθεσιν των πρὸς τὴν ὀλομέλειαν.

Εἶμαι θέβαιος ὅτι καὶ ὁ κ. Τζιρκώτης συμφωνεῖ μετὰ τὴν μελέτην, τὴν ἐνδελεχῆ μελέτην τοῦ ζητήματος αὐτοῦ.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

Συμφωνῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρὶν τελειώσωμεν τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν θά ἤθελα ἀνακαθίξω δὲν ὑπάρχῃ λόγος νὰ ὑπενθυμίσω τὴν Βουλὴν ὅτι σήμερον ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ἐορτάζει τὰ ὀνομαστήριά του τὰ ὅποια συμπύκνουν μετὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἶμαι θέβαιος ὅτι διερμηνεύω τὰ αἰσθήματα τῆς Βουλῆς εὐχόμενος ὑπὲρ τῆς ὑγείας, τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς μακροημερεύσεως τοῦ Βασιλέως ἐπ' ἀγαθῶ καὶ διὰ τὴν κραταίωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ ἐξουσιοδοτήσῃ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς νὰ ἀποστείλῃ εὐχρητήριον τηλεγράφημα πρὸς τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐρωτήσω ἐάν ὑπάρχῃ ἐνστάσις εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Τίτου Φάνου καὶ εἶμαι θέβαιος ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς θά προῆλθῇ εἰς τὴν ἀποστολὴν τηλεγραφήματος ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ παρούσα συνεδρίασις τερματίζεται καὶ ἡ προσεχὴς συνεδρίασις ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 28ην Μαΐου μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

Κεφάλαιον Α Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β Νομοθετικὴ Ἔργασία.

(1) Ὁ περὶ Ἐμπορίας Κυπριακῶν Πατατῶν Νόμος τοῦ 1964.

(2) Ὁ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμος τοῦ 1964.

(3) Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964.

(4) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1964.

(5) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1964.

(6) Ὁ περὶ Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμος τοῦ 1964. Καὶ

(7) Ὁ περὶ Ἀπογραφῆς Ζῶων Νόμος τοῦ 1964.

Ὅπως ἀνέφερα ἡ προσεχὴς συνεδρίασις θά λάθῃ χώραν τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 28ην Μαΐου, καὶ ὥραν 10ην προμεσημερίην.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης ἔχει τὸ λόγον.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θά σᾶς παρακάλω ὅπως ζητήσετε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀμόνης νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν μελέτην τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ὥστε μέχρι τῆς προσεχοῦς Πέμπτης νὰ εἶναι ἔτοιμον πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συμφωνῶ πληρέστατα μετὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Χριστοδουλίδου, καὶ ἐάν δὲν τὸ ἔκαμα εἶναι διότι εἶμαι θέβαιος ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀμόνης ἔχει πλήρη συναίσθησιν τοῦ ἐπείγοντος τοῦ ζητήματος.

Ἡ παρούσα συνεδρίασις τερματίζεται.

(Ὁρα λήξεως 11.40 π.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΜΑΪΟΥ 1964

("Ωρα Ήνάρξεως 10.30 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τήν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς. Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι Γραμματεῖς νά διαπιστώσουν ἐάν ὑπάρξη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τήν 11ην ὥραν τῆς σήμερον τό Σώμα τοῦτο εἰς εἰδικήν τελετήν θά ἀποτίσῃ φόρον τιμῆς εἰς τόν ἐκλιπόντα Πρωθυπουργόν τῶν Ἰνδιῶν Νεχροῦ.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὰ θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Κεφάλαιον Α' Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς ἔντιμους Γραμματεῖς νά μὲ πληροφορήσουν ἐάν ὑπάρχουν ἐρωτήσεις ἢ ἀπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν ὑπάρχουν σήμερον ἐρωτήσεις, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Β' Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Ὁ περί Ἐμπορίας Κυπριακῶν Πατατῶν Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τόν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νά ἀναγνώσῃ τήν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τήν Βουλὴν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Δυστυχῶς δέν ἔχει συμπληρωθῆ ἡ μελέτη τοῦ Νομοσχεδίου, κ. Πρόεδρε, ἀλλά συνεχίζομεν ἐν πάσῃ περιπτώσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἀσκήσις τοῦ θέματος ἀναβάλλεται διὰ τήν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία θά ὀρισθῇ ἀργότερον.

Ὁ περί Εἰδικεῦσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1964. Παρακαλῶ τόν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νά ἀναγνώσῃ τήν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τήν Βουλὴν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 4) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ἰωσήφ Γιαμάκης
Παῦλος Παύλου
Γεώργιος Τζιρκώτης
Γιάγκος Ποταμίτης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐμελέτησε τό ὡς ἄνω Νομοσχέδιον εἰς τὴν συνεδρίαν αὐτῆς λαθοῦσαν χώραν τήν 25ην Μαΐου 1964.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ διάθεσις χρημάτων διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν ἀκολουθῶν νέων προσωρινῶν θέσεων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διὰ τὸ Κέντρον Παραγωγικότητος :

Μίας θέσεως Διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου ὑπαγομένης εἰς τὴν μισθοδοτικὴν κλίμακα 2' καὶ

Τριῶν θέσεων Λειτουργῶν Παραγωγικότητος ὑπαγομένων εἰς τὴν μισθοδοτικὴν κλίμακα 3 διὰ τὰ ἀκόλουθα Τμήματα :

Τμήμα Διοργανώσεως καὶ Προαγωγῆς Πωλήσεων
Τμήμα Βιομηχανικῆς Μηχανολογίας καὶ
Τμήμα Ἐπαγγελματικῆς καὶ Ἐποπτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἤκουσε τὰς ἐπὶ τούτου ἀπόψεις τοῦ παρακαθῆσαντος εἰς τὴν συνεδρίαν Λειτουργοῦ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἀπεφάσισεν ὅπως εισηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς Νόμον ψηφισίαν τοῦ Νομοσχεδίου, ἐκφράζουσα ταυτοχρόνως τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Κέντρον Παραγωγικότητος θά ἐπανδρωθῇ καταλλήλως ὥστε νά ἐκπληροῖ πλήρως τὸν προορισμὸν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νά προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θά γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαία ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ἃς δέν ἔχει ἤδη γίνῃ πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δέν θά γίνῃ μετὰ ταῦτα τοιαύτη ὄφ' οἰουδὴποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθῶς :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον πρῶτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ πρῶτον ἀρθρον ἐγκριθῶν :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ πρῶτον ἀρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμεῖου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £2.695 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ δεῦτερον ἀρθρον ἐγκριθῇ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ δεῦτερον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεῖσι τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ τρίτον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθῶν :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ τρίτον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θά γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νά ἀναφέρηται ὡς ὁ περί Εἰδικεῦσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 4) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῇ εἰς νόμον : (Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Ὁ περί Εἰδικεῦσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τόν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νά ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 5) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ἰωσήφ Γιαμάκης
Παῦλος Παύλου
Γεώργιος Τζιρκώτης
Γιάγκος Ποταμίτης.

* Ἰδὲ σελ. 369—370, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 9ης Ἰουνίου 1964 (Ἄρ. 27/64).

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ παρὸν Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίαν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 25ην Μαΐου 1964.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ διάθεσις προσθέτων χρημάτων ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν περαιτέρω θελτικῶν ἔργων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λευκωσίας—Μύρτου διαρκούντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐμελέτησε τὸ ἐν λόγω νομοσχέδιον καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὑποβληθεῖσαν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσὶν εἰσηγείται πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προθοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαῖα ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ἧς δὲν ἔχει ἤδη γίνῃ πρόβλεψις διὰ νόμου ἡ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα ταυαυτῆ ὄφ' οἰουδήποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον πρῶτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ πρῶτον ἀρθρον ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ πρῶτον ἀρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £18.700 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Ἄρθρον δεύτερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ δεύτερον ἀρθρον ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ δεύτερον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεύσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ τρίτον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ τρίτον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὸν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 5) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς νόμον :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

* Ἰδὲ σελ. 365, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 4ης Ἰουνίου 1964 (Ἄρ. 24/64).

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Τὸ ἕκτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

A. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Δὲν εἶναι ἐτοιμὴ ἡ ἔκθεσις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἔκθεσις τοῦ Νομοσχεδίου δὲν ἐκυκλοφόρησεν, ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Τὸ ἑβδόμον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Ἀπογραφῆς Ζῶν Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ μὴ πληροφορήσῃ.....

A. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Θὰ συζητηθῆ αὔριον σὲ συνεδρίαν τῆς Γεωργικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ὁ περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμος τοῦ 1964.

Αἱ ἀρμόδια Ἐπιτροπὰί, δηλαδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀμόνης, Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ ἐργάζονται ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ δὲ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου θὰ λάθῃ χώραν τὴν προσεχῆ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν. Τὸ θέμα ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

Ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

T. ΦΑΝΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Τίτος Φάνος, Προεδρεύων
Γεώργιος Τομπάζος
Σωτήρακης Γιαννάκης
Ἰωσήφ Γιαμάκης (ἀντιπροσωπεύων τὸν κ. Παν. Σιδιτινίδη)
Νίκος Ἀγγελίδης
Χρῆσις Δημητριάδης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίαν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 25ην Μαΐου 1964.

Σκοπὸς τοῦ παρόντος νομοσχεδίου εἶναι ἡ ρύθμισις τοῦ θέματος τῆς καλύτερας καὶ ἀποτελεσματικώτερας λειτουργίας καὶ διοικήσεως τῶν δυνάμεων ἀσφαλείας ὑπὸ τὸ φῶς τῶν προσφάτων γεγονότων καὶ τῶν σημερινῶν δεδομένων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου μέτρου τὰ δύο τμήματα τῶν δυνάμεων Ἀσφαλείας, ἴσθι Ἀστυνομία καὶ Χωροφυλακὴ, συγχωνεύονται εἰς μίαν ἠνωμένην δύναμιν καὶ τίθενται ὑπὸ τὰς διατάξεις μιᾶς ἑνιαίας Διοικήσεως.

Ἐπιπλέον διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιφέρονται ὀρισμένα ἄλλα ἀναγκαῖα τροποποιήσεις, τυπικῆς κυρίως φύσεως, εἰς τὸν ἑσασκὸν Νόμον.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμοφώνως φρονεῖ ὅτι τὸ νομοθετικὸν τοῦτο μέτρον εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον πρὸς καλύτεραν ἀντιμετώπισιν τῆς δημιουργηθεῖσης καταστάσεως καὶ εἰσηγείται πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προθοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Δεδομένου ότι καθ' όσον αφορά εις τας Δυναμείας Ασφαλείας της Δημοκρατίας και την Διοίκειν αυτών κατέστη αναγκαία ως έκ των προσφάτων γεγονότων ή θέσεις πραιτέρω προνοιών επί τῶ τέλει καλύτερας και πλέον αποτελεσματικῆς ένασκῆσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

Νῦν διὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον πρῶτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντιρρήσεως ὅπως ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκριθοῦν :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 19/60 καὶ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ νέου ἄρθρου. Ἄρθρον δεῦτερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντιρρήσεως :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ δεῦτερον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Νόμου 19/60 διὰ νέου ἐδαφίου. 19 τοῦ 1960. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντιρρήσεως ὅπως τὸ τρίτον ἄρθρον ἐγκριθῆι :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ τρίτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ Πίνακος τοῦ Νόμου 19/60 διὰ νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντιρρήσεως :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ τέταρτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μεταβατικαὶ διατάξεις. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ Πίναξ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντιρρήσεως :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ πέμπτον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνη δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964, θὰ ἀναγιγνώσκηται δὲ ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Ἀστυνομίας Νόμου (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικὸς Νόμος»).

* Ἰδὲ σελ. 359—362, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 4ης Ἰουνίου 1964 (Ἄρ. 21/64).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀντιρρήσεως ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆι εἰς νόμον :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Γ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκπληρώσω σήμερον θλιβερὸν καθήκον πληροφορώντας ἐπίσημως τὴν Βουλὴν περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς φίλης χώρας τῶν Ἰνδιῶν Νεχροῦ. Ὁ Νεχροῦ ὑπῆρξε μίᾳ παγκόσμιος φυσιογνωμία ἡ ὁποία διεκρίνετο πάντοτε διὰ τὴν προσήλωσιν τῆς πρὸς τὰ ἰδανικά τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν, τῆς δημοκρατίας καὶ ἐν γένει τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου. Μπορεῖ ὁ Νεχροῦ νὰ χαρακτηρισθῆι ὡς ὁ πατήρ τοῦ νέου Ἰνδικοῦ κράτους οἱ ἀγῶνες τοῦ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος τοῦ εἶναι γνωστοὶ εἰς ὅλους μας καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἔδραν αὐτὴν νὰ πλέξω τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἀποθιώσαντος διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Ἀλλὰ ὁ Νεχροῦ δὲν ἦτο μόνον μέγας ἄνδρας διὰ τὰς Ἰνδίας. Ὑπῆρξε μεγάλη πολιτικὴ φυσιογνωμία δι' ὁλόκληρον τὴν ὕψηλιον καὶ ἡ προσπάθειά του διὰ τὴν παγκόσμιον εἰρήνην, τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑποδούλων λαῶν καὶ διὰ τὴν ἐν γένει πρόοδον καὶ δικαιοσύνην ἀποτελοῦν μεγάλην συνεισφορὰν εἰς τὴν παγκόσμιον πρόοδον καὶ εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν. Ἦτο ὁ ἀποθανὼν γνωστός ὄχι μόνον διὰ τὰς δημοκρατικὰς του πεποιθήσεις, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπίστευεν ἀκράδαντα ὅτι οὐδεμία διάκρισις πρέπει νὰ γίνηται ἐναντίον ἀνθρώπων λόγῳ πολιτικῶν πεποιθήσεων, λόγῳ θρησκευτικῶν ἀρχῶν, λόγῳ χρώματος ἢ φυλῆς.

Πενθοῦμεν σήμερον διότι ἀνὴρ μέγιστος ἀπέβησε καὶ θὰ ἀφήσῃ κενὸν τὸ ὅποιον δυσκόλως θὰ συμπληρωθῆι. Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς θὰ μὲ ἐξουσιοδοτήσῃ ὅπως μεταβιθῶ τὰ θερμά σας συλλυπητήρια καὶ τὴν συμπάρασιν μας τόσο εἰς τὴν Ἰνδικὴν Κυβέρνησιν, τὸν λαὸν τῶν Ἰνδιῶν, τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀποθιώσαντος, ὅσον καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι σήμερα πραγματικῶς αἰσθάνονται μεγάλην λύπην διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰνδοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν θάψειν θλίψιν ὄλων μας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῶν Ἰνδιῶν Γιαθαχαρλάλ Νεχροῦ. Ὁ θάνατος τοῦ μεγάλου καὶ ἐμπνευσμένου ἡγέτου τοῦ Ἰνδικοῦ λαοῦ δὲν στερεῖ μόνον τὴν χώραν του ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα μίᾳ ἐξόχως πεφωτισμένης πολιτικῆς προσωπικότητος. Ἡ συμβολὴ τοῦ ἐκλιπόντος ἡγέτου εἰς τὴν ἔθνηκὴν, πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἀνοδὸν τῶν Ἰνδιῶν ὑπῆρξεν ὄντως τεραστία. Ἐξ ἴσου μεγάλη καὶ διαρκὴς ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τοῦτου καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς διεθνούς κατανοήσεως, φιλίας καὶ εἰρήνης.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ὁ ὁποῖος ὀλοφύχως συμμετέχει εἰς τὸ μέγαλον πένθος τῶν Ἰνδιῶν ἐκφράζει διὰ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ ἀντιπροσώπων αὐτοῦ βαθυτάτην συμπάθειαν καὶ εὐκρινέστατα συλλυπητήρια πρὸς τὸν φίλον Ἰνδικὸν λαόν.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΑΥ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἀριστερᾶς ἐκφράζω τὴν βαθυτάτην θλίψιν μας διὰ τὸν ἀπροσδόκητον θάνατον τοῦ μεγάλου ἡγέτου τῶν Ἰνδιῶν Γιαθαχαρλάλ Νεχροῦ.

Ὁ θάνατος τοῦ πρωθυπουργοῦ τῶν Ἰνδιῶν ἀποτελεῖ μεγάλην ἀπώλειαν διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν.

Ὁ πρωθυπουργὸς τῶν Ἰνδιῶν ὑπῆρξε εἰς τὸν πρωτεργατῶν τῆς πολιτικῆς τῆς ἀδυσμενέτου οὐδετερότητος καὶ συνέβαλεν τὰ μέγιστα εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος τῆς εἰρηνικῆς συνυπάρξεως καὶ ἀλληλοκατανοήσεως μεταξὺ τῶν λαῶν.

Ο πρωθυπουργός Νερού συνέβαλε αποφασιστικώς εις τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἑκατομμυρίων τῆς ἀχανοῦς χώρας τῶν Ἰνδιῶν οἱ ὅποιοι ὑπέφερον τὰ πάνδεινα κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν ἑνὸς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἱμπεριαλιστικῶν κρατῶν τοῦ κόσμου.

Ὁ ἐκλιπὼν ἀνὴρ ὑπῆρξεν εἰς τῶν στενῶν συνεργατῶν, βοηθῶν καὶ συμπαραστατῶν τοῦ μεγάλου Μαχάτμα Γκάντι καὶ κατέχει ξεχωριστὴν θέσιν εἰς τὸ πάνθειον τῶν ἀγωνιστῶν διὰ τὴν εἰρήνην, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν αὐτοδιάθεσιν τῶν λαῶν.

Ἐνώντοντες καὶ ἡμεῖς τὰ αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμῆσεως πρὸς ἐκεῖνα τῶν συναδέλφων μας, ἐκφράζομεν τὴν μεγάλην μας θλίψιν διὰ τὴν μεγάλην ἀπώλειαν τὴν ὅποιαν ὑπέστησαν αἱ Ἰνδία καὶ ἡ ἀνθρωπότης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι ὅπως τηρήσωμεν μονόλεπτον σιγὴν εἰς μνήμην τοῦ ἀπαθανόντος Πρωθυπουργοῦ τῶν Ἰνδιῶν Νεχροῦ.

(Τηρεῖται μονόλεπτος σιγή).

Ἐληξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται τὴν προσεχῇ Δευτέραν, 10ην πρωϊνὴν ὥραν. Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχη ὡς ἀκολουθῶς :

Κεφάλαιον Α Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β Νομοθετικὴ ἐργασία.

Ὁ περί Ἐθνικῆς Φρουρᾶς Νόμος τοῦ 1964.

Ὁ περί Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμος τοῦ 1964.

Ὁ περί Ἀπογραφῆς Ζῶν Νόμος τοῦ 1964.

Κεφάλαιον Γ Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως ἐκ μέρους τοῦ Βουλευτοῦ κ. Τίτου Φάνου ἐκ μέρους τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου ὅπως ἐγγραφῆ τὸ ἀκόλουθον θέμα.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ ἴδιον θέμα ὑπεβλήθη εἰσηγήσις ὑπὸ τοῦ κ. Παπαϊωάννου ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῆ. Τὸ θέμα ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ἐν δυνεὶ σειρᾶς ἀπαράδεκτων ἐν Κύπρῳ Βρετανικῶν ἐνεργειῶν τῶν ὁποίων ἀποκορύφωμα ὑπῆρξεν ἡ προχθεσινὴ οὐλληψις Βρεττανοῦ ἀεροπόρου καὶ τῆς συζύγου του ἐν σχέσει μὲ ὑπόθεσιν μεταφορᾶς πολεμικοῦ ὀπλοῦ καὶ στασιαστικῶν ἐγγράφων πρὸς Τούρκους τρομοκράτας καὶ συνεργίας μετ' αὐτῶν πρὸς ἀνάτροπὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἔξαιτοῦμαι ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος τούτου πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Τὸ ἴδιον θέμα ἐνέγραψε καὶ ὁ Βουλευτὴς κ. Παπαϊωάννου.

Ἐπὶ τῆς ἀντιρρήσεως ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῆ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως:

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ θέμα ἐγγράφεται, ἡ δὲ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ λάθῃ χώραν μετὰ τὴν συζήτησιν τῶν νομοθετικῶν θεμάτων ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ἐὰν δὲ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ ἐκδικασίς τοῦ συλληφθέντος προσόπου δὲν ἔχει ἀποπερατωθῆ, τότε πιθανὸν νὰ ἀναβληθῆ μέχρι ἀποπερατώσεως τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως.

Ἡ προσεχὴς συνεδρία ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῇ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὁρα λήξεως 10.55 π.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 1ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1964

("Ωρα έναρξεως 10.40 π.μ.).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει άπαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό πρώτον θέμα επί της ήμερησίας διατάξεως εις τό Κεφάλαιον Α είναι έρωτήσεις—άπαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να μέ πληροφορήσουν εάν υπάρχουν έρωτήσεις και άπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν υπάρχουν έρωτήσεις και άπαντήσεις σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είσερχόμεθα εις τό Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία.

Τό πρώτον θέμα επί της ήμερησίας διατάξεως είναι ό περί Έθνικής Φρουράς Νόμος του 1964.

Παρακαλώ τόν Πρόεδρον της Έπιτροπής Νομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Έπιτροπής εις την Βουλήν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΑΜΥΝΗΣ, ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964»

Έπιτροπή Άμόνης :

Νίκος Κόσιης
Χαμπής Μιχαηλίδης
Σταύρος Ποσκώτης
Γεώργιος Τομπάζος
Νίκος Άγγελίδης
Βάσος Λυσαρτίδης
Σωτήρης Γιαννάκης.

Έπιτροπή Οικονομικών :

Μιχαλάκης Σαββίδης
Στέλιος Μιχαηλίδης
Άνδρέας Γιάγκου
Γιάγκος Ποταμίτης
Ίωσήφ Γιαμάκης.

Νομική Έπιτροπή :

Άντώνιος Άναστασιάδης
Τίτος Φάνος
Λέλλος Δημητριάδης
Πανίκος Σιβιτανίδης
Γεώργιος Ίωαννίδης
Γεώργιος Σάντης
Χρύσης Δημητριάδης.

Αί ως άνω Έπιτροπαι συήλθον εις κοινάς συνεδρίας από της 10ης π.μ.—1ης μ.μ. και 3ης μ.μ.—6.30 μ.μ. της 26ης Μαΐου 1964, από της 10ης π.μ.—3ης μ.μ. της 27ης Μαΐου και από της 11ης π.μ.—1ης μ.μ. και 3ης μ.μ.—4.30 μ.μ. της 28ης Μαΐου 1964, και έμελέτησαν διεξοδικώς τό παρόν Νομοσχέδιον.

Σκοπός του παρόντος Νομοσχεδίου είναι ή δημιουργία προσθέτου ένόπλου Δυνάμεως καλουμένης «Η Έθνική Φρουρά» προς υποβοήθειαν και ένισχυσιν των ύφισταμένων ένόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας, ήτοι του Στρατού και των Δυνάμεων Άσφαλείας.

Τά πρόσφατα γεγονότα κατέδειξαν πέραν πάσης άμφιβολίας την ανάγκην άμέσου αντιμετώπισης του θέματος της πλήρους κατοχυρώσεως της κυριάρχου άνεξαρτησίας, της έδαφικής άκεραιότητας και της έσωτερικής άσφαλείας του Κράτους. Συναφώς δέον να ληφθούν ύπ' όψιν τά ακόλουθα :

(α) ή επανειλημμένως εκδηλωθείσα πρόθεσις και έπισήμως διατυπωθείσα άπειλή της Κυβερνήσεως της Τουρκίας όπως εισβάλη ή επέμβη στρατιωτικώς εις Κύπρον, ως έπίσης και πλείστοι όσαι έπιδρομικαι ένέργειαι ταύτης αίτινες από του παρελθόντος Δεκεμβρίου διεπράχθησαν εις βάρος της έδαφικής άκεραιότητας και άνεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας και

(β) ή από του παρελθόντος Δεκεμβρίου έκραγείσα και μέχρι σήμερα συνεχιζόμενη Τουρκοκυπριακή άνταρσία εναντίον της νομίμου έξουσίας και της ένιαίας οντότητος του Κράτους.

Η προτεινομένη νέα Δύναμις, συμφώνως προς τάς διατάξεις του παρόντος Νομοσχεδίου, θα συγκροτηθῆ και θα λειτουργήση επί τη βάση ύποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας, εις την όποιαν υπόκεινται πάντες οι πολίται της Κύπρου από της ήλικίας των 18 μέχρι των 50 έτών, ως ήθελον από καιρού εις καιρόν κληθῆ κατά κλάσεις.

Τό όλον Νομοσχέδιον βασίζεται επί διεθνώς άνεγνωρισμένων άρχών προσαρμοζομένων εις τάς ειδικάς έν Κύπρω επικρατούσας συνθήκας και υπό τό πρίσμα της έλλείψεως οιασδήποτε νομοθεσίας παρομοίας φύσεως εις την Κυπριακήν νομοθεσίαν.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐπήνεγκον ὠρισμένας τροποποιήσεις αἵτινες ἐμφαίνονται εἰς τὸ ἀναθεωρημένον κείμενον τοῦ Νομοσχεδίου καὶ αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν κυρίως εἰς τὴν καλυτέραν καὶ σαφεστέραν διατύπωσιν ὠρισμένων διατάξεων αὐτοῦ.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ ὁμοφώνως χαρακτηρίζουν τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ὡς ἀπολύτως ἀναγκαῖον νομοθετικὸν μέτρον πρὸς διασφάλισιν καὶ κατοχύρωσιν τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος καὶ ἀσφαλείας τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ὡς ἔχει ἀναφερθῆ καὶ εἰς τὴν σχετικὴν ἐκθεσιν, ἐμελετήθη ὑπὸ τριῶν Ἐπιτροπῶν, δηλαδὴ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀμύνης, Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπιπροσθέτως τῶν ἄνω ἀναφερθεισῶν τριῶν Ἐπιτροπῶν ἐκλήθησαν Βουλευταὶ, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀνήκουν εἰς τὰς τρεῖς αὐτὰς Ἐπιτροπὰς, διὰ νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις των ὅπως ἐπίσης ἐκλήθησαν καὶ οἱ Κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρόσωποι ὄλων τῶν παρατάξεων.

Συμφώνως τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τὰ ὁποῖα ἔχω ἐνώπιόν μου διεπιστώθη ὁμοφωνία ἐπὶ τοῦ θέματος ἀρχῆς, ὅτι δηλαδὴ ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὴν στρατιωτικὴν θῆταιαν τῶν πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας ἐγκρίνεται παμπηφεὶ ὑφ' ὄλων τῶν Βουλευτῶν.

ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς γενικῆς ὁμοφωνίας τῶν Βουλευτῶν προτίθεμαι νὰ ἐρωτήσω τὸ Σῶμα ἐὰν ὑπάρχουν Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι ἀντιτίθενται πρὸς τὴν ψήφισιν, καὶ νὰ δώσω τὸν λόγον εἰς τοὺς Βουλευτὰς οἱ ὁποῖοι ἀντιτίθενται πρὸς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου ὡς θέμα ἀρχῆς.

ὑπάρχουν Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι ὡς θέμα ἀρχῆς ἀντιτίθενται εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου; Ἡ οἱ ὁποῖοι ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θέλουν νὰ ἀγορεύσουν διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι δὲν πρέπει τὸ Νομοσχέδιον νὰ ψηφισθῆ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι ἀντιτίθενται εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, δὲν θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ παρὸν στάδιον μετὰ τὴν γενικὴν συζήτησιν, ἀλλὰ θὰ εἰσελθώμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ὅποτε οἱ κύριοι Βουλευταὶ θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ὑποβάλουν τροποποιητικὰς εἰσηγήσεις ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς νὰ προθοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον.

Ἐπειδὴ πρόσφατα γεγονότα κατέστησαν ἀναγκαῖαν τὴν ἴδρυσιν χωριστῆς Δυνάμεως ὅπως ὑποβοηθῆ τὰς τακτικὰς δυνάμεις τῆς Δημοκρατίας, ἥτοι τὸν στρατὸν αὐτῆς καὶ τὰς δυνάμεις ἀσφαλείας τῆς Δημοκρατίας εἰς ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν ἀμυναν αὐτῆς.

Διὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Μέρος Πρώτον

Προκαταρκτικά.

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον πρῶτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκριθῆ; Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. "Ἄρθρον δεύτερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος Δεύτερον

"Ἴδρυσιν καὶ Συγκρότησιν τῆς Δυνάμεως.

"Ἴδρυσιν καὶ νομικὴ θέσις τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ τρίτον ἄρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ τρίτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ὑποχρέωσις πρὸς ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Δυνάμει. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ τέταρτον ἄρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ τέταρτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Θητεία. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ πέμπτον ἄρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ πέμπτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κλήσις πρὸς ὑπηρεσίαν. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ ἕκτον ἄρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ ἕκτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συμβούλια Κατατάξεως και 'Επιτροπαι Σωματικής 'Ικανότητας. "Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησης ;
'Ο κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θά εισηγούμην, έντιμε κ. Πρόεδρε, όπως δια νόμου μή είναι υποχρεωτικόν μέλος του Συμβουλίου εξέτασεως νά είναι ο διευθύνων τού Νοσοκομείου κάθε έπαρχίας, διότι δυνατόν τού πρόσωπον τού οποίου διευθύνει τού νοσοκομείου έπαρχίας νά μή είναι τού κατάλληλον πρόσωπον δι' ειδικούς λόγους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είς τού άρθρον 7 τού Συμβούλιον Κατατάξεως αποτελείται έκ του 'Υποδιοικητού τής μονάδος, έξ ενός άξιωματικού όριζομένου υπό τού Διοικητού τής μονάδος, έξ ενός Ιατρού άξιωματικού, έν άπουσία δέ τούτου έξ ενός Λειτουργού και έκ τού έκτελούντος τά καθήκοντα άξιωματικού στρατολογίας τής μονάδος.

'Αναφέρεσθε είς τού (3).

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Είς τού (3) κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είς τού (3).

'Η 'Επιτροπή 'Εξετάσεως Σωματικής 'Ικανότητος τών στρατευσίμων αποτελείται έκ τού 'Ιατρικού Λειτουργού τού διευθύνοντος τού νοσοκομείου τής έπαρχίας και δύο άλλων 'Ιατρικών Λειτουργών. 'Επομένως ή εισηγήσις θά είναι ότι αποτελείται έκ τού 'Ιατρικού Λειτουργού τού διευθύνοντος τού νοσοκομείου ή άλλου 'Ιατρικού Λειτουργού.

'Υπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως ή τροποποιητική εισηγήσις έγκρίνεται.

'Υπάρχει αντίρρησης όπως τού 7ον άρθρον έγκριθῆ ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως τού 7ον άρθρον έγκρίνεται.

'Ο έντιμος κ. Γραμματεός.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, παρακαλώ νά μου έπαναληφθῆ ή διόρθωσις τήν οποίαν πρόκειται νά κάμωμεν είς τού έδάφιον (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η διόρθωσις θά είναι ότι είς τήν δευτέραν γραμμήν : 'Η 'Επιτροπή 'Εξετάσεως Σωματικής 'Ικανότητος τών στρατευσίμων αποτελείται έκ τού Ιατρικού λειτουργού τού διευθύνοντος τού Νοσοκομείου ή άλλου Ιατρικού λειτουργού τής έπαρχίας και δύο άλλων Ιατρικών λειτουργών. 'Η νομοτεχνική έπεξεργασία θά γίνη υπό τής Νομικής 'Επιτροπής.

"Ογδοον άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάταξις, σωματική εξέτασις και προσωρινή απόλυσις. "Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησης όπως τού 8ον άρθρον έγκριθῆ ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως τού 8ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσωρινή απόλυσις πλεοναζόντων. "Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως τού 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδική κλήσις. "Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως τού δέκατον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Αναστολή κατατάξεως. "Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησης είς τού ένδέκατον άρθρον ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως τού ένδέκατον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Στρατεύσιμοι έθελονταί. "Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως τού 12ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος Τρίτον

Διοίκησις, 'Αξιωματικοί τής Δυνάμεως και

Προαγωγαί

Διοικητής και άξιωματικοί τής Δυνάμεως.

"Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως τού 13ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προαγωγαί. "Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχουσής αντίρρήσεως τού 14ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος Τέταρτον
Έφεδρεία

Συγκρότησις έφεδρείας. "Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 15ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κλήσις έφεδρων. "Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 16ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος Πέμπτον
Γενικαί Διατάξεις

Έξέτασις καί κρίσις σωματικῆς Ικανότητος.
"Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 17ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Αδεια. "Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ὅπως τὸ 18ον άρθρον
έγκριθῆ ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 18ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Βοήθεια εις έξαρτωμένους τεθνεῶτος μέλους
τῆς Δυνάμεως. "Άρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 19ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Βοήθεια εις καταστάντα άνίκανον ἢ εις έξαρ-
τωμένους. "Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 20όν άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοί έν σχέσει πρὸς χορήγησιν συντά-
ξεων κ.λ.π. "Άρθρον 21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 21ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άδικήματα. "Άρθρον 22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 22ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοί. "Άρθρον 23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Έγκρίνεται.

Μέρος Έκτον

Τελικαί Διατάξεις

Υποχρέωσις έργοδοτῶν. "Άρθρον 24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 24ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έξουσία πρὸς μετάθεσιν. "Άρθρον 25.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 25ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άπαγόρευσις άποδημίας. "Άρθρον 26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 26ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έξουσία εις τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον
πρὸς διάλυσιν τῆς Δυνάμεως. "Άρθρον 27.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 27ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Χορηγήματα εις στρατευσίμους. "Άρθρον 28.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 28ον άρθρον
έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μεταβατικαί διατάξεις. "Άρθρον 29.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις ;

Μη ύπαρχούσης αντίρρήσεως τὸ 29ον άρθρον
έγκρίνεται.

Παράρτημα

Άρθρον 7

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει διόρθωσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο έντιμος κ. Γραμματέύς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει μία διόρθωσις εις τό άρθρον 29, έντιμε κ. Πρόεδρε, εις τό έδάφιον (4).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νά άναγνωσθή τό διωρθωμένον κείμενον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τό έδάφιον (4) διαγράφεται, έκτός μόνου του δρου έπιφυλάξεως, και άντ' αυτού προστίθεται τό έξής :

Οι οβτω έντασσόμενοι εις τάς άνω συγκροτούμενάς ειδικάς μονάδας, πλην τών άνηκόντων εις κληθείσαν κλάσιν, οΐτινες θά παραμείνωσι πρός συμπλήρωσιν τής θηθείας των, απολύονται θεωρούμενοι ώς έφεδροι μετά δίμηνον, δι' αποφάσεως του Ύπουργικου Συμβουλίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει εισήγησις όπως τό (4) έδάφιον άντικατασταθί διά του κειμένου τό όποιον άνεγνώσθη υπό του έντίμου κ. Γραμματέως.

Θέτω εις ψηφοφορίαν τό τροποποιητικόν κείμενον τό όποιον άνεγνώσθη υπό του κ. Γραμματέως.

Υπάρχει άντίρρησις όπως έγκριθί ;

Μή ύπαρχούσης άντιρρήσεως τό τροποποιητικόν κείμενον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράρτημα

Τύπος "Ορκου ή Έπισήμου Διαθεβαιώσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησις ;

Μή ύπαρχούσης άντιρρήσεως τό Παράρτημα έγκρίνεται.

Έληξεν ή δευτέρα άνάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Η τρίτη άνάγνωσις θά γίνη δι' άναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ο παρών Νόμος θά αναφέρηται ώς ό περι τής Έθνικης Φρουράς Νόμος του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησις όπως τό Νομοσχέδιον ψηφισθί εις νόμον ;

(Κρούουν οι κώδωνες).

Μή ύπαρχούσης άντιρρήσεως τό Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Τό δεύτερον θέμα επί τής ήμερησίας διατάξεως είναι ό περι Ύδατοπρομηθείας (Ειδικά

Μέτρα) Νόμος του 1964. Η συζήτησις του θέματος θά αναβληθί λόγω του ότι δέν έχει κυκλοφορήσει ή έκθεσις τής άρμοδίας Έπιτροπής.

Ο περι Ύπογραφής Ζώων Νόμος του 1964 θά συζητηθί μετά την συζήτησιν του περι Ύδατοπρομηθείας (Ειδικά Μέτρα) Νόμου του 1964, κατά την ίδιαν συνεδρίασιν, ή όποία θά όρισθί διά την μεταπροσεχή Παρασκευήν την 10ην πρωϊνήν.

Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς νά προβοϋν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων εάν ύπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τά έξής Νομοσχέδια :

(1) Ο περι τής Συμφωνίας τής Άφορώσεως εις τό Νομικόν Καθεστώς τής έν Κύπρω Δυνάμεως τών Ήνωμένων Έθνών (Κυρωτικός) Νόμος του 1964.

(2) Κατάθεσις έκθέσεως του Διοικητου τής Κεντρικης Τραπεζής τής Δημοκρατίας διά την περίοδον την λήγουσαν την 31ην Δεκεμβρίου 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό θέμα εις τό Κεφάλαιον Δ : Αί άπαράδεκτοι έν Κύπρω Βρετανικαί έέργειαι, άποκορύφωμα τών όποίων ύπήρξεν ή προχθεσινή σύλληψις Βρετανου άεροπορου έν σχέσει με υπόθεσιν μεταφοράς πολεμικου ύλικου και στασιαστικών έγγραφων εις Τούρκους τρομοκράτας, και συνεργίας μετ' αυτών πρός άνατροπήν τής Κυβερνήσεως τής Δημοκρατίας.

Τό θέμα αυτό ένεγράφη υπό του κ. Τίτου Φάνου έκ μέρους του Πατριωτικου Μετώπου και του κ. Παπαϊωάννου.

Η συζήτησις του θέματος θά λάβη χώραν μετά την έκδίκασιν τής ύποθέσεως, ή όποία εύρίσκεται ένώπιον του Δικαστηρίου.

Η προσεχής συνεδρία τής Βουλής όρίζεται διά την μεταπροσεχή Παρασκευήν. Η ήμερησία διάταξις θά έχη ως άκολουθως :

Κεφάλαιον Α — Έρωτήσεις—Άπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β — Ο περι Ύδατοπρομηθείας (Ειδικά Μέτρα) Νόμος του 1964. Ο περι Ύπογραφής Ζώων Νόμος του 1964.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγραφων.

Κεφάλαιον Δ — Τό θέμα εις τό όποιον ήδη άνεφέρθην : Αί άπαράδεκτοι έν Κύπρω Βρετανικαί έέργειαι κ.λ.π., τίθεται εις τό Κεφάλαιον Δ τής ήμερησίας διατάξεως διά την προσεχή συνεδρίαν τής Βουλής.

Κηρύσσω την λήξιν τής συνεδρίας αυτής.

(“Ωρα λήξεως 11.05 π.μ.)

* Ιδέ σελ. 351—358, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμ. Έφημ. τής Δημοκρατίας, τής 2ας Ίουλιου 1964 (Άρ. 20/64).

(1) Ιδέ σελ. 109, Παράρτημα Έκτον, Έπισήμου Έφημερίδος τής Δημοκρατίας, τής 9ης Ίουλιου 1964.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1964

("Ωρα έναρξεως 10.33 π.μ.).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ) :

Κηρύττω την έναρξιν των εργασιών τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ διαπιστώσῃ ἔαν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως—Κεφάλαιον Α—εἶναι ἐρωτήσεις—ἀπαντήσεις.

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν ἐρωτήσεις—ἀπαντήσεις κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β. Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ὡς ἀντιλαμβάνομαι εἶναι ἔτοιμον πρὸς συζήτησιν εἶναι ὁ περὶ Ἀπογραφῆς Ζῶων Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΖΩΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964»

Παρόντες :

Ἄνδρέας Γιαγκου, Πρόεδρος
Χαρίδημος Χατζηχάρος
Ἄνδρέας Καρσεράς
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ἡρόδοτος Νικολαΐδης
Παῦλος Παύλου.

Ἡ ὡς ἄνω Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 29ην Μαΐου 1964.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ παροχὴ ἐξουσίας εἰς τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὅπως διεξάγῃ τὴν ἀπογραφὴν παντὸς εἶδους ζῶων μέσῳ ὑπαλλήλων ὑπηρετούντων παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ αὐτοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ προέβη ἐν συνειδησίῃ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων εἰς τροποποίησιν τοῦ ἀρθροῦ 10 (2) τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀπαλείψεως τῶν λέξεων «τὸ ἐκδικάζον τὸ ἀδίκημα δικαστήριον δύναται νὰ διατάξῃ κατάσχεσιν παντὸς τοιούτου ζώου», ἀπεφάσισεν ὅπως εισηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Ἄρθρον πρῶτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. "Ἄρθρον δεύτερον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀπογραφὴ Ζῶων. "Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διορισμὸς ἀπογραφέων. "Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ ἀγροφύλακες ὀφείλουσι νὰ βοηθῶσι τοὺς ἀπογραφεῖς. "Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς; Ἐπὶ ἀπαρτίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως ὁ ἔντιμος Γραμματεὺς προβῇ εἰς τὴν δευτέραν κατ' ἀρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ ἰδιοκτῆται ὀφείλουσι νὰ διευκολύνωσι καὶ παρέχωσι πᾶσαν βοήθειαν εἰς τοὺς ἀπογραφεῖς. "Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το βον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσας ένστασεως το βον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οί άπογραφείς έχουν δικαίωμα εισόδου. "Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το 7ον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσας ένστασεως το 7ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εκθεσις προς τον Υπουργόν. "Άρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το 8ον άρθρον εγκριθῆ;

Το 8ον άρθρον εγκρίνεται άνευ ένστασεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να διατάξῃ συμπληρωματικὴν άπογραφὴν. "Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το 9ον άρθρον εγκριθῆ;

Το 9ον άρθρον εγκρίνεται άνευ ένστασεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άπαγόρευσις μετακινήσεως ζώων. "Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το 10ον άρθρον εγκριθῆ;

Το 10ον άρθρον εγκρίνεται άνευ ένστασεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ο Υπουργός δύναται να έκχωρήσῃ τὰς έξουσίας αὐτοῦ. "Άρθρον 11ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εἰς τὴν έγκρισιν τοῦ ένδεκάτου άρθρου;

Μη υπάρχουσας ένστασεως το ένδέκατον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έκουσία παρακώλυσις άπογραφέων. "Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το 12ον άρθρον εγκριθῆ;

Το 12ον άρθρον εγκρίνεται άνευ ένστασεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Βιβλία καὶ έντυπα προς χρῆσιν τῶν άπογραφέων. "Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εἰς το 13ον άρθρον;

Το 13ον άρθρον εγκρίνεται άνευ ένστασεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έξουσία τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου προς άναστολήν τῆς έφαρμογῆς τοῦ Νόμου. "Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το 14ον άρθρον εγκριθῆ;

Το 14ον άρθρον εγκρίνεται άνευ ένστασεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις καὶ Έπιφύλαξις. "Άρθρον 15ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση όπως το 15ον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσας ένστασεως το 15ον άρθρον εγκρίνεται.

Η δευτέρα άνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου έτελείωσε.

Παρακαλῶ τον έντιμον Γραμματέα όπως προβῆ εἰς τὴν τρίτην άνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρὼν Νόμος δύναται να άναφέρηται ὡς ὁ περι Άπογραφῆς Ζώων Νόμος τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οί κώδωνες).

Υπάρχει ένσταση όπως το παρὼν Νομοσχέδιον εγκριθῆ εἰς νόμον;

Μη υπάρχουσας ένστασεως το παρὼν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εἰς νόμον.

Θά ήθελα να έρωτήσω τον έντιμον Πρόεδρον τῆς Έπιτροπῆς ή ὁποία άσχολεῖται με το Νομοσχέδιον περι Υδάτων εάν ή έργασία τῆς Έπιτροπῆς έχη τελειώσει.

A. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Πλησιάζει να τερματισθῆ κ. Πρόεδρε, τὴν Δευτέραν έλπίζω να έχωμεν τὴν τελευταίαν συνεδρία τῆς Έπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έφ' ὅσον δέν εἶναι έτοιμον το Νομοσχέδιον προς συζήτησιν, εισερχόμεθα εἰς το Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Έγγράφων.

Παρακαλῶ τον έντιμον Γραμματέα όπως προβῆ εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Έγγράφων.

* Ιδὲ σελ. 371— 373, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμου Έφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 18ης Ιουνίου 1964, (Άρ. 28/64).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τὰ ἐξῆς Νομοσχέδια :

- (1) Ὁ περί Ἐλέγχου Σιτηρῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964.
- (2) Ὁ περί Καταχωρήσεως Γεννήσεων καὶ Θανάτων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964.
- (3) Ὁ Κυρωτικός τῆς περί Ἀναθεωρήσεως τῶν Τελικῶν Ἀρθρῶν Συμβάσεως τοῦ 1961, Νόμος τοῦ 1964.
- (4) Σημείωμα σχετιζόμενον μετὰ τὴν Διεθνή Διάσκεψιν Ἐργασίας, 45ῃ Σύνοδος (Ἰούνιος 1961) καὶ 46ῃ Σύνοδος (Ἰούνιος 1962).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ περί Ἐλέγχου Σιτηρῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964, εἶναι Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔχω ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν θεωρεῖται ἐπείγον, καὶ θὰ ἦθελα νὰ ἐρωτήσω τὴν Βουλὴν ἐὰν ὑπάρχῃ ἔνστασις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ κηρυχθῇ ἐπείγον.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ κηρύττεται ὡς ἐπείγον καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας ἢ ὁποία νὰ συνεργασθῇ μετὰ τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ παρακαλεῖται ὅπως ἡ συνεδρίασις γίνῃ σήμερον διὰ νὰ εἶναι ἔτοιμον τὸ Νομοσχέδιον διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν ὅτε εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀρισθῇ ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς.

Τὸ δεύτερον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον κατετέθη, εἶναι ὁ περί Καταχωρήσεως Γεννήσεων καὶ Θανάτων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964. Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ Κυρωτικός τῆς περί Ἀναθεωρήσεως τῶν Τελικῶν Ἀρθρῶν Συμβάσεως τοῦ 1961, Νόμος τοῦ 1964, προέρχεται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας.

Εἰς τὴν ἰδίαν Ἐπιτροπὴν παραπέμπεται πρὸς ἐξέτασιν καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως τὸ Σημείωμα τὸ σχετιζόμενον μετὰ τὴν Διεθνή Διάσκεψιν Ἐργασίας, 45ῃ Σύνοδος (Ἰούνιος 1961) καὶ 46ῃ Σύνοδος (Ἰούνιος 1962).

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ ὑπάρχει τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη ὑπὸ τοῦ κ. Τίτου Φάνου ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου καὶ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Παπαϊωάννου, τὸ ὁποῖον ὡς τὰ ἐντιμὰ Μέλη καλῶς γνωρίζουν θὰ συζητηθῇ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ἢ ὁποία ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου.

(2) (3) Ἰδέ σελ. 125—126. Παράρτημα Ἐκτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 18ῆς Ἰουνίου 1964.

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν, 10ῃν πρωΐνῃν, μετὰ ἡμερησίαν διάταξιν ὡς ἀκολούθως :

Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β—Ὁ περί Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμος τοῦ 1964. Δεύτερον, τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον θὰ καθορίσῃ τὸ Νομικὸν Καθεστῶς τῶν στρατευμάτων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Τρίτον, ὁ περί Ἐλέγχου Σιτηρῶν (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964.

Ὁ περί Καταχωρήσεως Γεννήσεων καὶ Θανάτων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964, καὶ

Ὁ Κυρωτικός τῆς περί Ἀναθεωρήσεως τῶν Τελικῶν Ἀρθρῶν Συμβάσεως τοῦ 1961, Νόμος τοῦ 1964.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κεφάλαιον Δ—Τὸ ἴδιον ἀκριβῶς θέμα τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὴν σημερινὴν ἡμερησίαν διάταξιν, δηλαδή :

Αἱ ἀπαράδεκτοι ἐν Κύπρῳ Βρετανικαὶ ἐνέργειαι, ἀποκορύφωμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ προχθεσινὴ σύλληψις Βρεττανοῦ ἀεροπόρου ἐν σχέσει μετὰ ὑπόθεσιν μεταφορᾶς πολεμικοῦ ὀπλοῦ καὶ στασιαστικῶν ἐγγράφων εἰς Τούρκους τρομοκράτας, καὶ συνεργίας μετὰ αὐτῶν πρὸς ἀνατροπὴν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ κ. Χρῦσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι τὴν προσθηκὴν ἐνός θέματος πρὸς συζήτησιν ὑπὸ τὸν τίτλον : «Ἀναγνώρισις τῶν διπλωμάτων τῶν πανεπιστημίων τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ ἄλλων χωρῶν».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα αὐτὸ δὲν συνδέεται μετὰ Νομοσχέδιον.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ὁχι, εἶναι διὰ τὸ Κεφάλαιον Δ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν προτίθεσθε νὰ ὑποβάλετε Νομοσχέδιον ὡς Βουλευτῆς διὰ τὸ ζήτημα αὐτό;

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ὁχι, εἶναι ἀπλῶς δι' ἔκθεσιν ἀπόψεων καὶ εἰσηγήσεων ἐν σχέσει μετὰ αὐτὸ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἠγέρθη ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ καὶ τὸ ὁποῖον ἐπιρεάζει ἀμέσως ἓνα ἀριθμὸν προσώπων, οἱ ὁποῖοι ἤδη εἶναι ἀπόφοιτοι πανεπιστημίων τῶν χωρῶν αὐτῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον θὰ ἐπρωτιμούσατε νὰ παραπεμφθῇ εἰς κάποια Ἐπιτροπὴ τὸ θέμα

αυτό προς υποβολήν εκθέσεως, διότι πρόκειται περί εύρυτάτου θέματος, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο εἰς καλυτέραν θέσιν νὰ συζητήσῃ ἡ Βουλὴ ἐν ὁλομελείᾳ ἐάν προηγουμένως ὑπεβάλλετο μίᾳ ἑκθεοῖς πρὸς αὐτὴν ὑπὸ κάποιας Ἐπιτροπῆς.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ναί, ἀσφαλῶς, κ. Πρόεδρε, θὰ ἦτο ἐπιθυμητὴ μίᾳ τέτοια περίπτωσις ἀλλὰ πιστεύω ὅτι καὶ δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν θὰ πρέπει νὰ τεθῇ θέμα διὰ νὰ ἀποφασισθῇ ἡ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς Ἐπιτροπὴν. Διερωτῶμαι ἐάν μποροῦμεν νὰ τὸ κάμωμεν χωρὶς νὰ τεθῇ θέμα δι' ἀπόφασιν παραπομπῆς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα ὅπως τὸ θέτετε εἶναι νὰ ἐξετασθῇ κατὰ πόσον τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παραπεμφθῇ εἰς Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς πρὸς ἐξέτασιν.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ναί, μπορεῖ νὰ τεθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ θέμα ὅπως τὸ διετύπωσα ἐγγραφῇ πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς;

Ὁ κ. Τουμαζῆς.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Δὲν τίθεται ζήτημα ἐνστάσεως, ἀλλὰ δὲν ἀντελήφθη ὀρθῶς τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θὰ συζητηθῇ. Διότι ἐάν ὅπως τὸ ἀντελήφθη εἶναι ἔτσι, δηλαδή ὅτι θὰ συζητήσῃ ἡ Βουλὴ τὸ ζήτημα τῶν διπλωμάτων ἀπὸ ἑνα κράτος, διερωτῶμαι ἐάν εἶ-

ναι ὀρθὸν νὰ μὴν ἐπεκταθῇ γενικώτερα, διότι πιθανὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα κράτη διὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχει τὸ ἴδιον ζήτημα ἢ καὶ ἀντιθέτως. Πῶς θὰ ἐντοπίσῃ τὴν συζήτησιν ἡ Βουλὴ δι' ἑνα εἰδικῶς κράτος;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐζήτησα, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἀναφέρεται εἰδικῶς εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ἐπειδὴ ὑπάρχει εἰδικὴ περίπτωσις, ἀλλ' ἐάν ἐπρόσεξεν ὁ ἔντιμος κ. συνάδελφος εἶπα καὶ διαφόρων χωρῶν διὰ νὰ ἐπεκταθῇ ὡς γεγονός, διότι πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ὁ κ. Δημητριάδης ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Νὰ συζητηθῇ κατὰ πόσον δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παραπεμφθῇ εἰς εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς τὸ ζήτημα τῆς δυνατότητος ἀναγνώρισεως διὰ σκοποῦς ἐξασκήσεως ἐπαγγελματιῶν τοῦ διπλώματος τοῦ ἐκδιδομένου ὑπὸ πανεπιστημίων τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ ἄλλων χωρῶν.

Ἐπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ θέμα αὐτὸ ἐγγραφῇ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ θέμα αὐτὸ ἐγγράφεται διὰ τὴν προσεχῆ....., ἐάν ὁ κ. Χρύσης Δημητριάδης θέλῃ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν ἐγγράφεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν.

Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐργασίας ἢ παρούσα συνεδρίασις τερματίζεται.

(Ὁρα λήξεως 10.50 π.μ.).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1964

("Ωρα έναρξεως 10.37 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλούνται οί κύριοι Γραμματείς νά μέ πληροφορήσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

Τò πρώτον θέμα επί της ήμερησίας διατάξεως εις τò Κεφάλαιον Α είναι έρωτήσεις-άπαντήσεις.

Παρακαλούνται οί κύριοι Γραμματείς νά μέ πληροφορήσουν εάν υπάρχουν έρωτήσεις και άπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν υπάρχουν έντιμε κ. Πρόεδρε έρωτήσεις σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είσερχόμεθα εις τò Κεφάλαιον Β-Νομοθετική Έργασία.

Τò πρώτον θέμα «Ο περί Ύδατοπρομηθείας (Είδικά Μέτρα) Νόμος του 1964» δέν θά συζητηθῆ σήμερα διότι δέν έχει κυκλοφορήσει ή έκθεσις της Έπιτροπής.

Τò δεύτερον θέμα «Ο περί της Συμφωνίας της Αφορώσης εις τò Νομικόν Καθεστώς της έν Κύπρω Δυνάμεως τών Ήνωμένων Έθνών (Κυρωτικός) Νόμος του 1964» θά συζητηθῆ. Η έκθεσις της Έπιτροπής έχει κυκλοφορήσει. Παρακαλώ τόν Πρόεδρον της άρμοδίας Έπιτροπής, δηλ. της Έπιτροπής Έξωτερικών, όπως άναγνώση τήν έκθεσιν της Έπιτροπής εις τήν Βουλήν.

Γ. ΣΑΝΤΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΑΦΟΡΩΣΗΣ ΕΙΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΕΝ ΚΥΠΡΩ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964»

Έπιτροπή Έξωτερικών :

Γεώργιος Σάντης

Αντώνιος Αναστασιάδης

Αιμίλιος Φράγκος

Έζεκίας Παπαϊωάννου

Σταύρος Ποσκώτης

Πανίκος Σιθιτανίδης.

Έπιτροπή Νομικών :

Αντώνιος Αναστασιάδης

Τίτος Φάνος

Πανίκος Σιθιτανίδης

Γεώργιος Ίωαννίδης

Γεώργιος Σάντης

Χρύσης Δημητριάδης.

Αί δύο ως άνω Έπιτροπαι εξέτασαν τò παρόν Νομοσχέδιον εις δύο αὐτῶν συνεδριάσεις και έκθέτουν τά ακόλουθα :

(α) Τò Ύπουργικόν Συμβούλιον δι' άποφάσεως της 19ης Μαρτίου άπεφάσισεν όπως—

(i) έξουσιοδοτήση τόν Ύπουργόν Έξωτερικών της Δημοκρατίας νά διαπραγματευθῆ και υπογράψῃ έκ μέρος της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας Συμφωνίαν μεταξύ του Όργανισμου Ήνωμένων Έθνών και της Κυπριακής Κυβερνήσεως άφορώσαν εις τò νομικόν καθεστώς της έν Κύπρω Ειρηνευτικής Δυνάμεως του Όργανισμου τών Ήνωμένων Έθνών, και όπως

(ii) έξουσιοδοτήση τόν Ύπουργόν Έξωτερικών νά προθῆ μετά τήν υπογραφήν της Συμφωνίας εις τήν λήψιν παντός μέτρου και συμπλήρωσιν πάσης διατυπώσεως ήτις δυνατόν νά είναι αναγκαία αναφορικώς πρòς τήν συμφωνίαν.

(β) Συμφώνως τών ως άνω άποφάσεων ο Ύπουργός Έξωτερικών δι' έπιστολής του ήμερομηνίας 31ης Μαρτίου 1964, άπευθυνθείσης πρòς τόν Γενικόν Γραμματέα του Όργανισμου Ήνωμένων Έθνών Ού Θάντ άνεκoinωσε πρòς τόν τελευταίον ότι ή Κυβέρνησις της Δημοκρατίας άπεδέχετο τούς όρους της έπιστολής του Ού Θάντ υπό ήμερομηνίαν 31ην Μαρτίου 1964, ή όποία περιέχει λεπτομερώς και καθορίζει τούς όρους της Συμφωνίας αναφορικώς πρòς τò νομικόν καθεστώς της έν Κύπρω Δυνάμεως τών Ήνωμένων Έθνών.

Αί ως άνω αναφερόμεναι έπιστολαι ένεσωματώθησαν εις τò υπό εξέτασιν Νομοσχέδιον.

(γ) Σκοπός του παρόντος Νομοσχεδίου είναι ή κύρωσις υπό της Βουλής της ως άνω Συμφωνίας έν όψει τών διατάξεων του έδαφίου 2 του άρθρου 169 του Συντάγματος δυνάμει του όποιου ή διαπραγματεύσις πάσης συμφωνίας ως ή παρούσα γίνεται κατόπιν άποφάσεως του Ύπουργικου Συμβουλίου, δέν τίθεται όμως έν ισχύϊ και δέν δεσμεύει τήν Δημοκρατίαν ειμή μόνον έφ' όσον κυρωθῆ δια νόμου ψηφίζόμενου υπό της Βουλής τών Αντιπροσώπων.

(δ) Η ίδρυσις της έν Κύπρω Δυνάμεως του Όργανισμου Ήνωμένων Έθνών έγινε συμφώνως του ύπ' αριθμόν S/5575 ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας δια τήν Κύπρον.

(ε) Αί δύο 'Επιτροπαί ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν τὸ ὡς ἄνω ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου 'Ασφαλείας διὰ τοῦ ὁποίου μεταξύ ἄλλων—

- (1) ἀναγνωρίζεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Κύπρου ἔχει τὴν εὐθύνην διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως, καὶ
- (2) καλοῦνται πάντα τὰ Μέλη Κράτη ὅπως ἐν συμμορφώσει πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις των βάσει τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἀπέχουν πάσης ἐνεργείας ἢ ἀπειλῆς ἐνεργείας ἣτις ἐνδέχεται νὰ ἐπιδεινώσῃ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν Κυρίαρχον Δημοκρατίαν τῆς Κύπρου ἢ νὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν διεθνή εἰρήνην,

κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν νομοσχέδιον θὰ ἔπρεπε νὰ κυρωθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

(στ) Προβαίνουσαι αἱ 'Επιτροπαί εἰς τὴν σύστασιν ταύτην πιστεύουν ὅτι συμβάλλουν εἰς τὴν προώθησιν τῶν ὑψηλῶν ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι διέπουν τὸν Χάρτην τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν μεταξύ τῶν ὁποίων πρωτεύουσαν θέσιν κατέχουν αἱ ἀρχαί τῆς κυριαρχοῦ ἰσότητος ὄλων τῶν μελῶν τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος καὶ κυριαρχίας παντὸς κράτους.

(ζ) Αἱ 'Επιτροπαί ὡσαύτως ἔχουσαι πλήρη συνείδησιν ὅτι ὁ θεσμὸς τῆς ἀποστολῆς στρατευμάτων τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἀποτελεῖ θεσμὸν εὐρισκόμενον εἰσέτι ἐν τῇ ἐξελίξει του ὅστις δέον νὰ ἐπιτύχῃ ἐπὶ τῷ σκοπῷ προώθησεως τῶν ἀναφερθεισῶν ὑψηλῶν ἀρχῶν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, ἐκφράζουσιν τὴν εὐχὴν ὅτι θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια ἐκ μέρους πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τρόπον ὥστε τὸ κύρος τοῦ θεσμοῦ τούτου καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ κύρος τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν νὰ διατηρηθῇ ἀμείωτον.

(η) Αἱ 'Επιτροπαί κηδόμεναι τοῦ κύρους τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν καὶ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ ἀναφέρουν τὰ ἄνωτέρω ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν περιπτώσεις καθ' ἃς μέλη τινὰ ἐνὸς τμήματος τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως προέβησαν εἰς ἐνεργείας μὴ συναδούσας πρὸς τὰς ὡς ἄνω ἀρχὰς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν καὶ πρὸς τὸ γράμμα καὶ πνεῦμα τοῦ περὶ Κύπρου ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου 'Ασφαλείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

'Ο κ. Παπαϊωάννου, ὁ κ. Τζιρκώτης καὶ ὁ κ. Σάντης.

'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

"Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

"Ὅλοι μας ξέρομε πῶς ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀποδέκτηκε τὴν προσωρινὴν παρουσίαν Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ενωμένων 'Εθνῶν, ὄχι γιατί ὁ ἴδιος δὲν διαθέτει τὰς ἀπαιτούμενες δυνάμεις γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως, ἀλλὰ σὰν ἐνδειχῆ καλῆς θέλησος ἐναντι τῆς Τουρκο-Κυπριακῆς μειονότητος. Εἶναι φανερόν ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιον πού συζητοῦμεν καὶ πού σὲ λίγο θὰ γίνῃ νόμος, ὅτι ἡ Διεθνὴς Εἰρηνευτικὴ Δύναμις ἀπολαμβάνει πολλῶν δικαιωμάτων καὶ ἐξουσιῶν στὸν τόπον μας. Δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατάχρησις αὐτῶν τῶν ἐξουσιῶν. Τονίζουμε ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατάχρησις αὐτῶν τῶν ἐξουσιῶν γιατί ὅπως ὅλοι μας ξέρομε οἱ Βρεττανοὶ τῆς Διεθνούς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως ἔχουν πολλὰς φορές καταχρασθῆ τὴν ιδιότητά τους ὡς μέλη τῆς Διεθνούς Δυνάμεως ὄχι γιὰ νὰ συμβάλουν στὴν ἀποκατάστασιν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ στὴν ἐπαναφορὰ τοῦ τόπου στὴν ὁμαλότητα, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐνθαρρύνουν καὶ νὰ ἐνισχύσουν τὸ ἐγκληματικὸ ὄργιο τῶν στασιαστῶν.

'Υπάρχουν πλεῖστα ὄσα παραδείγματα πού καταδεικνύουν καὶ καταμαρτυροῦν τὴν ἐνοχὴ τῶν Βρεττανῶν σχετικὰ μ' αὐτὰ καὶ ἐκκρεμεῖ εἰδικὸν θέμα γιὰ συζήτηση ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Πολὺ σωστά ἡ ἔκθεσις τῶν 'Επιτροπῶν θίγει τὸ ζήτημα στάσης μελῶν τοῦ τμήματος τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως. 'Ἡ στάσις αὕτη εἶναι τόσοσ προκλητικὴ καὶ τόσοσ καλὰ ὀργανωμένη, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Βρεττανούς, ὥστε πιστεύω ὅτι θὰ παραλείπαμε στοιχειώδη καθήκοντα μας ἀπέναντι στὸν Κυπριακὸ λαὸ καὶ τὴν ὑπόθεσις του ἐν μ' αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν καὶ ἀπὸ τὸ ἐπίσημο θῆμα τῆς Βουλῆς δὲν ἀπαιτούσαμε τὴν ἀπομάκρυνση τῶν Βρεττανῶν ἀπὸ τὴν Διεθνή Εἰρηνευτικὴ Δύναμι, τὴν ἀπομάκρυνσὴ τους ἀπὸ τὴν Κύπρον. Πρέπει νὰ ἀπομακρυνθοῦν οἱ Βρεττανοὶ γιατί εἶναι οἱ ἐμπνευστὲς καὶ οἱ ὀργανωτὲς τῆς ἱμπεριαλιστικῆς συνωμοσίας κατὰ τῆς Κύπρου. Αὐτοὶ συνέλαβαν τὸ καταχθόνιο ἐγκληματικὸ σχέδιον τῶν στασιαστῶν πού εἶναι ὁ προπομπὸς τῆς Νατοϊκῆς καὶ Τουρκικῆς κατοχῆς καὶ τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Κύπρου. Αὐτοὶ ὄπλισαν καὶ αὐτοὶ ἐφοδιάζουν καὶ συντηροῦν τοὺς τρομοκράτες στασιαστὰς χρησιμοποιοῦντες τὴν σημαίαν καὶ τὸ ἔμβλημα τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ενωμένων 'Εθνῶν γιὰ νὰ συγκαλύπτωνται. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ὁμαλότητις τὴν στιγμή πού οἱ Βρεττανοὶ φέροντες τὸ μπερὲ τοῦ Διεθνούς 'Οργανισμοῦ κάμνουν τὸ πᾶν γιὰ νὰ ἐνισχύσουν ἐκείνους πού ὀργανώνουν τὸν διαμελισμὸν καὶ τὴν αἱματοχυσίαν. 'Ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ ἀνανεωθῇ γιὰ ἄλλους τρεῖς μῆνες ἡ παραμονὴ τῆς Διεθνούς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως στὸν τόπον, ἀπαιτοῦμεν νὰ μὴ μετέχῃ σ' αὐτὴ τὴν Δύναμι οὔτε ἓνας Βρεττανὸς στρατιώτης. Θάναί πρὸς τὸ συμφέρον τῆς εἰρήνευσης τῆς Κύπρου καὶ πιστεύομε καὶ πρὸς τὸ συμφέρον

του Διεθνούς Ὁργανισμοῦ ἂν ἀπομακρυνθοῦν ἀμέσως ὅλοι οἱ Βρεττανοὶ στρατιῶτες ἀπὸ τὴν Κύπρον. Ἀπὸ τὴν στιγμήν πού θά σταματήσῃ κάθε ξένη ἱμπεριαλιστικὴ ἐπέμβαση στὰ ἑσωτερικὰ τῆς Κύπρου θά δοῦμεν νὰ ἀποκαθίσταται καὶ ἡ ὁμαλότητα σ' αὐτὸν τὸν τόπον.

Ἐνα ἄλλο σημεῖο πού θάθελα νὰ θίξω μ' αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν εἶναι τοῦτο. Ὑποστηρίζεται ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοαμερικάνικους κύκλους καὶ τοὺς δορυφόρους τῶν στὴν Ἀγκυρὰ ἢ παραχώρηση πολλῶν νέων ἐξουσιῶν στὴν Διεθνή Εἰρηνευτικὴ Δύναμη. Αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ παραγκωνισθῇ οὐσιαστικὰ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση πού ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας ὅτι ἔχει τὴν εὐθύνην καὶ γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξης καὶ νὰ προωθηθοῦν ἀνομολόγητα ἱμπεριαλιστικὰ σχέδια. Ἀπὸ τὴ στιγμή πού θά ὑποκατασταθῇ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση καὶ τὴν θέση τῆς θά ἀναλάβῃ οὐσιαστικὰ ἡ Διεθνὴς Εἰρηνευτικὴ Δύναμη τότε νάμαστε θεβαῖοι πὼς οἱ Ἀγγλοαμερικανοὶ θά κατορθώσουν νὰ προωθήσουν ἐκείνες τὲς λύσεις πού θά συμφέρουν σὲ ὅποιονδήποτε ἄλλον ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἀμεσα ἐνδιαφερόμενον Κυπριακὸν λαόν. Δὲν πρέπει νὰ παραχωρηθοῦν ὅποιεσδήποτε νέες ἐξουσίες στὴν Διεθνή Εἰρηνευτικὴ Δύναμη. Ἄν αὐτὴ θέλῃ νὰ συμβάλῃ στὴν ἀποκατάσταση τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξης δὲν ἔχει παρὰ νὰ συνδράμῃ τὸ ἔργο τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης ὅπως τονίζεται ἄλλωστε καὶ στὸ σχετικὸ Ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας.

Καταλήγοντες καλοῦμε τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἐνωμένων Ἐθνῶν νὰ λάβῃ ἀμέσως μέτρα γιὰ τὴν ἀπομάκρυνση τῶν Βρεττανῶν ἀπὸ τὴν Διεθνή Εἰρηνευτικὴ Δύναμη. Ἡ συμμετοχὴ τους σ' αὐτὴ τὴ Δύναμη εἶναι ὀλίγελα ἀσυμβίβαστη μετὰ τὴν διακηρυχθεῖσαν ἀποστολὴ τοῦ Διεθνούς Ὁργανισμοῦ καὶ τῆς δυνάμεις του πού ἔχει ἀποσταλῆ στὴν Κύπρον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Σκοπὸς τοῦ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχεδίου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς Συμφωνίας, ἡ ὁποία καθορίζει τὸ νομικὸν καθεστῶς τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως ἐν Κύπρῳ, καὶ ἡ ὁποία Συμφωνία ἐπετεύχθη τὴν 31ην παρελθόντος Μαρτίου ἀπὸ τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῶν Ἐνωμένων Ἐθνῶν Οὐ Θάντ καὶ ἀπὸ τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, κ. Σπύρον Κυπριανοῦ.

Ἐν συντομίᾳ τὸ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχεδίου δίδει εἰς τοὺς ἀνδρας τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως κάθε ἐλευθερίαν εἰς τὰς κινή-

σεις των, ἀσυλίαν, ἀπαλλαγὴν ἀπὸ φορολογιακοὺς καὶ τελωνειακοὺς δασμοὺς καὶ ἐν γένει πᾶσαν διευκόλυνσιν τὴν ὁποίαν ἔκριναν ὅτι ἦτο ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τὰ ὁποία τοὺς ἀνετέθησαν. Ποῖα ὅμως, ἔντιμοι συνάδελφοι, εἶναι αὐτὰ τὰ καθήκοντα; Εἶμαι θεβαῖος ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν παρευρισκομένων εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίαν θά μπορέσῃ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς αὐτὸ τὸ ἐρώτημα. Λυποῦμαι δὲ νὰ παρατηρήσω ὅτι παρ' ὄλον ὅτι τὸ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχεδίου ἐμελετήθη ἀπὸ δύο Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς, τὰς Ἐπιτροπὰς τῶν Νομικῶν καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐν τούτοις ὡς ἀντιλαμβάνομαι ἀπὸ τὴν κοινὴν ἔκθεσιν, ἡ ὁποία ἀνεγνώσθη πρὸ ὀλίγου, οὐδεὶς ἤγειρε τὸ θέμα τοῦτο ἢ ἐζήτησε νὰ μάθῃ ποῖα ἀκριβῶς εἶναι αὐτὰ τὰ καθήκοντα καὶ ἐὰν ὑπάρχουν νὰ ἐνημερώσουν τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ ὥστε καὶ αὐτοὶ μετὰ τὴν σειράν των νὰ ἐνημερώσουν τὸν Ἑλληνικὸν Κυπριακὸν λαόν. Διατί, ἔντιμοι συνάδελφοι, αὐτὴ ἡ μυστικότης; Μήπως εἰς τὴν Συμφωνίαν ἢ ὁποία καθορίζει τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Εἰρηνευτικῆς αὐτῆς Δυνάμεως, ἐὰν ὑπάρχῃ θεβαῖως, ὑπάρχει κάτι τὸ ὁποῖον ὁ Ἑλληνικὸς Κυπριακὸς λαὸς δὲν θά ἐνέκρινεν; Ἡ μήπως δὲν ὑπάρχει καμμία συμφωνία ἢ ὁποία νὰ καθορίσῃ ἐπακριβῶς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Εἰρηνευτικῆς αὐτῆς Δυνάμεως;

Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι εἰς τὸ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχεδίου θά ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ Παράρτημα εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐμφαίνωνται καὶ νὰ καθορίζωνται ἐπακριβῶς αἱ ὑποχρεώσεις τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως διὰ τὴν ἐνημερωθῆ ὁ λαός. Ἄντ' αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον ἢ τελευταία παράγραφος τοῦ τελευταίου ἀρθροῦ, τοῦ 45, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Ἐν κατακλειδί ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιβεβαιώσω ὅτι αἱ δραστηριότητες τῆς Δυνάμεως θά καθοδηγῶνται καλῆ τῆ πίστει ὑπὸ τῆς ἀνατεθειμένης αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας ἀποστολῆς. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ ἡ Δύναμη, ὡς αὕτη καθιέρωσθαι ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως καὶ ἐνεργοῦσα θάσει τῶν ὁδηγῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν στρατιωτικὴν διεύθυνσιν τοῦ Διοικητοῦ, θά καταβάλλῃ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν ὅπως ἐν τῷ συμφέροντι τῆς διατηρήσεως τῆς διεθνούς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας, παρεμποδίσῃ ἐπανάληψιν τῶν μαχῶν καὶ ἐφ' ὅσον παρίσταται ἀνάγκη συνεισφέρειν εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ εἰς τὴν ἐπάνοδον τῆς ὁμαλοῦς καταστάσεως».

Θά ἤθελα, ἔντιμοι συνάδελφοι, νὰ προσέξετε τὰς δύο τελευταίας γραμμάς «ἐφ' ὅσον παρίσταται ἀνάγκη συνεισφέρειν εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ εἰς τὴν ἐπάνοδον τῆς ὁμαλοῦς καταστάσεως».

Καὶ τώρα, ἔντιμοι συνάδελφοι, θά ἤθελα νὰ σὰς ἐρωτήσω ἐὰν πραγματικῶς πιστεύετε ὅτι τὸ καθῆκον αὐτὸ ἐξεπληρώθη ἀπὸ τὴν Εἰρη-

νευτικήν Δύναμιν ἢ ὁποῖα εὐρίσκεται εἰς τὴν Κύπρον. Ἐχει ἡ Δύναμις αὐτὴ βοηθήσει τὴν νόμιμον Κυβέρνησιν νὰ πατάξῃ τοὺς στασιαστὰς καὶ τοὺς λησσοσυμμορίτας; Ἐχει ἡ Δύναμις αὐτὴ κατὰ τὴν τρίμηνον παραμονὴν τῆς ἐν Κύπρῳ ὑποχρέωσιν τὴν ΤΟΥΡΔΥΚ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στρατόπεδόν τῆς καὶ νὰ ἀνοίξῃ τὴν ὁδὸν Λευκωσίας—Κυρήνειας; Ἐχει ἡ Δύναμις αὐτὴ βοηθήσει τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὰς ἐστίας τῶν στασιαστῶν, νὰ συλλάβῃ τοὺς λησσοσυμμορίτας ἀρχηγούς τῆς Τ.Μ.Τ. καὶ νὰ τοὺς προσαγάγῃ εἰς δίκην; Ἐχει ἔντιμοι συνάδελφοι, ἔστω καὶ διὰ μίαν μόνον φορὰν βοηθήσει τὴν Κυβέρνησιν;

Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀρνητικὴ. Ἄντ' αὐτοῦ ἡ ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις θέτει εἰς ἴσην μοῖραν τὴν νόμιμον Κυβέρνησιν μὲ τοὺς στασιαστὰς, μεταφέρει στασιαστὰς ἐντὸς τῶν νοσοκομειακῶν καὶ τεθωρακισμένων αὐτοκινήτων τῆς, μέλη τῆς Δυνάμεως τῆς μεταφέρουν καὶ παραδίδουν ὄπλισμὸν εἰς τοὺς λησσοσυμμορίτας, ὑβρίζουν τὸν Ἑλληνικὸν Κυπριακὸν λαὸν καὶ βοηθοῦν μὲ πᾶν μέσον ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὠφείλαν νὰ πατάξουν.

Λυποῦμαι, ἔντιμοι συνάδελφοι, διότι ἡ συνείδησίς μου παρ' ὄλον ὅτι εἶμαι συμπολίτευσις μου ὑπαγορεύει νὰ καταψηφίσω τὸ παρὸν Νομοσχέδιον. Ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἰς τὸν ὁποῖον καὶ μόνον ἔχω νὰ δώσω λόγον τῶν πράξεών μου, ἔχω καθήκον καὶ ὑποχρέωσιν νὰ μεριμνήσω διὰ τὰ συμφέροντά του, διὰ τῆς φωνῆς μου ἐντὸς αὐτῆς τῆς αἰθούσης, καὶ διὰ τῆς ἐν γένει στάσεώς μου ἔχω ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσω τὰ ἴδικά του αἰσθήματα καὶ τὴν ἰδικὴν του ἀγανάκτησιν ἀπέναντι μίας καταστάσεως ἀπαραδέκτου. Ἐντιμε κ. Πρόεδρε καὶ ἔντιμοι συνάδελφοι. Ἐπειδὴ τὸ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχέδιον παρέχει εἰς τὴν Εἰρηνευτικὴν Δύναμιν μόνον δικαιώματα χωρὶς νὰ καθορίξῃ σαφῶς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς, καὶ ἐπειδὴ τὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἀνέμενον ἀπὸ αὐτὴν ὁ Ἑλληνικὸς Κυπριακὸς λαός, εἶναι ἄκρως ἀντίθετα μὲ τὴν ἐν γένει πολιτείαν τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν τρίμηνον διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θὰ καταψηφίσω τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γεώργιος Σάντης.

Γ. ΣΑΝΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ Βουλὴ καλεῖται σήμερον νὰ κυρώσῃ τὴν Συμφωνίαν σχετικῶς μὲ τὸ νομικὸν καθεστῶς τῆς Διεθνούς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως. Τὸ ἱστορικὸν τῆς Συμφωνίας καὶ ὠρισμένα ἀναγκαῖα παρατηρήσεις ἐκτίθενται εἰς τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν τῶν Ἐπιτροπῶν. Θὰ ἤθελα σχετικῶς νὰ προσθέσω ὅτι οἱ ὅροι τῆς Συμφωνίας, ὡς πρὸς τὸ καθαρὸν νομικὸν μέρος τοῦ νομικοῦ καθεστώτος τῆς Διεθνούς Δυνάμεως, εἶναι παρόμοιοι ἄλλων ἀναλόγων συμφωνιῶν συνο-

μολογηθεισῶν εἰς ἄλλας χώρας ὅπου ἀπεστάλησαν Εἰρηνευτικαὶ Δυνάμεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Γίνονται δὲ ἐπὶ τῆς θάσει τοῦ ἀρθροῦ 104 καὶ 105 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς Συνθήκης ἐπὶ τῶν προνομίων καὶ ἀσυλιῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἄλλων ad hoc διευθετήσεων. Οἱ ὅροι τῆς Συμφωνίας εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεφέρθη ἐπίσης ὁ κ. Τζιρκώτης ἐκτίθενται ἀρκετὰ λεπτομερῶς εἰς τὸ Παράρτημα, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς δύο ἐπιστολάς ἐκ τῶν ὁποίων τὴν μίαν ἀπέστειλεν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν Οὐ Θάιντ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν τῆς Κύπρου ὁ ὁποῖος καὶ τὴν ἀπεδέχθη. Μεταξὺ ἄλλων εἰς τὸ ἀρθρον 5 τῆς ἐπιστολῆς, σελίς 4, ὡς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Δυνάμεως ἀναφέρεται ὅτι «τὰ μέλη τῆς Δυνάμεως δεόν ὅπως σέβωνται τοὺς νόμους καὶ Κανονισμοὺς τῆς Κύπρου καὶ ὅπως ἀπέχωνται πάσης ἐνεργείας ἀντικειμένης πρὸς τὸ πνεῦμα ὑφ' οὗ διέπονται αἱ ἐν τῇ παρουσίᾳ διευθετήσεις».

Εἶναι καθαρὸν ὅτι τὰ μέλη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὀφείλουν νὰ σέβωνται τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς τῆς Κύπρου καὶ εἶναι ἐπίσης γεγονὸς ὅτι ἡ ὅλη Συμφωνία γίνεται ἐπὶ τῆς θάσει τοῦ ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὸ Προοίμιον τοῦ Νομοσχεδίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρονται, γενικῶς βεβαίως, τὰ καθήκοντα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῆς Διεθνούς Δυνάμεως. Εἶναι ὅμως γεγονὸς ὅτι ὑπάρχουν ἀσάφειαι, αἱ ὁποῖαι ἐλπίζω νὰ διευκρινισθοῦν εἰς τὰς προσεχεῖς συζητήσεις αἱ ὁποῖαι θὰ διεξαχθοῦν σχετικῶς μὲ τὸ θέμα τοῦτο ὑπὸ τοῦ ὑπευθύνως χειριζομένου τὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα τῆς Κύπρου εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη. Δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐπεκταθῶ ἐπὶ τοῦ γενικοῦ θέματος τῆς θέσεως τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως ἐν Κύπρῳ ἐφ' ὅσον τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἐκθέσεων καὶ νέων διαπραγματεύσεων καὶ συζητήσεων εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη ἐντὸς τῶν ἡμερῶν. Εἰς τὸ παρὸν στάδιον θὰ ἤθελα νὰ τονίσω σχετικῶς τὰ ἐξῆς μὲ τὸ ὅλον θέμα :

Ὅτι ἡ κύρωσις τῆς Συμφωνίας γίνεται δεδομένου ὅτι ἀναγνωρίζεται τὸ δικαίωμα καὶ ἡ εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως πρὸς διατήρησιν καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως ἐν τῇ νήσῳ. Ὅτι ἡ κύρωσις αὐτὴ γίνεται ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ὅτι τὸ τοιοῦτον δικαίωμα καὶ ἡ εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως περιλαμβάνει τὸ δικαίωμα παρεμποδίσεως ἢ διαλύσεως παρανόμων de facto καταστάσεων δημιουργουμένων ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς ἡγεσίας, αἱ ὁποῖαι ἀντιτίθενται εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐνιαίου κράτους καὶ διὰ τῆς υπάρξεως τῶν ὁποίων ἐννομος τάξις καὶ συνθήκαι ὁμαλότητος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπικρατήσουν ἐν τῇ νήσῳ. Τοῦτο πρέπει νὰ διευκρινισθῇ. Ὅτι ἀποτελεῖ ἀπαραδέκτον κατάστασιν μέλη ἐνὸς τμήματος τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως νὰ υποθάλουν καὶ νὰ υποβοηθοῦν τὴν τουρκικὴν ἀνταρσίαν. Ἡ βοήθεια αὕτη λαμβάνει διαφόρους μορφὰς καὶ ὑπάρχουν σχετικῶς πλεῖστα περι-

πτώσεις τὰς ὁποίας παρακολουθοῦμεν ἀγρύπνως. Αἱ ἐνέργειαι αὗται τείνουν νὰ τορπιλλίσουν τὸ ὄλον ἔργον ὀλοκλήρου τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως καὶ κατ' ἐπέκτασιν ὑποσκάπτουν γενικῶς τὸ κύρος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Τοῦτο πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον διαπραγματεύσεων ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἡμερῶν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας. Τὸ ἔργον τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἶναι δύσκολον. Εἰς αὐτὸ θὰ ἔχουν τὴν συμπάρτασιν ὄλων μας. Ἡ Κύπρος, χώρα μὲ ὕψηλὴν στάθμην πολιτισμοῦ καὶ εἰς τὸ μεταίχιμον τριῶν ἡπείρων, δύναται νὰ ἀποτελέσῃ κέντρον ἔλξεως καὶ ἐπιρροῆς πρὸς στήριξιν τῆς πίστεως διὰ τὸν πρακτικὸν ρόλον ποὺ δύναται νὰ διαδραματίσῃ ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἀντιθέτως μία ἀποτυχία τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως θὰ δυσχεράνη τὴν εὐρύτεραν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας ἀνελλίξεως τοῦ Διεθνοῦς Ὄργανισμοῦ θὰ ἀποτελέσῃ σοβαρώτατον πλήγμα εἰς τὸ γόητρον καὶ ἰσχὺν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ κίνδυνον διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς εἰρήνης τῆς Κύπρου καὶ πέραν αὐτῆς. Θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι ὀρισμένα ἀσάφεια αἱ ὁποῖα δυνάτον νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν συνομολογηθεῖσαν Συμφωνίαν δὲν εἶναι λόγος νὰ καταψηφίσωμεν ὀλοκλήρου τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο. Ὡς εἶπα προηγουμένως ὑπάρχουν ὄροι εἰς τὴν Συμφωνίαν θάσει τῶν ὁποίων ὑποχρεοῦνται τὰ μέλη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν νὰ σέβωνται τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανονισμοὺς τῆς Κύπρου. Ὑπάρχει μηχανισμὸς διὰ τοῦ ὁποίου αἱ διαφοραὶ πρέπει νὰ ἐπιλύωνται. Ἀναμφιβόλως θὰ ὑπάρξουν πολλὰ δυσκολία εἰς τὸ ὄλον ἔργον καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῆς Συνθήκης, ἀλλὰ νομίζω κατὰ τὴν γνώμην μου ὅτι περισσότερα δυσκολία θὰ προκύψουν εἰς τὸν λαὸν τοῦτον ἔάν καταψηφίσωμεν τὸ Νομοσχέδιον. Οὐδεμία λύσις ὑπὸ τὰς συνθήκας τῆς Κύπρου εἶναι ἰδεώδης. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ κάμωμεν εἶναι νὰ κρίνωμεν ποῖα ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας εἶναι ἢ καλυτέρα λύσις διὰ τὴν Κύπρον.

Ὑπὸ αὐτὸ τὸ πνεῦμα καθοδηγούμενοι νομίζω ὅτι πρέπει νὰ κυρώσωμεν τὴν Συμφωνίαν, συγχρόνως ζητοῦντες νὰ γίνουν καλύτεραι διευκρινήσεις σχετικῶς μὲ τοὺς ὄρους ἐντολῆς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν γίνονται ἤδη ἐνέργειαι, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπάρχει ὁ μηχανισμὸς διὰ τοῦ ὁποίου μέρος τοῦλάχιστον τῶν δυσκολιῶν θὰ ὑπερπηδηθοῦν.

Εἰς ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου ὅπου ὑπάρχουν ἀποστολαὶ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἶναι γεγονός ὅτι πολλὰ δυσκολία προέκυψαν, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀρνηθῶμεν μίαν οὐσιαστικὴν προώθησιν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν προβλημάτων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς τὰ κράτη αὐτά.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Τίτος Φάνος καὶ ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Σώματος Νομοσχέδιον ἀποτελεῖ ἀναγκαῖον νομοθέτημα, διότι ἀφ' ἐνός μὲν δίδει τὴν ἀπαραίτητον νομικὴν ὑπόστασιν εἰς τὴν Διεθνή Δύναμιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου καθιστᾷ αὐτὴν ἱκανὴν νὰ διαδραματίσῃ τὸν ρόλον τῆς ἐν Κύπρῳ.

Ὡμίλησα καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ρόλου τῆς Διεθνοῦς Δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐν Κύπρῳ ὅταν συνεζητεῖτο ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ Νομοσχέδιον τῆς εἰδικῆς πιστώσεως ἐν σχέσει μὲ τὴν οικονομικὴν ἐνίσχυσιν τῆς Διεθνοῦς Δυνάμεως ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως. Καὶ εἶπα καὶ τότε καὶ ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον ὅτι ἀποτελεῖ καθήκον τῆς Διεθνοῦς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθήκον τῆς εὐδόκως καὶ εὐσυνειδήτως καὶ πάντοτε συμφώνως πρὸς τὸ ὁμοφώνως ἐγκριθέν Ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ Ψηφίσματος ἐκεῖνου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλη παρὰ ἡ ἐξῆς: "Ὅτι ἔργον μοναδικὸν τῆς Διεθνοῦς Δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐν Κύπρῳ εἶναι νὰ ἐνισχύσῃ καὶ νὰ συνδράμῃ τὴν Κυπριακὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς ὁμαλῶν συνθηκῶν εἰς τὴν Κύπρον. Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐπανελημμένως ἀναφερόμεθα εἰς τὸν ρόλον αὐτῶν τῆς Διεθνοῦς Δυνάμεως καὶ ἐπανελημμένως ἐκφράζομεν τὴν εὐχὴν καὶ τὴν ἐλπίδα ὀλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὅτι ἡ Διεθνὴ Δύναμις θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθήκον τῆς συμφώνως πρὸς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Ψηφίσματος αὐτοῦ, εἶναι διότι εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις συνέβησαν ὀρισμένα ἔκτροπα ἀπὸ μέρους ἐνὸς τμήματος τῆς Διεθνοῦς αὐτῆς Δυνάμεως τὰ ὁποῖα εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτα ἀπὸ Κυπριακῆς πλευρᾶς.

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι τοῦ παρόντος ἡ διεξοδικὴ συζήτησις τοῦ θέματος αὐτοῦ. Διότι ὡς ὄλοι θὰ ἐνθυμείσθε ἔχω ἤδη ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου ἐγγραψῆναι τὸ γενικότερον θέμα τῶν ἐκτροπῶν αὐτῶν τὰ ὁποῖα ἐπανελημμένως συνέβησαν, καὶ τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ συζητηθῆ εἰς εὐθετώτερον χρόνον ὅταν δημιουργηθοῦν αἱ ἀπαραίτητοι ἐκεῖνα προϋποθέσεις εἰς τὰς ὁποίας ἀνεφέρθη ἡδὴ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Νομίζω ὅτι εἶναι ἀρκετὸν νὰ τονισθῆ σήμερον ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς δὲν εἶναι διατεθειμένος νὰ ἀνεχθῆ οἰανδήποτε πρωτοβουλίαν ἢ οἰανδήποτε ἐνέργειαν ἢ ὁποῖα εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος ἢ ἡ ὁποῖα δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ Ψήφισμα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ὅθενδήποτε καὶ ἐάν αὐτὴ ἢ ἐνέργεια προέρχεται.

Ὁ κ. Τζιρκώτης, ὁ ὁποῖος ὁμολογουμένως ὀμίλησε κατὰ τρόπον ρεαλιστικόν, ἀνεφέρθη εἰς ἕνα ζήτημα τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει ἐν ὀλίγοις νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον συζητήσεως. Εἶπεν ὁ κ. Τζιρκώτης ὅτι εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοθέτημα δὲν ἀναφέρονται αἱ ὑποχρεώσεις καὶ τὰ

καθήκοντα τῆς Διεθνούς Ειρηνευτικῆς Δυνάμεως. Δὲν ἀναφέρονται διότι ἐνυπάρχουν ταῦτα εἰς τὸ Ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Καὶ τὸ Ψήφισμα κατὰ τὴν ἰδικήν μας γνώμην εἶναι σαφές. Πιθανὸν νὰ μὴ εἶναι σαφές δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν νὰ ἀλλοιώσουν τὸ πραγματικὸν νόημα τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ. Ἀλλὰ διὰ πάντα καλῆς πίστεως ἄνθρωπον τὸ Ψήφισμα αὐτὸ εἶναι σαφές. Καὶ συνεπῶς δὲν ὑπάρχει οἰοσδῆποτε λόγος νὰ ἐπαναληφθοῦν τὰ καθήκοντα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις αὐτὰ εἰς τὸ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς νομοθέτημα.

Ὁρθῶς ὁ κ. Σάντης ὑπέδειξε ὅτι ἀποτελεῖ εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀναζητήσῃ τρόπους καὶ μέσα διευκρινίσεως καὶ ἀποσαφήνσεως τῶν ὄρων ἐντολῆς τῶν δοθεισῶν εἰς τὴν Εἰρηνευτικὴν Δύναμιν.

Ὁ ἐντιμὸς κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Κύπρου εὐρίσκειται αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς τὴν ἔδραν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἀναμφιβόλως θὰ ἔχη πάντοτε κατὰ νοῦν τὸ ἐπὶ τρίμηνον ἐπιτελεσθὲν ἔργον τῆς Διεθνούς Δυνάμεως μὲ τὰς οἰοσδῆποτε ἑλλείψεις αἱ ὁποῖαι πιθανὸν νὰ προέκυψαν καὶ ἀναμφιβόλως θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν διόρθωσιν τούτων.

Τελειῶνων, κύριοι συνάδελφοι, θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὁ ὁποῖος στηρίζεται ἐπὶ ἐνός καταστατικοῦ Χάρτου περιλαμβανόντος τὰς μεγάλας ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἀξίας αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπὸ τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν παράδοσιν, θὰ θελήσῃ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς ἀρχὰς αὐτὰς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου. Δι' αὐτὸ ὁ Κυπριακὸς λαὸς αἰσθάνεται ἀληθῆ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν Ὄργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Καὶ θὰ ἀναμένη τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Χάρτου καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου. Καὶ αἱ ἀρχαὶ αὐτὰ εἶναι σαφεῖς ὡς κρύσταλλον. Εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποδόσεως ἴσων δικαιωμάτων εἰς ὅλους τοὺς λαούς, εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς αὐτοδιαθέσεως, τοῦ δικαιώματος νὰ ἀποφασίσῃ καὶ ἡ Κύπρος τὸ πολιτικὸν αὐτῆς μέλλον συμφῶνως πρὸς τοὺς πόθους καὶ τὰ δνειρά της.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἀφορᾷ τὸ νομικὸν καθεστὸς τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως, θὰ ἀποτελέσῃ δὲ ἐπικυρωτικὸν νόμον ἐάν ψηφισθῇ. Δηλαδή εἰς τὸ παρὸν στάδιον ἡ Βουλὴ καλεῖται νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα τοῦτο, δηλαδή τὴν ἤδη συναφθεῖσαν συμφωνίαν μεταξὺ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τῆς Δημοκρατίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, καὶ ἐάν μὲν ὡς θέμα ἀρχῆς κρίνῃ ὅτι εἶναι ἀπορριπτέα αὐτὴ ἡ συμφωνία, τότε δὲν πρέπει νὰ ψηφίσῃ τὸ Νομοσχέδιον αὐτό. Ἐάν ὁμως ἀποφασίσῃ ὅτι ὄσον ἀφο-

ρᾷ οὐσιωδῶς βασικὰς αὐτοῦ διατάξεις δὲν εἶναι ἀπορριπτέον, ἀλλ' ἴσως νὰ χρειάζωνται ὀρισμένες τροποποιήσεις ἢ περαιτέρω ἐπεξηγήσεις οἱ καθορισμοὶ εἰς τὸ κείμενον αὐτῆς, τότε κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ Σῶμα τοῦτο δέον νὰ ψηφίσῃ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο εἰς Νόμον.

Κατὰ τὴν ἀποψίν μου ἡ συμφωνία αὐτὴ δέον ὅπως ἐπικυρωθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ Σώματος τούτου. Εἶναι γνωστὰ αἱ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας διαβιούμεν τώρα εἰς τὴν Κύπρον. Εἶναι νομίζω θέβαιον ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ἀνάγκη διὰ νὰ καθορισθῇ τὸ νομικὸν καθεστὸς τῆς Δυνάμεως. Τὰ καθήκοντα καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς Δυνάμεως αὐτῆς δὲν καθορίζονται, ὅπως καὶ δὲν πρέπει νὰ καθορίζονται, ὅπως καὶ δὲν ἀνεμένανεν νὰ καθορίζονται εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον. Αὐτὰ τὰ καθήκοντα καὶ ἡ πολιτικὴ κατεύθυνσις εὐρίσκονται εἰς τὸ Ψήφισμα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, εἰς τὰς κατὰ καιροὺς δηλώσεις καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κύπρου καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Εἰς τὸ παρὸν στάδιον αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην ὅπως καὶ δημοσίως παρατηρήσω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπανειλημμένως εἰς τὸ παρελθὸν ἰδιαίτερος παρετήρησα. Τὸ ἐξῆς : Ὅταν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία προβαίνει εἰς διευθετήσεις ἢ συζητῆ πιθανὰς συμφωνίας, εἶναι καθήκον τῆς δεόντως κα κατατοπίζῃ, ἐν καιρῷ, καὶ τὸ Σῶμα τοῦτο. Λόγω τοῦ προεδρικοῦ συστήματος τοῦ πολιτεύματός μας, ἐπειδὴ δηλαδή δὲν ἔχομεν εἰς τὴν Βουλὴν Ὑπουργοὺς διὰ νὰ παρίστανται καὶ νὰ δίδουν ἐξηγήσεις τῶν πράξεων των ὡς Μέλη τοῦ Σώματος τούτου, καὶ ὄχι ἀπλῶς νὰ προβαίνουν εἰς δηλώσεις, εἶναι ἀνάγκη ὅπως οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐπιτροπῶν μας λαμβάνουν γνώσιν ὄχι τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν κατὰ τὴν ὁποίαν συνομολογοῦνται αὐτοῦ τοῦ εἶδους αἱ συμφωνίαι, νὰ λαμβάνουν γνώσιν, λέγω, τοῦ τί γίνεται, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι μὲν ἀφ' ἐνός ἐθέσιν νὰ διαβιβάζουν εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὰ αἰσθητάματα τοῦ Σώματος τούτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ διαβιβάζουν καὶ εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο τὴν διημεῖφθη κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνομιλιῶν αὐτῶν. Δυστυχῶς εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν συνέβη τοιοῦτον τι. Ἐάν παρ' ἐλπίδα τὸ Σῶμα τοῦτο ἀπεφάσιζεν ὅτι ὡς θέμα ἀρχῆς τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ψηφισθῇ, καὶ δὲν τὸ ἐψήφισε, αὐτὸ θὰ ἀπετέλει ψῆφον μομφῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε καὶ νὰ εἶχε παραιτηθῇ εἰς αὐτὰς τὰς κρίσιμους στιγμάς. Μὲ τὰς παρατηρήσεις αὐτὰς εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ Σῶμα προβῇ εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἤδη συνομολογηθέντων ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί;

Ἐάν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Τζιρκώτην νὰ δευτερολογήσῃ.

Ὁ κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι.

Θά ἤθελα πρῶτον νά ἀναφερθῶ εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Σάντη καὶ νά ἐκφράσω τὴν ἱκανοποίησίν μου διότι παρεδέχθη ὅτι τὰ καθήκοντα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως ἐν Κύπρῳ δὲν εἶναι σαφῆ. Τὸ μόνον σαφές εἶναι τὸ 5ον ἄρθρον τοῦ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον λέγει «τὰ μέλη τῆς Δυνάμεως δέον ὅπως σέβωνται τοὺς Νόμους καὶ κανονισμοὺς τῆς Κύπρου καὶ ὅπως ἀπέχων ἐν Κύπρῳ πάσης ἐνεργείας πολιτικοῦ χαρακτῆρος ὡς καὶ πάσης πράξεως ἀπαδούσης πρὸς τὴν διεθνῆ φύσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν».

Βεβαίως αὐτὸ τὸ ἄρθρον εἶναι σαφές. Θά ἤθελα νά ἐρωτήσω ὁμῶς, συνάδει μὲ τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἡ στάσις ὀρισμένων μελῶν τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως; Δηλαδή ἡ μεταφορὰ τῶν στασιαστῶν διὰ τεθωρακισμένων καὶ νοσοκομειακῶν αὐτοκινήτων, ἡ βοήθεια τὴν ὁποῖαν δίδουν ὀρισμένα μέλη τῆς Δυνάμεως αὐτῆς παντοιοτρόπως εἰς τοὺς Τούρκους, αὐτὴ εἶναι ὑπακοὴ εἰς τοὺς νόμους τοῦ κράτους μας; Θά μοῦ ἀπαντήσετε ὅτι εἶναι ἓνα μέρος τῆς Δυνάμεως αὐτῆς, ἡ ὁποία κάμνει τὰ παράνομα αὐτὰ πράγματα. Ποῖα μέτρα ὁμῶς ἔχει λάθει ὁ Διοικητῆς τῆς Δυνάμεως διὰ νά τιμωρήσῃ αὐτὰ τὰ παρεκτραπέντα μέλη τῆς; Τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποῖαν δὲν ἐλήφθη κανένα μέτρον, ὀλόκληρος ἡ Διεθνῆς Δύναμις εὐθύνεται.

"Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Τίτου Φάνου, εἶπεν ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως εἶναι νά βοηθήσουν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ νά ἐπαναφέρῃ τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν. Ἐάν ἔντιμοι συνάδελφοι μὲ πείσετε ὅτι ἔστω καὶ διὰ μόνον μίαν φοράν ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις ἐβοήθησε τὴν Κυβέρνησιν τότε θά ψηφίσω τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

"Ὁ ἐντιμος Βουλευτῆς κ. Λέλλος Δημητριάδης εἶπεν ὅτι ἡ καταψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ θά εἶναι μομφὴ διὰ τὴν Κυβέρνησιν. "Ὁχι, κύριοι, δὲν ἀποτελεῖ μομφὴν διὰ τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἡ Κυβέρνησις ἐπεκύρωσεν αὐτὴν τὴν συμφωνίαν τὴν 31ην Μαρτίου τοῦ 1964 καλῆ τῆ πίστει, μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις θά ἀκολουθοῦσε καὶ θά ἔπραττε τὸ καθήκον τῆς. Δυστυχῶς δὲν ἔπραξεν αὐτὸ καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νά καταψηφίσω αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον χωρὶς νά θεωρηθῆ ὅτι ἐπιρρίπτω μομφὴν ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Ἐάν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ θά παρακαλέσω τὸν κ. Ἀναστασιάδην νά μὲ ἀντικαταστήσῃ διὰ νά ἀγορεύσω ἀπὸ τοῦ θήματος.

(Ὁ κ. Α. Ἀναστασιάδης ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον κ. Γλαῦκον Κληρίδην ὅστις κατέρχεται εἰς τὸ θῆμα διὰ νά ἀγορεύσῃ).

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

"Εντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει ἢ πρέπει νά ἔχη μὲ τὸν ρόλον τῆς Εἰρη-

νευτικῆς Δυνάμεως τῆς Κύπρου. Οἱ ὅροι ἐντολῆς τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως ἐν Κύπρῳ δὲν δύνανται νά καθορισθοῦν διὰ Νομοσχεδίου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Οἱ ὅροι τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως εὐρίσκονται εἰς τὸ Ψήφισμα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς τὸ ὁποῖον καθορίζονται σαφέστατα.

"Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὸ παρὸν Νομοσχέδιον προσπαθεῖ νά κάμῃ εἶναι ἀπλούστατον. Διὰ νά ἐκπληρώσῃ τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον διαγράφει τὸ Ψήφισμα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις εἰς τὴν Κύπρον χρειάζεται νά ἔχη μίαν νομικὴν ὑπόστασιν. Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας δὲν δύνανται νά δώσῃ νομικὴν ὑπόστασιν εἰς τὴν Εἰρηνευτικὴν Δύναμιν ἀνευ Νόμου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐάν ἔπραττε τοῦτο θά ἦτο ἐπέμβασις εἰς τὰ ἐσωτερικὰ θέματα τῆς Δημοκρατίας. "Ὅπως καὶ ἡ Βουλὴ δὲν δύνανται νά ὀρίσῃ τοὺς ὅρους ἐντολῆς τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως, διότι ἐάν ἔπραττε τοῦτο θά ἀντικαθιστοῦσεν οὐσιαστικῶς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας. Ἐπομένως τὰ δύο θέματα εἶναι τελείως χωριστὰ καὶ δὲν πρέπει νά συγχύζωνται. Οἱ ὅροι ἐντολῆς τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον θά ἐπιτελέσῃ ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις, περιέχονται εἰς τὸ Ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας. Ἡ νομικὴ ὑπόστασις ἡ ὁποία δέον νά δοθῇ εἰς τὴν Δύναμιν αὐτὴν διὰ νά ἐκτελέσῃ τοὺς ὅρους τοῦ Ψηφίσματος χρήζει ἐγκρίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κύπρου. Ἡ ἔλλειψις ἐπομένως ἐντὸς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου οἰασθήσεται ἀναφορᾶς εἰς τοὺς ὅρους ἐντολῆς εἶναι ἀντιληπτέα ἐάν ἀντικρύσωμεν τὸ ὅλον θέμα ὑπὸ τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἤδη ἐξήγησα.

"Υπῆρξαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι διετύπωσαν ἀμφιβολίας διὰ τὸν ρόλον τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως εἰς Κύπρον. Ὑπῆρξεν ὁ ἐντιμος Βουλευτῆς κ. Τζιρκώτης ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐπληροφόρησε τὸ Σῶμα τοῦτο ὅτι ἐκπροσωπεῖ τὸν Ἑλληνικὸν Κυπριακὸν λαόν, ὅπως πιστεύω καὶ ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι Βουλευταὶ θά ἰσχυρίζονται, μὰς ἀνεκόλωσεν ὅτι μεταφέρει τὰ αἰσθήματα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐντὸς τῆς Βουλῆς αὐτῆς. Βασιζόμενος ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ ἀπόψεων τοῦ λαοῦ ἐπικρίνει τὴν Εἰρηνευτικὴν Δύναμιν ἐν Κύπρῳ. Ἐν πρώτοις, θά ἤθελα νά παρατηρήσω ἀπὸ τὸ θῆμα αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον παρετήρησα πολ- λάκις καὶ διὰ τὸ ὁποῖον πολλὰκις πιθανὸν νά ἔχω παρεξηγηθῆ. Δι' ἐμὲ ὁ ρόλος τοῦ Βουλευτοῦ δὲν εἶναι νά μεταφέρῃ μόνον τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ ὑπεράνω ὅλων εἶναι ἡ ὑποχρέωσις νά καθοδηγῇ τὴν κοινὴν γνώμην καὶ νά μὴν παρασύρεται ἀπὸ αὐτήν. Εἰς τὴν παρούσαν περίπτωσιν πιθανὸν νά ὑπάρχῃ ἡ ἐντύπωσις εἰς τὴν κοινὴν γνώμην ὅτι τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη ἢ ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν δὲν ἔπραξεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νά πράξῃ διὰ νά βοηθήσῃ τὴν Κυβέρνησιν νά ἐπιβάλλῃ τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν. Δὲν θά ἔπρεπε νά εἴμεθα αὐστηροὶ ἐναντίον τῆς κοινῆς γνώμης, διότι οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν πείραν ψηφισμάτων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ περισσότερον ἀπὸ ὅλα δὲν ἔχουν πείραν τοῦ τρόπου λειτουργίας Εἰρηνευτικῶν Δυνάμεων. Ἐκεῖνοι ἐξ ἡμῶν

οι όποιοι διαθέτουν περισσότερες γνώσεις πρέπει να είναι πλέον υπομονητικοί. Θά ήθελα να υπειθυμίσω τό Σώμα τούτο ότι εις τήν περίπτωσιν του Κόγκου, όπου άπεστάλη Ειρηνευτική Δύναμις, έπέρασαν 18 μήνες από τήν ήμέραν από τήν όποιαν τό πρώτον Ψήφισμα έθεσπίσθη υπό των 'Ηνωμένων Έθνών μέχρι τής στιγμής που ή Ειρηνευτική Δύναμις άπεφάσισε να λάβη δραστικά μέτρα διά τήν κατάργησιν τής de facto καταστάσεως. Αυτό δέ δέν πρέπει να μάς εκπλήττη διότι ή Δύναμις τήν όποιαν άποστέλλουν τά 'Ηνωμένα Έθνη περιγράφεται ως «Ειρηνευτική Δύναμις». 'Η άρχή τήν όποιαν εφαρμόζουν τά 'Ηνωμένα Έθνη είναι ότι ή Ειρηνευτική Δύναμις ούδέποτε λαμβάνει στρατιωτικά μέτρα προτού Ικανοποιηθί ότι έξήντησεν όλα τά άλλα μέτρα πρός ειρήνευσιν ενός τόπου. Έπομένως εάν μέχρι τής στιγμής ή Ειρηνευτική Δύναμις δέν έχη λάβει στρατιωτικά μέτρα διά τήν κατάλυσιν τής de facto καταστάσεως, τήν όποιαν οι Τούρκοι στασιασταί έχουν δημιουργήσει, δέν πρέπει να θεωρήσωμεν ότι τούτο σημαίνει ότι και εις τό μέλλον δέν θα λάβουν τά ίδια μέτρα. 'Η πολιτική τής Ειρηνευτικής Δυνάμεως θα έξαρτηθί εις μέγαν βαθμόν και από τήν συζήτησιν ή όποια θα διεξαχθί εις τήν προσεχή συνεδρίαν του Συμβουλίου Ασφαλείας, ως έπίσης και από τους τυχόν νέους όρους έντολής οι όποιοι θα δοθούν εις αύτήν διά τήν νέαν τρίμηνον περίοδον. Άνεφέρθησαν μερικοί εκ των όμιλητών εις τό γεγονός ότι μέλος ή μέλη τής Ειρηνευτικής Δυνάμεως έχουν προβή εις υπερθασίας ή πράξεις αι όποιαί άντιτίθενται εις τό Ψήφισμα. Διά να μην κρυθώμεθα ως όμιλίσωμεν σαφώς ποίους έννοούμεν εις τήν παρούσαν περίπτωσιν.

Άσφαλώς, έντιμοι συνάδελφοι, αναφέρονται εις τό Βρετανικόν τμήμα τής Ειρηνευτικής Δυνάμεως τής Κύπρου. Θά ήτο όμως επικίνδυνον να κατηγορήσωμεν όλόκληρον τήν στάσιν τής Ειρηνευτικής Δυνάμεως έν Κύπρω ως κακήν ή ως αντίβαινούσαν τους όρους έντολής του Συμβουλίου Ασφαλείας, διότι τμήμα ή μέρος αύτης ή και πρόσωπα τμήματος έχουν προβή εις υπερθασίας. Έτέθη τό έρώτημα υπό του κ. Τζιρκώτη «τί μέτρα έλήφθησαν διά να τιμωρηθούν εκείνοι, οι όποιοι, κακώς πράττοντες, υπερέβησαν τους όρους έντολής των 'Ηνωμένων Έθνών εις θάρος τής Κυπριακής Δημοκρατίας». Και άπήντησεν ό ίδιος εις τό έρώτημα ότι ούδέν μέτρον έλήφθη.

Λυπούμαι να πληροφορήσω τόν έντιμον Βουλευτήν ότι δέν είναι καλώς πληροφορημένος εις πολλές περιπτώσεις ό υπεύθυνος τής Δυνάμεως Στρατηγός Γκυάνι, όταν διευτώθη εις αύτόν συγκεκριμένον παράπονον, έλαβε τά αναγκαία μέτρα διά τήν διόρθωσιν τής καταστάσεως και τήν τιμωρίαν των υπευθύνων. Έν σχέσει με τήν γνωστήν περίπτωσιν μεταφοράς Τουρκικών όπλων υπό Άγγλου άεροπόρου, θα ήθελα να πληροφορήσω τό Σώμα ότι ό Άγγλος ό όποιος μετέφερε τά Τουρκικά όπλα δέν άποτελεί μέλος τής Ειρηνευτικής Δυνάμεως. Ό Άγγλος άεροπόρος κρατείται και θα δικασθί υπό των Δικαστηρίων τής Κυπριακής Δημοκρατίας.

Άσφαλώς ήμεεις οι όποιοι πονούμεν τόν τόπον μας θα θέλωμεν να λήξη αύτή ή κατάσταση τό ένωρίτερον, έπιθυμούμεν όπως τά 'Ηνωμένα Έθνη αναλάβουν άμέσως δράσιν διά να καταργήσουν τήν de facto κατάστασιν τήν όποιαν έδημιούργησαν οι Τούρκοι στασιασταί. Έν τούτοις όμως πρέπει να άντιληφθώμεν ότι μία Ειρηνευτική Δύναμις, ή όποια δέν άποτελείται από έθνικόν στρατόν μιας χώρας, αλλά ή όποια συγκροτείται από έθνικά στρατεύματα πολλών χωρών, δέν έχει τήν ευχέρειαν τήν όποιαν θα ήθέλαμεν να έχη ούτως ώστε να αναλάβη ενεργόν δράσιν διά τήν κατάλυσιν τής Τουρκικής de facto καταστάσεως.

Προτού λάβη μέτρα είναι ανάγκη να συνεδριάσθι τό Συμβούλιον Ασφαλείας, να δώση σαφή έντολήν εις τόν Γενικόν Γραμματέα των 'Ηνωμένων Έθνών Ού Θάντ όπως διατάξη τήν Ειρηνευτικήν Δύναμιν να προβή εις στρατιωτικά μέτρα διά τήν κατάλυσιν τής Τουρκικής άναταρσίας. Αναφέρομαι και πάλιν εις τήν γνωστήν περίπτωσιν του Κόγκου. Ό τότε Γραμματεΐς των 'Ηνωμένων Έθνών ήρμήνευσε τό Ψήφισμα ότι δέν του έδιδε δικαίωμα να διατάξη τήν διά των όπλων καταστολήν τής άναταρσίας. Έγινεν ανάγκη να έρμηνευθί περίπου 18 φορές τό Ψήφισμα μέχρις ότου τό Συμβούλιον Ασφαλείας πεισθί ότι έφθασε πλέον ή κατάλληλος ώρα να δώση σαφή έντολήν εις τόν Γενικόν Γραμματέα όπως διατάξη τά στρατεύματα διά των όπλων να καταργήσουν τήν de facto κατάστασιν εις τό Κόγκο. Έπομένως εκείνο τό όποιον έχει σημασίαν είναι τι θα έπιτευχθί εις τήν προσεχή συνεδρίαν του Συμβουλίου Ασφαλείας και τι νέους όρους έντολής θα δώση τό ίδιον τό Συμβούλιον Ασφαλείας εις τόν Γενικόν Γραμματέα διά να έξουσιοδοτηθί ή έν Κύπρω εύρισκομένη Διεθνής Δύναμις όπως προβή εις στρατιωτικήν ενεργειαν.

Έθεώρησα καθήκον μου να κατατοπίσω τό Σώμα αυτό επί των γενικών γραμμών του τρόπου εργασίας του Συμβουλίου Ασφαλείας και τής έρμηνείας των Ψηφισμάτων Ειρηνευτικών Δυνάμεων ούτως ώστε να μη διατελώμεν υπό τό φως ψευδαισθήσεων. Είναι καθήκον μας να είμεθα έντός τής ρεαλιστικής πραγματικότητας και με τόν ίδιον ρεαλισμόν και αμότητα να κατατοπίζωμεν τόν Κυπριακόν λαόν διά να μη δημιουργώμεν ψευδαισθήσεις.

(Ό κ. Κληρίδης επανέρχεται εις τήν έδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Συμφωνούμεν όσον άφορά τήν τοποθέτησιν τήν όποιαν ό έντιμος κ. Πρόεδρος έθεσε, και τήν διάκρισιν ή όποια έγένετο μεταξύ των όρων έντολής τής Διεθνούς Δυνάμεως, ως περιλαμβανόμενης και άπορρευούσης εκ του Ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας, σε άντίθεσιν με τό θέμα τό όποιον συζητείται σήμερα, τό όποιον άφορά τά δικαιώματα και τά προνόμια τής Ειρηνευτικής Δυνάμεως εις τήν Κύπρον.

Ἐν τούτοις ἡ συζήτησις ἡ ὁποία ἐγένετο σήμερον ἐδῶ εἶναι χρήσιμος διότι δίδει τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων νὰ ἐκφράσουν τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἀπόψεις τῶν ἐν σχέσει μὲ τὸ σοβαρὸν τοῦτο ζήτημα, μὲ τὸν ὄλον ρόλον καὶ τὰς μέχρι σήμερον ἐνεργείας τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως εἰς τὴν Κύπρον, ἰδιαίτερος ἐν ὄψει τοῦ μεροληπτικοῦ καὶ σκανδαλώδους ρόλου τοῦ Βρετανικοῦ τμήματος τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔχει ὀδηγήσει ἐπίσημα πρόσωπα εἰς τὴν Κύπρον νὰ τονίσουν ὅτι ἡ παρουσία τῶν Βρετανῶν εἰς τὴν Εἰρηνευτικὴν Δύναμιν οὐδόλως ἐξυπηρετεῖ τὸν σκοπὸν τῆς εἰρηνεύσεως εἰς Κύπρον οὔτε αὐτὰς ἀκόμη τὰς σχέσεις μεταξύ Ἀγγλίας καὶ Κύπρου.

Ἀντιλαμβανόμεθα πλήρως τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις εἰς τὴν Κύπρον καὶ ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν, τὰς ὁποίας ἀνέφερον ὁ ἔντιμος κ. Πρόεδρος. Ἐν τούτοις οὐδόλως ὁ Κυπριακὸς λαὸς καὶ ἡμεῖς προσωπικῶς, εἰμεθα βέβαιοι, θὰ ἐπιθυμούσαμεν ἐπανάληψιν τῶν τραγικῶν γεγονότων τοῦ Κόγκου, ὅπου τὰ ἴδια συμφέροντα τὰ ὁποία εἰς Κύπρον ἀντιμάχονται τὰ ἰδικὰ μας δικαιώματα μετέβαλον τὴν νεαρὰν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Κόγκου ἐπὶ ὀλοκλήρους μῆνας καὶ ὀλοκλήρα ἔτη εἰς πεδῖον μαχῶν καὶ ἀντεγκλήσεων, καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἦτο ἡ ἰδική μας ἐπιθυμία νὰ παρέλθουν 18 μῆνες ἐκκρεμότητος, ἢ οἰαδήποτε μακρὰ περίοδος ἐκκρεμότητος κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐσυνεχίζετο ἡ σημερινὴ κατάστασις εἰς τὴν Κύπρον, καὶ μέχρις ὅτου τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη θὰ ἠδύνατο ὑποσκελιζόμενα τὰ ἀντίθετα συμφέροντα νὰ προχωρήσουν διὰ μίαν εἰρηνευτικὴν πράγματι ἀποστολὴν καὶ λύσιν τῆς παρούσης καταστάσεως εἰς τὴν Κύπρον. Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἐκφράζω τὴν ἐπιθυμίαν ὄλου τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου ὅτι ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις θὰ πρέπει τὸ ἐνωρίτερον νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ἀπαρέγκλιτον ἐφαρμογὴν τοῦ Ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας κατὰ τρόπον ὁ ὁποῖος πράγματι νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος εἰς τὴν Κύπρον καὶ εἰς τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ ἔργου τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἐπισημάνσεως ἡμετέρας :

Συμμερίζομαι πλήρως τὴν εὐχὴν τοῦ κ. Δημητριάδη καὶ ἐλπίζω καὶ θὰ ἠθελα νὰ πιστεύω ὅτι δὲν θὰ παρέλθουν διὰ τὴν Κύπρον 18 μῆνες προτοῦ ἡ Εἰρηνευτικὴ Δύναμις ἀναλάβῃ δράσιν ἀπλῶς ὅμως διὰ νὰ εἶμαι καὶ πάλιν ὁμῶς ρεαλιστῆς ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη καὶ τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἐκπροσώπους χωρῶν τῶν ὁποίων καὶ πάλιν τὰ ἐνδιαφέροντα τὰ ὁποία ὑπῆρξαν εἰς τὸ παρελθὸν ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν. Ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ ἔχωμεν τὴν ἴδιαν τύχην τοῦ Κόγκου νὰ περιμένωμεν 18 μῆνας, ἀλλὰ ὡς εἰμεθα καὶ ὀλοκλήρως ρεαλισταί.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν.

Ὁ κ. Ἀναστασιάδης νὰ με ἀντικαταστήσῃ.

(Ὁ κ. Α. Ἀναστασιάδης ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον κ. Γλ. Κληρίδην).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεδομένου ὅτι δι' ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας S/5575 τῆς 4ης Μαρτίου 1964, καθιδρύθη ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν Εἰρηνευτικὴ Δύναμις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐν Κύπρῳ :

Καὶ δεδομένου ὅτι ἐν ὄψει τῶν προνοιῶν τοῦ Ἄρθρου 105 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τῆς Συνθήκης ἐπὶ τῶν Προνομιῶν καὶ Ἀσυλιῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐγένοντο εἰδικαὶ διευθετήσεις καθορίζουσαι ὀρισμένους ὅρους ἀναγκαίους διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς Δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐν ὄσῳ αὕτη παραμένει ἐν Κύπρῳ :

Καὶ δεδομένου ὅτι αἱ τοιαῦτα διευθετήσεις ἐνεσωματώθησαν ἐν συμφωνίᾳ διαλαμβανομένη ἐν ἐπιστολαῖς αἰτίνες ἀντηλλάγησαν τῇ 31ῃ Μαρτίου 1964, μετὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν :

Καὶ δεδομένου ὅτι ἡ διαλαμβανομένη εἰς τὰς οὕτω ἀνταλλαγείσας ἐπιστολάς συμφωνία συνωμολογήθη δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡμερομηνίας 19ης Μαρτίου 1964, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ διὰ νόμου γενόμενος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κύρωσις αὐτῆς συμφώνως τῇ παραγράφῳ (2) τοῦ Ἄρθρου 169 τοῦ Συντάγματος :

Νῦν, διὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπισημάνσεως ἡμετέρας :

Ἐπὶ τῆς ἐπισημάνσεως ἡμετέρας :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπισημάνσεως ἡμετέρας :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπισημάνσεως ἡμετέρας :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἐπισημάνσεως ἡμετέρας :

Ἐπὶ τῆς ἐπισημάνσεως ἡμετέρας :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ : Υπάρχει ένστασις; Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του δευτέρου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : 16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ : Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : Είς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ : Το δεύτερον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : Κύρωσις Συμφωνίας. Παράρτημα. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ : Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3 μετά του Παραρτήματος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : 17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ : Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : Είς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ : Το τρίτον άρθρον μετά του Παραρτήματος έγκρίνεται.

Παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα όπως προβή εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρών Νόμος δύναται νά αναφέρηται ώς ό περί της Συμφωνίας της άφορώσης εις τό Νομικόν Καθεστώς της έν Κύπρω Ειρηνευτικής Δυναμέως των Ήνωμένων Έθνών (Κυρωτικός) Νόμος του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασις όπως τό παρόν Νομοσχέδιον έγκριθί εις νόμον;

Τό παρόν Νομοσχέδιον έγκρίνεται εις νόμον, ύπαρχούσης μιās μόνον ένστάσεως. Τό τρίτον Νομοσχέδιον επί της ήμερησίας διατάξεως είναι ό περί Έλέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

Θά παρακαλέσω τον έντιμον Πρόεδρον της άρμοδιās Έπιτροπής νά πληροφορήση τό Σώμα κατά πόσον είναι έτοιμη ή έκθεσις της Έπιτροπής προς συζήτησιν.

* Ίδε σελ. 375—389, Παράρτημα Πρώτον, Έπισ. Έφημ. της Δημοκρατίας, της 25ης Ίουλίου 1964 (Άρ. 29/64).

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, Έπειδή δέν έχουν ακόμη συμφωνήσει τά μέλη της Έπιτροπής παρακαλείσθε όπως αναβάλωμεν την συζήτησιν διά την προσεχή συνεδρίασιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πολύ καλά. Η συζήτησις του Νομοσχεδίου αυτού αναβάλλεται διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Τό τέταρτον θέμα νομοθετικής έργασίας είναι ό περί Καταχωρήσεως Γεννήσεων και Θανάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

Έπίσης ύπάρχει ό Κυρωτικός της περι Άναθεωρήσεως των Τελικών Άρθρων Συμβάσεως του 1961 Νόμος του 1964.

Τά Νομοσχέδια αυτά άντιλαμβάνομαι ότι προσφάτως, μάλλον κατά την τελευταίαν συνεδρίασιν της Βουλής κάτετέθησαν, και επίσης άντιλαμβάνομαι ότι δέν υπάρχουν έτοιμα αι σχετικαί έκθέσεις. Δι' αυτών τον λόγον ή συζήτησις των Νομοσχεδίων θα άναβληθί διά την προσεχή συνεδρίασιν, και εισερχόμεθα τώρα εις τό Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγραφων.

Παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα όπως προβή εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Έγγραφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθεται τό έξής Νομοσχέδιον :

(1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 6) του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό παρόν Νομοσχέδιον παραπέμπεται εις την Έπιτροπήν Προϋπολογισμού προς εξέτασιν και υποβολήν έκθέσεως.

Έάν δέν υπάρχουν άλλα Νομοσχέδια ή Έγγραφα προς κατάθεσιν εισερχόμεθα εις τό Κεφάλαιον Δ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν υπάρχουν, έντιμε κ. Πρόεδρε, άλλα Νομοσχέδια ή Έγγραφα προς κατάθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σχετικώς με τό πρώτον θέμα τό όποϊον είναι έγγεγραμμένον προς συζήτησιν, ή άπόφασις της Βουλής εις την προηγουμένην συνεδρίασιν ήτο όπως τό θέμα παραμείνη προς συζήτησιν μετά την έκδικασιν της υποθέσεως του συλληφθέντος Βρεττανου άεροπόρου, ή όποία έκκρεμεί ένώπιον του Δικαστηρίου.

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εισηγομαι, έντιμε κ. Πρόεδρε, όπως τό θέμα τουτο συζητηθί εις την προσεχή συνεδρίαν της

(1) Ίδε σελ. 127, Παράρτημα Έκτον, Έπίσημου Έφημερίδος της Δημοκρατίας, της 18ης Ίουλίου 1964.

Βουλής. Δεν είναι δυνατόν νομίζω να αναβάλεται επί άπειρον ένα τόσο σοβαρόν θέμα έστω και εάν έκκρεμη ένώπιον του Δικαστηρίου σχετική υπόθεσις. Δεν πιστεύω ότι δεσμεύεται το Σώμα της Βουλής εν όψει του γεγονότος ότι έκκρεμεί υπόθεσις ένώπιον του Δικαστηρίου. Δεν πρόκειται δι' αυτήν την υπόθεσιν να όμιλήσωμεν αλλά δια πλείστας άλλας υποθέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έάν δεν άπατώμαι ό κ. Παπαϊωάννου ήτο παρών κατά την συνεδρίασιν που σ' αυτήν έλέχθη υπό του έντίμου Προέδρου της Βουλής ότι το θέμα αυτό έφ' όσον εύρίσκεται ένώπιον της Δικαιοσύνης δεν θά ήτο όρθόν να συζητηθή υπό της Βουλής και ουδεμίαν ένστασιν έφευεν, όπως άνέφερα, είτε προσωπικώς είτε εκ μέρους των συναδέλφων μετά των όποίων συνεργάζεται. Έάν όμως ό κ. Παπαϊωάννου φρονή ότι παρά το γεγονός ότι υπάρχει έκκρεμότης ένώπιον της Δικαιοσύνης, δια την εκδίκασιν της υποθέσεως του συλληφθέντος Βρεττανου άεροπόρου, πρέπει να συζητηθή, τότε είναι θέμα προκαταρκτικόν προς συζήτησιν. Μάλιστα.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Είναι όρθόν ότι δεν ήγειρα ένστασιν όταν ό έντιμος κ. Πρόεδρος έθεσε το ζήτημα όπως το έθεσεν, όμως νομίζω ότι το Σώμα της Βουλής έμεινε με την έντύπωσιν ότι ή εκδίκασις αυτής της υποθέσεως θά έγινόταν συντόμως. Δεν ξεύρω πόσος καιρός θά απαιτηθή δια να εκδικασθί αυτή ή υπόθεσις. Έάν, π.χ., απαιτηθή τρίμηνον διάστημα δεν νομίζω ότι το Σώμα τουτο πρέπει να άναμένη μέχρι που να εκδικασθί ή υπόθεσις Μάρλεϋ δια να συζητηθή το θέμα που έχει έγγραφη. Δι' αυτόν τον λόγον είναι που

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Έάν θά είσθε διατεθειμένος να συζητήσετε το θέμα εν τη γενικότητι του δεν υπάρχει καμία δυσκολία ούτε τίποτε σας έμποδίζει ή οιονδήποτε μέλος της Βουλής να συζητήσετε το θέμα εν τη γενικότητι του, αλλά άντιλαμβάνομαι ότι συμφωνείτε ότι υπάρχει λόγος, λόγω της έκκρεμοδικίας την όποιαν άνέφερα να μη γίνη ή συζήτησις, και έλπίζεται ότι τα Δικαστήρια της Δημοκρατίας θά τελειώσουν συντόμως και θά εκδικάσουν την υπόθεσιν. Έάν έτσι είναι που το θέτετε το θέμα, κατά την προσεχή συνεδρία της Βουλής θά είμεθα θέβαιοι κατά πόσον ή υπόθεσις Μάρλεϋ θά έχη εκδικασθί ή όχι.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Έπιφυλάττομαι να έγείρω το θέμα εις την έπομένην συνεδρία της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πολύ ώραία. Το δεύτερον θέμα το όποιον υπάρχει προς συζήτησιν είναι ή «Άναγνώρισις των διπλωμάτων των Πανεπιστημίων της Σοβιετικής Ένώσεως και άλλων χωρών». Το θέμα αυτό ένεγράφη υπό του κ. Χρύση Δημητριάδη

και έξ όσων ένθυμούμαι δια της περιγραφής του θέματος εις την ήμερησίαν διάταξιν δεν άποδίδεται τελείως το νόημα όπως το είχε διατυπώσει ό κ. Χρύση Δημητριάδης. Ό κ. Χρύση Δημητριάδης είχε θέσει ζήτημα συμφωνίας εκ μέρους της Βουλής δημιουργίας μιās ad hoc επί τούτω Έπιτροπής ή όποία θά εξέταζε το όλον θέμα και θά άνέφερε τας άπόψεις της προς την Βουλήν. Είμαι θέβαιοι ότι ό κ. Χρ. Δημητριάδης ένθυμείται καλώς πως διευτυώθη το θέμα και συμφωνεί με τα όσα είπα.

Ό κ. Χρύση.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Είναι γεγονός, έντιμε κ. Πρόεδρε, ότι κατόπι της ιδικής σας εισηγήσεως εις την τελευταία συνεδρίασιν άπεδέχθη όπως το θέμα τεθή προς συζήτησιν υπό τον τίτλον κατά πόσον είναι όρθόν να όρισθί Ειδική Έπιτροπή δια την εξέτασιν του θέματος της άναγνώρισεως των Πανεπιστημίων της Σοβιετικής Ένώσεως και άλλων χωρών. Και δι' αυτόν τον λόγον είμαι έτοιμος να όμιλήσω επί αυτής της θέσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πολύ καλά.

Ό κ. Χρύση Δημητριάδης έχει τον λόγον.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το θέμα το όποιον έχω έγγράψει προς συζήτησιν, και ό λόγος δια τον όποιον είσηγούμαι τον διορισμόν ειδικής Έπιτροπής δια την εξέτασιν του έχει τουλάχιστον τρεις πτυχάς.

Άφορᾷ ένα σημαντικόν αριθμόν Κυπρίων φοιτητών, έπηρεάζει το όλον θέμα της άनुψώσεως της έπιστημονικής στάθμης εις τον τόπον μας, και τέλος, πράγμα το όποιον είναι και το σπουδαιότερον, έχει άμεσον σχέση με την όλην πολιτικήν μας έναντι διαφόρων χωρών, έντός των πλαισίων της χαραχθείσης πολιτικής της άδεμετου ουδετερότητος.

Το θέμα εν συντομία ούτως ώστε τα έντιμα Μέλη της Βουλής να δύνανται να αποφασίσουν κατά πόσον υπάρχει λόγος όρισμού ειδικής Έπιτροπής έχει ως άκολουθως :

Τρεις τουλάχιστον Νόμοι, οί άφορώντες την έγγραφην των Ιατρών, των όδοντιάτρων και των αρχιτεκτόνων και πολιτικών μηχανικών καθορίζουν ότι δικαιούνται να έξασκούν τα έπαγγέλματα αυτά κάτοχοι διπλωμάτων Πανεπιστημίων τα όποια καθορίζονται από καιρού εις καιρόν υπό του Έπουργικού Συμβουλίου δια γνωστοπούσεως εις την έπίσημον έφημερίδα της Δημοκρατίας.

Όσον άφορᾷ τους Ιατρούς, ό κατάλογος των άνεγνωρισμένων Πανεπιστημίων περιλαμβάνει όλα τα Πανεπιστήμια της Έλλάδος, Άγγλίας και Τουρκίας, 6 Πανεπιστήμια των Η.Π.Α., 3 της Δυτικής Γερμανίας, 2 της Ιταλίας, 5 της Γαλλίας, 3 της Αυστρίας, 3 της Ιρλανδίας, 4 της Έλβετίας, 2 της Ηνωμένης Άραβικής Δημοκρατίας και από ένα του Ισραήλ και του Λιβάνου.

“Όσον αφορά τους δοντιάρχους, ο κατάλογος περιλαμβάνει δλα τὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Ἀγγλίας, 10 τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικής, 3 τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, 7 τῆς Γαλλίας, 2 τῆς Αὐστρίας, 2 τῆς Ἑλβετίας, 2 τῆς Ἡνωμένης Ἀραβικῆς Δημοκρατίας καὶ ἀπὸ ἕνα τοῦ Καναδά, τῆς Ἰρλανδίας, τοῦ Ἰσραὴλ, τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ Λιβάνου.

“Όσον αφορά τοὺς Ἀρχιτέκτονας, ὁ ἴδιος νόμος καθορίζει Σχολὰς τῆς Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Ἀγγλίας, ὁ δὲ κατάλογος περιλαμβάνει, σὺν ἄλλοις, 3 Πανεπιστήμια τοῦ Βελγίου καὶ ἀπὸ ἕνα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικής, τοῦ Λιβάνου, τῆς Ἑλβετίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γαλλίας.

Τέλος ὅσον ἀφορᾷ τοὺς πολιτικούς μηχανικούς, πλὴν τῆς Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Ἀγγλίας, ὁ κατάλογος περιλαμβάνει 4 Πανεπιστήμια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικής, συγκεκριμένως τῆς Λουϊζιάνας, Ὀκλαχόμα, Τέννεση καὶ Τέξας, καὶ 1 τοῦ Βελγίου.

Ὁ κοινὸς παρονομαστὴς ὄλων αὐτῶν τῶν καταλόγων εἶναι ὅτι, ἀφ’ ἑνὸς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Τουρκίας καὶ Ἀγγλίας οὐσιαστικῶς ἀναγνωρίζονται αὐτομάτως μετ’ ἐκείνων τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀφ’ ἑτέρου ὅτι εἰς ὄλας τὰς περιπτώσεις, μετὰ τῆς σωρείας ἄλλων Πανεπιστημίων ἀσῆμων ἢ καὶ γνωστῶν τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζονται, οὐδαμοῦ περιλαμβάνεται οἰονδήποτε Πανεπιστήμιον τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ἢ οἰσδήποτε ἄλλης σοσιαλιστικῆς χώρας.

Αὕτη ἡ κατάσταση ἢ ὁποία κατὰ τὴν γνώμη μου εἶναι ἀνεξήγητος ἐπιρραξεί, ὅπως ἐτόνισα, ἀπὸ τρεῖς πλευρὰς τὸ ἕλον θέμα.

Πρῶτον, σημαντικὸς ἀριθμὸς ἐπιστημόνων καὶ φοιτητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐσπούδασαν ἢ σπουδάζουν εἰς αὐτὰς τὰς χώρας, δὲν δύνανται νὰ ἐξασκήσουν τὸ ἐπάγγελμά των εἰς τὴν πατρίδα των, μὲ συνέπειαν σοβαρᾶς ταλαιπωρίας. Ἡδὴ ὑπάρχουν συγκεκριμέναι περιπτώσεις. Κύριος διπλωματοῦχος πολιτικὸς μηχανικὸς τοῦ Ἰνστιτούτου Πολιτικῶν Μηχανικῶν «Κουίμπισεφ» τῆς Μόσχας, τοῦ ἀνωτέρου δηλαδὴ εἰς τὸ εἶδος τοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ἰδρύματος τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ μετεκπαιδευθεὶς δι’ ὄψηγσιν καὶ δοκτορᾶτον εἰς τὸ παγκοσμίου φήμης Πανεπιστήμιον «Λομονόσωφ» τῆς Μόσχας δὲν δύναται ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου τοῦ 1964 ἀφ’ ὅτου ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὁ Νόμος νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγγελμά του εἰς Κύπρον. Καὶ τοῦτο ὅταν καὶ πρακτικοὶ ἀκόμη δύνανται, ὑπὸ ὄρισμένης προϋποθέσεως, θάσει τοῦ νόμου νὰ ἐπαγγέλλωνται τὸν ἀρχιτέκτονα. Ὁ Κύριος οὗτος ἐπιστήμων, ὅστις εἶναι μέλος τοῦ Συνδέσμου Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν Κύπρου, ἐξήντησεν ὄλα τὰ μέσα διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἀναγνώρισιν ἀλλὰ τοῦτο δὲν κατέστη ἀκόμη δυνατόν καὶ ἀπειλεῖται μὲ τὸ φάσμα τῆς ἀνεργίας.

Δεύτερον, ἡ τοιαύτη παραγνώρισις τῶν Πανεπιστημίων τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν στερεὴ τὴν χώραν μας ἀπὸ τὰς ὑπηρεσίας ἐπιστημόνων κα-

ταρτισθέντων εἰς μερικὰ ἀπὸ τὰ καλύτερα εἰς τὸν κόσμον Πανεπιστήμια. Δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐπεκταθῶ ἐπὶ ἐνὸς τόσο ὀφθαλμοφανοῦς σημείου, διότι σήμερον φίλοι καὶ ἐχθροὶ τῶν χωρῶν τούτων εἰς ἕνα πρᾶγμα συμφωνοῦν. Ὅτι ἢ ἐκπαίδευσις, καὶ δὴ ἡ ἀνωτάτη, εὐρίσκεται εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν καὶ εἰς τὰς ἄλλας σοσιαλιστικὰς χώρας εἰς ζηλευτὸν ἐπίπεδον, εἰς ὕψος ἀρτιωτάτης ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἄλλωστε ἀπεδείχθη περιτράνω μὲ τὰ παγκοσμίως ἀνεγνωρισμένα ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα τῶν χωρῶν τούτων.

Τρίτον, ὁ ἐξῶφθαλμος οὗτος ἀποκλεισμός τῶν Πανεπιστημίων τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν συλλήθδην ἐκθέτει τὴν χώραν μας ὡς ἀσκοῦσαν δυσμενῆ διάκρισιν ἐναντι τῶν χωρῶν τούτων. Ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι ὄχι μόνον ἐπιστημονικῶς ἀδικαιολόγητος ἀλλὰ καὶ πολιτικῶς ἐσφαλμένη καὶ ἐπιθλαθῆς.

Ἡ Κύπρος ἀκολουθοῦσα ἀδέσμευτον πολιτικὴν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ τοιαύτας διακρίσεις καὶ δὴ ἐναντι χωρῶν φιλικῶν, αἱ ὁποῖαι μᾶς παρίστανται εἰς τὰς δυσκολωτέρας στιγμὰς τῆς ἱστορίας μας. Δὲν εἰσηγοῦμεθα διὰ τοῦτο εἰδικὴν μεταχείρισιν. Ἀπλῶς ἐπιζητοῦμεν στοιχειώδη ἀντικειμενικὰ κριτήρια καὶ ὄχι διακρίσεις, ἰδιαιτέρως ὅταν ληφθῇ ὑπ’ ὄψιν ὅτι σήμερον ὄχι μόνον αἱ ἀδέσμευτοι χώραι ἀναγνωρίζουν τὰ Πανεπιστήμια τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἀκόμη αἱ χώραι τῆς Δύσεως αἱ ὁποῖαι ἔχουν εἰδικὰς συμφωνίας ἀνταλλαγῶν φοιτητῶν εἰς τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια τῶν ἀντιστοίχων χωρῶν των. Τονίζω ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἶναι ὀρθὴ μία ἀντίθετος στάσις ἀλλὰ καὶ θίγει κυρίως τὰς ἐπηρεαζομένας χώρας. Ὅταν Πανεπιστήμια ἄσημα καὶ ἀπίθανα (διὰ νὰ μὴν ὑπεισέλθω εἰς λεπτομερείας δι’ εὐνοήτους λόγους) ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Πολιτείας ἐνῶ παραγνωρίζονται Πανεπιστήμια παγκοσμίου κύρους ὅπως, διὰ νὰ πῶ ἔν μόνον παράδειγμα, τὸ Πανεπιστήμιον Λομονόσωφ τῆς Μόσχας, ποῖαν ἐντύπωσιν ἰδόμενος εἰς τοὺς ἀνθρώπους μὲ κοινὴν λογικὴν;

Ἡ κατάσταση γίνεται περισσότερο σοβαρὰ, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅταν λάθωμεν εἰδικῶς ὑπ’ ὄψιν τὰς προθέσεις τοῦ εἰδικοῦ άρθρου τοῦ περὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν Νόμου. Ἐκεῖ ἀναφέρεται ὅτι τὰ Πανεπιστήμια τὰ ὁποῖα καθορίζει καὶ ἀναγνωρίζει τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον πρέπει νὰ εἶναι τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου μὲ τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβειον Πολυτεχνεῖον Ἀθηνῶν ἢ μὲ τὸ Τεχνικὸν Πανεπιστήμιον Κωνσταντινουπόλεως.

Τίθενται, δηλαδὴ, ἐδῶ καὶ ἀντικειμενικὰ κριτήρια. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ Μετσόβειον Ἀθηνῶν ἢ ὕψηλὴ ἐπιστημονικὴ στάθμη του εἶναι καλῶς γνωστὴ. Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ καὶ ἄλλα ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἔγω τὰς ἀμφιβολίας μου. Καὶ ὅμως, μὴ ἀναγνωρίζοντες τὰ Πανεπιστήμια τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν εἶναι ὡς ἐάν ἡμεῖς ἐδῶ εἰς τὴν Κύπρον νὰ ἀμφισβητῶμεν ἐπιστημονικῶς ὅτι

παγκοσμίου κύρους Πανεπιστήμια δέν είναι κών τοῦ αὐτοῦ τοῦλάχιστον ἐπιπέδου μέ τό τεχνικόν Πανεπιστήμιον Κωνσταντινουπόλεως διά νά φέρω ἔν μόνον παράδειγμα.

Πιθανόν νά προβληθῆ ἡ δικαιολογία ὅτι ἀνεγνωρίσθησαν μόνον ἐκεῖνα τὰ Πανεπιστήμια τῶν ὁποίων διπλωματοῦχοι εὐρίσκονται ἤδη εἰς Κύπρον.

Τοῦτο δέν εἶναι ἤδη ὀρθόν, ὡς δεικνύει ἡ περίπτωση τοῦ Πολιτικοῦ Μηχανικοῦ τήν ὁποίαν ἤδη ἀνέφερα.

Ἄλλά, ἀνεξαρτήτως τούτου, δέν εἶναι οὔτε σκόπιμον οὔτε ἐπιθυμητόν ἀπό οἰασοῦποτε πλευρᾶς νά ἐκτιθέμεθα εἰς παρεξηγήσεις, ἐφ' ὅσον ὁ νόμος μας δέν κάμνει διάκρισιν περί Πανεπιστημίων τῶν ὁποίων διπλωματοῦχοι εὐρίσκονται ἤδη εἰς Κύπρον ἢ μή ἀλλά περί ἀνεγνωρισμένων ὑπό τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Πανεπιστημίων ἢ μή. Ἡ ἴδια ἡ φρασεολογία τοῦ νόμου δέν ἐπιτρέπει τοιαύτην παρεξηγήσιμον διάκρισιν.

Πέραν ὅμως τούτου, δέν θά εἶναι ἱκανοποιητική ἡ λύσις νά ἀναγνωρίζωνται ἐκεῖνα μόνον τὰ Πανεπιστήμια τῶν ὁποίων διπλωματοῦχοι εὐρίσκονται ἤδη εἰς Κύπρον. Τοῦτο περιορίζει καί δυσκολεύει τήν πανεπιστημιακήν μόρφωσιν τῶν Κυπρίων.

Ὁ κατάλογος τῶν Πανεπιστημίων πρέπει νά εἶναι ἀρκετά εὐρύς καί ἀντικειμενικός οὕτως ὥστε ἐκεῖνος ὁ Κύπριος ὁ ὁποῖος πρόκειται νά σπουδάσῃ νά δύναται νά ἐκλέξῃ τό Πανεπιστήμιον τῆς ἀρεσκείας του χωρίς τόν φόβον ὅτι τό δίπλωμά του πιθανόν νά μήν ἀναγνωρισθῆ ἀφοῦ θά ἔχη ἤδη καταναλώσει πέντε καί πλέον ἔτη τῆς ζωῆς του φοιτῶν εἰς ἔν Πανεπιστήμιον.

Δι' ὄλους αὐτούς τοὺς λόγους θεωροῦμεν τό ζήτημα τοῦτο σοβαρώτατον καί εἰσηγούμεθα ὅπως ἡ Βουλὴ ὀρίσῃ Εἰδικήν Ἐπιτροπήν διά νά τό μελετήσῃ μέ ἐντολήν ὅπως ὑποβάλλῃ τὰ πορίσματά της ἐντός δεκαπέντε ἡμερῶν.

Τονίζω τήν σύντομον περίοδον ὑποβολῆς πορισμάτων διότι, ὡς ἀνέφερα, ὑπάρχει ἤδη Κύπριος ἐπιστήμων ὁ ὁποῖος σήμερον ἀδυνατεῖ νά ἐξασκῆσῃ τό ἐπάγγελμά του εἰς τόν τόπον, καί πιστεύω ὅτι ὄλοι θά συμφωνήτε μαζί μου ὅτι ἀνεξαρτήτως τῶν ὄλων ἄλλων ἐπιχειρημάτων τοῦτο δέν θά ἦτο ὀρθόν νά συνεχισθῆ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Τουμαζῆς ἔχει τόν λόγον.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Τό θέμα τό ὁποῖον ἠγειρεν ὁ ἔντιμος κ. Δημητριάδης στηρίζεται ἐπὶ μιᾶς πραγματικότητος, ἡ ὁποία πρέπει νά ἀντιμετωπισθῆ ρεαλιστικά. Ἄλλά μετά λύπης μου θά παρατηρήσω ὅτι διευτυπώθη ἡ πραγματικότης αὐτή κατά τρόπον ὁ ὁποῖος φοβοῦμαι πῶς ὀδηγεῖ σέ ἐσφαλμένα συμπεράσματα. Φοβοῦμαι πῶς σέ

πλείστους θά ἐδόθη ἡ ἐντύπωσις ὅτι εἴτε ἀπό ἀμέλειαν εἴτε σκοπίμως ὀρισμένα Πανεπιστήμια ἰατρικῆς, ὀδοντιατρικῆς, πολιτικῶν μηχανικῶν καί ἀρχιτεκτόνων δέν συμπεριελήφθησαν εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἐγκεκριμένων Πανεπιστημίων ἢ πολυτεχνείων ξένων χωρῶν. Ἡ πραγματικότης εἶναι ὅτι εἰς τήν Κύπρον πλὴν διὰ τοὺς ἰατροὺς καί τοὺς δικηγόρους δέν ὑπῆρχαν νόμοι, οἱ ὁποῖοι νά ἀναγνωρίζουν διπλώματα καί νά παρέχουν δικαίωμα ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος σέ ὄσους κατέχουν εἰδικόν πρῶσάθεια μεταξύ ἄλλων ἐπιδιώξων νά προστατευθοῦν οἱ ἐπιστήμονες, καί ἔάν εἶναι δυνατόν καί ἄλλα ἐπαγγέλματα. Ἐν τῇ προσπάθειᾳ αὐτῇ ἡ Κυβέρνησις εἰσήγαγε νόμους εἰς τήν Βουλὴν τόσον διὰ τήν θελίωσιν παλαιῶν ὄσον καί διὰ τήν ἔγκρισιν νέων νόμων διὰ νά ἐπιτύχῃ τόν σκοπόν αὐτόν, καί ἐστηρίχθη σέ ὀρισμένα βασικά κριτήρια διὰ τήν ἔγκρισιν τοῦ Νόμου ὁ ὁποῖος ἀφορᾷ τό ἐκάστοτε ἐπάγγελμα τό ὁποῖον θέλει νά προστατεύσῃ, καί δι' εἰς τήν ἔγκρισιν Πανεπιστημίων τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Τουρκίας, τὰ ὁποῖα εἶχαν τοὺς περισσότερους ἐπιστήμονας εἰς τήν Κύπρον μέ τήν εἰδικήν παρατήρησιν ὅτι θά ἔγκρίνωνται καί διπλώματα Πανεπιστημίων τὰ ὁποῖα ἀνεγνωρίζοντο ἰσότημα τῶν Πανεπιστημίων αὐτῶν.

Αὐτό ἔγινεν εἰδικώτερα εἰς τόν νόμον περί Πολιτικῶν Μηχανικῶν καί Ἀρχιτεκτόνων Κύπρου. Οἱ νόμοι οἱ ὁποῖοι προβλέπουν τήν κατοχύρωσιν τῶν ἐπαγγελμάτων αὐτῶν προβλέπουν καί τήν δημιουργίαν Εἰδικῶν Συμβουλίων τὰ ὁποῖα ἔχουν εὐθύναν νά μελετήσουν καί νά ἐφαρμόσουν τὰς προνοίας τοῦ νόμου, καί θεθαίως καί τὰς προνοίας τῆς ἐγκρίσεως τῶν Πανεπιστημίων τὰ ὁποῖα εἶναι ἰσότημα μέ τὰ βασικά αὐτά Πανεπιστήμια τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Τουρκίας. Ἐάν ἕνα Πανεπιστήμιον δέν εἶχεν ἀποφοιτόν του εἰς τήν Κύπρον, ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι δέν ἦτο φυσικόν ἢ δέν ἐπεβάλλετο τοῦλάχιστον νά ἔγκριθῆ τό Πανεπιστήμιον αὐτό ἐκτός ἔάν ἢ σειρά τό ἐπέβαλλε, δηλ. ὅταν παρουσιαζόταν ἐπιστήμων μέ δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου αὐτοῦ ἀσφαλῶς τό Εἰδικόν Συμβούλιον ὄφειλε νά ἐξετάσῃ τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα ὀδύσκονταε σὸ Πανεπιστήμιον ἐκεῖνον, καί ἔάν εὐρίσκε ὅτι τό Πανεπιστήμιον ἦτο ἰσότημον πρὸς τὰ βασικά Πανεπιστήμια ἀσφαλῶς εἶχεν ὑποχρέωσιν καί ἔχει ὑποχρέωσιν νά τό ἐγκρίνῃ. Ἐἰ ὄσον ξέρω οὔτε εἰς τοὺς ἰατροὺς, οὔτε εἰς τοὺς φαρμακοποιούς, οὔτε εἰς ὀδοντιάτρος, οὔτε εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονας ὑπῆρξε κακή πρόθεσις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως νά ἀποκλείσῃ Πανεπιστήμιον ἰσότημον μέ τὰ βασικά ἔάν ὑπῆρχεν ἐνδιαφερόμενος ἢ ἔάν ἐγειρετο ζήτημα εἴτε ἐκ μέρους τῆς ἐνδιαφερομένης χώρας εἴτε ἄλλης ὑπευθύνου ἀρχῆς ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου καί ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως.

Συνεπῶς βασικά δέν ὑπάρχει ζήτημα ἀποκλεισμοῦ νά ἐξασκῆσῃ τό ἐπάγγελμα ἀπόφοιτος Πανεπιστημίου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ἢ οἰασοῦποτε ἄλλης χώρας ἔάν καί ἐφ' ὄσον τό

Πανεπιστήμιον αυτό είναι ισότιμον πρὸς τὰ Πανεπιστήμια τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζει ὁ Νόμος.

Φαντασθῆτε τὴν εὐθύνην καὶ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ ἔχουν νὰ ἐπιτελέσουν τὰ Εἰδικὰ Συμβούλια ἐάν εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ἀνατρέξουν τὴν ὑφήλιον νὰ εὗρουν ὅλα τὰ Πανεπιστήμια, νὰ τὰ ἐγκρίνουν καὶ νὰ τὰ περιλάβουν εἰς τοὺς σχετικούς καταλόγους. Ἐξ ἄλλου εἰδικῶς διὰ μεγάλας φιλίας χώρας, ὅπως εἶναι ἡ Σοβιετική Ἑνώσις, ὑπάρχουν πολλὰ Πανεπιστήμια τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς εἶναι ἀγνωστα σὲ μᾶς καὶ εἰς τὰ Εἰδικὰ Συμβούλια, καὶ ἐάν δὲν δημιουργηθῇ ἀφορμὴ πολὺ φοβουμὰ πῶς πρακτικὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐγκριθοῦν ἐκ τῶν προτέρων τὰ Πανεπιστήμια αὐτά, καὶ νὰ εἶναι γνωστὸν εἰς τὸν καθένα ποῖα Πανεπιστήμια εἶναι ἐγκεκριμένα καὶ μετὰ νὰ πάη νὰ σπουδάσῃ.

Εἰδικῶς διὰ τὴν περίπτωσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεφέρθη ὁ ἔντιμος κ. Δημητριάδης μετὰ λύπης μου διαπιστώνω ὅτι ὑπάρχει πράγματι καθυστέρησις εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως τὸ ὁποῖον ἀνεφέρην, ἀλλὰ αὐτὸ ἴσως νὰ ὀφείλεται εἰς φόρτον ἐργασίας τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διότι γνωρίζω ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον αὐτὸ ἐνεκρίθη ἤδη καὶ εἶναι ζήτημα τυπικῆς διαδικασίας νὰ δημοσιευθῇ ἢ περιληφθῇ εἰς τὸν κατάλογον τὸν ὁποῖον ἔχει ἤδη δημοσιεύσει τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Πάντως ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον θέλω νὰ καταλήξω εἶναι ὅτι ὑπάρχουν Εἰδικὰ Συμβούλια διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν σχετικῶν νόμων, ὑπάρχει καλὴ πρόθεσις καὶ δὲν ἀδικεῖται κανένας ἐπιστήμων ἐφ' ὅσον διὰ τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ κατάρτισις του εἶναι σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν.....

Ὁ κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Κατόπιν τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, ὁ ὁποῖος ὡς ἀντιλαμβάνομαι ἀποτελεῖ καὶ μέλος τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν, ὅτι ἡ καθυστέρησις τῆς εἰδικῆς περιπτώσεως τὴν ὁποίαν ἀνεφέρα, ὡς ὁ ἴδιος γνωρίζει, εἶναι τυπική, εἰσηγοῦμαι ὅπως εἰδικῶς διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην παρακληθῇ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ διαβιβάσῃ τὴν παράκλησιν τοῦ Σώματος ὅπως τὸ ἐνωρίτερον δημοσιευθῇ τὸ δόγμα τοῦ Πανεπιστημίου τούτου, ἢ δὲ Ἐπιτροπὴ τὴν ὁποίαν εἰσηγοῦμαι, ἐξετάσῃ τὸ ὅλον ζήτημα ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ὅτι ἐξερχόμεθα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, τὸ ὁποῖον ἦτο γενικὸν καὶ ὄχι διὰ

μῖαν ὀρισμένην περίπτωσιν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ κ. Χρύσης Δημητριάδης δὲν θὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὑποστηρίζει μόνον μῖαν μεμονωμένην περίπτωσιν ἐπομένως ἡ δημοσία συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἡ παρουσία τοῦ κ. Τουμαζῆ εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ ἀχθῇ εἰς γινῶσιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τὸ μεμονωμένον αὐτὸ ζήτημα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ γενικώτερον ζήτημα τὸ ὁποῖον ἐτέθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, εἶναι καθήκον.....

Ὁ κ. Τίτος Φᾶνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα ἀπλῶς νὰ εἶπω ὅτι παρὰ τὴν τόσον εὐστοχὸν ἀπάντησιν τοῦ κ. Τουμαζῆ εἰς τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Δημητριάδης, ἀπὸ ἰδικῆς μας πλευρᾶς οὐδεμία ἔνστασις ὑπάρχει ἐάν συσταθῇ ἡ εἰδικὴ αὐτῆ Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπεία ἢ ὁποῖα νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα καὶ νὰ ὑποβάλῃ τὸ πόρισμά της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα ἐπρόκειτο ἀκριβῶς νὰ εἰσελθῶ τώρα. Καὶ ὡς ἐνθυμούμεθα ὑπάρχει ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς ἢ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι ἡ καταλληλοτέρα διὰ νὰ καθορίσῃ μῖαν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τούτῳ, πρὸς ἐξέτασιν τοῦ τεθέντος ζητήματος καὶ ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεώς της πρὸς τὴν Βουλὴν.

Ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Εἶναι θέμα μᾶλλον τακτικῆς, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα σαφῶς νὰ προσδιορισθοῦν οἱ σκοποὶ διὰ τοὺς ὁποίους θὰ συσταθῇ αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ τί θὰ ἐξετάσῃ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Θὰ εἰσηγοῦμαι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, οἱ ὅλοι ὄροι ἐντολῆς τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ εἶναι πρῶτον, νὰ ἐξετάσῃ τὸν ὅλον ὑπάρχοντα σήμερον μηχανισμόν διὰ τὴν ἔγκρισιν διπλωμάτων Πανεπιστημίων εἰς τὰς τρεῖς συγκεκριμένους αὐτὰς περιπτώσεις.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖας συγκεκριμένους ;

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ὁδοντιάτρων, ἰατρῶν, ἀρχιτεκτόνων καὶ πολιτικῶν μηχανικῶν καὶ ὅπως προῆλθε εἰς συγκεκριμένους εἰσηγήσεις τόσον διὰ τὴν καλύτερουν τοῦ μηχανισμοῦ, ἐάν χρειάζεται, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν εἰδικῶν περιπτώσεων αἱ ὁποῖαι ἤθελον τυχόν παρουσιασθῆναι κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐάν οἱ ὄροι ἐντολῆς τῆς ad hoc αὐτῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι αὐτοὶ τοὺς ὁποίους ἀνέφεραν ὁ κ. Χρύσης Δημητριάδης, ἐγὼ δὲν πρόκειται νὰ δώσω τὴν ψήφον μου διὰ τὴν σύστασιν αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους : Μηχανισμός δι' ἔγκρισιν τῶν διπλωμάτων. Δηλαδή ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ νὰ ἐξετάσῃ τὸν μηχανισμόν καὶ δευτέρον νὰ προβῆ εἰς εἰσηγήσεις διὰ τὴν καλυτέρευσιν τοῦ τρόπου ἐξετάσεως.

Εἰσηγοῦμαι ὅτι ὁ μηχανισμός τὸν ὁποῖον ἐνέκρινε τὸ Σῶμα τοῦτο οὐχὶ πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀλλὰ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἴσως δὲν φαίνεται νὰ εἶναι καθόλου ἀσχημος, ἀντιθέτως ὅπως ἐξήγησε καὶ ὁ κ. Τουμαζῆς λόγῳ τῆς ὑπαρχούσης τῶρα ἐκρύθμου ἢ καὶ ἐμπολέμου σχεδὸν καταστάσεως, λόγῳ τοῦ φόρτου ἐργασίας τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου δὲν κατέστη δυνατόν παρ' ὅλον ὅτι τὸ ὑπεύθυνον Σῶμα τὸ ὁποῖον ἐρμηνεύει τρόπον τινὰ τὸν Νόμον, δηλαδή τὸ Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον συνεστήθη δυνάμει τοῦ Νόμου, προέβη ἤδη εἰς παραστάσεις καὶ ἐνέκρινεν ἐξ ὧσιν ἀντιλαμβάνομαι ὅπως τὸ Ἐπιτροπικὸν Συμβούλιον περιλάβῃ εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐγκριθέντων οὕτως εἰπεῖν Πανεπιστημίων τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Πανεπιστήμιον. Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι εἰς παρομοίας περιπτώσεις ὅταν τὸ Συμβούλιον τὸ συσταθῆν δυνάμει τοῦ Νόμου θὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν τοὺς ἄλλας συγκεκριμένας περιπτώσεις καὶ πάλιν θὰ προβῆ εἰς τὰ κατάλληλα διαθήματα πρὸς τὸ Ἐπιτροπικὸν Συμβούλιον.

Ἐπομένως αὐτὸς οὗτος ὁ μηχανισμός δὲν νομίζω ὅτι εὐρίσκεται ὑπὸ κρίσιν. Ὑπάρχει ἴσως μία ἀκατάστασις λόγῳ τῆς καταστάσεως τῆς ἐπικρατούσης σήμερον εἰς τὴν Κύπρον, ἀλλὰ ὁ μηχανισμός δὲν νομίζω ὅτι εὐρίσκεται ὑπὸ κρίσιν καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐγὼ τούλαχιστον δὲν συμφωνῶ εἰς τὸ νὰ συσταθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τοὺς ὄρους αὐτούς· ἐάν ὑπάρχουν ἄλλοι ὄροι ἐντολῆς εὐχαρίστως νὰ τοὺς ἀκούσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παναγιῶδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΔΗΣ :

Ἀσφαλῶς εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ κ. Χρ. Δημητριάδης καὶ δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐπέμβω τρόπον τινὰ κάμνοντας εἰσηγήσεις, ὅμως ἐπειδὴ εἰς τὴν ὁμιλίαν του ὑπηνίχθη ὅτι ὑπῆρξε δυσμενὴς διάκρισις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως εἰς θάρος τῶν Πανεπιστημίων τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν, εἰσηγοῦμαι ὅπως εἰς ἐκ τῶν ὄρων ἐντολῆς τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι νὰ ἐξετάσῃ ἐάν πράγματι ὑπῆρξε διάκρισις εἰς θάρος τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν, εἰς ποίας συγκεκριμένας περιπτώσεις, καὶ νὰ ἀχθῇ τὸ πόρισμα ἐνῶπιον τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Τουμαζῆς.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Παρ' ὅλον τοῦ ὅπως εἶπε καὶ ὁ κ. Παναγιῶδης ἢ εἰσηγήσεις γίνεται ἀπὸ τὸν κ. Χρύσην Δημητριάδην, ἐάν μοῦ ἐπέτρεπε θὰ ἔκαμνα τὴν ἐξῆς τρόπον τινὰ διόρθωσιν εἰς τὴν εἰσηγήσιν του. Δεδομένου ὅτι οἱ νόμοι οἱ ὁποῖοι διέπουν τὴν ἔγκρισιν τῶν διπλωμάτων προβλέπουν τὴν δημιουργίαν Εἰδικῶν Συμβουλίων, τὰ ὁποῖα ἐξετάζουν τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζομένας περιπτώσεις, ἀντιλαμβάνομαι πῶς ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐάν πρόκειται νὰ συσταθῇ, εἶναι νὰ ἐξετάσῃ κατὰ πόσον τὰ Εἰδικὰ αὐτὰ Συμβούλια ἐφαρμόζουν τὸν νόμον, ἀλλοιῶς θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ πρόνοια δημιουργίας Ἐπιτροπῆς ἢ ὁποῖα νὰ ἀναθεωρήσῃ τοὺς Νόμους. Ἀπᾶς καὶ ὑπάρχουν οἱ νόμοι καὶ προβλέπουν ὀρισμένα Συμβούλια, ἢ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ πρέπει νὰ ἐξετάσῃ ἐάν τὰ Συμβούλια αὐτὰ ἔως τῶρα δὲν ἔκαμαν τὸ καθήκον των. Συνεπῶς θὰ πρέπει ἢ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ νὰ ἐξεύρῃ ὑπαρχούσας περιπτώσεις παραπόνων καὶ νὰ ἐξετάσῃ κατὰ πόσον τὰ Συμβούλια ἐφήρμοσαν τὸν Νόμον ἢ ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δηλαδή ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ κ. Τουμαζῆς πλησιάζει περισσότερο πρὸς τὴν εἰσηγήσιν τοῦ κ. Χρύση Δημητριάδη κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν κ. Χρύσης Δημητριάδης εἰσηγεῖται νὰ ἐξετασθῇ ὁ μηχανισμός καὶ ὁ κ. Τουμαζῆς εἰσηγεῖται ὅπως ἐξετασθῇ καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐργάζεται ὁ μηχανισμός.....

Ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ προβῶ εἰς μίαν διευκρίνισιν. Εἶχα πεῖ προηγουμένως ὅτι ἀπὸ ἰδικῆς μας πλευρᾶς δὲν ὑπῆρχεν ἔνστασις εἰς τὸ νὰ συσταθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἢ ὁποῖα νὰ ἐξετάσῃ τὸ ὅλον θέμα καὶ νὰ προβῆ εἰς πόρισμα. Δὲν θὰ ἤθελα δὲ νὰ σχηματισθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἐπειδὴ ἐξεφράσθησαν ἀπόψεις ὡς πρὸς τὴν διατύπωσιν τοῦ θέματος, ὑπαναχωροῦμεν ἀπὸ τὴν διαθεβαίωσιν αὐτὴν, πλὴν ὅμως συμφωνῶ καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς προλαλήσαντας συναδέλφους τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου, ὅτι τὸ θέμα ὅπως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ κ. Χρύση Δημητριάδη εἶναι μᾶλλον ἀτυχὲς καὶ θὰ πρέπει νὰ διατυπωθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἀφήνῃ καμμίαν ἀμφιβολίαν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐρεύνης τῆς Κοινοβουλευτικῆς αὐτῆς Ἐπιτροπείας. Εἰσηγοῦμαι συνεπῶς ὅπως ἀνατεθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπεῖαν τὸ ἐξῆς συγκεκριμένον θέμα. «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐφαρμογὴ τῶν νομοθετικῶν διατάξεων ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀναγνώρισιν ξένων πανεπιστημιακῶν τίτλων».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Συμφωνῶ πλήρως, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, μὲ τὴν διατύπωσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δέν ξέρω εάν ό κ. Παναγιώδης έπιμένη εις την Ιδικήν του εισήγησιν. Τό θέμα όπως έτέθη νομίζω ότι θα καλύψη όλας τάς απόψεις, διότι ένα θέμα τέτοιο δέν θα είναι στενά τοποθετημένον ούτως ώστε να απαγορεύση εις την Έπιτροπήν να έκθέση τάς απόψεις της επί όλων των πλευρών κατά την γνώμην μου, και έπομένως.....

Ό κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Να μου έπιτρέψετε και πάλιν να παρατηρήσω ότι οι νέοι όροι έντολής αυτής της Έπιτροπής έμένα τουλάχιστον μου προκαλούν ώρισμένα άμφιβολία. Δηλαδή ό κ. Χρύσης Δημητριάδης έπεν ότι εις μίαν συγκεκριμένην περίπτωση δέν ένεκρίθη τό Πανεπιστήμιον του Κυπρίου αυτού, και έπομένως δέν μπορεί αυτός ό Κύπριος να έξασκή τό έπάγγελμά του και από την συγκεκριμένην αυτήν περίπτωση ώρμήθη διά να κάμη γενικώτερας παρατηρήσεις όσον άφορᾷ τά Πανεπιστήμια των Σοσιαλιστικών χωρών.

Δέν υπάρχει ένδειξις ότι είτε τό Συμβούλιον τό έγκαθιδρυθέν υπό του Νόμου είτε τό Ύπουργικόν Συμβούλιον έχει πολιτικήν έναντίον της άναγνωρίσεως των Πανεπιστημίων των Σοσιαλιστικών χωρών. Ούδεμία ένδειξις υπάρχει πλην της συγκεκριμένης αυτής περιπτώσεως. Εις την συγκεκριμένην αυτήν περίπτωση γνωρίζομεν ότι τό Συμβούλιον τό ένεκρίνε, δηλ. τό Συμβούλιον τό συσταθέν δυνάμει του Νόμου, και τό Ύπουργικόν Συμβούλιον δέν τό έθεσεν εις την ήμερησίαν διάταξιν διά να τό έγκρίνη τυπικώς λόγω της έπικρατούσης καταστάσεως. Έπομένως ούσιαστικώς δέν υπάρχει θέμα πρός συζήτησιν αυτήν την στιγμήν. Τό να δημιουργήσωμεν μίαν Κοινοβουλευτικήν Έπιτροπήν διά να έξετάση την έφαρμογήν του Νόμου αυτού εις τό παρόν στάδιον, νομίζω ότι δέν έξυπηρετεί έποικοδομητικώς κανένα άπολύτως σκοπόν, έφ' όσον έχομεν αυτήν ταύτην την στιγμήν την διαθεβαίωσιν του κ. Τουμαζής, ό όποιος είναι μέλος του Συμβουλίου του συσταθέντος διά του νόμου, ό όποιος άντιλαμβάνομαι ότι έχει προθή εις ώρισμένας έρευνας όσον άφορᾷ αυτό τό θέμα, έχομεν λέγω την διαθεβαίωσιν ότι είναι τυπικόν θέμα, να τεθή επί της ήμερησίας διατάξεως και να έγκριθί. Πέραν τούτου εάν εις άλλο στάδιον εις τό μέλλον άντιληφθώμεν ότι υπάρχει δυσμενής διάκρισις, υπάρχουν στοιχεία τά όποια δεικνύουν ότι υπάρχει δυσμενής διάκρισις έναντίον των Πανεπιστημίων των Σοσιαλιστικών χωρών, τότε ίσως να ήτο ή κατάλληλος έποχή να διορίσωμεν αυτήν την Έπιτροπήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ό κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Είχα την έντύπωσιν ότι ήμην άπολύτως σαφής, φαίνεται όμως ότι δέν έγινε σαφής, και είμαι υποχρεωμένος να επαναλάβω έκείνο τό όποιον είπα προηγουμένως. Διευκρίνησαν υπό του κ. Χρύση Δημητριάδη ώρισμένα παράπονα, ώρισμένα κατηγορία έναντίον της Κυβερνήσεως καθ' όσον άφορᾷ την άναγνώρισιν Πανεπιστημιακών τίτλων εκ χωρών του Σοσιαλιστικού στρατοπέδου. Εις την άγόρευσιν του κ. Δημητριάδη, όπως είπα και προηγουμένως, άπήντησε πάρα πολύ ευστόχως ό κ. Τουμαζής. Πλην όμως τό θέμα υπάρχει ένώπιον της Βουλής, δηλαδή τι έμεσολάβησεν ούτως ώστε μετά την εισήγησιν του Ειδικού Συμβουλίου Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών όπως άναγνωρισθί τό συγκεκριμένον αυτό δίπλωμα, να καθυστερήση υπό της Κυβερνήσεως ή έπικύρωσις της άναγνωρίσεως αυτής υπάρχει κάποιον θέμα. Ημείς από Ιδικής μας πλευράς λέγομεν ότι ή Κυβέρνησις πιθανόν να έξετάξη άκόμη τό ζήτημα αυτό, και ούδεμία πρόθεσις από πλευράς Κυβερνήσεως υπάρχει ώστε να γίνη οιαδήποτε δυσμενής διάκρισις, είτε εις την συγκεκριμένην αυτήν περίπτωσην είτε εις οιαδήποτε άλλην περίπτωσην. Πλην όμως έπειδή τό θέμα υπάρχει ένώπιον της Βουλής, και έπειδή δέν θέλομεν να άποκρύψωμεν τίποτε άπολύτως, δι' αυτόν τόν λόγον έδήλωσα προηγουμένως και επαναλαμβάνω και τώρα ότι τό Πατριωτικόν Μέτωπον είναι σύμφωνον ώστε να συσταθί αυτή ή Έπιτροπή ή όποια να τό έξετάση. Ούδόλωσ προδικάζομεν τό πόρισμα εις τό όποιον θα καταλήξη ή Έπιτροπή αυτή, και προσωπικώς έκφράζω την θεβαίότητα ότι τό πόρισμα αυτό θα είναι υπέρ της Κυβερνήσεως συνεπώς κ. Πρόεδρε, επαναλαμβάνω ότι δέν θα υπάρξη από πλευράς Ιδικής μας ένστασις εις τό να συσταθί αυτή ή Έπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θά ήθελα να παρακαλέσω τόν κ. Τίτον Φάνον να επαναλάβη διά την στενογράφον της Βουλής τούς όρους της έντολής τούς όποιους διετύπωσε προηγουμένως.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Έάν δέν κάμνω λάθος ό κ. Χρύσης Δημητριάδης άπεδέχθη τό συγκεκριμένον θέμα τό όποιον έθεσα και τό όποιον έχει ως έξής :

«Η υπό της Κυβερνήσεως έφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων έν σχέσει με την άναγνώρισιν ξένων Πανεπιστημιακών τίτλων».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κατόπιν των έπεξηγήσεων τάς όποιας έδωσεν ό κ. Τίτος Φάνος, θα ήθελα να πληροφορηθώ κατά πόσον ό κ. Δημητριάδης έπιθυμεί να θέσω την Ιδικήν του εισήγησιν εις ψηφοφορίαν. Νομίζω ότι παρέλκει τό ζήτημα, εάν όμως έπιμένη τότε θα άναγκασθώ να τό θέσω εις ψηφοφορίαν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 11.00 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την Έναρξιν τής εργασίας τής συνεδρίας αυτής.
Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Το πρώτον θέμα επί τής ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Α είναι έρωτήσεις-άπαντήσεις.

Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να με πληροφορήσουν εάν υπάρχουν έρωτήσεις και άπαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν υπάρχουν έρωτήσεις και άπαντήσεις σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά άρχισωμεν την συζήτησιν με το Κεφάλαιον Β-Νομοθετική Έργασία.

Το δεύτερον θέμα επί τής ημερησίας διατάξεως «Ό περί Έλέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964».

Παρακαλώ τον Πρόεδρον τής άρμοδίας Έπιτροπής να άναγνώσθ τήν έκθεσιν τής Έπιτροπής εις τήν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΙΤΗΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος.
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ίωσήφ Γιαμάκης
Άνδρέας Γιαγκου
Χαρίδημος Χατζηχάρος
Άνδρέας Κασσεράς
Χαμπής Μιχαηλίδης.

Αί ώς άνω δύο Έπιτροπαι προέβησαν εις επανεξέτασιν του περι ου ό λόγος Νομοσχεδίου εις νέαν κοινήν αυτών συνεδρίαν λαβούσαν χώραν τήν 19ην Ιουνίου 1964.

Αί δύο Έπιτροπαι, κατόπιν μακράς ανταλλαγής άπόψεων και άφου ήκουσαν τας επί του Νομοσχεδίου δοθείσας υπό του προσελθόντος εις τήν συνεδρίαν άρμοδίου λειτουργού του Ύπουργείου Οικονομικών πληροφορίας και έπεξηγήσεις, προέβησαν εις τήν σύνταξιν τής παρούσης Συμπληρωματικής Έκθεσεως καθ' ήν άπεφάσισαν κατά πλειοψηφίαν όπως εισηγηθούν εις τήν Βουλήν τήν εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου, νοουμένου ότι ό έν τώ Νομοσχεδίω διαλαμβανόμενος όρισμός του όρου «παραγωγός» θά τροποποιηθί εις τρόπον ώστε να θεωρήται χωριστός παραγωγός πών έγγαμον πρόσωπον διαμένον εις τήν αυτήν κατοικίαν μετά των γονέων του ως και πών άρρεν ενήλικον τέκνον όπερ, καιτοι διαμένει μετά των γονέων του, είνε κάτοχον εκτάσεως γής έγγεγραμμένης έπ' όνόματι του ή ένοικιάζει τοιαύτην γήν διά τήν καλλιέργειαν και παραγωγήν έλεγχόμενου είδους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής :

Ό κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευται.

Τό υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου, καθώς άναφέρει ή εισηγητική έκθεσις, έγένετο προς τον σκοπόν όπως άποφευχθούν, ως λέγεται, καταστρατηγήσεις εκ μέρους

γεωργών όσον άφορέ τήν έγγραφήν ποσοτήτων σίτου εις μέλη τής οικογενείας των ως παραγωγών. Και τούτο διά να καρπωθούν, ως άναφέρεται, τής καλύτερας τιμής ή όποία ώρίσθη διά ποσότητα κάτω των πέντε τόννων σίτου ως και κάτω των δέκα τόννων.

Έπειδή τό ζήτημα, διά τό όποιον έγένετο τό υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου, συνδέεται άμεσα με τήν συγκέντρωσιν σιτηρών, και πρό παντός με τας όρισθείσας τιμάς που θά πληρωθούν εις τούς παραγωγούς, θά ήθελα να παρακαλέσω τον έντιμον κ. Πρόεδρον να μη θεωρήσθ ότι θά είμαι εκτός θέματος προκειμένου να άναφερθώ διά βραχέων επί των όρισθεισών τιμών και πρό παντός επί τής κλίμακος ή όποία καθωρίσθη, κατά τήν όποιαν αι τιμαι είναι διαφορετικαι άναλόγως τής ποσότητας που θά παραδώσθ έκαστος παραγωγός.

Ούτω υπό τής Έπιτροπής Σιτηρών και του Ύπουργικού Συμβουλίου ώρίσθη τιμή μέχρι πέντε τόννων προς £40 τον τόννον. Μέχρι δέκα τόννων προς £39 και 200 μιλς και πέραν των δέκα τόννων προς £38 τον τόννον.

Η διά του τρόπου τούτου πληρωμή εις τον παραγωγόν άδικει κατάφωρα τούς μονοκαλλιεργητάς σιτηρών. Ούδεις σεβόμενος τον εαυτόν του γεωργός δύναται να όπισθηρίξθ ότι είναι σιτοπαραγωγός ό παράγων 1-5 τόννους σίτου.

Είναι φανερόν ότι με τόσον εισόδημα ουτε λόγος δύναται να γίνθ ότι είναι δυνατόν να ζήσθ οιαδήποτε οικογένεια γεωργών, διότι έστω και πέντε τόννοι άν παραδοθούν ή άξια των είναι μόνον 200 λίρας. Έπομένως τό μέτρον τούτο δέν προστατεύει τον σιτοπαραγωγόν, επωφελεται δε τούτου ό μη άποζών εκ τής σιτοκαλλιεργείας και ό όποιος έχει οιαδήποτε άλλα εισοδήματα, όχι κατ' άνάγκην προερχόμενα εκ τής γεωργίας. Τό αυτό δύναται να λεχθί και διά τήν ποσότητα μέχρι των δέκα τόννων, καιτοι εις αυτούς που θά συμπεριληφθούν εις τήν τοιαύτην τάξιν των 6-10 τόννων περιλαμβάνονται και μερικοί μικρογεωργοί. Η πλειονότης των γεωργών σιτηρών δέν περιλαμβάνεται εις εκείνους οι όποιοι παράγουν αυτάς τας μικράς ποσότητας από 1-10 τόννων σίτου.

Έπομένως τό μέτρον τής ήλαττωμένης τιμής των £38 κατά τόννον στρέφεται κατά των πραγματικών σιτοπαραγωγών.

Δέν εισηγούμαι οιαδήποτε έλάττωσιν τής τιμής διά τας μικράς ποσότητας, αλλά νομίζω ότι ή Κυβέρνησις θά ήτο εις όρθοτέραν γραμμήν εάν άφηνε τήν περιουσίην τιμήν των £40 κατά τόννον, ήλάττωνε δε σημαντικώς ταύτην πέραν των 20 τόννων παραδόσεως εκ μέρους του παραγωγού, ποσότητας τήν όποιαν παράγουν όχι γεωργού αλλά επιχειρηματiai παραγωγοί. Η οικονομία ή όποία θά προκύψθ από αυτήν τήν διευθέτησιν τής πληρωμής των σιτηρών δέν έπρεπε να γίνθ εις βάρος των γεωργών, αλλά των μεγαλοκαλλιεργητών.

Και τώρα έρχομαι εις τον όρισμόν τι είναι παραγωγός. Τοιούτος, συμφώνως του όρισμού που δίδει ή Κυβέρνησις, είναι οιοσδήποτε παράγει σιτηρά έστω και εάν είναι έμπορος, υπάλληλος, τεχνίτης ή και εργάτης ή άκόμη και επιστήμων ή έτερος διανοούμενος. Νομίζομεν και ένομιζαμεν μέχρι σήμερα ότι αι επιχορηγήσεις των σιτηρών και των σταφυλών είτε άλλων προϊόντων είχαν σκοπόν να βοηθούν τον γεωργικόν κόσμον που εργαζεται τήν γήν. Αυτόν που δέν έχει άλλον πόρον ζωής ουτε έχει τήν δυνατότητα να άλλάζθ καλλιέργειαν λόγω των επικρατουσών εις τήν νήσον μας κλιματολογικών και γεωφυσικών συνθηκών. Άρα ό όρος παραγωγός πρέπει να συνοδεύεται και διά τής λέξεως γεωργός, όπερ σημαίνει αυτόν που έχει κύριον επαγγελμα τήν γεωργίαν και τήν καλλιέργειαν τής γής. Ό μη άποζών εκ τής γεωργίας έχει τό δικαίωμα ως παραγωγός, κατά τον όρισμόν τής Κυβερνήσεως, να παραδώσθ τήν παραγωγήν του προερχομένην εκ παρήγγου, δέν γίνεται δε δεκτός ως παραγωγός ό υιός γεωργού διότι κατοικεί εις τήν ίδιαν κατοικίαν με τούς γονεϊς του. Και όμως είναι γνωστόν και άναμφισβή-

τητον γεγονός ότι τέκνα γεωργών έχουν ιδιόκτες των καλλιεργειών από νεαράς ηλικίας δια να κατορθώσουν να σχηματίσουν έστω και μικράν περιουσίαν πρό του γάμου τους, ο δε πατήρ παραχωρεί πάντοτε και διατηρούσι χωριστήν οικονομικήν οντότητα μη εξαρτωμένην από τόν άνδρα των.

Οί άνωτέρω κατά τό υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον δέν είναι παραγωγοί, αλλά άναγνωρίζεται δια τού έν λόγω Νομοσχεδίου ως παραγωγός ο οισοδήποτε μη γεωργός όστις έχων άλλο επάγγελμα έκτελει ως πάρεργον και τό να σπείρη 5-10 ή και περισσότερες σκάλες σιτάρι, είναι δε μάλιστα ούτος και προνομιούχος όσον άφορά την τιμήν.

Φειδόμενος τού χρόνου δέν επιθυμώ να επεκταθώ περισσότερο. καιτίο πολλά θα είχα να προσθέσω δια τό άμελέτητον και μεροληπτικόν τού Νομοσχεδίου όσον και δια τό ότι έθεωρήθη τούτο ως έπειγον, και ως τοιοϋτο συνεστήθη εις την Βουλήν δια να μην παρασχεθί καιρός προς μελέτην, ένω υπάρχει άρκετός καιρός έφ' όσον ή παραλαβή σιτηρών θα άρχισή μόνον περι τό μέσα τού προσεχούς μηνός Ιουλίου.

Δέν θα ψηφίσω τούτο δι' όλους τούς άνωτέρω λόγους τούς όποιους εξέθεσα έν πολύ μεγάλη συντομία, προτρέπω δε την Βουλήν να καταψηφίση τούτο ή τούλάχιστον να ζητήση άναβολήν προς καλύτεραν μελέτην και κάποιαν συνεννόησιν ει δυνατόν μετά της Έκτελεστικής Έξουσίας, ή τούλάχιστον κάποιαν τροποποίησιν.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Χαμηής Μιχαηλίδης.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Τό Νομοσχέδιον πού συζητούμεν για τόν όρισμόν τού όρου παραγωγός πηγάζει από την άπόφασιν τού Υπουργικού Συμβουλίου για να κάμη διαβαθμίσεις εις τές φετινές τιμές των σιτηρών. Αύτές οι διαβαθμίσεις επηρεάζουν την πολύ μεγάλην πλειοψηφίαν τού παραγωγικού μας κόσμου οι όποιοι είναι σιτοπαραγωγοί. Με βάση αυτές τές διαβαθμίσεις ένας γεωργός θα πληρώνεται την τιμήν των 50 μιλς όταν παραδίδη μέχρι πέντε τόννων, όταν παραδίδη από 5-10 τόννους θα πληρώνεται 1 μιλ ήλιγώτερον κατ' όκάν, και όταν παραδίδη από 10 τόννους και πάνω 48 μιλς την όκάν. Για να μη υπάρχουν καταχρήσεις, λέγει ή εισηγητική έκθεσις, επεβάλλετο ή τροποποίησις τού Νόμου όσον άφορά τόν όρισμόν τού παραγωγού. Με την διαβαθμισιν της τιμής των σιτηρών έχων διαφώνισι οι σιτοπαραγωγοί και οι άγροτικές οργανώσεις.

Στην Κύπρον έχομεν ένα ύψηλό κόστος παραγωγής σιτηρών. Ο μέσος όρος τού κόστους παραγωγής με βάση τα κοστολόγια των παραγωγών ξεπερνά τα 60 μιλς κατ' όκάν.

Οί τοιφλικάδες πού παράγουν μεγάλες ποσότητες σιταριού με χαμηλόν κόστος είναι πολύ λίγοι, είναι μετρημένοι. Οί τοιφλικάδες και οι κτηματίες προτιμούν να ένοικιάζουν την γην τους με ύψηλά ένοίκια, 3-4 λίρες την σκάλα, σε πτωχούς γεωργούς. Είναι πάρα πολλοί οι άκτήμονες και μικρογεωργοί πού ένοικιάζουν 40, 50 και 60 σκάλες γής δια καλλιεργειαν σιτηρών.

Για να παράγη ένας γεωργός πάνω από 200 κιλά σιτάρι, πού αντιπροσωπεύουν τούς 5 τόννους, πρέπει να σπείρη σ' ένα μέτρο χρόνο περίπου 30 Κυβερνητικές σκάλες σιτάρι. Όμως είναι πάρα πολλοί οι γεωργοί πού ένοικιάζουν γην και σπέρνουν πάνω από 30 σκάλες και παράγουν μεταξύ 5, 10, 12 και 15 τόννων πολλές φορές.

Αντί δηλ. να αύξησωμεν τές τιμές τές ελαττώσωμε και έτσι άδικώμε την μεγάλην πλειοψηφίαν των σιτοπαραγωγών. Η Κυβέρνηση ξεκινώντας να κάμη αυτές τές διαβαθμίσεις ένομίζει ή νομίζει ότι δέν θα έδινετο επιχορήγησις στους τοιφλικάδες. Όμως με τές διαβαθμίσεις πού έγιναν άδικείται ή μεγάλη μάζα των σιτοπαραγωγών. Γι' αυτό ή άποψη μας είναι ότι δέν είναι προς τό συμφέρον

της μάζας των σιτοπαραγωγών οι διαβαθμίσεις πού καθώρισε τό Υπουργικόν Συμβούλιον. Η φετινή άνομβρία με την λιγοστήν παραγωγήν επέβαλλε αύξησι τών τιμών και όχι ελάττωσι και διαβαθμίσεις.

Προτεινομεν όπως ο Πρόεδρος της Βουλής διαβιβάζη αυτές τές άπόψεις στην Έκτελεστικήν Έξουσίαν με εισηγησιν να καταργηθούν αυτές οι άδικες διαβαθμίσεις και να δοθούν στους παραγωγούς τιμές με βάση τές εισηγήσεις των παραγωγών και των άγροτικών οργανώσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν άλλοι όμιληται επί θέματος άρχής :

Ο κ. Άνδρέας Γιάγκου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΙΑΓΚΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευται.

Τό παρόν Νομοσχέδιον έχει ως ρίζαν του την άπόφασιν της Κυβερνήσεως να όριση διαφορετικές τιμές για τό σιτάρι. Βεβαίως κανείς Βουλευτής δέν θα ήθελε να ένθαρρύνη την κατακαλλιέργειαν των νόμων, ως τούτο λέγεται εις την εισηγητικήν έκθεσιν. Άλλά δέν θα επιμείνω επί τού σημείου τούτου και θα άνατρέξω εις την εισηγητικήν έκθεσιν, ή όποια, άφού όμιλει για τές διαβαθμίσεις όσον άφορά τές τιμές των σιτηρών, καταλήγει να προτείνη τό παρόν Νομοσχέδιον.

Όλο γνωρίζομεν ότι αι επιχορηγήσεις των σιτηρών είναι ένα κοινωνικόν μέτρον πού σκοπόν έχει να υποβοηθήσιν εις την αύξησιν τού εισοδήματος της παραγωγικής αυτής τάξεως των σιτοπαραγωγών, πού ως όλοι παραδεχόμεθα τό εισόδημά τους είναι πολύ χαμηλόν.

Εάν σκοπός της Κυβερνήσεως είναι να επιχορηγή τούς σιτοπαραγωγούς για να τούς σταθεροποιήσιν τό εισόδημά τους, και όχι άντικειμενικός σκοπός να ένθαρρύνη την σιτοκαλλιέργειαν, άπορώ πώς ή Κυβέρνησις προτείνει τέτοιον Νομοσχέδιον με τόν όρισμόν της λέξεως «παραγωγός» πού συμπεριλαμβάνει κάθε κάτοικον της Κύπρου είτε έχει ύψηλόν εισόδημα είτε είναι σιτοπαραγωγός να τού δίδη επιχορήγησιν, και ισχυρίζομαι ότι τό παρόν Νομοσχέδιον έρχεται σε σύγκρουσιν με την πολιτικήν της Κυβερνήσεως, διότι ως άνέφερα προηγουμένως, έν τό μέτρον της επιχορηγήσεως είναι κοινωνικόν μέτρον δια να βοηθήσιν μίαν τάξιν, άπορώ πώς ή Κυβέρνησις δέν παίρνει μέτρα δια να μη επιχορηγή άτομα και να ένθαρρύνη την σιτοκαλλιέργειαν, τα όποια πιθανόν να έχουν πολύ πολύ ύψηλόν εισόδημα από άλλες πηγές, δέν λαμβάνει μέτρα ή Κυβέρνησις να περιορίση την επιχορήγησιν μόνον εις τούς πραγματικούς σιτοκαλλιεργητές, αυτούς οι όποιοι άποζούν από την σιτοκαλλιέργειαν.

Δια τόν σκοπόν τούτον δέν θα ψηφίσω ύπερ τού Νομοσχεδίου, διότι τό θεωρώ έντελώς άψυχολόγητον μέτρον και άδικίαν εις βάρος των σιτοπαραγωγών. Άψυχολόγητον μέτρον γιατί ή Κυβέρνησις επανειλημμένως μες έδηλώσεν ότι σκοπός της είναι να περιορίση την σιτοκαλλιέργειαν. Ένώ με τα μέτρα τα όποια λαμβάνει σήμερα, δηλαδή να δίδη ύψηλήν τιμήν μόνον δια τούς πέντε πρώτους τόννους και να μην έξαιρή τούς μη σιτοκαλλιεργητάς, ένθαρρύνει την σιτοκαλλιέργειαν και επιχορηγεί ανθρώπους οι όποιοι δέν έχουν ανάγκην επιχορηγήσεως.

Δέν μιλώ μόνον ως αντιπρόσωπος της γεωργικής τάξεως, αλλά και ως Κύπριος πολίτης πού βλέπει να δίδεται μία επιχορήγησις εις ανθρώπους οι όποιοι δέν έχουν ανάγκην επιχορηγήσεως, και κατ' άκολουθίαν γίνεται μία σπατάλη τού δημοσίου χρήματος τό όποιον μπορούσε κάλλιστα να διατεθί δια την ανάπτυξιν των πόρων των σιτοπαραγωγών ή και άλλων γεωργών άκόμη, ούτως ώστε όταν ό σιτοκαλλιεργητής είναι σε θέσιν να παίρνη άρκετόν εισόδημα από άλλες πηγές να τού ελαττώσιν τότε και την επιχορήγησιν τού ίδιου τού σιτοκαλλιεργητού.

Είναι καιρός πλέον να λαμβάνωμεν μέτρα όχι για να ελαττώσωμεν τό εισόδημα μιάς τάξεως, αλλά να τόν ώθήσωμεν προς άλλες καλλιέργειες ή να συμπληρώσωμεν τές σημερινές του καλλιέργειες, για να τού αύξησωμεν τό εισόδημά του τό όποιον από όλους άναγνωρίζεται ότι είναι πολύ χαμηλόν, και τότε τό ζήτημα των επιχορηγήσεων θα είναι δευτερευόν ζήτημα.

Ελπίζω ότι η Κυβέρνησις θα προσέξει το σημείον αυτό και όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν να πάρη τα δέοντα μέτρα προς την κατεύθυνσιν αυτήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έχω ακούσει τους προηγούμενους εντίμους συναδέλφους, και επειδή δεν συμφωνώ με τα λεχθέντα υπό αυτών θα ήθελα να εκφέρω και εγώ την ταπεινή μου γνώμη.

Έν πρώτοις σήμερα καλούμεθα να ψηφίσωμεν ένα Νομοσχέδιον εις νόμον, ο οποίος εις την πραγματικότητα δεν έχει άμεσον σχέσιν με τές τιμές τές ορισθείσες υπό της Κυβερνήσεως δια τα σιτηρά, άλλ' απλώς δια να προστατεύση την Κυβέρνησιν από καταχρήσεις εκ μέρους παραγωγών από του να εισπράττουν μεγαλύτερα ποσά δια τές ποσότητες τές οποίες παραδίδουν από ο,τι δικαιούνται. Ως μās είχε σταλεί το Νομοσχέδιον ίσως θα ύπήρχαν ώρισμένες άδικίες εάν το έψηφίζαμεν όπως ήλθε. Δια τόν λόγον δε τούτον έχομεν κάμει την εξής τροποποίησιν, η οποία έχει ως εξής :

«Νοείται ότι πάν έγγαμον τέκνον έστω και εάν τούτο ζή μετά τών γονέων του εις την ίδιαν κατοικίαν ως και πάν άρρεν ενήλικον τέκνον όπερ καίτοι ζή μετά τών γονέων του εις την ίδιαν κατοικίαν είναι έγγεγραμμένον ως ιδιοκτήτης ή είναι ο κάτοχος λόγω μισθώσεως γης χρησιμοποιουμένης δια την καλλιέργειαν και παραγωγήν έλεγχομένου είδους, δεν θα θεωρηται δια τους σκοπούς του παρόντος Νόμου ως εις παραγωγός».

Δια του τρόπου τούτου καμμία άδίκια δεν γίνεται εις τα τέκνα τών παραγωγών, ως έχει αναφέρει ο εντίμος συνάδελφος κ. Χατζηχάρος, διότι εάν το τέκνον ενός παραγωγού παρά το ότι κατοικεί εις την ίδιαν κατοικίαν μετά του πατρός του, εάν έχη έγγεγραμμένα κτήματα επ' όνόματι του ή μισθώνη κτήματα προς καλλιέργειαν σίτου, δύναται να θεωρηται χωριστόν πρόσωπον και επομένως το ο,τι έχει αναφέρει ο εντίμος συνάδελφος δεν ύφίσταται πραγματικώς.

Το ότι έχουν αναφέρει δύο προηγούμενοι όμιληται δια το ζήτημα ότι επιχορηγήσεως πρέπει να έπωφελούνται μόνον οι σιτοπαραγωγοί οι αποζώντες από την καλλιέργειαν αποκλειστικώς του σίτου, μου φαίνεται ότι δια μέν την Κυβέρνησιν θα ήτο ευχάριστον εάν έφαρμόζαμεν αυτόν τόν όρον, διότι δεν θα έπληρωνεν ίσως ούτε για μιάν όκάν επιχορήγησιν, δια δε το πολύ κοινόν θα ήτο άδίκια. Διότι ζεύρομεν όλοι ότι οι τιμές του σίτου είναι τόσον χαμηλές που με την παραγωγήν μόνον σίτου δεν θα ήτο δυνατόν να αποζήσουν οι παραγωγοί, και ως εκ τούτου ύποχρεούνται να εργάζωνται εις άλλας εργασίας εκτός από την καλλιέργειαν σίτου. Λέγω θα ήτο άδικον αυτούς όλους τους ανθρώπους να τους άποστερήσωμεν από αυτής της επιχορηγήσεως δια να μπορέσουν να ένδυναμώνουν το βάλαντιόν των με την καλλιέργειαν τών άγρών των με σιτηρά. Και θα ήτο πολύ δύσκολον εάν εξητούσαμεν να ξεχωρίσωμεν ποιος ήτο ο άνθρωπος ο οποίος έχει μόνην εργασίαν την σιτοκαλλιέργειαν, και ποιος είναι ο άνθρωπος ο οποίος εκτός από την σιτοκαλλιέργειαν κάμνει άλλες εργασίας ως έμπορίον, ιατρικήν, ως εργάτης ή οτιδήποτε άλλο επάγγελμα δια να μπορέση να καλύψη τα έξοδά του.

Είναι επίσης φανερόν ότι ένας άνθρωπος ο οποίος έχει μιαν παραγωγήν κάτω τών πέντε τόννων, και ένας γεωργός ο οποίος έχει παραγωγήν πέραν τών δέκα τόννων, τα κόστα τα οποία έχει δια την παραγωγήν δεν είναι τα ίδια. Και επομένως η διαβάθμισις τών σιτηρών τα οποία παραδίδει αναλόγως της ποσότητος την όποιαν εκαστος παραγωγός έχει, είναι δίκαια. Εκτός βεβαίως εάν η ποσότης την όποιαν όριζει 5-10 τόννους δεν είναι ίσως η ποσότης η οποία θα έπρεπε να όρισθη, αλλά πάντως το να ύπάρχη μία διαβάθμισις μεταξύ ποσοτήτων οι όποιες παραδίδονται είναι όρθόν και δίκαιον, διότι αναλόγως της εκτάσεως που καλλιεργεί τα κόστα παραγωγής είναι μικρότερα έφ' όσον η γη είναι μεγαλύτερα.

Δια τους λόγους αυτούς τους όποιους έχω αναφέρει μου φαίνεται ότι θα ήτο όρθόν και πρέπει να ψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον τούτο εις νόμον, διότι εις την πραγματικότητα δια το παρόν έτος, ως μās έχει πληροφορήσει ο αντιπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, οι ποσότητες οι οποίες θα παραδοθούν εις την Κυβέρνησιν από τους διαφόρους γεωργούς σιτηρών ένεκεν τής μικράς άποδόσεως την όποιαν είχαν τόν έφειτινόν χρόνον η πλειονότης τών παραγωγών, και μάλιστα μου είχε αναφέρει μέχρις ενός ποσοστού 90% θα είναι κάτω τών πέντε τόννων, το δε άλλο 10% θα είναι οι άνθρωποι οι όποιοι θα παραδώσουν ποσότητας μεταξύ πέντε τόννων και άνω. Έπομένως εις την πραγματικότητα κανείς δεν θα έπηρεασθη σημαντικά, διότι εάν είναι ζήτημα 2-3 τόννων πάνω ή κάτω, η διαφορά η οποία θα παιζη είναι ζήτημα μεταξύ μιās μέχρι τριών λιρών ως σύνολον.

Τώρα όσον άφορα τους μεγάλους γαιοκτήμονας, οι όποιοι πραγματικώς δεν έχουν καμμίαν άπολύτως σχέσιν με την άγροτικήν ζωήν άλλ' απλώς τó κάμνουν ως επιχείρησιν. Η Βουλή θα με εύρη σύμφωνον ότι εις αυτούς τους ανθρώπους δεν θα έπρεπε να δίδεται επιχορήγησις, διότι δεν ύπάρχει άμφιβολία ότι μία καλλιέργεια εκατοντάδων σκαλών ένεκεν του χαμηλού κόστους το όποιον έχουσι δεν δικαιολογεί την μεγάλην επιχορήγησιν την όποιαν λαμβάνουν σήμερα από την Κυβέρνησιν. Πάντως όμως τούτο δια να γίνη θα είναι ίσως δύσκολον, διότι εκαστος πολίτης της Δημοκρατίας ανεξαρτήτως της θέσεως η της τάξεως εις την όποιαν άνήκει έχει ίσα δικαιώματα ως εκαστος άλλος πολίτης της Δημοκρατίας μας. Έπομένως και πάλιν θα ζητήσω από την Βουλήν όπως το Νομοσχέδιον τούτο ψηφισθη εις νόμον προς διευκόλυνσιν της Κυβερνήσεως προς άποφυγήν εκμεταλλεύσεως από ώρισμένους οι όποιοι θα ήθελαν να παρακάμψουν τόν Νόμον αυτόν δια να εκμεταλλευθούν, για να εισπράξουν μεγαλύτερες τιμές από ο,τι δικαιούνται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Καρσεράς.

Α. ΚΑΡΣΕΡΑΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Είμαι μέλος μιās Έπιτροπής, η οποία εξήτασε το Νομοσχέδιον. Εις την περασμένη συνεδρίασιν η οποία έλαβε χώραν την περασμένη Παρασκευήν έγινε συζήτησις επί του Νομοσχεδίου, πλην όμως αι δύο Έπιτροπαι, κατά την γνώμη μου, δεν κατέληξαν σε άπόφασιν και μένω περιέργως πως εκυκλοφόρησεν η έκθεσις και γιατί σήμερα συζητείται το παρόν Νομοσχέδιον. Ήμου με την έντύπωσιν και είμαι άκόμα και νομίζω πως και ο κ. Χατζηχάρος θα συμφωνή ότι το Νομοσχέδιον δεν εξητηλήθη εις τές Έπιτροπές, και ότι σήμερα ακριβώς έπρεπε να πραγματοποιηθ η νέα συνεδρία. Απορώ γιατί συζητείται το Νομοσχέδιον σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Με εκπλήττει η δήλωσις του συναδέλφου, διότι είχε γίνει η πρώτη συνεδρία τών Έπιτροπών εις την όποιαν δεν είχαμεν καταλήξει εις ένα συμπέρασμα και είχαμεν κάμει μιαν προσωρινήν έκθεσιν, ότι δεδομένου ότι ύπήρχαν διαφωνίες μεταξύ τών μελών της Έπιτροπής να άφεθ η να συζητηθ εις την Βουλήν και να άποφασισθ. Δεδομένου όμως ότι η έκθεσις αυτή είχε γίνει διότι έθεωρήθη ως επείγον Νομοσχέδιον, και δια το όποιον μας έδόθη καιρός μόνον μιās ήμέρας, άπεφασισθη κατόπιν συνεννοήσεώς μας να επαναληφθ η συνεδρία δια να εξετασθ και πάλιν το Νομοσχέδιον αυτό. Έξαναέγινε και πάλιν συνεδρία εις την όποιαν προσεκληθη ο αντιπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ο όποιος άφου μās έδωσεν όλες τές πληροφορίες και όλες τές λεπτομέρειες τές όποιες του είχαμεν ζητήσει, άπεφασισθη όμοφώνως, εξαίρουμένου του κ. Χατζηχάρου, με το δικαίωμα από μέρους ώρισμένων προσώπων τών Έπιτροπών να λάβουν τόν λόγον εις την Βουλήν, να ψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον, το όποιον έχομεν σήμερα υπό συζήτησιν, με την τροποποίησιν την όποιαν έχομεν ύποβάλει. Και η ένστασις ως γεγονός την όποιαν είχαν φέρει τα έντιμα μέλη της Έπιτροπής ήταν ότι ώρισμένα πρόσωπα, γεωργοί,

δηλαδή, τέκνα των γεωργών ή παντρεμένοι οι οποίοι συνέζων μετά των γονέων των, θα έθεωρούντο ως εν πρόσωπον. Διά της τροποποίησης αυτής έχει καλυφθή η διαφορά αυτή, και επομένως δεν γεννᾶται ζήτημα διαφωνίας, διότι ο Νόμος αυτός δεν τροποποιεί τιμές ή άλλο τι, ἀλλ' ἀπλῶς δίδει τὴν δυνατότητα εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν ἀπὸ ὠρισμένους ἐπιτηδεύουσιν, ἐὰν ὑπάρξουν, τοῦ Νομοσχεδίου ὑπὸ συζήτησιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτῶ δώσω τὸν λόγον εἰς ὁποιοδήποτε ἄλλον ὁμιλητὴν, θὰ ἴθελαι νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα διαδικασίας, τὸ ὅποιον ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Κασσεράς ἤγειρεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Τὸ θέμα ἔχει περίπου ὡς ἐξῆς : Ὅτι ἐνῶ αἱ ἀρμοδία Ἐπιτροπὰι δὲν κατέληξαν εἰς ἀπόφασιν, ἐκυκλοφόρησεν ἔκθεσις ἡ ὁποία λέγει σαφῶς ὅτι διὰ πλειοψηφίας αἱ ἀρμοδία Ἐπιτροπὰι εἰσηγοῦνται τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον μετὰ τῶν σχετικῶν τροποποιήσεων αἱ ὁποῖαι περιέχονται εἰς τὴν ἔκθεσιν.

Ἠγέρθη πρῶτον τὸ θέμα ὅτι τὸ Νομοσχέδιον ἐχαρακτηρίσθη ὡς Νομοσχέδιον ἐπείγουσας φύσεως, καὶ ὅτι ἐπομένως ἄνκαι δὲν ὑπῆρχε λόγος δὲν ἐδόθη ἡ εὐκαιρία εἰς τὰς ἀρμοδίους Ἐπιτροπὰς νὰ τὸ ἐξετάσουν ἐνδελεχῶς.

Εἶναι γεγονός ὅτι τὸ Νομοσχέδιον ἐχαρακτηρίσθη ὡς Νομοσχέδιον ἐπείγουσας φύσεως, ἐν τούτοις ὅμως δὲν ἠκολούθησεν ἡ διαδικασία ἡ ὁποία ἀκολουθεῖται διὰ Νομοσχεδία ἐπείγουσας φύσεως, καὶ αἱ ἀρμοδία Ἐπιτροπὰι εἶχαν σειρὰν συνεδριάσεων ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν παρεκλήθη ὅπως παρευρεθῶ καὶ ἐγώ. Εἶμαι ἐπομένως εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω τὸ τι ἀκριβῶς συνέβη εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν. Συνεζητήθη τὸ θέμα εὐρύτατα καὶ ὑπῆρξε διαφορά ἀπόψεων, εἰς τὸ τέλος ὅμως ἡ πλειοψηφία ἀπέφασιν ὅπως εἰσηγήθη τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς νόμον ἀφοῦ ἐπέφερον ὠρισμένας τροποποιήσεις τὰς ὁποίας εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐνθυμοῦμαι καλῶς ὅτι ἐπληροφόρησα τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι πιθανόν αἱ εἰσηγήσεις τὰς ὁποίας εἰσηγοῦντο νὰ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὐξήσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἐπομένως ἡ Βουλὴ νὰ μὴ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιφέρει τὰς τροποποιήσεις. Παρεκλήθη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἀναφέρω τὰς τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας εἶχον ὑπ' ὄψιν, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν διὰ νὰ ἀπαντήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν κατὰ πόσον ἐὰν ἡ Βουλὴ ψηφίσῃ τὰς τροποποιήσεις τοῦτο θὰ ἐσθμαινεν ἐπιβάρυνσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐστάλη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν τὸ ὅποιον ἀπήνησεν ὅτι αἱ τροποποιήσεις τὰς ὁποίας εἰσηγοῦνται ἡ Βουλὴ δὲν ἐπιφέρουν αὐξήσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, καὶ ἐπομένως ἐδικαιούτο ἡ Βουλὴ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς νὰ τροποποιήσῃ τὸ Νομοσχέδιον. Εἶναι φανερόν τουλάχιστον ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζω ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν παρουσίαν μου εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν, ὅτι ἡ πλειοψηφία κατέληξεν εἰς ὀριστικὰς εἰσηγήσεις, αἱ ὁποῖαι εἰσηγήσεις μετεβίβασθησαν ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν καὶ τὸ ὅποιον ὡς ἐξήγησα ἀπήνησεν ὅτι αἱ ὑπὸ συζήτησιν τροποποιήσεις ἐὰν ἐγκριθοῦν ὑπὸ τῆς Βουλῆς δὲν θὰ ἐπιφέρουν αὐξήσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὁ ὁποῖος Προϋπολογισμός, ὡς γνωστόν, προβλέπει τὸ ἀνώτατον ὄριον τοῦ ποσοῦ ἐπιχορηγήσεως τὸ ὅποιον διαθέτει ἡ Κυβέρνησις διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐπομένως δὲν μπορῶ νὰ δεχθῶ τὴν ἀποψιν ὅτι αἱ Ἐπιτροπὰι δὲν κατέληξαν εἰς ὀριστικὸν συμπέρασμα οὔτε εἶναι ὀρθόν νὰ ἰσχυρισθῇ τις ὅτι αἱ Ἐπιτροπὰι δὲν εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσουν ἐνδελεχῶς τὸ Νομοσχέδιον, διότι τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο κατετέθη τουλάχιστον πρὸ τριῶν ἐβδομαδῶν καὶ ἐξητάσθη ἐπανειλημμένως ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ἐπιτροπῶν τῆς Βουλῆς.

Ἐπῆρξεν ἡ εἰσηγήσις ὅτι ἡ ἔνστασις μερικῶν μελῶν τῶν Ἐπιτροπῶν ἦτο διότι ὁ ὅρος «παραγωγός» περιλαμβάνει καὶ πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν ἀποζοῦν ἢ τῶν ὁποίων τὸ κυριώτερον εἰσόδημα δὲν ἀπορρέει ἀπὸ τὴν γεωργίαν. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξητάσθη καὶ ἀφοῦ ἐπεσημάνθησαν αἱ δυσκολαὶ τῆς τροποποίησης ἀφέθη τοῦτο νὰ ἐξετασθῇ καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀνάλαβα δὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεταφέρω τὰς ἀπόψεις τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτο διὰ νὰ τὰς μελετήσῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Ἐπομένως καὶ πάλιν εἶναι φανερόν ὅτι αἱ Ἐπιτροπὰι κατέληξαν εἰς συμπεράσματα διὰ πλειοψηφίας, τὰ ὁποῖα συμπεράσματα περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἔκθεσιν ἢ ὁποία εὐρίσκεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Αὐτὰ διὰ τὸ θέμα τῆς διαδικασίας.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Προτῶ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Χατζηχάρον διὰ νὰ δευτερολογήσῃ ὑπάρχουν μέλη τὰ ὁποῖα θέλουν νὰ ὁμιλήσουν :

Ὁ κ. Φράγκος :

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Ἐν ὄψει τῶν ὄσων ἠκούσαμεν ἀπὸ τὰ ἔντιμα μέλη, καὶ παρ' ὅλας τὰς ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας ἔδωσεν ὁ ἔντιμος κ. Πρόεδρος, τὰς ὁποίας σεβόμεθα, νομιζομεν ὅτι ἀπὸ τὰ παρόντα μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν ἡ πλειοψηφία τάσσεται ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐπομένως θὰ εἰσηγοῦμιν ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ψηφοφορία καὶ ἐπανεξετασθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει εἰσηγήσις ἐκ μέρους τοῦ Βουλευτοῦ τῆς περιφέρειας Λεμεσοῦ, ἱατροῦ μάλιστα, διὰ νὰ εἶναι πλέον σαφές, ὅτι θὰ ἔπρεπε τὸ θέμα νὰ ἀναβληθῇ.

Εἶναι φανερόν ὅτι αἱ Ἐπιτροπὰι δὲν κατώρθωσαν ὁμόφωνως νὰ καταλήξουν σὲ ἀπόφασιν καὶ ὅτι ἡ εἰσηγήσις τῶν εἶναι κατὰ πλειοψηφίαν. Ἀμφιβάλλω ἐὰν περαιτέρω ἀναβολὴ τοῦ θέματος καὶ παραπομπὴ εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς θὰ καταλήξῃ εἰς ὁμόφωνον εἰσηγήσιν τῶν Ἐπιτροπῶν λόγῳ τοῦ ὅτι διεπιστώθη βασικὴ ἀντίθεσις. Ἡ ἀντίθεσις αὕτη προέρχεται δυστυχῶς ἀπὸ σύγχυσιν τοῦ πραγματικοῦ σκοποῦ τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὑπάρχει σύγχυσις ἐπὶ τοῦ θέματος κατὰ πόσον ὁ ὅρος «παραγωγός» πρέπει νὰ περιορισθῇ οὕτως ὥστε μόνον οἱ γεωργοὶ καλλιεργηταὶ νὰ ἐπηρεάζωνται ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο.

Ὑπάρχει ἐπίσης μία ἄλλη ἀποψις ὅτι πρέπει ἡ ἐπιχορηγήσις νὰ αὐξηθῇ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις. Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ δὲν ἔχει ὡς σκοπὸν οὐτε τὴν τροποποίησιν τοῦ βασικοῦ Νόμου οὔτε τὴν αὐξήσιν ἢ περιορισμὸν τῆς ἐπιχορηγήσεως, ἡ ὁποία πληρῶνεται σήμερον. Ὁ σκοπὸς του εἶναι ἀπλῶς περιορισμὸς οὕτως ὥστε νὰ παρεμποδίσῃ ὠρισμένα πρόσωπα ἀπὸ τοῦ νὰ κατεχρῶνται τοῦ ὑφισταμένου συστήματος καὶ νὰ παρουσιάζουν μεγαλύτεραν καλλιέργειαν ἀπὸ ὅ,τι πράγματι ἔχουν διὰ νὰ παίρουν ὑψηλότεραν ἀποζημίωσιν. Ἐπομένως ὁ σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι πολὺ περιορισμένος, ἐὰν δὲ τὸ ὅλον θέμα τῆς βασικῆς τροποποιήσεως τοῦ Νόμου οὕτως ὥστε ὁ ὅρος «παραγωγός» νὰ περιορίζεται μόνον εἰς τοὺς πραγματικοὺς γεωργοὺς, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ θέμα τῆς αὐξήσεως τῆς πληρωτέας ἐπιχορηγήσεως, διὸ αὐτὰ εἶναι τὰ βασικὰ θέματα τὰ ὁποῖα θέλει ἡ Βουλὴ νὰ ἐξετάσῃ δὲν δύναται νὰ ἐξετασθοῦν ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου. Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ συζητήσῃ τὸ ὅλον εὐρύτερον θέμα καὶ νὰ ὑποβάλλῃ εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἐὰν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀπορρίψῃ τὰς εἰσηγήσεις αὐτὰς τότε δύναται διὰ Νομοσχεδίου ἡ Βουλὴ νὰ προχωρήσῃ ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον θέμα, τὸ θέμα τοῦ ὄρου «παραγωγός», δὲν δύναται ὅμως νὰ αὐξήσῃ τὰς ἐπιχορηγήσεις, διότι τοῦτο θὰ ἐσθμαινεν αὐξήσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, πράγμα τὸ ὅποιον δὲν ἔχει τὴν ἐξουσίαν τὸ Σῶμα τοῦτο νὰ πράξῃ ἀνεγκρίσεως τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἐπομένως τὸ θέμα εἶναι ἀπλούστατον καὶ περιορισμένον. Εἶναι διατεθειμένη ἡ Βουλὴ νὰ ψηφίσῃ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ οὕτως ὥστε νὰ παρεμποδίσῃ ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι διὰ νὰ ἐισπράττουν περισσότερα ἀπ' ὅ,τι πράγματι δικαιούνται ἀκολουθοῦν τὴν τακτικὴν τοῦ νὰ προσθέτουν τὴν ἰδικὴν τους ἐσοδεῖαν εἰς ἐσοδεῖαν ἄλλων προσώπων ; Ἡ δὲν εἶναι διατεθειμένη ἡ Βουλὴ νὰ πράξῃ τοῦτο ;

Τὸ θέμα εἶναι ἀπλούστατον καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ προτίθεμαι νὰ τὸ θέσω εἰς ψηφοφορίαν.

Ὁ κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Έντιμο κύριο Πρόεδρε. Ήθελα να κάμω μίαν διευκρίνισιν διότι εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ὁ κ. Σαββίδης φαίνεται ὅτι δὲν ἐπρόσεξεν ἢ παρενόησε τὴν ὠρισμένην παράγραφον τῆς ὁμιλίας μου. Καὶ προχωρῶ. Ὁ ὅρος « παραγωγός », εἴπα, πρέπει να συνοδεύεται καὶ διὰ τῆς λέξεως γεωργός. Ἐγὼ δὲ γεωργὸν ὅταν λέγω ἐνοῶ οἰονδήποτε γεωργὸν-παραγωγὸν οἰονδήποτε ἄλλου προϊόντος ἐκτὸς τῶν σιτηρῶν. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι ὑπάρχουν παραγωγοὶ σιτηρῶν μὴ γεωργοί. Δὲν ἤθελα νὰ ἀποκλεισθῇ ἕνας οἰονδήποτε γεωργὸς παράγων σιτηρὰ ἀπὸ τοῦ νὰ πληρωθῇ εἰς τὴν ὠρισμένην τιμὴν τὰ σιτηρὰ του. Ἀπλῶς ἤθελα νὰ πῶ ὅτι ὑπάρχουν παραγωγοὶ οἱ ὅποιοι πραγματικῶς δὲν εἶναι γεωργοί, καὶ αὐτοὶ ὑποστηρίζονται διὰ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ νὰ πιάσουν τὴν ἀνωτέραν τιμὴν, ἐνῶ παραγωγοὶ οἱ ὅποιοι εἶναι πράγματι γεωργοὶ θὰ πληρωθῶν εἰς τιμὴν χαμηλοτέραν, καὶ ἰδίως ὁ τρόπος τῆς κλίμακος τὴν ὅποιαν ὠρισεν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἶναι τέτοια πού ἀδικεῖται ὁ σιτοπαραγωγός. Αὐτὸ ἤθελα νὰ τονίσω ὅσον ἀφορᾷ τὸ κατὰ πόσον ἡ Ἐπιτροπεία κατέληξεν εἰς ἀπόφασιν γιὰ νὰ βγάλῃ τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν, ἡ ὅποια ἀνεγνώσθη, εἶμαι καὶ ἐγὼ μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ξανασυναρτηθῶμεν ὅπως ὁδηγοῦμε δὲν θεωρῶ καὶ σπουδαῖον τὸ ζήτημα. Αὐτὸ ἤθελα νὰ πῶ μόνον καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅτι νομίζουσι μερικὸι ὅτι ἡ ἔνστασις αὐτὴ τὴν ὅποιαν ἔχομεν ἡμεῖς γιὰ νὰ μὴ ψηφισθῇ τὸ Νομοσχέδιον ξεκινᾷ ἀπὸ τοῦ ὅτι ἀρέσκει μᾶς ἢ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ γίνωνται καταχρήσεις, αὐτὸ τὸ ἀποκρούω διαρρηθῆν. Εἶναι ἡ πραγματικότης ὅτι παιδιὰ γερωνοῦν γιὰ νὰ μείνουν εἰς τὴν γεωργίαν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχουν τὸ ἰδικόν τους, καὶ αὐτὸ συμβαίνει εἰς τὴν μεγάλην πλειονότητα τῶν γεωργῶν, διότι ἐὰν δὲν τοῦ σπέρῃ χωριστὰ ὁ πατέρας του δὲν μένει, θὰ φύγῃ, καὶ ἔχομεν χιλιάδας παραδείγματα χωριῶν, ἀγροτικῶν κέντρων, τὰ ὅποια ἐρημώθησαν ἀπὸ τοὺς νέους οἱ ὅποιοι ζητοῦν νὰ κάμουν ἄλλες δουλειές. Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι γίνεται αὐτὴ ἡ εἰσήγησις πρὸς τροποποίησιν ὥστε νὰ περιληφθῶν ὡς χωριστοὶ γεωργοὶ αὐτοὶ οἱ ὅποιοι σπέρνουν χωριστὰ. Ἐπίσης δὲ ὑποστηρίζω καὶ ξαναδευτερολογῶ πᾶνω εἰς τὸ ζήτημα τῆς συζύγου. Βεβαίως ὑπάρχουν πολλὰς γυναῖκες οἱ ὅποιας δὲν ἔχουν περιουσίαν. Δὲν μπορεῖ ὅμως κανένας νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ὑπάρχουν γυναῖκες μὲ προίκαν καὶ οἱ ὅποιας ἔχουν ἀτομικὴν τους περιουσίαν καὶ ὄντοτητα ξεχωριστὴ αὐτὰς θὰ ἀδικοῦνται. Αὐτὸ ἤθελα νὰ πῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἀδικοῦνται κ. Χατζηχάρο, τὴν ἐπιχορήγησιν τὴν παίρουν. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ζητᾷτε ἐσεῖς εἶναι διὰ νὰ πληρῶνεται ἕνας ἠϋζητημένη ἐπιχορήγησιν, τὴν ὅποιαν πληρῶνεται ἂν ἡ παραγωγὴ του εἶναι πέραν ὠρισμένου ποσοῦ, νὰ προστίθεται τὸ ποσὸν τὸ ὅποιον παράγει ἡ σύζυγος ἡ ὅποια ἔχει ἐγγεγραμμένα κτήματα ἐπ' ὄνοματι τῆς εἰς τὴν ποσότητα τὴν ὅποιαν παράγει ὁ σύζυγος, καὶ ἀντὶ νὰ πληρῶνεται πρὸς τόσα νὰ πληρῶνεται τὸ ποσὸν τὸ ὅποιον δίδεται διὰ τὴν μεγαλύτεραν καλλιέργειαν. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι χρησιμοποιοῦμεν μεθόδους αἱ ὅποια εἶναι ὄχι σύμφωνοι μὲ τὸν Νόμον.

ΧΑΡ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Ἀναγνωρίζω ὅτι ὁ Νόμος αὐτὸς εἶναι περιωρισμένος καὶ δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συζητήσωμεν ἐπάνω εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ὀρισμοῦ τῶν τιμῶν, ἀλλ' ἡ πηγὴ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ εἶναι αὐτὰς οἱ διαβαθμίσεις, αὐτὰς οἱ τάξεις πού ἐχωρίσθησαν οἱ παραγωγοί. Εἶναι ἀφορμὴ.

Ἄρα νομίζω πῶς εἶναι ἀλληλένδετοι αὐτοὶ οἱ Νόμοι, ὁ Νόμος περὶ Συγκεντρώσεως καὶ τὸ νῦν Νομοσχέδιον τὸ ὅποιον εὐρίσκειται ὑπὸ συζήτησιν. Δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ἀσκοπὸν ἐὰν ἐδίδετο ἀκόμη καιρὸς ἡ Ἐπιτροπεία νὰ ξανασυνέλθῃ μπορεῖ καὶ νὰ ἐσυμφωνοῦσε εἰς ὠρισμένα σημεῖα. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποψίς μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δάφνης Παναγίδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριο Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν παρατήρησιν τὴν ὅποιαν ἔκαμεν ὁ κ. Φράγκος. Δὲν νομίζετε ὅτι εἶναι περιεργὸν ἐκ τῶν ἐπτά μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς

τὰ 4 νὰ ἔχουν ἐκφρασθῇ ἐναντίον τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ ἡ ἔκθεσις νὰ ἀναφέρῃ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς Νόμον ψηφίσειν τοῦ Νομοσχεδίου ;

Πῶς συμβαίνει ; Ἐδῶ θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ ἀναφέρεται ὅτι κατὰ πλειοψηφίαν ἀπεφασίσθη ὅπως εἰσηγηθῶμεν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἀπόρριψιν τοῦ Νομοσχεδίου. Εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς κύριο Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμητῆς Μιχαηλίδης.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐγὼ θέλω νὰ διευκρινίσω ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὀρισμὸν « παραγωγός » μὲ τὰς τροποποιήσεις πού ἔκαμαμεν δὲν διεφώνησα. Ἐγὼ διεφώνησα εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ Νομοσχεδίου πού πηγάζει ἀπὸ τὰς διαβαθμίσεις τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐπειδὴ διαφωνοῦμεν μὲς τὰς διαβαθμίσεις ἡμεῖς θὰ ἀπόσχωμεν τῆς ψηφοφορίας. Ὅμως μὲ τὸν ὀρισμὸν τῆς λέξεως « παραγωγός » ὅπως τροποποιεῖται δὲν διεφώνησαμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμο κ. Πρόεδρε. Μοῦ φαίνεται ὅτι εἶχα δώσει ἐξήγησιν, καὶ παρατηρῶ ὅτι ἐξακολουθοῦν καὶ μᾶς παρουσιάζουν ὅτι ἐπαρουσιάσαμεν μίαν ἔκθεσιν ἡ ὅποια πραγματικῶς δὲν ἀποδίδει τὴν πραγματικότητα ὅπως ἔχω πεί καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἐσυμφώνησαν, πλην τοῦ κ. Χατζηχάρου, ἐπὶ τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ παραγωγού. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν ὀρισμὸν τοῦ παραγωγού, ὡς ὀρθῶς εἶχε πεί ὁ ἐντιμὸς συνάδελφος κ. Χαμητῆς, τὰ διάφορα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶχαν διαφωνίαν πᾶνω σὲ ἕνα Νομοσχέδιον τὸ ὅποιον δὲν εἶχαμεν ἡμεῖς τὸ δικαίωμα νὰ συζητήσωμεν, τὰς τιμὰς τῶν σιτηρῶν. Αὐτὸ δὲν εἶναι τὸν παρόντος· ἐὰν πρόκειται νὰ γίνῃ ἄλλο Νομοσχέδιο ἢ νὰ μᾶς ἐρωτήσουν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν κατὰ πόσον ἐγκρίνομεν μεγαλύτερον ποσὸν χρημάτων ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸν διὰ νὰ δοθῇ μεγαλύτερα ἐπιχορήγησις, εἶναι ξεχωριστὸν ζήτημα. Ἀλλὰ σήμερον ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ ὀρισμοῦ « παραγωγός », ὡς γράφει ἡ ἔκθεσις, συμφώνησαν ἡ πλειοψηφία. Δὲν βλέπω δὲ τί θὰ ὠφελήσῃ πραγματικῶς ἡ ἀναβολὴ αὐτῆς τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου, διότι εἰς τὴν πραγματικότητα ὅπως ἔχωμεν κάμει τὰς νέας τροποποιήσεις, δὲν ἀφήνομεν τίποτε ἐκτὸς ἀπὸ τὴν γυναῖκα ἔξω ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ὅλα τὰ ἄλλα καλύπτονται διότι καὶ τὰ παιδιὰ καλύπτονται καὶ οἱ ὑπανδρὸι καὶ οἱ ἀνύπανδρὸι καλύπτονται καὶ ὅλοι εἶναι μόνον τὰ ἀνήλικα καὶ ἡ σύζυγος, τίποτε ἄλλο. Ἐπομένως δὲν βλέπω σὲ τί θὰ ὠφελήσῃ καὶ ἐὰν ἀκόμη τὸ ἀπορριψῶμεν αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον· καμμία διαφορά δὲν θὰ παῖξῃ. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι τὸ μόνον πού θὰ δεῖξωμεν εἶναι ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ἐναντίον τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀνδρέας Γιάγκου καὶ κατόπιν ὁ κ. Καρσεράς.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Κύριο Πρόεδρε. Δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Σαββίδην ὅτι ὅλοι ἐσυμφώνησαμεν εἰς τὸν ὀρισμὸν « παραγωγός ». Ἐγὼ εἶχα δεχθῆ τὰς προσθήκας πού εἶχαν γίνει, καὶ ἐδήλωσα μάλιστα ὅταν ἐφεύγαμεν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν πρὶν ἀρχίσῃ νὰ γίνεαι ἡ ἔκθεσις ὅτι ἔχω ἐπιφυλάξεις πᾶνω εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὸν ὀρισμὸν « παραγωγός », δὲν ἐδιαφώνησα εἰς τὰς προσθήκας, πού εἶχαν γίνει, καὶ ἦταν κάτι τὸ ὅποιον ἐπεδίωκα, ἀλλὰ εἶχα διαφωνίας πᾶνω εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς λέξεως « παραγωγός » καὶ ἐὰν ἐνθυμῆται ὁ κ. Σαββίδης θὰ τὸ ἐπιβεβαιώσῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Καρσεράς.

Α. ΚΑΡΣΕΡΑΣ :

Τὸ θέμα τὸ δικό μου εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὸν ἀπὸ τὴν συζήτησιν τῶν ἐντίμων κυριῶν.

Ἐγὼ ἐπιμένω ὅτι ὡς ζήτημα διαδικασίας τὸ Νομοσχέδιον δὲν ἐτελείωσε. Καὶ ἐρωτῶ τὸν κ. Πρόεδρον

ό οποίος με διέψευσε. Έδιαβάσθη έκθεσις τών δύο Έπιτροπών και άπεφασίσθη ότι αυτό τό χαρτί, αυτό τό φιλμάνι, θά κυκλοφορήσῃ εἰς τήν Βουλήν;

Έγώ λέγω ὄχι. Έάν κανένας ἀπό τούς συναδέλφους ήκουσε ή εἰδιόβασε έκθεσις ἄς τό πῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Η ἀπάντησις τήν ὁποῖαν ἔχω νά σᾶς δώσω εἶναι ὅτι πιθανόν νά μή παρηκολουθήσατε τήν συζήτησιν εἰς τήν Έπιτροπήν. Άνετέθη εἰς τόν κ. Σαββίδη ἐπὶ τῆ βάσει τών ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν νά εἰτοιμάσῃ τήν έκθεσιν τήν ὁποῖαν νά δώσῃ εἰς ἐμέ διὰ νά ἀποσταίλω εἰς τό Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν διὰ νά ἐξετάσῃ ἔάν αἱ ἐν προκειμένῳ τροποποιήσεις θά εἶχαν οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις. Αυτό ἐγένετο τῆ παρουσίᾳ μου εἰς τήν τελευταίαν συνεδρίασιν ή ὁποία ἔλαβε χώραν τήν 19ην Ἰουνίου τοῦ 1964. Η έκθεσις ήτοιμάσθη καί ἐδόθη εἰς ἐμέ διὰ νά τήν σταίλω εἰς τό Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν διὰ νά ἐξετάσῃ ἔάν ὑπάρχουν ἐπιπτώσεις.

ΣΩΤ. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὑποστηρίζω τήν πρότασιν τοῦ κ. Φράγκου δι' ἀναβολήν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου καί νομίζω ὅτι θά ἦταν καλόν νά παρῆ μία ἀπόφασις ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Φράγκου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά ἀναβληθῆ διὰ τήν 4ην ἀπογευματινήν ὥραν. Αἱ Έπιτροπαί δύνανται νά συνεδριάσουν ἀπό τώρα μέχρι τῆς 4ης ἀπογευματινῆς ὥρας καί νά μᾶς κατατοπίσουν ἐπὶ τών ἀπόψεών των, διότι ἀσφαλῶς αὐτό τό Σῶμα δέν μπορεῖ νά ἀποφεύγῃ τὰς εὐθύνas του λόγω τοῦ ὅτι καλυπτόμεθα πίσω ἀπό τό πρόσχημα ὅτι αἱ Έπιτροπαί δέν κατέληξαν εἰς συμπεράσματα. Γνωρίζουν ὅλοι καλῶς ποῖα ἦσαν τὰ συμπεράσματα καί τί εἰσηγήσεις ὑπέβαλαν.

Ὁ κ. Γιαμάκης.

I. ΓΙΑΜΑΚΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Αἱ δύο Έπιτροπαί συνεδρίασαν εἰς δύο συνεδριάσεις καί εἶναι γνωσταί αἱ ἀπόψεις των καί τὰ σημεῖα τῆς διαφορᾶς. Δέν νομίζω ὅτι καί ἀκόμη πέντε συνεδριάσεις ἔάν κάμουν αἱ δύο Έπιτροπαί θά καταλήξουν εἰς ὀριστικόν συμπέρασμα. Αἱ διαφοραί, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι καί ἤμουν παρῶν καί εἰς τὰς δύο συνεδριάσεις, εἶναι ἀκριβῶς αἱ ἴδιαι. Έπομένως δέν νομίζω ὅτι θά καταλήξωμεν εἰς κανένα ὀριστικόν συμπέρασμα ἔάν ἀναβάλωμεν τήν συνεδρίαν διὰ τόν λόγον τούτον. Εἰς τήν έκθεσιν ἀπεφασίσθη ὅπως ἀφεθῆ εἰς τήν ἴδιαν τήν Βουλὴν νά ἀποφασίσῃ διὰ τό θέμα τοῦ ὀρισμοῦ τῆς λέξεως «παραγωγός».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Ἀποσύρω τήν εἰσηγήσιν μου, καί ἄς ἀποφασίσῃ ἕκαστον μέλος τί θά ψηφίσῃ, ἐφ' ὅσον ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐγίνε διεξοδική συζήτησις καί δέν πρόκειται νά γεφυρωθοῦν τὰ χάσματα ή διαφοραί ὁσονδήποτε κι' ἂν συζητηθῆ περαιτέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά ἤμουν διατεθειμένος ἔάν ή Βουλὴ τό ζήτησῃ νά ἀναβάλῃ τήν συζήτησιν μέχρι τῆς 4ης ἀπογευματινῆς διὰ νά δοθῆ εὐκαιρία εἰς τὰς Έπιτροπὰς νά ἐπανεξετάσουν τό θέμα. Ἡδὴ τό θέμα κατὰ τήν ἰδικήν μου γνώμην εἰς τὰς Έπιτροπὰς ἔχει ἐξαντληθῆ, συνεζητήθη ἐπανελημμένως εἰς τήν τελευταίαν συνεδρίασιν καί λόγω τῆς δυσκολίας τήν ὁποῖαν εἶχαν αἱ δύο Έπιτροπαί εἰς τό νά καταλήξουν εἰς συμπέρασμα παρεκλήθη νά παρευρεθῶ καί διεπίστωσα καί ὁ ἴδιος προσωπικῶς ὅτι ὑπῆρξε κατὰ πλειοψηφίαν ἀπόφασις ὅπως εἰσηγηθοῦν τήν ψηφίσιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τήν Βουλὴν, ἀφοῦ ή Βουλὴ ἐγκρίνη τὰς τροποποιήσεις τὰς ὁποίας αἱ Έπιτροπαί κατὰ πλειοψηφίαν

εἰσηγοῦνται. Πιστεύω ὅτι ἔάν καί πάλιν αἱ Έπιτροπαί συνεδριάσουν, τό ἀποτέλεσμα θά εἶναι τό ἴδιον, ἔάν ὁμως ή Βουλὴ εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς μέχρι τῆς 4ης ἀπογευματινῆς οὐδεμίαν ἐνστασιν θά εἶχα νά τό ἀναβάλω. Ὑπάρχει εἰσηγήσις ὅπως τό θέμα ἀναβληθῆ μέχρι τῆς 4ης ἀπογευματινῆς ὥρας :

Μή ὑπαρχούσης εἰσηγήσεως καί ἔάν δέν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θά προχωρήσωμεν εἰς τήν δευτέραν ἀνάγνωσιν.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοί Γραμματεῖς νά προβοῦν εἰς τήν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον πρῶτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τό πρῶτον ἄρθρον ἐγκριθῆ ;

Μή ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τό πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῆ ή τροποποιητικὴ εἰσηγήσις τών Έπιτροπῶν καί τεθῆ πρῶτον εἰς ψηφοφορίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Νοεῖται ὅτι πᾶν ἔγγαμον τέκνον ἔστω καί ἔάν τοῦτο ζῆ μετὰ τών γονέων του εἰς τήν ἴδιαν κατοικίαν ὡς καί πᾶν ἄρρεν ἐνήλικον τέκνον ὅπερ καίτοι ζῆ μετὰ τών γονέων του εἰς τήν ἴδιαν κατοικίαν εἶναι ἐγγεγραμμένον ὡς ἰδιοκτῆτης ή εἶναι ὁ κάτοχος λόγω μισθώσεως γῆς χρησιμοποιομένης διὰ τήν καλλιέργειαν καί παραγωγὴν ἐλεγχόμενου εἴδους, θά θεωρῆται διὰ τούς σκοπούς τοῦ παρόντος Νόμου ὡς χωριστὸς παραγωγός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῆ ὁλόκληρον τό ἄρθρον μετὰ τῆς τροποποιήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ ὀρισμὸς τοῦ ὄρου «παραγωγός» εἰς τό ἄρθρον 2 τοῦ βασικοῦ Νόμου ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολουθεῖς :

«Παραγωγός» σημαίνει πᾶν πρόσωπον τό ὁποῖον, ἀπό τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν εἶδος τί ἐκηρύχθη ὡς ἐλεγχόμενον εἶδος, καλλιεργῆ καί παράγει τό τοιοῦτον εἶδος εἴτε ὁ ἴδιος προσωπικῶς ή μέσω τών ἀντιπροσώπων του ή ὑπαλλήλων του ή βάσει τοῦ συστήματος συντροφικῆς καλλιέργειας καί ὁ σύζυγος ή ἡ σύζυγος ή τὰ τέκνα παντός τοιοῦτου προσώπου ἅτινα ζοῦν μετ' αὐτοῦ εἰς τήν ἴδιαν κατοικίαν, θά θεωρῶνται, διὰ τούς σκοπούς τοῦ παρόντος Νόμου, ὡς εἰς παραγωγὸς ἀνεξαρτήτως τοῦ πῶς ή ποῦ οὔτοι ἔχουν καλλιεργήσει καί παραγάγει τό τοιοῦτον ἐλεγχόμενον εἶδος :

Νοεῖται ὅτι πᾶν ἔγγαμον τέκνον ἔστω καί ἔάν τοῦτο ζῆ μετὰ τών γονέων του εἰς τήν ἴδιαν κατοικίαν ὡς καί πᾶν ἄρρεν ἐνήλικον τέκνον ὅπερ καίτοι ζῆ μετὰ τών γονέων του εἰς τήν ἴδιαν κατοικίαν εἶναι ἐγγεγραμμένον ὡς ἰδιοκτῆτης ή εἶναι ὁ κάτοχος λόγω μισθώσεως γῆς χρησιμοποιουμένης διὰ τήν καλλιέργειαν καί παραγωγὴν ἐλεγχόμενου εἴδους, θά θεωρῆται διὰ τούς σκοπούς τοῦ παρόντος Νόμου ὡς χωριστὸς παραγωγός».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ἐγκριθῆ ;

Έφ' ὅσον ὑπάρχει ἀντίρρησις θά τεθῆ εἰς ψηφοφορίαν.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοί ψηφίζουν κατά :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τέσσαρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχαί :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό άρθρον 2 έγκρίνεται.

'Εληξεν ή δευτέρα ανάγνωση του Νομοσχεδίου. 'Η τρίτη ανάγνωση θά γίνη δι' ανάγνωσης του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*'Ο παρών Νόμος δύναται νά αναφέρηται ως ό περι 'Ελέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964 και θά αναγιγνώσκηται όμοι μετá του περι 'Ελέγχου Σιτηρών Νόμου (έν τοίς έφεξής αναφερομένου ως «ό βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ τής έγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις νόμον ;

(Κρούουν οί κώδωνες.)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοί ψηφίζουν κατά :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τέσσαρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχαί :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

'Ο περι Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 6) του 1964.

Παρακαλώ τόν Πρόεδρον τής άρμοδίας 'Επιτροπής νά αναγνώση τήν έκθεσιν εις τήν Βουλήν.

Παρακαλώ τόν κ. 'Αναστασιάδην όπως με αντικαταστήση.

('Ο κ. 'Αναστασιάδης αντικαθιστá τόν κ. Πρόεδρον).

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

'Εντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ. 6) ΤΟΥ 1964».

'Επιτροπή Προϋπολογισμού :

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Τίτος Φάρος

Ίωσήφ Γιαμάκης

Δάφνης Παναγίδης

Γεώργιος Τομπάζος.

'Η 'Επιτροπή εξήτασε τό ως άνω Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν τήν 17ην 'Ιουνίου 1964.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι ή διάθεσις προσθέτων χρημάτων άπαιτουμένων υπό του Τμήματος Δασών διά τήν μίσθωσιν προσθέτων εργατων οίτινες θά άπασχολούνται εις δασοκομικάς εργασίας και τήν κατασκευήν άντιπυρικών λωρίδων και άτραπών διαρκούσης τής έφετεινής θερινής περιόδου.

'Η 'Επιτροπή άφού έμελέτησε τήν υπό του 'Υπουργείου Οικονομικών υποβληθεΐσαν εισηγητικήν έκθεσιν άπεφάσισε νά συστήση εις τήν Βουλήν τήν εις Νόμον ψηφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

'Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής :

'Εφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα νά προβή εις τήν δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται άναγκαία ή πρόβλεψις διά τας έκ των δαπανών τής Κυβερνήσεως τής Δημοκρατίας διά τό έτος τό λήγον τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ός δέν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δέν θά γίνη μετá ταύτα τοιαύτη ύφ' οίουδήποτε νόμου.

'Η Βουλή των 'Αντιπροσώπων ψηφίζει ως άκολουθως :

Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό Προοίμιον και τό πρώτον άρθρον έγκριθώσι :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τό Προοίμιον και τό πρώτον άρθρον έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Εγκρίσις πληρωμής έκ του Ταμείου 'Αναπτύξεως ποσού 23.700 λιρών διά τήν χρήσιν του έτους του λήγοντος τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964. 'Αρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό 2ον άρθρον έγκριθή :

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως τό 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Και Πίναξ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ένστασης όπως τό 3ον άρθρον μετá του Πίνακος έγκριθώσι :

'Εφ' όσον δέν υπάρχει ένστασης τό 3ον άρθρον μετá του Πίνακος έγκρίνονται.

'Η δευτέρα ανάγνωση του Νομοσχεδίου έτελείωσε.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως προβή εις τήν τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*'Ο παρών Νόμος δύναται νά αναφέρηται ως ό περι Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 6) του 1964.

* 'Ιδε σελ. 391, Παράρτημα Πρώτον, 'Επισημου 'Εφημερίδος τής Δημοκρατίας, τής 2ας 'Ιουλίου 1964 ('Αρ. 30/64).

* 'Ιδε σελ. 129, Παράρτημα Έκτον, έπισημου έφημερίδος τής Δημοκρατίας, τής 25ης 'Ιουλίου 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες).

Υπάρχει ένσταση όπως το παρόν Νομοσχέδιον έγκριθη είν νόμον;

Μή ύπαρχούσης ένστασει το παρόν Νομοσχέδιον έγκρίνεται είν νόμον.

(Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται είν την έδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο περί Υδατοπρομηθείας (Είδικά Μέτρα) Νόμος του 1964 δέν είναι δυνατόν να συζητηθη, διότι δέν έκυκλοφόρησεν ή έκθεσις τής Έπιτροπής. Το Νομοσχέδιον ούτο θα συζητηθη κατά την προσεχή συνεδριάν τής Βουλής, ή όποία θα λάβη χώραν την προσεχή Παρασκευήν.

Ο περί Καταχωρήσεως Γεννήσεων και Θανάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964 δέν θα συζητηθη διότι δέν έκυκλοφόρησεν ή έκθεσις τής Έπιτροπής. Θα τεθη επί τής ήμερησίως διατάξεως διά την προσεχή συνεδριάν τής Βουλής, ή όποία θα γίνη την προσεχή Παρασκευήν.

Ο Κυρωτικός τής περί Αναθεωρήσεως των Τελικών Άρθρων Συμβάσεως του 1961, Νόμος του 1964, επίσης θα συζητηθη την προσεχή Παρασκευήν.

Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν είν την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τά εξής Νομοσχέδια :

(1) * Ο περί Ειδικείσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 7) του 1964.

* Ίδε σελ. 392, Παράρτημα Πρώτον, έπίσημου έφημερίδου τής Δημοκρατίας, τής 2ας Ίουλίου 1964 (Άρ. 31/64).

(2) Έγγραφα άποσταλέντα ύπό του Ύπουργείου Οικονομικών την 19ην Ίουλίου 1964, συμφώνως τώ έδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικείσεως Πιστώσεως Νόμου του 1964 (Άρ. 1 του 1964) και τώ έδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικείσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1964 (Άρ. 3 του 1964).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο περί Ειδικείσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 7) του 1964 κατετέθη ύπό του Ύπουργείου Οικονομικών, παραπέμπεται δε είν την Έπιτροπήν Οικονομικών.

Τά έγγραφα τά άποσταλέντα ύπό του Ύπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται επίσης είν την Έπιτροπήν Οικονομικών.

Ο περί Ειδικείσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 7) θα τεθη επί τής ήμερησίως διατάξεως διά την προσεχή Παρασκευήν.

Κεφάλαιον Δ.—Τό θέμα έχει ώς εξής :

Αί άπαράδεκτοι έν Κύπρω Βρετανικάί ένέργειαί, άποκορύφωμα των όποίων ύπήρξεν ή προχθεσινή σύλληψις Βρετανού άεροπόρου έν σχέσει με ύπόθεσιν μεταφοράς πολεμικού ύλικού και στασιαστικών έγγραφων είν Τούρκους τρομοκράτας και συνεργίας μετ' αυτών πρòς άνατροπήν τής Κυβερνήσεως τής Δημοκρατίας.

Τό θέμα θα άναβληθη μέχρι τής άποφάσεως του Δικαστηρίου, την όποιάν άντιλαμβάνομαι ότι τό Πρωτόδικον Δικαστήριον εκδίδει ήσμερον.

Η προσεχής συνεδριάν τής Βουλής όρίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν την 10ην πρωινήν ώραν. Η ήμερησίως διάταξις θα έχη τά θέματα τά όποία ήδη άνεφερα είν την Βουλήν.

Κηρύσσω την λήξιν τής εργασίας τής συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 12.20 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 26ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 11.10 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.
Παρακαλούνται οι Έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει άρτια.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει, Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Πριν ή η Βουλή εισέλθῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν αὐτῆς διάταξιν, ἐπιθυμῶ ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου νὰ πληροφορησῶ τὸ Σῶμα ὅτι ἀπεστέλλαιεν χθὲς πρὸς τὸν ἐν Κύπρῳ ἀπὸ ἡμερῶν εὐρισκόμενον θρυλικὸν Ἀρχηγὸν τῆς ΕὐΚΑ Στρατηγὸν Γεώργιον Γρίβαν-Διγενὴν συγχαρητήριον τηλεγράφημα, τὸ ὁποῖον ἔχω ἤδη καταθέσει εἰς τὴν Γραμματεῖαν καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἀκολούθως :

«Στρατηγὸν Γεώργιον Γρίβαν-Διγενὴν.

Λευκωσίαν.

Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάς Πατριωτικοῦ Μετώπου χαίρειζονσα μετὰ συγκινήσεως ἐπ'ἀνοδὸν Στρατηγοῦ Γρίβαν-Διγενὴ εἰς Κύπρον ἐκφράζει πρὸς ὑμᾶς βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην Κυπριακοῦ λαοῦ διὰ πατριωτικὸν μῆνυμα ἐθνικῆς ἐνότητος. Παρουσία σας εἰς Κύπρον ἀποτελεῖ πολὺτιμον συμβολὴν εἰς ἀγῶνα πρὸς πραγματοποιήσιν προαιωνίων πόθων Κυπριακοῦ λαοῦ δι' ἐνασκήσεως δικαίωματος αὐτοδιαθέσεως.

Οἱ Βουλευταὶ τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου».

Κύριε Πρόεδρε. Εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ Σῶμα ὁμοφώνως ἐξουσιοδοτήσῃ τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ ὅπως ἐκφράσῃ καὶ διὰ ζώσης πρὸς τὸν Στρατηγὸν τὰ αἰσθήματα βαθυτάτης ἀγάπης, ἐκτιμήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν θρυλικὸν Ἀρχηγὸν τῆς ΕὐΚΑ διὰ τὰς ἀνεκτιμητὰς ἐθνικὰς ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν ἰδιαιτέρην αὐτοῦ πατρίδα Κύπρον, καὶ περαιτέρω ὅπως διαβεβαίωσῃ αὐτὸν ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ ὁ λαὸς συμφώνως καὶ πρὸς τὴν ἰδικὴν του ἐπιτολήν παραμένουν ἠνωμένοι καὶ ἀποφασιστικοὶ εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ λαοῦ διεξαγόμενον ὑπερτίστον ἀγῶνα πρὸς ταχεῖαν ἐκπλήρωσιν τῶν προαιωνίων πόθων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ διὰ τῆς ἐνασκήσεως τοῦ δικαίωματος τῆς αὐτοδιαθέσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Έκ μέρους τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἀριστερᾶς καλωσῶριζομεν τὸν Στρατηγὸν Γεώργιον Γρίβαν-Διγενὴν καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἡ παρουσία του ἐν Κύπρῳ θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν περαιτέρω ἐνίσχυσιν τῆς καθολικῆς ἐνότητος ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ πρὸς διεξαγωγὴν ἐπιτυχούς ἀγῶνος διὰ τὴν αὐτοδιάθεσιν τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει εἰσήγησις ἐκ μέρους τοῦ Βουλευτοῦ κ. Τίτου Φάνου ὅπως ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος ἐξουσιοδοτηθῇ νὰ διαβιβᾷ διὰ ζώσης εἰς τὸν Στρατηγὸν Γεώργιον Γρίβαν-Διγενὴν τὰ αἰσθήματα τοῦ Σώματος αὐτοῦ.

Υπάρχει ἀντιρρησης :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ εἰσήγησις ἐγκρίνεται.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Κεφάλαιον Α. Εἰς τὸ Κεφάλαιον Α δὲν ὑπάρχουν ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις. Ἐπομένως θὰ προχωρήσωμεν ἐπὶ τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἔργασια. Τὸ πρῶτον ἔρεμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς, δηλοδὴ τῆς Γεωργικῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

ΕἰΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ (ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964.

Παρόντες :

Ἄνδρέας Γιαγκου, Πρόεδρος.

Χαρίδημος Χατζηχάρος.

Ἄνδρέας Καρσεράς.

Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Γεώργιος Τομπάζος, ἀντικαθιστῶν τὸν κ. Ἡρόδοτον Νικολαΐδην.

Ἡ ὡς ἄνω Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς πέντε συνεδριάσεις αὐτῆς λαβούσας χώραν τὴν 28ην Μαΐου, τὴν 5ην, τὴν 10ην, τὴν 15ην καὶ τὴν 21ην Ἰουνίου 1964.

Κατὰ τὴν δευτέραν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς παρέστη καὶ ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων κ. Τάσος Παπαδόπουλος, ὅστις ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου του καὶ ἀπήνητησεν εἰς ὑποβληθείσας πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσεις ὑπὸ μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ὡσαύτως κατόπιν σχετικῆς παρακλήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς προέβη εἰς ἐγγράφων καταθέσιν τῶν ἀποφῶν τοῦ Ὑπουργείου του, ἀντίγραφον τῶν ὁποίων ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν παρούσαν ἐκθεσὶν πρὸς κατατόπισιν τῶν Βουλευτῶν.

Κατόπιν διεξοδικῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς συνεφώνησαν ὅτι ἡ λήψις ὠρισμένων μέτρων ἀποσκοποῦντων εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ φλέγοντος ὕδατικοῦ προβλήματος τῆς Νήσου θεωρεῖται ἐπιβεβλημένη. Παρὰ ταῦτα, τινὰ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐδήλωσαν ὅτι διαφωνοῦν κατ' ἀρχὴν πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου προτεινόμενα μέτρα ὡς τοῦ καταλλήλου τρόπου ἀντιμετωπίσεως τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος.

Ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης διετύπωσε τὴν ἀποφιν ὅτι τὰ περιοριστικὰ μέτρα δὲν ἀποφέρουν τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα, καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως εἰσηγείται ὅπως ἡ Κυβέρνησις προβῇ εἰς τὴν λήψιν ἄλλων μέτρων, ὡς τῆς κατασκευῆς φραγμάτων, χρηματοδοτήσεως τῶν γεωργῶν διὰ τὴν ἐπένδυσιν αὐλάκων καὶ τοποθέτησιν σωλήνων καὶ τῆς καταλλήλου ἐπανδρώσεως τοῦ ἀρμοδίου Τμήματος διὰ τὴν παρανομήν καὶ ἐπίσπευσιν μελετῶν καὶ σχεδίων διὰ δικαίαν κατανομήν τῶν ὕδατων μετὰ βάσιν τὴν κρατικοποιήσιν, ὡς εἰσηγήθη ἡ Α.Μ. ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος κατὰ τὴν ἐξαγγελίαν τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως, καὶ τελικὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος.

Ὁ κ. Χαρίδημος Χατζηχάρος συμφωνεῖ εἰς τὴν λήψιν ὠρισμένων περιοριστικῶν μέτρων διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἀμέτρον σπατάλης ὕδατος, ἀλλὰ ἐνίσταται εἰς τὴν ἐπιβολὴν οἰωνοδῆποτε περιορισμῶν ἐπὶ τῶν διατρήσεων.

Τὰ ὑπόλοιπα τρία μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, καίτοι θεωροῦν ἐπιβεβλημένην τὴν λήψιν περαιτέρω μέτρων πρὸς καλύτεραν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν σοβαρότητα τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως καὶ τὴν γενικὴν διαπίστωσιν ὅτι ἡ ὑπεράντλησις καὶ ἡ σημερινὴ εἰς πολλὰς περιπτώσεις σπατάλη ὕδατος ὀδηγεῖ μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας εἰς τὴν ἐξάντλησιν τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων μας καὶ τὴν κατ' ἀκολουθίαν πλήρη καταστροφὴν τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς, θεωροῦν τὰ ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου προτεινόμενα μέτρα διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀντλήσεως καὶ τὴν ἐξοικονόμησιν ὕδατος ὡς ἀκρως ἐπιβεβλημένα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ἐν συνεχείᾳ ὅπως εἰσηγηθῇ τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις τοῦ Νομοσχεδίου :

- (α) Ἄπαντα τὰ μέλη εἰσηγοῦνται ὅπως αἰ εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐπιβαλλόμενα ποινὰ μειωθοῦν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν ποινῶν τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὸν περὶ Φρεάτων Νόμον.

- (β) Ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν εἰσηγείται τὴν ἀπάλειψιν τῆς ἐν ἄρθρῳ 10 (2) (β) προβλεπομένης κατασχέσεως τῶν διατρητικῶν μηχανῶν.
- (γ) Ἄπαντα τὰ μέλη εἰσηγοῦνται ὅπως τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ καθάρισμα ἢ ἐπισκευὴν φρέατος ἐδάφια τροποποιηθῶν εἰς τρόπον ὥστε τὸ τοιοῦτον καθάρισμα ἢ ἐπισκευὴ νὰ γίνεται οὐχὶ δυνάμει ἀδείας ἀλλὰ κατόπιν 48 ὥρων ἐγγράφου εἰδοποιήσεως πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἀρχάς.
- (δ) Ἄπαντα τὰ μέλη εἰσηγοῦνται ὅπως οἱ γενόμενοι Κανονισμοὶ κατατεθῶν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐὰν ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης καταθέσεως ἢ Βουλὴ δὲν τροποποιήσῃ ἢ ἀκυρώσῃ τούτους νὰ θεωρῶνται ὡς ἐγκριθέντες.

Ἐν τέλει ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγείται κατὰ πλειοψηφίαν ὅπως ἡ Βουλὴ ἐγκρίνῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῆς προτεινομένων τροποποιήσεων.

12 Ἰουνίου 1964.

«Ἐντιμον Πρόεδρος Γεωργικῆς Ἐπιτροπῆς,
Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων,
Λευκωσία.

Ἐντιμε Κύριε,

Θεωρῶ σκόπιμον ὅπως ἐπαναλάβω ἐγγράφως τὰς ἀπόψεις μου ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου περὶ Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) τὰς ὁποίας ἀπόψεις ἐξέθεσα ἐνώπιον τῆς ὑφ' ὑμᾶς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς διὰ τὴν Γεωργίαν καὶ Φυσικοῦς Πόρους κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 5ης Ἰουνίου.

Πρὸ τῆς συζήτησεως τῶν ἐγερθέντων ἐπὶ μέρους σημειῶν ἢ ὑφ' ὑμᾶς Ἐπιτροπῆ καὶ ἡ Βουλὴ ὡς σύνολον ἐνδείκνυται ὅπως πληροφορηθῆ καὶ ἀναγνωρισθῆ οὐχὶ μόνον τὴν ἀναγκασιότητα ψηφίσεως καὶ ἐφαρμογῆς Νόμου ὡς τὸ ὑποβληθέν νομοσχέδιον ἀλλὰ περαιτέρω πεισθῆ ὅτι ἐκ τῶν πραγμάτων ἢ ψηφίσεως τοιοῦτου Νόμου κατέστη ἀναπόφευκτος, ἐπιτακτικὴ καὶ ἐπείγουσα ἀνάγκη.

Ἡ ὑπεράντησις τῶν ὑπογείων πόρων καὶ σειρά ἐτῶν ξηρασίας ἔχουν, εἰς ὠρισμένας περιοχάς, ἐπηρεάσει τὰ ὑδροφόρα στρώματα καὶ τὰ ἀποθέματα ὑπογείων ὑδάτων εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε ἡ ὄλοσχερῆς ἀποξήρανσις καὶ καταστροφὴ μεγάλων ἐκτάσεων εὐφόρου γῆς καὶ προσοδοφόρων καλλιεργειῶν νὰ εἶναι πλέον ἀναπότρεπτος ἐξέλιξις καὶ ἀπλῶς ζητήμα χρόνου. Δύναμαι διὰ ἀναμφισβήτητων μελετῶν, στοιχείων, παρατηρήσεων καὶ ἐκθέσεων εἰδικῶν, νὰ ἰκανοποιῶμαι οἰονδήποτε μέλος τῆς Βουλῆς ὅτι εἰς δύο τοῦλάχιστον περιοχάς ἢ εἰσορῆ θηλασίου ὑδάτος εἰς τὰ ὑδροφόρα στρώματα εἶναι πιθανὸν νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τὴν τρέχουσαν θερινὴν περίοδον ἐκτὸς μόνον ἐὰν ληφθῶν ἀμέσως δραστικὰ προστατευτικὰ μέτρα. Διὰ τῶν αὐτῶν περιοχῶν τὸ πρόβλημα σήμερον δὲν εἶναι ἢ ἐπίλυσις τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος ἀλλὰ ἢ ἀποτροπὴ τῆς ἐπικρεμαμένης καταστροφῆς. Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι πλέον πρόβλημα ἐμπλουτισμοῦ τῶν ὑπογείων ὑδάτων, εἰς τὰς περιοχάς αὐτάς, ἀλλὰ πρόβλημα σωτηρίας τῶν ὑπαρχουσῶν καλλιεργειῶν.

Ἀναμνησκόμεαι ὅτι εἰς προγενεστέραν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἐπὶ ἐτέρου σοβαροῦ γεωργικοῦ θέματος, διακεκριμένον μέλος τῆς Βουλῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν ὁμιλίας του ἐνώπιον τοῦ σώματος, ἐχρησιμοποίησε χαρακτηριστικῶς τὴν παρομοίωσιν ὅτι «ὅταν ὁ ἀσθενὴς πνέει τὰ λείσθια λόγῳ ἀπωλείας αἵματος τὸ πρῶτον ἐπιβεβλημένον μέτρον, πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς οἰασθῆποτε θεραπείας, εἶναι νὰ σταματήσωμεν τὴν αἱμορραγίαν».

Τοῦτο ἀκριβὲς εἶναι τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον τίθεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς σήμερον. Διὰ ὠρισμένας περιοχάς ἔχει ἤδη παρέλθει τὸ στάδιον κατὰ τὸ ὁποῖον ἠδυνάμεθα νὰ συζητοῦμεν τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῶν ὑπογείων ἀποθεμάτων ὑδάτος. Εἰς τὰς περιοχάς ταύτας ἢ ἀντλήσεις εἶναι τοιαύτη ὥστε καὶ ἐὰν ἀκόμη ἤθελον ἐκτελεσθῆ ἅπαντα τὰ δυνατὰ μέτρα ἐμπλουτισμοῦ, ἢ στάθμη τῶν ὑπογείων ὑδάτων θὰ ὑποβιβάζεται συνεχῶς μέχρις ὅτου μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας τὸ ὑπόγειον ὑδροφόρον στρώμα μεταβληθῆ εἰς ὑπογείαν θάλασσαν προκαλοῦσαν γενικὴν ἀποξήρανσιν τῆς ἐπιφανείας.

Ἡ εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ καὶ τῆς Βουλῆς ἐναντὶ τῶν περιοχῶν τούτων εἶναι τεραστία καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποεἰσωμεν τὴν εὐθύνην ταύτην διότι τὸ προτεινόμενον νομοσχέδιον θὰ ἐπηρεάσῃ ἰδιωτικὰ συμφέροντα ἔσω μεγάλου ἀριθμοῦ πολιτῶν. Διότι ἐὰν ἡ Βουλὴ ἤθελεν, γνωρίζουσα τὴν κρισιμότητα τῆς καταστάσεως, ἀρνηθῆ νὰ δώσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ προταθέντος Νόμου τὰς ζητηθείσας ἐξουσίας ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ δυνήθῃ νὰ λάβῃ τὰ δέοντα προστατευτικὰ μέτρα, τότε τὸσον οἱ ἐπηρεαζόμενοι ἰδιῶται, ἢτοι οἱ ἔχοντες νομίμους ἢ παρανόμους διατρήσεις ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται θὰ ἀντιμετωπίσουν μετὰ βεβαιότητος πλήρη καὶ ἀμετάτρεπτον καταστροφὴν.

Ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὅπως ψηφίσῃ τὸν προταθέντα Νόμον διὰ νὰ δυνήθῃ νὰ περιορίσῃ τὴν ἀντλήσιν καὶ οὕτως νὰ καταστοῦν ἀποτελεσματικὰ τὰ ἄλλα μέτρα καὶ ἔργα ἐμπλουτισμοῦ τῶν ὑπογείων ἀποθεμάτων τὰ ὁποία σήμερον λαμβάνονται καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ συνεχίσουν λαμβανόμενα παραλλήλως.

Ἐλέχθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως ὀφείλει νὰ στραφῆ εἰς ἄλλας κατευθύνσεις καὶ συμφώνως τῶν ἐκθέσεων τῶν εἰδικῶν πρέπει νὰ παρασχεθῆ βόηθεια πρὸς ἐγκατάστασιν σωλήνων καὶ ἐπένδυσιν αὐλάκων. Ἡ Κυβέρνησις ἤρχισε παρέχουσα τοιαύτην μορφήν βοήθειας καὶ ἤδη διὰ τὸ ἔτος 1964 ποσὸν £400.000 ἔχει παραχωρηθῆ διὰ τοιαῦτα ἔργα εἰς ἀρδευτικὰς ἐπιτροπὰς ἐνῶ £170.000 θὰ διατεθῶν εἰς ἰδιῶτας διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν, ἔτεροι δὲ £90.000 θὰ διατεθῶν διὰ τὴν ἐπένδυσιν αὐλάκων εἰς Μόρφου εὐθὺς ὡς ἤθελε ψηφισθῆ τὸ προτεινόμενον Νομοσχέδιον.

Δὲν ἐλέχθη ἐν τούτοις ὅτι ἅπαντες οἱ εἰδικοί ἐν ὁμοφωνίᾳ ἐπιμένουν εἰς τὴν παράλληλον λήψιν προστατευτικῶν μέτρων καὶ ὅτι ἅπαντες οἱ εἰδικοί ἐτόνισαν ὅτι ἡ διάθεσις τῶν ὡς ἄνω ἢ ἄλλων ἐπιπροσθέτων ποσῶν θὰ ἀποβῆ ἐπιματιῶν ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει τὰς ἐξουσίας τὰς ὁποίας ἐπιζητεῖ διὰ τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὴν λήψιν προστατευτικῶν μέτρων.

Ἄπαντες οἱ εἰδικοί, τὸσον οἱ Κύπριοι ἐπιστήμονες ὅσον καὶ οἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μετακληθέντες, θεωροῦν τὴν ψηφισιν νομοσχεδίου ὡς τὸ προτεινόμενον βασικὴν καὶ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος οὕτως ὥστε νὰ διασφαλισθῆ δι' αὐτοῦ ὅτι ὁ ρυθμὸς ἀντλήσεως δὲν θὰ ὑπερβαίῃ τὸν ρυθμὸν ἐμπλουτισμοῦ τῶν ὑπογείων ἀποθεμάτων διὰ τῶν ἔργων ἐμπλουτισμοῦ. Ἐν ὀλίγοις διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὕδατικοῦ προβλήματος δεῖν παραλλήλως καὶ ταυτοχρόνως νὰ ἐπιδιωχθῆ ὁ ἔλεγχος τῆς ἀντλήσεως, ἢ λελογισμένη χρῆσις τοῦ ὕδατος καὶ ἢ ἐκτέλεσις ἔργων τεχνητοῦ ἐμπλουτισμοῦ τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων. Πρῶτῃ καὶ βασικῇ προϋπόθεσις παραμένει ἢ ἀνάγκη περιορισμοῦ τῆς ἀντλήσεως.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ θελήσῃ νὰ ἴδῃ τὸ πρόβλημα ἐντὸς τῶν πραγματικῶν του πλαισίων, ἢτοι οὐχὶ ὡς θέμα προστασίας τῶν συμφερόντων ἰδιωτῶν ἀλλὰ θέμα προστασίας τοῦ συνόλου ἀνεξαρτήτως τῶν μεμονομένων δυσμενῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ ἰδιωτῶν.

Εἰς τὰ ἐπὶ μέρους ἐγερθέντα σημεία αἱ ἀπόψεις μου, ἀφοῦ ἐλήφθη ἡ γνώμη πάντων τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων καὶ εἰδικῶν, ἔχουν ὡς ἐξῆς :

(α) Ἀπὸ ἀπόψεως νομοτεχνικῆς καὶ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου δὲν εἶναι δυνατὸς ὁ διαχωρισμὸς ἐνίων προνοιῶν τοῦ προταθέντος νομοσχεδίου ἐκ παρομοίων προνοιῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸν περὶ Φρεάτων Νόμον. Σημειωτέον ὅτι τὸ προτεινόμενον νομοσχέδιον εἶναι δυνατικὸς Νόμος ἐφαρμοζόμενος εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις καὶ προσωρινῶς ἐνῶ ὁ περὶ Φρεάτων Νόμος εἶναι μόνιμον νομοθέτημα.

(β) Αἱ ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ κρίνονται ὡς λογικαὶ καὶ ἔχουσαι συνέπειαν πρὸς τὰς προβλεπομένας ποινὰς διὰ ἀδικήματα παρομοίας σοβαρότητος καὶ εἶναι σύμφωνα πρὸς τὰς παραδεγεγμένας ἀρχὰς τοῦ νομικοῦ συστήματος τῆς Κύπρου. Ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ὅτι ἡ πρόνοια περὶ κατασχέσεως διατρητικῶν μηχανῶν ἐφαπτεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρμοδίον, ἐφαρμοζόν τὴν διακριτικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, νὰ ἀποφασίσῃ

περί της ποινής αναλόγως εκάστης περιπτώσεως και με γνώμονα τās ειδικās συνθήκας εκάστης περιπτώσεως ή άτομου. Η αὐτή διακριτική ἐξουσία παρέχεται εἰς τὸ δικαστήριον καὶ διὰ τās ὑπὸ τοῦ άρθρου 10 (1) προβλεπομένας περιπτώσεις.

- (γ) Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων θὰ ἐφαρμόζη τούς περιορισμούς ἐπὶ τῶν διατρήσεων καὶ τῆς ἀντλήσεως μετὰ γνώμονα τὰ γενικώτερα συμφέροντα τῆς περιοχῆς. Πρόθεσις τοῦ Ὑπουργείου δὲν εἶναι ἡ ἄμεσος καὶ γενικὴ καταστροφή ἀπασῶν τῶν ὑφισταμένων παρανόμων διατρήσεων, ἀλλὰ ἡ λήψις τοιούτων μέτρων μόνον ὅπου ἠθελεν ἀποδειχθῆ ὅτι οὐδεμία ἄλλη λύσις ἀπομένει. Ἡ τελικὴ τύχη τοιούτων «παρανόμων» διατρήσεων θὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκάστοτε παρουσιαζομένης ἀποτελεσματικότητος τῶν λαμβανομένων προστατευτικῶν μέτρων καὶ τῆς βελτιώσεως τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων.
- (δ) Πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου θὰ εἶναι ὁ περιορισμὸς τῆς ἐπεκτάσεως τῶν μεγάλων φυτειῶν εἰς τρόπον ὥστε ὅπου αἱ συνθήκαι ἐπιτρέπουν τὴν δημιουργίαν νέων φυτειῶν νὰ δίδεται προτίμησις εἰς μικροκαλλιεργητὰς οἵτινες οὐδένα ἄλλον πόρον ζωῆς διαθέτουν.
- (ε) Τόσον κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς διακριτικῆς ταύτης ἐξουσίας ὅσον καὶ κατὰ τὴν διακριτικὴν ἐφαρμογὴν ἄλλων προνοιῶν τοῦ προτεινομένου νομοσχεδίου τὸ Ὑπουργεῖον σκοπεύει νὰ λαμβάνη σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τās ἀπόψεις τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προτίθει νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸν θεσμὸν τῶν συμβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν εἰς τās ὁποίας θὰ ἀντιπροσωπεύονται παραγωγοὶ ἢ ἰδιοκτῆται ἢ καλλιεργηταὶ ἢ ἄλλοι πολῖται καὶ εἰδικοί.
- (ς) Εἰς ἄλλας παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δι' ἀναφερομένας εἰς τὴν φραστικὴν διατύπωσιν ἔχω ἤδη ἀπαντήσῃ λεπτομερῶς κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 5ης Ἰουνίου 1964 καὶ θεωρῶ ἄσκοπον ὅπως ταλαιπωρήσω ὑμᾶς ἀναφέρων ἐκ νέου τās δοθείσας ἐξηγήσεις ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν ὥς ἄνω συνεδρίαν ἀπεκόμισα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι αἱ δοθεῖσαι ἐξηγήσεις ἐκρίθησαν ἱκανοποιητικαί. Παραμένει ἐν τούτοις εἰς τὴν διάθεσιν ὑμῶν ἢ ἄλλων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ πᾶσαν περαιτέρω διασάφησιν ἢ ἐπεξηγήσιν.

Παρακαλῶ ἐπιτρέψατέ μου ὅπως ἐκφράσω ἐκ νέου τās εἰλικρινεῖς μου ἐυχαριστίας πρὸς ὑμᾶς καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς διότι ἐδώσατε εἰς ἐμὲ τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἐκφέρω τās ἀπόψεις μου ἐπὶ τοῦ βασικοῦ καὶ ζωτικῆς τούτου θέματος.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς,
(Ὑπ.) Τάσος Παπαδόπουλος,
Ὑπουργός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὀμιλητὰ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ὁ κ. Τουμαζῆς, ὁ κ. Χατζηχάρος καὶ ὁ κ. Χαμηλῆς Μιχαηλίδης.

Πρῶτος ὁ κ. Τουμαζῆς.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Καλοῦμεθα σήμερον νὰ συζητήσωμεν, νὰ μελετήσωμεν, πιθανόν νὰ τροποποιήσωμεν, νὰ ἐγκρίνωμεν ἢ νὰ ἀπορρίψωμεν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται μετὰ τῶν ἔλεγχων διατρήσεων καὶ τὴν ἀντλήσιν καὶ χρησιμοποίησιν ὕδατος.

Τὸ πρόβλημα τοῦ ὕδατος ἀπασχόλησε πολλὰς φορὰς τὴν Κυβέρνησιν εἴτε ὡς Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν εἴτε ὡς Νομοθετικὸν Σῶμα καὶ ὅλοι ἀντιλαμβάνονται τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ ὑφισταμένου προβλήματος καθὼς καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν δυσκολίαν πού ὑπάρχει διὰ τὴν ὀριστικὴν καὶ ἱκανοποιητικὴν λύσιν. Ἐχουν συσταθεῖ Ἐπιτροπαί, ἀποστολαί, συνεργεῖα, εἰδικοί, ὀργανώσεις καὶ πάρα πολλὰ ἄλλα σώματα τῶν ὁποίων κύριον καὶ μόνον καθήκον εἶναι νὰ μελετοῦν καὶ ἐκτελοῦν ἔργα διὰ τὴν προώθησιν τῆς λύσεως τοῦ ὕδατος μᾶς δράματος. Πλὴν

ὅμως εἰς μερικὰς περιοχὰς ὄχι μόνον δὲν βλέπομεν θετικά καὶ καλὰ ἀποτελέσματα, ἀλλὰ ἐπιδεινῶσιν τῆς καταστάσεως καὶ χειροτέρευσιν τῆς τραγωδίας πού μᾶς βασανίζει καὶ τοῦ ἀνεπανορθώτου κακοῦ πού μᾶς ἀπειλεῖ.

Εἶμαι σταλμένος, κύριοι, εἰς αὐτὴν τὴν Βουλὴν ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν Ἀμμοχώστου καὶ ὀφείλω νὰ ἐκδηλώσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι ἀπεκρυσταλλώθησαν ἀπὸ τὴν κατάστασιν, τὰ συμφέροντα καὶ τās γνώμας ἀνθρώπων τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ καὶ ἡ περιουσία ἐπηρεάζονται καὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς περιοχῆς Ἀμμοχώστου. Ἡ κατάστασις εἰς αὐτὴν τὴν περιοχὴν ὅσον ἀφορᾷ τὸ νερὸν εὐρίσκεται εἰς τέτοιο στάδιον ὥστε ἡ ἀντιμετώπισις μετὰ ὅπως τὰ προτεινόμενα ἀπὸ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον προκαλοῦν, δυστυχῶς, ἀντίδρασιν, ἀρνήσιν καὶ πικρίαν εἰς τούς ἀγρότας ἐναντίον τῆς πολιτείας.

Ὅταν οἱ ἀγρόται ἀναμένουν τὴν δημιουργίαν θαρραλέας, τολμηρᾶς καὶ ἀποφασιστικῆς νομοθεσίας δι' ἀνακούφισιν τῶν ἀπὸ τὸ ἀγχος τῆς καταστροφῆς λόγω ἐλλείψεως νεροῦ, καὶ ὅταν οἱ ἀγρόται λαμβάνουν ὅλα τὰ μέτρα διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ νεροῦ πού ἀντλοῦν, καὶ ὅταν καλλιεργοὶ ἐνθαρρυνόμενοι ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν περισσότερα γεωργικὰ εἶδη, διὰ νὰ αὐξάνεται ἡ παραγωγή, νὰ αὐξάνεται ἡ ἐξαγωγή καὶ νὰ αὐξάνεται ἡ εἰσαγωγή συναλλάγματος, καὶ περιμένουν διαρκῶς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ τοὺς σώσῃ, πικραίνονται καὶ ἀπογοητεύονται ὅταν βλέπουν Νομοσχέδιον ὅπως τὸ σημερινόν, τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχει νὰ συμπληρώσῃ ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν, καὶ δυστυχῶς σὲ πλείστους δίδει τὴν ἐντύπωσιν δικαιολογίας διὰ τὴν καθυστέρησιν νὰ ἀντιμετωπισθῇ τολμηρὰ καὶ βασικά τὸ ὅλον πρόβλημα.

Εἰς τὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ, κατόπιν ἐιδικῆς μελέτης ὑπὸ εἰδικῶν οἱ ὁποῖοι μετεκλήθησαν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, ἐργοστάσιον ἀφαλατώσεως ὕδατος διὰ τὴν ὕδρευσιν τῆς πόλεως Ἀμμοχώστου. Ἐάν αὐτὸ τὸ ἔργον κατασκευαζόταν ἡ περιοχὴ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀντλεῖται τὸ νερὸν διὰ τὴν ὕδρευσιν τῆς Ἀμμοχώστου θὰ ἀπληθύνετο ἀπὸ τὸν περιορισμὸν, καὶ τὸ νερὸν ἐκείνο τὸ ὁποῖον πηγαίνει εἰς τὴν Ἀμμοχώστον θὰ μπορούσε νὰ χρησιμοποιηθῆ ἀπὸ τούς ἀγρότας τῆς περιοχῆς. Δυστυχῶς τὸ σχέδιον ἐκεῖνον, τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐργοστασίου ἀφαλατώσεως, δὲν ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴν εἰδικὴν Κυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν γιατί κρίθηκε δαπανηρὸν καὶ ἐξῶ ἀπὸ τὰ πλαίσια τὰ ὁποῖα ἔθεσεν ἡ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ. Λυποῦμαι διότι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ καταδικάσω τὴν ἀπορρίψιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐργοστασίου αὐτοῦ διότι πιστεύω ὅτι τοῦτο χρειάζεται, ἐπιβάλλεται, καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύσις ὑπὸ τās συνθήκας πού ὑπάρχουν εἰς τὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου ἔστω καὶ ἐάν τὸ νερὸν τὸ ὁποῖον θὰ παράγεται κοστίζει ἀκριβὰ εἰς τούς πολῖτας Ἀμμοχώστου. Δὲν ἔπρεπε νὰ ἀντιβῇ ἡ ἀνακούφισις ἡ ὁποία θὰ γίνῃ εἰς ἀγρότας μῆς πολὺ καλῆς περιοχῆς λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι θὰ κοστίζῃ ἀκριβὰ τὸ νερὸν τῆς ὕδρευσεως τῶν πολιτῶν. Αὐτὸ τὸ μέτρον καὶ ἄλλα ἀνάλογα τολμηρὰ, ἔστω καὶ δαπανηρὰ, περιμένουν οἱ ἀγρόται ἐν τῇ ἀελπισίᾳ τὴν ὁποίαν τοὺς ἐπέβαλεν ἡ ἐλλείψις τοῦ νεροῦ γιὰ τὴν ἄρδευσιν τῶν χωραφῶν τὰ ὁποῖα καλλιεργοῦν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, καὶ ὄχι μέτρα ὅπως τὰ προτεινόμενα ὑπὸ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου. Βεβαίως τὸ προτεινόμενον Νομοσχέδιον ἔχει σκοπιμότητα καὶ ἀσφαλῶς συμπληρῶναι καὶ βελτιῶναι ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν καὶ θὰ προσφέρῃ ἀποτελέσματα. Ἐπίσθηκα ὅμως ἀπὸ ἔρευναν ὅτι ἡ πικρία, ἡ δυσκολία καὶ ἡ ἀντίδρασις τὴν ὁποίαν θὰ προκαλέσῃ τὸ Νομοσχέδιον εἶναι μεγάλη, καὶ ἡ θετικὴ καὶ πραγματικὴ ἐξυπηρέτησις, τὸν ἀντικείμενον εἰς τὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου, εἶναι σχεδὸν μηδαμινὴ, γιατί ἐκεῖνο πού προβλέπει κυρίως τὸ προτεινόμενον Νομοσχέδιον, δηλαδή ἡ ἐξοικονομία καὶ ὁ ἔλεγχος τοῦ ἀντλούμενου νεροῦ, γίνονται ἤδη ἀπὸ τούς ἀγρότας χωρὶς κανένα διὰ νόμου περιορισμὸν. Ἐπίσθηκα ἐπίσης ὅτι οἱ ἀγρόται δὲν δέχονται τὴν τροποποίησιν πού προτείνει τὸ Νομοσχέδιον σὰν ὠφέλιμον μέτρον.

Αὐτὰ εἶναι ἐνδειχῶς ὅτι ἡ κατάστασις δὲν ἔχει ὠρμάσει ἀκόμη καὶ τὸ ὑπάρχον γενικὸν κλίμα δὲν δικαιολογεῖ τὴν ἐπιβολὴν αὐστηροτέρων μέτρων. Ἀλλὰ ἐκεῖνο πού δικαιολογεῖται σήμερον, τὸ ὁποῖον πιστεύω ὅτι θὰ φέρῃ ἀποτελέσματα, εἶναι βάσει τῶν ὑπαρχόντων Νόμων νὰ προχωρήσῃ ἡ Κυβέρνησις καὶ νὰ ἀναλάβουν οἱ ὑπεύθυνοι καὶ οἱ εἰδικοί νὰ κάμουν διαφώτισιν καὶ διευκρίνισιν εἰς τούς ἀγρότας ὅτι πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἐπιβάλλεται καὶ οἱ ἴδιοι νὰ κάμουν ὠρισμένας διευθετήσεις. Ἀπὸ τὴν ἐκδοσὴν τῆς Ἐπι-

τροπής φοβούμαι πώς δύσκολα η Βουλή μπορεί να αποφασίσει, χωρίς να μπη σε δίλημμα τι πρέπει να κάνει, διότι από τα παρόντα πέντε μέλη τα δύο ετάχθησαν έναντιον του Νομοσχεδίου τα δε άλλα τρία προτείνουν τροποποιήσεις, και τουλάχιστον ενώ δεν αντελήφθη ότι μετά μεγάλης πεποιθήσεως πιστεύουν ότι επιβάλλεται απολύτως υπό τās σημερινάς συνθήκας η ψήφισις του Νομοσχεδίου. Δυστυχώς όπως συμβαίνει πάντοτε τα ήμιστρα στενοχωρούν και φέρουν περισσότερη ανωμαλία από το καλόν που επιδιώκουν.

Επίσης δέν βλέπομεν εις τόν Νομοσχέδιον αυτό πώς θα αντιμετωπισθῆ ἡ γεωργική παραγωγή, ἡ μεγαλύτερα εξαγωγῆ γεωργικῶν προϊόντων, τουλάχιστον εις ὠρισμένας περιοχάς, ἔαν ἐφαρμοσθῆ τὸ προτεινόμενον Νομοσχέδιον ἐφ' ὅσον με τούς ὑπάρχοντας νόμους δέν ἐπενέβη ἐνεργῶς τὸ κράτος, γιὰ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπέκτασιν τῆς γεωργίας, τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς, τὴν αὐξησιν τῆς εξαγωγῆς καὶ τὴν αὐξησιν τῆς εἰσαγωγῆς συναλλάγματος. Καθημερινῶς βλέπομεν διακηρύξεις ἀπὸ τὸ εἰδικόν Ὑπουργεῖον ὅτι αὐξάνεται ἡ ἐξαγωγή μας τῶν γεωργικῶν προϊόντων, πού ἀφήνει νὰ νοηθῆ ὅτι ἐνθαρρύνεται ἐμμέσως ὁ παραγωγὸς νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν καλλιέργειάν του ἔστω καὶ ἔαν δυστυχῶς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα γίνεται διὰ παρανόμων μέσων. Δι' αὐτὸ θὰ ἐπρεπε οἰονόμητος περιοριστικὸν μέτρον νὰ συνοδεύεται καὶ ἀνάλογον πολιτικὴν ὡστε ὁ πολίτης ὁ ὁποῖος ζῆ σὲ δημοκρατικὸν καθεστῶς νὰ ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὑπάρχει ἰσορροπία μεταξὺ τοῦ περιορισμοῦ καὶ τῆς ἐνθαρρύνσεως.

Φαίνεται, ὅπως εἶπα προηγουμένως, δέν ὠρίμασεν ἀκόμη ἡ κατάσταση καὶ τὸ ὑπάρχον κλίμα δέν ἐννοεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος αὐστηρότερα μέτρα, ἐφ' ὅσον ἤδη ὑπάρχει ἡ σχετικὴ νομοθεσία, καὶ καλὸν εἶναι νὰ ἐφαρμοσθῶν σήμερα οἱ ὑπάρχοντες νόμοι. Δι' αὐτὸ, παρ' ὅλον ὅτι καὶ σὲ προηγουμένους μου ὁμιλίαι ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ διεπίστωσα καὶ διετράνωσα τὴν τραγικὴν κατάστασιν πού ὑπάρχει σχετικὰ μετὰ τὸ νερὸ, πιστεύω ὅτι τὸ προτεινόμενον Νομοσχέδιον θὰ μπορούσε νὰ ἀναβληθῆ δι' εὐθετώτερον χρόνον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Ναί ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ δέν ἔχομεν ἀπαρτίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τούς ἐντίμους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἔαν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπάρχει, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπάρχει ἀπαρτία. Παρακαλεῖται ὁ ἐντίμος κ. Χατζηχάρος ὅπως ἀρχίσῃ τὴν ἀγόρευσίν του.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ :

Ἄ, ἐν τάξει.

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντίμοι κύριοι Βουλευταί. Ἐπειδὴ δέν προτίθεμαι νὰ ψηφίσω τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἐκθέσω ἐν ὀλίγοις τὰς ἀπόψεις μου, καὶ νὰ ζεκαθαρίσω τὴν θέσιν μου.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἀποτελεῖ συνέχαιαν τοῦ ἐτέρου περὶ Φρεάτων Νόμου διὰ τοῦ ὁποῖου τίθενται ὠρισμένοι περιορισμοὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνδρῦξιν φρεάτων.

Τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἐπεκτείνει τούς περιορισμοὺς ἐπὶ τῶν διατρήσεων καὶ καθορίζει ἐλεγχόμενας περιοχάς.

Δυστυχῶς ἡ εὐτυχῶς δέν μπόρεσα νὰ πείσω τὸν ἑαυτόν μου ὅτι ἐπρεπε νὰ ψηφίσω τὸν περὶ Φρεάτων Νόμον, ὡς δέν θὰ ψηφίσω ἐπίσης καὶ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, διότι πιστεύω ὅτι ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ ζήτημα ἀρχῆς νὰ μὴ ὑποστηρίξω τὴν δημιουργίαν προνομιοῦχων καὶ μὴ τοιοῦτων γεωργῶν.

Γνωρίζω κάλλιστα, ἐντίμοι κύριοι Βουλευταί, ὅτι ὑπάρχουν ἀνθρώποι ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἀρκετοὶ ἐπιχειρηματῆαι διαθέτοντες μίαν ἢ καὶ περισσοτέρας διατρήσεις μετὰ ἀφθονόν

νερόν, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν διὰ μεγάλας καὶ ἐκτεταμένας καλλιέργειας, ἢ ἀκόμη καὶ πωλοῦντες αὐτὸ τὸ νερόν. Καὶ ὅμως δυνάμει τῶν ἀναφερθέντων Νόμων, δέν ἐπιτρέπεται εἰς ἕτερον πτωχὸν γεωργόν, ὁ ὁποῖος ἔχει χωράφι εἰς τὴν ἰδίαν περιοχὴν ἢ συνορευθῶν μετὰ τὴν ὑπάρχουσαν διάτρησιν, νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς διάτρησιν ἢ λάκκον, νὰ εὔρη ὀλίγον νερόν διὰ νὰ ζῆσῃ καὶ αὐτὸς τὴν οἰκογένειάν του. Ὑπάρχουν δὲ καὶ περιπτώσεις καθ' ἃς πωλεῖ εἰς τὸν γείτονά του τὸ χωράφι του, ἐφ' ὅσον δέν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ αὐτὸς τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται εἰς τὸ ὑπέδαφος τοῦ χωραφιοῦ του. Καὶ συμβαίνει μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοιοῦτων Νόμων, ὁ μὲν νὰ πνίγεται μετὰ τὸ πολὺ νερόν, ἕτεροι δὲ νὰ στεγνώνουν ἀπὸ τὴν δίψαν καὶ τὴν ἀσιτίαν. Γνωρίζω ὅτι ὑπάρχουν πολλὰς ἑκατοντάδες διατρήσεων γενόμεναι ἀνευ τῆς σχετικῆς ἀδείας εἰς τὸ παρελθόν. Ἐφαρμοζόμενων τῶν Νόμων τούτων, οἱ κάτοχοι τῶν διατρήσεων αὐτῶν θὰ κληθῶν εἰς τὰ Δικαστήρια, καὶ ἐκτός τοῦ κλεισίματος τῶν διατρήσεων τῶν θὰ τοὺς ἐπιβληθῆ καὶ πρόστιμον 200 ληρῶν καὶ φυλάκισις ἕξ μηνῶν, ὡς νὰ ἦσαν οἱ ἀνθρώποι μεγάλοι ἐγκληματῆαι.

Ἄλλὰ τί ἔκαμαν αὐτοὶ; Ἀπλούστατα ὑπεβλήθησαν εἰς κόπους καὶ ἐξοδα καὶ ἠῤῥησαν τὴν παραγωγὴν τῶν, πρᾶγμα πού ὠφέλησε καὶ τὸν τόπον. Παράδειγμα οἱ πατάτες τῶν 100 χιλιάδων τόννων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς πολὺ μεγάλας ποινάς, αἰτίνας προνοοῦνται εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, καθὼς καὶ εἰς τὴν προνοουμένην κατάσχεσιν τῶν μηχανημάτων διατρήσεως, δέν διατάσσεται νὰ χαρακτηρίσῃ ταῦτα ὡς νόμους τοῦ Δράκοντος, οἱ ὁποῖοι δέν ἐπιτρέπεται νὰ ἐφαρμόζονται εἰς τὴν ἐποχὴν μας καὶ πρὸ παντός εἰς τὴν περίπτωσιν γεωργῶν, οἱ ὁποῖοι δικαίως προσπαθοῦν νὰ αὐξήσουν τὴν παραγωγὴν καὶ νὰ ζήσουν ἀπὸ τὴν γῆν τῶν.

Κατανῶ δὲ τὰ μέτρα διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ νεροῦ καὶ διὰ τὸν τρόπον ἀρδεύσεως πρέπει νὰ ληφθῶν. Ὅχι ὅμως διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον νὰ καρπῶθῃ ἕκαστος τὸ νερόν τοῦ ὑπέδαφους τοῦ χωραφιοῦ τοῦ προσκεκτικῶς καὶ ἀνευ σπατάλης. Δέν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑποστηρίξω ὅτι τὸ νερόν πού εὐρίσκειται ὑπογεωγῶς πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς ὀλίγους.

Ἄς τὸ κρατικοποιήσῃ ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ δίδῃ εἰς ὅλους καὶ νὰ μὴ ἀδικητῆι ἓνα μεγάλο μέρος γεωργῶν. Κατ' ἐμὲ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ληφθῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν νερῶν ἐν Κύπρῳ πρέπει νὰ εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

Ἐπιπροσθέτως πρὸς τὰ φράγματα, τὰ ὁποῖα δέν θὰ ἐπιτρέψουν νὰ φύγῃ νερόν τοῦ χειμῶνος πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ διὰ τῶν ὁποίων θὰ γίνον τεχνητὲς ἔστω καὶ μικρὰς λίμνες πού θὰ τροφοδοτοῦν τὰ ὑπόγεια νερά, νὰ ληφθῆ φροντίς ὡστε νὰ τσιμεντωθῶν τὰ αὐλάκια ἢ νὰ σωληνωθῶν γιὰ νὰ μὴ γίνεται ἔστω καὶ ἡ ἐλαχίστη σπατάλη νεροῦ.

Καὶ τὸ σπουδαιότερον νὰ ἐλαττωθῶν οἱ μεγάλες καλλιέργειαι διὰ νὰ λάβουν νερόν καὶ ἄλλοι γεωργοὶ διὰ νὰ καλλιεργήσουν ὅ,τι εὐδοκίμει εἰς τὸν τόπον. Πρέπει νὰ λειψῆ τὸ προνόμιον ἄλλος νὰ ποτίξῃ 100-200 σκάλες γῆς καὶ ἄλλος καθόλου, καὶ ἀκόμη νὰ ὑφίσταται καὶ τὰς προνοίας τοῦ Νόμου ἔν κἀμῃ διάρρησιν νὰ μὴ εἰς τὴν φυλακὴν, διὰ νὰ ἐπανελεθῆ δῆθεν εἰς τὴν λογικὴν, ὅπως μᾶς εἶπε καὶ κάποιος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμητῆς Μιχαηλίδης.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντίμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ Βουλή τῶν Ἀντιπροσώπων ἔχει ἀσχοληθῆ πάρα πολλὰς φορὰς μετὰ τὸ πρόβλημα τῶν νερῶν πού καταπιάνεται τὸ Νομοσχέδιον πού συζητοῦμε.

Δικαιολογημένα ἔχει χαρακτηρισθῆ τὸ πρόβλημα τῶν νερῶν ὡς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἓνα πρόβλημα τῆς Ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας.

Δέν εἶναι πρόβλημα σημερινό, οὔτε πρόβλημα περυσινό. Εἶναι πρόβλημα πού γιὰ χρόνια τὸ ἀντιμετωπίζομε. Δέν ὑπάρχει χωριὸ πού νὰ μὴ ἐζήτησε, ἰδιαίτερα μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, νὰ γίνον ἔργα ἀρδευτικὰ ἢ ἔργα ὑδρευτικὰ.

Δέν έγιναν αγροτικό συνέδριο, σύσκεψη, ή άλλα αγροτικά διαβήματα που οι αγροτικές οργανώσεις να μη θέσουν αυτό το πρόβλημα μπροστά στη Κυβέρνηση. Το ίδιο έγινε σε πάρα πολλές περιπτώσεις από τους Βουλευτές.

Η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Κυβερνητικός μηχανισμός, το Τμήμα Άρδευσης έχουν δώσει σοβαρή προσοχή σ' αυτό το πρόβλημα στα τελευταία 4 χρόνια.

Έχουν κατασκευαστή ύδατοφράκτες, άλλα μικρότερα έργα. Ξγιναν διατρήσεις σε ώρισμένες περιοχές, και ξοδεύτηκαν μερικά εκατομμύρια λίρες. Η ωφελιμότητα αυτών των έργων είναι μεγάλη και ή επίδρασή τους σημαντική στις περιοχές που ξγιναν.

Όμως παρά την κατασκευή αυτών των έργων ή κατάσταση σε ώρισμένες βασικές αγροτικές περιοχές όπως στα Κοκκινόχωρια, ή περιοχή Άμμοχώστου, ή περιοχή Μόρφου, ή περιοχή Ζακακίου και άλλου χειροτερεύει. Τα νερά ξζαντλούνται και όπως διαπιστώνουν οι ειδικοί οι κίνδυνοι διαρκώς μεγαλώνουν.

Που όφειλεται αυτή ή πτώση της στάθμης των νερών; Στη μεγάλη άντληση λέγουν οι ειδικοί και στην άνομβρία.

Η κατάσταση είναι σοβαρή και πρέπει να παρτούν μέτρα. Ο άρρωστος πνέει τα λείσθια λόγω άπωλείας αίματος και πρέπει να δοϋμε πώς θα τον σώσουμε; ανάφερε σε μιá προηγούμενη άγρευση του έντιμου συνάδελφου. Όμως όσον άφορᾶ τα μέτρα της θεραπείας του άρρωστου υπάρχουν διαφωνίες.

Εμείς δέν συμφωνούμε ότι τα περιοριστικά μέτρα που εισηγείται το νομοσχέδιο, δηλαδή, ο άυστηρότερος έλεγχος στις διατρήσεις, οι άυστηρότερες ποινές, οι κατασχέσεις των διατρητικών, οι μετρητές του νερού στον κάθε λάκκο θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Εμείς πιστεύουμε ότι τα περιοριστικά μέτρα θα χειροτερεύσουν την κατάσταση του άρρωστου και θα ξζηγήσουμε:

Υπήρχε παλιά ο νόμος περι φρεάτων που έβαζε άρκετους περιορισμούς. Δυό φορές τροποποιήθηκε αυτός ο νόμος από την Βουλή των Άντιπροσώπων με άυστηρότερο έλεγχο και ποινές.

Συνέβαλαν στην λύση του προβλήματος οι άυστηρότεροι περιορισμοί που έπέβαλε ή Κυβέρνηση;

Η πείρα των τελευταίων 3 χρόνων λέει όχι. Η κατάσταση σήμερα είναι πιό όξυμμένη και πιό σοβαρή. Γιατί;

Χιλιάδες άγρότες ξζαναγκάστηκαν να παρανομήσουν γιατί δέν υπήρχε άλλος δρόμος γι' αυτούς. Ξερανίσκαν οι παλιές διατρήσεις, είχαν φυτεμένες πατάτες, είχαν φυτεμένα φθαρά. Έπρεπε να τα άφήσουν να ξεράνουν και να καταστραφούν; Άσφαλώς όχι. Υπέβαλλαν αίτηση. Άδεια δέν έδινετο, και έτσι ήταν υποχρεωμένοι να βγάλουν διάτρηση δίχως άδεια. Άλλες περιπτώσεις: Λιγόστευε το νερό μιās διατρήσεως. Δέν άρκοϋσε να ποτίξη 15-20 σκάλες λεμονόδενδρα; να τα άφιση να ξεράνουν ο γεωργός; Έβγαζε άλλη διάτρηση. Υπήρξαν πάρα πολλές περιπτώσεις εκατοντάδων γεωργών με κήπους δένδρων 10-15-20 χρόνων που υπέβαλλαν αίτησεις, δέν τους έδινετο άδεια και γιά να σώσουν τα δένδρα τους έβγαζαν παρόνομη διάτρηση. Άλλες περιπτώσεις. Ένας γεωργός δέν είχε περβόλι. Δέν τα κατάφερε να κόμη μέχρι σήμερα. Υπέβαλλε αίτηση γιά διάτρηση στην περιοχή Κοκκινόχωριών ή στη περιοχή Μόρφου. Στές δυό δηλαδή βασικές περιοχές. Άδεια δέν του έδινετο γιατί θα έπηρεάζε τές άλλες διατρήσεις. Όμως ο ίδιος διερωτάτο: Γιατί τόσοι και τόσοι και πολλοί μάλιστα μη γεωργοί νάχουν περβόλια, διατρήσεις και γώ να άποκλείομαι; Και γι' αυτό ξζαναγκάζετο να παρανομήση.

Έτσι έχουμε σήμερα χιλιάδες διατρήσεις δίχως άδεια. Δοκιμάσαμε σε ώρισμένες περιπτώσεις να εφαρμόσουμε άυστηρά τους περιορισμούς και όμως ήλθαμε σε σύγκρουση με δεκάδες γεωργών που μιās έδήλωναν: Η διάτρησή είναι ή ζωή μου. Άν κλείση, άμέσως καταστρέφομαι.

Και πολύ όρθά το Τμήμα άρδευσης και ο κυβερνητικός μηχανισμός δέν προχώρησε να εφαρμόση τους περιορισμούς.

Πολύ όρθά λέμε γιατί δέν θάταν δίκαιο να άποστερήσουμε τον πόρο ζωής τόσων οικογενειών, και από την άλλη να στερήσουμε την οικονομία μας από μερικά εκατομμύρια λίρες. Ένας γεωργός προχθές σε μιá σύσκεψη στα Κοκκινόχωρια

είπε: «Φέτος μόνον εμείς στα πατατοχώρια που έχουμε διατρήσεις πάρα πολλές δίχως άδεια δώσαμε στην οικονομία μας 90,000 τόννους πατατών άξιας πάνω από 2 1/2 εκατομμυρίων λιρών. Άλλοίμονο αν ήταν κλειστές αυτές οι διατρήσεις. Άλλοίμονο και διά τους παραγωγούς και γιά την οικονομία μας».

Άσφαλώς ένας θα βάλη το έρώτημα: Να μείνουν όλα ανεξέλεχτα; Όχι ανεξέλεχτα. Εμείς ξζανονίζουμε. Υπάρχουν περιορισμοί. Υπάρχουν νόμοι. Όμως όχι νέους περιορισμούς γιατί δέν θα μιās βοηθήσουν να αντιμετωπίσουμε όρθά το πρόβλημα.

Υπάρχει ή άποψη που λέει: Να δεχθούμε το Νομοσχέδιο αυτό γιατί ή βασική του πρόνοια είναι ο έλεγχος της άντλησης γιά την χρησιμοποίηση του νερού.

Άς δοϋμε συγκεκριμένα αυτό το έπιχείρημα:

Που γίνεται σπατάλη νερού;

Στη βασική περιοχή Άμμοχώστου-Κοκκινόχωριών, που άγκαλιάζει 20 περίπου βασικά παραγωγικά χωριά και τους κήπους της Άμμοχώστου, δέν γίνεται καμιά σπατάλη νερού. Η όμορφων γνώμη όλων είναι ότι γίνεται ή μεγαλύτερα δυνατή οικονομία με διασωληνώσεις και τεχνητή βροχή γιά να άρδεύονται όσο το δυνατό μεγαλύτερες εκτάσεις.

Στην άλλη βασική περιοχή του Μόρφου ή γνώμη των ειδικών είναι ότι γίνεται σε άρκετες περιπτώσεις σπατάλη από 30-60% στη χρησιμοποίηση των νερών.

Πώς θα ξζοικονομηθη όμως νερό; Με τους μετρητές και τον έλεγχο; Όχι. Άν ο κηπουρός του Μόρφου ή φθαροπαραγωγός της περιοχής βοηθηθη να τσιμεντώση τα αλάκια του, αν βοηθηθη να βάλη σωλήνες ή τεχνητή βροχή, αν γίνη διαφώτιση συστηματική γιά το πότε θα ποτίξη τα δένδρα του, αυτόματα με αυτήν την βοήθεια θα γίνη και οικονομία στην άντληση, μάλιστα μεγάλη οικονομία. Μιά οικονομία 50% του νερού που άντλείται στη περιοχή Μόρφου είναι πολύ μεγάλη υπόθεση γιά τις πηγές της περιοχής. Ο μετρητής δέν θα μιās βοηθήση στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Μπáινει επίσης το έπιχείρημα ότι με το Νομοσχέδιο αυτό θα έλέγχουμε τές φυτείες μιá και θα καθορίζουμε τές ποσότητες του νερού που θα άντληται. Άς φέρουμε όμως ένα παράδειγμα:

Η περιοχή Μόρφου κηρύσσεται ως έλεγχόμενη περιοχή. Έλεγχος στις διατρήσεις και τές φυτείες. Τι θα γίνουν οι εκατοντάδες των μικρογεωργών που δέν έχουν τές δικές τους διατρήσεις;

Θα ξζεστάζονται οι αίτησεις λέει ή άποψη και θα εύκολώνονται ιδιαίτερα οι μικρογεωργοί. Όταν όμως ή γνώμη των ειδικών θα λέει ότι δέν υπάρχουν άλλα περιθώρια άντλησης άσφαλώς οι νέες αίτησεις θα άπορρίπτονται όπως γίνεται και σήμερα και θα δημιουργήσουμε τους προνομίους που θάχουν τα δικά τους περβόλια και τους άδικημένους τές εκατοντάδες που θα άπορρίπτονται οι αίτησεις τους.

Όσον άφορᾶ τον έλεγχο των φυτειών γιά τους μη γεωργούς, τους έπιχειρηματίες και τους έμπορους υπάρχουν άλλοι τρόποι να εφαρμόσουμε ένα τέτοιο έλεγχο. Να κατοχυρώσουμε με νόμο το έπάγγελμα των γεωργών, δσων έχουν άνάγκη να ζούν από την γή. Που καταλήγουμε δσον άφορᾶ την όρθη αντιμετώπιση του προβλήματος των νερών;

1. Να έπισπευθούν οι μελέτες των ειδικών και έμπειρογνωμόνων γιά μιá δικαιότερα κατανομή των νερών με βάση την κρατικοποίηση. Άμεσα και δραστικά έπρεπε να προχωρήσαμε προς αυτή την κατεύθυνση του σοβαρού αυτού προβλήματος. Είναι ένα δύσκολο πρόβλημα ή κρατικοποίηση. Όμως θα μιās δώση ριζική και δίκαιη λύση του σοβαρού αυτού προβλήματος. Για 4 χρόνια τώρα γίνονται μελέτες. Κλήθηκαν ειδικοί από το ξζωτερικό. Έλέγχε ότι συναντήσαμε δυσκολίες με τα προνόμια και τα φερμάνια. Όμως τα νερά είναι πλούτος όλου του τόπου. Τα νερά όσο πán λιγοστεύουν. Και είναι πολύ πιό όρθά και δίκαιο άντι να έπιβάλλουμε νέους περιορισμούς και καταδίκες γεωργών, άντι να δημιουργούνται προνομίους και άδικημένοι γεωργοί να βροϋμε τρόπους με νομοθετικά μέτρα γιά μιá δίκαιη κατανομή των νερών όπως διακήρυξε πριν 4 χρόνια και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Άν έπισπεύδαμε τές μελέτες και τα σχέδια θα ήταν δυνατόν ή Βουλή σήμερα να ψηφίξη γιά μιá δικαιότερη κατανομή των νερών.

Δυσκολίες υπάρχουν. Δεν τές υποτιμούμε. Όμως είναι ο μόνος δρόμος ή κρατικοποίηση των νερών που θα λιγοστέψη τές δυσκολίες που υπάρχουν σήμερα σε όλες τές περιοχές.

Οι κοινοτικές διατρήσεις είναι ένα βήμα που θα μάς βοηθήσει για την προώθηση του μέτρου τής κρατικοποίησης. Με τές κοινοτικές διατρήσεις γίνεται μεγάλη οικονομία στην άντληση, στα έξοδα και τές μηχανικές εγκαταστάσεις. Με τές κοινοτικές διατρήσεις εξοικονομούμε νερό, και ρίχνουμε το κόστος παραγωγής. Για παράδειγμα στο Ν. Λειβάδι Μόρφου με 4 κοινοτικές διατρήσεις αρδεύονται 800 σκάλες λεμονόδενδρα. Στο Μόρφου για να αρδεύσουμε 800 σκάλες λεμονόδενδρα χρειαζόμαστε 8 και περισσότερες διατρήσεις. Είναι πολύ μεγάλη η διαφορά.

Να βάλουμε λοιπόν άμεσα μπροστά τα σχέδια για κοινοτικές διατρήσεις, κρατικοποίηση και δίκαιη κατανομή των νερών.

2. Άκόμα περισσότερα έργα, άκόμα περισσότερα φράγματα, άκόμα πιό πολλά έργα εμπλουτισμού των νερών γενικά, άκόμα περισσότερο βάρος από μέρους τής Κυβέρνησης σ' αυτό το ύπ' αριθμό 1 πρόβλημα τής αγροτικής οικονομίας μας.

Ή διαπίστωση των ειδικών είναι ότι χάνονται στη θάλασσα 40.000 εκατομμύρια γαλόνια νερό τής βροχής. Να δούμε πώς θα συγκρατήσουμε τα περισσότερα από αυτά τα νερά. Εκτιμούμε τα έργα που έγιναν. Όμως υπάρχουν περιοχές και χωριά βασικά, σ' αυτά τα χωριά που γίνονται τόσες παράνομες διατρήσεις και επιβάλλουμε άσχημους έλέγχους, που παράγουν χιλιάδες τόνους παραγωγή, όπως για παράδειγμα Ξυλοφάγου, Άχνα, Αύγόρου, Λύση, Κοντέα, Περβόλια και άλλου που δεν έγινε κανένα έργο άρδευτικό.

3. Να έπισπευθούν οι γεωλογικές μελέτες και οι έρευνες σε όλη την Κύπρο για την άνερευση νερών. Να γίνουν προς τούτο βαθιές δοκιμαστικές διατρήσεις σε όλες τές περιοχές.

4. Να επανδρωθή το Τμήμα άρδευσης με περισσότερους μηχανικούς, τεχνικούς και ειδικούς. Να λιγοστέψουμε την γραφειοκρατία στην έκπόνηση, στην έγκριση και έφαρμογή των σχεδίων. Υπάρχουν χωριά που υπέβαλαν αίτηση πριν 2-3 χρόνια και άκόμα δεν βγήκε ένα σχέδιο για την κατασκευή έργων. Επίσης να έφοδιαστή το άρδευτικό τμήμα με όλα τα σύγχρονα μηχανήματα για την κατασκευή φραγμάτων και την άνόρυξη διατρήσεων.

5. Να βοηθηθούν οι γεωργοί από την Κυβέρνηση στες περιοχές που γίνεται σπατάλη νερού για να κατασκευαστούν αλάκια, να γίνουν διασωληνώσεις ή διακλαδώσεις τεχνητής βροχής.

Μπορεί να γίνη μεγάλη εξοικονόμηση νερού στες περιοχές Μόρφου που το πότισμα γίνεται πάρα πολλές φορές πλυμαντά και γίνεται μεγάλη σπατάλη ύδατος.

Ένας άλλος τρόπος για εξοικονόμηση νερού είναι να παραχωρηθούν άδειες για διατρήσεις στους γεωργούς που αγοράζουν το νερό και το μεταφέρουν για να ποτίσουν τα φθαρτά ή τα δένδρα τους από μεγάλες αποστάσεις 1-2 μίλια πολλές φορές.

Στο Μόρφου μάς ανέφερε αυτό το παράδειγμα. Ένός κηπουρού ξέρανε η διάτρησή του. Ζητούσε για 2 χρόνια άδεια και δεν του έδινε για να βγάλη νέα διάτρηση. Υποχρέωθηκε να αγοράζη νερό από ένα χωριανό του και να το μεταφέρει σε άπόσταση 1 1/2 μίλι σε χωματένιο αλάκι για να ποτίση τα λεμονόδενδρά του. Έχρειάζεται κάθε πότισμα 40 ώρες για να ποτίση το περβόλι του.

Όταν περίμενε δυο χρόνια και δεν του δόθηκε άδεια έβγαλε παράνομη διάτρηση στο κτήμα του. Βρήκε νερό και τώρα ποτίζει το περβόλι του μόνον σε 16 ώρες. Σκεφθήτε πόση σπατάλη νερού γίνεται έξ αιτίας των περιορισμών του άρδευτικού τμήματος.

Έντιμο Κύριο,

Έχω άναφερθή αναλυτικά για τα μέτρα που επιβάλλεται να συγκεντρώσει την προσοχή τής ή Κυβέρνηση και το άρμόδιο τμήμα για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Υπάρχει η άποψη που λέει. Πολύ σωστά αυτά τα μέτρα. Όμως να συνδυαστούν με περιορισμούς και έλεγχο. Έμεις λέμε. Ή πείρα διδάσκει ότι οι άσχημοι περιορισμοί

δεν ώφελούν. Μας κάμνουν ζημιά. Δημιουργούν προνομιούχους και άδικημένους. Γι' αυτό προς την άλλη κατεύθυνση να έπισπεύουμε τές ενέργειές μας.

Τελευταία όταν γίνεται συζήτηση αυτού του Νομοσχεδίου, από υπεύθυνο πρόσωπο έγινε ο ύπαινιγμός ότι οι Βουλευτές που αντίτιθενται στες άσχημες ποινές και τούς περιορισμούς δεν γνωρίζουν την κατάσταση στες άγροτικές περιοχές. Έμεις λέμε. Άς πάη οποιοσδήποτε υπεύθυνος να κάτση να συζητήσει αυτό το πρόβλημα με τούς γεωργούς. Άς πάη στα χωριά που αντιμετώπιζουν το σοβαρό αυτό πρόβλημα, στο Φρέναρος, το Ξυλοφάγου, την Άχνα, στον Άγιο Μέμνονα. Θα άκούση μόνο μια άποψη: Πάψτε τούς περιορισμούς και τές διώξεις και έπισπεύσατε τα άλλα μέτρα.

Το ίδιο υπεύθυνο πρόσωπο μη έχοντας έπιχειρήματα να ύποστηρίξη την έπιβολή άσχημων ποινών έγραψε την άπαράδεκτη και ύβριστική άποψη ότι η πείρα του τόν διδάσκει ότι μόνο με τές ποινές και τούς περιορισμούς είναι δυνατό να επαναφέρουμε στη λογική τόν άγροτικό κόσμο.

Δηλαδή ο άγροτικός κόσμος που αγωνίζεται να ζήση, που βγάξει λάκκους και διατρήσεις για να παράγη προϊόντα να ζήση την οικογένειά του και ναλή συνάλλαγμα για την Κύπρο, κατά τόν κυβερνητικό αυτόν υπεύθυνο είναι παράλογος, έχασε τα λογικά του.

Έτσι σκέπτονται μερικοί υπεύθυνοι. Να εφαρμόζουν άσχημα τόν νόμο για να λογικέψουν τούς γεωργούς.

Έντιμο Κύριο,

Ή προσοχή τής Κυβέρνησης και όλοκλήρου του λαού μας είναι σήμερα συγκεντρωμένη στο πολιτικό πρόβλημα. Όμως πολύ σωστά ή Κυβέρνηση, ή Βουλή, οι οργανώσεις και ο λαός μας δεν παραμελούν την ανάπτυξη τής οικονομίας μας που άποτελεί το στήριγμα του έσωτερικού μετώπου. Το θέμα που συζητούμε είναι το κυριώτερο πρόβλημα τής αγροτικής μας οικονομίας. Και επειδή είναι ένα τέτοιο πρόβλημα είσηγούμαι όπως καταρτισθή από το Υπουργείο Γεωργίας, επαναφέρω δηλαδή μια παλιά είσηγηση του έντιμου συναδέλφου κ. Τουμαζή, Ειδική Έπιτροπή για τα νερά από τμηματάρχες, ειδικούς εμπειρογνώμονες και εκπροσώπους τών οργανώσεων για να βάλη σε έφαρμογή πρόγραμμα για μια δίκαιη και εξυπηρετική για την οικονομία μας λύση του άρδευτικού ζητήματος.

Για τούς λόγους που εξήγησα προηγούμενα δεν θα ύποστηρίξουμε τα περιοριστικά μέτρα που προτείνει το ύπ' συζήτησης Νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι όμιληταί:

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Άπό το βήματος τούτου πολλάκις έσυζητήθη το άρδευτικό πρόβλημα του τόπου. Πάντοτε εξέφραζετο η άποψή ότι το πρόβλημα αυτό είναι όξυ, έν τούτοις όμως διεπίστωση ότι όσες φορές ή Κυβέρνηση προσεπάθησε να άμβλύνη το πρόβλημα με κάποιον τρόπο, δυστυχώς οι περισσότεροι έξ ήμών δυστροπούν.

Άπό τούς προηγούμενους όμιλητάς διετυπώθη η άποψή ότι ή Κυβέρνηση πρέπει να καταβάλη προσπάθειαν προς την κατεύθυνση τής συγκεντρώσεως του ύδατος, προς την κατεύθυνση του εμπλουτισμού του ύπεδάφους μας, και προς την κατεύθυνση τής εξοικονομήσεως νερού.

Δέν συμφώνει κανείς με τα μέτρα αυτά. Άσφαλώς είναι μέτρα επιβαλλόμενα εάν πρόκειται να σώσωμεν τόν τόπον αυτόν. Έν τούτοις όμως είς την κατάστασιν που έχομεν φθάσει είς πολλές περιοχές τής Κύπρου που χρησιμοποιείται το νερόν για άρδευτικούς σκοπούς π.χ. όπως ανέφερον ο κ. Τουμαζής είς την Άμμόχωστον όπου το πρόβλημα είναι όξυτατον, όπως ανέφερον επίσης ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαμπής Μιχαηλίδης είς την Λεμεσόν που άρχισαν να άλμυρίζουν τα νερά του ύπεδάφους μας, ως επίσης και η κατάστασις ή όποια έπικρατεί σήμερα είς την πιό καλήν περιοχήν από άπόψεως ύδατος, είς την περιοχήν Μόρφου, τα μέτρα αυτά δεν δύνανται να μάς σώσωυν.

Εάν ληφθῆ πρόνοια δι' ἓν μέτρον μόνον, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ κατάσταση παρουσιάζεται μετ' ὀλίγη ἀσφάλεια πού δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διασωθῆ. Χρειαζόνται καὶ ἄλλα μέτρα, καὶ τὰ μέτρα αὐτὰ εἶναι ἡ αἰματηρὰ οἰκονομία ἐκ μέρους ἐκείνων πού χρησιμοποιοῦν τὸ νερόν γιὰ ἄρδευση.

Τὴ ἀποτέλεσμα, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, π.χ. θὰ φέρῃ ἓνα φράγμα, ὡς ἐκεῖνο τοῦ Μόρφου, τὸ ὁποῖον συγκεντρώνει περίπου 400 ἑκατομμύρια γαλόνια νερόν, ὅταν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς δημιουργίας του μέχρι σήμερα ἔχει ἐπεκταθῆ ἢ δεινροκαλλιέργεια κατὰ 4,000 στρέμματα γῆς; Μὲ τὸ ἔργον αὐτὸ ἔχομεν συγκεντρώσει 400 ἑκατομμύρια γαλόνια νερόν καὶ διὰ τὴν ἐπέκτασιν χρησιμοποιούμεν τετραπλασίαν ποσότητα ὕδατος. Σημαίνει ὅτι ἐάν ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐπιδεικνύεται αὐτὸ τὸ πνεῦμα καὶ αὐτὴ ἡ τάσις, κάθε προσπάθεια πρὸς τὴν ἐξοικονομῆσιν νεροῦ ἀποβαίνει ματαία καὶ τὰ χρήματα σπαταλῶνται ἀδίκως. Εἶναι ἀνάγκη νὰ καταβληθῶν σύντονοι προσπάθειαι πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις ἀλλὰ πρὸ παντός πρὸς τὴν ἐξοικονομῆσιν τοῦ νεροῦ καὶ ἐξοικονομήσις τοῦ νεροῦ δὲν σημαίνει μόνον ἐπένδυσιν τῶν ἀυλακίων διὰ σκυροκονιάματος. Ἀσφαλῶς εἶναι ἓνα μέτρον ἐξοικονομήσεως τοῦ νεροῦ. Πρέπει ὁμῶς νὰ ἐπιβληθῶν περιορισμοὶ εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν φυτειῶν, πρέπει νὰ ἐπιβληθῶν περιορισμοὶ εἰς ὠρισμένες περιοχάς, εἰς τὴν δημιουργίαν φυτειῶν ἐποχιακῶν προϊόντων, ὅταν ἐκείνος ὁ ὁποῖος καλλιεργεῖ τὰ ἐποχιακὰ προϊόντα δύναται νὰ ἀποζητῆ ἔξ ἄλλου εἰσοδήματος ἴσως ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τῆς δεινροκαλλιέργειας του.

Δυστυχῶς ἔχομεν παρατηρήσει ὅτι οἱ μεγάλες ἐπεκτάσεις δεινροκαλλιέργειας δὲν γίνονται ἀπὸ τοὺς πραγματικὰ γεωργούς, ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀποζοῦν ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Γίνεται εἴτε ἀπὸ ἐπιχειρηματίους εἴτε ἀπὸ ἐξωεπαγγελματικούς παράγοντας, ἀπὸ ἰατροὺς, δικηγόρους, ἄλλης φύσεως ἐπιστήμονας, ὑπαλλήλους τοῦ Γεωργικῆ Τμημάτων καὶ ἄλλους. Ἀκριβῶς οἱ περιορισμοὶ πρὸς τὴν ἐπέκτασιν πρέπει νὰ γίνοναι εἰς αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ ἀποζήσουν ἀπὸ ἄλλο εἰσόδημα. Δύναται νὰ ἀναφέρω περιπτώσεις ἐπιχειρηματίου, ὁ ὁποῖος ἔχει φυτεύσει περὶ τὰς 2,500 στρέμματα γῆς καὶ πρόκειται εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα τὰς δύομισιού αὐτὰς χιλιάδας στρέμματα γῆς νὰ τὰς μετατρέψῃ σὲ 6,000. Ἐάν δὲν ψηφίσωμεν τὸν σημερινὸν νόμον ὁ ὁποῖος εὐρίσκειται ἐνώπιόν μας καμμία δύναμις δὲν δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ στὸν ἐπιχειρηματίαν τούτον νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς φυτείας του μέχρι τῶν 6,000 στρεμμάτων.

Πολλοὶ ἀνησύχουν διὰ τοὺς περιορισμοὺς αἱ ὁποῖοι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβληθῶν μετ' ἄσφατον τὸν Νόμον πού πρόκειται νὰ ψηφίσωμεν σήμερα. Ἦθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὅλες αἱ διατάξεις τοῦ ἐνώπιόν μας νομοσχεδίου εἶναι δυννητικῆς φύσεως. Ἐπομένως εἶναι δυνατόν εἰς ἄλλους μὲν νὰ ἐπιτραπῆ ἡ ἀνόρυξις διατρήσεων εἰς ἄλλους δὲ ὄχι. Καὶ ἔχομεν ἀποσπασίαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ὅτι τὴν ἐκάστοτε περίπτωσιν θὰ τὴν ἐξετάσῃ μετ' ἄσφατον καὶ κριτήριον τῶν ἀναγκῶν ἐκείνου ὁ ὁποῖος ὑπεβάλλει αἴτησιν γιὰ ἀνόρυξιν διατρήσεως ἢ δι' ἐπέκτασιν τῶν φυτειῶν του. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ἔχοντες μεγάλα εἰσόδημα ἀπὸ ἄλλες φυτείας δὲν θὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἐπέκτασις τῶν φυτειῶν ἢ δὲν θὰ ἐπιτρέπεται ἡ καλλιέργεια ἐποχιακῶν προϊόντων, εἰς ἄλλους δὲ οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχον ἄλλον πόρον ζωῆς θὰ ἐπιτρέπεται τοῦτο. Ἐπομένως θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου ὅτι ἐάν πραγματικῶς ἐνδιαφέρωμεθα διὰ τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα τοῦ φτωχοκαλλιερῆ τοῦ ἢ τοῦ φτωχομεσαίου καὶ δὲν κοπτόμεθα ἀπλῶς περὶ τούτων πρέπει νὰ ψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχεδίον, διότι εἶναι ἓνας τρόπος ἀποθεραπείας τοῦ κακοῦ πού πρόκειται νὰ γίνῃ. Διὰ νὰ ἀντιληφθῆ τὸ Σῶμα τοῦτο πόσον σοβαρὰ κατάστασις ἐπικρατεῖ εἰς ὠρισμένας περιοχάς, ἀρκεῖ νὰ φέρω ἓνα παράδειγμα. Εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου, καὶ μάλιστα εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅπου γίνεται ὑπεράντησις, ἡ μεγαλύτερα καταπόνησις, τὸ νερόν ἔχει φθάσει ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης 11-12 πόδια.

Εἶναι εὐκόλον διὰ τὸν κάθε ἓνα ἐξ ἡμῶν νὰ ἀντιληφθῆ τὸν θανάσιμον κίνδυνον τὸν ὁποῖον διατρέχει ἡ περιοχὴ. Τίθεται τὸ ἐρώτημα ὁμῶς ἐν τοιαυτῇ περιπτώσει διατῆ δὲν ἔχει ἄλμυρισι τὸ νερόν; Ἀπλοῦστα διὰ τὸν λόγον ὅτι παρὰ τὴν παραλίαν τὸ στρώμα τοῦ γλυκεῶς ὕδατος πού εὐρίσκειται εἰς τὸ ὑπέδαφος εὐρίσκειται ἀκόμα εἰς τὴν στάθμην τῆς ἐλευθέρας ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης; εἰς τὴν στάθμην μηδέν. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν τὸ πάχος τοῦ γλυκεῶς αὐτοῦ στρώματος τὸ ὁποῖον ἀποτελοῦσε τὴν

ἀντίρροπον δύναμιν πρὸς τὸ θαλάσσιον νερόν ἦτο 5,000 πόδια. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὁμῶς τὸ πάχος τοῦτο ἐτροποποιήθη. Ἐστένεψε τὸ πάχος καὶ ἔχει μετατραπῆ σὲ 700 πόδια, καὶ ὅταν τὸ πάχος ἦταν 5,000 πόδια μπορούσε νὰ ἀντισταθμίσῃ τὴν πῆσιν τοῦ θαλασσίου ὕδατος καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τοῦτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐνδοχώραν.

Τώρα ὁμῶς πού τὸ πάχος ἔχει σμικρανθῆ ἄρχισε ἤδη τὸ θαλάσσιον νερόν νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐνδοχώραν. Ἦδη δύο ἐκ τῶν διατρήσεων πού εὐρίσκονται κοντὰ στὴν παραλίαν, ἐξ ἐκείνων ἀκριβῶς πού ἐπρόκειτο νὰ ὑδρευθῆ ἢ πρωτεύουσα, ἔχουν ἄλμυρισι. Τὸ ποσοστὸν τοῦ ἄλατος εἶναι 1,500 μέρη εἰς τὸ ἑκατομμύριον. Τὸ νερὸ δηλαδὴ αὐτὸ εἶναι ἀκατάλληλον καὶ πρὸς ἄρδευσιν καὶ πρὸς πόσιν. Ἀκριβῶς εἶχαμεν ὑπ' ὄψιν μας τοῦτο καί, ὅταν κάποτε ἐσυζητήσῃ τὴ ψήφισις ποσοῦ διὰ τὸ οὕτω λεγόμενον σχέδιον κόλπου Μόρφου, ἐπροσπαθήσαμε νὰ πείσωμεν τὸ Σῶμα νὰ καταψηφίσῃ τὸ σχέδιον· δυστυχῶς δίπλα ἀπὸ τὴν ψήφον μου ἀκόμη μία μόνον ψήφος ἐρρίφθη. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι ὑπῆρξα μάντις κακῶν. Τὸ νερόν ἔχει ἄλμυρισι καὶ τὸ νερόν δὲν πρόκειται νὰ ἔλθῃ ποτὲ εἰς Λευκωσίαν γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει.

Δὲν θέλω νὰ γίνω καὶ πάλιν μάντις κακῶν, ἀλλὰ ἐάν δὲν ψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχεδίον, ἐάν δὲν τεθοῦν περιορισμοὶ, εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν φυτειῶν καὶ τῆς καλλιέργειας ἐποχιακῶν προϊόντων ἐκεῖ πού πρέπει νὰ γίνῃ, νὰ εἰσαστε βέβαιοι ὅτι κάποιοι ἡμέραν θὰ ἀνακαλύψωμεν ὅτι ἡ θάλασσα κοιμάται ὑπὸ τοὺς πόδας μας. Νὰ εἰσαστε δὲ τότε βέβαιοι ὅτι ἀντὶ τὰ ἐξάγωμεν πορτοκάλια, καρόττα καὶ πατάτες θὰ ἐξάγωμεν κηπουροὺς καὶ παραγωγούς πατατῶν καὶ καρόττων.

Ἐλέχθη ὅτι τὸ Νομοσχεδίον τοῦτο θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πώλησιν χωραφίων σὲ ἐκείνους πού ἔτυχε νὰ ἔχον διατρήσεις. Ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον πρόκειται νὰ συμβῆ. Πρόκειται τὸ Νομοσχεδίον τοῦτο νὰ προστατέψῃ ἐκείνους πού ἔχον χωράφια καὶ τυχόν σήμερα δὲν ἔχον διατρήσεις. Γιὰτὶ τὸ Νομοσχεδίον τοῦτο θὰ ἐφαρμοσθῆ κατὰ τρόπον διακριτικόν, ὅπως ἐτόνισεν ὁ ἀρμοδῖος Ὑπουργός. Δηλαδὴ ἐάν τὸ χωράφι ἐκεῖνο ἀνήκει σὲ πραγματικὰ παραγωγόν, σὲ πραγματικὸν ἐργάτη τῆς γῆς, τότε θὰ τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ καλλιεργῆται, νὰ φυτεύεται εἴτε μετ' ἐσπεριδοειδῆ εἴτε μετ' ἄλλα ἐποχιακὰ προϊόντα, καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ ἡ προοπτικὴ αὐτὴ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀκριβῶς ὁ κίνδυνος ὁ ὁποῖος ὑφίσταται σήμερα, πού ἔνας ἐξαναγκάζει τὸν ἄλλον νὰ πωλῆ τὸ χωράφι του γιὰτὶ δὲν τοῦ εἶναι νερό. Θὰ τοῦ δίνῃ μετ' ὅλην τὴν ζορὴν.

Ἐτονίσθη ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἀπὸ προηγουμένον ὁμιλητὴν ὅτι ἓνα σοβαρὸν μέτρον τῆς λύσεως τοῦ ἀρδευτικοῦ προβλήματος εἶναι ἡ κρατικοποίησις. Ἀσφαλῶς δὲν διαφώνεω κατέως ὅτι ἡ κρατικοποίησις τῶν νερῶν εἶναι λυσιτελεῖς μέτρον γιὰ τὴν δικαίαν κατανομὴν τοῦ ὕδατος. Πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι σήμερα διεξάγωμεν τὸν ὑπερπᾶντων ἀγῶνα. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πόρους μας καταναλισκονται διὰ τοὺς σκοποὺς τούτους. Εἶναι δὲ ἐπίσης γνωστὸν ὅτι ἀρμοδίως οἱ ὁποῖοι ἐμελέτησαν τὸ πρόβλημα τοῦτο μὰς ἔχον καταπίσει ὅτι εἶναι ἓνα πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἄρκετὰ ἑκατομμύρια λίρες.

Ἐχω ἀκούσει περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 30.000.000 λιρῶν διὰ νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν σχέδιον κρατικοποιήσεως τῶν ὑπογείων ἀποθεμάτων. Πού θὰ εὐρεθῶν τὰ χρήματα αὐτά; Ἀλλὰ καὶ ἐάν ἐξευρίσκοντο εἶναι ἓνα θέμα τὸ ὁποῖον χρειάζεται χρόνον, καὶ χρόνον δὲν ἔχομεν γιὰτὶ στὴν καλύτεραν περιοχὴν ἀπὸ ἀπόψεως ὑπογείων ἀποθεμάτων, τὸ προστατευτικὸν στρώμα ἔχει περιορισθῆ εἰς τὰ 700 μέτρα. Καὶ ἀσφαλῶς δὲν πρόκειται νὰ μὰς περιμένῃ γιὰ νὰ θεσωμεν σὲ ἐφαρμογὴν αὐτὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα χρειάζονται ἄρκετὰ μεγάλον χρονικὸν διάστημα, γιὰτὶ ὡς τότε τὸ νερόν θὰ ἔχῃ ἐξαντληθῆ ἢ θὰ ἔχει ἄλμυρισι. Πολλοὶ ἔχον διατυπώσει τὴν ἀποψιν ὅτι διὰ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ θὰ κλεισθοῦν ὅλες οἱ παράνομες διατρήσεις. Νομίζω ὅτι εὐρισκόμεθα ἐδῶ διὰ νὰ νομοθετήσωμεν· δὲν εὐρισκόμεθα ἐδῶ διὰ νὰ νομομοποιήσωμεν. Ἐκτός, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἐάν σύντομα κληθῶμεν νὰ ἐκσυγχρονίσωμεν τὸν περὶ Ὀδοντιῶν Νόμον!

Κατερχόμενος ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τονίζω ἐκ νέου ὅτι τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα τῶν καλλιερῆτων ἀπαιτοῦν νὰ ψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχεδίον. Διαφώνω μετ' ὅλους προλαλήσαντας ἐντίμους κ. Βουλευτὰς καὶ θὰ δώσω τὴν ψήφον μου ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου.

Όσον αφορά τές ποινές νομίζω ότι η αύξησης των ποινών δεν παίζει και σπουδαίον ρόλον εις την πάταξιν τής παρανομίας. Η μόνη ποιηή ή όποία θα άποτελή τόν βραχνάν διά τόν παρανομούντα είναι ή κατάσχεσις τής διατηρητικής μηχανής. Η διάταξις βέβαια αύτη είναι δυνατικής φύσεως και άφήνεται εις την διακριτικήν έξουσίαν του Δικαστού να άποφασίση εάν πρέπει τούτο να γίνη ή όχι. Νομίζω ότι είναι τόν μόνον μέτρον διά να έκφοβίση τόν παρανομούντα να σταματήση την παρανομίαν του.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτού δώσω τόν λόγον εις τόν κ. Χατζηχάρον ή Βουλή θα διακόψη δι' ένα τέταρτον λόγω του ότι διαθετόμεν μόνον μίαν στενογράφον τής Βουλής και είναι φανερόν ότι λόγω τών μακρών άγορεύσεων τās άκούρασθ.

Θά επανέλθωμεν εις τās 12.30 μ.μ.

(Όρα διακοπή: 12.15 μ.μ.)

(Όρα ενάρξεως: 12.47 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλούνται οί έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Άνδρέας Γιάγκου έχει τόν λόγον.

Α. ΠΙΑΓΚΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευτάι. Θά ήμην εύτυχής εάν τὰ πρακτικά τής Βουλής από την άρχην αύτης μέχρι σήμερα ήσαν έτοιμα και έδίδοντο εις την δημοσιότητα δια να γνωρίζη ό καθείς και Βουλευτής και πολίτης και ένδιαφερόμενος τās άπόψεις μου επί του ύδατικού προβλήματος τής νήσου μας.

Επανελημμένως εξέφρασα από του βήματος τούτου τās άπόψεις μου σε όσες εύκαιρίες μου έδόθησαν και πρό παντός εις τόν περί Φρεάτων Νόμον. Και δέν έδιστασα επανελημμένως να ταχθώ έναντίον ώρισμένων προνοιών τού περί Φρεάτων Νόμου, αι όποιαί επέβαλλον μόνον περιοριστικά μέτρα εις την άνόρυξιν διατρήσεων. Πάντοτε είχα την ίδίαν θέσιν, και όταν πριν ένα χρόνον περίπου κατετέθη τροποποιητικός Νόμος του περί Φρεάτων Νόμου, ό όποιος επέβαλλεν μόνον περιοριστικά μέτρα και άσπληρότερες ποινές, έτάχθην έναντίον του Νομοσχεδίου εκείνου και πιθανόν να ήγιναι αίτια να άποσυρθη από την Βουλήν. Επανελημμένως έδήλωσα ότι εκείνο τόν όποιον θα ύποβληθή εις τόν ύδατικόν μας πρόβλημα είναι ή δικαία κατανομή του νερού.

Δέν θα άναφερθώ και δέν θα έξηγήσω σήμερα τές άπόψεις μου εις την Βουλήν εις τόν πώς πρέπει να λυθη τόν ύδατικόν πρόβλημα. Γιατί επανελημμένως από του βήματος τούτου έδήλωσα ότι τόν νερόν προέρχεται από την γήν και άνήκει εις την γήν, ότι δέν πρέπει να διατηρήσωμεν μόνον ώρισμένους προνομιούχους, και ότι ή κρατικοποίησις τών νερών πιθανόν να ήλυε τόν ύδατικόν μας πρόβλημα. Λέγω πιθανόν διότι κανείς δέν μπορεί ναίαι βέβαιος για τόν τι θα έχωμεν μετά παρέλευσιν χρόνων εις τὰ ύπόγεία μας στρώματα, τί ποσότητες νερού θα έχωμεν. Τόν παρόν Νομοσχεδίου, όπως έχει κατατεθη εις την Βουλήν, κατά την γνώμην μου διαχωρίζεται εις δύο μέρη. Και τόν ένα μέρος του Νομοσχεδίου αυτού είναι ό περί Φρεάτων Νόμος ό όποιος επιβάλλει περιορισμούς μόνον από τής πλευράς τών διατρήσεων. Και κατά την γνώμην νομικών δέν μπορούσε να διαχωρισθη ό παλαιός Νόμος από τόν νέον Νομοσχεδίου, δηλαδή από τές σκέψεις τής Κυβερνήσεως να επιβάλη έξλεγον πάνω εις την άντλησιν του νερού, δέν μπορούσε να ξεχωρισθη τόν παλαιόν από τόν νέον κατά την άποψιν νομικών από νομοτεχνικής πλευράς. Δι' αυτόν τόν λόγον ό παλαιός Νόμος περί Φρεάτων ένσωματουται εις τόν σημερινόν Νομοσχεδίου.

Τόν δεύτερον μέρος του Νομοσχεδίου, δηλαδή εκείνον τόν όποιον κατά την άποψιν μου επιδιώκει να εφαρμογή σήμερα ή Κυβέρνησις, είναι ό έλεγχος τής άντλήσεως και ό τρόπος προλήψεως σπατάλης νερού. Πιστεύω ότι εάν

εφαρμόζετο μόνον τόν παλαιόν μέρος του Νόμου, δηλαδή ό περί Φρεάτων Νόμος, δέν υπήρχε λόγος σήμερα να άσχοληθη ή Βουλή με τόν παρόν Νομοσχεδίου, διότι τὰ περιοριστικά μέτρα μόνον δέν φέρουν κανένα άποτέλεσμα, προκαλούν περισσότερες δυσκολίες και κανένα δέν δικαιώνουν.

Ό περιορισμός όμως επί τής άντλήσεως και τὰ μέτρα τὰ όποια άποσκοπούν εις την έξοικονόμησιν νερού με την άποφυγήν τής σπατάλης τούτου εις ώρισμένες περιοχές, νομίζω ότι θα ώφελήσουν πάρα πολύ. Δέν λέγω ότι θα λύσουν τόν πρόβλημα. Ίσχυρίζομαι όμως ότι οι σημερινοί προνομιούχοι, ως έτονίσθη από άλλους όμιλητάς, θα περιορισθούν, και εάν ύπάρχη νερόν αυτό τόν νερόν πιστεύω ότι εάν ή Κυβέρνησις εφαρμογή καλώς τόν υπό ψήφισιν Νόμον τόν νερόν αυτό θα δοθη εις τούς πραγματικούς δικαιούχους του, δηλαδή εις τούς γεωργούς εκείνους οι όποιοι δέν είχαν την δυνατότητα ή τὰ μέσα μέχρι σήμερα να έχουν μίαν διάτρησιν, ή διότι παραπλεύρως του χωραφιού των άλλοι πιά πλούσιοι ή γιατί οι συνθήκες τούς είχαν επιτρέψει έχουν κάμει μίαν διάτρησιν, και σύμφωνα με τόν Νόμον δέν επιτρέπεται εις αυτούς σήμερα να κάμουν διάτρησιν για να βρούν νερόν.

Και ακριβώς αυτό κύριοι Βουλευτάι είναι εκείνο τόν όποιον έβιδη τόν δικαίωμα εις τούς προνομιούχους να γίνουν περισσότερον προνομιούχοι, διότι δέν υπήρχε Νόμος να τού άπαγορεύση να κάμνη περισσότεραν άντλησιν νερού, και για τούτο είχε κάθε δικαίωμα, εφ' όσον και τόν χρήμα τόν είχε, να άγοράση τὰ κτήματα τών γειτόνων του γεωργών, οι όποιοι εύρισκόμενοι έν άπογνώσει, διότι δέν είχαν νερόν και έβλεπαν ότι τόν κτήμα των έχανε συνεχώς αξία, τόν επώλουν εις τόν πλησίον γείτονά τους, ό όποιος είχε διάτρησιν, να αύξάνη ό πλούσιος την περιουσίαν του, να δημιουργή περισσότερους κήπους, να κάμνη περισσότεραν άντλησιν νερού: και έτσι ό Νόμος περί Φρεάτων, ό όποιος άπηγόρευσε την άνόρυξιν νέων φρεάτων, ήτο εις την πραγματικότητα νεκρός. Ήτο νεκρός γιατί εις την α, ή β ή γ έκτασιν ή όποια ήτο δίπλα από τόν κήπον όποιουδήποτε ό όποιος είχε διάτρησιν δέν τού έδιδετο άδεια να κάμνη διάτρησιν. Επιδετέτο όμως εις τόν έχοντα την διάτρησιν να άντλη όσον νερόν ήθελε, να τόν έξοδεύη όπως ήθελε, να καλλιεργήση όσα κτήματα ήθελε και να επεκταθη όπως ήθελε. Δηλαδή άπαγορεύαμεν σε ώρισμένους να κάμνουν διατρήσεις, επιτρέπαμεν όμως εις τούς άλλους οι όποιοι είχαν διατρήσεις να άντλούν νερόν να άρδεύουν τές περιοχές τές όποιες ήμεις επεριορίζαμεν δια του Νόμου να μην κάμνουν διατρήσεις. Για τούτο ίσχυρίζομαι ότι ό Νόμος περί Φρεάτων ήταν πράγματι νεκρός.

Εάν ό καθείς από ήμας άνταρξέση σε ώρισμένες περιοχές, και παραπέμνω τούς συναδέλφους εις την περιοχήν τής Άχνας, και πολύ περισσότερον εις την περιοχήν του Μόρφου, θα άντληθηθη ίδιοις όμμασιν ότι με τόν να επιτρέψωμεν εις τόν καθένα είτε ήτο γεωργός είτε μη γεωργός να άντλη όσον νερόν ήθελεν, ήτο εις τήν διάθεσιν αυτών να μετατρέψουν τές περιοχές αυτές σε τσιφλίκια και ήδη μεγάλες περιουσίες έχουν δημιουργηθη αι όποιαί πράγματι ίσοδυναμούν με τσιφλίκια.

Εάν ή Κυβέρνησις θελήση πράγματι να εφαρμογή τόν υπό ψήφισιν Νομοσχεδίου, εάν ψηφισθη εις Νόμον, και περιορίση την άντλησιν σε όσους έχουν κήπους μέχρι σήμερα, και δέν τούς δίδη τόν δικαίωμα να άντλούν νερόν δια να έξαναγκάσουν τούς γείτονάς τους να τούς πωλούν τὰ χωράφια, να επεκτείνου τές καλλιέργειές τους, τότε πιστεύω ότι με τὰ μέτρα που θα πάρη εις τόν μέλλον ή Κυβέρνησις δια τόν εμπλουτισμόν των ύπογειων μας νερών, και τὰ άλλα μέτρα τὰ όποια είναι απαραίτητα δια τόν σκοπόν αυτόν, πιστεύω ότι θα δοθη ή εύκαιρία και εις τούς πραγματικούς γεωργούς να δημιουργήσουν ένα κήπον από πέντε ή δεκα ή είκοσι στρέμματα γής. Με αυτόν τόν τρόπον θα βοηθησωμεν τούς άδικημένους με τόν να άπαγορεύσωμεν εις τούς προνομιούχους να άντλούν περισσότερον νερόν για να έξαναγκάσουν τούς άδικημένους να πωλούν τὰ χωράφια τους σε όποιανδήποτε τιμήν. Ός μας διεβεβαίωσε και ό Ύπουργός Γεωργίας κ. Τάσος Παπαδόπουλος, θα λαμβάνονται μέτρα και θα έχουν υπ' όψιν τους πάντοτε και τόν συμφέρον του γεωργού. Ό γεωργός είναι ύποχρεωμένος να δημιουργή κήπους αλλά να καλλιεργή και εποχιακά φυτά, ως τὰ λαχανικά, δια να ζήση. Τι γίνεται όμως σήμερα; Εάν, αγαπητοί κύριοι, τώρα που είναι εποχή των λαχανικών άνταρξέτε σε ώρισμένες περιοχές θα δήτε

πράσιες εκτάσεις καλλιεργημένες με καρπούζια ή πεπόνια ή φασόλια, αι όποιαι εκτάσεις δέν άνήκουν σέ γεωργούς, άλλα άνήκουν σέ πλουσίους, οι όποιοι έχουν εισόδημα νά ζήσουν. Άλλά επειδή έχουν τά χωράφια έχουν δημιουργήσει εκτάσεις 100 και 200 σκαλών κήπων, καλλιεργούν και 50 ή 100 στρέμματα γής μέ ώρισμένα έποχιακά φυτά.

Άμφιβάλλω έάν εις τούς άνθρώπους αυτούς προσκομίζεται κανένα εισόδημα από τές καλλιέργειες αυτές, διότι ως γεωργός γνωρίζω τά έξοδα τής καλλιέργειας τών έποχιακών φυτών, και γνωρίζω ότι άνθρωπος ό όποιος δέν εργάζεται μέσα εις τό χωράφι δέν μπορεί νά περιμένη κέρδος. Έν τούτοις όμως οι καλλιέργειες αυτές γίνονται. Καί έάν γίνοντο οι καλλιέργειες αυτές χωρίς νά επηρεάζουν κανένα άλλον, ασφαλώς κανένας δέν θά είχε δικαίωμα νά τούς ελέγξει. Γίνονται όμως οι καλλιέργειες αυτές και γίνεται τέτοια σπατάλη νερού, ή όποία έχει άμεσον επίδραση επί τών πτωχοτέρων άνθρώπων, οι όποιοι έχουν πέντε ή δέκα ή είκοσι στρέμματα γής και από τά όποια στρέμματα περιμένου νά ζήσουν οι ίδιοι και ή οικογένειά των.

Καί έάν μέ την υπεράντηλση αυτήν και την σπατάλη νερού, την όποιαν κάμνουν, καταδικάζουν αύριον την γεωργικήν τάξιν εις την δυστυχίαν διότι τά νερά θά άλμυρίζουν, εκείνοι οι όποιοι θά ύποφέρουν είναι οι πραγματικοί γεωργοί και την ευθύνην διά την καταστροφήν των άνθρώπων αυτών θά την έχωμεν ήμεεις οι όποιοι έτάχθημεν νά προσίσταμεν τά συμφέροντά των. Πρέπει νά βοηθήσωμεν την Κυβέρνησιν. Πρέπει νά βοηθήσωμεν τόν τόπον μας, πρέπει νά πάρωμεν όποιοδήποτε μέτρον τό όποιον κατά την γνώμη μας θά ώφελήσει τόν τόπον και πρό παντός όπως είναι εις τό σημερινόν Νομοσχέδιον την γεωργικήν τάξιν, ή όποία πραγματικά ύποφέρει.

Έχομεν ύποχρέωσιν νά κοιτάζωμεν σέ κάθε Νομοσχέδιον τι θά ώφελήσει τόν τόπον και νά διαφωτίζωμεν τόν λαόν επί των ώφελημάτων εκάστου Νομοσχεδίου. Δέν έδιστασα σέ πλείστες περιπτώσεις, όταν ήτο ζήτημα άρχής ή ότε έβλεπα ότι ώρισμένα μέτρα προνοούμενα από ώρισμένα Νομοσχέδια θά επέφερον βλάβην ή καταστροφήν, νά τά καταψηφίσω. Όμως εις τό παρόν Νομοσχέδιον δέν έχουν τά πράγματα όπως έχουν λεχθή. Τά περιοριστικά μέτρα για τές διατρήσεις ύπάρχουν εις τόν περί Φρεάτων Νόμον. Καί θά εξακολουθήσουν νά ύπάρχουν, και ως Πρόεδρος τής Γεωργικής Έπιτροπής, μαζί μέ τούς άλλους συναδέλφους τής Έπιτροπής, προσεπαθήσαμεν νά κάμωμεν τά μέτρα ταύτα όχι αύστηρότερα άλλα νά τά διατηρήσωμεν εις τό ίδιον επίπεδον. Άρα τά περιοριστικά μέτρα δέν αυξάνονται διά του Νομοσχεδίου τούτου. Τά περιοριστικά μέτρα επιβάλλονται μόνον εις την άντηλσιν, και τά μέτρα τά όποια προνοεί τό Νομοσχέδιον επιβάλλονται σέ όσους κάμνουν σπατάλην νερού εις βάρος όλων των άλλων συναδέλφων των.

Αυτά πιστεύω ότι δέν είναι περιοριστικά μέτρα άλλα είναι μέτρα τά όποια μέ την καλήν εφαρμογήν του Νομοσχεδίου, έάν ψηφισθή σέ Νόμον, θά ύποβληθήσουν μάλλον παρά νά βλάψουν τόν γεωργόν μας. Ψηφίζοντας τόν Νόμον αυτόν πιστεύω ότι δέν λύουμε τό υδατικόν πρόβλημα. Άλλά κάμνομεν μίαν προσπάθειαν για νά περισώσωμεν κάτι άπ' ό,τι μās έχει άπομείνει.

Έλπίζω ή Κυβέρνησις νά επιτύχη μέ τό Νομοσχέδιον αυτό νά δώση κάποιαν άνακούφισιν εις τόν γεωργόν, νά λάβη όλα τά ένδεικνυόμενα μέτρα, έφ' όσον οι συνθήκες τής έπιτροπής, δια νά δώση όσον τό δυνατόν καλύτεραν λύσιν εις τό υδατικόν μας πρόβλημα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχουν άλλοι όμιληται επί θέματος άρχής :

Έφ' όσον δέν ύπάρχουν άλλοι όμιληται επί θέματος άρχής, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς νά προβούν εις την δευτέραν άνάγνωσιν . . . .

Ό κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Εισηγούμαι, έντιμε κ. Πρόεδρε, όπως λόγω του ότι ή ώρα είναι μία και δέκα νά αναβληθούν αι εργασίαι μετά τό μεσημέρι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ότι λόγω του ότι έχομεν συναδέλφους οι όποιοι πιθανόν νά είναι άνάγκη νά επιστρέψουν εις τας έπαρχίας των, θά ήτο όρθότερον έάν έξυνηχίζαμεν την συνεδρίασιν άνκαι ύπάρχουν ακόμη δύο θέματα τά όποια θά συζητηθούν, δηλαδή ό περί Καταχωρήσεως Γεννήσεων και Θανάτων (Τροποποιητικός) Νόμος και ό Κυρωτικός τής περί Άναθεωρήσεως των Τελικών Άρθρων Συμβάσεως του 1961, Νόμος του 1964.

Επομένως θά προχωρήσωμεν τώρα μέ την συζήτησιν του Νομοσχεδίου.

Παρακαλώ τούς έντίμους Γραμματείς νά προβούν εις την δευτέραν άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ή Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως :
Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον Ιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θά παρεκάλουν τούς έντίμους Γραμματείς εις τά άρθρα εις τά όποια ύπάρχει τροποποιητική εισήγησις τής Έπιτροπής όπως αναφέρονται εις την τροποποιητικήν εισήγησιν, αναγινώσκουν τό κείμενον τής τροποποιητικής εισήγησεως δια νά τίθεται τούτο πρώτον εις ψηφοφορίαν.

Ύπάρχει άντίρρησις όπως τό Ιον άρθρον εγκριθί ;

Έφ' όσον ύπάρχουν άντιρρήσεις θά τεθί εις ψηφοφορίαν.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ τής εγκρίσεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΙΟ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποίοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό Ιον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ύπάρχουν άποχαί, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ τής εγκρίσεως του 2ου άρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Άποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έλεγχόμεναι περιοχαί. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Περιορισμοί, κ.λ.π. ἐπὶ ἐλεγχόμενων περιοχῶν.

Ἄρθρον 4.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς τροποποίησιν, ἐντὶ με κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῆ ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρθρον 4 ἐδάφιον (1), παράγραφος (β) θὰ ἀναγνώσῃ τὴν παράγραφον (β) ὡς ἔχει ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις.

«(β) νὰ προβῆ εἰς τὴν διεύρυνσιν ἢ ἐκβάθυσιν ἢ ἄλλως πῶς ἐπέκτασιν, καθάρισμα ἢ ἐπισκευὴν οἰουδήποτε ὑφισταμένου φρέατος ἢ ἐτέρου ἔργου με σκοπὸν τὴν λήψιν ὑπογείου ὕδατος, εἰμὴ κατόπιν τεσσαρακονταοκταῶρου πρὸς τοῦτο ἐγγράφου εἰδοποιήσεως πρὸς τὸν Ἐπαρχὸν ἢ»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἄρθρον 4 μετὰ τῆς τροποποιητικῆς εἰσηγήσεως εἰς τὴν παράγραφον (β).

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἄρθρου 4 μετὰ τῆς τροποποιητικῆς εἰσηγήσεως :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοί ψηφίζουν κατά :

Ἀποχαί :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται μετὰ τῆς τροποποιήσεως ὡς εἰσηγεῖται ἡ ἀρμοδιὰ Ἐπιτροπῆ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄδειαι. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 5.

Ἐπιτρέπεται ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁχι, ἐντὶ με κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει εἰς τὸ ἄρθρον 4 ἀκόμη ἕτερα τροποποιητικὴ εἰσήγησις περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς μείωσης τῶν ποινῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ παρακαλοῦσα τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς εἰς τὸ κάθε ἄρθρον νὰ ἀναγινώσκουν τὰς τροποποιητικὰς εἰσηγήσεις.

Τὸ ἄρθρον 4. Ἐπιτρέπεται ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις ὅπως ἡ παράγραφος (β) τροποποιηθῆ. Ἦδη ἀναγνώσθη ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις διὰ τὴν παράγραφον (β).

Παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὰς ὑπολοίπους τροποποιητικὰς εἰσηγήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρθρον 4. Ἐδάφιον (2).

«Πᾶς ὅστις δὲν συμμορφοῦται ἢ παραβαίνει οἰανδήποτε τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφίου (1) εἶναι ἔνοχος ἀδικήματος καὶ ὑπόκειται εἰς φυλάκισιν διὰ διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον τοὺς τρεῖς μῆνας ἢ εἰς χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι πέντε λίρας, ἢ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς τῆς φυλακίσεως καὶ τῆς χρηματικῆς τοιαύτης».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἄρθρου 4, ἐδάφιον (2) ὡς ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ ὅποια, διὰ νὰ μὴ ἔχωμεν παρεξηγήσεις, εἰσηγεῖται τὴν ἐλάττωσιν τῆς ποινῆς ἀπὸ ἕξ μῆνας εἰς τρεῖς μῆνας :

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

9. Ποιοί ψηφίζουν κατά :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄδειαι. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπιτρέπεται ἡ τροποποιήσεως :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα, ἐντὶ με κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθοῦν αἱ τροποποιήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐδάφιον (6) «Πᾶς ὅστις δὲν συμμορφοῦται ἢ παραβαίνει τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου (5), ἢ ὅστις δὲν συμμορφοῦται ἢ παραβαίνει οἰανδήποτε τῶν ὄρων ἢ περιορισμῶν ἀδείας τινός, εἶναι ἔνοχος ἀδικήματος καὶ ὑπόκειται εἰς φυλάκισιν διὰ διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον τοὺς τρεῖς μῆνας, ἢ εἰς χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι πέντε λίρας, ἢ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς τῆς φυλακίσεως καὶ τῆς χρηματικῆς τοιαύτης».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἄρθρον 5 μετὰ τῆς σχετικῆς τροποποιητικῆς εἰσηγήσεως εἰς τὸ ἐδάφιον (6).

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοί ψηφίζουν κατά :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεὶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεὶς.

Ἀποχαί :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵφιστάμεναι ἀδεια. Ἄρθρον 6.

Δὲν ὑπάρχει τροποποιητικὴ εἰσηγήσις, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 6ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ψηφίζουν κατὰ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία εἰσόδου. Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἵπάρχουν τροποποιητικὰ εἰσηγήσεις ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵπάρχει τροποποιητικὴ εἰσηγήσις, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῆ ἡ τροποποιητικὴ εἰσηγήσις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐδάφιον (2). «Πᾶς ὅστις παρακωλύει ἢ παρεμποδίζει τὸν Ἐπαρχὸν ἢ οἰονδήποτε ἀρμόδιον ὑπάλληλον ἐν τῇ ἐνασκήσει οἰονδήποτε τῶν δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) καθηκόντων αὐτῶν, εἶναι ἔνοχος ἀδικήματος καὶ ὑπόκειται εἰς φυλάκισιν διὰ διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον τοὺς τρεῖς μῆνας, ἢ εἰς χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι πέντε λίρας, ἢ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς τῆς φυλακίσεως καὶ τῆς χρηματικῆς τοιαύτης».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὸ 7ον ἄρθρον μετὰ τῆς τροποποιητικῆς εἰσηγήσεως εἰς τὸ ἐδάφιον (2).

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ κατὰ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεὶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία πρὸς ἀσκήσιν ποινικῆς διώξεως. Ἄρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἵπάρχουν τροποποιητικὰ εἰσηγήσεις ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν τροποποιητικὰ εἰσηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 8ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατὰ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 8ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοί. Ἄρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἵπάρχουν τροποποιητικὰ εἰσηγήσεις ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵπάρχουν, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἵπάρχουν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθοῦν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τὸ ἐδάφιον (3) ἀριθμεῖται ὡς ἐδάφιον (4) καὶ προστίθεται τὸ ἀκόλουθον ἐδάφιον.

Ἐδάφιον (3) «Κανονισμοὶ γενόμενοι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος ἄρθρου κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐὰν μετὰ πάροδον δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης καταθέσεως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἀποφάσεως αὐτῆς δὲν τροποποιήσῃ ἢ ἀκυρώσῃ τοὺς οὕτω κατατεθέντας Κανονισμούς, ἐν ὧν ἢ ἐν μέρει, τότε οὗτοι τίθενται ἀμέσως ἐν ἰσχύϊ. Ἐν περιπτώσει τροποποιήσεως τούτων ἐν ὧν ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων οὗτοι τίθενται ἀμέσως ἐν ἰσχύϊ ὡς ἦβελον οὕτω τροποποιηθῆ ὑπ' αὐτῆς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 9ον ἄρθρον . . . . .

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵπάρχει καὶ δευτέρα τροποποιητικὴ εἰσηγήσις, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε, εἰς τὸ ἐδάφιον (4).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῆ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐδάφιον (4) «Πᾶς ὅστις δὲν συμμορφοῦται ἢ παραβαίνει οἰονδήποτε τῶν διατάξεων τῶν τοιοῦτων Κανονισμῶν εἶναι ἔνοχος ἀδικήματος καὶ ὑπόκειται εἰς φυλάκισιν διὰ διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον τοὺς τρεῖς μῆνας, ἢ εἰς χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι πέντε λίρας, ἢ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς τῆς φυλακίσεως καὶ τῆς χρηματικῆς τοιαύτης».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἵπάρχουν ἄλλαι τροποποιήσεις εἰς τὸ ἄρθρον 9 ;

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὸ 9ον ἄρθρον μετὰ τῶν σχετικῶν τροποποιήσεων.

Ποιοὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 9ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
*Υπάρχουν άποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τό 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Πρόσθετοι έξουσίαι του δικαστηρίου. *Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
*Υπάρχει τροποποιητική εισήγησης ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
*Υπάρχει τροποποιητική εισήγησης, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Παρακαλώ όπως αναγνωσθή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
*Η Έπιτροπή εισηγεΐται την άπάλειψιν της παραγράφου (β) του έδαφίου (2) του άρθρου 10, ητις έχει ως εξής :
(β) Νά διατάξη κατάσχεσιν της διατηρητικής μηχανής αναφορικώς προς ήν διεπράχθη τό άδίκημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Θά θέσω τό άρθρον εις ψηφοφορίαν άφού πρώτα θέσω την παράγραφον (β) εις ψηφοφορίαν.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της άπαλειφθείσης παραγράφου (β), δηλαδή όπως τό Δικαστήριον μή έχει διακριτικήν έξουσίαν νά διατάσση την κατάσχεσιν μηχανημάτων.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της άπαλείψεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ποίοι ψηφίζουν κατά της άπαλείψεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
*Άποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
7.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :
Ούσιαστικώς είμεθα υπέρ της άπαλείψεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
*Υπέρ της άπαλείψεως της παραγράφου ; *Έψηφίσετε πρώτα.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ.
*Αντιστρόφως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Θά επαναληφθή ή ψηφοφορία. Θέτω εις ψηφοφορίαν τό έδάφιον (β), και ή τροποποιητική εισήγησης είναι όπως τό έδάφιον (β) άπαλειφθή.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της άπαλείψεως του έδαφίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
*Υπέρ της παραμονής του έδαφίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
8.

Μήπως ό έντιμος κ. Πρόεδρος ψηφίζει ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
*Έψηφισα προτου έρωτήσετε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
9. *Η τροποποιητική εισήγησης άπορρίπτεται. Θέτω εις ψηφοφορίαν ολόκληρον τό άρθρον 10.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ποίοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τό 12ον άρθρον έγκρίνεται.

*Έληξεν ή δευτέρα ανάγνωση του Νομοσχεδίου. *Η τρίτη ανάγνωση θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
*Ο παρών Νόμος δύναται νά αναφέρηται ως ό περι *Υδατοπρομηθείας (Εϊδικά Μέτρα) Νόμος του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις Νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Ποίοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
*Άποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Μία άποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :
Τό Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

*Ο περι Καταχωρήσεως Γεννήσεων και Θανάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της άρμοδίας Έπιτροπής νά αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν ή τον άντικαταστάτην αυτού.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Δ. Δημητριάδης (διά Τίτον Φάνον) (Προεδρεύων).

Ν. Άγγελίδης.

Σ. Γιαννάκης.

Χρ. Δημητριάδης.

Π. Σιβιτανίδης.

Γ. Τομπάζος.

*Η Έπιτροπή εξέητασε τό Νομοσχέδιον την πρώϊαν της 23ης Ιουνίου και έπήνεγκεν ώρισμένας τροποποιήσεις νομοτεχνικής φύσεως. Σκοπός του προτεινομένου Νομο-

* 186 σελ. 393-397, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμου Έθιμμερίδος της Δημοκρατίας, της 9ης Ιουλίου 1964 (Αρ. 32/64).

σχεδίου είναι να περιβάλει τον Ληξιαρχον διά της εξουσίας όπως προβαίνει εις καθυστερημένας καταχωρήσεις θανάτων εν τῷ ληξιαρχικῷ βιβλίῳ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὅτι ἡ προτεινομένη διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τροποποίησις εἰς τὸν βασικὸν νόμον εἶναι ἀπαραίτητος, ἰδίᾳ λόγῳ τῶν επικρατουσῶν σημερινῶν συνθηκῶν ἐν Κύπρῳ καὶ ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ψηφίσιον τοῦ Νομοσχεδίου τούτου εἰς Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπιτρέπεται ὁμιλητὰ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιλητὰ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον Ἰον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπιτρέπεται ἀντιρρήσεις ὅπως τὸ Ἰον ἄρθρον ἐγκριθῆ; Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Ἰον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη νέου ἄρθρου. Ἄρθρον Ζον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπιτρέπεται ἀντιρρήσεις ὅπως τὸν Ζον ἄρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Ζον ἄρθρον ἐγκρίνεται. Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Καταχωρήσεως Γεννήσεων καὶ Θανάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964, θὰ ἀναγιγνώσκηται δὲ ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Καταχωρήσεως Γεννήσεων καὶ Θανάτων Νόμου (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς ὁ βασικὸς Νόμος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπιτρέπεται ἀντιρρήσεις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς νόμον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

(Κρούουν οἱ κώδωνες).

Τὸ τρίτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ Κυριώτικὸς τῆς περὶ Ἀναθεώρησης τῶν Τελικῶν Ἀρθρῶν Συμβάσεως τοῦ 1961. Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

ΧΡΙΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ 1961, ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Αἰμίλιος Φράγκος
Κώστας Χριστοδουλίδης
Γεώργιος Ἰωαννίδης
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἰωσήφ Γιαμάκης (ἀντικαθιστῶν τὸν κ. Πέτρον Στυλιανού)
Χρῆσης Δημητριάδης (ἀντικαθιστῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων συνήλθεν εἰς συνεδρίασιν τὴν 23ην Ἰουνίου πρὸς μελέτην τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου.

Κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν πέμπτῃν Σύνοδον τῆς Διεθνούς Διασκέψεως Ἐργασίας τὴν λαβοῦσαν χώραν ἐν Γενεύῃ τῆ 25ῃ Ἰουνίου 1961, ἐνεκρίθη ἡ Διεθνὴς Σύμβασις ὑπ' ἀρ. 116

ἡ ἀφορῶσα τὴν μερικὴν ἀναθεώρησιν τῶν Συμβάσεων αἰτινες ἐγένοντο ἀποδεκταὶ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Διασκέψεως τοῦ Διεθνούς Ὄργανισμοῦ Ἐργασίας κατὰ τὰς πρώτας τριάκοντα δύο συνεδριάσεις αὐτῆς ἐπὶ τῷ τέλει ἐνοποιήσεως τῶν προνοιῶν περὶ τὴν παρασκευὴν ἐκθέσεων ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἐργασίας ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν συμβάσεων.

Ἡ περὶ ἀναθεώρησης τῶν τελικῶν ἀρθρῶν Συμβάσεως τοῦ 1961 (Ἄρ. 116), εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ὁποίας ἀποβλέπει τὸ ὑπὸ μελέτην νομοσχέδιον, ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ τελικοῦ ἀρθροῦ ὅπερ παρατίθεται εἰς τὸ κείμενον τῶν Συμβάσεων, αἰτινες υἰοθετήθησαν ὑπὸ τῶν Διεθνῶν Διασκέψεων Ἐργασίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πρώτων τριακονταδύο Συνόδων, διὰ τοῦ ἀκολουθίου ἀρθροῦ :

«Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἐργασίας θὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν Γενικὴν Διάσκεψιν, ὅποτε-δήποτε ἤθελε κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον, ἔκθεσιν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης Συμβάσεως καὶ θὰ ἐξετάξῃ τὸ ἐπιθυμητὸν τῆς περιλήψεως εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Διασκέψεως τοῦ θέματος τῆς γενικῆς ἢ ἐπὶ μέρους ἀναθεώρησεως ταύτης».

Τὸ τελικὸν ἄρθρον ὅπερ περικλείεται εἰς τὰς προηγουμένας ταύτας Συμβάσεις ἔχει ὡς ἀκολουθῶς :

«Μετὰ παρέλευσιν δεκαετοῦς περιόδου ἀφ' ὅτου ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ ἡ παρούσα Σύμβασις, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἐργασίας δέον ὅπως ὑποβάλῃ πρὸς τὴν Γενικὴν Διάσκεψιν ἔκθεσιν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης Συμβάσεως καὶ ἐξετάξῃ τὸ ἐπιθυμητὸν τῆς περιλήψεως εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Διασκέψεως τοῦ θέματος τῆς γενικῆς ἢ ἐπὶ μέρους ἀναθεώρησεως ταύτης».

Διὰ τῆς τροποποιήσεως ἐπιζητεῖται ὅπως, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν μεταγενεστέρων Συμβάσεων, αἱ ἐκθέσεις ὑποβάλλωνται τότε μόνον ὅταν τοῦτο ἤθελε κριθῆ ἀναγκαῖον ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Τὰ Κράτη-Μέλη ἀνέκαθεν ὑπεχρεοῦντο ὅπως ὑποβάλλωσιν ἔκθεσιν ὡς πρὸς ἐκείνας τῶν Συμβάσεων τὰς ὁποίας ἐπεκύρωσαν, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1948, ὅτε ἐτροποποιήθη τὸ Καταστατικὸν τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἐργασίας, ἐδόθη ἐξουσία εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ὅπως ζητῇ τὴν ὑποβολὴν ἐκθέσεων ἐπὶ μὴ ἐπικυρωθεισῶν Συμβάσεων. Τοῦτο κατέστησε δυνατὴν τὴν λεπτομερέστεραν ἀναθεώρησιν ἢ πρότερον τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Συμβάσεων καὶ ἡ ἀκαμπτος διαδικασία ἢ περιεχομένη εἰς τὰς προηγουμένας Συμβάσεις κατέστη ἀπρηχαιωμένη καὶ φάρτικη.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὑπεδέχθη εὐμενῶς τὴν παρούσαν Σύμβασιν καὶ ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ ἐπικυρώσῃ ταύτην ἐκ μέρους τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 19 τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἐργασίας ὅλαι αἱ Συμβάσεις καὶ Συστάσεις αἱ υἰοθετούμεναι ὑπὸ τῆς Διεθνούς Διασκέψεως Ἐργασίας, ἥτις συγκροτεῖται τὸν Ἰούνιον ἐκάστου ἔτους, δέον ὅπως διαβιβάζωνται πρὸς τὰ Κράτη-Μέλη, τὰ ὁποία εἰς περίπτωσιν Συμβάσεως, θὰ ἐξετάξουν τὴν πιθανότητα ἐπικυρώσεως, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν Συστάσεως, θὰ ἐξετάξουν τὴν ἰσχύν ἥτις θὰ δοθῇ εἰς αὐτὴν δυνάμει νομοθεσίας ἢ ἄλλως. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις τὰ διεθνή ταῦτα ἔγγραφα δέον ὅπως ὑποβάλλωνται πρὸς τὰς νομοθετικὰς Ἀρχὰς ἐκάστης χώρας διὰ σκοποῦς νομοθετήσεως ἢ δι' οἰανδήποτε ἄλλην ἐνέργειαν.

Ἀναφορικῶς μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς παρούσης ὑπ' ἀρ. 116 Συμβάσεως, ἥτις ἐπιδιώκεται ὑπὸ τοῦ ὑπὸ μελέτην νομοσχεδίου, ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἐγγωμάτευσεν ὅτι «αὐτὴ δύναται νὰ συζητηθῆ καὶ ὑπογραφῆ δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διὰ νὰ τεθῇ ὁμοῦ ἐν ἐφαρμογῇ ἀπαιτεῖται ἢ διὰ νόμου πρὸς τοῦτο ἔγκρισις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων».

Διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 3676 καὶ ἡμερομηνίαν 27 Φεβρουαρίου 1964 ἀποφάσεώς του τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐνέκρινε τὰ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων προτεινόμενα μέτρα ἐπικυρώσεως τῆς Συμβάσεως τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον.

* Ἰδὲ σελ. 403, Παράρτημα Πρώτων, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 9ης Ἰουλίου 1964 (Ἄρ. 34/64).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐπικροτεῖ ὁμοφώνως τὴν κύρωσιν τῆς παρούσης Συμβάσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου εισηγεῖται πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ κύριοι γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεδομένου ὅτι ὁ Διεθνὴς Ὄργανισμὸς Ἐργασίας τὴν τεσσαρακοστὴν πέμπτην αὐτοῦ συνεδρίαν τὴν συνελευσάν ἐν Γενεύῃ τῇ 26ῃ Ἰουλίου 1961, ἀπεδέχθη τὴν ἐκτιθεμένην ἐν τῷ συνημμένῳ τῷ παρόντι Νόμῳ Παραρτήματι περὶ Ἀναθεωρήσεως τῶν Τελικῶν Ἀρθρῶν Σύμβασιν τοῦ 1961 :

Καὶ δεδομένου ὅτι κρίνεται εὐκαταῖον ὅπως ἡ εἰρημνὴ Σύμβασις καὶ ἅπασαι αἱ πρόνοιαι αὐτῆς τύχῳσι νομοθετικῆς κυρώσεως :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθῶς :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως ὁ συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῆ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις τῆς Συμβάσεως κ.λ.π. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Παράρτημα ἐγκρίνεται.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ Κυρωτικὸς τῆς περὶ Ἀναθεωρήσεως τῶν Τελικῶν Ἀρθρῶν Συμβάσεως τοῦ 1961, Νόμος τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς νόμον :

* Ἰδὲ ἐλ. 404, Παράρτημα Πρώτον, τῆς Ἐπίσημου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 9ῆς Ἰουλίου 1964 (Ἄρ. 35/64.)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Τὸ τέταρτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 7) τοῦ 1964», δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συζητηθῆ διότι ἡ ἐκθεσις τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς δὲν ἔχει κυκλοφορήσει. Θὰ τεθῆ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθεται τὸ ἐξῆς Νομοσχέδιον :—

Οἱ περὶ Χορηγημάτων καὶ Ἀπολαβῶν Κανονισμοὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς τῆς Δημοκρατίας, 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ πληροφορηθῶ τὸ Σῶμα ὅτι δὲν εἶναι Νομοσχέδιον ἀλλὰ Κανονισμοί.

Δυνάμει τοῦ ψηφισθέντος Νόμου περὶ Ἐθνικῆς Φρουρᾶς προβλέπεται ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ θεσπίσῃ Κανονισμοὺς ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν ἀπολαβῶν τῶν ἐθνοφρουρῶν, οἱ ὅποιοι Κανονισμοὶ τότε θὰ ἰσχύουν ἐὰν ἐντὸς ἐπτά ἡμερῶν ἡ Βουλὴ δὲν ἐπιφέρει τροποποιήσεις. Ἐπομένως εἶναι ἀνάγκη ὅπως τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας θεσπισθέντων Κανονισμῶν καὶ ὅπως ἐντὸς ἐπτά ἡμερῶν ἀποφανθῆ κατὰ πόσον θὰ τροποποιήσῃ ἢ θὰ ἐγκρίνῃ αὐτοὺς ὡς ἔχουν.

Οἱ Κανονισμοὶ παραπέμπονται εἰς τὰς ἀρμοδίας Ἐπιτροπὰς : Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ν. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ :

Ἀμύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἀναφέρει τὰς ἐξουσίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ ὄχι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἀμύνης, καὶ ἐπομένως αἱ ἀρμοδία Ἐπιτροπὰ εἶναι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν.

Ἀμφότεραι αἱ Ἐπιτροπὰι θὰ συνεδριάσουν τὴν προσεχῆ Δευτέραν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν εἰς τὸ κτίριον τῆς Βουλῆς. Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν θὰ λάβῃ χώραν τὴν προσεχῆ Πέμπτην τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν. Τὰ ὑπόλοιπα θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀναβάλλονται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολουθῶς :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 7) τοῦ 1964.

Συζητήσεις τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ψηφισθέντων Χορηγημάτων καὶ Ἀπολαβῶν διὰ τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν.

Ἡ προσεχῆς συνεδρία ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν.

Τὰ θέματα τοῦ Κεφαλαίου Δ' ἀναγράφονται αὐτομάτως εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν συνεδρίαν τῆς προσεχῶς Πέμπτης.

Κηρῶσα τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὁρα λήξεως : 1.40 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 2ας ΙΟΥΛΙΟΥ 1964

("Ωρα 'Ενάρξεως 10.45 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την Έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Προτού εισέλθωμεν εις τα θέματα της ημερησίας διατάξεως, θα ήθελα να ανακοινώσω εις την Βουλήν ότι η Έπιτροπή Έπιλογής συνεδρίασεν σήμερα και διώρισεν Έπιτροπήν η οποία θα άποτεληται από τον κ. Τίτον Φάνον, κ. Γιαμάκη και κ. Χρύσην Δημητριάδην διά να εξετάσουν το υπό του κ. Χρύση Δημητριάδη έγγραφον θέμα εν σχέσει με την άναγνώρισιν των διπλωμάτων ώρισμένων κρατών, διά τα όποια μέχρι σήμερα δεν ύπήρχε νομική άναγνώρισις. Παρακαλείται η Έπιτροπή να συνέλθη και να ύποβάλη έκθεσιν εις την Βουλήν. Δεν διωρίσθη Πρόεδρος της Έπιτροπής. Η Έπιτροπή είναι τριμελής. την πρωτοβουλίαν συγκλήσεως παρακαλώ να λάβη ο κ. Τίτος Φάνος.

Το δεύτερον θέμα το όποιον θέλω να άναφέρω εις την Βουλήν είναι ότι κατόπιν παρακλήσεως των Βουλευτών εξήτασα κατά πόσον ο Στρατηγός Γεώργιος Γρίβας θα ήτο διατεθειμένος να προσφωνήση το Σώμα της Βουλής. Ο Στρατηγός εύχαρίστως έδέχθη την πρόσκλησιν και θα όρισθη συνεδρία διά την προσεχή Δευτέραν την 11ην ώραν.

Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να άναγνώσουν έρωτήσεις ή άπαντήσεις εάν υπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δεν υπάρχουν, έντιμε κ. Πρόεδρε, έρωτήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β.—Νομοθετική Έργασία.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 7) του 1964.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της άρμοδίας Έπιτροπής να άναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Άρ. 7) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ίωσήφ Γιαμάκης

Γιάνκος Ποταμίτης

Στέλιος Μιχαηλίδης

Γεώργιος Τζιρκώτης.

Η άνωτέρω Έπιτροπή εξήτασε το περί ου ό λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 26ην Ιουνίου 1964.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι η διάθεσις χρημάτων διά την ίδρυσιν νέου Κέντρου Παραγωγής Σπόρων του Τμήματος Γεωργίας.

Κατόπιν προσεκτικής μελέτης του Νομοσχεδίου και άναγνώσεως της υπό του Υπουργείου Οικονομικών ύποβληθείσης εν προκειμένω Εισηγητικής Έκθεσεως, η Έπιτροπή άπέφασιν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης :

Έφ' όσον δεν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' άναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας έκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ός δεν έχει ήδη γίνη πρόβλεψις διά νόμου η δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη ύφ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως άκολουθώς :

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο Συνοπτικός τίτλος και το πρώτον άρθρον εγκριθούν :

Μη ύπαρχούσης αντίρρησεως ό Συνοπτικός τίτλος και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγκρισις πληρωμής έκ του Ταμείου Άναπτύξεως ποσού £23.600 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1964. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον άρθρον εγκριθή :

Μη ύπαρχούσης αντίρρησεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3ον άρθρον εγκριθή :

Μη ύπαρχούσης αντίρρησεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις :

Μη ύπαρχούσης αντίρρησεως ό Πίναξ εγκρίνεται.

Η τρίτη άνάγνωσις θα γίνη δι' άναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρών Νόμος δύναται να άναφέρηται ως ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 7) του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον :

(Κρούουν οι κώδωνες).

Μη ύπαρχούσης αντίρρησεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι οι περί Χορηγημάτων και Άπολαβών Κανονισμοί της Έθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας 1964.

Οι Κανονισμοί δύναμει του περί Έθνοφρουράς Νόμου ψηφίζονται υπό του Υπουργικού Συμβουλίου, κατατίθενται δε εις την Βουλήν και εάν εντός έπτά ημερών η Βουλή δεν τροποποιήση αυτούς, Ισχύουν ως εψηφίσθησαν υπό της Έκτελεστικής Έξουσίας.

Οι Κανονισμοί παρεπέμφθησαν εις τας Έπιτροπάς Έσωτερικών και Οικονομικών.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της άρμοδίας Έπιτροπής να άναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

* Ίδε σελ. 405, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμου Έφημερίδος της Δημοκρατίας, της 16ης Ιουλίου 1964 (Άρ. 36/64.)

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΑΒΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 1964.

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
 Τίτος Φάνος
 Ανδρέας Γιάγκου
 Λέλλος Δημητριάδης, Αντικαθιστών τόν κ. Γιαμάκην
 Χρύσης Δημητριάδης, Αντικαθιστών τόν κ. Γιάγκον Ποταμίτην
 Νίκος Αγγελίδης
 Σωτήρης Γιαννάκης.

Αι ως άνω δύο Έπιτροπαι έμελέτησαν τούς περι ών λόγος Κανονισμούς εις κοινήν αύτων συνεδρίαν λαβούσαν χώραν την 29ην Ιουνίου 1964.

Αι Έπιτροπαι εισηγούνται τας ακόλουθους τροποποιήσεις εις τό άρχικόν κείμενον τών Κανονισμών :

(1) Ό όρισμός του όρου «έξαρτώμενοι» να τροποποιηθί ώς έξής :

«έξαρτώμενοι» σημαίνει—

(α) τέκνα έχοντα ηλικίαν κάτω τών δέκα όκτώ έτών

(β) σύζυγον

(γ) τέκνα άνω τών δέκα όκτώ έτών, γονείς, αδελφούς και αδελφάς, οι όποιοι συνετηρούντο υπό του έθνοφρουρού πρό τής κατατάξεως αυτού δι' ένεργόν υπηρεσίαν.

(2) Η παράγραφος 3 τών Κανονισμών να υποδιαιερεθί εις δύο υποπαραγράφους 3 (1) και 3 (2) και να τροποποιηθί ώς ακόλουθως :

3.—(1) Έκαστος έθνοφρουρός λαμβάνει τή αίτησιν του τό μνησιαίον χορηγήμα τό εκτιθέμενον έν τή πρώτη στήλη του Πρώτου Πίνακος από τής ήμερομηνίας τής κατατάξεως αυτού και καθ' όλην τήν διάρκειαν τής ένεργού υπηρεσίας αυτού.

(2) Πάσα επί τή βάσει τής παραγράφου (1) του παρόντος Κανονισμού αίτησις υποβάλλεται έντός μιας έβδομάδος από τής κατατάξεως ή έν ή περιπτώσει ή κατάταξις έγένητο πρό τής ένάρξεως Ισχύος τών παρόντων Κανονισμών από τής ήμερομηνίας ένάρξεως τής Ισχύος τούτων επί έντύπου ώς τό του Δευτέρου Πίνακος».

(3) Η παράγραφος 4 τών Κανονισμών να υποδιαιερεθί εις τρεις μόνον υποπαραγράφους και να τροποποιηθί ώς ακόλουθως :

4.—(1) Τηρουμένων τών διατάξεων τών παρόντων Κανονισμών τό ύψος του χορηγήματος έκάστου έθνοφρουρού αυξάνεται άν έχη ένα έξαρτώμενον κατά τό εκτιθέμενον έν τή δευτέρα στήλη του Πρώτου Πίνακος ποσόν. Έάν έχη δύο κατά τό εκτιθέμενον έν τή τρίτη στήλη, και άν έχη πλείονας τών δύο κατά τό εκτιθέμενον έν τή τετάρτη στήλη του αυτού Πίνακος ποσόν.

(2) Εις έκτάκτους περιπτώσεις και όπου αποδεδειγμένως ό αίτών έθνοφρουρός, έχων πλείονας τών δύο έξαρτωμένων, έχει άνειλημμένας ύποχρεώσεις ύπερβαίνουσας τό άνωτατον όριον χορηγήματος τό εκτιθέμενον έν τή τετάρτη στήλη του Πρώτου Πίνακος, ή Έπιτροπή χορηγημάτων δύναται να υποβάλη όμόφωνον εισήγησιν εις τόν Διοικητήν διά τήν χορήγησιν έκτάκτου χορηγήματος μέχρι λιρών πέντε μηνιαίως. Ό Διοικητής λαμβάνων ύπ' όψιν του πάσας τας συνθήκας τής περιπτώσεως τας αναγομένας εις θέματα εήμερίας και τας αποδεδειγμένας οικονομικάς ύποχρεώσεις του έθνοφρουρού, δικαιούται να αποφασίση τήν χορήγησιν τοιούτου έκτάκτου χορηγήματος μέχρι λιρών πέντε μηνιαίως δι' ένα ή περισσοτέρους μήνας τής θητείας του έθνοφρουρού.

(3) Πās έθνοφρουρός, όστις δύναται τών παραγράφων (1) ή (2) του παρόντος Κανονισμού δικαιούται εις χορήγημα δι' έξαρτωμένους δύναται, έντός μιας έβδομάδος από τής κατατάξεως αυτού ή έν ή περιπτώσει ή κατάταξις έγένητο πρό τής ένάρξεως Ισχύος τών παρόντων Κανονισμών από τής ήμερομηνίας τής Ισχύος τούτων, όπως υποβάλη πρός τούτο αίτησιν επί έντύπου ώς τό του Δευτέρου Πίνακος».

(4) Αι υποπαραграфи (1) και (2) τής παραγράφου 7 τών Κανονισμών να τροποποιηθού ώς ακόλουθως :

7.—(1) Πάσα αίτησις διά χορήγημα ή αυξησιν χορηγήματος δύναται τών παρόντων Κανονισμών υποβάλλεται πρός τόν Διοικητήν τής Μονάδος, όστις όφείλει έντός πέντε ήμερών από τής λήψεως ταύτης να διαβίβαση ταύτην πρός τήν έπιτροπήν χορηγημάτων.

(2) Η Έπιτροπή χορηγημάτων εξετάζει άμελητι πάσαν τοιαύτην αίτησιν και δύναται—

(α) να δεχθί τήν αίτησιν έν όλω ή έν μέρει, ή

(β) πλήν τής περιπτώσεως τής προβλεπομένης υπό του Κανονισμού 3 να άπορρίψη ταύτην.

(5) Η υποπαραγράφος (2) τής παραγράφου 8 τών Κανονισμών να τροποποιηθί ώς εξής :

«8.—(2) Η άπόφασις τής άναθεωρητικής έπιτροπής εκδίδεται έντός ένός μηνός από τής υποβολής τής αίτήσεως και είναι τελεσιδίκος».

(6) Εις τήν 4ην σελίδα ή λέξις «ΠΙΝΑΞ» να γίνη «ΠΡΩΤΟΣ ΠΙΝΑΞ» και εις τήν επομένην σελίδα τό «ΠΑΡΤΗΜΑ (1)» να γίνη «ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΙΝΑΞ» και να προστεθί εις τό τέλος αυτού νέα παράγραφος 8 ώς εξής :

«8. Έτεραι οικονομικαι ύποχρεώσεις ύμών ή των έξαρτωμένων .....

Έκτός τών άνωτέρω τροποποιήσεων έχων επενεχθί και τινες άλλαι λεκτικής κυρίως φύσεως τροποποιήσεις.

Νέον κείμενον τών Κανονισμών, ώς ούτοι διεμορφώθησαν υπό τών Έπιτροπών επισυνάπτεται ώδε, προτείνεται δε όπως ή Βουλή εγκρίνη τούς Κανονισμούς ώς έτροποποιήθησαν υπό τών Έπιτροπών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχής :

Ό κ. Λυσσαριδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, Δεδομένου ότι δέν δικαιούμεθα να συζητήσωμεν αυξήσεις επί οιουδήποτε οικονομικού θέματος, θα ήθελα άπλώς να υποβάλω ώρισμένα εισήγησις αι όποιαί ελπίζω ότι θα εξετασθού υπό τής Κυβερνήσεως.

Η πρώτη εισήγησις είναι ή εξής :

Τό ποσόν τών £5 τό όποιον δικαιούται ή Έπιτροπή να χορηγή εις έκτάκτους περιπτώσεις θα φανή εκ τής πράξεως έντελώς άνεπαρκές δι' εκείνας τουλάχιστον τας περιπτώσεις κατά τας όποιας ό έθνοφρουρός πληρώνει ένοίκιον. Είναι γνωστόν ότι δέν θα είναι δυνατόν ό έθνοφρουρός όταν καληται και έχη πολυμελή οικογένειαν να εγκαταλείψη τό σπίτι εις τό όποιον εύρίσκειται, επομένως θα εξακολουθί να πληρώνη ένοίκιον. Εις μερικας δε περιπτώσεις ολόκληρον τό επίδομα τό όποιον θα λαμβάνη ό έθνοφρουρός θα είναι ίσως μικρότερον από τό ένοίκιον τό όποιον θα είναι ύποχρεωμένος να εξακολουθί να πληρώνη. Ίσως θα ήτο σκόπιμον ή Κυβέρνησις να εξετάση τήν περίπτωση, να δώση μεγαλύτεραν έλευθερίαν εις τήν Έπιτροπήν τό ποσόν τό όποιον θα δικαιούται όταν και έφ' όσον εύρίσκη ότι μια ειδική περίπτωση χρήζει μεγαλύτερας ένισχύσεως να δικαιούται να χορηγή μεγαλύτερα ποσά. Με αυτόν τόν τρόπον δέν θα ύπάρξη μεγάλη επιβάρυνσις, διότι από τό δικαίωμα θα χρησιμοποιηται μόνον όταν πραγματικώς ή Έπιτροπή άποφανθί ότι ύπάρχει ειδική περίπτωση.

Ἡ δευτέρα εἰσήγησις εἶναι ἡ ἐξῆς :

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται ἤδη ἐν ἐνεργῶ ὑπηρεσίᾳ καὶ οἱ ὁποῖοι καλοῦνται κατὰ καιροῦς νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των καθ' ἑλάσ τὰς ὥρας τοῦ εἰκοσιτετραώρου.

Δὲν ἀναφέρομαι εἰς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι προσφέρουν ὑπηρεσίας κατὰ τὰς ὥρας κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἐργάζονται ἢ προσφέρουν ὑπηρεσίας εἰς τμήμα μόνον τῶν ἐργασιμῶν ὥρων. Ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἄτομα καλοῦνται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των ἐπὶ ἡμέρας ἢ ἐβδομάδας καὶ μερικὰ τούτων παραμένουν ἐντελῶς ἄνευ οἰουδήποτε πόρου. Νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις πολὺ συντόμως θὰ πρέπει νὰ προβῆ εἰς τὴν ψήφισιν νέων κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ καλύπτουν ἐκεῖνα τὰ ἄτομα τὰ ὁποῖα, δυνάμει τῶν ἤδη προϋπαρχόντων πρὸ τῆς ψήφισεως τοῦ περὶ Ἐθνοφρουρᾶς Νόμου, προσέφερον ὑπηρεσίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, οὕτως ὥστε καὶ αὐτὰ νὰ καλύπτονται εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας, ὅπως καὶ προηγουμένως εἶπα, προσέφεραν τὰς ὑπηρεσίας των ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα καὶ δὲν δικαιολογεῖται ἢ μὴ προσφορὰ οἰασθήποτε οικονομικῆς ἐνισχύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι γνωστὰ τὰ οικονομικὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτῃ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις, καὶ ἐπομένως τὰ ἐπιχορηγήματα τὰ ὁποῖα δίδει εἰς τοὺς στρατευσίμους δὲν θὰ μπορούσαν εὐκόλως νὰ αὐξηθῶν. Δεδομένου ὅμως ὅτι τὰ χορηγήματα αὐτὰ δὲν εἶναι διὰ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἔχουν οικογενειακὰ ὑποχρεώσεις ἀρκετά, θὰ ἦτο ὀρθὸν καὶ δίκαιον, θὰ ἦτο ἐπίσης καὶ πατριωτικὸν καθῆκον ἐκάστου ἐργοδοτοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ὑποστῇ ὠρισμένας χρηματικὰς παραχωρήσεις, νὰ γίνῃ μία ἐκκλησις ὅπως οἱ ἐργοδοτὰὶ αὐτοὶ εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας νομίζουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐργάζοντο εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των καὶ οἱ ὁποῖοι ἐκλήθησαν ὑπὸ τὰ ὅπλα διὰ νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των, ἐν ἡ περιπτώσει πραγματικῶς αἱ ὑποχρεώσεις των εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ μὴ καλύπτονται ἀπὸ τὰς ἐπιχορηγήσεις, ὅπως προσερχόνται ἄρρωγοὶ μὲ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ οικονομικὴ δυσχέρεια εἰς τοὺς ἀνθρώπους τούτους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τουμαζῆς.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Εἰς τὸν Νόμον περὶ Στρατολογίας διὰ τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν ὑπάρχει εἰδικὴ πρόνοια διὰ τοὺς ἐπικούρους λεγομένους. Εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν ἀνήκουν πρόσωπα τὰ ὁποῖα διαθέτουν εἰδικὰ προσόντα τὰ ὁποῖα ἐκάστοτε ἡ πολιτεία θὰ χρειάζεται διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀμυναν. Ὅσοι ἐκλήθησαν μέχρι σήμερα νὰ προσφέρουν ὑπηρεσίας πιθανότατα θὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ θὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἐπικούροι. Θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως ἐν καιρῷ ἡ Κυβέρνησις μελέτησιν ὅπως ἡ τάξις αὐτὴ τῶν ἐπικούρων τυγχάνῃ εἰδικῆς ἐπιχορηγήσεως ἀνεξαρτήτου τῆς ἐπιχορηγήσεως τὴν ὁποῖαν θὰ παίρνῃ οἰονδήποτε μέλος τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς, καθότι κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ ἄνθρωποι τῆς τάξεως αὐτῆς θὰ εἶναι καὶ μεγαλύτεροι εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ πλέον ἐμπειροὶ καὶ ἀσφαλῶς καὶ αἱ ὑποχρεώσεις καὶ ἀνάγκαι των θὰ εἶναι μεγαλύτεραι.

Εἰδικῶς διὰ τὴν εἰσηγήσιν πού ἔκαμεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Σαββίδης θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν εἶναι ἀπολύτως ὀρθὸν αὐτὸ τὸ μέτρον, δεδομένου ὅτι οἱ ἐργοδοτὰὶ δὲν εἶναι ὅλοι εἰς τὸ ἴδιον οικονομικὸν ἐπίπεδον, καὶ ἐὰν πρόκειται νὰ γίνῃ ἐκκλησις διὰ νὰ συμβάλουν καὶ οἱ ἐργοδοτὰὶ εἰς τὰς ἀνάγκαις διὰ τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν, τότε θὰ δημιουργηθῇ ἀνωμαλία. Μερικοὶ ἐργοδοτὰὶ μποροῦν νὰ προσφέρουν ἄλλοι ὅμως δὲν μποροῦν νὰ προσφέρουν καὶ θὰ ἦτο σωστὸν τὰ οικονομικὰ μέσα πού χρειάζονται διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν νὰ δίδωνται διὰ μιᾶς ὁδοῦ, διὰ τοῦ κράτους, καὶ τὸ κράτος δι' ἄλλου τρόπου νὰ ἐπιβάλλῃ φορολογίαν, εἴτε εἰδικὴν εἴτε βάσει τῶν ὑπαρχόντων νόμων, ὥστε ὅλοι οἱ πολῖται εἴτε εἶναι ἐργοδοτὰὶ εἴτε μὴ νὰ συμβάλλουν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν.

Πλεῖστοι ὅσοι ἐργοδοτὰὶ εἶναι μικροὶ βιοτέχναι, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον ὑποφέρουν, διότι θὰ στερεθοῦν τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ὑπάλληλων, ἀλλὰ θὰ κινδυνεύουν νὰ κλείσουν καὶ τὰς ἐργασίας των, διότι δὲν θὰ μποροῦν νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὰς περιστάσεις.

Φαντασθεῖτε ἐὰν αὐτοὶ κληθοῦν νὰ συμβάλουν διὰ νὰ ἐνισχυθῇ τὸ ταμεῖον διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ καλύπτονται τὰ ἐξοδα τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς. Ἀσφαλῶς πρόκειται περὶ ἐκκλήσεως, ἀλλὰ ἡ ἐκκλησις θὰ ἀπευθύνεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἐργοδοτὰς, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν ἢ πολιτεία νὰ δημιουργηθῇ διακρίσεις μεταξὺ τῶν ἐργοδοτῶν οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ προσφέρουν κάτι καὶ τῶν ἐργοδοτῶν οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν. Δι' αὐτὸ ὀρθότερον ἦταν νὰ γίνῃ ἐνιαῖον μέτρον καὶ νὰ πληρώνωμεν ὅλοι ἀναλόγως τῆς οικονομικῆς μας δυνάμεως εἴτε εἴμεθα ἐργοδοτὰὶ εἴτε εἴμεθα δημόσιοι ὑπάλληλοι εἴτε εἴμεθα ἄπλοιοι ὑπάλληλοι.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Σαββίδην νὰ δευτερολογήσῃ μὲ τὴν παράκλησιν ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξαχθῇ μακρὰ συζήτησις, καθότι ἡ ἀρμοδιότης τῆς Βουλῆς εἶναι περιορισμένη. Ὡς ἐλέγθη προηγουμένως ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ τροποποιήσῃ τοὺς Κανονισμοὺς οὕτως ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ αὐξήσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Εἰσηγήσεις διὰ τὸ μέλλον ἔχουν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν καὶ θὰ μεταβιβασθοῦν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Διὰ τὸ θέμα τῶν ἐπικούρων θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὑπάρχει σκέψις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὅπως θεσπίσῃ κανονισμοὺς τόσον διὰ τοὺς ἐπικούρους ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἀξιωματικούς τῆς Δυνάμεως αὐτῆς.

Οἱ Κανονισμοὶ ὅμως, ἐπειδὴ εἰς τὸ παρὸν στάδιον δὲν πρόκειται νὰ κληθοῦν νὰ ὑπηρετήσουν ἐπικούροι κ.λπ., ἦτο ἀνάγκη νὰ ψηφισθοῦν ἀμέσως λόγῳ τοῦ ὅτι ἐκλήθησαν ὠρισμένοι ἡλικίας, καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ τὸ σύστημα τῆς ἀμοιβῆς νὰ λειτουργῇ. Δι' αὐτὸ τὰς περαιτέρω ἐισηγήσεις πού ἔχετε διὰ τροποποιήσεις, μπορεῖτε νὰ τὰς ἐκφράσετε ἐν συντομίᾳ ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ μεταβιβασθοῦν εἰς τὴν Κυβέρνησιν πρὸς ἐξέτασιν.

* Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Εὐχαριστῶ πού μοῦ ἔχετε δώσει τὸν λόγον, ἔντιμὲ κ. Πρόεδρε. Δὲν θὰ εἶμαι κουραστικός ἀλλὰ πολὺ σύντομος. Ἐγὼ ἀκούσει τὸν ἔντιμον συνάδελφον κ. Τουμαζῆν, μὲ τὸν ὁποῖον λυπούμαι νὰ τονίσω ὅτι διαφωνῶ, διότι ἐγὼ δὲν ἐζήτησα νὰ ὀρίσωμεν φορολογίαν καὶ νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὸν κόσμον σήμερα πού εἶναι τόσον βεβαρυσμένος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πραγματικῶς ἐζήτησα καὶ τὸ ὁποῖον δὲν θὰ εἶναι καθόλου δύσκολον καὶ θὰ εἶναι μᾶλλον καθῆκον τοῦ καθενός, καὶ παρὰ τὸ ὅτι καὶ ἀκόμη ἐὰν δὲν κάμωμεν τὴν ἐκκλησίαν θὰ τὸ κάμῃ ὁ καθένας ὁ ὁποῖος ἔχει συνειδήσιν εἶναι αὐτό, ὅτι εἰς περιπτώσεις τὰς ὁποίας γνωρίζομεν ὅτι ὑπάλληλοι οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται εἰς τὰς ἐργασίας μας καὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὑποχρεώσεις οικογενειακὰς, ὡς ἐνοικίου, συντηρήσεως τῆς οικογενείας των, τῶν παιδιῶν των καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς, εἶναι πολὺ μεγαλύτερες τῶν ὄσων θὰ δικαιούνται νὰ ἀπολαμβάνουν ἀπὸ τὴν μισθοδοσίαν των εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἠθελίαν τὴν ὁποῖαν θὰ κάνουν, θὰ ἦτο καλὸν καὶ χριστιανικὸν ὁποῖος εἶναι εἰς θέσιν νὰ μπορέσῃ νὰ τοὺς καλύψῃ τὰ ὑπολειπόμενα ἐξοδὰ τους διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ζήσουν καὶ αὐτοὶ ὡς ἄνθρωποι. Δὲν ἔχω ζητήσει νὰ γίνῃ φορολογία, διότι ἐγὼ προσωπικῶς εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι νέα φορολογία θὰ ἐπιφέρῃ πολὺ κακὰς ἐπιπτώσεις, παρ' ὅλον ὅτι εἶναι ἴσως πολὺ ὀλιγώτερον ἀπ' ὅτι ζητῶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐθελουσίως ὁ καθεὶς νὰ πληρώσῃ, ἐν τούτοις ὁ κόσμος θὰ δυσφορήσῃ καὶ δὲν θὰ κάμωμεν περισσότερα ἀπ' ὅτι προσπαθοῦμεν σήμερα νὰ κάμωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έάν δέν υπάρχουν άλλοι όμιληταί, είσηγοΐμαι όπως προβώμεν είς τήν ανάγνωσιν τών Κανονισμών.

Έφ' όσον δέν υπάρχουν άλλοι όμιληταί παρακαλοΐνται οί κύριοι Γραμματεΐς νά αναγώσουν τούς Κανονισμούς μετά τών τροποποιήσεων τās όποιās είσηγοΐνται αί Έπιτροπαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έν τή ένασκήσει τών έξουσιών δι' ών περιβέβληται δυνάμει τοΰ άρθρου 23 και τοΰ άρθρου 28 τοΰ περί Έθνικής Φρουράς Νόμου, 1964, τό Ύπουργικόν Συμβούλιον θεσπίζει τούς ακόλουθους Κανονισμούς :

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχούσης αντίρρησης τό 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Έφ' όσον δέν υπάρχει αντίρρησης τό 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Χορηγήματα. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Έφ' όσον δέν υπάρχει αντίρρησης τό 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αΐξησης χορηγήματος δι' έξαρτώμενα πρόσωπα.

Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Έφ' όσον δέν υπάρχει αντίρρησης τό 4ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έπιτροπή Χορηγημάτων έθνοφρουρών. Άρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχούσης αντίρρησης τό 5ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άναθεωρητική έπιτροπή χορηγημάτων. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχούσης αντίρρησης τό 6ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ύποβολή αίτησεων διά χορηγήματα. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχούσης αντίρρησης τό 7ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αΐτησις είς τήν αναθεωρητικήν έπιτροπήν. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχούσης αντίρρησης τό 8ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πληροφορία. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχούσης αντίρρησης τό 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δωρεάν Ιατρική περίθαλψις. Άρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχούσης αντίρρησης τό 10ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρώτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρώτος Πίναξ, Δεύτερος Πίναξ.

Ύπάρχει αντίρρησης ;

Μή υπάρχούσης αντίρρησης ό Πρώτος και ό Δεύτερος Πίναξ έγκρίνονται.

* Οί Κανονισμοί ένεκρίθησαν υπό τής Βουλής ως έτροποποιήθησαν υπό τών Έπιτροπών. Δέν είναι ανάγκη νά προβώμεν είς τρίτην ανάγνωσιν διότι δέν πρόκειται περί Νομοσχεδίου, άλλα έγκρίσεως Κανονισμών.

Παρακαλοΐνται οί έντιμοί κύριοι Γραμματεΐς νά προβοΐν είς τήν κατάθεσιν Νομοσχεδίων και έγγραφών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τὰ έξής Νομοσχέδια :

(1) Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 8) τοΰ 1964.

(2) Ό περί Άπονομής τής Δικαιοσύνης (Ποικίλα Διατάξεις) Νόμος τοΰ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός παραπέμπεται είς τήν Έπιτροπήν Οικονομικών.

Ό περί Άπονομής τής Δικαιοσύνης (Ποικίλα Διατάξεις) Νόμος τοΰ 1964 παραπέμπεται είς τήν Έπιτροπήν Νομικών.

Τό θέμα τό όποιον αναγράφεται είς τό Κεφάλαιον Δ θα αναβληθῆ μέχρι τής άποπερατώσεως τής δίκης.

Ή προσεχής συνεδρία τής Βουλής όρίζεται διά τήν προσεδεί δευτέραν τήν 11ην πρωϊνήν ώραν. Ό σκοπός τής συνεδρίας είναι διά νά προσφωνήση τό Σώμα ό Στρατηγός Γεώργιος Γρίβας-Διγενής.

Ή τακτική συνεδρία τής Βουλής θα όρισθῆ διά τήν προσεχή Πέμπτην, τό δέ θέμα επί τής ήμερησίας διατάξεως θα είναι τὰ κατατεθέντα Νομοσχέδια «Ό περί Άπονομής τής Δικαιοσύνης (Ποικίλα Διατάξεις) Νόμος τοΰ 1964», και «Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 8) τοΰ 1964».

Λόγω τής επικρατούσης καταστάσεως περί τήν άπονομήν δικαιοσύνης τό Πρώτον Νομοσχέδιον «Ό περί Άπονομής τής Δικαιοσύνης (Ποικίλα Διατάξεις) Νόμος τοΰ 1964» άν δέν υπάρχει ένστασης κηρύσσεται έπειγον. Δέν υπάρχει ένστασης.

Κηρύττω τήν λήξιν τής εργασίας τής συνεδρίας αύτης.

(Όρα λήξεως 11.15 π.μ.)

* Ίδε σελ. 213-217 Παράρτημα Τρίτον, Έπισήμου Έφημερίδος τής Δημοκρατίας, τής 9ης Ίουλίου, 1964.

(1) Ίδε σελ. 131-132, Παράρτημα Έκτον, Έπισήμου Έφημερίδος τής Δημοκρατίας τής 9ης Ίουλίου 1964.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 11.00 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής. Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Η σημερινή συνεδρίασις της Βουλής λαμβάνει χώραν ούτως ώστε το Σώμα να άποτίση φόρον τιμής προς τον Στρατηγόν Γεώργιον Γρίθαν—Διγενήν.

Παρακαλώ τον Γενικόν Διευθυντήν του Γραφείου της Βουλής να πληροφορήση τον Στρατηγόν ότι το Σώμα είναι έτοιμον να τον δεχθή.

"Ερχεται εις την αίθουσαν της Βουλής ο Στρατηγός Γεώργιος Γρίθας Διγενής.

(Χειροκροτήματα παρατεταμένα έκ μέρους των παρευρισκομένων).

"Εντιμοι κύριοι Βουλευτάι,

Η Βουλή των Άντιπροσώπων ύποδέχεται σήμερα τον Στρατηγόν Γρίθαν—Διγενήν, τον θρυλικόν Άρχηγόν της Ε.Ο.Κ.Α., του οποίου αι υπηρεσίαι προς την Κύπρον και το έθνος είναι άνεκτίμητοι, και τον οποίον όλόκληρος ο Κυπριακός Έλληνισμός εύγνωμονεί.

Είναι εις όλους σας γνωστοί οι άγώνες και ή δράσις του, συνεπεία των οποίων ή φήμη του έξεπέρασε τά Έλληνικά σύνορα και τον κατέστησε σύμβολον έλευθερίας και άνεξαρτησίας των λαών.

Με έθνικην ύπερηφάνειαν δεχόμεθα σήμερα εις τον χώρον αυτόν των άντιπροσώπων του Κυπριακού λαού, τον ήρωϊκόν μαχητήν και ένδοξον Άρχηγόν του άπελευθερωτικού μας άγώνος.

Η Βουλή των Άντιπροσώπων αισθανομένη μεγίστην εύγνωμοσύνην προς τον Στρατηγόν Γεώργιον Γρίθαν—Διγενήν και άποτίουσα έλάχιστον φόρον τιμής εις αυτόν τον έκάλεσε να προσφωνήση το Σώμα τουτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έκ μέρους του Πατριωτικού Μετώπου θα προσφωνήση τον Στρατηγόν Γεώργιον Γρίθαν—Διγενήν ο έντιμος Βουλευτής κ. Τίτος Φάνος εις τον οποίον δίδω τον λόγον.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Στρατηγέ μου, έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

"Οποιος πολεμεί διά την πίστιν και διά την έλευθερίαν της Πατρίδος και του Γένους αυτός

θέλει λάθει από τον Θεόν αιώνιον δόξαν και άμάραντον στέφανον. Είναι όμως δίκαιον και έδω εις τον κόσμο να τιμάται».

Οι έξοχοι ούτοι λόγοι προερχόμενοι έκ των νόμων τους οποίους έψήφισαν οι Πρόκριτοι της νήσου "Υδρας την 16ην Μαΐου 1821, έκφράζουν κατά τον λακωνικώτερον και σαφέστερον τρόπον εκείνο άκριβώς το όποϊον ή Κυπριακή Βουλή των Άντιπροσώπων και όλόκληρος ο Κυπριακός λαός αισθάνονται διά τον θρυλικόν άρχηγόν της Ε.Ο.Κ.Α. Στρατηγόν Γεώργιον Γρίθαν—Διγενήν.

Άποτελεί ύψιστην τιμήν διά την Κοινοβουλευτικήν Όμάδα του Πατριωτικού Μετώπου να άπευθύνη δι' έμού χαιρετισμόν άπείρου αγάπης, θαυμασμού και άιδίου εύγνωμοσύνης προς τον διακεκριμένον στρατιώτην της πατρίδος, τον μέγαν έθνικόν ήρωα της Κύπρου, τον ένδοξον πολέμαρχον της Ε.Ο.Κ.Α Διγενήν.

Ο Διγενής άποτελεί σύμβολον όχι μόνον του Κυπριακού Έλληνισμού, άλλ' όλόκληρου του Έλληνικού Έθνους, σύμβολον προγονικής άρετής και άνδρείας, σύμβολον πίστεως άκράδαντου εις τά άθάνατα ιδεώδη της πατρίδος, σύμβολον ύπερτάτων άγώνων και θυσιών διά την διεκδίκησιν των άπαραγράπτων έθνικών δικαίων.

Γαλουχημένος ο Διγενής με τά νάματα της άριστοτόκου φυλής μας, έμπεποτισμένος με τάς ύψηλάς ιδέας του Έλληνικού πνεύματος και δονούμενος από το πάθος της έλευθερίας, άπεδύθη εις πολλούς και σκληρούς άγώνας διά την διαφύλαξιν άλωθήτου της Ιεράς προγονικής παρακαταθήκης. Αναλαθών δε και διεξαγατών τον έπικόν άγώνα διά την άπολύτρωσιν της Ιδιαιτέρας αυτού πατρίδος έκ του ειδεχθοús Άγγλικού ζυγοú έγένητο έπιδοφόρος προάγγελος της όλόκληρωτικής έθνικής άποκαταστάσεως της Κύπρου.

Η ρήσις του άπετέλεσε πάντοτε έθνικην έπιταγήν.

"Όταν την 1ην Άπριλίου 1955 κηρύττων την έναρξιν της Κυπριακής έπαναστάσεως έκάλει τους Έλληνας της Κύπρου εις τάς έπάλξεις του έθνικού χρέους, διά των λέξεων «Έλληνες όπου και αν εύρίσκεσθε άκούσατε την φωνήν μας : Έμπρός όλοι μαζί για την λευτεριά της Κύπρου μας», άληθής μέθη έλευθερίας συμπάρωρμησε μικρούς και μεγάλους, άγρότας και άστους, πτωχούς και πλουσίους, άνδρας και γυναίκα εις τον ύπερ έλευθερίας άγώνα.

Και έπηκολούθησεν ένας τιτάnius άγών τεσσάρων όλόκληρων έτών, κατά τον οποίον ο Διγενής έπικεφαλής της εύκλεούς χορείας των άθανάτων ήρώων και μαρτύρων της θρυλικής Ε.Ο.Κ.Α. Έγραψε σελίδας άφθίτου δόξης και

Ἑλληνικοῦ μεγαλείου ἐκδιώξας ἐκ τῆς μαρτυρικής Κυπριακῆς γῆς τοὺς Βρεττανοὺς κυριάρχους. Ὅταν δὲ τὴν 17ην Μαρτίου 1959 ἐπιστρέψουν νικητῆς ἐκ Κύπρου εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκάλει τὸν λαὸν ὅπως συσπειρωθῆ περίξ τοῦ ἐτέρου ἔθνικοῦ συμβόλου τῆς Κυπριακῆς ἐποποιίας τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου, ὁ λαὸς ὑπήκουσεν ἐκ νέου εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ, εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος.

Καὶ ἰδοὺ σήμερον ὁ θρυλικὸς Διγενῆς εὐρίσκειται καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν.

Ἡ ἐπιστροφή του εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα, ποὺ τόσο ἠγάπησε καὶ τόσο ἠγαπήθη ὑπ' αὐτῆς, κατὰ τὴν κρισιμωτάτην ταύτην καμπὴν τῆς ἱστορίας της, πληροὶ μὲ ἀδολον χαράν, ἱερὰν συγκίνησιν καὶ ἀνέκφραστον ἐνθουσιασμόν τὰς καρδίας ὄλων τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου.

Τὸ κήρυγμά του ὑπὲρ τῆς καθολικῆς ἐνότητος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς αὐτοδιαθέσεως ἐχαιρετίσθη ὑφ' ὄλων ὡς κήρυγμα ἔθνικῆς σωτηρίας.

Καὶ ὁ λαὸς, πειθαρχῶν διὰ μίαν εἰσέτι φερόμεν εἰς τὴν γνώριμον φωνὴν τοῦ Διγενῆ, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἀποφασιστικὸς, ἠνωμένος καὶ συσπειρωμένος περίξ τῆς ἔθνικῆς αὐτοῦ ἡγεσίας νὰ ἀγωνίζεσθαι μέχρι τέλους διὰ τὴν ταχεῖαν ἐκπλήρωσιν τῶν προαιωνίων καὶ ἀναλλοιώτων πόθων του.

Στρατηγέ μου, ἀπευθύνων πρὸς ὑμᾶς τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς καὶ τὰς θερμότητας εὐχαριστίας τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὀμάδος τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου διὰ τὴν ὑφ' ὑμῶν προσγινομένην εἰς τὴν Βουλὴν ὑψίστην τιμὴν ὅπως ἀκούσῃ σήμερον τὴν φωνὴν σας, ἐπιτακτικὴν καὶ στεντορείαν, ἐντὸς τῆς αἰθούσης ταύτης, ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ὀλόκληρος ἡ Βουλὴ καὶ σύσσωμος ὁ λαὸς εὐρίσκονται μαζί σας, μαζί μὲ τὸν Ἐθνάρχην Μακάριον, ἐπὶ τῶν ἐπάλλεξων τοῦ διεξαγομένου ἱεροῦ ἀγῶνος δι' ἐνάσκησιν τοῦ ἀναφαίρετου καὶ ἀπαραγράπτου δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἥτις ἀναμφιβόλως θὰ ὀδηγήσῃ ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως εἰς τὴν πολυπόθητον ἔθνικὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πολυπαθοῦς καὶ αἱματοβρέκτου αὐτοῦ τμήματος τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἀριστερᾶς θὰ προσφωνήσῃ τὸν Στρατηγὸν Γεώργιον Γρίβαν—Διγενῆν ὁ ἐντιμὸς Βουλευτὴς κ. Χρῦσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Στρατηγέ μου, ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι,

Στρατηγέ,

Ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἀριστερᾶς, σὰς χαιρετοῦμεν καὶ σὰς καλωσορίζομεν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ εἰς τὴν ση-

μερινὴν τελετὴν, ἡ ὁποία, διὰ τῆς ὁμοθύμου συμμετοχῆς ὄλων μας, ἐκφράζει τόσο τὴν πρὸς τὸ πρόσωπόν σας ἐκτίμησιν, ὅσον καὶ τὴν ἀδιάσπαστον ἐνότητα τοῦ λαοῦ μας, εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἔθνικῶν του πόθων.

Τὴν ἀναγκαιότητα αὐτῆς τῆς ἐνότητος χαιρομέν ἰδιαιτέρως διότι ἔχετε ἐπανειλημμένως τονίσει ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐπανόδου σας εἰς τὴν ἀγωνιζομένην καὶ μαρτυρικὴν Κύπρον. Ἡ τοιαύτη θέσις σας, ὡς καὶ ἡ θέσις σας διὰ τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσιν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, τὴν ὁποίαν ἐπίσης ἐπικροτοῦμεν, συνιστᾷ θετικὴν συμβολὴν εἰς τὸν διεξαγόμενον ἀγῶνα μας καὶ εὐελπιστοῦμεν ὅτι θὰ συνεχίσῃ νὰ ἀποτελεῖ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὸν γνώμονα τῶν ἐνεργειῶν ὄλων μας, εἰς τὸν δύσκολον δρόμον τὸν ὁποῖον ἔχομεν εἰσέτι νὰ διανύσωμεν.

Διότι πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι ἡ ἐνότης τοῦ λαοῦ, ἀνεξαρτήτως ἰδεολογικῶν, ἢ προσωπικῶν διαφορῶν, καὶ ἡ ἐνότης λαοῦ καὶ Κυβερνήσεως, ἀποτελεῖ σήμερον τὴν πρώτην καὶ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτυχή διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος μας, διὰ τὴν κατάργησιν μέσον τοῦ Ο.Η.Ε. ὄλων τῶν δεσμεύσεων τῆς ἀνεξαρτησίας μας καὶ διὰ τὴν ἀσκήσιν, οὕτω ὑφ' ἡμῶν τοῦ ἀπαραγράπτου διὰ κάθε λαὸν δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο μᾶς τὸ ἔχουν στερήσει καὶ μᾶς τὸ ἀρνοῦνται ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κόπτονται διὰ τὰ ἰδανικά τῆς ἐλευθερίας, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο ὡς πειθήνια ὄργανά των μίαν ἐξάλλοι σωβινιστικὴν μερίδα Τουρκοκυπρίων. Ὅλα τὰ δεινὰ μας προέρχονται ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀδίκον καὶ καταχθόνιον ἰμπεριαλιστικὴν πολιτικὴν, πολιτικὴν συνωμοσιῶν, ἐπεμβάσεων, ἀπειλῶν καὶ πιέσεων. Ἐναντίον αὐτῆς τῆς πολιτικῆς, συνεπῶς, στρέφονται καὶ πρέπει νὰ στρέφονται τὰ πυρὰ ὄλων μας.

Εἴμεθα ὄλοι υπερήφανοι διότι ὁ λαὸς μας παραμένει ἀκλόνητος καὶ εἶναι ἀποφασισμένος, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Κυβερνήσεώς του, μὲ ἐπι κεφαλῆς τὸν Πρόεδρον Μακάριον, καὶ μὲ τὴν ἐνότητά του καὶ μὲ τὴν πολύτιμον διεθνή συμπαράστασιν, νὰ φέρῃ εἰς ἀποτελεσματικὸν καὶ αἰσιον πέρασ τὸν ἀγῶνα του.

Ἡ παρουσία σας σήμερον εἰς Κύπρον ἀναμένομεν ὅτι θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν περαιτέρω ἐνίσχυσιν τῆς καθολικῆς ἐνότητος καὶ ὅτι, ἠνωμένοι ὄλοι, θὰ βαδίσωμεν διὰ τῶν ἀγῶνων καὶ τῶν θυσιῶν, πρὸς τὴν τελικὴν νίκην.

Μὲ αὐτὰ τὰ συναισθήματα καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα σὰς χαιρετοῦμεν καὶ πάλιν καὶ σὰς καλωσορίζομεν.

(Ὁ Στρατηγὸς προσέρχεται εἰς τὸ θῆμα χειροκροτούμενος ἐνθουσιωδῶς).

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ :

(Γ. Γρίβας—Διγενῆς)

Εἶναι πράγματι μεγάλη ἡ χαρὰ μου ἀλλὰ καὶ ἡ συγκίνησις διότι εὐρίσκομαι ἐν τῷ μέσῳ

των Μελών της έθνικης Κυπριακής αντιπροσωπείας. Εύχαριστώ τον κ. Πρόεδρον της Βουλής καθώς και τους εκπροσώπους των άλλων κομμάτων δι' όσα είπον και τὰ όποια με συνεκίνησαν βαθέως. Έδω δέν εύρισκομαι ώς πολιτικός αλλά ώς Ιεραπόστολος μιᾶς Ιδέας, της Ένώσεως. Συνεπώς δέν θά σᾶς όμιλήσω ώς πολιτικός αλλά ώς ένας έθνικός ήγέτης ό δέ λόγος τόν όποιον θά έκφωνήσω δέν θά είναι πολιτικός αλλά θά είναι μάλλον παραινέσεις έθνικαί και ύποθηκαί έθνικαί. Δέν άπευθύνομαι αύτην τήν στιγμήν πρὸς τὰ κόμματα της Βουλής αλλά άπευθύνομαι πρὸς τό σύνολον της Βουλής ώς Έν έναίον έθνικόν σύνολον.

Έδωσα τήν χείρα εις όλους, πρὸς δέ τούς εκπροσώπους της Άριστερας όταν με συνήντησαν τούς είπα τὰ εξής :

Μᾶς χωρίζουν Ιδεολογικοί άγώνες μακροχρόνιοι αλλά σήμεραν οί άγώνες αυτοί πρέπει νά τεθοῦν κατά μέρος και νά διεξαγάγωμεν ένα άλλον άγώνα, ένα άγώνα έθνικόν, διότι πρῶτον πρέπει νά δημιουργήσωμεν τό κράτος, πρέπει νά καταστήσωμεν τήν Κύπρον μας έλευθεραν και αι Ιδεολογικαί διαφοραί και οί άγώνες οί πολιτικοί δύνανται τότε νά διεξαχθοῦν αλλά μόνον εις μίαν Κύπρον πραγματικῶς έλευθεραν.

Νομίζω ότι και οί εκπρόσωποι της Άριστερας με κατενόησαν, και ύπό τας συνθήκας αυτᾶς και ή ένότης όλοκληρου του Έλληνικού Κυπριακού λαου εις τήν επίτευξιν του σκοπου του περι της ένώσεως της Κύπρου μετά της Ελλάδος δύναται νά πραγματοποιηθῆ και δυνάμεθα όλοι νά θαδίσωμεν χειροπιαστά πρὸς τόν σκοπόν αυτόν, ό όποιος είναι και ό σκοπός όλων των Έλλήνων.

Δέν είναι σύνθετες μη μέλος της Βουλής νά όμιλῆ έν αυτῆ. Δι' αυτό και τήν προσγενομένην μοι τιμήν τήν θεωρῶ εξαιρετικῆν. Άποδίδοντες ύμεεις τιμήν εις ένα έθνικόν άγωνιστήν εκπληροῖτε και ένα καθήκον πρὸς αύτην ταύτην τήν Κυπριακήν πολιτείαν, και διδετε θραβεῖον άγώνων και άρετης ώφέλιμον τόσον διά τούς επιζώντας όσον και διά τούς επιγιγνομένους. Διότι «όπου μέγιστα όρίζονται θραβεῖα άρετης εκεί και μέγιστοι πολῖται οίκουν τήν πόλιν».

Όμολογουμένως έσκέφθην πολύ τι έπρεπε νά είπω πρὸς ύμᾶς, αλλά τό φλέγον ζήτημα σήμεραν όχι μόνον διά τήν Κύπρον αλλά και δι' όλοκληρον τόν Έλληνισμόν είναι τό Κυπριακόν, και επί του ζητήματος αυτού θά μου επιτρέψετε νά άπευθύνω όλίγας λέξεις. Υμεεις εκπροσωπεῖτε τόν Έλληνικόν Κυπριακόν λαόν, και συνεπώς πρέπει νά είσθε οί φορεῖς των σκέψεων του αλλά πρέπει νά είσθε και οί καθοδηγηταί του.

Υπάρχουν άτομα σήμεραν τὰ όποια έλλείπει μορφώσεως δέν δύναται νά κρίνουν ποία πολιτεία είναι εκείνη ή όποια θά εξασφαλίσῃ τήν εύδαιμονίαν των, και πίπτουν θύματα της ξέ-

νης προπαγάνδας. Άφ' έτέρου υπάρχουν άτομα τὰ όποια θεωροῦν τό ατομικόν συμφέρον ύπεράνω του συμφέροντος του συνόλου, άγνοοῦντες ότι και ή εύδαιμονία ή Ιδική των έξαρτάται από τήν εύδαιμονίαν της πολιτείας έντός της όποιας ζοῦν. Συνεπώς ό σκοπός όλων πρέπει νά τείνῃ εκεί εις τό νά επιζητήσωμεν τήν ένωσιν της Κύπρου μετά της μητρὸς Ελλάδος, και αυτός πρέπει νά είναι ό σκοπός μας.

Και ήδη έρωτῶ έξεπληρώσαμεν όλοι τό καθήκον μας αυτό ; Διεφωτίσαμεν τόν κόσμον επί του σκοπου αυτού ; Έάν ναί, τότε πρέπει νά έχωμεν τήν συνείδησίν μας άναπεπαυμένην. Έάν όμως όχι τότε πρέπει έκαστος νά σκεφθῆ τι πρέπει νά επιτελέσῃ. Νά μου επιτρέψετε δέ νά είπω άκόμη ότι είναι χρέος και της Βουλής ως Σῶμα πλέον νά λάθῃ θέσιν επί του ζητήματος τούτου. Θέλομεν τήν ένωσιν, θέλομεν τήν ένωσιν ως μίαν ύποθήκην έθνικῆν, θέλομεν τήν ένωσιν διότι εἴμεθα Έλληνες τήν συνείδησιν και τήν καταγωγήν. Θέλομεν τήν ένωσιν διότι αυτό ήτο τό όραμα όλοκληρων γενεων. Αυτό όμως δέν είναι άπλῶς Ιδεαλισμός, αλλά κάτι τό όποιον έμπίπτει και εις τόν ρεαλισμόν. Διότι οί λαοί, οί όποιοι λησμονοῦν τας έθνικᾶς ύποθηκας, λησμονοῦν τήν καταγωγήν των, σιγά σιγά φθίνουν, μαραινόνται και ύποκύπτουν εις τήν δύναμιν του Ισχυροτέρου, του κατακτητου. Και τότε όταν χάσουν τήν έλευθερίαν των χάνουν και τήν εύδαιμονίαν των διότι όπως ειπε και ό μέγας Περικλής «ή εύδαιμονία του ατόμου έγκειται έν τῆ έλευθερίᾳ».

Υπάρχουν όμως και μερικοί οί όποιοι λέγουν, θέλομεν τήν έλευθερίαν είναι αύτη επιτευκτῆ ;

Τὰ άτομα αυτά δέν έχουν τό κριτήριον του τι είναι δυνατόν νά επιτευχθῆ. Τούτο θεθαία προέρχεται Ισως από άγνοιαν των στοιχείων εκείνων τὰ όποια αποτελοῦν τήν επιτυχίαν αλλά πολλές φορές τό κριτήριον αυτό είναι ένα προτέρημα τό όποιον προέρχεται από τό ψυχικόν χάρισμα της διαισθήσεως.

Ένθυμοῦμαι ότι όταν ανέλαθα τόν άπελευθερωτικόν άγώνα πολλοί με άπέτρεπον. Με άπέτρεπον τόσον πολιτικοί όσον και στρατιωτικοί, ότι ήτο παραφροσύνη αυτό τό όποιον κάμνω. Έν τούτοις εκείνο που οί άλλοι έθεωρουν παραφροσύνην επέτυχεν. Όταν προτου άρχίσῃ ό άγών έν Κύπρω μερικοί έξ ύμῶν ήλθαν και με συνήντησαν και με ήρώτησαν πῶς βλέπω τήν λύσιν του Κυπριακού, τούς είπα καθαρά και ξάστερα ότι μία λύσις ύπάρχει, ή ένωσις, και αυτό μπορεί νά επιτευχθῆ έντός έλαχίστου χρονικου διαστήματος άρκει νά προχωρήσωμεν ήνωμένοι και προγραμματισμένοι. Άντελήφθην τότε ότι με έκοίταξαν με σκεπτικισμόν και Ισως έκίνησαν και τήν κεφαλήν των ότι έζήτησαν πράγματα άκατόρθωτα. Σήμερα άντιλαμβάνεσθε και σεῖς ότι αυτό μπορεί νά γινή πραγματικότης άρκει νά τηρηθοῦν ώρισμένα προϋποθέσεις.

Κύριοι, είναι η πίστις αυτή όπου με καθοδηγεί και με πείθει ότι, ώρισμαμένα πράγματα τα όποια θεωρούν τινες ακατόρθωτα εμπιπτουν εις τας ανθρώπινας δυνατότητας. Την πίστιν αυτήν την έχω πάντοτε και η οποία με καθοδηγήσεν εις όλας τας πράξεις μου. Την στιγμήν κατά την οποίαν υπάρχει η πίστις και η θέλησις όλα επιτυγχάνονται.

Είμαι πεπεισμένος ότι τόσο η 'Ελληνική όσον και η Κυπριακή Κυβέρνησις πιστεύουν εις την ιδέαν της 'Ενώσεως. Αυτό είναι ένα μεγάλο θήμα.

Δεύτερον θήμα είναι να καταστήσωμεν αυτό κτήμα όλων των 'Ελλήνων και θα το επιτύχωμεν διά της διαφωτίσεως.

Τρίτον είναι να προχωρήσωμεν όλοι ήνωμένοι χωρίς να λάθωμεν υπό όψιν δυσκολίας, διότι όλα τα εμπόδια και όλα αι δυσκολίαι θα είναι δυνατόν να υπερβληθούν. 'Αλλά αυτά τα καθήκοντα δέν είναι μόνον της πολιτείας, είναι καθήκοντα και ύμων, δι' αυτό ζητούμεν την συμβολήν σας, ούτως ώστε αυτά τα τρία ζητήματα να γίνουν θίωμα όλων ανεξαρτήτως των 'Ελλήνων Κυπρίων.

Ός προς την τακτικήν του αγώνος πιστεύω ακράδαντα ότι πρέπει να ακολουθήσωμεν την δι' ειρηνικῶν μέσων. 'Υπάρχουν διεθνείς 'Οργανισμοί, οι όποιοι ακριβώς ιδρύθησαν δι' αυτόν τόν σκοπόν, την επίλυσιν των διεθνῶν διαφορῶν. Οι 'Οργανισμοί αυτοί έθεσαν ώρισμένας βασικάς αρχάς και μία των βασικῶν αρχῶν είναι η αρχή της αυτοδιαθέσεως των λαῶν. Αυτή η αρχή όφείλει να εφαρμοσθῆ και διά τὸ Κυπριακόν.

Δυστυχῶς όμως υπάρχουν κράτη τα όποια έβαλον την υπογραφήν των κάτωθεν της αρχῆς αυτής και τα όποια θέλουν να την φαλκιδεύσουν, θέλουν διά διαφόρων άλλων μέσων, δικολαθικῶν ως επί τὸ πλείστον, να την καταστρατηγήσουν. Τοιουτοτρόπως κατ' άλλους μὲν δέν δύναται να εφαρμοσθῆ, κατ' άλλους δὲ δύναται να εφαρμοσθῆ αλλά κατά διάφορον τρόπον. 'Ηκούσθη από στόματα επισήμων 'Αγγλων να λέγεται ότι θέβαια η αυτοδιάθεσις ως αρχή είναι σεβαστή αλλά δέν δύναται να εφαρμοσθῆ διά την Κύπρον. 'Αλλά, κύριοι, η αρχή είναι αρχή και εφαρμόζεται ανεξαρτήτως τόπου, χρόνου και προσώπων.

'Εξ άλλου, η Τουρκία λέγει να εφαρμοσθῆ η αρχή της αυτοδιαθέσεως και διά τας δύο κοι-

νότητας. Αυτό όμως η Τουρκία δέν τὸ έλαθεν υπό όψιν όταν έζήτησε να γίνη δημοψήφισμα διά τὸ Σαντζάκιον της 'Αλεξανδρέττας, τὸ όποιον προσήρτησε με μίαν πλειοψηφίαν 53% η 55% αν δέν άπατώμαι, ενώ εις την Κύπρον η αναλογία του 'Ελληνικού πληθυσμοῦ είναι περίπου 82%. Βλέπετε λοιπόν ότι έκαστος έρμηνεύει την αρχήν αυτήν κατά τὸ δοκοῦν. Τα κράτη αυτά δέν κάνουν τίποτα άλλο παρά θέτουν αυτά τα ίδια κορπίλλην εις τὸ οικοδόμημα εκείνο τὸ όποιον ιδρύθη διά την επίλυσιν των διεθνῶν διαφορῶν δι' ειρηνικῶν μέσων, δηλαδή τὸν Ο.Η.Ε. 'Ημείς πιστεύομεν εις τὸν Ο.Η.Ε. και θα τὸν συνδράμωμεν με όλας μας τας δυνάμεις διά να εύρη την λύσιν εκείνην η οποία επιβάλλεται εις τὸ Κυπριακόν, και σύμφωνα προς τας αρχάς τας όποιας πιστεύει. 'Εάν όμως δέν επικρατήσῃ τὸ δίκαιον και μᾶς επιβληθῆ ὁ πόλεμος, ε, τότε θα τὸν δεχθῶμεν, αλλά εις τὸν πόλεμον αυτόν θα νικήσωμεν.

Κύριοι Βουλευταί,

Τὸ ψυχικόν σθένος των ατόμων και των έθνῶν φαίνεται εις τας δυσκόλους στιγμάς. 'Η Κύπρος σήμερα διέρχεται την δυσκολωτέραν καμπήν της ιστορίας της, διότι η δοθησομένη λύσις σήμερα θα βαρύνη και τας έπομένους γενεάς, αι όποίαι θα μᾶς κρίνουν δι' εκείνο τὸ όποιον θα τούς κληροδοτήσωμεν. Είμαι βέβαιος ότι η παρούσα 'Ελληνική Κυπριακή γενεά θα είναι η ευτυχωτέρα όλων, διότι εις αυτήν θα τύχη τὸ φορτίον αλλά και η τιμή να φέρη εις πέρας εκείνο τὸ όποιον γενεαί όλόκληροι ώνειροπόλουν, την 'Ενωσιν της Κύπρου με την 'Ελλάδα, και να παραδώσουν αυτό τὸ έπίτευγμα ως εν φυλακτόν εις τας έπερχομένας 'Ελληνικάς γενεάς.

Σας εύχαριστῶ και σας παρακαλῶ να αναφωνήσωμεν :

ΖΗΤΩ Η ΕΝΩΣΙΣ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την λήξιν της συνεδρίας αυτής.

'Η προσεχής συνεδρία της Βουλῆς όρίζεται διά την προσεχή Πέμπτην. Τα θέματα της ήμερησίας διατάξεως έχουν ήδη δοθῆ εις τούς έντίμους κυρίους Βουλευτάς.

(Ώρα λήξεως 11.25 π.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1964

("Ωρα 'Ενάρξεως 11.20 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής. Παρακαλώ τους εντίμους κυρίους Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Το πρώτον θέμα επί της ήμερησίας διατάξεως εις τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετική 'Εργασία—είναι ὁ περὶ 'Απονομῆς τῆς Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Νομικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ (ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

'Αντώνιος 'Αναστασιάδης, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Αέλλος Δημητριάδης
Γεώργιος Σάντης
Γεώργιος 'Ιωαννίδης
Πανίκος Σιείτανίδης
Χρῆστος Δημητριάδης.

'Η 'Επιτροπὴ ἐξήτασε τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίσασιν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 7ην 'Ιουλίου 1964.

'Η 'Επιτροπὴ ὁμοφώνως θεωρεῖ τὸ παρὸν νομοθετικὸν μέτρον ὡς ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἐν ὄψει τῶν προσφάτων γεγονότων καὶ τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως τοῦ ἀδυνάτου προσηκούσης συγκροτήσεως καὶ λειτουργίας τῶσιν τοῦ 'Ανωτάτου Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ὅσιν καὶ τοῦ 'Ανωτάτου Δικαστηρίου.

'Η συνέχισις τῆς τοιαύτης καταστάσεως θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα ὄχι μόνον τὴν παρεμπόδισιν τῆς καλῆς καὶ εὐρόθμου ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης ἀλλὰ καὶ θὰ παρέλυε καθ' ὁλοκληρίαν ταύτην.

'Η Νομικὴ 'Επιτροπὴ ὁμοφώνως φρονεῖ ὅτι τὸ ὑπέρτατον συμφέρον τῆς Πολιτείας ἐπιβάλλει ὅπως, ἀνεξαρτήτως τῆς ὑπαρχούσης καταστάσεως καὶ οἰωνδῆποτε ἄλλων καλυμμάτων, ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμηται κατὰ τρόπον ἀκέραιον, ἀνεξάρτητον καὶ ἀμερόληπτον.

'Η 'Επιτροπὴ ἐπήνεγκεν ὠρισμένας τροποποιήσεις εἰς τὸ ἀρχικὸν κείμενον τοῦ Νομοσχεδίου, αἵτινες ἐμφαίνονται εἰς τὸ ἐπισυννημένον ὄδε ἀναθεωρημένον κείμενον, καὶ εἰσγίγεται ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

'Ο κ. 'Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

'Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

'Ελέγθη ὅτι τὸ πρῶτον καθήκον τοῦ Δικαστοῦ εἶναι νὰ καταστέλλῃ τὴν βίαν καὶ τὸν δόλον.

Καὶ ἡ μὲν βία εἶναι περισσότερο φθοροποιὸς ὅταν εἶναι βία ἀπροκάλυπτος, ὁ δὲ δόλος εἶναι περισσότερο ὀλέθριος ὅταν εἶναι συγκεκαλυμμένος.

Εἰς τὴν Κυπριακὴν πολιτείαν ἀπὸ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου τοῦ 1963 τῶσιν ἡ ἀπροκάλυπτος βία ὅσιν καὶ ὁ συγκεκαλυμμένος δόλος ἀποτελοῦν τὸ συνεχές ἐγκληματικὸν ἐντρόφημα τῶν λητοσυμμοριτῶν καὶ τῶν ἱμπεριαλιστῶν συνεργατῶν τῶν.

'Η Κυπριακὴ πολιτεία ἐν ὄψει τῶν δύο αὐτῶν κακῶν τὰ ὅσιν τὴν ἀπειλοῦν, καὶ δύνανται νὰ τὴν ὀδηγήσιν εἰς τὸν θάνατον, ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀμυνθῇ.

'Ἐχει περαιτέρω ἐνισχυμένον δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν νὰ ἀμυνθῇ ἡ Κυπριακὴ πολιτεία κατὰ τῶν καταλυτικῶν ἐνεργειῶν τῶν λητοσυμμοριτῶν ἐν ὄψει τοῦ Ψηφίσματος τοῦ Συμβουλίου 'Ασφαλείας τῆς 4ης Μαρτίου 1964, διὰ τῆς παραγράφου 2

τοῦ ὁποῦ καλεῖται ἡ Κυβέρνησις τῆς Κύπρου, ἡ ὅσιν ἔχει τὴν εὐθύνην διὰ τὴν τήρησιν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως, νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα πρόσθετα μέτρα διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν βίαν καὶ τὴν αἰματοχυσίαν ἐν Κύπρῳ.

'Ἐν ἐκ τῶν εἰρηρικῶν ἀλλὰ ἀποτελεσματικωτέρων μέτρων τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ λητοσυμμοριτισμοῦ εἶναι ἡ προσαγωγή τῶν παρανομούντων ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης.

Τὴν στιγμὴν ὅμωσιν ποῦ ἡ δικαιοσύνη χρειάζεται τὸ ξίφος τῆς διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ὁμαλότητα εἰς τὸν πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον, τὴν στιγμὴν ταύτην ἀκρίβως διαπιστώνομεν ὅτι ἡ Δικαιοσύνη εὐρίσκειται ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ σωτήριον ἔργον τῆς, λόγω τοῦ ὅτι τὰ Δικαστήρια εἶναι ἀδύνατον ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ λειτουργήσιν.

'Ο ξένος Πρόεδρος τοῦ 'Ανωτάτου Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου παρητήθη καὶ ἀνεχώρησεν ἐκ Κύπρου. 'Ο ἐπίσης ξένος Πρόεδρος τοῦ 'Ανωτάτου Δικαστηρίου παρητήθη καὶ ὄχτη ἀπῶν.

'Αλλὰ δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῶν ξένων, οἱ ὅσιν εἰς στιγμὰς κρίσεως ἐθεώρησαν σκόπιμον νὰ παραιτηθῶσιν καὶ νὰ ἐγκαταλείψιν τὰς θέσεις τῶν. Δυστυχῶσιν καὶ οἱ περισσότεροὶ τῶν Τούρκων δικαστῶν ἔπαυσαν νὰ προσέρχονται εἰς τὰ Δικαστήρια πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὑψηλῶν καθήκοντων τὰ ὅσιν τοὺς ἐνεπιστέυθη ἡ πολιτεία.

Τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα διὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, λόγω τῆς θλιβερᾶς πραγματικότητος εἰς τὴν ὅσιν ἀνεφέρθημεν, εἶναι γνωστὰ εἰς ὄλους μας.

Πρόσωπα τὰ ὅσιν θὰ ἔπρεπε νὰ προσαχθῶν ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων διὰ νὰ λογοδοτήσιν διὰ σοβαρωτάτας ἐγκληματικὰς πράξεις καὶ φόνους ἀφέθησαν ἐλεύθερα ἐλλείψει ἀρμοδίων δικαστῶν καὶ Δικαστηρίων.

Πρόσωπα τὰ ὅσιν κατεδικάσθησαν εἰς σοβαρωτάτας ποινὰς καὶ τὰ ὅσιν ὑπέβαλον ἐφέσεις ἀπὸ ἀρκετῶν μηνῶν παραμένουν ἐν ἀγωνίᾳ καὶ φυλακισμένα μὴ γνωρίζοντα πότε θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐφέσεών τῶν.

'Αστικαὶ ὑποθέσεις αἱ ὅσιν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἐκδικασθῇ παραμένουν ἀδικασταὶ πρὸς μεγάλην θλόσθην τῶν διαδίκων καὶ τοῦ γοήτρου τῆς Δικαιοσύνης.

Πιστεύω ὅτι ἡ κατάστασις τὴν ὅσιν περιέγραψα δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ χωρὶς ὀλέθρια ἀποτελέσματα.

'Η τρίτη ἐξουσία τῆς πολιτείας ἡ Δικαστικὴ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ ἀκεραία καὶ ἀμέσως εἰς τὴν πολιτείαν.

'Η Νομοθετικὴ 'Ἐξουσία ἔχει δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σώσῃ τὸ σκάφος τῆς πολιτείας ἀπὸ θέβαιον καταποντισμόν.

'Η Κυβέρνησις ἔχουσα πλήρη συναίσθησιν τῆς ἐπιτελοῦσας αὐτῆς ἀνάγκης ἀπέστειλε τὸ παρὸν Νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν.

Αἱ διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ ἀποκαταστήσιν τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς Δικαιοσύνης ἐν Κύπρῳ.

Πιστεύω ὅτι ψηφίζοντες ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἀκολουθοῦμεν τὸ πρόσταγμα ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ λαοῦ εἶναι ὁ ὑπέρτατος Νόμος.

'Η ἀρχὴ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ 8ου π.χ. αἰῶνος μέχρι σήμερον οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ἰσχύῃ καὶ νὰ ἐφαρμόζεται ὡς κανὼν τοῦ Δημοσίου Δικαίου εἰς πᾶσαν πολιτείαν εὐρεθείσαν ἐνώπιον τοῦ καθήκοντος νὰ προσπίσῃ ἑαυτὴν ὑπὸ περιστάσεις ἀπειλούσας ἀμέσως αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν τῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

'Ἐφ' ὅσιν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὅσιν θὰ γίνη δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Δεδομένου ὅτι πρόσφατα γεγονότα κατέστησαν ἀδύνατον τὴν λειτουργίαν τοῦ 'Ανωτάτου Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου καὶ τοῦ 'Ανωτάτου Δικαστηρίου (High Court) καὶ τὴν ἀπὸ ἄλλων ἀπόψεων ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

Handwritten notes:
Αὐτὰ
Jul-11-64
Δικαιοσύνη

Καί δεδομένου ότι είναι επιβεβλημένη ή απρόσκοπος συνέχισις τής άπονομής τής δικαιοσύνης μη παρακωλυομένης υπό τής συνεπεία τών γεγονότων τούτων δημιουργηθείσης καταστάσεως, ώς και ή συνέχισις τής ένασκήσεως τής υπό τού 'Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και τού 'Ανωτάτου Δικαστηρίου (High Court) μέχρι τούδε ένασκουμένης δικαιοδοσίας :

Καί δεδομένου ότι κατέστη επάναγκες όπως ληφθώσιν επί τούτω νομοθετικά μέτρα μέχρις οδ ό Κυπριακός λαός έκφέρη τήν άποψιν αυτού επί τών ζητημάτων τούτων.

Νύν, διά ταύτα ή Βουλή τών 'Αντιπροσώπων ψηφίζει ώς ακόλουθως :

Μέρος 1—ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ. Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις όπως τó Προοίμιον και τó 1ον άρθρον έγκριθούν;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó Προοίμιον και τó 1ον άρθρον έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερμηνεία. "Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις όπως τó 2ον άρθρον έγκριθῆ;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος 11.—ΑΝΩΤΑΤΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ. Καθίδρυσις και σύστασις Δικαστηρίου. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις όπως τó 3ον άρθρον έγκριθῆ;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διορισμοί. "Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις όπως τó 4ον άρθρον έγκριθῆ;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 4ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσόντα Δικαστού. "Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 5ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οί Δικασταί μέλη τής δικαστικής υπηρεσίας τής Δημοκρατίας. "Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 6ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσωρινοί διορισμοί. "Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 7ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Επίσημοι διαβεβαιώσεις Δικαστού. "Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 8ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαιοδοσία και έξουσία τού Δικαστηρίου. "Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 9ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συγκρότησις τού 'Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου. "Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτού θέσω τó 10ον άρθρον εις ψηφοφορίαν, παρακαλώ τούς έντιμους Γραμματείς να άναγνώσουν τó τροποποιητικόν κείμενον τó όποιον ή Νομική 'Επιτροπή εισήγειται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Η τροποποίησις έγένετο εις τήν παράγραφον (δ) ώς έξης:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλώ να άναγνωσθῆ όλόκληρον τó εδάφιον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα. "Άρθρον 10.

«(1) Τό 'Ανώτατον Δικαστικόν Συμβούλιον διά τήν ένασκησιν τών άρμοδιοτήτων και έξουσιών αυτού καθ' όσον άφορῆ εις διορισμούς, προαγωγάς, μεταθέσεις, τερματισμούς ύπηρεσίας, άπολύσεις και πειθαρχικά παραπτώματα δικαστικών λειτουργών, συγκροτείται έκ τών ακόλουθων:

(α) τού Γενικού Εισαγγελέως τής Δημοκρατίας'

(β) τού Προέδρου και τών δύο άρχαιότερων Δικαστών τού Δικαστηρίου'

(γ) τού άρχαιότερου Προέδρου 'Επαρχιακού Δικαστηρίου και τού άρχαιότερου 'Επαρχιακού Δικαστού και

(δ) έξ ενός δικηγόρου με δωδεκαετή τουλάχιστον πρακτικήν εξάσκησιν τού επαγγέλματος αυτού έκλεγομένου εις γενικήν επί τούτω συγκαλουμένην συνεδρίαν τού Δικηγορικού Συλλόγου Κύπρου διά περίοδον έξ μηνών και μη όντος επανεκλεγίμου διά τά έπόμενα πέντε έτη».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω εις ψηφοφορίαν τήν τροποποιητικήν εισήγησιν τής Νομικής 'Επιτροπής.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ τής έγκρίσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ομοφώνως, έντιμε κ. Πρόεδρε, 22 τόν αριθμόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό άρθρον 10 έγκρίνεται ώς έτροποποιήθη υπό τής άρμοδίας 'Επιτροπής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρόπος άσκήσεως δικαιοδοσίας κ.λ.π. τού Δικαστηρίου. "Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 11ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συγκρότησις κατωτέρων δικαστηρίων. "Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει αντίρρησις;

Μή ύπαρχούσης αντίρρησεως τó 12ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σφραγίς. "Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρηση;

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ 13ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τόπος συνεδριάσεων τοῦ Δικαστηρίου. Ἄρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρηση;

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ 14ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μνεία τοῦ Ἀνωτάτου Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ἢ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου ἀντικαθίσταται διὰ μνείας τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου. Ἄρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρηση;

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ 15ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τὸ Δικαστήριον προσηκόντως συγκεκριμένον παρὰ τὴν ὑπαρξίν χρείας θέσεώς τιнос. Ἄρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρηση;

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διαδικαστικὸς κανονισμὸς. Ἄρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρηση;

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ 17ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκκρεμοῦσαι διαδικασίαι. Ἄρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ 18ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀπονομῆς τῆς Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμος τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῇ εἰς νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 8) τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 8) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ἰωσήφ Γιαμάκης
Γεώργιος Τζιρκώτης
Χαμητῆς Μιχαηλίδης (ἀντιπροσωπεύων τὸν κ. Γ. Ποταμίτην).

* Ἰδὲ σελ. 398—402, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, τῆς 9ης Ἰουλίου 1964 (Ἄρ. 33/64).

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ παρὼν Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίσασιν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 6ην Ἰουλίου 1964.

Σκοπὸς τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου εἶναι ἡ διάθεσις ποσοῦ ἔσοδων 50 τοῖς ἑκατὸν τῆς ὀλικῆς δαπάνης ὅπου θὰ διατεθῇ εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Δανείων Ἐπιτρόπου διὰ τὴν ἐκδόσιν δανείου πρὸς τοὺς δικαιούχους πρὸς κάλυψιν τῆς συνεισφορᾶς των.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἐξήτασε τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὑποβληθεῖσαν Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν, ἀπεφάσισε νὰ εισηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψηφίαν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ὁμιληταί;

Ἐφ' ὅσον δὲν υπάρχουν ὁμιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ κύριοι Γραμματεῖς νὰ προθοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προόμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαῖα ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ἧς δὲν ἔχει ἤδη γίνῃ πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα τοιαύτη ὄφ' οἰουδήποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθεῖ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ;

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ ἔσοδων 50 τοῖς ἑκατὸν τῆς ὀλικῆς δαπάνης ὅπου θὰ διατεθῇ εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Δανείων Ἐπιτρόπου διὰ τὴν ἐκδόσιν δανείου πρὸς τοὺς δικαιούχους πρὸς κάλυψιν τῆς συνεισφορᾶς των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρηση;

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεύσεις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρηση;

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 8) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῇ εἰς νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μη ύπαρξουσας αντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προθοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

* Ἰδὲ σελ. 406—407, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας, 16ης Ἰουλίου 1964. (Ἄρ. 37/64).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(1) 'Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 5) του 1964.

(2) 'Ο περί τών Συνθηκών τής Γενεύης Κυρωτικός Νόμος του 1964.

(3) 'Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 6) του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οί δύο Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί παραπέμπονται εις την 'Επιτροπήν Οικονομικών.

'Ο περί Συνθηκών τής Γενεύης Κυρωτικός Νόμος του 1964, κατετέθη εις την Βουλήν υπό του 'Υπουργείου 'Εξωτερικών, παραπέμπεται επομένως εις την 'Επιτροπήν 'Εξωτερικών επίσης δέ και εις την 'Επιτροπήν Νομικών.

Εις τό Κεφάλαιον Δ υπάρχει τό θέμα τό όποιον ένεγράφη υπό του κ. Τίτου Φάνου και του κ. Παπαϊωάννου, του όποιου ή συζήτησις ανέβληθη διότι έκκρεμοϋσε ή δίκη του κ. Μάρλεϋ. 'Εφ' όσον ή δίκη έλαβε χώραν και τό άποτέλεσμα είναι γνωστόν, δέν υπάρχει κώλυμα και ή Βουλή μπορεί να προχωρήσῃ με την συζήτησιν του θέματος.

(1) (2) (3) 'Ιδέ σελ. 133—137, Παράρτημα "Έκτον 'Επιφ. 'Εφημ. τής Δημοκρατίας, τής 16ης 'Ιουλίου 1964.

Παρεκλήθην όμως να αναβάλω τό θέμα λόγω του ότι εις έκ τών Βουλευτών ό όποιος ήτο ό εισηγητής του θέματος, ό κ. Παπαϊωάννου, άπουσιάζει εις τό έξωτερικόν, και επομένως θα αναβληθῇ ή συζήτησις του θέματος διά την προσεχή συνεδρία, όποτε θα συζητηθῇ άνευ άλλης αναβολής έστω και εάν ό εισηγητής έξακολουθεῖ να άπουσιάζῃ.

'Η ήμερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρία τής Βουλής θα έχη :

Κεφάλαιον Α 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

Κεφάλαιον Β Νομοθετική 'Εργασία.

'Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 5) του 1964.

'Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος ('Αρ. 6) του 1964.

'Ο περί Συνθηκών τής Γενεύης Κυρωτικός Νόμος του 1964.

'Η προσεχής συνεδρία τής Βουλής όρίζεται διά την προσεχή Πέμπτην τήν 10ην πρωινήν ώραν.

Εις τό Κεφάλαιον Δ θα περιέχεται τό θέμα του όποιου ή συζήτησις ανέβληθη και εις τό όποιον ήδη ανέφερθην.

Κηρύσσω τήν λήξιν τής έργασίας τής συνεδρίας αυτής.

("Ωρα λήξεως 11.40 π.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 10.30 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την Έναρξιν τής εργασίας τής συνεδρίας αυτής.
Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Είς τό Κεφάλαιον Α υπάρχουν ερωτήσεις και απαντήσεις:

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν υπάρχουν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εισηγόμεθα είς τό Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία.
Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 5) τοῦ 1964.

Παρακαλώ τόν Πρόεδρον τής άρμοδίας Έπιτροπής να αναγώση τήν έκθεσιν είς τήν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 5) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Τζιρκώτης
Ίωσήφ Γιαμάκης
Στέλιος Μιχαηλίδης
Χαμπής Μιχαηλίδης.

Η Έπιτροπή εξέτασε τό παρόν Νομοσχέδιον είς συνεδρίασιν αυτής λαβοῦσαν χώραν τήν 9ην Ίουλίου 1964.

Σκοπός τοῦ υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου είναι ή διάθεσις προσθέτου ποσού χρημάτων αναγκαίου διά τήν επιστροφήν εισαγωγικού εσάμου και φόρου καταναλώσεως υπό τοῦ Τμήματος Τελωνείων διαρκούντος τοῦ τρέχοντος έτους.

Η Έπιτροπή, αφού εξέτασε τήν υπό τοῦ Υπουργείου Οικονομικών υποβληθεΐσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν, απέφασκε να εισηγηθῆ είς τήν Βουλήν τήν είς νόμον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληταί επί θέματος άρχης:

Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληταί επί θέματος άρχης, παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προσοῦν είς τήν δευτέραν άνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ή όποία θα γίνη δι' άναγνώσεως τών αριθμών τών άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προόμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία ή πρόβλεψις διά τας έκ τών δαπανών τής Κυβερνήσεως τής Δημοκρατίας διά τό έτος τό λήγον τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ός δέν έχει γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δέν θα γίνη μετά ταῦτα τοιαῦτη ύφ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή τών Άντιπροσώπων ψηφίζει ώς ακολούθως :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις:

Μή ύπαρχούσης αντίρρήσεως τό 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έγκριστις πληρωμής έκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσού £300.000 διά τήν χρῆσιν τοῦ έτους τοῦ λήγοντος τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964.

*Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις:

Έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδικεύσις τών δαπανηθησομένων ποσών. "Άρθρον 3ον. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις:

Έγκρίνεται.

Έληξεν ή δευτέρα άνάγνωσις.

Η τρίτη άνάγνωσις θα γίνη δι' άναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρόν Νόμος δύναται να αναφέρηται ώς ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 5) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως τό Νομοσχέδιον ψηφισθῆ είς Νόμον:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μή ύπαρχούσης αντίρρήσεως τό Νομοσχέδιον ψηφίζεται είς Νόμον.

Τό δευτέρον θέμα επί τής ήμερησίας διατάξεως είναι ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Άρ. 6) τοῦ 1964.

Παρακαλώ τόν Πρόεδρον τής Έπιτροπής Οικονομικών να αναγώση τήν έκθεσιν είς τήν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 6) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Τζιρκώτης
Ίωσήφ Γιαμάκης
Στέλιος Μιχαηλίδης
Χαμπής Μιχαηλίδης (άντιπροσωπεύων τόν κ. Γ. Ποταμίτην).

Η Έπιτροπή εξέτασε τό παρόν Νομοσχέδιον είς συνεδρίασιν αυτής λαβοῦσαν χώραν τήν 9ην Ίουλίου 1964.

Σκοπός τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου είναι ή διάθεσις χρημάτων αναγκαίων διά τήν καταβολήν χορηγημάτων και άλλων δαπανών διά τήν Έθνικήν Φρουράν ήτις συνστήθη δύναμει τών προνοιών τοῦ περί Έθνικής Φρουράς Νόμου τοῦ 1964.

Η Έπιτροπή αφού έμελέτησε έπισταμένως τήν υπό τοῦ Υπουργείου Οικονομικών υποβληθεΐσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν, απέφασκε να εισηγηθῆ είς τήν Βουλήν τήν είς Νόμον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν όμιληταί επί θέματος άρχης:

Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληταί επί θέματος άρχης, παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προσοῦν είς τήν δευτέραν άνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ή όποία θα γίνη δι' άναγνώσεως τών αριθμών τών άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προόμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία ή πρόβλεψις διά τας έκ τών δαπανών τής Κυβερνήσεως τής Δημοκρατίας διά τό έτος τό λήγον τήν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ός δέν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δέν θα γίνη μετά ταῦτα τοιαῦτη ύφ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή τών Άντιπροσώπων ψηφίζει ώς ακολούθως :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις:

Μή ύπαρχούσης αντίρρήσεως τό 1ον άρθρον έγκρίνεται.

* Ίδέ σελ. 409—410, Παράρτημα Πρώτον, Έπισήμ. Έφθμ. τής Δημοκρατίας, τής 23ης Ίουλίου 1964 (Άρ. 38/64).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσῶν £1.986.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964. "Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει ἀντίρρηση;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεῖσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. "Ἄρθρον 3 καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει ἀντίρρηση;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

"Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις.

"Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνη δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεῖσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος ("Ἀρ. 6) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει ἀντίρρηση ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς νόμον; (Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προσβῶν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κεφάλαιον Δ—Αἱ ἀπαράδεκτοι ἐν Κύπρῳ Βρετανικαὶ ἐνέργειαι, ἀποκορύφωμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ προχθεσινὴ σὺλληψις Βρετανικοῦ ἀεροπόρου ἐν σχέσει μὲ ὑπόθεσιν μεταφορᾶς πολεμικοῦ ὄπλου καὶ στασιαστικῶν ἐγγράφων εἰς Τούρκους τρομοκράτας, καὶ συνεργίας μετ' αὐτῶν πρὸς ἀνατροπὴν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας. (Θέμα ἐγγραφέν ὑπὸ τοῦ ἔντιμου Βουλευτοῦ κ. Φάνου ἐκ μέρους τῶν Βουλευτῶν τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου καὶ τοῦ ἔντιμου Βουλευτοῦ κ. Παπαϊωάννου).

"Ἀρχίζει ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος. Παρακαλῶ νὰ δηλώσουν οἱ ὁμιληταὶ οἱ ὁποιοὶ θὰ ἀγορεύσουν.

"Ἐχει τὸν λόγον ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

"Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα τὸ ὁποῖον φερα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐξ ὀνόματος ὀλοκλήρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν ζητημάτων εἰς τῶν ὁποίων εἶναι ἐπιτετραμένον ἂν δχι ἐπιθεβλημένον νὰ εἶναι καιεὶς ὅσον θέλει εὐθικτος καὶ ὑπεράγειν ἀκόμη εὐθικτος. Διότι εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Κύπρος διεζάγει ἀγῶνα ὑπάρξεως, διμέτωπον ἀγῶνα ἐναντίον τῆς ἐκδηλωθείσης καὶ συνεχιζομένης εἰς τὸ ἐσωτερικόν Τουρκοκυπριακῆς ἀνταρσίας καὶ ἐναντίον τῆς ἔξωθεν ἐπαπειλουμένης καὶ ἐν μέρει πραγματοποιηθείσης Τουρκικῆς εἰσβολῆς, ἀνεμέναντες ἢ μᾶλλον ἐχομεν τὴν δικαιολογημένην ἀπαίτησιν οἱ τρίτοι νὰ παραμένουν οὐδέτεροι, τοῦλάχιστον οὐδέτεροι. Λέγω δὲ τοῦλάχιστον οὐδέτεροι διότι ἐάν ἐπρόκειτο νὰ ἐξαρτησομεν τὴν στάσιν των ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἠθικῆς, τότε θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν τὴν ἀξίωσιν νὰ ἔλθουν ἀραγοὶ τῆς νομίμου Κυβερνήσεως τοῦ Κυπριακοῦ κράτους καὶ νὰ τεθοῦν ἀντιμέτωποι καὶ τῶν στασιαστῶν καὶ τῶν εἰσβολῶν.

Πλὴν ὅμως δὲν ἀυπαπατώμεθα, κύριοι συνάδελφοι, διότι γνωρίζομεν καλῶς ποία ὑπῆρξεν ἀνάγκη ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῶν τρίτων, ἢ ὁποία οὐδέποτε ἐθασίσθη ἐπὶ ὑψηλῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἐπὶ τῶν κακῶς νοουμένων συμφερόντων αὐτῶν τῶν ἰδίων. Καὶ ὅταν, κύριοι συνάδελφοι, ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν ἐννοουμένων θεσάως τοῦ Βρετανικοῦ.

* Ἰδὲ σελ. 410—411, Παράρτημα Πρώτον, Ἔπισ. Ἐφημ. τῆς Δημοκρατίας τῆς 23ης Ἰουλίου 1964 ("Ἀρ. 39/64).

Οὐδεὶς ἕνεος ἐν Κύπρῳ ἔχει τὸ δικαίωμα, ἔστω καὶ ἐν φέρῃ τὸν τίλον τοῦ τέως κρατοῦτος, νὰ συμπεριφέρηται ὡς ἐχθρὸς τῆς χώρας ποῦ τὸν φιλοξενεῖ, πολὺ δὲ περισσότερον νὰ ἀντιστρατεύεται τὰ νόμιμα συμφέροντα τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Δυστυχῶς μὴ ἄλλοις προκλητικῶν γεγονότων μὲ ἥρωας Βρεττανικοῦ στρατιωτικοῦ ἐντός καὶ ἐκτός τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐθίξεν εἰς τοιοῦτον σημεῖον τὰ αἰσθήματα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὥστε νὰ ἀποτελῆ καθῆκον καὶ καθημερινῶς ἐπαναλαμβανόμενα ἔκτροπα ὥστε νὰ περιτετῆ ἢ λεπτομερῆς ἐπανάληψις τούτων θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς ὀλίγα ἀλλὰ εὐλόγητα παραδείγματα. Εἶναι κωπὴ ἀκόμη εἰς τὴν μνήμην ὄλων ἡ ἀνεύρεσις τούρκων ἀρχισυμποριτῶν ἐντός ἀσθενοφόρου ὀχήματος ὀδηγομένου ὑπὸ Βρεττανῶν στρατιωτικῶν τῆς Διεθνούς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως Κύπρου, πράξις ἡ ὁποία εἶρε δυστυχῶς προσφάτως μμητᾶς μεταδῶ καὶ ἄλλων μελῶν τῆς Διεθνούς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως. Εἶναι ἐξ ἴσου νωπαι εἰς τὴν μνήμην αἱ ἀποκαλύψεις εἰς τὰς ὁποίας προέβη ὁ σημῖας τῆς Βρετανικῆς ἀεροπορίας Μάρλεϋ ἐν σχέσει μὲ τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον διαδραματίζου ἐν Κύπρῳ Βρετανοὶ στρατιωτικοί, ἐξοπλιζόμενοι τοὺς Τουρκοκυπρίους τρομοκράτας καὶ συνεργούντες μετ' αὐτῶν πρὸς ἀνατροπὴν τῆς νομίμου Κυβερνήσεως καὶ πρὸς ἐπιβολὴν τῶν καταχθονίων σχεδίων τῆς Τουρκοκυπριακῆς ἡγεσίας.

Δὲν προτίθεμαι, κύριοι συνάδελφοι, τὰ ἀναφερθῶ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ἀπαράδεκτων ἐνεργειῶν ὑπὸ Βρεττανῶν ἐν Κύπρῳ, διότι εἶναι εἰς ὄλους πολὺ γνωστὰ τὰ σημεῖα θενάτα καὶ καθημερινῶς ἐπαναλαμβανόμενα ἔκτροπα ὥστε νὰ περιτετῆ ἢ λεπτομερῆς ἐπανάληψις τούτων θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς ὀλίγα ἀλλὰ εὐλόγητα παραδείγματα. Εἶναι κωπὴ ἀκόμη εἰς τὴν μνήμην ὄλων ἡ ἀνεύρεσις τούρκων ἀρχισυμποριτῶν ἐντός ἀσθενοφόρου ὀχήματος ὀδηγομένου ὑπὸ Βρεττανῶν στρατιωτικῶν τῆς Διεθνούς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως Κύπρου, πράξις ἡ ὁποία εἶρε δυστυχῶς προσφάτως μμητᾶς μεταδῶ καὶ ἄλλων μελῶν τῆς Διεθνούς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως. Εἶναι ἐξ ἴσου νωπαι εἰς τὴν μνήμην αἱ ἀποκαλύψεις εἰς τὰς ὁποίας προέβη ὁ σημῖας τῆς Βρετανικῆς ἀεροπορίας Μάρλεϋ ἐν σχέσει μὲ τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον διαδραματίζου ἐν Κύπρῳ Βρετανοὶ στρατιωτικοί, ἐξοπλιζόμενοι τοὺς Τουρκοκυπρίους τρομοκράτας καὶ συνεργούντες μετ' αὐτῶν πρὸς ἀνατροπὴν τῆς νομίμου Κυβερνήσεως καὶ πρὸς ἐπιβολὴν τῶν καταχθονίων σχεδίων τῆς Τουρκοκυπριακῆς ἡγεσίας.

Τὰ ἐγκλήματα τὰ ὁποία διεπράχθησαν ὑπὸ τοῦ Βρετανικοῦ ἀεροπόρου Μάρλεϋ καὶ τῆς συζύγου του, ἀπετέλεσαν, κύριοι συνάδελφοι, τὸ ἀποκορύφωμα, τὸ ἐπιστέγασμα μίας σειρᾶς ἀπαράδεκτων καὶ παρανόμων ἐνεργειῶν ἀπὸ μέρους τῶν Ἄγγλων εἰς ἄσχος τῆς Κύπρου. Ἡ Κυπριακὴ Δικαιοσύνη ἐξέδωκεν ἤδη τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς καὶ ἐπέβαλε τὴν ἐνδεδειγμένην ποινὴν ἐπὶ τοῦ Μάρλεϋ διὰ τὸ θαρῶτατον παραπτώματός του. Ἡ ποινὴ κώρωσις, κύριοι συνάδελφοι, ὀφείλει νὰ εἶναι αὐστηρὴ, ὁ κολασμὸς πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε θαρὸς ὅταν ἡ παράνομος πράξις εἶναι θαρεία. Καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ παράνομος πράξις ὑπῆρξε θαρυτάτη. Τὸ θέμα ὅμως δὲν ἀναγεται μόνον εἰς τὴν Ποινικὴν Δικαιοσύνην, διότι ἐάν οὕτω εἶχον τὰ πράγματα, δὲν θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἡ συζήτησις τούτου ἔξο τοῦ Σώματος αὐτοῦ. Τὸ θέμα ἐμπέπει καὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Βουλῆς διότι εἶναι ταυτοχρόνως καὶ θέμα πολιτικόν. Ἐάν ἐπρόκειτο περὶ μίας μεμονωμένης πράξεως ἴσως δὲν θὰ ἐδικαιολογεῖτο τὸ Σῶμα τοῦτο νὰ ἀποδώσῃ ἰδιαιτέρην σημασίαν. Ἀλλὰ ὡς ἐτονίσθη καὶ προηγουμένως πρόκειται περὶ μίας σειρᾶς, περὶ μίας ἀλύσεως παρανόμων πράξεων ἀπὸ μέρους Βρεττανῶν. Ποία ὑπῆρξεν ἐν προκειμένῳ ἡ ἐπίσημος στάσις τῶν ἐν Κύπρῳ Βρετανικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως; Ἐληφθησαν οἰαδήποτε μέτρα πρὸς παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων; Κατεβλήθη οἰαδήποτε προσπάθεια πρὸς παρεμπόδισιν τῶν ἀνδρῶν τῶν Βρετανικῶν Δυνάμεων ἀπὸ τοῦ νὰ διαπράττουν τοιαύτας παρανομίας; Ἐξεφράσθη εἰλικρινῆς ἢ ἔστω οἰαδήποτε λύπη ὑπὸ τῶν Βρετανικῶν ἀρχῶν διὰ τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις τοῦ Μάρλεϋ καὶ τῆς συζύγου του; Δυστυχῶς, κύριοι συνάδελφοι, ἡ ἀπάντησις καὶ εἰς τὰ τρία ἐρωτήματα εἶναι ἀρνητικὴ. Λύπη ἐξεφράσθη διὰ πρῶτην φορὰν ὑπὸ τοῦ συνηγόρου τῶν Μάρλεϋ κατόπιν τῆς παραδοχῆς τῶν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου διὰ λόγους εὐνοήτους, ἀλλ' ἡ λύπη αὕτη οὐδὲως προήρχετο ἐξ ἐπίσημου πλεύρας. Καὶ ἐρχομαι εἰς τὸ ἀνακινῶν τῆς Ὑπᾶτης Βρετανικῆς Ἀρμοστείας τὸ ἐκδοθὲν μετὰ τὴν σὺλληψιν τοῦ ζεύγους Μάρλεϋ. Δύναται καιεὶς νὰ ἰσχυρισθῆ ὁσοῦτως ὅτι τὸ ἀνακινῶν αὐτὸ ὑπῆρξεν ἰκανοποιητικόν; Ἀσφαλῶς ὄχι. Διότι ναι μὲν ἀπεσκόπετο τὸ ἀνακινῶν αὐτὸ εἰς τὸ νὰ μετρίσῃ τὰς δυσμενεῖς ἐκπτώσεις αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργήθησαν εἰς θάρος τῆς Βρετανίας, πλὴν ὅμως ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ παταγωδῶς. Διότι οὐδὲ λως ἤγγισε τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος, ἀλλ' ἐπεζήτησεν νὰ παρακάμψῃ τὸ θέμα τῶν εὐθυνῶν. Ἡ εὐθὴν κατὰ συνέπειαν τῶν ἐν Κύπρῳ Βρετανικῶν Ἀρχῶν καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου εἶναι θαρεία. Καὶ εἶναι ἀκόμη θαρυτέρα διότι αἱ ἐν Κύπρῳ ἐνεργεῖαι τῶν στρατιωτῶν τῆς Βρετανίας εὐρίσκονται ἐν ἀπολύτῳ εὐθυγραμμίῳ πρὸς τὴν ἐπίσημον πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Λονδίνου ὡς αὕτη διεμορφώθη ἐσχάτως, καὶ ὡς ἐπίσημος διεκηρύχθη εἰς τὸ κοινὸν Ἀγγλοτουρκικὸν ἀνακινῶν μετὰ τὰς συνομιλίας τῶν Πρωθυπουργῶν Χιούμ καὶ Ἰνονοῦ ἐν Λονδίνο.

Η πλήρης σχεδόν συνταύτιση της Άγγλικής θέσεως προς εκείνη της Τουρκικής Κυβερνήσεως παρέχει το δικαίωμα εις τόν Κυπριακόν λαόν να αισθάνεται ότι ήθικος ατύχηρος των εις θάρος της Κυβερνήσεως και του λαού της Κύπρου ενεργειών Βρεττανών στρατιωτών είναι αυτή αυτή η Βρετανική Κυβέρνησις.

Δέν νομίζω, κύριοι συνάδελφοι, ότι δύναμαι να εύρω καλύτερον συνήγορον τών απόψεών μου αυτών από την Έγκυρον Βρετανικήν πολιτικήν Έπιθεώρησιν «Τρίμιουον», ή οποία εις μίαν τών τελευταίων αυτής εκδόσεων γράφει μεταξύ άλλων τά εξής :

«Θά ήτο πάντως σκανδαλώδες εάν άπεδεικνύετο ότι ο Μάρλεϋ όπήρξεν άποδιοπομπαίος τράγοσ ό όποιοσ δέχεται ραπίσματα διά μυστικές φιλοτουρκικάσ Βρετανικάσ πρωτοβουλίασ. Είναι γενικάσ παραδεκτόν ότι ή Βρετανική πολιτική εν Κύπρω συχνά ανεφάνισθη ενόουσα τουσ Τούρκουσ έναντίον τών Έλλήνων. Βεβαίωσ δίδεται ή έρμηνεία ότι ή πολιτική αυτή ήκολούθηθη λόγω μεγάλης επιθυμιάσ όπωσ βοηθηθη ή μειονότησ, εν τούτοισ διευτώθη επανειλημμένωσ ή ύποψία ότι άκολουθείται πολιτική του διαίρει και θασιλευε, και προκαταλήψεωσ έναντίον τών Έλλήνων, ή όποία άνοικτά διαδηλοΰται υπό του Βρετανικού τύπου.»

Άλλ' ή επί του Κυπριακού γενικώτερα πολιτική της Βρετανικής Κυβερνήσεωσ άπέτελεσεν άντικείμενον σχολίων και εις αυτήν ταύτην Συντηρητικήν έφημερίδα Σάντεϋ Τέλεγραφ. Ο συνοργάτησ αυτήσ Peregrine Worsthorne εις τήν εκδοσιν της έφημερίδοσ αυτήσ της παρελθούσασ Κυριακήσ γράφει μεταξύ άλλων ότι «είναι άπίστευτον τό μέχρι ποίου βαθμού ή Βρετανία παρέχει τήν άκλόνητον αυτήσ ύποστήριξιν πρόσ τόν Δρα Κουτσιόκ τόν ήγέτην της Τουρκικήσ μειονότητοσ».

Κύριοι συνάδελφοι. Έν πλήρει έπιγνώσει της εθούνησ μου ώσ εκπροσώπου της πλειοψηφοσ Καιοουουλευτικήσ Παρατάξεωσ λέγω ότι αι όπερβασιαι, τά έκτροπα και αι παράνομοι ενεργείαι Βρεττανών στρατιωτών εν Κύπρω άποτελοϋν τό φυσικόν έπακόλουθον, τήν φυσικήν συνέπειαν και τήν έκφρασιν τών προθέσεωσ της Βρετανικής Κυβερνήσεωσ ώσ αυται συνάγονται εκ της όλης πολιτικήσ της Κυβερνήσεωσ του Λονδίνου επί του Κυπριακού.

Κρίνοντεσ έξ άντικείμενον δέν δύναμεθα όσον και εάν θέλωμεν να άποδώσωμεν τό ευεργέτημα της άμφιβολιάσ να καταλήξωμεν εις διάφορον συμπέρασμα. Κατά συνέπειαν ή πολιτική και ή ήθική εθούνη της Βρετανικής Κυβερνήσεωσ είναι εκ τών πραγμάτων άποδεδειγμένη.

Εις τό σημείον αυτό, κύριοι συνάδελφοι, να μου έπιτρέψετε να επανέλθω εις εκείνο τό όποιον έτόνισα εν άρχή της άγορεύσεώσ μου. Είμεθα ιδιαίτεροσ ευθικτοι και όπεράγον ευάισθητοι έναντι της άπαραδέκτου συμπεριφοράσ Άγγλων στρατιωτών και έναντι της έχθρικήσ στάσεωσ της Βρετανικής Κυβερνήσεωσ τοσούτω μάλλον καθ' όσον ο λαόσ μας εν τή μεγαλοφυχία του ήθέλησεν να ρίψη εις τήν λήθην του παρελθόντοσ τά δεινά, τάσ δοκιμασίασ και τά μαρτύρια τά όποια όπότησ κατά τήν διάρκειαν της Άγγλοκρατίασ, και έστεινε χείρα φιλίασ πρόσ τουσ πρώην δυνάστασ του. Άλλά έπροχωρήσαμεν έτι περισσώτερον. Η Κύπρος ενετάχθη εις τήν Βρετανικήν Κοινοπολιτείαν, και ή ένταξισ αυτή, κύριοι συνάδελφοι, ύποτίθεται ότι έδημιούργησεν ηδύμενασ εθούνασ και καθήκοντα τόσον διά τήν Βρετανίαν όσον και διά τάσ άλλασ χώρασ της Κοινοπολιτείασ. Ο Ύπουργόσ Κοινοπολιτειακών Σχέσεωσ της Βρετανίασ κ. Ντάνκαν Σάντεσ εις άρθρον του υπό τόν τίτλον «Η Σύγχρονοσ Κοινοπολιτεία» και κάτω από τόν ύπότιτλον «Συναισθηματικόσ δεσμόσ» λέγει τά εξής :

«Τέλοσ είναι ο «συναισθηματικόσ» δεσμόσ, τό αίσθημα εκείνο της έντοτικώδουσ άγάθησ, τό όποιον ύπάρχει μεταξύ τών μελών μιασ οικογενείασ. Ο δεσμόσ αυτήσ της Κοινοπολιτείασ είναι συναισθηματικόσ δέν είναι όμως ένεκα τούτου όλιγώτερον σημαντικόσ. Ωσ δεικνύει ή ιστορία τά αίσθηματα τών λαών άσκούν συχνά επί τών γεγονότων τόσην έπιρροήν όσον ή λογική ή τό προσωπικόν συμφέρον. Ο συναισθηματικόσ δεσμόσ της Κοινοπολιτείασ είναι κάτι πολύτιμον τό όποιον πρέπει να περιφρουροϋν και να διατηροϋν όλοι οι πολίται της. Ύπεράνω όλων οδούτεποσ πρέπει να τό εκλάβωμεν ώσ κάτι ύπάρχον άφ' έαυτοϋ». Αι μεγαλόστομοι αυται έκφράσεισ του πρώτου έκπροσώπου της Βρετανίασ εις τήν Κοινοπολιτείαν προκαλοϋν, κύριοι συνάδελφοι, και θυμηδιαν και λύπην. Εις τήν περίπτωσιν δέ της Κύπρου άποτελοϋν κλασικήν τραγικήν ειρηνείαν. Διερωτώμαι μόνον ποία θα ήτο ή στάσισ της Βρετανίασ επί του Κυπριακού εάν δέν όπήρξε και αυτόσ ο «συναισθηματικόσ» δεσμόσ του κ. Ντάνκαν Σάντεσ.

Τό χθεισόν άνακοινωθέν μετά τό πέρας της διασκέψεωσ τών Πρωθυπουργών της Κοινοπολιτείασ, τό όποιον όμολογούμενωσ δύναται να άποτελέση χρήσιμον στοιχείον εις τήν περαιτέρω εξέλιξιν του Κυπριακού ζητήματοσ, οδούλωσ διαφοροποιεί τήν κατάστασιν καθ' όσον άφορξ τήν Βρετανίαν. Διότι και μέν τό άνακοινωθέν αυτό όμιλεί σαφώσ ότι ή λύσισ του Κυπριακού πρέπει να αναζητηθη έντόσ του πλαισίου της διαδικασίασ τών Ήνωμένων Έθών, και ότι ή λύσισ αυτή πρέπει να θεμελιωθη επί τών άρχών της δικαιοσύνησ και της δημοκρατίασ, πλην όμως διά δύο κυρίωσ λόγουσ δέν αλλάζει καθ' όλου τήν κατάστασιν, επαναλαμβάνω, καθ' όσον άφορξ τήν Βρετανίαν.

Πρώτον διότι τό άνακοινωθέν αυτό όπήρξε προϊόν της ύποστηρίξεωσ της όποίασ έτύχομεν από άλλα κράτη πλην της Βρετανίασ, ιδίωσ Άφρικανικά. Και δεύτερον διότι μεταξύ του άνακοινωθέντοσ και της πρακτικήσ εφαρμογήσ τούτου από πλευράσ Βρετανίασ ύπάρχει τεραστία άπόστασισ.

Έν πάση όμως περιπτώσει, κύριοι συνάδελφοι, εάν τό μέλλον δείξη ότι ή Βρετανία δυντασ μετεμελήθη διά τήν μέχρι τούδε στάσιν της επί του Κυπριακού και ότι τό άνακοινωθέν αυτό θα άποτελέση τήν άπαρχήν στροφήσ της Βρετανικήσ πολιτικήσ επί του Κυπριακού, θα είμεθα οι πρώτοι οι όποιοι θα τό όμολογήσωμεν.

Και τίθεται, κύριοι συνάδελφοι, τέλοσ τό έρώτημα ποία ή θέσισ τών Βρεττανών στρατιωτών έντόσ της Διεθνοϋσ Ειρηνευτικήσ Δυνάμεωσ. Η άπάντησισ δίδεται υπό του ίδιου άρθρου της «Τρίμιουον» εις τό όποιον ανεφέρθη προηγουμένωσ. Λέγει ή «Τρίμιουον», «τά Βρετανικά στρατεύματα είναι άκατάλληλα δι' έκτέλεσιν εν Κύπρω άστυνομικών καθήκόντων τών Ήνωμένων Έθών. Δέν ύπάρχει πρόσ αυτά έμπιστοσύνη διότι πιστεύεται ότι αι άπόψεισ της Βρετανικής Κυβερνήσεωσ και του Βρετανικού Συντηρητικού Κόμματοσ αντίθενται εις τάσ επιδιώξεισ τών Έλλήνων της νήσοσ».

Άπάντησιν όμως εις τό έρώτημα έδωσεν και αυτόσ οδοσ ο Γενικόσ Γραμματέυσ τών Ήνωμένων Έθών, ο όποιοσ ενεργών επί τή θάσει εκθέσεωσ που του άπεστάλησεν από τουσ αντιπροσώπουσ τών Ήνωμένων Έθών εν Κύπρω, έπέτυχεν ώστε να μειωθη ή αριθμητική δύναμισ τών Βρεττανών εις τήν Ειρηνευτικήν Δύναμιν από 3,500 άνδρασ εις όλιγώτερον του ήμίσεωσ.

Κύριοι συνάδελφοι, επανειλημμένωσ από του δήματοσ τούτου έτόνισαμεν ότι ο Κυπριακόσ λαόσ δέν είναι διατεθειμένοσ να έπιτρέψη εις κανένα να άντιστρατεύεται τά νόμιμα συμφέροντά του ή να ίσασται έμπόδιον εις τάσ νομίμουσ διεκδικήσεισ άλλ' εν οιοσδήποτε και άν είναι οδοσ. Ο Κυπριακόσ λαόσ είναι άποφασισμένοσ με όπλα, τό δικαίον και τήν ήθικήν και τάσ μεγάλασ άρχασ περί δικαιοσύνησ και δημοκρατίασ να άντιση ένάντιον όλων εκείνων οι όποιοι έπιβουλεύονται τήν άκεραιότητα της πατρίδοσ του και να διεκδικήση διά της διαδικασίασ τών Ήνωμένων Έθών, της διαδικασίασ της αυτοδιαθέσεωσ άλλ' εν έχοχάτη ανάγκη και διά τών ίδιων αυτοϋ χειρών τό αναφαίρετον και άπαραγράπτον δικαίωμα να ζηση έλεύθεροσ άνευ οιοσδήποτε είτε έξωθεν είτε έσωθεν περιορισμών ή δεσμεύσεωσ, άπόλυτοσ κύριοσ τών τυχών του, μόνουσ ρυθμιστήσ του πολιτικού του μέλλοντοσ.

Εόχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Κατά τήν πρόσφατη έκδίκαση της γνωστήσ ύπόθεσεωσ του Βρεττανου άεροπόρου ή ύπεράσπιση προσπάθησ να άποδείξει ότι ο Κήθ Μάρλεϋ είναι έννασ κοινούσ έγκληματίασ και ότι δέν είχε πολιτικά έλατήρια για να κάμει ότι έκαμε.

Όμως, όλοι μας εαίρούμε πώσ ή ύπόθεση Μάρλεϋ δέν είναι μιá μεμονωμένη περίπτωση έγκληματικήσ ενεργείασ Βρεττανου κατά του Κυπριακού λαού και της Κυπριακήσ Κυβερνήσεωσ. Η ύπόθεση Μάρλεϋ είναι μιá από τίς πολλέσ τέτοιεσ περιπτώσεισ που έγιναν καθεστώσ στον τόπο μας.

Ο Μάρλεϋ συνελήφθηκε. Χιλιάδεσ όμως άλλοι Βεττανοι οάν τόν Μάρλεϋ συνεχίζουν τό έγκληματικό έργο τουσ και πολλοι μάλιστα από αυτοϋσ φέρουν τό μιστό μερέ της διεθνοϋσ ειρηνευτικήσ δύναμησ. Η Βρετανική ίμπεριαλιστική ύποδαϋλιση του φυλετικού σπαραγμού άρχίζει από τόν καιροϋ που όπέβαλαν στον άρχιτρομοκράτη στασιαστή Ραούφ Ντεκτάσ να ύποβάλει παραίτησ από τήν Κυβερνητική ύπηρεσία για να αναλάβει καθήκοντα της Τουρκοκυπριακήσ τρομοκρατικήσ οργάνωσ ησ Τ.Μ.Τ.

Οι διακοινοτικές συγκρούσεις και η αίματοχυσία του 1958 όπως και η σημερινή στασιαστική εγκληματική δραστηριότητα, είναι έργο της Βρετανικής Ιμπεριαλιστικής πολιτικής. Είναι το Ιμπεριαλιστικό «επίαιρο και θασίλευ» στην πράξη.

Οι Βρεττανοί άποικιστές όπλισαν και ενθάρρυναν τους Τουρκοκυπρίους τρομοκράτες της Τ.Μ.Τ. το 1958 και οι Βρεττανοί γεωποικιστές όπλισαν και ενθάρρυναν και τροφοδοτούν την Τουρκοκυπριακή δραστηριότητα σήμερα.

Η ύποκρισία, η άπάτη, η κυνικότητα και η σατανικότητα της Βρετανικής Ιμπεριαλιστικής πολιτικής δεν έχει όρια. Ένώ όπλισαν από την μια και ύποκριναν τους Τουρκοκύπριους τρομοκράτες στην εγκληματική τους δραστηριότητα παρουσιάστηκαν από την άλλη στον ρόλο του «ειρηνοποιού», ρόλο που χρησιμοποίησαν για να παράσχουν ακόμη μεγαλύτερη και πιο αποτελεσματική βοήθεια στους Τούρκους τρομοκράτες και στασιαστές.

Και τα μικρά παιδιά στην Κύπρο γνωρίζουν σήμερα ότι οι Βρεττανοί, είτε αυτοί ανήκουν στην διεθνή ειρηνευτική δύναμη, είτε στις βρετανικές θάσεις, είτε παρουσιάζονται σαν δημοσιογράφοι βοηθούν με κάθε μέσο την στασιαστική δραστηριότητα κατά της Κυπριακής Κυβέρνησης και του λαού της Κύπρου.

Οι Βρετανικές πολεμικές θάσεις και οι αμερικάνικοι κατασκοπευτικοί σταθμοί, είναι τα κέντρα συνωμοσίας, κατασκοπείας και τροφοδοσίας της καταχθόνιας Ιμπεριαλιστικής ύπονομητικής δραστηριότητας στον τόπο μας. Είναι τα άντρα και τα όπλοστάσια που τροφοδοτούν τους στασιαστές και τους τρομοκράτες με όπλα, πυρομαχικά και τρόφιμα και άντρες ακόμη για να πετύχουν τον διαμελισμό και την υποδούλωση της Κύπρου στα Νατοϊκά Ιμπεριαλιστικά συμφέροντα και επιδιώξεις.

Προχθές ακόμη ο Κύπριος Υπουργός Έσωτερικών και Άμυνας αποκάλυψε ότι οι Βρετανικές θάσεις χρησιμοποιήθηκαν για την μεταφορά στην Κύπρο Τούρκων στρατιωτών από την Τουρκία.

Είναι θέβαιο πως το μεγαλύτερο μέρος του όπλισμού των Τούρκων τρομοκρατών προήλθε από τις Βρετανικές θάσεις στην Κύπρο. Τα Βρετανικά ελικόπτερα που πετούν καθημερινά και προσγειώνονται στους τομείς των στασιαστών μεταφέρουν όπλισμό, άνδρες και ό,τι άλλο θα μπορούσε να ενισχύσει τους τρομοκράτες. Έχουν δημοσιευτεί φωτογραφίες Βρετανικών ελικόπτερων που ρίχνουν στους στασιαστές όπλισμό και άλλα χρειαζώδη. Η άστυνομία της Κυπριακής Δημοκρατίας έχει στα χέρια της πολλά στοιχεία που καταμαρτυρούν την ανοχή των Βρεττανών σ' εγκληματικές ενέργειες κατά της Κυπριακής Κυβέρνησης και του λαού της Κύπρου.

Θά αναφέρω μονάχα μερικές από την πληθώρα αυτών των περιπτώσεων :

Στις 4 του Άπριλ 1964, η άστυνομία σταμάτησε για έλεγχο, λίγο έξω από το Κτήμα στον δρόμο προς την Πόλη Χρυσούχοις το φορτηγό αυτοκίνητο αριθμ. ΤΑ 955. Το αυτοκίνητο που οδηγούσε ο Ζιχνη Χουσεϊν από τη Μαμούνταλη και τώρα κάτοικος Κτήματος, μετέφερε τρόφιμα στους Τούρκους κατοίκους Άναδιού και 4 Τούρκους τρομοκράτες. Συνοδεύονταν από δύο Βρετανικά αυτοκίνητα περιπολίας της ειρηνευτικής δύναμης του Όργανισμού Ένωμένων Έθνών. Στην κατοχή ενός των επιβατών, του Όρχαν Σαλίχ (από τη Λεύκα και τώρα από το Κτήμα) ηλικίας 27 ετών άνευρέθη σφαιροθήκη με 8 σφαίρες και 7 άλλες σφαίρες έξω από την σφαιροθήκη. Ο Όρχαν Σαλίχ παραδέχτηκε επίσης ότι ένα πιστόλι των 38 χιλ. με 8 σφαίρες Ισπανικής κατασκευής που θρέθηκε σε καλάθι στο ίδιο αυτοκίνητο ανήκε σ' αυτόν. Ο Όρχαν Σαλίχ συνελήφθη. Άλλος επιβάτης του αυτοκινήτου ο Μουσταφά Σιουκρή από τις Άρόδες και τώρα από το Κτήμα, ηλικίας 26 χρόνων συνελήφθη επίσης γιατί ύπήρχαν μαρτυρίες ότι στις 7.3. 64 στο Κτήμα όπλοφορούσε και συνελάμβανε Έλληνες σαν όμηρους στην αγορά του Κτήματος.

Στις 16 του Άπριλ 1964, η άστυνομία κατάγγειλε ότι κατά την διάρκεια παρουσίας Βρετανικών στρατευμάτων στα Καζιβερά, οι Άγγλοι επέτρεψαν στους Τούρκους στασιαστές να επανδρώσουν μαζί τους βρετανικές θάσεις και οι ίδιοι μαζί με τους Τούρκους τρομοκράτες επάνδρωσαν Τουρκικά όχημα που είναι άθεατα από τον κύριο δρόμο.

Στις 17 του Άπριλ 1964, Τούρκοι τρομοκράτες του Κτήματος που ανήκουν στον σκληρό πυρήνα της Τ.Μ.Τ. μεταφέρ-

τησαν στην Λευκωσία μαζί με τον όπλισμό τους μέσα σε Βρετανικό ελικόπτερο.

Παραθέτουμε τα όνόματά τους :

1. Ίλκέρ Σαμχ από το Κτήμα.
2. Άλη Τσιακκίρ από το Κτήμα.
3. Κιανή Ίμπραχίμ από το Κτήμα.
4. Μουσταφά Άκόβα από το Κτήμα.
5. Χαμίτ Μουσταφά.
6. Τζιεκέτ Μαζλούμ.

Και οι 6 αυτοί εκκενώθηκαν άμέσως ύστερα από την μάχη στο Κτήμα στις 9 του Μάρτη 1964. Πρώην Τούρκοι άστυνομικοί και ιδιαίτερα εκείνοι που ανήκουν στον σκληρό πυρήνα, μεταφέρθηκαν στην Λευκωσία ή Λεμεσό ως δόνησαν σαφάρ άρρωστοι, με Βρετανικά άσθενοφόρα που ανήκουν στην διεθνή ειρηνευτική δύναμη. Η τελευταία περίπτωση ήταν στις 13.4. 64 όταν ο άστυνομικός Μουσα Ίμπραχίμ ΠΣ 1030 και Όσμαν Μουσταφά ΠΣ 501, μεταφέρθηκαν από το Κτήμα στη Λεμεσό.

Στις 18 του Άπριλ 1964 η άστυνομία Λευκωσίας κατάγγειλε ότι σε μία θεράντα των ακινήτων Χ΄ Κυριάκου στην όδο Πάφου, έγινε έκρηξη με αποτέλεσμα να προενηθούν ζημιές στην θεράντα και τα παράθυρα του οικήματος. Βρετανικά στρατεύματα που ανήκουν στη διεθνή δύναμη διατηρούν φυλάκια στην θεράντα αυτού του σπιτιού και πρέπει να θεωρείται θέβαιο, ότι αυτά πρέπει να είναι ύπεύθυνα για την έκρηξη.

Στις 18 του Άπριλ 1964, δυνάμεις άσφαλείας άνεκοφαν Βρετανικό άσθενοφόρο όχημα έξω από το άρχηγείο της άστυνομίας παρά την Άθαλάσσα. Το όχημα ύπ αριθμόν ΟΜΒ66, έφερε σημά της διεθνούς ειρηνευτικής δύναμης. Όδηγός του Όχηματος ήταν ο Τ. Μίτσιελ αριθμ. Τ/23531111. Έκτός του οδηγού συνταξίδευαν ο Α. Βάουντ άρ. 23673236 και ο νοσοκόμος Τ.Η. Βέπστερ αριθμ. 23207865.

Με το Βρετανικό αυτό άσθενοφόρο μεταφέρονταν τα παρακάτω πρόσωπα :

1. Ο πρώην βοηθός επιθεωρητής της άστυνομίας Ίζέτ Βολκάν.
2. Ο πρώην επιθεωρητής χωροφυλακής Βετάρ Τσιεέρ.
3. Ο Άλη Σαίτ Μαχαμέτ από την Ίορδανία και τελευταία κάτοικος Πάφου.
4. Ο πρώην χωροφύλαξ Φικρή Χουσεϊν Άρολάν άρ. 1871.

Όλοι αυτοί λυχορίστηκαν ότι είχαν ανάγκη Ιατρικής περίθαλψης αλλά κανείς δεν ήταν άρρωστος, όπως άπεδειχθη ύστερα από Ιατρική εξέταση.

Στις 23 του Άπριλ δύο Βρεττανοί στρατιώτες της διεθνούς ειρηνευτικής δύναμης έφισαν πλαστική θόμβια από την περιοχή Τσιακλαγιάν στον Τουρκικό τομέα της Λευκωσίας, εναντίον του έργοστασίου μωσαϊκών Κορομία. Οι δυνάμεις άσφαλείας πυροβόλησαν εναντίον των δραστών οι όποιοι άποσώρηθηκαν όμως στον Τουρκικό τομέα.

Στις 28 του Άπριλ 1964, καταγγέλθηκε έκρηξη κοντά στο έργοστάσιο Μωσαϊκών Κορομία. Άμέσως μετά εθεάθησαν τρεις Βρεττανοί στρατιώτες να άπομακρύνονται από την σκηνή της έκρηξης.

Αυτές όπως είπα, είναι μονάχα μερικές από την πληθώρα των περιπτώσεων που Βρεττανοί συνελήφθηκαν επ' αυτοφώρω. Έπειτα έχουμε τις έχθρικές ενέργειες των Βρεττανών δημοσιογράφων. Ο άνταποκριτής του Μπλ Μπλ Σι στην Κύπρο για παράδειγμα έχει σημειώσει ρεκόρ ψευδολογιών και συκοφαντιών ενάντια στον Κυπριακό λαό και την Κυπριακή Κυβέρνηση.

Ο Βρετανικός τόπος, με την μοναδική Ισως εξαίρεση της έφημερίδας Νταϊήλυ Γουώρκερ παρουσιάζει σημεία και τέρατα σε θάρος του Κυπριακού λαού και της Κυπριακής Κυβέρνησης. Οι ύβρεις και οι άπειλές που εκτοξεύονται από τον Βρετανικό τύπο ενάντια στον Κυπριακό λαό είναι πρωτοφανείς σε χυδαιότητα και Ιμπεριαλιστική όμότητα. Μία μάλιστα συντηρητική έφημερίδα έφτασε στο σημείο να γράψει ότι «πρέπει να κόψουμε τον Μακάριο στα μέτρα μας» έννοεί θέβαιο στα μέτρα των Βρεττανών Ιμπεριαλιστών.

Άπό όσα έχουμε αναφέρει γίνεται όλοφάνερο πως η ύπόθεση Μάρλεϋ δεν είναι μία μεμονωμένη περίπτωση κοινού εγκληματία, αλλά ότι πρόκειται άκριθώς για μία Ιμπεριαλιστική πολιτική που σκοπόν έχει τον διαμελισμό και την υποδούλωση της Κύπρου.

Όλα δείχνουν πως οι Βρεττανοί, που μαζί με τους Άμερικανούς Ιμπεριαλιστές, είναι οι έμπνευστές και οι όργανιστές

της έγκληματικής στασιαστικής δραστηριότητας, χρησιμοποιούν τόσο τις θέσεις όσο και την ιδιότητά τους σαν μέλη της διεθνούς ειρηνευτικής δύναμης για άνατρεπτικούς, άντικυπριακούς σκοπούς.

Τι πρέπει να γίνει λοιπόν; Κατά την γνώμη μου μιά και μοναδική λύση υπάρχει άν θέλουμε να τεθεί τέρμα στην ιμπεριαλιστική όπονομειτική δραστηριότητα στον τόπο μας. Να φύγουν οι Βρεττανοί από την ειρηνευτική δύναμη των Ένωμένων Έθνών και από τις θέσεις τους. Άποτελούν πηγή άνωμαλίας και αίματοχυσίας. Να φύγουν. Να πάν στην χώρα τους. Δέν έχουν κανένα λόγο να θρσκωνται στην Κύπρο έξδν από την έξυμρήτση ιμπεριαλιστικών συμφερότων. Να φύγουν τόσο αυτοί όσο και οι Άμερικανοί κατάσκοποι.

Ό Κυπριακός λαός δέν έχει καμιά έμπιστοσύνη σ' αυτούς. Άποδείχθηκαν οι πιο άσπονδοί έχθροι του. Να φύγουν λοιπόν, και να φύγουν τώρα πριν έπιωρεύσουν μεγαλύτερες συμφερές άπάνω στον Κυπριακό λαό.

Εισηγοΰμαι όπως ή Βουλή καταδικάσει αυτές τις έγκληματικές ένέργειες και άπαιτήσει την άπομάκρυνση των Βρεττανών και των Άμερικανών κατασκόπων συνεταιρών τους από την Κύπρο. Εισηγοΰμαι επίσης όπως ή Κυπριακή Κυβέρνηση καταγγείλει αυτές τις ένέργειες στον Ο.Η.Ε. και όπως ζητήσει την άπομάκρυνση των Βρεττανικών στρατευμάτων από την Κύπρο.

Ό Κυπριακός λαός θα άγωνισθεί ένωμένος και άποφασιστικά μέχρι την άπομάκρυνση και του τελευταίου ξένου καταπιεστή και συναμότη από το Κυπριακό έδαφος, μέχρι της πλήρους έλευθερίας και της εκπλήρωσης των έθνικών του πόθων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

Έντιμη κύριε Πρόεδρε, Έντιμοι συνάδελφοι.

Σκοπός μου δέν είναι να επαναλάβω τās περιπτώσεις εκείνας κατά τās όποιες τὰ έν Κύπρω Βρεττανικά Στρατεύματα ή μέλη των Στρατευμάτων αυτών έβόηθησαν πανοιστρόπως τούς Τούρκους στασιαστές και λητοσυμμορίτες, ούτε να άποδείξω την έχθρικη και προδοτική στάση την όποια έτήρησαν ή Βρεττανική Κυβέρνησις και ό Βρεττανικός τόπος έναντι της Κυπριακής Κυβερνήσεως και του δικαίου του Έλληνικού Κυπριακού λαού. Τούτο έπραξαν ήδη οι προηγούμενοι όμιληταί οι όποιοι άπέδειξαν την αλογάν στάση την όποιαν έτήρησε μιά μεγάλη δύναμις ή όποια κόπτεται ότι είναι ό υπέρμαχος της δικαιοσύνης, της έλευθερίας και της Δημοκρατίας, και ή όποια υπέγραψεν άφού προηγουμένως συνέβαλεν εις την σύσταξιν του, τον Καταστατικόν Χάρτην των Ένωμένων Έθνών. Και είναι αυτή ή ίδια δύναμις ή όποια εις το παρελθόν προσέβαλε δια του «Ουδέποτε» του Χόπκινσον και των όρθών του Χάρτινγκ να καταπιεί την έλευθερίαν εις το Έλληνικό τούτο νησί. Και είναι εκείνη ή όποια όταν έιμεθα σχεδόν μονάχοι και άδόντοια μας επέβαλεν τās συμφωνίας Ζυρίχης-Λοιδίνου δια να δεικνίωσι μίαν κατάστασιν έμφαροδίου έλευθερίας. Και είναι πάλιν ή ίδια αυτή δύναμις ή όποια συνεφώνησε δια του έν Κύπρω έκπροσώπου της επί των άρθρων του Συντάγματος τās όποιες έπρεπε να άναθεωρηθούν και ή όποια ύπανεχώρησεν όποόλας και προδοτικώς δια να ένταχθί με τούς λητοσυμμορίτας. Και είναι ό έκπρόσωπος της ίδιας αυτής Δυνάμεως ό όποιος προσεπάθησε να μās εκθείσθι όπως καταθέσωμεν τās όπλα και ένδώσωμεν εις συνεννόησιν με τούς στασιαστές φοβερίζοντάς μας ότι τυχόν άρνησίς μας θα συνεπήγετο εισβολήν των Τουρκικών στρατευμάτων, τās δέ Βρεττανικά στρατεύματα θα άποχωρούσαν εις τās θέσεις των και θα έμεναν άπλοί θεαταί της σφαγής των Έλλήνων. Και είναι ό μικρός αυτός εκπρόσωπος της ούτω καλουμένης Μεγάλης Δυνάμεως ό όποιος έλιγοθύμησεν εις το Προεδρικόν Μέγαρον όταν ήκουσε το Έλληνικόν «Όχι». Όμως ή μεγάλη αυτή δύναμις άς προσέξη. Ό Έλληνικός Κυπριακός λαός προσεπάθησεν επί μίαν τετραετίαν να ρίξη το παρελθόν εις την λήθην. Άς μήν έκληθθί ή μεγαλοφυχία του αυτή ως άδυναμία. Διότι έν εναντίον περιπτώσει θα όμιληση με άλλην γλώσσαν και θα άποδείξη και πάλιν εις όλόκληρον τον κόσμον το μεγαλειόν της Έλληνικής ψυχής. Έντιμη κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Είμαι πεπεισμένος ότι τόσον το Σώμα τούτο όσο και όλόκληρος ό Έλληνικός Κυπριακός λαός έχουν ήδη που πολλού άντιληθθί ποιοί πραγματικώς είναι οι φίλοι του και ποιοί οι έχθροί του. Έχουν άντιληθθί ποιοί πραγματικώς πιστεύουν εις άνώτερα ιδανικά και εις τās ιδεάδς της έλευθερίας και της δημοκρατίας, και ποιοί μολύνουν και παραμερίζουν τās ιδανικά αυτά χάριν των άτομικών, των όλικών και των άποικιοκρατικών των συμφε-

ρότων. Σκοπός μου, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, είναι να προτείνω εις το Σώμα τούτο όπως, όμοΰ με οίσαδήποτε άλλας άποφάσεις τās όποιες ήθελε λάβει, εισηγηθί εις την Κυβέρνησιν τās έξής δύο σημεία : Πρώτον, την άποχώρησιν όλων των Βρεττανικών Στρατευμάτων από την έν Κύπρω Ειρηνευτικήν δύναμιν των Ένωμένων Έθνών. Η Κυπριακή Κυβέρνησις έχει καθήκον και όποχρέωσιν να ζητήσει άμέσως από τον Γ.Γ. των Ένωμένων Έθνών Οδ Θάντ την άμεσον άποχώρησιν όλων των Βρεττανικών Στρατευμάτων. Θα είναι έγκληματικών και προδοτικών άπέναντι του Έλληνικού Κυπριακού λαού ή περαιτέρω θέρμανσις της έχίδνης έντός της άγκάλης μας.

Το δεύτερον σημείον το όποιον θα ήθελα να εισηγηθώ είναι ή άποχώρησίς μας από την Κοινοπολιτείαν. Δέν ήμπορούμεν, έντιμοι συνάδελφοι, να είμεθα μέλη ενός θεσμού του όποιου το κράτος εκείνο το όποιον τον έβέβησεν, το όποιον θεωρείται ως ό άρχηγός του θεσμού αυτού, και το όποιον όνομάζεται, τί ειρωνεία! Μεγάλη Βρεττανία, υποβάλλει και όποκινεί ξένα κράτη να εισβάλουν και να καταλάβουν έδάφη μελών της Κοινοπολιτείας.

Δέν μπορούμεν, έντιμοι συνάδελφοι, ήμείς οι Έλληνες οι όποιοι έχαρίσαμεν εις την ανθρωπότητα τās ιδεάς της έλευθερίας και της δημοκρατίας, ιδεάς δια τās όποιες ή φυλή μας έχυσε και θα χύνη πάντοτε το αίμα της, να άποτελούμεν μέλη ενός θεσμού ό όποιος ιδρύθη δια να ύποστηρίξη, όπως έφάνη, τās όλικās, τās άποικιοκρατικά και τās κεφαλαιοκρατικά συμφερότα της Μεγάλης Βρεττανίας.

Προτού τελειώσω θα ήθελα να εκφράσω και την ευχήν όπως με την ιδικήν μας άποχώρησιν ανανήψουν και άλλα κράτη τās όποιες άποτελούν μέλη της Κοινοπολιτείας και μās άκολουθήσουν, και ούτω άρχίση ή διάλυσις ενός θεσμού ό όποιος δέν έχει ιδανικά, αλλά έδράζεται επί ειδικών συμφερότων. Εύχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Σάντης.

Γ. ΣΑΝΤΗΣ :

Έντιμη κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Έδóθη και εις άλλας περιπτώσεις ή εκδικαίρι εις το Σώμα τούτο να εκφράση έντονον το αίσθημα της άγανακτήσεως και άποδοκιμασίας δια τās άπαραδέκτους ένέργειας Βρεττανών, οι όποιοι ποικιλοτρόπως βοήθηον τούς Τούρκους στασιαστές εις την άνταρσίαν των κατά του νομίμου Κυπριακού κράτους. Το γεγονός ότι το θέμα τούτο εύρίσκειται και πάλιν ένώπιον του Σώματος καταδεικνύει την έκτασιν και έντασιν της άγανακτήσεως ταύτης την όποιαν ήμείς σήμερα ως διερμηνευταί του λαϊκού αίσθηματος εκφράσωμεν από του θέματος τούτου.

Αι ένέργειαι αυτές είναι πολλαπλασι και λαμβάνουν διάφορους μορφάς. Υπάρχουν περιπτώσεις μεταφορές τρομοκρατών δι' αυτόκινητων, έλικοπτέρων και άεροπλάνων προμηθείας και μεταφοράς όπλων, πυρομαχικών και άλλων έφοδίων συνεχών εκπομπών έναντιον του Έλληνικού στοιχείου της νήσου όπως π.χ. γίνεται κατά τās ήμέρας αυτές εις την επαρχίαν μας εις την περιοχήν Κοκκινοχωρίων. Περιπτώσεις βοήθειας και επανδρώσεως όχυρών επί των άρθρων του Συντάγματος όπλων και καθοδηγήσεως, και γενικώς περιπτώσεις όδοσιαστικής, όλικής ήθικης βοήθειας. Έντός των πλαισίων των ενεργειών αυτών έμπίπτει και ή ύπόθεσις Μάρλεϋ δια μεταφοράν όπλων και στασιαστικών έγγραφων. Το άρμόδιον Δικαστήριον λαθόν ύπ' όψιν όλα τās περιστάτικά της ύποθέσεως επέβαλε ποιήν άσπτηράν. Είναι, κύριοι συνάδελφοι, ή ύπόθεσις αυτή σοδραά και πολύ χαρακτηριστική έπειδή το ό,τι συνέθη σχετικώς επικυρώθη δι' άποφάσεως άρμόδιου Δικαστηρίου, και κατόπιν παραδοχής. Έγένετο δέ αψη εις εποχήν πλήρους άνελλείξεως της Τουρκικής άνταρσίας ώστε να μη υπάρχουν άμφιβολία περί των αιτίων, των σκοπών και των φυσικών έπακολούθων της παρανόμου πράξεως των καταδικασθέντων. Έν πάση περιπτώσει ή ύπόθεσις Μάρλεϋ δέν άποτελεί παρά έν μόνον χαρακτηριστικόν παράδειγμα, ένα κρίκον εις την άλυσίαν σειράς άπαραδέκτων Βρεττανικών ενεργειών, οι όποιες δέν προσβάλλουν μόνον την άξιοπρέπειαν και τον πολιτισμόν του Κυπριακού λαού, άλλ' επίσης έπειδή ή Κύπρος είναι Κοινοπολιτειακή χώρα όποσκάπτουν καιρώς το Βρεττανικόν γόητρον τόσο εις το έσωτερικόν όσο και εις το έξωτερικόν. Άλλά και το όλον έργον όλόκληρου της Ειρηνευτικής Δυνάμεως επηρεάζεται και δοσημείται από Βρεττανούς οι όποιοι τυγχάνει να είναι μέλη αυτής. Διότι είναι δύσκολον εις μίαν Διεθνή δύναμιν όπο ένιαται διοίκησιν να διαφοροποιώμεν και να ξεεταζόμεν όπό ειδικόν πρίσμα τās ενεργείας των ποικίλων αυτής έθνικών τημάτων.

Εύρισκονται περαιτέρω εις πλήρη αντίθεσιν πρὸς τὰ ὁμόφωνα ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τὰ ὅποια τὸσον ἢ Βρετανία ὡς καὶ ἡ Τουρκία ὑπεστήριξαν. Διότι αἱ ἐνέργειαι αὗται δὲν συμβάλλουν εἰς τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν διαλατῆτος καὶ εἰρήνης καὶ τορπιλλίζουν τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ διατηρήσεως τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν ψηφισμάτων ὡς ὑπεύθυνος διὰ τὸ δύσκολον τοῦτο ἔργον. Θὰ ἤθελα νὰ τονίσω εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὅτι ἡ κριτικὴ, ἡ ὁποία γίνεται σήμερον δὲν προέρχεται ἀπὸ στεῖρον ἀντιβρετανικὸν αἰσθημα.

Εἶμαι θέβαιος ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς διαπνέεται ἀπὸ αἰσθηματὰ εὐλικρινοῦς φιλίας πρὸς τὸν Βρετανικὸν λαόν, γεγονός, τὸ ὅποιο συνάδει πρὸς τὴν ἐκπεφρασμένην πολιτικὴν μας περὶ τῆς φιλίας καὶ τῆς μεταχειρίσεως ὧν τῶν λαῶν συμφώνως τῶν ἀρχῶν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ψέγομεν ἀκριβῶς ἐνεργείας αἱ ὁποιαὶ δηλητηριάζουν τὴν φιλίαν ταύτην, καταδικάζομεν συνεργούς στασιαστὰς καὶ τρομοκρατῶν, καταφερόμεθα ἐναντίον ξένων παρεμβατισμῶν, καταπολεμοῦμεν ἐχθροὺς τοῦ ὑπερόχου ἀγῶνος τοῦ λαοῦ μας, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν προελεύσεως, διότι εἶναι ἡ πίστις, εἶναι ἡ θέλησις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ νὰ μὴ ἀνεχθῆ ἀπὸ κανένα ἐμπόδιον εἰς τὴν ἱστορικὴν του πορείαν πρὸς τὰ ἐμπρός, πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν αὐτοδιάθεσιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀγγελίδης.

Ν. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ εἶναι μᾶλλον ἕνα χρονικὸ πού θὰ σὰς πῶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Μάρλεϋ. Ὅ,τι ἀφοροῦσε τὸν Μάρλεϋ ἔγινεν ὑπὸ Δικαστήριον καὶ ἡ νομικὴ πλευρὰ τοῦ ζητήματος ἀνεπτύχθη ὅπως ἔπρεπεν ἀπὸ τοὺς προηγουμένους. Ἐγὼ θὰ πάρω τὸ θέμα μᾶλλον ἔτσι ἀπὸ ἀνθρώπινης πλευρᾶς καὶ τὲς σκέψεις πού σχετίζονται μὲ αὐτὸ τὸ θέμα.

Ὅταν ἐσπούδαζα στὴν Ἀθήνα ἔπερνα γιὰ τρία χρόνια τὸ λεωφορεῖο ἀπὸ τὴν πλατεία Κάνιγγος. Πολλοὶ συμφοιτῆταί μου ἔμεναν στὸν Βύρωνα καὶ στὴν συνοικίαν αὐτὴν συνέθη νὰ παντρευτῶ. Τὸ πρῶτο πρᾶγμα πού εἶδα πρὶν μῶς στὸ Πανεπιστήμιον ἦταν ὁ ἀνδριάντας τοῦ Γλάδοτανος. Τώρα τοῦ λείπουν καὶ δύο δάκτυλα τοῦ δεξιοῦ χερσίου ἀπὸ τὸν βομβαρδισμόν τῶν Ἀθηνῶν στὸν Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον. Δὲν εἶναι ὁ μόνος Βρετανὸς πού ἐτραυματίσθη εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας. Οἱ Ἕλληνας δὲν εἶναι λαὸς τῆς ἀγνωμοσύνης. Λησμονοῦν τοὺς ἐχθροὺς καὶ δὲν ξεχνοῦν τοὺς φίλους. Ἡ Βρετανικὴ πατρίδα ἀπὸ τὴν ἄλλη φιλοξενεὶ χιλιάδες Ἕλληνας. Ἐδέχθη στὴν γῆν τῆς καὶ τὸν Ἐπιταχίον ποιητὴν Κάλθον ὁ ὁποῖος ὕμνησε στερεοφωνικὰ καὶ ἀθάνατα τὴν Ἐλευθερίαν. Τὴν μνημιώδη μετάφραση τοῦ Θουκυρίδου ὑπὸ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου εἶναι τὸ Καίμπριτζ πού τὴν ἐξέδωκε. Καὶ εἰς τὴν Ὁξφόρδην μαθαίνει κανεὶς τέλεια ἀγγλικά ἀλλὰ καὶ ἄριστα ἑλληνικά.

Τὸ θέατρον εἶναι τὸ μέτρον τῶν κλίσεων καὶ τοῦ αἰσθητηρίου τοῦ λαοῦ. Στὴν Ἀθήνα χαιρέσει τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν ἀλλὰ συνάμα ζῆς καὶ μὴν παράσταση Σαίξπηρ, γιὰτὶ σκηνὴ καὶ ἀκροατήριον εἶναι ἐξαιρετά. Στὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τὴν ἄλλη προχθὲς τὸ θέατρον Τέχνης Ἀθηνῶν τοῦ Καρόλου Κούν ἔπαιξεν Ἀριστοφάνη στὰ τετρακοσάχρονα τοῦ Σαίξπηρ στὸ Stratford-on-Avon καὶ ἀπεθώθη ἀπὸ τὸ Ἀγγλικὸν κοινόν. Δεκαπέντε φορές ἐκάλεσεν τὸ κοινόν τοὺς ἠθοποιούς καὶ ἀπὸ τῆς 7 ἢ 8 χῶρες τῆς καλύτερες τοῦ κόσμου τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐκάλεσαν τὴν ἴδιαν στιγμὴν καὶ γιὰ τὸ ἐπόμενο Θεσιθάλ. Ἐκεῖ ἦσαν ὁ λαὸς δὲν ἦταν ἡ πολιτικὴ. Γιὰ νὰ ἀναπτυχθῶν ὁ σχέσεις μεταξὺ τῶν λαῶν δὲν χρειάζονται χρήματα καὶ παροτρύνσεις. Χρειάζεται μόνον νὰ μὴ καταπολεμοῦνται οἱ σχέσεις. Οἱ ψυχῆς τῶν λαῶν εἶναι ἔτοιμες. Μετὰ τὸν Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ ἐνῶ τὸ αἶμα Ἑλλήνων, Ἀγγλῶν καὶ ἄλλων στρατιωτῶν τῆς Κοινοπολιτείας ἦταν ἀκόμα νωπὸ στὸ Ἑλληνικὸν χῶμα, ἡ Ἑλλὰς ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Βρετανία νὰ μιλήσουν γιὰ τὸ Κυπριακόν. Ἡ ἀπάντησις τῆς Ἀγγλίας ἦτο ἐβδὸν ὄπαρχει γιὰ μᾶς τοιοῦτον θέμα. Ἀπὸ ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ θέμα ἔγινε τραγωδία μὲ τῆς γνωστῆς ἐπιπτώσεις. Ἀπὸ ἐκεῖ εἶναι ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ ὡς σήμερα, ὡς τὸν Μάρλεϋ. Τὰ τελευταία εἰκοσι χρόνια ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς ἀλλάξε κατά διαστήματα τοὺς Κυβερνήτες του. Ἐνα πρᾶγμα μόνον δὲν ἀλλάζει ἡ Ἀγγλι-

κὴ ἑξωτερικὴ καὶ ἰδίως ἡ ἀποικιακὴ πολιτικὴ. Πάει κανεὶς νὰ ὑποθέσῃ ὅτι πίσω ἀπὸ κάθε Κυβέρνησιν πού ἐκλέγει ὁ λαὸς ὑπάρχει ἀφανὴς μικρὴ ὁμάς ἀνθρώπων πού κατευθύνει ἀδαιμοντικῶς τὴν ἀποικιακὴν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας. Δὲν ἀποκλείεται οὕτως καὶ καυχῶνται ὅτι ὑπηρετοῦν τὴν Ἀγγλικὴν δόξα, τὸ Ἀγγλικὸν συμφέρον καὶ τὸ Στέμμα. Πρέπει ὅμως ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς πού τὸν πληροφοροῦν αὐτοὶ οἱ ὄλγοι ὅπως θέλουν νὰ μάθῃ ὅτι αὐτοὶ οἱ ὄλγοι ἀνθρώποι θάπτον ἀνεπανόρθωτα τὸ Ἠνωμένον Βασιλεῖον ὡς σύνολον. Ὁ Βρετανικὸς λαὸς ἔχει ὑπομονὴν καὶ σύνεσιν. Ἀντιμετώπισεν ἐπιτυχῶς δύσκολας στιγμὰς καὶ κατάρθωσεν ἀναιμάκτως νὰ κερδίῃ μίαν ἐσωτερικὴν ἐπανάστασιν. Κοιτῶν τοῦ φιλελευθερισμοῦ καὶ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ ἡ Ἀγγλία ἔχει στὸ σπῆτι τῆς σήμερα εὐμερία καὶ κοινωνικὴ δικαιοσύνην εἰς ἀρκετὰ ὕψηλον βαθμόν. Γιὰτὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο νὰ μὴ διέπῃ καὶ τὴν ἐξωτερικὴν τῆς πολιτικὴν. Οἱ λαοὶ δὲν κερδίζονται μὲ βομβαρδισμόν καὶ στενότητα. Τόσον ὀλιγώτερον ἢ ἀγάπη ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον, τόσον ὀλιγώτερον ἢ ἀγάπη πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ τὴν ἐλευθερίαν; Ἡ Ἀγγλία καλεῖται αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ ἐνθυμηθῆ τὴν ρίζα τῆς καὶ νὰ ἀντιγράψῃ τὸν καλὸν ἑαυτὸν τῆς. Καὶ εἶναι χρέος τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ νὰ τὸ ἐπιθάλῃ. Ἐπάμε καὶ πρὶν ὅτι τὸ Κυπριακόν ἀπὸ ἀπλό θέμα ἐλευθερίας μετετράπη σὲ τραγωδίαν. Χάνονται ἀδίκως ζωὲς καὶ σπαταλῶνται ἀσκόπως δυνάμεις. Ἐμεῖς δὲν ζητοῦμεν παρὰ τὴν ἀμεσον ἐφαρμογὴν τοῦ διεθνικοῦ κανόνος τῆς αὐτοδιαθέσεως. Δὲν εἶναι μυστικόν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἡ ἔνωσις διότι αὕτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῶν 82%. Τὸ Κυπριακόν πλέον ὀρίμασεν. Δὲν χρειάζεται νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὰ παλιὰ ὅτε γιὰ τὴν Κυπριακὴν ἀσπίδα τὸ Ὀμήρου, ὅτε γιὰ τὴν Ἀφροδίτην, Θεὰν τῆς ὀμορφιάς καὶ τῆς παραγωγικότητος, πού τὴν ἐγέννησαν οἱ ψυχῆς τῶν Κυπρίων καὶ τὴν ἀνέβασαν στὸν βυσανθάσανον καὶ ἀθάνατον Ὀλυμπον οἱ ψυχῆς τῶν Κυπρίων, καὶ πού σήμερα ταξιδεῖ εἰς Τόκιον μέσον Λούδρου Παρισίων. Ὅτε γιὰ τὸν Λάζαρον, Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, ὅτε γιὰ τὸ γιού τοῦ Μιλτιάδη Κίμωνα πού πῆθαν στὸ Κυπριακὸ ἀκρογιάλι. Ἐδῶ κάνω μίαν παρένθεσιν γιὰ νὰ μὴ νομισθῆ ὅτι εἶναι ἀπλῶς σχῆμα λόγου. Τὶ σημαίνει Κίμων. Εἶναι σάν νὰ ἀκούσομεν ὅτι ἦλθεν ὁ Παπανδρέου ὁ ἴδιος ἐδῶ καὶ ὅτι ἀγωνίζεται κρυφὰ μὲς μᾶς, καὶ μίαν στιγμὴν νὰ ἀκούσομεν ὅτι ἔπεσεν ὁ Παπανδρέου. Καὶ ὁ Κίμων θέλει 5-6 σημερινούς γιὰ νὰ τὸν κάνουν εἰ! Δὲν ἦσαν ὁ τυχόν Κίμων. Ἐπεισεν ἐδῶ στὸ ἀκρογιάλι τῆς Λάρνακος. Γι' αὐτὸ δὲν μπορούμεν νὰ πάμεν πίσω καὶ νὰ τὸ θέλωμεν. Ὅτε γιὰ τὸν Εὐαγόρα, τὸν Ὀνήσιλον καὶ τὸν Σπυρίδωνα, ὅτε γιὰ τὸν σοφὸ Σόλωνα καὶ τὸν Μουσοῦ πού ἔπεσε στοὺς Σόλους. Ὅτε γιὰ τὸν Ζάκο πού πρὶν ἀπαγονησθῆ ἐζήτησε νὰ ἀκούσει Μπάχ καὶ ἕνα γρόσι στὴν τέχνη γιὰ νὰ πληρώσῃ τὰ θαρκάτικα τοῦ χάρο. Αὐτὰ τὰ ἀναφέρνω γιὰ νὰ δοῦμε πὼς εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα. Τρεῖς χιλιάδες χρόνια τὸ ἴδιο πρᾶγμα ὡς σήμερα. Ἀπὸ θέμα ὀνειροῦ ἔγινε τὸ Κυπριακὸν ἀπλόσον θέμα ζωῆς. Οὐδένα ἰκετεύομεν καὶ οὐδένα ἀπειλοῦμεν. Ζητοῦμεν ἀπλῶς νὰ δικαιώσωμεν τὴν ζωὴν μας διὰ τῆς ἐλευθερίας. Τὸ ἔχομεν ἀποφασίσει ὡς ὅς ἄτομα. Ὑπάρχει ἐδῶ μίαν γενιά ἀνθρώπων σήμερα, καλὰ εἶναι καὶ τὰ παλιὰ, τὸ σήμερα ὅμως εἶναι πού μᾶς θραίνει. Καὶ εἶναι πιά καιρὸς νὰ μετατρέψωμεν τὴν ἀγωνίαν εἰς ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν εἰς δημοκρατίαν. Δημοκρατίαν εἰς τὴν τέχνην, τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἐπιστήμην. Δὲν δικαιοῦμεθα πλέον νὰ ἀφήνωμεν νὰ κρημνίζεσθαι, δὲν δικαιοῦμεθα, νὰ κρημνίζεσθαι κάθε τρία χρόνια ὅτι πολῦτιμον μὲ μόχθον κτώμενον, εἴτε στὴν περιοχὴν τοῦ πνεύματος εἴτε στὴν περιοχὴν τῆς οἰκονομίας. Οἱ Τούρκοι τῆς Κύπρου δὲν ἔχουν τίποτε νὰ φοβηθῶν ὅτε νὰ πάθουν. Τὰ πάθη σύντομα θὰ λησμονηθῶν. Θὰ ἀκολουθήσουν ὅπως ὅλες οἱ μειονότητες τὴν τύχη τῆς πλειοψηφίας. Θὰ ἐργασθῶν γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους. Θὰ ἐργασθῶν ἀκόμη ὅπως κι' ὅλοι μας, ὅπως καὶ ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ἑλλὰς χάριν τῆς Ἠνωμένης Εὐρώπης. Αὕτη εἶναι ἡ φωνὴ τῆς γῆς εἰς τῆς ἡμέρες μας. Μεγάλως ἐνόητες χάριν τῆς τελικῆς ἐνόητος.

Θὰ τελειώσω μὲ τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον. Ἐχει μίαν σημασία.

Εἰς τὸ Χόλλυγουντ τὸ ἔργον ἀπαιτοῦσε ἐκεῖ πού καθάταν ὁ πρωταγωνιστὴς μὲ τὸ κορίτσι του σὲ μίαν ζαμαρία νὰ δεῖξουν ὅτι ἀπ' ἐξῶ ἔβρεχε. Ἐδοκίμασαν λοιπὸν νὰ δημιουργήσουν εἰς τὸ στούντιο τὴν βροχὴν. Λέει κάποιος: Νὰ ριζώμεν σκάγια, ἔτσι μπόλικα σκάγια νὰ πέφτουν σάν νὰ εἶναι βροχὴ. Ἐδοκίμασαν τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως ἦταν πενηρὸν. Λέει κάποιος: Ἐγὼ μίαν ἄλλην ἰδέαν. Νὰ ριζώμεν καρφίτσες (σπινγκοῦδες) ἔτσι πού εἶναι καὶ τὸ κεφάλι τους ἀκριβῶς ὅπως εἶναι ἡ βροχὴ λέει. Ἐμάζεψαν τοῦ κόσμου τῆς καρφίτσες τῆς ἔρριξαν ἀλλὰ πάλιν τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἦταν καθόλου ἱκανοποιητικόν γιὰ τὸν σκηνοθέτη. Λέει κάποιος σὸ τέλος: Ρε παιδιά γιὰτὶ δὲν ριζώμεν πραγματικὸν νερό; Καὶ ἔτσι ἔγινε. Ἐμάζεψαν ἀπὸ πάνω μπόλικο νερό καὶ τὸ ἔρριξαν, τὸ ἐφοτογράψαν καὶ αὕτη ἦταν ἡ βροχὴ. Ἡ λύσις τῆς Ἐνώσεως ἐννοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν άλλοι όμιλητές;
Ο κ. Δάφνης Παναγιώτης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι:

Δέν πρόκειται νά επαναλάβω τά ίδια πράγματα, τά οποία τόσο αναλυτικώς εξέθεσαν οί πρό έμού όμιλήσαντες συνάδελφοι. Έλέγθη όμως ότι ήμείς οί Έλληνες τής Κύπρου έν τή μεγαλοψυχία μας έληγομύνησμεν τό παρελθόν. Δυστυχώς υπάρχουν άλλοι οί οποίοι δέν έληγομύνησαν τάς παλαιάς των μεθόδους και ώς εκ τούτου είναι ανάγκη νά ανατρέξωμεν μέ πολύ λίγα λόγια εις τό πρόσφατον παρελθόν διά νά κάμωμεν διαπιστώσεις και θάσει των διαπιστώσεων αυτών νά καθορίσωμεν τήν σημερινήν και μελλοντικήν μας πολιτικήν έναντι τής Μεγάλης Βρετανίας.

Έτσι κατά τά τελευταία δέκα χρόνια ή πολιτική τής Μεγάλης Βρετανίας απέναντι τής Κύπρου υπήρξεν όχι μόνον αντιδημοκρατική, άνθελληνική αλλά και άτιμος. Η πολιτική αυτή υπεδαύισεν τόν έμφύλιον πόλεμον εις τήν Κύπρον, ή πολιτική αυτή εδημοούργησεν τήν σημερινήν τραγικήν κατάστασιν, και ή πολιτική αυτή είναι υπεύθυνος διά τήν αιματοχυσίαν, εις τήν όποιαν διά δύο τώρα φορές ώδηγήθη ή Κύπρος, 55-59, και σήμερα.

Έτσι, όταν διά πρώτην φοράν επισήμως ήρωτήθη ή Βρετανική Κυβέρνησις εις τό Κοινοβούλιον κατά πόσον προτίθεται νά εφαρμογή τήν άρχήν τής αυτοδιαθέσεως εις τήν περίπτωσιν τής Κύπρου, ό τότε Υφυπουργός των Άποικιών Χόπκινσον απήντησεν εις τάς 28 Ιουλίου του 54 «Ουδέποτε». Όλίγον άργότερα ό Υπουργός Έξωτερικών έδήλωσε και πάλιν εις τήν Βουλήν: «Δέν αποδεχόμεθα τήν άρχήν τής αυτοδιαθέσεως ώς έχουσαν καθολικήν εφαρμογήν και πρέπει νά γίνονται ώρισμένα έξαιρέσεις». Ένα μήνα άργότερον ή Βρετανική Κυβέρνησις παρά τάς ρητάς διατάξεις τής Συνθήκης τής Λωζάνης καλεϊ εις Λονδίνον τήν Τριμερή Διάσκεψιν και άναγνωρίζει δικαιώματα τής Τουρκίας επί τής Κύπρου. Χαρακτηριστικά είναι αι δηλώσεις του τότε Πρωθυπουργού τής Τουρκίας Μεντερές, ό οποίος έρωτήθηκε άπό τούς δημοσιογράφους διατί απέδεχθη τήν πρόσκλησιν και μεταστέινει εις Λονδίνον απήντησεν: «Έδέχθη τήν πρόσκλησιν έφ' όσον ουδέν έχομεν νά χάσωμεν.»

Ό Γενικός Γραμματέας τής Έθναρχίας και παρατηρητής εις τήν Τριμερή Διάσκεψιν του Λονδίνου κ. Κρανιδιώτης Έγραφε τότε πολύ χαρακτηριστικά πρός τόν Αρχιεπίσκοπον Μακάριον. «Η Τριμερής άργανώθη υπό τής Βρετανικής Κυβερνήσεως μέ άντικειμενικόν σκοπόν να προσάλη επί διεθνούς πεδίου τήν Τουρκίαν ώς απαραίτητον παράγοντα λύσεως του Κυπριακού και νά έμφανισή τήν Έλλάδα και τήν Τουρκίαν αντιδίκους επί τής Κύπρου, ώστε να αναλάβη ή ίδια τόν ρόλον του μεγαλοψύχου διαιτητού και τελικού ρυθμιστού τής όλης ύποθέσεως.»

Τό αποτέλεσμα τής Τριμερούς είναι γνωστόν μέ τούς θανάσιμους εις θάρος του Έλληνοισμύ τής Κωνσταντινουπόλεως και έν συνεχεία τό δράμα του Κυπριακού άγώνος 55-59. Αυτό είναι τό πρώτον στάδιον εις τήν Βρετανικήν πολιτικήν, τό στάδιον τής παντελούς άρνήσεως του δικαιώματος τής αυτοδιαθέσεως διά τόν Κυπριακόν λαόν. Μετά άφού καταρραχώθη τό Βρετανικόν γόητρον επί διεθνούς επιπέδου, έρχόμεθα τόν Δεκέμβριον του 1957, εις τάς 19 του μηνός, νά ακούσωμεν διά πρώτην φοράν άπό τό στόμα του τότε Υπουργού Άποικιών Λένος Μπόυτ ότι ή άρχή τής αυτοδιαθέσεως θά εφαρμοσθή και διά τήν Κύπρον αλλά κευρωσμένης διά τάς δύο κοινότητες, και έτσι διά πρώτην φοράν έξεστομίσθη άπό επίσημον Κυβερνητικόν εκπρόσωπον ή καταστρεπτική και άπαραδέκτος ιδέα του διαμελισμού τής ένιαίας και άδιαίρετου Κύπρου. Διά τών ηθλώσεων αυτών και των επίσημων διαβεβαιώσεων τάς όποιες εκ του έμφανους και εις τά παρασκήνια έβιδεν ή Άγγλική Κυβέρνησις πρός τήν Τουρκίαν, ένεβαρρύθησαν οί Τουρκοί νά επιτεθούν έναντιον των Έλλήνων, και ούτω διά τής πολιτικής του «διαίρεσι και θασίσεως», νά δικαιωσθή ή Βρετανική κυριαρχία επί τής νήσου.

Μετά τήν γνωστήν έπιβολήν των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου επί του Κυπριακού λαού και τήν έπιβολήν του άνελευθέρου και αντιδημοκρατικού Κυπριακού Συντάγματος, ή Βρετανική Κυβέρνησις αρχίζει νά έρωτοτροπή μέ τούς Κυπρίους δίδων ότι άφήνει εις τήν λήθην του παρελθόντος τά γεγονότα μόνον και μόνον διά νά επιτύχη εισδοχήν τής Κύπρου εις τήν Κοινοπολιτείαν και νά προσκομίση ούτω πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα. Άλλ' όμως δέν μπορούσε τό προσωπίον να κρύψη επί πολύ τήν αλήθειαν, και ούτω μέ τήν εκδήλωσιν των γνωστών Δεκεμβριανών γεγονότων έμφανίζεται και πάλιν μέ δλην

τής τήν ώμότητα ή Βρετανική πολιτική επί τής Κύπρου, αι εκδηλώσεις τής όποιας υπήρξαν όλη αυτή ή άλυσις των γεγονότων και ένεργειών τάς όποιες οί προηγούμενοι συνάδελφοι ανέφεραν.

Υπάρχει, έρωτώ άγαπητοί συνάδελφοι, οιαδήποτε αμφιβολία ότι ό κακός δαίμων τής Κύπρου δέν είναι ή Τουρκική κοινότης άλλ' αυτή αυτή ή Βρετανική πολιτική; Υπάρχει άνθρωπος έχέφρων ό οποίος αμφιβάλλει ότι τά δεινά τά όποία ύφίσταται σήμεραν ό Κυπριακός λαός τά ύφίσταται αποκλειστικώς και μόνον διότι αυτό υπήρξε τό αποτέλεσμα τής Βρετανικής πολιτικής επί τής Κύπρου;

Και έφ' όσον ή άπάντησις είναι τόσο καθαρή και αυτονόητος έρωτώ: Διατί δέν είναι καιρός νά άρχίσωμεν και ήμείς νά κάμωμεν μίαν πραγματικήν εκτίμησιν τής καταστάσεως διά νά αποφασίσωμεν κατά πόσον είναι άξιοπρεπές εκ μέρους μας νά έξακολουθώμεν νά άνεχώμεθα τούς Άγγλους εις τήν Ειρηνευτικήν Δύναμιν, τούς Άγγλους έξω άπό τά σπίτια μας, και τούς Άγγλους φιλοξενουμένους και σε αυτό άκόμη τό ίδιον μας έδαφος. Διατί;

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Λυσαριδής.

Β. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ :

Έντιμη κύριε Πρόεδρε.

Παρ' όλην τήν σφοδράν έπιθυμίαν τήν όποίαν θά είχα νά προβώ εις πλήρη άνάυσιν του Κυπριακού, νομίζω ότι θά σεβασθώ τήν ήμερησίαν διάταξιν και θά παραμείνω έντός του θέματος.

Ουδείς χρειάζεται νά πεισθή διά τόν προηγούμενον ρόλον τής Μεγάλης Βρετανίας και ουδείς χρειάζεται να πεισθή διά τήν σφοδράν έπιθυμίαν και διά τήν άκαταμάχητον άπόφασιν του Κυπριακού λαού νά άγωνισθή μέχρι τέλους διά τήν ολοκλήρωσιν των εθνικών του πόθων. Θά περιορισθώ άπλώς επί του θέματος τό όποιον, εάν άντιλαμβάνωμαι καλώς, είναι ό ρόλος των πολεμικών θάσεων και ή παρουσία των Άγγλων σήμερα έν Κύπρω.

Δέν ύπάρχει αμφιβολία ότι αι πολεμικαι θάσεις υπήρξαν ή κυρία άφορμή διά τήν όποίαν ή Μεγάλη Βρετανία επέβαλεν επί του Κυπριακού λαού μίαν τσιούτην κατάστασιν πραγμάτων ή όποια νά δικαιωνίξη τήν παρουσίαν τής έν Κύπρω. Κατ' έμέ ήτο και είναι άδιανόητον ό εθνικοαπελευθερωτικός άγών του Κυπριακού λαού νά μην συνδυάζεται μέ άγώνα διά τήν κατάργησιν τής κυρίας αιτίας τής άνωμαλίας και τής κακοδιαμονίας του Κυπριακού λαού, δηλαδή τήν κατάργησιν των ξένων πολεμικών θάσεων εις τήν Κύπρον. Οιαδήποτε αυταπάται ότι τυχόν άνακινήσις του θέματος των πολεμικών θάσεων, τής καταργήσεως των πολεμικών θάσεων, θά έφερε τόν Κυπριακόν λαόν εις διμέτωπον άγώνα, θά πρέπει τώρα άπό τήν πείραν, άπό τά γεγονότα, νά έχου έντελώς έξαφανισθή. Η Μεγάλη Βρετανία θά εδωγοραμισθή άπλώς μέ τούς έχθρούς του Κυπριακού λαού. Η Βρετανική Ιμπεριαλιστική πολιτική είναι ό έχθρός του Κυπριακού λαού. Έπομένως θά ήτο άδιανόητον νά μη ζητούμεν τήν κατάργησιν των πολεμικών θάσεων διά νά μην προκαλώμεν δίδην τήν έχθρότητα του έχθρου του Κυπριακού λαού. Μέ αυτόν τόν τρόπον ό έχθρός παραμένει έχθρός αλλά και οί φίλοι άντιλαμβάνονται ότι ό Κυπριακός λαός όρθώς αντιμετώπιζει τήν εθνικοαπελευθερωτικήν του ύπόθεσιν. Δι' αυτό πιστεύω ότι θά πρέπει νά γίνη έντονος εισηγήσις πρός τήν Κυβέρνησιν ότι είναι καιρός νά άνακινήθη τό θέμα των πολεμικών θάσεων και νά συνδυασθή μέ τό εθνικοαπελευθερωτικόν θέμα του Κυπριακού λαού του όποίου ή λύσις έλπίζω νά είναι πολύ προσεχής.

Όσον άφορᾷ τάς ένεργείας αι όποιαι γίνονται μέσον των πολεμικών θάσεων, δέν θά άσχοληθώ μέ τό θέμα, διότι και πάλιν δέν θά χρειασθή κανένας νά επιδείξη ποίον ρόλον διαδραματίζουν αι πολεμικαι θάσεις σήμερα εις τήν άναρσίαν έναντιον του κράτους, εις τήν ένίσχυσιν των τρομοκρατών και δι' όπλων και διά μέσων και δι' έμψόχου ύλικού. Καί όμολογώ ότι και δι' έμέ άλλα και διά πολλούς ξένους παρατηρητάς θά πρέπει νά είναι έντελώς άκατάληπτον πώς είναι δυνατόν νά άνεχώμεθα εις τήν πατρίδα μας, εις τόν τόπον μας, και ένώ άγωνιζόμεθα, νά χρησιμοποείται αυτός ό ίδιος ό τόπος μας, εις τόν τρόπον μέ τόν όποιον χρησιμοποιείται άπό ξένους διά νά συνωμοτούν εις θάρος τής έλευθερίας του Κυπριακού λαού. Δέν είναι άρκετόν άπλώς νά εκφράζωμεν τήν έχθρότητα μας έναντιον αυτών των ένεργειών. Είναι ανάγκη νά εισηγηθώμεν πρακτικά μέτρα διά τήν αντιμετώπισιν αυτής τής καταστάσεως, και

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1964

("Ωρα 'Ενάρξεως 11.50 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής. Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτού άρχισω με την συζήτησιν των θεμάτων τα οποία ενεγράφησαν εις το Κεφάλαιον Δ, παρακαλώ τους έντιμους κυρίους Γραμματείς να προοδύν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τά εξής Νομοσχεδία :

- (1) 'Ο περί Έργαστασίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.
- (2) 'Ο περί Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Έποκατάστασις 'Υπαλλήλων και 'Υπηρετών, Έπικύρωσις και Διασφάλισις) Νόμος του 1964.
- (3) 'Ο Στρατιωτικός Ποινικός Κώδιξ και Δικονομία του 1964.
- (4) 'Ο περί του Ποινικού Κώδικος (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο περί Έργαστασίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964 Ισχύει από το 'Υπουργείον Έργασίας, έπομένως παραπέμπεται εις την Έπιτροπήν Έργασίας, ή όποια θα τό εξετάση όμοιο μετά της Νομικής Έπιτροπής.

'Ο περί Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Έποκατάστασις 'Υπαλλήλων και 'Υπηρετών, Έπικύρωσις και Διασφάλισις) Νόμος του 1964, έστάλη υπό του 'Υπουργείου Βιομηχανίας, έπομένως παραπέμπεται εις την Έπιτροπήν του 'Υπουργείου Βιομηχανίας, ή όποια θα συνεργασθή μετά της Νομικής Έπιτροπής.

'Ο Στρατιωτικός Ποινικός Κώδιξ και Δικονομία του 1964 Ισχύει από του 'Υπουργείου Έσωτερικών και θα εξετασθή υπό της Έπιτροπής Έσωτερικών όμοιο μετά της Νομικής Έπιτροπής.

'Ο περί του Ποινικού Κώδικος (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964 κατατέθη υπό του 'Υπουργείου Έσωτερικών. Έπομένως παραπέμπεται εις την Έπιτροπήν Έσωτερικών, ή όποια θα τό εξετάση όμοιο μετά της Νομικής Έπιτροπής.

Έληξεν ή κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Κεφάλαιον Δ.

Το πρώτον θέμα είναι κατά πόσον τά Βρεττανικά στρατεύματα πρέπει να εξακολουθήσουν να αποτελούν τμήμα της Διεθνούς Ειρηνευτικής Δυνάμεως εν Κύπρω.

Το δεύτερον θέμα είναι εάν ή Κυπριακή Κυβέρνησις πρέπει να εγείρη τό θέμα των Βρεττανικών θάσεων εν Κύπρω, και τό τρίτον είναι ή λήψις αποφάσεως κατά πόσον ή Κύπρος θα παραμείνη έντός της Κοινοπολιτείας.

Θα άρχισω με την συζήτησιν του πρώτου θέματος κατά πόσον τά Βρεττανικά στρατεύματα πρέπει να εξακολουθήσουν να αποτελούν τμήμα της Διεθνούς Ειρηνευτικής Δυνάμεως εν Κύπρω.

Υπάρχουν όμιληται επί του θέματος :

'Ο κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τό θέμα αυτό κατ' ούσιαν συζητήθη έξαντλητικώς κατά την προηγούμενην συνεδρίαν του Σώματος όταν ή Βουλή έκλήθη να συζητήση τό θέμα των απαράδεκτων ενεργειών Βρεττανών εις την Κύπρον. Έν όψει του γεγονότος ότι

(1) (2) 'Ιδέ σελ. 141—148, Παράρτημα Έκτον, Έπισημόν Έφημερίδος της Δημοκρατίας, της 30ής 'Ιουλίου 1964.

(4) 'Ιδέ σελ. 139—140, Παράρτημα Έκτον, Έπισημόν Έφημερίδος της Δημοκρατίας, της 27ης 'Ιουλίου 1964.

ούδεις συνάδελφος επιθυμεί να λάθη τον λόγον διά να προσέβη διτλήποτε επί του θέματος αυτού εισηγούμενι τό ακόλουθον κείμενον πρὸς ψήφισιν υπό της Βουλής. Τό κείμενον αυτό υποβάλλεται τόσον από μέρος της Κοινοβουλευτικής Όμάδος του Πατριωτικού Μετώπου όσον και υπό των άλλων Βουλευτών του Σώματος τούτου. Τό κείμενον έχει ως εξής :

«'Η συμμετοχή Βρεττανών εις την Διεθνή Ειρηνευτικήν Δύναμιν των 'Ηνωμένων Έθνών απέδειχθη εκ των πραγμάτων μεροληπτική και κατά συνέπειαν οχι έξυμνητική των σκοπών και επιδιώξεων της Διεθνούς Ειρηνευτικής Δυνάμεως εν Κύπρω ως ούτοι έμπεριέχονται εις τά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Έπικροτούμεν πλήρως την προσπάθειαν του Γενικού Γραμματέως του 'Οργανισμού 'Ηνωμένων Έθνών Ού Θάντ όπως μειώση την αριθμητικήν δύναμιν των Βρεττανών της Ειρηνευτικής Δυνάμεως.

Λαμβανομένων υπ' όψιν των ανωτέρω, και επί τη βάσει των στοιχείων τά όποια εξέτεθησαν ένώπιον της Βουλής κατά την προηγούμενην αυτής συνεδρίαν υπό πλείστων Βουλευτών, ή Βουλή των 'Αντιπροσώπων όμοφώνως φρονεί ότι τά Βρεττανικά στρατεύματα δέν έχουν θέσιν εις την Διεθνή Ειρηνευτικήν Δύναμιν των 'Ηνωμένων Έθνών.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλώ όπως τό κείμενον κατατεθι εις την Γραμματείαν της Βουλής.

Προτού θέσω τό κείμενον του ψηφίσματος εις ψηφοφορίαν, παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς να αναγνώσουν τό κείμενον εις την Βουλήν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

«'Η συμμετοχή Βρεττανών εις την Διεθνή Ειρηνευτικήν Δύναμιν των 'Ηνωμένων Έθνών απέδειχθη εκ των πραγμάτων μεροληπτική και κατά συνέπειαν οχι έξυμνητική των σκοπών και επιδιώξεων της Διεθνούς Ειρηνευτικής Δυνάμεως εν Κύπρω ως ούτοι έμπεριέχονται εις τά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Έπικροτούμεν πλήρως την προσπάθειαν του Γενικού Γραμματέως του 'Οργανισμού 'Ηνωμένων Έθνών Ού Θάντ όπως μειώση την αριθμητικήν δύναμιν των Βρεττανών έντός της Ειρηνευτικής Δυνάμεως.

Λαμβανομένων υπ' όψιν των ανωτέρω, και επί τη βάσει των στοιχείων τά όποια εξέτεθησαν ένώπιον της Βουλής κατά την προηγούμενην αυτής συνεδρίαν υπό πλείστων Βουλευτών, ή Βουλή των 'Αντιπροσώπων όμοφώνως φρονεί ότι τά Βρεττανικά στρατεύματα δέν έχουν θέσιν εις την Διεθνή Ειρηνευτικήν Δύναμιν των 'Ηνωμένων Έθνών.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησις όπως τό ψηφίσμα έγκριθη ;
Μη υπαρχούσης αντίρρησεως τό ψηφίσμα έγκρίνεται όμοφώνως.

Έληξεν ή συζήτησις του πρώτου θέματος επί της ήμερησίας διατάξεως διά της έγκρίσεως του ψηφίσματος τό όποιον άνεγνώθη ένώπιον της Βουλής υπό της Γραμματείας.

Τό δεύτερον θέμα έχει ως ακόλουθος :

'Εάν ή Κυπριακή Κυβέρνησις πρέπει να εγείρη τό θέμα των Βρεττανικών θάσεων εν Κύπρω.

Υπάρχουν όμιληται επί του θέματος αυτού :

'Ο κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Θα παρακαλέσω όπως τό δεύτερον και τό τρίτον θέμα θεωρηθούσιν ως εν και τό αυτό, και ή συζήτησις γίνη και επί των δύο θεμάτων ταυτόχρονως.

Παρακαλώ τον κ. Πρόεδρον εάν τό έγκρινη να προχωρήσω και επί των δύο θεμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει εισηγησις όπως τό δεύτερον και τρίτον θέμα θεωρηθούσιν ως εν θέμα και συζητηθούσιν ταυτόχρονως.

Πιστεύω ότι από απόψεως διαδικασίας ή συζήτησις θα ήτο εύκολωτέρα, και έπομένως έγκρίνω την συγχώνευσιν των δύο θεμάτων εις εν και τό αυτό.

guzio

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἡ Βουλὴ κατὰ τὴν παρελθούσαν οὐσπεφὶν τῆς ἠχογιῆθῃ ἐκτεταμένως καὶ ἐπὶ τῶν δύο θεμάτων, ἦτοι ἐάν ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐγείρῃ τὸ ζήτημα τῶν Βρετανικῶν θάσεων καὶ ἐάν πρέπει νὰ παραμείνωμεν ἢ νὰ ἐξέλθωμεν τῆς Κοινοπολιτείας.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀπὸ ἀνημμευότων χρόνων, καὶ ἰδίως διὰ τοῦ τελευταίου τετραετοῦς ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, διεξήγαγεν τὸν ἀγῶνα διὰ μίαν πλήρη καὶ ὠλοκληρωμένην ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν. Δὲν περιωρίζετο ὁ ἀγῶνας μᾶς αὐτὸς εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐλευθερίας εἰς ἓνα τμήμα τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους ἀλλὰ μίᾳς καὶ ἀδιαιρέτου νήσου. Ὡς ἐκ τούτου καὶ σήμερον ὁ Κυπριακὸς λαὸς διεξάγει τὸν ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐπεβλήθη ἐκ τῆς ἀδριτοῦ ἀνάγκης τῶν Συμφωνιῶν αἱ ὁποῖαι ἐπεβλήθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν εἰς τὸν Κυπριακὸν λαόν, διεξάγει, λέγω, αὐτὸν τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν πλήρη καὶ ὠλοκληρωμένην ἐθνικὴν του ἀποκατάστασιν.

Συνεπῶς θὰ ζητήσω ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὅπως πρὸ τῆς συζήτησεως τῶν δύο αὐτῶν θεμάτων μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ καταθέσω ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ψήφισμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν ἀντιλήψιν μου, τὴν συνισταμένην τῶν πόθων καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτὸ καταθέσετε τὸ ψήφισμα ἀναμφιβόλως θὰ ἔχετε ὄψιν νὰ ἐγγράψετε θέμα καὶ ταυτοχρόνως νὰ καταθέσετε καὶ ψήφισμα, διότι πρῶτον πρέπει νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα καὶ μετὰ νὰ κατατεθῇ τὸ ψήφισμα μετὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἄντὶ θέματος κ. Πρόεδρε θὰ καταθέσω τὸ ψήφισμα καὶ ἐάν ἐξ αὐτοῦ δημιουργηθῇ ἡ ἐγγραφὴ θέματος, τότε ἐπαφίεται εἰς τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς φυσικὰ ἓνα ψήφισμα προϋποθέτει καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς συζήτησεως.

Ἐπομένως ἐάν τὸ ἐγκρίνετε τότε τὸ θέμα θὰ συζητηθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐχετε ὄψιν ὅψιν σας τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θέλετε νὰ ἐγγράψετε καὶ τὸ ὁποῖον θὰ δῶγη εἰς τὴν λήψιν ψηφίσματος;

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Περὶ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ εἰσήγησις ἐκ μέρους τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Κώστα Χριστοδουλίδη ὅπως ἐγγραφῇ ὡς θέμα πρὸς συζήτησιν τὸ δικαίωμα τῆς ἐξασκήσεως τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Διὰ νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα τοῦτο χρειάζεται ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς λόγῳ τοῦ ὅτι οὐδεμία τροποποίησις τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι δυνατὴ νὰ γίνῃ ἀνευ ἐγκρίσεως τοῦ Σώματος.

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Κώστα Χριστοδουλίδη ὅπως ἐγγραφῇ τὸ ἀκόλουθον θέμα—«Ἡ ἐξασκήσις τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ».

Ἐπὶ εἰρήσεως ἀντιρρήσεως τοῦ θέματος τοῦτο ἐγγραφῇ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ θέμα ἐγγράφεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Γεννᾶται δεῦτερον θέμα διαδικασίας τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἀκόλουθος :

Τὸ ἐγγραφῆν θέμα ὑπάρχει εἰσήγησις ὅπως προταχθῇ τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Διὰ νὰ τροποποιηθῇ ἡ σειρά τῶν θεμάτων ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως χρειάζεται καὶ πάλιν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς.

Ἐπὶ εἰρήσεως ἀντιρρήσεως ὅπως τὸ θέμα, τὸ τεθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Κώστα Χριστοδουλίδη, τυχῆ προτεραιότητος τῶν ἄλλων δύο θεμάτων;

Ὁ κ. Βάσος Λυσαρῖδης.

Β. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι ἀναμφιβόλον ὅτι ἡ Βουλὴ χαίρει τῆς θερμῆς τῶν γεγονότων διὰ τὴν πρώτην φοράν θὰ συζητηθῇ τὸ θέμα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως, ὅπως ἐπίσης προσωπικῶς χαίρει τῶν γεγονότων ὅτι τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τῶν Βρετανικῶν πολεμικῶν θάσεων ταυτίζεται μὲ

τὸ θέμα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον μὲ κάνει νὰ πιστεύω ὅτι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος περὶ αὐτοδιαθέσεως ἐνοεῖ περὶ αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ περὶ καταργήσεως τῶν ξένων πολεμικῶν θάσεων ὅπως ἦδη ἀνέφερον εἰς τὴν ὁμιλίαν του. Ὑπὸ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις δὲν τίθεται θέμα προτάξεως θέματος ἀλλὰ ταυτίσεως, δεδομένου ὅτι τὸ θέμα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τὸ θέμα τῆς καταργήσεως τῶν ξένων πολεμικῶν θάσεων, καὶ ἀσφαλῶς τὸ θέμα τῆς Κοινοπολιτείας ὅπως καὶ ὅλα τὰ συναφῆ θέματα περικλείονται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ θέμα, τὸ θέμα τῆς αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως ὑπάρχῃ ταύτισις τῶν θεμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς ἡ διαπίστωσις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσαρῖδῆ ὅτι τὸ θέμα τῆς αὐτοδιαθέσεως περικλείει τὰ ἄλλα δύο θέματα εἶναι ὀρθή. Ἀπὸ ἀπόψεως ὁμοῦ διαδικασίας, ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως πρέπει νὰ ὑπάρχῃ σειρά θεμάτων ἢ νὰ ὑπάρχῃ εἰσήγησις ὅπως τὰ δύο ἄλλα θέματα ἀπαλειφθοῦν. Καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ τεθοῦν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν κατὰ σειράν προτεραιότητος, ἐάν δὲ ἡ Βουλὴ κρίνῃ σκόπιμη μὴ εἰσηγηθῇ καὶ τὰ τρία θέματα νὰ συζητηθῶν ταυτοχρόνως. Ἡ διατύπωσις ὁμοῦ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως πρέπει νὰ εἶναι ὡς τρία θέματα, ἐάν τοῦτο ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ, ἢ ὡς ἓν θέμα διὰ τῆς διαγραφῆς τῶν ἄλλων δύο θεμάτων.

Δὲν ὑπάρχει εἰσήγησις. Ἡ συζήτησις φυσικὰ ἐπὶ τῆς οὐσίας θὰ διεξαχθῇ μετὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος. Ἐπομένως θέτω εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ἑξῆς ἐρώτημα :

Ἐπὶ εἰρήσεως ἀντιρρήσεως ὅπως τὸ θέμα τὸ ὁποῖον προτείνει ὁ κ. Κώστα Χριστοδουλίδη ἐγγραφῇ ὡς πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, καὶ ὅπως τὸ δεύτερον θέμα εἶναι ἐάν ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐγείρῃ τὸ θέμα τῶν Βρετανικῶν θάσεων ἐν Κύπρῳ, καὶ τὸ τρίτον θέμα ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως κατὰ πόσον ἡ Κύπρος θὰ παραμείνῃ ἐντός τῆς Κοινοπολιτείας; Ἡ συζήτησις μὴ εἰσηγηθῇ ταυτοχρόνως.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Συγγνώμην κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἀφέστατο νὰ νοηθῇ ὅτι ὅλα μποροῦν νὰ ἀναπτυχθοῦν εἰς τὸ εὐρύτερον θέμα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Αὐτὸ ἦτο ἐν ἐρώτημα καὶ νομίζω ὅτι αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ ἐπόμενον θέμα, δηλαδὴ ὅλα μποροῦν νὰ συζητηθοῦν ὑπὸ τῶν ἐντίμων κ. Βουλευτῶν ἐντός αὐτοῦ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡστε ὁ ἐντίμος κ. Βουλευτὴς Κώστα Χριστοδουλίδη εἰσηγεῖται ὅπως τὰ δύο ἄλλα θέματα συγχωνευθοῦν ἢ διαγραφθοῦν καὶ ὅπως ὡς μόνον θέμα παραμείνῃ τὸ θέμα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γνώμην του περιλαμβάνει καὶ τὰ ὑπόλοιπα θέματα.

Ὁ κ. Λυσαρῖδης.

Β. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ :

Δέχομαι τὴν εἰσήγησιν ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι πράγματι ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ πρῶτον θέμα θὰ περιλάβῃ τὴν συζήτησιν τῶν ἄλλων θεμάτων. Ἐπομένως οἰσδήποτε συμπεράσματα θὰ περιεχθῶν συμπεράσματα ἐπὶ τῶν ἦδη ἐγγεγραμμένων θεμάτων.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐτόνισα εἰς τὴν εἰσαγωγικὴν μου ὁμιλίαν ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς διεξήγαγε τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν πλήρη, ἑνιαίαν καὶ ἐθνικὴν του ἀποκατάστασιν καὶ ὄχι δι' ἓνα τμήμα τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους. Ἐπομένως ὅλα καλύπτονται μῆσα εἰς τὸ θέμα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς ὅπως εἶχα πεῖ τὸ θέμα τῆς αὐτοδιαθέσεως καλύπτει τὴν συζήτησιν καὶ τῶν δύο ἄλλων θεμάτων, διότι ὁ ἐγγράμης τὸ θέμα κ. Κώστα Χριστοδουλίδη εἰσηγεῖται τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν δι' ὀλόκληρον τὴν Κύπρον καὶ ὄχι ἐν τμήμα αὐτῆς, καὶ ἐπομένως νομίζω ὅτι μὴ εἰσηγηθῇ ὡς ἓν θέμα, τὸ θέμα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὡς τὸ μόνον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Καὶ κατὰ τὴν διεξαχθεῖσιν συζήτησιν δὲν θὰ εἶναι ἐκτὸς θέματος οἱ ἀγορηταὶ ἐάν ἀναφερθῶν

καί εἰς τὸ θέμα τῆς Κοινοπολιτείας καί εἰς τὸ θέμα τῶν θάσεων. Ἐπομένως τὸ θέμα εἶναι γενικόν, περιεκτικόν καί εἶναι ἡ ἐξάσκηση τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Καί διὰ τὸ θέμα αὐτὸ καταθέτω τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως δοθῆ εἰς τὴν Γραμματεῖαν διὰ νὰ τὸ ἀναγῶσθι διὰ νὰ μὴν ἀναγιγνώσκηται δύο φορές.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Νά ἀναγῶσθῃ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀκράδαντος πιστεύουσα εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς δημοκρατίας καί τῆς δικαιοσύνης, αἱ ὁποῖαι περιέχονται καί εἰς τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, διερμηνεύουσα δὲ καί τὸ λαϊκὸν αἴσθημα, ὁμοφώνως ψηφίζει : Ὁ Κυπριακὸς λαὸς δέον νὰ ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως διὰ τὸ μέλλον του διὰ τῆς ἐνασκήσεως ἐντὸς τοῦ ἐλαχίστου δυνατοῦ ὄριου τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Προβαίνω, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, εἰς τὴν κατάθεσιν τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ πρὸς ἔγκρισιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, διότι ἀκράδαντος πιστεύω ὅτι τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον τίθεται δι' αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τοῦ μεγάλου θέματος τὸ ὁποῖον σήμερον ἀντιμετωπίζει ὁ Κυπριακὸς λαός. Πιστεύω ὅτι διὰ τῆς ἐνασκήσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ θέματος πάντα τὰ ὑπόλοιπα θέματα θὰ πάρουν τὴν δέουσαν αὐτῶν λύσιν. Αἱ μεγάλα ἀρχαί τῆς δικαιοσύνης καί τῆς δημοκρατίας ἐπιτάσσουν ὅπως ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀφῆθῃ ἐλεύθερος νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐτυμηγορίαν του ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ μέλλοντος.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐνεγράφη θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καί κατετέθη ψήφισμα. Γενῶνται θέμα καί πάλιν διαδικασίας κατὰ πόσον ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δύναται νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα σήμερον ἢ κατὰ πόσον πρέπει νὰ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος.

Ἡ μέχρι σήμερον ἀκολουθητέα διαδικασία ἦτο ὅτι θέμα τὸ ὁποῖον ἐνεγράφετο ἀνεβάλλετο διὰ 48 ὥρας διὰ νὰ δοθῆ ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς Βουλευτὰς νὰ τὸ μελετήσουν καί νὰ ἀναπτύξουν τὰς ἀπόψεις των ἐνώπιον τῆς Βουλῆς εἰς συνεδρίαν ἢ ὅποια ὀρίζετο. Ἀφίεται ὁμως εἰς τὴν Βουλήν, ἐάν θέλῃ, διὰ γενικῆς ἀποφάσεως νὰ τροποποιηθῇ τὴν διαδικασίαν τὴν ὁποῖαν ἠκολούθησαμεν μέχρι σήμερον. Ἡ ἴδική μου εἰσήγησις εἶναι ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τροποποιηθῇ ἡ διαδικασία, ἐκτός ἐάν ἡ Βουλὴ κρίνῃ τὸ θέμα ὡς θέμα ἐπείγουσας φύσεως, καί ἐπομένως ὅτι πρέπει νὰ συζητηθῇ προτοῦ παρέλθουν αἱ 48 ὥραι.

Ποῖοι εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ὅτι τὸ θέμα πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς θέμα ἐπείγουσας φύσεως καί νὰ συζητηθῇ ἀμέσως;

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης. Ἐζητήσατε τὸν λόγον ἢ ψηφίζετε;

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐάν μπορούσε νὰ ληφθῇ ἀπόφασις, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος θὰ ἐπικροτοῦσα τὴν ἰδέαν τῆς ἐπείγουσας φύσεως τοῦ ζητήματος, ἐν ὅψει τοῦ γεγονότος ὁμως ὅτι ἐτέθη ὡς ζήτημα συζητήσεως ὑπὸ ἰδιαιτέρων μορφῆν, φυσικὰ θὰ πάρῃ τὴν κανονικὴν διαδικασίαν εἰς τὸ μέλλον, τῆς συζητήσεως δηλαδὴ εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς οἱ Βουλευταὶ θὰ ἠθελον νὰ προβοῦν εἰς ψήφισιν ἀνευ ἀγορεύσεων ἔφ' ὅσον δὲν πρόκειται νὰ γίνουσι ἀγορεύσεις ἐπὶ τοῦ θέματος, ἢ ὀρθότερα τακτικὴ θὰ ἦτο ἡ τακτικὴ τὴν ὁποῖαν ἔχει καθιερώσει ἡ Βουλὴ, τῆς ἀναβολῆς τοῦ θέματος διὰ 48 ὥρας.

Ὁ κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Εἰσηγοῦμαι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅπως τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἐγγραφῆ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀπὸ τὸν ἔντιμον συνάδελφον ἀναβληθῆ πρὸς συζήτησιν διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος τούτου, ἢ ὅποια συνεδρίασις δὲν εἰσηγοῦμαι ὅπως γίνῃ ἐντὸς 48 ὥρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις θὰ ὀρισθῇ ἐπομένως διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, ἢ δὲ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολουθίας :

- Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.
- Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἔργασία.
  - Ὁ περὶ Ἐργοστασίων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964.
  - Ὁ περὶ Ἀρχῆς Ἡλεκτρισμοῦ Κύπρου (Ἀποκατάστασις Ὑπαλλήλων καί Ὑπηρετῶν, Ἐπικύρωσις καί Διοσφάλισις) Νόμος τοῦ 1964.
  - Ὁ Στρατιωτικὸς Ποινικὸς Κώδιξ καί Δικονομία τοῦ 1964.
  - Ὁ περὶ τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καί Ἐγγράφων.
Κεφάλαιον Δ—Ἡ συζήτησις τοῦ ἐγγραφέντος θέματος περὶ τῆς ἐνασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἐλθξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἐνεγράφησαν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν. Τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀνεκοινώθησαν ἤδη εἰς τὸ Σῶμα.

Κηρῶσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὁρα λήξεως 12.15 μ.μ.)

Handwritten signature: Y. P. ...

Handwritten initials: Y.P.

167

65

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 11.25 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύσσω την Έναρξιν της παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει άπαρτία έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό πρώτον θέμα επί της ήμερησίας διατάξεως είναι Έρωτήσεις—Απαντήσεις. Εάν υπάρχουν Έρωτήσεις ή Απαντήσεις παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς νά προβοούν εις τήν ανάγνωσίν των.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν υπάρχουν ούτε Έρωτήσεις ούτε Απαντήσεις σήμερα κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εις τό Κεφάλαιον Β της ήμερησίας διατάξεως είναι αναγεγραμμένοι υπό τόν τίτλον, Νομοθετική Έργασία, «Ο περί Άρχης Ηλεκτρισμού Κύπρου (Άποκατάστασις Υπαλλήλων και Υπηρετών, Έπικύρωσις και Διασφάλισις) Νόμος του 1964».

Παρακαλώ όπως πρό της έναρξεως της συζητήσεως του παρόντος Νομοσχεδίου γίνη ή κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγραφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθενται τά εξής Νομοσχέδια :

- (1) Ο περί Πολιτικής Άμόνης Νόμος του 1964.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 9) του 1964.
- (3) Έγγραφα άποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών τήν 23ην Ιουλίου 1964 συμφώνως τῷ έδαφίῳ (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 (Άρ. 1 του 1963) και τῷ έδαφίῳ (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμου του 1963 (Άρ. 2 του 1963).
- (4) Έγγραφα άποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών τήν 23ην Ιουλίου 1964 συμφώνως τῷ έδαφίῳ (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1964 (Άρ. 1 του 1964) και τῷ έδαφίῳ (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμου του 1964 (Άρ. 3 του 1964).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ο περί Πολιτικής Άμόνης Νόμος 1964 έστάλη από τό Υπουργείον Έσωτερικών και έχαρκτηρίσθη από τό αρμόδιον Υπουργείον και τήν Έκτελεστικήν Έξουσίαν ως έπειγον.

Υπάρχει ένστασης έκ μέρους της Βουλής όπως χαρακτηρίσθη ως έπειγον; Μή υπάρχουσις ένστάσεως τό περί οδ ό λόγος Νομοσχεδίου χαρακτηρίζεται ως έπειγον, παραπέμπεται εις τήν Έπιτροπήν Έσωτερικών και Νομικών προς έπεξεργασίαν, και προτίθεμαι, λόγω του έπειγοντος του θέματος, νά τό όρίσω προς συζήτησιν αύριον κατά τήν 11.30 πρωινήν ώραν.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 9) του 1964 παραπέμπεται εις τήν Έπιτροπήν Οικονομικών προς μελέτην και ύποβολήν έκθέσεως, εις δέ τήν Έπιτροπήν Προϋπολογισμού παραπέμπονται τά Έγγραφα τά όποία ανέγνωσεν ό έντιμος Γραμματέας.

Παρακαλώ τόν Πρόεδρον της άρμοδίας Έπιτροπής όπως προβή εις τήν ανάγνωσιν της έκθέσεως της Έπιτροπής του επί του περί Άρχης Ηλεκτρισμού Κύπρου (Άποκατάστασις Υπαλλήλων και Υπηρετών, Έπικύρωσις και Διασφάλισις) Νόμου 1964.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΤΩΝ ΕΠΙΚΥΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Λέλλος Δημητριάδης
Έζεκιás Παπαϊωάννου
Μιχαλάκης Σαββίδης
Γεώργιος Τζιρκώτης
Άνδρέας Γιάγκου.

Η Έπιτροπή Έμπορίου και Βιομηχανίας εξέτασε τό περί οδ ό λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίασιν αύτης λαβοῦσαν χώραν τήν 27ην Ιουλίου 1964.

Η Έπιτροπή άφού ανέγνωσε τήν επί του Νομοσχεδίου ύποβληθεΐσαν Αιτιολογικήν Έκθεσιν και έλαβε τάς αναγκαίας έπεξηγήσεις παρά του Γενικού Γραμματέως της Άρχης Ηλεκτρισμού, άπεφάσισεν όπως εισηγηθί εις τήν Βουλήν τήν εις νόμον ψηφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης;

Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος άρχης παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα όπως προβή εις τήν δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Η Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως :

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως τό 1ον άρθρον έγκριθί;

Τό 1ον άρθρον έγκρίνεται μή υπάρχουσις ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως τό 2ον άρθρον έγκριθί;

Μή υπάρχουσις ένστάσεως τό 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έφαρμογή του περί Άποκαταστάσεως Νόμου επί ύπαλλήλων της Άρχης. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως τό 3ον άρθρον έγκριθί;

Τό 3ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έπικύρωσις και Διασφάλισις. Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένστασης όπως τό 4ον άρθρον έγκριθί;

Τό 4ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.

Η δευτέρα ανάγνωσις έτελείωσεν.

Παρακαλώ τόν έντιμον Γραμματέα νά προβή εις τήν τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ο παρών Νόμος δύναται νά αναφέρηται ως ό περί Άρχης Ηλεκτρισμού Κύπρου (Άποκατάστασις Υπαλλήλων και Υπηρετών, Έπικύρωσις και Διασφάλισις) Νόμος του 1964.

* Ιδε σελ. 450—451, Παράρτημα Πρώτον, Έπισημ. Έφημ. της Δημοκρατίας, της 6ης Λογούστου 1964, (Άρ. 44/64).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οι κώδωνες).

Υπάρχει ένωσις όπως το παρόν Νομοσχέδιον έγκριθη εις νόμον.

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το παρόν Νομοσχέδιον έγκρίνεται εις νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο Στρατιωτικός Ποινικός Κώδιξ και Δικονομία του 1964.

Παρακαλώ όπως η έκθεσις των αρμοδίων Έπιτροπών αναγνωσθή.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΞ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΙΚΩΝ

Ανάτολιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος
Λάλλος Δημητριάδης
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Σάντης
Πανίκος Σιβιτανίδης
Γεώργιος Ίωαννίδης.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Τίτος Φάνος, Προεδρεύων
Νίκος Άγγελιδης
Πανίκος Σιβιτανίδης
Κώστας Χριστοδουλίδης.

Αι ως άνω Έπιτροπαι έσχον τρεις μακράς συνεδριάσεις κατά τας οποίας έμελέτησαν επίσταμένως το παρόν Νομοσχέδιον.

Κατά τας συνεδριάσεις αυτάς παρέστη και ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ως και άλλοι έμπειρογνώμονες οτινες παρέσχον πλήρεις έξηγήσεις και διευκρινίσεις επί όλων των εγερθέντων ένωπιον των Έπιτροπών σημείων.

(1) Ο προτεινόμενος Νόμος θα αποτελέση τον Στρατιωτικόν Ποινικόν Κώδικα και την Στρατιωτικην Ποινικην Δικονομίαν της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(2) Το Στρατιωτικόν Δίκαιον, το οποίον αποτελεί μέρος της νομοθεσίας όλων σχεδόν των κρατών, καθίσταται σήμερα αναγκαίον και εις την περίπτωσιν της Κύπρου, ιδιαίτερος άφ' όπου η Κυπριακή Δημοκρατία υιοθέτησε διά του προσφάτως ψηφισθέντος Νόμου περί Έθνικής Φρουράς την υποχρεωτικήν στρατιωτικήν θητείαν.

(3) Κύριοι σκοποί του Στρατιωτικού Νόμου και της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης είναι :

(α) Η διατήρησις της απαιτουμένης πειθαρχίας έντός του στρατεύματος και

(β) η έπιχειρημένη προστασία της ασφαλείας του κράτους.

(4) Ως βάσις της υπό κρίσιν νομοθεσίας έλήφθη ο Έλληνικός Στρατιωτικός Ποινικός Κώδιξ. Πλείστοι όμως διατάξεις αυτού προσηρμόσθησαν προς τας έν Κύπρω κρατούσας συνθήκας ως και προς τας ίσχύουσας βασικάς αρχάς του έν γένει Κυπριακού Δικαίου.

(5)—(α) Ο Στρατιωτικός Ποινικός Κώδιξ εφαρμόζεται κατά κύριον λόγον επί Στρατιωτικών (πάντων των μελών των Ένόπλων Δυνάμεων της Δημοκρατίας ήτοι του Στρατού, της Έθνικής Φρουράς και οιασδήποτε άλλης Στρατιωτικής δυνάμεως ιδρυμένης δι' ειδικού Νόμου) αναφορικώς προς τά ούτω καλούμενα στρατιωτικά αδικήματα ότινα προβλέπονται λεπτομερώς υπό του Κώδικος.

(β) Ωσαύτως η διάπραξις του Στρατιωτικού αδικήματος του Κοινού Ποινικού Δικαίου έμπίπτει εις την δικαιοδοσίαν της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης έστω και εάν το αδίκημα τούτο δέν αποτελεί χωριστόν στρατιωτικόν αδίκημα.

(γ) Εις την αρμοδιότητα του Στρατιωτικού Δικαστηρίου υπάγονται επίσης οι αιχμάλωτοι πολέμου.

(δ) Ωσαύτως οι στρατεύσιμοι διά τά έν άρθρω 22 του περί Έθνικής Φρουράς Νόμου του 1964 προβλεπόμενα αδικήματα υπάγονται εις την αρμοδιότητα του Στρατιωτικού Δικαστηρίου.

(ε) Κατ' εξαίρεσιν εις την αρμοδιότητα του Στρατιωτικού Δικαστηρίου υπάγονται και ιδίωται εις ειδικάς όμως περιπτώσεις ως προβλέπεται υπό του παρόντος Κώδικος.

(6) Η Στρατιωτική Ποινική Δικονομία ήτις αποτελεί το τελευταίον μέρος του Νομοσχεδίου ακολουθεί κατά το πλείστον την κοινήν Ποινικην Δικονομίαν, όπου όμως έθεωρήθη αναγκαίον ένέγχετο παρέκκλισις ήτις άποσκοπεί εις την όσον το δυνατόν καλύτεραν και εύρυθμότεραν λειτουργίαν των Στρατιωτικών Δικαστηρίων και της έν γένει στρατιωτικής δικαιοσύνης.

(7) Τά στρατιωτικά Δικαστήρια προτείνεται όπως απαρτίζονται από αξιωματικούς του Στρατού εκ των οποίων ο Πρόεδρος και ο Άντιπρόεδρος θα είναι απαραίτητως νομικοί με τουλάχιστον έπταετή άσκησιν του δικηγορικού ή/και δικαστικού επαγγέλματος.

(8) Ωσαύτως η στρατιωτική εισαγγελική αρχή θα αποτελεσθή από αξιωματικούς οτινες απαραίτητως θα είναι νομικοί. Οι στρατιωτικοί εισαγγελείς θα υπάγονται εις τον Γενικόν Εισαγγελέα της Δημοκρατίας όστις και θα φέρη την τελικήν εδύθηνην πάσης ποινικής διώξεως δυνάμει του Στρατιωτικού Νόμου.

(9) Πάσα απόφασις των Στρατιωτικών Δικαστηρίων θα υπόκειται εις έφεσιν ένώπιον του Άνωτάτου Δικαστηρίου της Δημοκρατίας.

Αι Έπιτροπαι έπήνεγκον ώρισμένας τροποποιήσεις εις το αρχικόν κείμενον του Νομοσχεδίου ατινες και εμφάνονται εις το διαμορφωθέν κείμενον αυτού το οποίον επισυνάπτεται ώδε και εισηγούνται όμοφώνως την εις Νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν όμιληται επί θέματος αρχής;

Έφ' όσον δέν υπάρχουν όμιληται επί θέματος αρχής παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα της Βουλής όπως προβή εις την δεύτεραν κατ' άρθρον άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Η Βουλή των Άντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως :

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένωσις όπως το 1ον άρθρον έγκριθη;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το 1ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένωσις εις την έγκρισιν του 2ου άρθρου;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ισχύς ώρισμένων διατάξεων του Ποινικού Κώδικος, άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένωσις εις την έγκρισιν του 3ου άρθρου;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τοπικά όρια της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένωσις εις την έγκρισιν του άρθρου 4;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το 4ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εδύθη στρατιωτικών επί κοινών αδικημάτων. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένωσις εις το άρθρον 5;

Το άρθρον 5 έγκρίνεται μη υπάρχουσας ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ειδη ποινών. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένωσις εις το 6ον άρθρον;

Το άρθρον 6 έγκρίνεται άνευ ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ποινή θανάτου. "Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 7;

Τὸ ἄρθρον 7 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Φυλάκις. "Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 8;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 8 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καθαίρεσις. "Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 9;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 9 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εκπτώσις. "Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 10;

Τὸ ἄρθρον 10 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Αναστολή τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς. "Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 11;

Τὸ ἄρθρον 11 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εκτέλεισις κατὰ στρατιωτικῶν. "Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 12;

Τὸ ἄρθρον 12 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προδοσία τῆς χώρας. "Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 13;

"Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Δὲν εἶναι διὰ τὴν ὑποβάλω ἐνστασις, ἀλλὰ ἐδῶ θλέπω ὅτι εἰς τὴν παράγραφον (α) διεγράφησαν ὀρισμένοι λέξεις : «Φέρεται ὅπλα κατὰ τῆς Δημοκρατίας ἢ τῶν συμμάχων αὐτῆς». Αἱ λέξεις «τῶν συμμάχων αὐτῆς» εὐρίσκονται καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα παραγράφους καὶ ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου καὶ δὲν διεγράφησαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἐπεξηγήσω ὅτι τὸ τελειωτικὸν κείμενον εὐρίσκειται τυπογραφημένον, καὶ θεαίως ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ κύριος Ποταμίτης ὅτι ὀρισμένοι φράσεις ἀπηλείφθησαν, καὶ ὀρθῶς ἀπηλείφθησαν κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἐπιτροπῶν.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Συμφωνῶ ἀλλὰ ὑπάρχουν αἱ ἴδιαι φράσεις «ἢ τῶν συμμάχων αὐτῆς» καὶ εἰς ἄλλας παραγράφους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αἱ ἀρμόδιαι Ἐπιτροπαὶ σὰς πληροφορῶ ὅτι προέβησαν εἰς ὅλας τὰς διορθώσεις ὄλων τῶν προσθηκῶν ἢ τῶν ἀπαλείφω τὰς ὁποίας ἔκαμαν. Θὰ ἦτο εὐχάριστον ἐὰν τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς εἶχον ἐνώπιόν των τὸ τελειωτικὸν κείμενον.

"Εφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνσταση εἰς τὸ ἄρθρον 13 ὅπως παρουσιάζεται εἰς τὸ τυπογραφημένον κείμενον τὸ ἄρθρον 13 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράδοσις ἐμπιστευθεῖσης θέσεως. "Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 14;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 14 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνθηκολόγησις ἐν ἀνοικτῷ τόπῳ. "Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 15;

Τὸ ἄρθρον 15 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἶνοια τῶν θλέμων τοῦ ἐχθροῦ. "Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 16;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 16 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Λιστία αἰχμαλώτου, πολίτου τῆς Δημοκρατίας. "Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 17;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 17 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Βλάβη συγκοινωνιῶν, κ.λ.π. "Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 18;

Τὸ ἄρθρον 18 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Αθέμιτος συλλογὴ πληροφοριῶν. "Άρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 19;

Τὸ ἄρθρον 19 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἴσοδος κρύφα εἰς ἀπηγορευμένους τόπους. "Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 20;

Τὸ ἄρθρον 20 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἴσοδος κρύφα ἐχθροῦ εἰς ἀπηγορευμένους τόπους. "Άρθρον 21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 21;

Τὸ ἄρθρον 21 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράνομοι ἀπεικονίσεις καὶ παρακολούθησις. "Άρθρον 22.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 22;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 22ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράνομοι ἐπικοινωνία. "Άρθρον 23.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 23;

Τὸ ἄρθρον 23 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πληροφορία ὑπὸ αἰχμαλώτου εἰς τὸν ἐχθρόν. "Άρθρον 24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

"Υπάρχει ἀντίρρησης εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 24;

Τὸ ἄρθρον 24 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Αρωγὴ εἰς κατάσκοπον. "Άρθρον 25.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 25;
Τὸ ἄρθρον 25 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσφορά εις κατασκοπείαν. Ἄρθρον 26.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 26;
Τὸ ἄρθρον 26 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀπόπειρα καὶ προπαρασκευὴ κατασκοπείας. Ἄρθρον 27.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 27;
Τὸ ἄρθρον 27 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μὴ ἀναγγελία κατασκοπείας. Ἄρθρον 28.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 28;
Τὸ ἄρθρον 28 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰς τὸν πλαγιότιτλον, ἔντιμὲ κύριε Πρόεδρε, τοῦ ἄρθρου 29 ὑπάρχει μίᾳ διόρθωσις. Δηλαδή ἀντὶ «λιποταξία ὀπλίτου εἰς τὸ ἐξωτερικόν» ἢ λέξις «ἐξωτερικόν» ἀντικαθίσταται, ἐσωτερικόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διότι τὸ κείμενον ὁμιλεῖ περὶ λιποταξίας εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ὁρθῶς. Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα νὰ προβῇ εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ πλαγιότιτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐν τάξει κύριε Πρόεδρε.
Λιποταξία ὀπλίτου εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἄρθρον 29.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 29;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 29ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Λιποταξία ἀξιωματικοῦ. Ἄρθρον 30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 30;
Τὸ ἄρθρον 30 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σύντημεις προθεσμιῶν. Ἄρθρον 31.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 31;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 31ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁμαδικὴ λιποταξία. Ἄρθρον 32.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὸ ἄρθρον 32;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 32 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Λιποταξία εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἄρθρον 33.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 33;
Τὸ ἄρθρον 33 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Λιποταξία ἐνώπιον τοῦ ἔχθρου. Ἄρθρον 34.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 34;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 34 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αὐτομολία. Ἄρθρον 35.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 35;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 35ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διευκόλυνσις, πρόκλησις ἢ διέγερσις. Ἄρθρον 36.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 36;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 36 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπόθαλις. Ἄρθρον 37.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 37;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 37ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκουσία πρόκλησις ἀνικανότητος. Ἄρθρον 38.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση ὅπως τὸ 38ον ἄρθρον ἐγκριθῇ;
Τὸ 38ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόκλησις ἀλλοτρίας ἀνικανότητος. Ἄρθρον 39.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση ὅπως τὸ 39ον ἄρθρον ἐγκριθῇ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 39ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσποίησις ἀνικανότητος. Ἄρθρον 40.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ 40ου ἄρθρου;
Τὸ 40ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀποφυγὴ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Ἄρθρον 41.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση ὅπως τὸ 41ον ἄρθρον ἐγκριθῇ;
Τὸ 41ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Στάσις. Ἄρθρον 42.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ 42ου ἄρθρου;
Τὸ ἄρθρον 42 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁμαδικὴ ἀπειθεία. Ἄρθρον 43.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 43;
Τὸ ἄρθρον 43 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐνωσις πρὸς στάσιν ἢ ὁμαδικὴν ἀπειθείαν. Ἄρθρον 44.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση ὅπως τὸ 44ον ἄρθρον ἐγκριθῇ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 44ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μὴ ἀναγγελία στάσεως ἢ ὁμαδικῆς ἀπειθείας. Ἄρθρον 45.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 45;
Τὸ 45ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παράλειψις καταστολής στάσεως. "Άρθρον 46.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του 46ου άρθρου;
Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό 46ον άρθρον έγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Αντίστασις. "Άρθρον 47.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση εις τό 47ον άρθρον;
Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό 47ον άρθρον έγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παράλειψις καταστολής αντίστασεως. "Άρθρον 48.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του 48ου άρθρου;
Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό 48ον άρθρον έγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Ανυπακοή. "Άρθρον 49.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του 49ου άρθρου;
Τό 49ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Ανυπακοή εις διάταγην πρός αναχώρησιν. "Άρθρον 50.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του 50ου άρθρου;
Τό 50όν άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παράβασις στρατιωτικής έντολής. "Άρθρον 51.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του 51ου άρθρου;
Τό άρθρον 51 έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Εξόβρισις άνωτέρου. "Άρθρον 52.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του 52ου άρθρου;
Τό 52ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Βιαιοπραγία κατά άνωτέρου. "Άρθρον 53.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Εις τό έδάφιον (1) κύριε Πρόεδρε, εις την δευτέραν γραμμήν αντί της λέξεως «πλημμελήματος» γίνεται διόρθωσις και τοποθετείται ή λέξις «κακουργήματος».
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 53ον άρθρον με την διόρθωσιν την οποίαν άνέγνωσεν αυτήν την στιγμήν ό έντιμος Γραμματεύς έγκριθῆ;
Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό 53ον άρθρον έγκρίνεται ώς έτροποποιήθη.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Έγκατάλειψις θέσεως υπό σκοποῦ. "Άρθρον 54.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 54ον άρθρον έγκριθῆ;
Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό 54ον άρθρον έγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Σκοπός κοιμώμενος. "Άρθρον 55.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 55ον άρθρον έγκριθῆ;
Τό 55ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Έγκατάλειψις φυλακής ή άλλης όρισθείσης θέσεως. "Άρθρον 56.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 56ον άρθρον έγκριθῆ;
Τό άρθρον 56 έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Μη προσέλευσις εις συναγεμμόν. "Άρθρον 57.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 57ον άρθρον έγκριθῆ;
Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό άρθρον 57 έγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Καθυστέρησις έν πορείᾳ. "Άρθρον 58.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 58ον άρθρον έγκριθῆ;
Τό άρθρον 58 έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Μη συμμετοχή εις στρατιωτικόν δικαστήριον. "Άρθρον 59.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 59ον άρθρον έγκριθῆ;
Μη ύπαρχούσης ένστάσεως τό 59ον άρθρον έγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παράνομος έπιτροπή εις την στρατιωτικήν δικαιοσύνην. "Άρθρον 60όν.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 60όν άρθρον έγκριθῆ;
Τό άρθρον 60 έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Μη καταγγελλία άδικημάτων. "Άρθρον 61.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό άρθρον 61 έγκριθῆ;
Τό 61ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Παρακώλυσις ύποβολής παραπόνων. "Άρθρον 62.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 62ον άρθρον έγκριθῆ;
Τό 62ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Απελευθέρωσις ή απόκρισις κρατουμένου. "Άρθρον 63.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 63ον άρθρον έγκριθῆ;
Τό 63ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Απελευθέρωσις αιχμαλώτου. "Άρθρον 64.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 64ον άρθρον έγκριθῆ;
Τό 64ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Απόκρισις αιχμαλώτου. "Άρθρον 65.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση όπως τό 65ον άρθρον έγκριθῆ;
Τό 65ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :**
Αποσφράγισις, ύπεξαγωγή ή καταστροφή μεταφερομένων. "Άρθρον 66.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :**
Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 66;
Τό άρθρον 66 έγκρίνεται άνευ ένστάσεως.

- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Απόλυτα άπορρήτων. "Άρθρον 67.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 67;
Τό άρθρον 67 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Μή έξασφάλις από του έχθρου μεταφερομένων. "Άρθρον 68.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του 68ου άρθρου;
Τό 68ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Ανακοίνωσις στρατιωτικών πληροφοριών. "Άρθρον 69.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 69;
Τό άρθρον 69 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Μετάδοσις στρατιωτικών μυστικών. "Άρθρον 70.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 70;
Τό άρθρον 70 άνευ ένωτάσεως έγκρίνεται.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Εξόθρισις σκοπού. "Άρθρον 71.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει αντίρρησις εις τήν έγκρισιν του άρθρου 71;
Τό άρθρον 71 έγκρίνεται άνευ αντίρρησεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Βιαιοπραγία κατά σκοπού. "Άρθρον 72.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 72;
Τό άρθρον 72 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Ασκοποι πυροβολισμοί. "Άρθρον 73.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 73;
Τό άρθρον 73 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Μέθη έν ύπηρεσία. "Άρθρον 74.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει αντίρρησις εις τήν έγκρισιν του άρθρου 74;
Τό άρθρον 74 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Αντιποίησις στολής ή άλλων έμβλημάτων. "Άρθρον 75.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 75;
Τό άρθρον έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Παράνομος ανάληψις άρχηγίας. "Άρθρον 76.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 76;
Τό άρθρον 76 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Αυτόνομών έχθροπραξία. "Άρθρον 77.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 77;
Τό άρθρον 77 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Παράνομος παράτασις έχθροπραξιών. "Άρθρον 78.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 78;
Τό άρθρον 78 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Αθέμιται διαταγαί. "Άρθρον 79.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 79;
Τό άρθρον 79 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Υπέρβασις πειθαρχικής έξουσίας. "Άρθρον 80.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 80;
Τό άρθρον 80 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Βιαιοπραγία κατά κατωτέρου. "Άρθρον 81.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 81;
Τό 81ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Εξόθρισις κατωτέρου. "Άρθρον 82.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 82;
Τό άρθρον 82 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Λόγος μειώσεως τής ποινής. "Άρθρον 83.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 83;
Τό άρθρον 83 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Διαρπαγή. "Άρθρον 84.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 84;
Τό άρθρον 84 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κατακράτησις. "Άρθρον 85.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τό άρθρον 85;
Τό άρθρον 85 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Ενεχυρίασις. "Άρθρον 86.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει αντίρρησις εις τήν έγκρισιν του άρθρου 86;
Τό άρθρον 86 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Αγορά, απόκριψις ή αποδοχή ώς ένεχύρου. "Άρθρον 87.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 87;
Τό άρθρον 87 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Νοθεία. "Άρθρον 88.
- ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
'Υπάρχει ένωσασίς εις τήν έγκρισιν του άρθρου 88;
Τό άρθρον 88 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
'Ωμότητες κατ' αίχμαλώτου. "Άρθρον 89.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του 89ου άρθρου;

Τό άρθρον 89 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έξαντακασμός αίχμαλώτου εις παροχήν πληροφοριών. Άρθρον 90.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του 90ου άρθρου;

Τό άρθρον 90 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κλοπή κατ' αίχμαλώτου. Άρθρον 91.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του άρθρου 91;

Τό άρθρον 91 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άδικήματα καθ' όμοίρων. Άρθρον 92.

«Καθ' όμήρων» μέ η.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Άκριβώς θά ήθελα νά γίνη ή διόρθωσις, διότι τό εδημοσγράφηται μέ η καί όχι μέ οι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έν τάξει κύριε Πρόεδρε, εδιορθώθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τό άρθρον 92 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άπειλή ή θιασπραγία κατ' αίχμαλώτου. Άρθρον 93.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό άρθρον 93 έγκριθίη;

Τό άρθρον 93 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άνυπακοή. Άρθρον 94.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του άρθρου 94;

Τό άρθρον 94 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Στάσις. Άρθρον 95.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του άρθρου 95;

Τό άρθρον 95 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Όμαδική άπειθεια. Άρθρον 96.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του άρθρου 96;

Μή ύπαρχούσης ένωτάσεως τό άρθρον 96 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράβασις λόγου παρ' αίχμαλώτου. Άρθρον 97.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του άρθρου 97;

Τό άρθρον 97 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάληψις πλωτου νοσοκομείου. Άρθρον 98.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό 98ον άρθρον έγκριθίη;

Μή ύπαρχούσης ένωτάσεως τό 98ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έπίθεσις κατά πλωτου νοσοκομείου. Άρθρον 99.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του άρθρου 99;

Τό άρθρον 99 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράβασις γενικών διαταγών στρατιωτικών άρχηγών. Άρθρον 100.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση εις την Έγκρισιν του άρθρου 100;

Τό άρθρον 100 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διαγωγή άσυμβίβαστος προς την στρατιωτικήν πειθαρχίαν. Άρθρον 101.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό άρθρον 101 έγκριθίη;

Μή ύπαρχούσης ένωτάσεως τό άρθρον 101 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Στρατιωτικά Ποινικά Δικαστήρια. Άρθρον 102.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό άρθρον 102 έγκριθίη;

Μή ύπαρχούσης ένωτάσεως τό άρθρον 102 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Στρατιωτικά Δικαστήρια. Άρθρον 103.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό 103ον άρθρον έγκριθίη;

Τό 103ον άρθρον έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόεδρος, άναπληρωτής αυτού καί δικασταί. Άρθρον 104.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό 104ον άρθρον έγκριθίη;

Τό άρθρον 104 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαστικοί Υπάλληλοι. Άρθρον 105.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό άρθρον 105 έγκριθίη;

Τό άρθρον 105 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Στρατιωτικοί Εισαγγελείς. Άρθρον 106.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό άρθρον 106 έγκριθίη;

Τό άρθρον 106 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Βαθμός στρατοδικών. Άρθρον 107.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό άρθρον 107 έγκριθίη;

Μή ύπαρχούσης ένωτάσεως τό άρθρον 107 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άναπληρωταί δικασταί. Άρθρον 108.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό άρθρον 108 έγκριθίη;

Τό άρθρον 108 έγκρίνεται άνευ ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Όρκωμοσία δικαστών. Άρθρον 109.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένσταση όπως τό άρθρον 109 έγκριθίη;

Τό άρθρον 109 έγκρίνεται μή ύπαρχούσης ένωτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κωλύματα δικαστών. Άρθρον 110.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένοσταση εις τὸ ἄρθρον 110;
Τὸ ἄρθρον 110 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξαιρέσις δικαστοῦ, κ.λ.π. Ἄρθρον 111.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 111;
Τὸ ἄρθρον 111 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαιοδοσία καὶ ἀρμοδιότης στρατιωτικῶν δικαστηρίων.
Ἄρθρον 112.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 112;
Τὸ ἄρθρον 112 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξαιρέσις ἐκ τοῦ ἄρθρου 112. Ἄρθρον 113.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 113;
Τὸ ἄρθρον 113 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συμμετοχὴ στρατιωτικῶν καὶ ἰδιωτῶν. Ἄρθρον 114.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 114;
Τὸ ἄρθρον 114 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Λόσις συγκρούσεως ἀρμοδιότητος. Ἄρθρον 115.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 115;
Τὸ 115ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διαταγὴ πρὸς ποινικὴν δίωξιν. Ἄρθρον 116.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 116;
Τὸ 116ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μήνυσις ἐδικῶν ἀδικημάτων. Ἄρθρον 117.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 117;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνοτάσεως τὸ 117ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σκοπὸς τῆς ἀνακρίσεως. Ἄρθρον 118.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 118;
Τὸ ἄρθρον 118 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πότε καὶ παρὰ τίνων ἐνεργεῖται. Ἄρθρον 119.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 119;
Τὸ ἄρθρον 119 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σύλληψις καὶ προφυλάξις. Ἄρθρον 120.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 120;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνοτάσεως τὸ ἄρθρον 120 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐνέργεια τοῦ ἐξετάζοντος ἀξιωματικοῦ. Ἄρθρον 121.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 121;
Τὸ ἄρθρον 121 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀτῆσις περὶ ἐρεύνης ἐν καταστάματι μὴ στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἄρθρον 122.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 122;
Τὸ ἄρθρον 122 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διατυπώσεις τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης. Ἄρθρον 123.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 123;
Τὸ ἄρθρον 123 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ὑποβολὴ τῶν ἐγγράφων τῆς ἀνακρίσεως. Ἄρθρον 124.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 124;
Τὸ ἄρθρον 124 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δήλωσις ἐξαιρέσεως τοῦ ἀνακριτοῦ. Ἄρθρον 125.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 125;
Τὸ ἄρθρον 125 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δικαιώματα τοῦ ἐνεργοῦντος τὴν ἀνάκρισιν. Ἄρθρον 126.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 126;
Τὸ ἄρθρον 126 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σωματικὴ ἐρευνα. Ἄρθρον 127.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ 127;
Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐνταλμα συλλήψεως. Ἄρθρον 128.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ 128;
Τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Σύλληψις στρατιωτικῶν. Ἄρθρον 129.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 129;
Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρόπος συλλήψεως. Ἄρθρον 130.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ 130;
Τὸ 130 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνοτάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐνταλμα προφυλάξεως. Ἄρθρον 131.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ἐνοσταση εις τὸ ἄρθρον 131;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνοτάσεως τὸ 131 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ συμμετοχῆς καὶ ἄλλων εις τὸ ἀδίκημα. Ἄρθρον 132.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εις τὸ ἄρθρον 132;
Τὸ 132 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προκύψαντος καὶ ἐτέρου ἀδικήματος. Ἄρθρον 133.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εις τὸ 133;
Τὸ 133 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κλήσις καὶ ἐξέτασις μαρτύρων. Ἄρθρον 134.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εις τὸ ἄρθρον 134;
Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐνδίκαια μέσα. Ἄρθρον 135.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εις τὸ ἄρθρον 135;
Τὸ ἄρθρον 135 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀνασταλτικὴ δύναμις ἐνδίκων μέσων. Ἄρθρον 136.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εις τὸ ἄρθρον 136;
Τὸ ἄρθρον 136 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιμέλεια ἐκτέλεσεως τῶν ἀποφάσεων. Ἄρθρον 137.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εις τὸ ἄρθρον 137;
Τὸ ἄρθρον 137 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἰσχύς γενικῶν καὶ ἐιδικῶν δικονομικῶν διατάξεων. Ἄρθρον 138.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εις τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ Κώδικος 138;
Τὸ τελευταῖον ἄρθρον 138 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἐτερματίσθη καὶ θὰ δώσω τὸν λόγον εις τὸν κύριον Λέλλον Δημητριάδην πρὶν ἢ προδῶμεν εις τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε.

Λόγω τῶν δυσκόλων ἡμερῶν τὰς ὁποίας διερχόμεθα καὶ κυρίας λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, δὲν ἐζήτησα προγενεστέρως τὸν λόγον διὰ τὴν ὁμιλίῳ ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἀποτελεῖ καινοτομίαν εις τὴν νομοθεσίαν μας, θὰ ἤθελα εἰς τὸ παρὸν στάδιον νὰ τονίσω τὰς ἐξαιρετικῶς σοβαρὰς ποινὰς τὰς ὁποίας προβλέπει τὸ Νομοσχέδιον, καὶ πέραν τούτου τὸ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐκδικασθῶσιν ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου τὸ ὁποῖον προβλέπει τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἄλλοι πολῖται τῆς Δημοκρατίας, ἀπλοῖ πολῖται τῆς Δημοκρατίας, ἐπιπλέον τῶν στρατιωτικῶν. Θὰ ἦτο ἐπομένως φρόνιμον ἐάν οἱ στρατιωτικοὶ καὶ τὸ κοινὸν ἐν γένει κατατοπισθοῦν πλήρως ὡς πρὸς τὸ κείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βεβαίως αἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου κανονικῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων θὰ ἔπρεπε νὰ γίνοντο εἰς τὴν ἀρχήν, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἔγινεν ἡ ἐξαιρέσις αὐτὴ θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω ἐάν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, οὐντομοὶ βεβαίως, πρὶν ἢ προδῶμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν. Αὐτὸ τελείως κατ' ἐξαιρέσειν ὅπως ἐτόνισα καὶ εἰς τὴν ἀρχήν.

* Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε.

Ὄφειλα νὰ οἶς ὑπενθυμίσω ὡς μέλος τῆς Γραμματείας τῆς Βουλῆς ὅτι καὶ εἰς τὸ παρελθὸν παρατηρήσεις Βουλευτῶν ὅμα τῆ λήξει τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως ἔγιναν. Διότι δὲν ὁμιλήσα, ἔκαμα ἀπλῶς μίαν παρατήρησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐάν πρόκειται νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ ἴδιον κατ' ἐξαιρέσειν καὶ ἀπὸ ἄλλους Βουλευτὰς θὰ τὸ ἐπιτρέψω βεβαίως δὲν θὰ τὸ ἀπαγορεύσω, ἐφ' ὅσον ὅμως θέλω ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα ὅπως προβῆ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὸν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ Στρατιωτικὸς Ποινικὸς Κώδιξ καὶ Δικονομία τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει ένσταση εις τὴν ἔγκρισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

Τὸ τρίτον Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ σήμερον εἶναι ὁ περὶ τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964. Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἐκθεσις τῶν ἀρμοσίων Ἐπιτροπῶν ἀναγνωσθῇ.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Ἐπιτροπὴ Νομικῶν :

Ἀντώνιος Ἀναστασιάδης, Πρόεδρος
Λέλλος Δημητριάδης
Γεώργιος Ἰωαννίδης
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Σάντης
Πανίκος Σιζιτανίδης
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης (ἀντιπροσωπεύων τὸν κ. Χρ. Δημητριάδην).

Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν :

Τίτος Φάνος, Προεδρεύων
Πανίκος Σιζιτανίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Κώστας Χριστοδουλίδης
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης (ἀντιπροσωπεύων τὸν κ. Χρ. Δημητριάδην).

Αἱ ὡς ἄνω Ἐπιτροπαὶ ἐζήτησαν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον εἰς κοινήν συνεδρίασιν αὐτῶν λαβοῦσαν χώραν τὴν 21ην Ἰουλίου 1964.

Ἡ ἐπικρατοῦσα ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1964 κατάστασις κατέδειξε τὴν ἀνάγκην ὅτι ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν νομοθετικὴν περιφρούρησιν τῶν στρατιωτικῶν μυστικῶν τῆς Δημοκρατίας.

Ἐχει διαπιστωθῆ ὅτι μέχρι σήμερον στρατιωτικὰ μυστικὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀμυναν τῆς Δημοκρατίας εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἐπὶ θλάθῃ τῶν συμφερόντων τῆς Πολιτείας.

Σκοπὸς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἀπαγόρευσις δημοσιεύσεως πληροφοριῶν, εἰδήσεων ἢ ἀνακοινώσεων ἀφορῶν εἰς ὀχυρωματικὰ ἔργα, μέσα ἢ ἔργα ἀμύνης καὶ εἰς σταθμεύσεις, κινήσεις, ἀναδιπλώσεις ἢ δράσειν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς Δημοκρατίας ὡς καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς διόδου ἢ εἰσόδου εἰς τοιαῦτα μέρη ἅτινα θεωροῦνται ὡς ἀπηγορευμένα περιοχά.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὕτῃ τροποποιεῖται σχετικὴ διάταξις τοῦ ποινικοῦ κώδικος ἐν σχέσει πρὸς οἰανδήποτε πράξιν ἀποσκοποῦσαν ἢ ἐνδεχομένως δυναμένην ὅπως παρεμποδίσῃ ἢ ἐπιρεάσῃ οἰανδήποτε δικαστικὴν διαδικασίαν, διὰ τῆς ἐπεκτάσεως

* Ἰδὲ σελ. 413—440, Παράρτημα Πρῶτον, 21ης ἐφημερ. τῆς Δημοκρατίας τῆς 31ης Ἰουλίου 1964. (Ἄρ. 40/64).

της διατάξεως εις οιαδήποτε αστυνομικήν έρευναν διεξαγομένην επί σκοπῷ ἐνάρξεως δικαστικής διαδικασίας ἢ έρευναν διεξαγομένην επί τῆς θέσεως τῶν διατάξεων οιοσδήποτε νόμου.

Αἱ δύο Ἐπιτροπὴ συνιστοῦν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον φέσιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ὁ κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπιτεμὴ κύριε Πρόεδρε. Ἀντιλαμβάνομαι τὴν χρησιμότητα τοῦ Νομοσχεδίου καὶ προτίθεμαι νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐν τούτοις θὰ πρέπει νὰ τοισθῆ ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς ὅτι ἐνὸς θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ προδῶμεν εἰς τὴν φέσιν αὐτοῦ τοῦ Νόμου διὰ νὰ προστατεύσωμεν τὰ στρατιωτικὰ μυστικὰ τοῦ κράτους, ἐν τούτοις θὰ πρέπει νὰ σταθῶμεν ταύτοχρονως φρουροὶ ὅτι αὐτὸς ὁ νόμος δὲν θὰ χρησιμοποιοῦν κατ' ὁδὸν τὴν φέσιν τοῦ τύπου ἢ διὰ παρεμπόδιον τοῦ ὀρθῶς νοουμένου δικαίωματος τοῦ τύπου νὰ ἐλασκήσῃ κριτικὴν ἐπὶ ὧν τῶν ἐν Κύπρῳ γινομένων ἀκόμη καὶ ἐπὶ στρατιωτικῆς φύσεως ζητημάτων, δεδομένου ὅτι αὐτὰ δὲν ἀφοροῦν πραγματικὰ τὴν ἀμυναν ἢ στρατιωτικὰ μυστικὰ. Ἐπομένως θὰ πρέπει νὰ συστήσωμεν ὅπως ὁ νόμος αὐτὸς ἐφαρμοσθῆ ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῷ ὅποιῳ ἡμεῖς ἐδῶ τὸν ψηφίζομεν. Ἀπλῶς διὰ περιφρούρησιν τῶν στρατιωτικῶν μυστικῶν.

Δὲν διαφεύγει κανενὸς ὅτι ὁ τύπος διεδραμάτισεν καὶ διαδραματίζει ὀρθὸν πατριωτικὸν ρόλον, καὶ θὰ ἦτο ἀδικον ἐάν ἐπιτρέπαμεν οιασδήποτε ἐπέμβασιν εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ τύπου.

Μία ἄλλη παράλειψις τοῦ τύπου εἶναι ἡ ἐξῆς : Ἐνὸς δι' αὐτοῦ τοῦ τύπου εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλέγχωμεν τὰς ἐπιτοπίους ἐφημερίδας δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ ἐλέγχωμεν τὰς διαφόρους εἰδήσεις αἱ ὁποῖαι δημοσιεύονται εἰς τὸν ξένον τύπον, καὶ αἱ εἰδήσεις δίδονται ἐν πολλοῖς εἰς ἀπὸ μὲλιν τοῦ τύπου εἰς ἀκόμη, ὡς αὐτὴ αὐτὴ ἡ Βουλὴ διεπίστωσεν εἰς τὴν προηγουμένην τῆς συνεδρίαν, ἀπὸ μὲλιν τοῦ Ο.Η.Ε. Τὸ μεγάλον θέμα τὸ ὅποιον ἀντιμετωπιζόμεν δὲν εἶναι ἡ ἀκρίτομύθεια τοῦ ἐγγωρίου τύπου ἀλλὰ εἶναι ἡ ἐσκεμμένη ἀποκάλυψις μυστικῶν ἀπὸ τὸν ξένον τύπον, πολλὰς φορές μάλιστα μυστικῶν διαστρεβλωμένων. Δυστυχῶς ὁ Νόμος αὐτὸς δὲν προνοεῖ διὰ ποίου τρόπου τὸ κράτος θὰ ἴδωται νὰ προστατευθῆ ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν τακτικὴν. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ μελετήσῃ αὐτὸ τὸ πρόβλημα καὶ θὰ προτείνῃ τὴν εἰσῆγησιν διὰ τῶν ὁποίων θὰ προστατεύσῃ τὸ κράτος ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν τακτικὴν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα ὅπως ἐπιληφθῆ τῆς δευτέρας κατ' ἄρθρον ἀναγνώσεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Συνοπτικὸς τίτλος, ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ Νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέων ἄρθρων. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Τὸ ἄρθρον 2 ἐγκρίνεται ἀνευ ἐνστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰσοδος κ.λ.π.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ἄρθρον 2 περιλαμβάνει θεσμὸν τὸ 50Α καὶ 50Β.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 122 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ἡ ὑπάρχουσα ἐνστάσις εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ ἄρθρου 3;

Μὴ ὑπάρχουσα ἐνστάσις τὸ ἄρθρον 3 ἐγκρίνεται.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου ἐληξεν.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα ὅπως προβῆ εἰς τὴν τριτὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964 καὶ θὰ ἀναγιγνώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικὸς Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

Ἡ ὑπάρχουσα ἐνστάσις τὸ παρὼν Νομοσχέδιον ἐγκρίθη εἰς νόμον;

Μὴ ὑπάρχουσα ἐνστάσις τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

Ἡ Νομοθετικὴ Ἐργασία τῆς σημερινῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐτελείωσεν. Ἡ ὥρα εἶναι 12.10 μ.μ. Προτείνω ὅπως διακόψωμεν δι' ἑν τέταρτον διὰ νὰ ἀρχίσωμεν τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τοῦ ἐγγραφέντου ὑπὸ τοῦ ἔντιμου Βουλευτοῦ κ. Κώστα Χριστοδουλίδη εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Ὁ κ. Λυσαριδης.

Β. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ :

Προτείνω ὅπως διακόψωμεν διὰ μεγαλύτερον χρονικὸν διάστημα διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἔχωμεν τὴν μεσημερινὴν διακοπὴν καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν διὰ τὴν συζήτησιν τὸ ἀπόγευμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐχομεν περὶ τὴν μίαν ὥραν εἰς τὴν διάθεσιν μας ἐκτός ἐάν τὰ ἔντιμα Μέλη προτιμοῦν ἀνευ διακοπῆς νὰ ἀρχίσωμεν τὴν συζήτησιν.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὰ ἔντιμα μέλη ἀνευ διακοπῆς εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν συζήτησιν. Ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει θὰ καλέσω τὸν κ. Κώστα Χριστοδουλίδην ὁ ὅποιος ἐνέγραψε τὸ θέμα νὰ ὁμιλήσῃ.

Ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐγένετο δεκτὴ ἀπὸ τὸ Σῶμα ἡ ἀρχικὴ εἰσῆγησις, καὶ εἶμαι θέθαιος ὅτι ὁ κ. Λυσαριδης δὲν θὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν εἰσῆγησιν εἰς τὴν ὁποίαν προέβη. Συνεπῶς εἰσηγοῦμαι ὅπως διακόψωμεν μέχρι τῆς 12.30 μ.μ. καὶ ἐπανέλθωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐάν ἡ εἰσῆγησις αὐτὴ γίνεται δεκτὴ, τότε διακόπεται ἡ ἔργασία τῆς Βουλῆς δι' ἑν τέταρτον. Θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς 12.30 μ.μ.

(Ὁρα διακοπῆς 12.15 μ.μ.)

(Ὁρα ἐνάρξεως 12.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καλῶ τὸν κ. Κώστα Χριστοδουλίδην εἰς τὸ θέμα διὰ νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος ἐλασκήσεως τοῦ δικαίωματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐπιτεμὴ κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κ.κ. Βουλευταί.

Ἡ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα εἰς ἀνάσκησις τοῦ δικαίωματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ θεθεῖται ὑπὸ τοῦ Σώματος προτεραιότης δὲν εἶναι γεγονός τυχαῖον ἢ αὐθαίρετον.

Ἡ ἐποχὴ μας εἶναι ἐποχὴ μεγάλων ἐθνικοαπελευθερωτικῶν κινήσεων, εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς συνενώσεως τῶν πληθυσμῶν εἰς συμπαγεῖς ἐθνικὰς ομάδας ἀπαρτιζούσας ἐνιαῖα κράτη, δίκαιον δὲ εἶναι καὶ ὁ Κυπριακὸς λαὸς νὰ ζητῆ νὰ καθορίσῃ καὶ αὐτὸς τὰς τύχας του κατὰ τὰς παραδεγεμένας ἀρχὰς τῆς ἐποχῆς του.

* Ἰδὲ σελ. 440, Παράρτημα Πρώτον, ἐπισημ. ἐφημ. τῆς Δημοκρατίας, τῆς 31ης Ἰουλίου 1964. (Ἄρ. 41/64).

Αί 'Αρχαί αὐταί εἶναι καταχωρωμένα εὐτυχῶς κατὰ τὸν πλέον πανηγυρικὸν τρόπον εἰς τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Εἰς τὸ Κεφάλαιον 1, "Ἀρθρον 1, τῶν Σκοπῶν καὶ Ἀρχῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν—παράγραφος 2, περιέχεται ὅτι «Σκοπὸς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἶναι, νὰ ἀναπτύσσουσιν φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν, θασίζουσιν εἰς τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν καὶ νὰ λαμβάνουσιν ἄλλα κατάλληλα μέτρα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης».

Δεδομένου λοιπὸν ὅτι ἡ παγίωσις τῆς εἰρήνης εἰς τὴν νῆσον καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐὰν δὲν γίνῃ σεβαστὴ αὐτὴ ἡ ἀρχὴ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Η.Ε. ὅπ' αὐτῶν τῶν μελῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ, αὐτὰ τὰ κράτη—μέλη ἔχουν καθῆκον νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς αὐτὰς τὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας προσυπέγραψαν, καὶ ὀφείλουσιν νὰ καλέσονται τὸν Κυπριακὸν λαὸν νὰ ἐκφράσῃ διὰ δημοψηφίσματος τὴν θέλησίν του ὅσον ἀφορᾷ τὸ πολιτικὸν μέλλον του.

Διὰ τῆς ἐνασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως θὰ δοθῇ εἰς τὸν Κυπριακὸν λαὸν ἡ εὐκαιρία τῆς ἐκλογῆς τοῦ πολιτικοῦ σχήματος τὸ ὁποῖον θέλει ὁ ἴδιος καὶ οὐχὶ ἐκείνου τὸ ὁποῖον θὰ τοῦ ἐπιβληθῇ ἔξωθεν ἢ ἀνωθεν καὶ τὸ ὁποῖον ἐλλογον εἶναι ὡς ἀνωθεν ἐπιβεβλημένον νὰ μὴν τὸν ἱκανοποιῇ καὶ νὰ γίνεταί ἀφορμὴ πολιτικῆς ἀναταραχῆς.

Χάριν λοιπὸν τῆς παγίωσως τῆς εἰρήνης, χάριν τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀρχῶν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Η.Ε., χάριν τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἱστορικῶν καὶ ἐθνικῶν αἰτημάτων αὐτοῦ τοῦ λαοῦ τὰ ὁποία ἀπορρέουσιν ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς θελήσεώς του, ἔχωρῆσαι ἤδη ἀπὸ τῆς παρελθούσης συνεδρίας τῆς Βουλῆς εἰς τὴν κατάθεσιν ψηφίσματος περιλαμβάνοντος πάντας τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους, θέβαιοι ὄντες ὅτι ὑποσηθούμεν τὸν Ο.Η.Ε. εἰς τὸ ἔργον του.

Διὰ τοῦ κατατεθέντος ψηφίσματος ἐκρίθη σκόπιμον, καὶ πολὺ ὀρθῶς, ὅπως τὰ δύο θέματα—αἱ ἐν Κύπρῳ Βρετανικαὶ Βάσεις καὶ ἀποχώρησις μας ἐκ τῆς Κοινοπολιτείας—διαγραφῶν τῆς σημερινῆς συζητήσεως ὡς ἐμπεριεχόμενα εἰς τὸ ἀναγραφέν θέμα «Ἡ ἐνασκήσις τοῦ δικαιώματος τῆς Αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ».

Εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ὑπεστήριξα, καὶ οὐδεὶς ἀμφιβάλει, ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἠγωνίζετο ἀνέκαθεν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐλευθερίας του ὡς συνόλου τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους. Ἰδίως δὲ διεζητάγε κατὰ τὸν τετραετὴ ἐθνικοαπελευθερωτικὸν τοῦ ἀγῶνα, ἕνα ἀγῶνα πρὸς ἐθνικὴν ἀποκατάστασίν του, πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς νήσου ὡς ἐνιαίου συνόλου καὶ οὐχὶ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τμήματος ἐδάφους αὐτῆς. Καὶ σήμερον ὁ ἴδιος ἀγῶνας διεξάγεται μὲ τὰς ἰδίας ἐπιδιώξεις.

Ὁ ἀποτροπισμὸς, ἡ ἀγανάκτησις βουλευτῶν καὶ λαοῦ, ἀπὸ τὸ αἶσχος τῆς γκαγκοτερικῆς προσπάθειας τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν ἀποικιοκρατῶν νὰ κρατήσουν μὲ κάθε μέσον τὴν Ἑλληνικὴν Κύπρον μέσα εἰς τὰ δεσμὰ τῆς Ζυριχικῆς κατάρτας καὶ ὑπόδουλον εἰς τὴν Ἀγγλοτουρκικὴν κατοχὴν, παρέσυραν μερικὸς εἰς ἀνοικτὴν συζήτησιν περὶ τῶν μέσων τακτικῆς τοῦ διεξαγομένου ἀγῶνος καὶ τὸ πλέον ἐπικίνδυνον νὰ ζητοῦν ὅπως ληφθῶσι ἀποφάσεις ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Διότι τί ἄλλο εἶναι παρά μέσα τακτικῆς τοῦ ἀγῶνος ἡ ἀποκάλυψις τρόπων ἐξουδετέρωσως τῶν θέσεων; Μήπως ἀμφιβάλλουν μερικὸι διὰ τὸν τελικὸν σκοπὸν τοῦ διεξαγομένου ἀγῶνος;

Ἡ οὐσία τοῦ φλέγοντος θέματος τὸ ὁποῖον σήμερον ἀντιμετωπίζει ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἶναι ὅπως δοθῇ εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα ὅπως ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ μέλλοντός του διὰ τῆς ἐνασκήσεως ἐντός τοῦ ἐλαχίστου δυνατοῦ χρονικοῦ ὄριου τοῦ δικαιώματος τῆς Αὐτοδιαθέσεως. Διὰ τῆς ἐνασκήσεως δὲ τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, ὡς πάντες ἡμεῖς πιστεύομεν, ὁ Κυπριακὸς λαὸς θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ ἐνώσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς μητρὸς πατρίδος.

Εἰς τὸν ἀγῶνα μας αὐτὸν ἡ Ἑλλάς, διὰ τῆς ρωμαλέας στάσεως τῆς Κυβερνήσεως Παπανδρέου καὶ τῆς ὁλοψύχου συμπαράστασως τῶν ἐλευθέρων ἀδελφῶν, συμμετέχει ἐνεργῶς καὶ παντὶ σθένει εἰς σημείον ὅστε τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος νὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν Κύπρον ὡς ἐπίσημος ἐδηλωθῆ.

Φρονῶ ὅτι δὲν εἶναι πρῶτον δι' ἐσπευσμένον ἀποφάσεων μας ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἐπιπολαίως λαμβανόμενων νὰ δηγηθῶμεν τὸν Κυπριακὸν λαὸν καὶ τὸν ἑλληνισμὸν ὁλόκληρον εἰς μίαν κατάστασιν τετελεσμένων γεγονότων τῶν ὁποίων τὰς συνεπείας δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναμετρήσωμεν ὅτε καὶ νὰ προλάβωμεν.

Ἀμφίβολος καὶ ἐπικίνδυνος πολιτικῶς σκοπιμότης ἔστω καὶ ἡ συζήτησις κἄν τῆς ἀποχωρήσεώς μας εἰς τὸ παρὸν στάδιον τοῦ ἀγῶνος ἐκ τῆς Κοινοπολιτείας. Κατεψήφισα, ὅταν τὸ πρῶτον ἐτέθη τὸ θέμα, τὴν ἐνταξίν μου εἰς τὴν Κοινοπολιτείαν, διὰ λόγους συναισθηματικῶς καὶ οικονομικῶν συμφερόντων τῆς νήσου. Δὲν μετέβαλα γνώμην διὰ τὴν θέσιν μου ἐκείνην. Οὐτε καὶ ἀντιφάσκει ἡ σημερινὴ μου στάσις περὶ μὴ συζητήσεως καὶ λήψεως ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς παραμονῆς ἢ μὴ ἐντός τῆς Κοινοπολιτείας. Ἐν τῷ μεταξύ ἔχουν δημιουργηθῆ συνθήκαι—ἐμποροοικονομικὸς χώρος, νομισματικὴ σταθερότης κ.λ.π.—ποῦ μόνον δι' ἀλλαγῆς τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰδικῆς προετοιμασίας πρὸς τοῦτο θὰ ἐπέτρεπον συζητησῶν τοῦ θέματος καὶ λήψιν ἀποφάσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ, καὶ πρὸ πάντος, διὰ τοὺς κάτωθι λόγους πρέπει νὰ ἀποφευχθῇ τοῦτο :

(α) Ἡ Κοινοπολιτεία ἀπαρτίζεται σήμερον ἀπὸ 18 μέλη—κράτη ἐξ ὧν τὰ 5 (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Κύπρου) εἶναι λευκά, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 13 εἶναι Ἀφρικανοασιατικά, ἴσῃ 3 Ἀσιατικά (Ἰνδία, Πακιστάν, Κεϋλάνη) καὶ 10 Ἀφρικανικά.

(β) Ἡ Κοινοπολιτεία ἔχει σχῆμα συνεργασίας ἀνεξαρτήτων ἐπικρατειῶν. Ἄνκαι τοῦτο δὲν καθορίζεται, εἶναι θέβαιοι ὅτι δὲν ἀποκλείει τὴν ἀσκήσιν ἀσεσμητόν ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῆς, ἀκόμη δὲ μέχρι σημείου ἀντιδικιῶν μεταξὺ τούτων καὶ δὴ ἐπὶ σοβαροτάτων ἐθνικῶν θεμάτων (θανάσιμος ἀντιδικία μετὰ τῶν Ἰνδίων—Πακιστάν καὶ τὸ Κασιρ).

Ἐχοντας ὅπ' ὄψιν τὰς ἀνω παρατηρήσεις τὸ θέμα τῆς ἀποχωρήσεως τῆς Κύπρου ἀπὸ τὴν Κοινοπολιτείαν δὲν νὰ ἐξετασθῇ ἐν συνάρτησιν μὲ τὴν παρούσαν φάσιν τοῦ Κυπριακοῦ Ἀγῶνος. Ἡ ὀρθὴ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο δὲν νὰ ἀναζητηθῇ ἀνεξαρτήτως οἰωνόηποτε συναισθηματικῶν παρορμησῶν καὶ μόνον θέσει ψυχρᾶς ἐκτιμήσεως τῆς σημερινῆς καταστάσεως. Μὲ τὸν γνώμονα τούτων ἀπαντῶμεν ἀδιστακτικῶς ὅτι ἡ ἀποχώρησις μας ἐκ τῆς Κοινοπολιτείας σήμερον ὄχι μόνον δὲν προῖται τοῦ παρόντος τῶν Ἐθνικῶν μας Ἀγῶνα ἀλλὰ τούναντίον τὸν παραβλάπτει. Οἱ λόγοι διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἐκδοχῆς ταύτης εἶναι ἐν ὀλίγοις οἱ ἑξῆς :

1. Ὁ ἐπιφελὴς χειρισμὸς τῆς ὑποθέσεώς μας εἰς τὴν πρόσφατον ἔτησιαν Διάσκεψιν ἐν Λονδίνῳ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Κρατῶν—Μελῶν τῆς Κοινοπολιτείας, τοῦ τελικοῦ σχετικοῦ ἀνακοινωθέντος ὀρθῶς χαρακτηρισθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν ὡς «νίκη» τῆς Κύπρου. Θὰ ἦτο σφάλμα πολιτικῶν πρῶτου μεγέθους, ἐνῶ ἀκόμη ἡ μελάνη μὲ τὴν ὁποῖαν ἐγράφη τὸ ἐν λόγω ἀνακοινωθέν μόλις ἐξηράνηθ, νὰ γίνῃ ἡ ἄμεσος ἐκ τῆς Κοινοπολιτείας ἀποχώρησις μας. Ἡ τοιαύτη σπουδὴ θὰ ἐξελαμθάνετο, καὶ δικαίως, ὡς κόλαφος κατὰ τῶν Ἀφρικανοασιατικῶν Κρατῶν—Μελῶν εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῶν ὁποίων προφανῶς ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐκδοσις τοῦ ἀνακοινωθέντος.

2. Θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἄμεσος ἀποχώρησις μας ἐκ τῆς Κοινοπολιτείας ἐὰν ἡ Κοινοπολιτεία ὡς σύνολον ἢ ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν μελῶν αὐτῆς ἐτάσσοντο ἐναντίον τῆς ὑποθέσεώς μας. Ἀλλ' ὡς ἐλέγχῃ, ἡ Κοινοπολιτεία ὡς σύνολον—πλὴν δύο τριῶν ἐξαίρεσῶν—φαίνεται ἐννοούσα τὸν Κυπριακὸν ἀγῶνα ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ ἐκδοθέντος ἀνακοινωθέντος.

3. Ἡ ἄμεσος ἀποχώρησις μας ἐκ τῆς Κοινοπολιτείας θὰ πλήξῃ τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον δὲν ἔχει ἀκόμη ἀντιμετωπισθῆ σοβαρῶς τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς ἀναπροσαρμογῆς τὸ ὁποῖον θὰ ἀνακύβῃ ἐκ τῆς ἀποκοπῆς τῶν δεσμῶν μας μὲ τὴν Κοινοπολιτείαν. Καὶ ὅλοι μας φανταζόμεθα ποίας ὀλεθρίας ἐπιπτώσεις μοιραῖως θὰ ἐπιφέρῃ ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος μία τοιαύτη ἐπιδεινωσις τῶν οἰκονομικῶν μας πραγμάτων.

4. Ἡ ἀποχώρησις τῆς Κύπρου ἐκ τῆς Κοινοπολιτείας θὰ ἦτο σοβαροτάτων πολιτικῶν σφάλμα καὶ θὰ ἀπετέλει ἄλλως ἐπικίνδυνον συναισθηματικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ δικαίου ἄλλως τε ἀποτροπισμοῦ μας ἐναντι τῶν ἀπαισιῶν μηχανορραφῶν τῆς αἰσχρᾶς ἀγγλικῆς πολιτικῆς.

Συνάδελφοι,

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς διὰ τῶν συγκεντρώσεών του, μέσον τῶν Ὄργανωσῶν του καὶ τῶν ἀντιπροσώπων του εἰς τὴν Βουλὴν ἐντός καὶ ἐκτός αὐτῆς, ἔχει προδιαγράψει τὸ μέλλον του, ἔχει ταχθῆ ἀνεπιφύλακτως ὑπὲρ τῆς αὐτοδιαθέσεώς του καὶ διὰ τῆς ἐνασκήσεως ταύτης θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐθνικὴν του ἀποκατάστασιν, τὴν ἑνωσιν μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐπομένως ἐπιτυχηνομένου τοῦ μείζονος αὐτοῦ θέματος πάντα τὰ λοιπὰ θέματα θὰ εἴρουν τὴν δέουσαν καὶ ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ αὐτῶν λύσιν.

Ὡς ἐκ τούτου, καταθέτων τὸ ψήφισμα περὶ ἐνασκήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς Αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ ἐντός τοῦ ἔλαττου δυνατοῦ ὄριου τοποθετοῦμεν τὸ θέμα μας ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ρεαλιστικῆς θέσεως, διότι ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ αὐτοδιαθέσεως τῆς Κύπρου, ἀπ' αὐτοῦ νοεῖται αὐτοδιαθέσις ἐκτὸς τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὡς συνόλου καὶ οὐχὶ ὡς τμηματικὸν αὐτοῦ ἢ τῆς Κυπριακῆς γῆς, ἢ δὲ ὑπαρξείας θέσεων ἢ ἡ παράνομη ἢ μὴ ἐντός τῆς Κοινοπολιτείας θὰ λυθῇ ὑπ' αὐτῆς κλίσεως τῆς ἐφαρμογῆς τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀποστρέφω τὴν ψήφισίν του ὡς κατετέθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν θὰ ἐρωτήσω ἐάν ὑπάρχουν αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἄλλοι δικαίται. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὁμιληταὶ καὶ σήμερον τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀπὸ τῆς 2.30 μ.μ.

Ἡ συνεδρίασις διακόπτεται καὶ θὰ ἀρχίσῃ σήμερον τὸ ἀπόγευμα εἰς τὰς 2.30 μ.μ.

(Ὁρα διακοπῆς 1.00 μ.μ.)

(Ὁρα ἐνάρξεως 2.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν συνεχείᾳ καλῶ τὸν κ. Τίτον Φάνον εἰς τὸ Βῆμα.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Ἐπιτεμ. κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάς τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου ἐκδύμας ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐνάσκησις τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἀποτελεῖ τὸν μόνον ὀρθὸν τρόπον δικαίας καὶ δημοκρατικῆς λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Ἡ διεκδίκησις τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ἐστὶ πηγάσις ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀποτελεῖ τὸ ὑψιστόν καὶ πολυτιμώτερον ἀγαθὸν παντός λαοῦ. Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ πρώτου Παγκοσμίου πολέμου ἀνεγνωρίσθη τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως διεθνῶς. Οὕτω ὁ Πρόεδρος Γουίλσον ὑπεστήριξε τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ δικαίωμα αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν ἔσται νὰ ἀποτελέσῃ μίαν τῶν βασικῶν ἀρχῶν διευθετίσεως τῆς ἐρήτης.

Τῷ 1916 ὁμιλῶν, εἶπε :

«Πιστεύομεν εἰς τὰς θεμελιώδεις αὐτὰς ἀρχὰς. Πρῶτον ὅτι πᾶς λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃ τὴν πολιτικὴν κυριαρχίαν ἢ τὴν ὁποίαν θὰ ζήσῃ». Εἰς ἄλλην περίπτωσιν ἐτόνισεν ὅτι πᾶς λαὸς δέον νὰ ἀφῆθῃ ἐλεύθερος νὰ ἀποφασίσῃ τὴν ἰδίαν αἰσῶ πολιτικὴν, τὸν ἴδιον αὐτοῦ τρόπον ἀναπτύξεως ἄνευ ἐπιτοδίων, ἄνευ ἀπειλῶν, ἄνευ φόβου, τόσοσιν οἱ μικροὶ ὄσον καὶ οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ ὅτι εἰ αὐτοδιαθέσις δὲν ἀποπέλῃ ἄλλην φράσιν ἀλλὰ εἶναι μία ἐπιτακτικὴ ἀρχὴ δράσεως τῆς ὁποίας οἱ πολιτικοὶ ἠγέται ἀπὸ τοῦδε θὰ δύνανται νὰ ἀγνοήσουν μόνον ἐπὶ ἰδίῳ κινδύνῳ.

Καὶ ὅμως, κύριοι συνάδελφοι, εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου οἱ μεγάλοι τῆς σήμερον ἠγνόησαν τὴν ἀρχὴν αὐτήν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐνεσωματώθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου εἰς ὄλας σχεδὸν τὰς μεγάλας διεθνῆς διακηρύξεις. Οὕτω ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν σαφῶς ἀνεγνώρισεν τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως. Μετὰ τὸν δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου τὰ Ἡνωμένα Ἐθνη πρῶτος καὶ ἀπεριφράστως διεκηρύξαν σθεασμὸν καὶ πίστιν εἰς τὴν ἰδίαν ἀρχὴν. Οὕτω τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ Κάρτου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἔχει ὡς ἑξῆς : Σκοποὶ μὲν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἶναι νὰ ἀναπτύξωσι φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν, βασίζομενάς εἰς τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν. Ὁσαύτως εἰς τὸ ἄρθρον 55 τοῦ ἰδίου Καταστατικοῦ Κάρτου ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς : «Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ δημιουργηθῶσι συνθήκαι σταθερότητος καὶ ἐξήμεριαι αἰτίσεις εἶναι ἀπαραίτητὰ διὰ τὰς εἰρηνικὰς καὶ φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν, βασίζομενάς ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων καὶ αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν, τὰ Ἡνωμένα Ἐθνη θὰ ἐνθουσίωσι κ.λ.π.»

Πέραν ὅμως τῶν καταστατικῶν αὐτῶν διατάξεων, κύριοι συνάδελφοι, ὁ Ὄργανισμὸς Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐπανειλημμένως διεκέρυξε τὴν θέλησιν του νὰ διασφάλισῃ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως εἰς τὴν πράξιν. Οὕτω τὸσόν ἢ Ἐκτὴ Γενικὴ Συνέλευσις ὄσον καὶ ἡ Ἐβδόμη Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἀσχολούμενάς μὲ τὸ θέμα τῶν διεθνῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἐπανελάσαν κατὰ τρόπον σαφῆ καὶ κρυστάλλινον τὴν ἐμμονὴν τοῦ Διεθνoῦς Ὄργανισμοῦ εἰς τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν ἰδέαν, εἰς τὸ ἰδεώδες αὐτό,

καὶ ἐξακρίτησαν τὴν ἀρχὴν ταύτην ὡς τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν πλήρη ἀπόλαυσιν τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Τὴν ἰδίαν ἀρχὴν, κύριοι συνάδελφοι, θὰ κληθῆ ἐντός ὀλίγου διὰ τῆς ἐνδεδειγμένης διαδικασίας ἡ Διεθνὴ Ἀμφικτιονία νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ εἰς τὴν Κύπρον.

Ἐπανειλημμένως ἀπὸ τοῦ θήματος αὐτοῦ ἐτόνισαμεν ὅτι ἡ ἐνάσκησις τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὡς συνόλου ἀποτελεῖ τὴν μόνην δικαίαν καὶ δημοκρατικὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἶναι ἀποφασισμένος νὰ ἀγωνισθῇ δι' ὅλων τῶν μέσων διὰ νὰ ἐνασκήσῃ τὸ ἀναφαίρετον τοῦτο δικαίωμα, νὰ ἀποφασίσῃ δηλονότι ὁ ἴδιος ἐλευθέρως τὸ μέλλον του ἄνευ σιωπηρῶς δεσμεύσεως ἢ περιορισμῶν συμφώνως πρὸς τοὺς ἀναλλοιώτους ἐθνικοὺς τοῦ πόθου. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἶναι πεπεισμένος ὅτι ὁ ἀγὼν του δι' αὐτοδιαθέσιν θὰ δικαιωθῆ, διότι εἶναι ἀγὼν ὁ ὁποῖος στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ δημοκρατίας, καὶ εἶναι ἐπίσης ἐξ ἴσου πεπεισμένος ὅτι διὰ τῆς ἐνάσκησεως τοῦ δικαιώματος τούτου θὰ ἐπιτευχθῆ ἡ πλήρης ἐθνικὴ του ἀποκατάστασις, ἡ ἑνωσις μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα.

Κύριοι συνάδελφοι, τὰ δύο ἕτερα θέματα τῶν ὁποίων ἡ συζήτησις ἔχει συγχωνευθῆ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ κυρίου θέματος θὰ ἐβρουν ἀναφορικῶς τὴν φυσικὴν των λύσιν, συμφώνως πάντοτε πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐνάσκησεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Αὐτὸ ἄλλωστε ἔχει διακηρυχθῆ καὶ ὑπὸ αὐτοῦ τούτου τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Γεωργίου Παπανδρέου πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν.

Τελειῶν, κύριοι συνάδελφοι, ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὑποστηρίζομεν ὁλοψύχως, ὁλόκληρος ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάς τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου, τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἔγκρισιν ψηφίσματος διατρανοῦντος τὸ καθολικὸν ἀίσθημα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὅτι ὁ λαὸς αὗτος δέον νὰ ἀποφασίσῃ ὁ ἴδιος ἐλευθέρως τὸ μέλλον του διὰ τῆς ἐνάσκησεως τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἐζεκίας Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀγωνίζεται γιὰ δεκάδες χρόνια ν' ἀποκτήσῃ ὅτι ἀποτελεῖ ἀναφαίρετο δικαίωμα κάθε λαοῦ, τὸ δικαίωμα νὰ ρυθμίσει ἐλευθέρως τὸ μέλλον του μετὰ τὴν διεθνῶς ἀναγνωρισμένη ἀρχὴ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν.

Οἱ Βρεττανοὶ ἀποικιοκράτες καὶ οἱ σύμμαχοί τους στέρησαν τὸν Κυπριακὸν λαὸν αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος καὶ ἐπέβαλαν σ' αὐτὸν τὶς γνωστὰς συμφωνίας Ζυρίχης-Λονδίνου.

Ἡ ρίζα τῆς σημερινῆς ἀνώμαλης κατάστασις ἐστὶν ὁ Κύπρος θρῖσκεται σὲ γεγονός ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἐμποδίσθη ἀπὸ τοῦ νὰ ἐνασκήσῃ τὸ ἱερὸ καὶ ἀναφαίρετο δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Ἄν τὸ κυπριακὸν ζήτημα λυθῶν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μὲ τὴν ἐνάσκησιν αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος, δὲν θάχαμε σήμερον τὴν ἐγκληματικὴν, στασιαστικὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἐκρυσθὴ γενικά κατάστασιν ποὺ δημιουργήθηκε.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀγωνίζεται σήμερον ἐνωμένος καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ ὑποστῆ ὅποιεσδήποτε θυσίας καὶ δοκιμασίας γιὰ νὰ καταργηθῆ τὶς δεσμεύσεις ποὺ τὸν ἐμποδίζουν νὰ ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως τὸ μέλλον του. Ἀγωνίζεται νὰ συντριψῆ τὰ δεσμά τῆς Ζυρίχης καὶ νὰ ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Πῶς θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἑνὸς δημοψηφίσματος μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἀποφασίσῃ ὁ Κυπριακὸς λαὸς τὸ μέλλον του, εἶναι ἀπὸ τῶρα γνωστὸ. Δὲν ὑπάρχει μηδὲ ἡ παραμικρὴ ἀμφιβολία πὼς θὰ ἀποφασίσῃ νὰ σμίξει τὴν τύχη του μὲ τὸν μεγάλο ἀδελφὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος. Στόχος, λοιπόν, τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἶναι ἡ ἑνωσις καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν στόχον θὰ δοῦσιν οἱ λαοὶ ἐνωμένοι.

Οἱ Ἀγγλοαμερικάνοι ἱμπεριαλιστὲς ὅμως, ποὺ εἶναι οἱ ὀδοιπορῆτες οἱ δημιουργοὶ τῆς σημερινῆς κατάστασις ἐστὶν Κύπρον, δυσόδομοῦν στὰ παρασκήνια καὶ μηχανεύονται νέους τρόπους ἀποστέρησις τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως γιὰ τὸν Κυπριακὸν λαόν. Φοβούνται τὴν Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ κἀκινουν τὸ πᾶν γιὰ μιά νέα νόθον λύσιν μακριὰ ἀπὸ τὸν διεθνή ὀργανισμόν. Διάφορα σχέδια ἔχουν ἐκπονήσῃ ἀπὸ τοὺς δεδηλωμένους ἐχθροὺς τῆς Κυπριακῆς ὑπόθεσις ποὺ ἀποσπλέουν στὸν διαμελισμὸν καὶ τὴν νατοποίηση τῆς Κύπρου.

Μισούν την αυτοδιάθεση οι Άγγλοαμερικάνοι Ιμπεριαλιστές εάν ο διάβολος το λιθάνι. Την μισούν γιατί ξέρουν πως ένασκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης σημαίνει να φύγουν από τις βάσεις τους και να χάσουν την ευκαιρία να κρατούν την Κύπρο οικονομικά και πολιτικά στην Κοινοπολιτεία.

Γι' αυτό θα παίζουν με όλα τα μέσα που έχουν στην διάθεσή τους να δώσουν λύση που να κατοχυρώνει τα συμφέροντά τους, μα που άρνείται και πάλιν στον Κυπριακό λαό το δικαίωμα ν' αποφασίσει μόνος του το μέλλον του.

Και συνοδεύουν τα Νατοϊκά ύποδουλωτικά τους σχέδια με νέες απειλές και έκθιασμούς. Μας απειλούν με πόλεμο και μ' όλες τις συνέπειες των βομβαρδισμών. Ξεχνούν, θέβαια, ότι ο πόλεμος με τον οποίον μας απειλούν δεν είναι μονόδρομος, δεν είναι μόνο έμας που θα πλήξει αλλά θα πλήξει πολύ περισσότερο αυτούς τους ίδιους. Έπιδρομή κατά της Κύπρου, προσδοκώσασε μόλις πριν λίγες μέρες ο πρωθυπουργός της Σοβιετικής Ένωσης Χρουσιώφ, θάχει άλυσιδωτές αντιδράσεις. Και προκειμένου για θόμβες νομίζω ότι θα μοιάζουν περισσότερο με κουβες αυτές με τις οποίες μας απειλεί ο Γκιουρσουλ αν συγκριθούν με τους πυραύλους που διαβέθουν οι πραγματικοί μας φίλοι και προσπιστές.

Ο Κυπριακός λαός δεν εσυνήθισε να κάμπτεται ή να υποχωρεί μπροστά στις απειλές. Αντίθετα, όλη η πρόσφατη ιστορία και πείρα ύπογραμμίζει ότι έχει πολύ γενρά νεύρα και είναι έτοιμος να αντιμετώπισει κάθε έπιδρομέα και να του δώσει το μάθημα που του αξίζει.

Τίποτε δεν είναι δυνατό να κλονίσει την αδάμαστη θέληση του Κυπριακού λαού ν' αγωνιστεί ενωμένος και να ύποσσει όποιεσδήποτε θυσίες για να όδηγηθεί στο ποθητό τέρμα της εθνικής του λευτεριάς. Κανένα Ιμπεριαλιστικό σχέδιο, όσο σατανικά φτιαγμένο κι' αν είναι δεν μπορεί να τον ξεστράτισει από τον δρόμο που διάλεξε, τον δρόμο προς την Γενική Συνέλευση του Όργανισμού Ένωμένων Έθνών όπου θα διεκδικήσει την κατάργηση όλων των Ιμπεριαλιστικών δεσμεύσεων έτσι που να καθορίσει ο ίδιος το μέλλον του με την ένασκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης.

Πολύ σωστά η Βουλή των Αντιπροσώπων έκρινε ότι το θέμα κατάργησης των βάσεων όπως και το θέμα της συμμετοχής μας ή όχι στην Βρετανική Κοινοπολιτεία είναι άλληλγένετο με το όλο θέμα εφαρμογής της αρχής της αυτοδιάθεσης για τον Κυπριακό λαό. Δεν είναι δυνατό να νοηθεί εθνοκαταλυτικός αγώνας που άπολήγει στην ένασκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης, αν ταυτόχρονα δεν αγωνιζόμαστε και για την κατάργηση των Ιμπεριαλιστικών βάσεων που θροίκουνται στο Κυπριακό έδαφος. Οι Βρετανικές πολεμικές βάσεις και οι Άμερικάνικοι κατασκοπευτικοί σταθμοί στην Κύπρο άποτελούν ούσιαστική άρνηση της Ένωσις της αυτοδιάθεσης και της έλευθερίας. Έφ' όσον θα έπιτρέψουμε την ύπαρξη αυτών των βάσεων στο Κυπριακό έδαφος παύουμε νάμαστε πραγματικοί νοικοκύρηδες στο σπίτι μας και ρυθμιστές της τύχης και του μέλλοντος του λαού μας.

Οι Βρετανικές βάσεις και οι Άμερικάνικοι κατασκοπευτικοί σταθμοί άποδείχτηκαν κέντρα κατασκοπείας ενάντια στον Κυπριακό λαό και τον εθνοκαταλυτικό του αγώνα, άντρα συνωμοσίας και έξοπλισμού της έγκληματικής στασιαστικής δραστηριότητας. Είναι μαχαίρι στην καρδιά του Κυπριακού λαού.

Η ύπαρξη αυτών των βάσεων άποτελεί θανάσιμο κίνδυνο για τον λαό μας σε περίπτωση πολέμου. Οι βάσεις αυτές θα χρησιμοποιηθούν κάποτε, όπως χρησιμοποιήθηκαν ενάντια στον φίλο λαό της Ένωμένης Άραβικής Δημοκρατίας και ενάντια σ' άλλους γειτονικούς άραβικούς λαούς. Άποτελεί την μεγαλύτερη ύβρη και τον πλέον θανάσιμο κίνδυνο για τον λαό μας η ύπαρξη και η χρησιμοποίηση αυτών των βάσεων από τους Ιμπεριαλιστές.

Έκτός του ότι προορίζονται να πλήξουν φίλους λαούς έκθέθουν την Κύπρο στον κίνδυνο της ούσιαστικής έξαφάνισης σ' ένα πόλεμο.

Η κατάργηση των Βρετανικών πολεμικών βάσεων και των Άμερικάνικων κατασκοπευτικών σταθμών και η πλήρης άποστρατικοποίηση της Κύπρου έξυμνητεί όχι μόνο τα πύζωτικά συμφέροντα της Κύπρου αλλά και όλων των χωρών της Άνατολικής Μεσογείας όπως και της παγκόσμιας ειρήνης.

Ύποστηρίζουμε όλύμυχα τις δηλώσεις του Προέδρου Μακαρίου στην Άθήνα με τις οποίες άπορρίπτει όποιεσδήποτε ιδέα για μετατροπή της Κύπρου σε βάση του ΝΑΤΟ. Η Κύπρος δεν είναι άμπελογάρφο των Άγγλοαμερικανών ή όποιωνδήποτε

τε άλλων Ιμπεριαλιστών. Η Κύπρος θέλει να ζήσει ειρηνικά, λεύτερα και να δημιουργήσει. Γι' αυτό ο λαός μας άπατεί την πλήρη άποστρατικοποίηση του τόπου του και το άναφαίρετο δικαίωμα να καθορίσει μόνος του το μέλλον του.

Η πλήρης και άδέσμευτη ανεξαρτησία όπως έχει για άλλη μιά φορά διακηρυχθεί στις συνομιλίες του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας μετά του Πρωθυπουργού της Έλλάδας μας όδηγει άσφαλώς προς την ένασκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης που με εσβαίότητα θα καταλήξει στην έκπληρωση των εθνικών μας πόθων.

Η καθολική ένότητα του Κυπριακού λαού γύρω άπ' αυτή την γραμμή άποτελεί άπαραίτητη προύπόθεση για την πλήρη έπιτυχία του σκληρού εθνοκαταλυτικού αγώνα που διεξάγει σήμερα η Κύπρος.

Η ομάδα των Άριστερών Βουλευτών ύποστηρίζει το ψήφισμα που έχει κατατεθεί και εισηγείται όπως τροποποιηθεί ώστε να καλόπτη και το σημείον του οποίου έθιξεν ο εισηγητής της την όμιλση του, ότι δηλαδή η ένασκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης καλόπτη όλόκληρον το Κυπριακό έδαφος.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ύπάρχουν άλλοι όμιληταί;

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμο κύριο συνάδελφο.

Είμαι έξαιρετικά εύτυχης διότι μου δίδεται σήμερα η ευκαιρία να όμιλήσω από του έπίσημου τούτου θήματος της Βουλής έπί ενός τόσο προσφιλους και ένδιαφέροντος θέματος, όπως είναι το έγγραφον προς συζήτηση θέμα της ένασκησης του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης του Κυπριακού λαού.

Διότι το ύπό συζήτηση θέμα άποτελεί έν άναφαίρετον δικαίωμα ύψιστης σημασίας κατοχυρούμενον ύπό της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του Καταστατικού Χάρτου των Ένωμένων Έθνών το οποίο καθορίζει τους σκοπούς και τας άρχάς τούτου.

Διότι το ύπό συζήτηση θέμα δεν περικλείει μόνον το ιερότερον δι' έμέ συναίσθημα και τον διακαή και άναλλοίωτον εθνικόν μου πόθον, αλλά ταυτόχρονα άποτελεί τον ιερότερον εθνικόν όραματισμόν όλόκληρου του Κυπριακού Έλληνισμού, του οποίου έχω την τιμήν να είμαι εις έκ των έκκελεμένων αντιπροσώπων του και να διερμηνεύσω σήμερα από του θέματος της Βουλής την μοναδικήν του αξίωσιν και τον άναλλοίωτον εθνικόν του πόθον.

Διότι το ύπό συζήτηση θέμα ύπηρεξ πάντοτε ο πλέον ιερός εθνικός πάλμος με τον οποίον καθήγοντο εις τον τάρον ηλιόδας έλληνοκυπριακές γενεές με το πικρό παράπονον της μη έκπληρώσεώς του, διότι οι έννοι θάρσαροι κατακτηταί του άπέκλειον την ένασκησην του ιερού τούτου δικαιώματος, χρησιμοποιήντες ως όπλον των τών κτηνώδη νόμον της Ζούγκλας, το δικαίον του ισχυρότερου.

Μακρούς και σκληρούς αγώνας διεξήγαγε ο λαός μας έπ' να του έπιτραπή να ένασκηση το άναφαίρετον δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Μα οι Βρετανοί άποικισταί άπαύτως πάντοτε με το θάναυο, το ύπεροπτικό, το δικτατορικό και αυθάρτερον «ουδέποτε». Ξεπείσει σάν ξαφνική φθινοπωρήν θέλλα το αυθόρμητον επαναστατικόν κίνημα του όπλου Κυπριακού λαού, το 1931, διά να έξαναγκάση τους Βρετανούς άποικιστάς να παραχωρήσουν εις τον Κυπριακόν λαόν το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Μα πνίγεται με το αίμα, τα φυλακίσεις, τα βασανιστήρια και τας έξορίας εκατοντάων έλληνοκυπρίων έννομαρτύρων. Άκολουθεί το έπαύσιον Παμικρον καθεστώς με την τρομοκρατικήν και άπολυταρχικήν του διακυβέρνησιν. Μα η ύπεροχος έλληνοκυπριακή ψυχή ουδέν λυγίζει και συνεχίζει τον ειρηνικόν αγώνα διά την αυτοδιάθεσιν. Ύστερα όμως από το θρασυτάτον και αυταρχικόν «ουδέποτε» του Χόπκινσον, η Έθναρχουσα Έκκλησία μας, ης διηθούθη τον άπελευθερωτικόν αγώνα κατά την διάρκειαν της μακράς δουλείας, όπο την πεφωτισμένην ήγερσιν του λαοφύλαξ Έθναρχου Μακαρίου του Γ', αντίλαμβάνεται ότι μόνον με τον ένοπλον αγώνα θα δυνηθί να καταλύθι το άπεχθές άποικιακοτικόν καθεστώς διά να δυνηθί ο λαός μας να ένασκηση το άναφαίρετο δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Το έγερτήριο σάλπισμα του θρυλικού Διγενή άντηχεί την 1ην Άπριλίου το 1955 με το σύνθημα «Έλευθερία ή θάνατος», «αυτοδιάθεσις — ένωσις».

Σώσωμος ο Κυπριακός Έλληνισμός δίδει το παρών του και τον τετρατη ήρωικόν αγώνα της θάνατης ΕΟΚΑ. Γράφω

ται και πάλιν, με το πολύτιμον αίμα πλείστων θανάτων Ἡρώων νέες ἐνδοξες σελίδες τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ματαίως ὁ θάρσαρος κατακτητῆς προσπαθεῖ νὰ καταπνίξῃ τὸν ἡρωϊκὸν ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ χρονοποιοῦν τὰ πλεόν ἀπάνθρωπα καὶ κτηνώδη μέσα. Ἐχῶ ζῆσει προωκτικῶς τὸ φοικτὸ δῶμα τῶν βασανιστηρίων, τῶν ἐξευτελισμῶν καὶ τῶν φυλακίσεων τῶσαν κατὰ τὴν ἐξέγερσιν τοῦ 1931 εἰς τὰς φυλακὰς Λεμεσοῦ, ὅσον καὶ κατὰ τὸν τετράχρονον ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα εἰς τὰ κρατητήρια Πολεμίου καὶ ἀντίκρουσα με ἀπέχθειαν καὶ ἀψήν τὰς βαρβαρικὰς μεθόδους τῶν Βρεττανῶν ἀποικιστῶν με τὰς ὁποίας οὗτοι ἐπέδωκαν νὰ πνίσουν τὴν ρωμαιολαίαν φωνὴν τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅστις ἀξιοῦσε τὴν ἐνάσκειν τοῦ ἀναφαίρετου δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως. Κατὰ τὴν σημερινὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς αὐτοδιαθέσεως, θεωρῶ καθήκον μου νὰ καταγγείλω ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς πρὸς ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, ὡς αὐτόπτης μάρτυς καὶ παθὼν, τὰς κτηνώδεις καὶ βαρβαρικὰς καὶ ἀπανθρώπους μεθόδους τῶν Βρεττανῶν ἀποικιοκρατῶν με τὰς ὁποίας ματαίως ἐπέδωκαν νὰ λυγίσουν τὸ ἀκλόνητον φρόνημα τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ δι' αὐτοδιάθεσιν.

Ἄνικανος ὁ Βρετανικὸς ἀποικισμὸς νὰ συγκρατῆσιν τὴν ἀγωνιστικὴν ὁρμὴν τῶν ἡρωϊκῶν παλληκαριῶν τῆς ΕΟΚΑ ἐπιστρατεύει τὰ ἀργυρόντητα ὄργανα τοῦ τοῦς ἐξάλλους Ἰντεκτάδες καὶ τοῦς Τούρκους ἀλήτες τῆς ἐπικουρικῆς ἄστυνομίας καὶ με τὸ δόλιον σύνθημα τοῦ «διαίρει καὶ βασίλευε» δημιουργεῖ διακοινωνικὰς παραχὰς μεταξύ τῶν δύο συνοίκων στοιχείων τὰ ὅποια ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν εἶχον ζῆσει ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀδελφότητι, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Κυπριακὸν Ἑλληνισμὸν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐνασκήσῃ τὸ ἀναφαίρετον δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Παρά τὰ κτηνώδη, ἀπάνθρωπα καὶ δόλια μέσα ὁ Βρετανικὸς ἀποικισμὸς ἀναγκάζεται νὰ τεματίσῃ ἡττημένους καὶ κατησχυμένους τὴν κυριαρχίαν του ἐπὶ τῆς μαρτυρικῆς μας νήσου. Κατορθώνει ὅμως, με ἀφαντάστου τρομοκρατικὰς πιέσεις καὶ με τὴν συνεργασίαν τῶν Ἀμερικανῶν καὶ Τούρκων συνεργῶν του νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸν Κυπριακὸν Λαὸν τὸ ἄδικον καθεστῶς τῶν Συνθηκῶν Ζυρίχης—Λονδίνου διὰ τὸ ὅποιο ἐστέρησε τὸν Κυπριακὸν Λαὸν τοῦ ἀναφαίρετου δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως, ἐκράτησε μέρος τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους διὰ τὰς πολεμικὰς τοῦ θάσεως καὶ διὰ τοῦ τραγελαφικοῦ συντάγματος διαίονισε τὰς διακοινωνικὰς διαμάχας, κατεπάτησε τὰς στοιχειώδεις δημοκρατικὰς ἀρχὰς δυνάμει τῶν ὁποίων διοικεῖ ἡ πλειοψηφία καὶ ὑπέταξε τὴν θέλησιν τῆς ἑλληνικῆς πλειοψηφίας τῶν 82% εἰς τὴν θέλησιν καὶ τὴν ἀρχαίαν ἐκμετάλλευσιν ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς μειοψηφίας τῶν 18% ἥτις κατέστη ὑπὲρ τοῦ δέον προνομιόχου.

Τὸ ἄδικον, τὸν ἀντιδημοκρατικόν, τὸ διασπαστικόν καὶ ἐν πολλοῖς ἀνεφάρμοστον καθεστῶς τῶν Συμφωνιῶν Ζυρίχης—Λονδίνου τοῦ ὁποίου ἐπέβαλε ἀδήριτος ἀνάγκη εἰς τὸν Κυπριακὸν Λαὸν, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐγκληματικὴν ληστούμοριτικὴν τουρκικὴν ἀνταρσίαν τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου τὴν ὁποία ἐνεθάρρυνε καὶ ὑπέβαλε κατὰ τρόπον δόλιον ὁ Βρετανικὸς ἀποικισμὸς πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιβάλῃ τὰ ἐξωφρενικὰ διαμελιστικὰ του σχέδια καὶ νὰ ἐμποδίσῃ καὶ πάλιν τὸν Κυπριακὸν Ἑλληνισμὸν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐνασκήσῃ τὸ ἀναφαίρετον δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Ἄλλ' ὁ Κυπριακὸς Λαὸς ἀποτελεῖ σήμερον μίαν ἀνεξάρτητον Πολιτείαν ὑπαγομένην εἰς τὸν ΟΗΕ τοῦ ὁποίου ὁ καταστατικὸς χάρτης κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως ὡς ἀναφαίρετον δικαίωμα ὄλων τῶν λαῶν. Αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ Κυπριακὸς Λαὸς δὲν θὰ πωθῇ ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ἀπειλὰς τῶν ξένων ἀποικιστῶν καὶ τῶν Γουρούκηδων τῆς Ἀγκύρας διὰ νὰ θυσίασῃ καὶ πάλιν τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως. Εἶναι σήμερον ἀρτίως ἐξωπλισμένους, ἐξησκημένους καὶ κινητοποιημένους. Εἶναι σήμερον ἀποφασισμένους νὰ πῆσι ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς ὑπερασπιζῶν τὸ πάτριον ἔδαφος, μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου πολέμου. Εἶναι σήμερον ἱκανοὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀποτελεσματικῶς οἰανδήποτε ἀπειλὴν ἐισβολῆς. Ἐχει παρὰ τὸ πλεῖρον τὸς ἡρωϊκὰς καὶ δοκιμασμένας εἰς τοὺς παγκοσμίους πολέμους ἐνόπλους Δυνάμεις τῆς Μητρῆς Ἑλλάδος. Ἐχει παρὰ τὸ πλεῖρον του ἐν ἀνάγκη πλείστους ἄλλους ἰσχυροὺς φίλους διὰ νὰ τὸν ἐνισχύσουν νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ ἱερά χρώματα τῆς πατρίδος του ἀπὸ οἰανδήποτε θάρσαρον ἐπιδρομὴν. Ταυτοχρόνως ὁ Κυπριακὸς Λαὸς εἶναι ἀποφασισμένος νὰ δώσῃ τὴν εἰρηνικὴν μάχην ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ διὰ νὰ ἀποτινάξῃ τὰ δεσμευτικὰ διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν του ἐμπόδια εἰς τὸν τρόπον ὅστε νὰ ἀφεθῇ ἐλεύθερος νὰ ἐνασκήσῃ τὸ ἀναφαίρετον δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως με τὴν ἐνάσκειν τοῦ ὁποίου θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ προαιωνίου του πόθου νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῆς φιλάτης του Μητρῆς Ἑλλάδος.

Ἄναφορικῶς με τὰ δύο ἄλλα θέματα τῶν Βρετανικῶν Βάσεων καὶ τῆς Κοινοπολιτείας τὰ ὅποια εἶχον ἐγγραφεῖ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως καὶ κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς συνεχυνεῦθησαν εἰς τὸ σημερινὸν θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἥτοι «ἢ ἐνάσκειν τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ» ἔχω νὰ τινίσω τὰ ἑξῆς :

Εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητον ὅτι συζητεῖται σήμερον ἡ ριζικὴ λύσις τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος καὶ εὐρίσκειται αὕτη ὡς πρὸς τὸ παρὸν εἰς χεῖρας τοῦ Μεσολαθητοῦ τοῦ ΟΗΕ. Ἡ Καθολικὴ ἀξίωσις τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ ὅποια ἐν ἀνάγκῃ θὰ ἀγῆθῃ ἐνώπιον τῆς προσεχοῦς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ εἶναι νὰ κηρυχθῇ πλήρης καὶ ἀδέσμευτος ἡ ἀνεξαρτησία μας διὰ νὰ ἀφεθῇ ἐλεύθερος ὁ Κυπριακὸς Λαὸς νὰ ἀποφασίσῃ ὁ ἴδιος διὰ τὸ μέλλον του, ἐνασκῶν οὗτος ἐλεύθερος τὸ ἀναφαίρετον δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως. Τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως ἀποτελεῖ θεμελιώδες δικαίωμα κατοχυρούμενον ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ χάρτου τοῦ ΟΗΕ. Τὸ ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τοῦ ΟΗΕ προνοεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ Μεσολαθητοῦ ἐξεύρεσιν λύσεως ἀποδεκτικῆς ὑπὸ πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων, ἥτις νὰ συνάδῃ πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ ΟΗΕ. Ἐπομένως δὲ ἡ ἐνάσκειν τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ, καθότι ἀντίθετος ἀπόφασίς τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ θὰ ὑπέσκαπτε ἐκ θεμελιῶν τὴν οργανωτικὴν καὶ ἰδεολογικὴν του ὑπόστασιν καὶ θὰ ἐξέθετε τὸν ΟΗΕ εἰς τὰ ὄμματα τῶν λαῶν ὡς ἀντιστρατευόμενον διὰ τῆς ἀποφάσεώς του μίαν ἐκ τῶν θεμελιωδωτέρων ἀρχῶν τοῦ καταστατικοῦ χάρτου. Τὸ ἀδιαμφισβήτητον γεγονός ὅτι σφοδρὸς ἀντιποικιστικὸς ἀνεμος πνέει εἰς τὸν διεθνή ὄριζον τοῦ ΟΗΕ καὶ τείνει ὡς ἀκατάσχετος θύελλα νὰ συντρίβῃ τὴν σασθρότητα τῶν ἀποικιακῶν καθεστῶτων θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνέῃ με δικαιολογημένον αἰσιοδοξίαν ἀναφορικῶς με τὴν δικαίαν λύσιν τοῦ ζητήματός μας. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν θαινομεν αἰσίως πρὸς τὴν δικαίαν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος καὶ θὰ κληθῇ ὁ Λαὸς νὰ ἀποφασίσῃ διὰ τὸ μέλλον του θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀσκοπον καὶ ἀκαίρων νὰ ἐγειρωμεν σήμερον τὰ δύο ἐγγραφεῖνα θέματα τῶν Βρετανικῶν Βάσεων καὶ τῆς Κοινοπολιτείας τὰ ὅποια εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα με τὴν ἐνάσκειν τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως, ὅποτε ὁ Κυπριακὸς λαὸς θὰ ἀποφασίσῃ ἐλεύθερος ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ρηθέντων θεμάτων.

Τελευτώνων τὴν ὁμίλιαν μου ἐισγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ, ὡς ὁ νόμιμος ἐκπρόσωπος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐκδηλώσῃ διὰ ψήφισμα τὴν ἀξίωσιν ὅπως ἀφεθῇ ὁ Κυπριακὸς λαὸς νὰ ἀποφασίσῃ ἐλεύθερος καὶ ἀδεσμεύτως διὰ τὸ μέλλον του ἐνασκῶν τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Αἰμίλιος Φράγκος ἔχει τὸν λόγον.

ΑἶΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Ἐλέχθ' ἀπὸ προηγουμένων ὁμιλητῶν ὅτι τὸ ζήτημα τῆν Στρατιωτικῶν βάσεων εἶναι ἕνα εἰδικὸν θέμα τὸ ὁποῖον ἐμπρικλεῖται εἰς τὸ γενικώτερον θέμα τῆς Αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ. Ἄν καὶ δὲν διαφωνῶ με τὴν ἀποφιν αὐτὴν ἐν τούτοις πιστεύω ὅτι ἡ σημερινὴ συζήτησις μᾶς δίδει τὴν ἐκκαιρίαν ὅπως καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπίσημου θήματος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐκφράσωμεν τὰς ἀπόψεις μας ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ θέματος τῶν Στρατιωτικῶν βάσεων.

Ὁδδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ πράκτορες τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Λονδίνου ἐνέπνευσαν καὶ κατέστρωσαν τὴν Τουρκοκυπριακὴν ἀνταρσίαν ἔχοντες ὡς συνεργῶν τὴν σωβινοστικὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἀγκύρας, ὡς ὄργανα τοῦς ἡγέτας τῆς ἐξτρεμιστικῆς Τουρκοκυπριακῆς Τρομοκρατικῆς Ὄργανώσεως Τ.Μ.Τ. καὶ ὡς συμπαραστάτας ὑψηλοῦς προστάτας τοῦς Ἀμερικανούς φίλους των. Εἰμεθα πεπεισμένοι ὅτι τὰ γεγονότα τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1963 ἐξυφάνθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων εἰς τὰς ἐν Κύπρῳ Βρετανικὰς βάσεις με σκοπὸν νὰ μονιμοποιήσουν τὴν κυριαρχίαν των εἰς αὐτὰς καὶ συγχρόνως νὰ δύνανται ἀνετα νὰ ἀπειλοῦν τὰς Ἀραβικὰς χώρας καὶ νὰ προστατεύουν τὰ Μεσανατολικά των συμφέροντα. Πρέπει νὰ ἀντιληθῶμεν καὶ νὰ συνειδητοποιήσωμεν τὸ γεγονός ὅτι ἡ σημερινὴ Κυπριακὴ τραγωδία οφείλεται εἰς τὴν προσπάθειαν τῶν Ἀγγλων νὰ διατηρήσουν καὶ διακωνίσουν τὴν κυριαρχίαν των ἐπὶ ἐνὸς τμήματος τῆς νήσου μας διατηροῦντες Στρατιωτικὰς βάσεις σ' αὐτό. Αἱ στρατιωτικὰς βάσεις ἀποτελοῦν ἕνα ἐπικρεμμάμενον θανάσιμον κίνδυνον ὀλοκληρωτικοῦ ἀφανισμοῦ τοῦ λαοῦ μας εἰς ἕνα ἐνδεχόμενον πόλεμον. Ἀκόμη αἱ Στρατιωτικὰς βάσεις ἀπο-

τελούν και ένα συνεχή κίνδυνον διά την ασφάλειαν των γειτονικών φίλων 'Αραβικών χωρών, οι λαοί των οποίων κινδυνεύουν άνα πάσαν στιγμήν να δεχθούν την βομβαρδιστικήν μιναν των 'Αγγλων ιμπεριαλιστών από αεροπλάνα που ξεκινούν από τας βάσεις ατάς, όπως συνέθε προσφάτως εις την περίπτωσιν της 'Υεμένης. Αι βάσεις προστατεύουν την Τουρκικήν άνατολίαν. Αύτεις ενθαρρύνουν και εξοπλίζουν τας τουρκικάς συμμορίας. Αύτεις άποτελούν τό επίκεντρον συνωμοσιών, μηχανορραφιών και κατασκοπευτικών ενεργειών εις θάρος μας. 'Από ατάς ξεκινούν οι έγκληματίαι τύπου Μάρλεϋ διά να μεταφέρουν όλους και στασιαστικά έγγραφα εις τούς Τούρκους λησσοσυμμορίας. 'Από ατάς ξεκίνησαν οι ψευδοειρηνοποίες 'Αγγλικές δυνάμεις των διασφατών Στρατηγών Γιάγκ και Κάρβερ διά να δημιουργήσουν ατάς τας πασινιας γραμμάς και να καλύψουν τας θιαϊας μετακινήσεις του Τουρκοκυπριακού πληθυσμού, άνα από τό θέσων έτσι τας θάρεις διά την περιπόθητον διχοτόμειν. Αύτεις οι ξένες Στρατιωτικές βάσεις σέ τελευταίαν άνάλυση άποτελούν την πηγήν κάθε κακού μας και τό μοναδικόν έμποδιον εις τόν δρόμον μας διά την ολοκλήρωσιν της άνεξαρτησίας μας και της Αύτοδιαθέσεως του λαού μας. Βέβαια δέν μας διαφεύγει τό γεγονός ότι οι 'Αγγλοι άποικιοκράται πριν φύγουν κατόρθωσαν να καταστήσουν την οικονομίαν μας έξαρτωμένην άπό τας Στρατιωτικές βάσεις. Δέν μας διαφεύγει επίσης τό γεγονός ότι οι 'Αγγλοι χρησιμοποίησαν τά οικονομικά όφέλη άπό τας βάσεις ως όπλον έκδισαμού, άπειλών και πολέμου νεύρων εναντίον του λαού μας. 'Όπουδδήποτε, αι οικονομικαι έπιπτώσεις συντελεί τής καταργήσεως των Στρατιωτικών θάσεων θά αντιμετωπισθούν άργά η γρήγορα. 'Εχω την γνώμην ότι όσον τό γρηγορότερον αντιμετωπισθούν τόσον τό καλύτερον. 'Εν όψει του άδιαιφισητήτου γεγονότος ότι αι Στρατιωτικαι θάσεις άποτελούν την πηγήν όλων των κακών μας, έν όψει του γεγονότος ότι άποτελούν θανάσιμον κίνδυνον τόσον διά τόν λαόν μας όσον και διά τούς φίλους 'Αραβικούς λαούς, έν όψει του γεγονότος ότι αύτη αύτη η ύπαρξις των άποτελεί άκρωτήριασμόν τής έδαφικής μας άκεραιότητος, ύποβάλλω ότι η Κυβέρνησις πρέπει να μελετήσθ τό ζήτημα τούτου και να θέσθ επίσημως τό ζήτημα της καταργήσεως όλων των ξένων Στρατιωτικών θάσεων και όλων των ξένων κατασκοπευτικών ραδιοφωνικών και ραδιοηλεκτρικών σταθμών. 'Εν τώ μεταξύ θά συνεχισώμεν άνευθότως τόν άγώνα τόν όποιον ολοκλήρωσθ ο Κυπριακός λαός διεξάγει εναντίον των δυνάμεων του ιμπεριαλισμού και των νεοαποικιοκρατών. Δέν ζητούμεν τίποτε περισσότερο και τίποτε όλιγότερον άπό τό δικαίωμα της άυτοδιαθέσεως δικαίωμα τό όποιον άποτελεί πανανθρώπινον Ιδανικόν, δικαίωμα τό όποιον άποτελεί βασικήν άρχήν του Καταστατικού Χάρτου των 'Ηνωμένων 'Εθνών.

'Η σημερινή συζήτησις άποτελεί Ιστορικόν σταθμόν εις τόν άγώνα του Κυπριακού λαού διά την έθνικήν του άποκατάστασιν και η όμόφωνος έγκρισις του κατατεθέντος ψηφίσματος θά άποτελέσθ τόν προάγγελον της τελικής νίκης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Γεώργιος Σάντης έχει τόν λόγον.

Γ. ΣΑΝΤΗΣ :

'Εντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δέν πρόκειται να σής άπασχολήσω επί μακρόν διότι τό θέμα έξετέθη ήδη λεπτομερώς, και δέν ναμίζω ότι θά ήμην έντός θέματος εάν προσβαινα εις άνάλυσιν θεωρητικών και Ιστορικών άρχών σχετικώς. Ούτε ρητορική δεινότης ούτε φραστική κολλιπέια δύνανται να μεταδώσωσι πλήρως την σημασίαν και τό μεγαλείον που ένυπάρχει εις αύτην ταύτην την έμπρακτον εφαρμογήν και ένάσκησιν του δικαιώματος της άυτοδιαθέσεως την όποιαν ήμεις σημερον ως αντιπρόσωποι του Κυπριακού λαού άπαιτούμεν άπό του θήματος τούτου. Διότι ο καλύτερος όμνος προς την ύψηλήν άρχήν της άυτοδιαθέσεως είναι η ένάσκησις της και τά έργα προς έπίτευξιν αύτης. 'Ας μού επιτραπή να τονίσω όλίγα τινά.

'Η ένάσκησις του δικαιώματος της άυτοδιαθέσεως δέν είναι μόνον άναγείρετον δικαίωμα παντός λαού. Δέν άναγνωρίζεται μόνον άπό τόν χάρτην των 'Ηνωμένων 'Εθνών άπό τόν όποιον πάντα τά μέλη του δεσμεύονται. 'Η άπαιτήσις ένάσκησεως του δικαιώματος της άυτοδιαθέσεως εις την παρούσαν περίπτωσιν γίνεται άπό λαόν του όποιου τό επίπεδον πολιτισμού είναι ύψηλόν και η αύγή της Ιστορίας του χάνεται εις τά βάθη της άρχαιότητος. Δέν πρόκειται περί λαού ο όποιος δέν κατανοεί την σημασίαν της ένάσκησεως του δικαιώματος τούτου. Και εάν ως έλάχισθ η έκδήλωσις της θελήσεως του λαού είναι άποφασιστικός παράγων εις την εφαρμογήν του δικαιώματος της άυτοδιαθέσεως, η μεγάλη πλειοψηφία του Κυπριακού λαού

άπέδειξεν κατά τρόπον έμπρακτον και άποφασιστικόν τόσον εις τό πρόσφατον παρελθόν με τόν ένθεον άγώνα κατά των 'Αγγλων κατακτητών όσον και εις τό παρόν με την γραντιώδη αντίστασιν του κατά έσωτερικών και έξωτερικών έχθρών, άπέδειξεν, λέγω, την στερράν θέλησιν του δι' άυτοδιαθέσιν και έλευθερίαν. 'Ο Κυπριακός λαός δέν ζητά τίποτε άλλο άπό του να άποφασισθ μόνος του τό μέλλον του, άνευ δεσμεύσεως και περιορισμών. Να καθορίσθ ο ίδιος την Ιστορικήν του πορείαν. Να διαμορφώσθ έλευθέρως τας πολιτικάς, οικονομικάς και πολιτιστικάς συνθήκας ύπό τας όποιás θέλει να ζήσθ και να προοδεύσθ. Και ασφαλώς η ένάσκησις του δικαιώματος της άυτοδιαθέσεως περιλαμβάνει τό δικαίωμα του Κυπριακού λαού να παραμείνη η να άποχωρήσθ της Κοινοπολιτείας και θά πρέπει να συνεπάγεται έκλογήν και δι' όλα τά άλλα θέματα τά όποια δύνανται να περιορίσουν τά κυριαρχικά αύτου δικαιώματα και επηρεάσουν την έδαφικήν άκεραιότητά της ως όσον ως συνόλου. 'Όσον άφορά την Τουρκικήν μειονότητα αύτη ούδέν έχει να φοβήθ από την ένάσκησιν του δικαιώματος της άυτοδιαθέσεως.

Αύτη δέν σημαίνει καταστρατήγησιν των συμφερόντων και νομίμων επιδιώξεών της. Τα συμφέροντα αύτης δύνανται να διασφαλισθούν συμφώνως διεθνώς παραδεγεγμένω άρχών ο όποια κατοχυρώνουν την Ισότητά άπέναντι του Νόμου και έλευθερίαν προαγωγής των θρησκευτικών, μορφωτικών και κοινωνικών ιδεωδών της μειονότητος.

Κύριοι Βουλευται. Εις τόν χώρον αύτόν όπου κατ' έξοχήν και επίσημως διερμηνεύεται η λαϊκή θέλησις, θέμα ως τό πρό ήμων διά του όποιου αίτείται η πρακτική έκφρασις της θελήσεως ταύτης άπηχεί έν των βασικωτέρων σκοπών της ύπαρέξεως του Σώματος τούτου. Και τόσον η Παγκόσμιος όσον και η Κυπριακή Ιστορία άπέδειξαν σχετικώς ότι πολιτικά λύσεις αι όποιας επιβάλλονται αντίθετως προς τας επιδιώξεις και τούς πόθους των λαών καταπίπτουν ως χάρτινος πύργος εις την δεδομένην στιγμήν. Μόνον διά της ένάσκησεως του δικαιώματος της άυτοδιαθέσεως δύνανται να διακριθώθ η πραγματική θέλησις του λαού και να ύπάρξουν λύσεις πολιτικών προβλημάτων δικαιοί και σταθεραί.

'Εντός των πλαισίων των διαπιστώσεων αύτων κινείται και ο σημερινός άγών του Κυπριακού λαού δι' έλευθερίαν και άυτοδιαθέσιν. Βεβαίως η τακτική του άγώνος καθορίζεται άπό την έκάστοτε ρεαλιστικήν των πραγμάτων έκτίμησιν, άλλ' ο Κυπριακός λαός πρέπει να έκφράσθ την θέλησιν του διά το μέλλον του έλευθερος και άνευ δεσμεύσεως, θέλησιν η όποια άναμφιβόλως θά ένσαρκώνη τούς εθνικούς του πόθους και συμφέροντα.

Ζητούμεν εφαρμογήν του Χάρτου των 'Ηνωμένων 'Εθνών.

Ζητούμεν δικαιοσύνην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Ποταμίτης έχει τόν λόγον.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

'Επί τέλους η Βουλή αύτη πήρε μιá άλλη όψη, μιá άλλη θεωρία. Χρήσιμη θέσισα η συζήτησις των διαφόρων νομοσχεδίων και των συμπληρωματικών προπολογισμών με τό ζήτησιν και έξ ίσου όφέλιμη η συζήτησις των ζωτικών ζητημάτων που είναι σήμερα στην πρώτη γραμμή του ένδιαφέροντος του Κυπριακού λαού.

Τό θέμα της άυτοδιαθέσεως του Κυπριακού λαού και τό ζήτημα του άν πρέπει η Κυπριακή Κυβέρνησις να ζητήσθ την άπομάκρυνση των πολεμικών θάσεων άπό τό νησι μας. Να δύο θέματα ύψιστου ένδιαφέροντος και μεγάλης σπουδαιότητος για τόν τόπο μας και για τό λαό μας.

Και τά δύο αυτά ζητήματα συζητούνται η άναφέρονται άπό καιρό σέ διάφορα κοινοβούλια και συνέδρια λαών. 'Ηταν καιρός να τά συζητήσθ κι' η δική μας Βουλή.

Τό δικαίωμα της άυτοδιαθέσεως 'Εθνών και λαών αποτελεί τόν άντικειμενικό στόχο κάθε άπελευθερωτικού κινήματος και τό Α και τό Ω κάθε άγώνα για την έλευθερία.

Κι' ο άγώνας του λαού μας ξεκίνησε με σύνθημα τό παλαιόν πόθο της Κύπρου και προς αυτόν κατευθύνεται.

Τό δικαίωμα να άποφασισθ ένας λαός τό μέλλον του και την τόχη του είναι η θάση κάθε γνήσιου Δημοκρατικού πολιτεύματος.

Τό δικαίωμα των ανθρώπων ν' άποφασίζουν οι ίδιοι πώς θά ζήσουν και με ποίους θά ζήσουν, είναι ένα άπό τά θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου.

Ένας λαός δεν είναι ελεύθερος όταν στερείται το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης.

Μια χώρα δεν είναι ανεξάρτητη όταν ξένες δυνάμεις την εμποδίζουν, είτε με συνθήκες που αυτές της επέβαλαν είτε με την απειλή των όπλων και της δύναμης του ισχυρότερου, όταν την εμποδίζουν να κανονίσει την δική της τύχη όπως αυτή θέλει και όπως αυτή αισθάνεται.

Το συμπλήρωμα και η κορωνίδα της ελευθερίας ενός λαού είναι το δικαίωμα ν' αποφασίζει ο ίδιος την τύχη και το μέλλον της πατρίδος του ελεύθερος από κάθε πίεση και απαλλαγμένος από κάθε επέμβαση.

Αυτό το δικαίωμα ζητά και διεκδικεί ο Κυπριακός λαός, για να μπορεί να λέγεται και να είναι πραγματικά ελεύθερος και αδέσμευτος. Ζητούμε απλώς το δικαίωμα που έχει κάθε λαός ελεύθερος σ' οποιαδήποτε ήπειρο και αν θρίσσεται, σ' οποια φυλή κι' αν ανήκει, οποια γλώσσα κι' αν μιλά.

Κι' όμως αυτό το αναφαίρετο δικαίωμα κάθε λαού, ορισμένες Μεγάλες Δυνάμεις του κόσμου το αρνούνται εις τόν Κυπριακό λαό.

Και χρειάζεται να γίνει αγώνας. Και μας επιβάλλουν τόν βροταλιόν πόλεμον που θα θυσιασθούν χιλιάδες θλαστάρια της Κυπριακής γης για να κερδίσουμε εκείνο που απολαμβάνουν αυτοί που μας το αρνούνται.

Δεν είμαι το κατάλληλον πρόσωπο για να συμβουλευσω τρόπους τακτικής ή στρατηγικής που θα μας δώσουν την νίκη.

Είμαι όμως άρμόδιος, όπως κάθε Κύπριος που αγαπά την πατρίδα του, όπως κάθε άνθρωπος που ενδιαφέρεται γι' αυτό το άραϊο και πολύποδο νησί, να δηλώσω, με πλήρη συναίσθηση της εδύνης μου σ' αυτές τες κρίσιμες στιγμές που περνά η πατρίδα μας, ότι μόνον η αγάπη και η όμοιοια θα μας δώσουν τη νίκη.

Ένωμένοι θα επιτύχουμε. Ένωμένοι θα κερδίσουμε το άραϊο δώρο της ελευθερίας.

Μόνον ένωμένοι θα δούμε ν' ανατέλλη η αύγη και το γλυκοχάραμα που νοσταλγικά περιμένουμε και ποθούμε.

Άπάνω στο γρανιτένιο μονόλιθο της Παγκύπριας ενότητας και της αδόμαστης θέλησης του Κυπριακού λαού θα σπάσουν τα άγρια κύματα κάθε ξένης εισβολής και έπιθεσης.

Άπάνω στάν άτασάλεινο θράχο της αγάπης και της όμοιοιας θα γίνουν συντριμμα οι άρμάδες κι' οι σιδηρόφρακτοι στόλοι των έχθρών μας.

Άς ένώσουμε λοιπόν τα χέρια και ένωμένοι όλοι οι Κύπριοι και ένωμένοι όλοι οι Έλληνες θα θαδίσουμε προς τη νίκη.

Αυτή είναι κύριοι συνάδελφοι ή πτωχή μου συμβουλή εις την συζήτησιν του θέματος για το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης της πατρίδος μας.

Ένα άλλο θέμα έξ ίσου σημαντικόν και θεμελιώδες για την Κύπρο είναι το θέμα αν ή Κυπριακή Κυβέρνηση πρέπει να ένεργη για την απομάκρυνση των Βρετανικών Βάσεων από την Κύπρο.

Επιτρέπατέ μου, κύριοι Βουλευτά, να μεταφέρω εις αυτήν την Βουλήν την Παλλαϊκήν και παγκύπριον θέληση να φύγουν οι Πολεμικές Βάσεις από την Κύπρο.

Επιτρέπατέ μου να τονίσω ότι σε μία χώρα που ακολουθεί την όρθη πολιτική της ουδετερότητας και της ίσης φίλιας προς όλους, ή έγκατάσταση πολεμικών βάσεων επάνω στα χώματά της, έστω κι' αν αυτά ονομάζονται «Κυρίαρχοι Βρετανικοί Βάσεις», αποτελεί αντίθεσιν προς την θέσιν της ουδετερότητας και της φίλιας.

Από της εποχής των Ρωμαίων Ίμπεριαλιστών μέχρι των σημερινών διαδόχων τους τα λεγόμενα ΚΛΣΤΡΑ των Ρωμαίων και οι σημερινές Πολεμικές ή πυρηνικές βάσεις ένα και τόν αυτόν σκοπόν έξυμρητοούσαν και έξυμρητοού.

Να κρατούν τούς γύρω λαούς κάτω από την κυριαρχία τους ή κάτω από τόν πολιτικό τους έλεγχο και την οικονομική τους εκμετάλλευση.

Οι Βρετανικές Βάσεις της Κύπρου δεν κτισθήκανε για να έξυμρητήσουν τα Κυπριακά συμφέροντα. Οι Βρετανικές Βάσεις της Κύπρου έχουν στηθή για να καταστέλλουν τα κινήματα των Άραβικών Λαών για Έθνική Άνεξαρτησία, και υποστηρίζουν τα μεγάλα Μονοπώλια που στερούν τούς λαούς των γειτονικών μας χωρών από τούς θησαυρούς της πατρικής τους γης.

Τα Βρετανικά αυτά Κάστρα έχουν γίνει ακόμη για να

χρησιμοποιούνται σαν βάσεις από τες όποιες να ξεκινούνε άεροσκάφη και πύραυλοι για να κτυπούν τες Σοσιαλιστικές χώρες.

Με όλες αυτές τες χώρες, γειτονικές και μακρινές ή Κύπρος δεν έχει καμιά διαφορά και διατηρεί τες πιό φιλικές και έγκάρδιες σχέσεις.

Είναι αυτές οι Χώρες που με την Έλλάδα σταθήκανε στο πλευρό μας στες δύσκολες αυτές στιγμές που περνά ή πατρίδα μας.

Αίσθημα μά και καθήκον φίλιας και εύγνωμοσύνης άπαιτεί να δράσουμε, χωρίς καθυστέρηση, για την απομάκρυνση από τα Κυπριακά έδαφη κάθε έστιας κινδύνου για τούς φίλους και τούς γειτονές μας.

Οι Βρετανικές Βάσεις, που είναι κοινό μυστικό ότι περιλαμβάνουν και πυρηνικές βάσεις, αποτελούν τόν μεγαλύτερο κίνδυνο για την ολοκληρωτική καταστροφή της Κύπρου και σε περίπτωση πολέμου και σε περίπτωση ειρήνης.

Άπό στιγμής σε στιγμή, σήμερα ή άβριον, από ένα λάθος, από ένα κακόν ύπολογισμόν ενός ανθρώπου, από ένα τυχαίον γεγονός, μπορεί να εξαφανισθή ή ζωή άπ' όλη τη Κύπρο και αυτό το άραϊο νησί, κι' οι πολίτες και τα θουά του, κι' άνθρωποι και κάθε ζωντανή ύπαρξη να ταφούνε κάτω από τη πιό φλογερή τέφρα μιας πυρηνικής έκρηξης και όλα άπ' άκρη σ' άκρη να τά σκεπάζη το νεκρικό σεντόνι του άτομικού θανάτου και της πυρηνικής καταστροφής, ενώ οι έπιζώντες θα παρουσιάζουν το φρικτότερο θέαμα και θα υποφέρουν αυτοί και οι γενές των απογόνων των σωματικά και ψυχικά θάσανα που καμιά κόλαση δεν είδε παρόμοια.

Μά ανεξάρτητα από τούς τρομερούς αυτούς κινδύνους, με τες Βάσεις στη Κύπρο ουτε ουδετερότητα μπορούμε να έχουμε ουτε ανεξαρτησία.

Πώς μπορούμε να θεωρούμεθα ουδέτεροι όταν σ' ένα πόλεμο θα ξεκινούνε από τα λιμάνια μας τα πολεμικά πλοία και από τα Κυπριακά άεροδρόμια τα καταδιωκτικά άεροπλάνα για να κτυπήσουν άλλες χώρες κι' όταν αναγκαστικά θα γίνονταν άερομαχίες άπάνω από τες πόλεις και τα χωριά μας;

Πώς μπορούμε να άκολουθούμε πολιτική διαφορετική άπ' εκείνη της Βρετανίας όταν θα μπορεί ή ίδια να φέρη μέσα στα όπια μας τόν πόλεμο που ή ίδια έδημιούργησε με άλλα κράτη χωρίς τη συγκατάθεση μας και παρά τη θέληση μας;

Πώς μπορούμε να έχουμε ανεξαρτησία σαν χώρα και σαν λαός, όταν ή Βρετανός Άνιθας πάνοπλος και σιδηρόφρακτος θρίσκειται έξω από τη πόρτα μας έτοιμος να έπέμβη για να μας επιβάλη με τη φωτιά και το σίδερο τες δικές του θελήσεις;

Πώς μπορούμε να διεξάγουμε τόν αγώνα που κάμνομε για την άμυνα της χώρας μας, όταν οι Βρετανικές Βάσεις μας μπηγουν πισόπλατα το δολοφονικό μαχαίρι δοηθώντας και προμηθεύοντας με όπλα τούς έχθρούς μας;

Όταν από τες Βάσεις ξεπετούνε χιλιάδες κατάσκοποι των άμυντικών μας κινήσεων και εις τες βάσεις ίσως αποδιβάσονται ένοπλοι της Τουρκίας;

Όλα αυτά κύριοι συνάδελφοι κάμνουν έπιτακτική την άμεση ένεργεια και δράση της Κυβέρνησης μας με στόχο να φύγουν οι Βάσεις από τόν τόπο μας.

Η άπόφαση αυτής της Βουλής δεν θα επιβάλη θέσσει την διάλυσιν των βάσεων, μά θα είναι ισχυρόν όπλο στα χέρια της Κυβέρνησης μας για ν' άρχιση τόν αγώνα για την απομάκρυνση τους.

Θά φέρη πιό κοντά μας την υποστήριξη και τη δόθησια όλων των λαών που αγωνίζονται για την κατάργηση των ξένων πολεμικών βάσεων και θα άφαιρέση από το στόμα του Ύπουργού των Έξωτερικών της Μ. Βρετανίας το δικαίωμα να λέγη εόφουλογώντας μέσα στο Άγγλικό Κοινοβούλιο, όταν ρωτήθηκε για την απομάκρυνση των Βάσεων από την Κύπρο, ότι ή Κυπριακή Κυβέρνηση ουδέποτε του παρεπονέθη για τες Βάσεις.

Συνέδρια λαών και Κοινοβούλια γειτονικών χωρών συζητήσανε και πήραν αποφάσεις για την διάλυση των Ξένων Πολεμικών Βάσεων που θρίσκονται στες δικές τους ή σε γειτονικές χώρες.

Άς μην είμεθα πάντοτε οι ούραγοι σ' αυτούς τούς αγώνες.

Άς δώσουμε κι' έμεις το χέρι μας στα έκατομύρια χέρια των κατοίκων των Μεσογειακών Χωρών για να καθαρίσουμε την άτμόσφαιρα, τη θάλασσα και τα θουά μας από το μίσημα του θανάτου που φέρουν οι ξένοι στο τόπο μας.

Τὸν καθαρὸ καὶ ἀνέφελον οὐρανὸ τῆς Μεσογείου ἄς μὴν ἀφῆσωμεν νὰ τὸν σκεπάζουν τὰ μαύρα νέφη τῶν ἀτομικῶν ἐκρήξεων, καὶ τὰ γαλανόλευκα νερά τῶν θαλασσῶν μας ἄς μὴν ἐπιτρέψωμεν νὰ τὰ λερώσουν τὰ σκούβαλα τῶν πολεμικῶν στόλων ποῦ ἀλλοκάνουν τὰ ἡμέρα νερά τους, ἔτοιμοι νὰ βοηθήσουν τοὺς ἐγθρόους τῆς Κύπρου.

Ὅσο συντομώτερο φύγουν οἱ Πολεμικὲς Βάσεις ἀπὸ τὸ νησί μας τόσο περισσότερο εὐκολύνεται ὁ ἀγῶνας μας, τόσο κοντινὴ γίνεται ἡ ἡμέρα ποῦ περιμένουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γεώργιος Ἰωαννίδης ἔχει τὸν λόγον.

Γ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συναδέλφοι.

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Κώστας Χριστοδουλίδης ἔθεσεν εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς συζήτησιν τὸ θέμα τῆς ἐνασκήσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ ἐκάλεσε τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ὅπως ἐγκρίνῃ σχετικῶν ψήφισμα.

Ὄσιαστικῶς τὸ θέμα αὐτὸ θέτει ἐπὶ τάπητος τὸ Κυπριακὸν πολιτικὸν πρόβλημα. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ σημερινὴ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας καθ' ὅτι δίδει τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς κατ' ἐξοχίαν φορεῖς τῆς δημοσίας γνώμης νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις τοῦ λαοῦ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ του μέλλοντος ὡς ἐπίσης καὶ νὰ θέσουν τὴν ὀρθὴν πορείαν καὶ κατεύθυνσιν διὰ τὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Ἡ ἀρχὴ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν ἀποτελεῖ μίαν τῶν βασικωτέρων καὶ θεμελιωδεστέρων ἀρχῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδράζεται ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ὡς ἀρχὴ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένη καὶ καταχωρημένη ὑπὸ τοῦ Χάρτου τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν, καθυγάσθη διὰ τὸ αἶματος καὶ τῶν θυσιῶν χιλιάδων ἀνθρώπων κατὰ τοὺς δύο παγκοσμίους πολέμους ποῦ ἔπασαν εἰς τὸν θάμνον τοῦ ἐθνικοῦ χρέους πιστοὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτοδιαθέσεως.

Ἡ ἀρχὴ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν ἀποτελεῖ τὴν ἐκφράσιν τῆς δημοκρατίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς. Εἶναι τὸ θεμέριον τῆς διεθνούς εἰρήνης.

Ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὡς κράτος—μέλος τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν πιστεύει εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν διότι πιστεύει εἰς τὴν δημοκρατίαν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εἰρήνην. Καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἀγωνίζεται καὶ σήμερον διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὅπως καὶ ὁ λαὸς τῆς, ὁ Κυπριακὸς λαὸς, ἐνασκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ καθορίσῃ ὡς ὁ ἴδιος θέλει καὶ ἐπιθυμεῖ, ὑπὸ καθεστὸς πραγματικῶς ἐλευθέρου καὶ δημοκρατικοῦ ἀπληραγμένον λαῶν τῶν δεσμεύσεων του, τὸ ἐθνικὸν καὶ πολιτικὸν του μέλλον.

Οἱ ἀγῶνες τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ τόσον κατὰ τὴν τετραετίαν τοῦ 1955—1959 ὅσον καὶ αἱ θυσίαι τῶν τέκνων του ὑπὲρ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν ἀποτελοῦν μίαν θετικὴν συμβολὴν τῆς Κύπρου πρὸς τὴν δημοκρατίαν, τὴν εἰρήνην καὶ τὸν πολιτισμὸν. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀγωνίζεται σήμερον καὶ θυσιάζεται ὡς ἔπραξε καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ὄχι δι' οἰουδὴποτε εὐτελεῖς ἢ συμφεροντολογικῶς λόγους, ἀγωνίζεται ὑπὲρ ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν διεθνῶς ἀνεγνωρισμένων καὶ ἠθικῶς ἀδιαβλήτων. Τὸ αἷμα τῶν εἰναι θέματα δικαιοσύνης καὶ δημοκρατίας. Οἱ ἀγῶνες του εἶναι τὸ φῶς μιᾶς θαρραλέας καὶ ἡρωϊκῆς πορείας πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν. Τὸ πρόβλημα του εἶναι ἡ κρουσταλλινὴ ὑπόθεσις τῆς αὐτοδιαθέσεως. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς καὶ ἡ Κύπρος ὡς μέλος τοῦ Ο.Η.Ε. δὲν διακρῶσσαν μὲ λόγια μόνον ὅτι πιστεύουν. Ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς κατασχέσεως καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ ἔχουν συμπαραστάτας εἰς τὸν ἀγῶνα τους αὐτὸν ὅλους ἐκείνους τοὺς λαοὺς ποῦ πιστεύουν καὶ ἀγωνίζονται διὰ τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν εἰρήνην. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ τὰ κράτη ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα καίτοι μέλη τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ συνυπογράψαντα ὡς ἰδρυτικὰ μέλη τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τοῦ Ο.Η.Ε. ἀρνοῦνται νὰ προσφέρουν τὴν συνδρομὴν καὶ συμπαραστάσιν των πρὸς τὸν λαὸν μας ἵνα τύχῃ τοῦ ἀναφαίρετου δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως. Ἐλατήριά του διὰ τὴν στίαν των αὐτὴν εἶναι τὸ συμφέρον, ἡ πολιτικὴ σκοπιμότης καὶ ὁ ἱμπεριαλισμὸς, τὰ τρία δηλαδὴ ἐκεῖνα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν κίνδυνον διὰ τὴν διεθνή εἰρήνην καὶ φειματῶν διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ δημοκρατίαν τῶν μικρῶν λαῶν. Ἡμεῖς δὲν ἐχθρευόμεθα οὐτε μισοῦμε κανένα. Ἀγωνίζομεθα διὰ τὴν ἐκπύρτησιν τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ὀλιγάρημοι ἡμεῖς ἀγωνίζομεθα διὰ μίαν μεγάλην καὶ ἠθικὴν

ὑπόθεσιν καὶ δι' αὐτὸ ἔχομεν πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς φίλους καὶ συμπαραστάτας. Εἰς τὴν πορείαν μας ὅσοι ἀντιστρατεύονται τὸν ἀγῶνα μας εὐρίσκονται κατ' ἀνάγκην ἀντιμέτωποι μας. Οἱ ἴδιοι ἐξέλεξαν νὰ λάθουν ἐχθρικὴν θέσιν ἐναντι ἡμῶν, ἐναντι τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ αὐτοδιαθέσεως καὶ κατ' ἐπέκτασιν ἐναντι τῆς διεθνούς εἰρήνης καὶ ἀνθρωπότητος. Καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν λαῶν ποῦ ἄλλα διακηρύττουν καὶ ἄλλα πράττουν, καὶ ποῦ ἔταξαν ὡς πολιτικὴν των τὸ συμφέρον, τὴν σκοπιμότητα καὶ τὸν ἱμπεριαλισμὸν, εἶναι καὶ ἡ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ποῦ ἔχει σήμερον διπλοῦν συμφέρον ἀπὸ τὴν Κύπρον. Πρῶτον διότι θάσει τῶν νεκρῶν ἤδη Συνθηκῶν Ζυρίχης—Λοῦδίνου διατηρεῖ θάσεις εἰς τὸ Κυπριακὸν ἔδαφος, καὶ δεύτερον ἐξαιτίας ἀκόμη νὰ ἔχῃ δεσμοὺς μὲ τὴν Κύπρον, ὅσα ἡ τελευταία μέλος τῆς Κοινοπολιτείας ποῦ ἀποτελεῖ μίαν συνέχειαν τῆς ἄλλοτε ἀνασκήσεως Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας. Διὰ τὴν διατήρησιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς καὶ ἐν τῇ προσπάθειᾳ τῆς ὅπως ἐπιβραδύνῃ τὴν φυσικὴν καὶ δικαίαν πορείαν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ πρὸς τὴν δημοκρατίαν καὶ αὐτοδιάθεσιν, ἡ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἀντὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν Κύπρον εἰς τὴν καταστολὴν τῆς τουρκικῆς ἀνταρσίας ἢ νὰ προβῇ εἰς ἀνοικτὴν καταδίκην ταύτης ὡς εἶχε στοιχειώδη ὑποχρέωσιν νὰ πράξῃ ἐναντὶ μιᾶς χώρας—μέλους τῆς Κοινοπολιτείας, ἐλευνομένη ποῦ ταπεινὰ ἐλατήρια ἔπραξε καὶ πράττει πᾶν τὸ δυνατόν ἐξακούσας πάσης φύσεως πιέσεις καὶ βοήθουσα ἐνεργῶς τὴν τουρκικὴν ἀνταρσίαν διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν Κυπριακὸν λαὸν ἀπὸ τὴν μόνην καὶ ὀρθὴν πορείαν του πρὸς τὸν Ὄργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν μέσον τοῦ ὁποῖου καὶ θὰ ἀξιῶσθαι δικαιοσύνην καὶ δημοκρατίαν.

Αἱ ἐν Κύπρῳ Βρετανικαὶ θάσεις ἀργὰ ἢ γρήγορα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραμείνουν ἐν Κύπρῳ. Διότι ἀποτελοῦν κίνδυνον, ὡς ἀπεδείχθη, διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ τόπου καὶ πρόγονον τὴν Τουρκικὴν ἀνταρσίαν. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς θὰ ἀγωνισθῇ διὰ τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἐν Κύπρῳ τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ἐνιαίως καὶ ἀδαιρέτως διὰ κάθε σπιθαμῆν τοῦ Κυπριακοῦ ἔδαφους. Ἀπὸ ἐπιτάσεως καὶ ἡ δημοκρατία καὶ ἡ εἰρήνη. Αὐτὸ προσταζοῦν οἱ ἀγῶνες, αἱ θυσίαι καὶ οἱ θῶμοι καὶ οἱ τόποι τῆς Κύπρου. Παρ' ὅλας τὰς πιέσεις, παρ' ὅλας τὰς ἐπιβουλάς, παρὰ τὸν καθημερινὸν «μαμπαούλαν» τῆς εἰσβολῆς ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἠνωμένων καὶ ἀλύγιστος εἰς τὸν δρόμον του δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ, δὲν θὰ ὑποκύβῃ δὲν θὰ προδώσῃ τὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις του. Θὰ βαδίσῃ πρὸς τὸν Ο.Η.Ε. καὶ θὰ ζητήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἐν Κύπρῳ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ο.Η.Ε. εἰς τὰς ὁποίας πιστεύει. Ἡδὴ ἡ Κυβέρνησις ἤρχειν ἐτοιμάζουσα τὴν σχετικὴν προσφυγὴν. Παρήλθεν ἀνεπισημῆς ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν μεγάλας χώρας καὶ τὰ συμφέροντά των ἐπέβαλλον εἰς τοὺς μικροὺς λαοὺς τὸ καθεστὸς καὶ τὸν τρόπον διακυβερνήσεως ποῦ ἤθελον χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἐνδιαφερομένου κυριάρχου λαοῦ, ὡς συνέβη καὶ τὸ 1959 διὰ τὴν Κύπρον. Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερα ἀσφάλεια διὰ τὴν εἰρήνην τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τοῦ νὰ ἀφένται οἱ λαοὶ νὰ καθορίζουν μόνον τὴν ἐλευθερίαν καὶ δημοκρατικῶς τὸ ἐθνικὸν καὶ πολιτικὸν των μέλλον. Αὐτὸς εἶναι ὁ τίμιος καὶ εὐθὺς δρόμος. Ἡ Κυπριακὴ Βουλὴ καλεῖται σήμερον νὰ λάθῃ θέσιν ἐπισημῶς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ποῦ εἶναι θέμα δημοκρατίας καὶ αὐτοδιαθέσεως, διότι ἀπέδειξε ὅτι πιστεύει καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς ἀρχὰς. Διὰ τῆς δημοκρατίας θὰ ὀδηγηθῇ ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἰς τὴν αὐτοδιάθεσιν διὰ τῆς ὁποίας καὶ θὰ ἐκφράσῃ καὶ πραγματοποιήσῃ τοὺς προαιωνίους ἐθνικοὺς πόθους του ποῦ εἶναι ἡ Ἐνωσις του μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις ἔλαβεν ἤδη σαφῆ θέσιν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος καὶ τὸ ἀντικρῶσει μὲ εὐθύνην καὶ σύνεσιν μὲ μοναδικὸν σκοπὸν νὰ δυνῆθῃ ὁ Κυπριακὸς λαὸς παρακάμπτων ὅλα τὰ ἐμπόδια νὰ ἐνασκήσῃ τὸ δικαίωμα του περὶ αὐτοδιαθέσεως. Καὶ ἡ Βουλὴ διὰ τοῦ σημερινοῦ ψηφίσματος τῆς ἐκφράζει τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ ἵτις εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ο.Η.Ε. νὰ ἀποφασίσῃ ὁ ἴδιος δημοκρατικῶς, ἐλευθέρως καὶ ἀδεσμεύτως ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ καὶ πολιτικοῦ τοῦ μέλλοντος συμφώνως πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς του πόθους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταί; Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

Ὅταν ἕνας λαὸς μὲ τὸ δῆλον στὸ χέρι ἔχει ἀποφασίσει νὰ ρυθίσῃ τὸ μέλλον του μίᾳ ἢ πορείᾳ, ἕνας ὁ δρόμος. Ὅταν ἕνας λαὸς ἔχει ἀποφασίσει νὰ ἀγνοήσῃ ὅλας τὰς ἱμπεριαλιστικὰς πιέσεις τῶν μεγάλων δυνάμεων καὶ νὰ χωρήσῃ πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν του πεπρωμένων ἕνας εἶναι ὁ δρόμος. Ὅταν ἕνας λαὸς ἔχῃ ἤδη ἀποφασίσει ὅτι θὰ διαφεντεύῃ ὁ ἴδιος καὶ τὸ μέλλον καὶ τὰ ἐδάφη του, ἔχει κάμψῃ τὰ γεφύρια πρὸς

του, ένας είναι ο δρόμος, ο δρόμος που οδηγεί εις την εθνικήν δολοκλήρωσιν.

Αυτή την στιγμήν ή Βουλή συζητεί θέμα αυτοδιαθέσεως. 'Εγώ είμαι άφελής. Με ποιους συζητούμεν, προς ποιους άπευθυνόμεθα. 'Ημεεις είμεθα ο κυρίαρχος λαός. 'Η αυτοδιάθεσις είναι ήδη κτήμα μας και δικαίωμα μας. Ούτε την συζητούμεν, ούτε την αίτούμεν, ούτε μπορεί να αποτελέση καν θέμα συζήτησεως. 'Η αυτοδιάθεσις είναι ιδική μας ούτως ή άλλως. Δι' αυτό όμολογώ ότι δυσκολεύομαι εις μερικώς περιπτώσεις να αντίληφθώ πού βαδίζομεν. Δέν δεχόμεθα συζήτησιν επί του θέματος της αυτοδιαθέσεως, δεχόμεθα μόνον μίαν συζήτησιν τί είναι αυτό τό όποιον έμποδίζει τόν Κυπριακόν λαόν από τού να χωρήσιν εις την ένασκησιν του δικαίωματος της αυτοδιαθέσεως. Αυτό πρέπει να άσπασχολήσιν την Βουλήν, και αυτή ή Βουλή επί αυτού πρέπει να αποφανθής και επί αυτού πρέπει να πάρη αποφάσεις και επί αυτού πρέπει να εισηγηθής μέτρα. Και νομίζω ότι κομίζω γλαύκα εις 'Αθήνας εάν πρόκειται να κάμω ανάλυσιν του τί είναι αυτό πού έμποδίζει τόν Κυπριακόν λαόν από τού να άσκησιν τό δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως. Αυτό πού έμποδίζει τόν Κυπριακόν λαόν είναι τά κατάλοιπα του μεταποικισμού, είναι οι συμφωνίες οι όποιες επεβλήθησαν επί του Κυπριακού λαού, είναι οι Συμφωνίες οι όποιες και δυνάμει του Διεθνούς Δικαίου είναι αδύνατον να ευσταθούν διότι αποτελούν έτεροβαρείς συμφωνίες. Είναι οι συμφωνίες οι όποιες συγκροτούνται με άτόν τουτον τόν Χάρτην του Καταστατικού του 'Όργανισμού τών 'Ηνωμένων 'Εθνών. Αυτό πού έμποδίζει τόν Κυπριακόν λαόν αυτήν την στιγμήν να προχωρήσιν προς την ένασκησιν του δικαίωματος της αυτοδιαθέσεως είναι ή παρουσία ξένων στρατών, ή παρουσία της ΤΟΥΡΑΥΚ παρά κάθε κανόνα ήθικής και διεθνούς δικαίου. Αυτό πού έμποδίζει τόν Κυπριακόν λαόν να προχωρήσιν εις τό δικαίωμα του της ένασκήσεως της αυτοδιαθέσεως είναι ή παρουσία των ξένων πολεμικών θάσεων, είναι αι άπειλαι της Τουρκίας, είναι οι Σύμμαχοι της Τουρκίας οι όποιοι άπειλούν και αυτοί ότι έν περιπτώσει κατά την όποιαν ο Κυπριακός λαός θα τολμήσιν να χωρήσιν εις την ένασκησιν ενός δικαίωματος τό όποιον είναι ήδη δικαίωμα του, θα χωρήσουν να έπέμβουν εις τάς έσωτερικάς ύποθέσεις του Κυπριακού λαού και θα παρεμποδίσουν τόν Κυπριακόν λαόν από τού να άσκησιν τό δικαίωμα του. Αυτά πρέπει να συζητήσωμεν και εις αυτά πρέπει να δώσωμεν λύσιν. Πρέπει να αντίληφθώμεν ότι εάν δέν κηρύξωμεν τόν θάνατον τών Συμφωνιών, εάν δέν κηρύξωμεν ότι είναι άπαράδεκτοι αι άπειλαι και έπεμβάσεις εις τάς έσωτερικάς μας ύποθέσεις, εάν δέν κηρύξωμεν ότι είναι άπαράδεκτοι ή παρουσία θάσεων, αι όποια παρεμποδίζουν αυτήν την ένασκησιν, εάν δέν κηρύξωμεν ότι οιοσδήποτε τολμήσιν να πατήσιν τό έδαφος μας και οιοσδήποτε τολμήσιν να ύποστηρίξην εκείνους οι όποιοι θα πατήσουν τό έδαφος μας είναι άπλώς ένας πειρατής και ένας έπεμβασις και ένας παρασάτης των διεθνών δικαίων, και ότι θα άγωνισθώμεν μέχρι του τελευταίου δια να άποκρούσωμεν αυτήν την εισβολήν, ματαιοπονομένη και άπλώς ύπογραφομένη ψηφίσματα τά όποια θα ύπέγραψαν και ο 'Ινονού και ο Τζόνσον και ο Χιούμ και όλοι οι έχθροι του Κυπριακού λαού, διότι είναι κενά ψηφίσματα, διότι δέν έγγιζομεν, δέν θάζομεν τόν δάκτυλον εις τόν τόπον των ήλων. Αυτά ζητώ από σας, άγαπητοί συνάδελφοι, να προσέξωμεν σήμερα. 'Εάν δέν προβώμεν εις άληθινήν ανάλυσιν των αίτιών της κακοδομίας του Κυπριακού λαού, εάν δέν ζητήσωμεν την κατάργησιν αυτής της κακοδομίας οδέναν χρήσιμον σκοπόν εξυπηρετούμεν σήμερα. 'Ο Χιούμ πότε φορές δέν έχει διακηρύξει εις τό Βρετανικόν Κοινοβούλιον ότι ή πλειοψηφία πρέπει να κυβερνή, ότι ή πλειοψηφία πρέπει να προδιαγράψη τό μέλλον ενός λαού, και όμως ποία είναι ή στάσις των επί της προκειμένης περιπτώσεως; Τά ίδια, είμαι θέβαιος, μπορείτε να εβρετε άναγεγραμμένα και εις τό 'Αμερικανικόν Κοινοβούλιον και εις τό Τουρκικόν, ΑΥΤΟΔΙΑΘΕΣΙΣ, κενή λέξις.

'Ημεεις όμως έννοούμεν να έφαρμόσωμεν αυτό τό δικαίωμα και έννοούμεν να διακηρύξωμεν εις δλόκληρον τόν κόσμον και εις τόν 'Όργανισμόν 'Ηνωμένων 'Εθνών ότι δέν αίτούμεθα άλλα ότι έχομεν τό δικαίωμα να έφαρμόσωμεν την αυτοδιάθεσιν, ζητούμεν μόνον, έπως πολύ όρθως ο Παπανδρέου διεγράψε, την έπίσημον διεθνή νόμιμον ύπογραφήν της ληξιαρχικής πράξεως της Συμφωνίας Ζυρίχης-Λοσδίνου, ούτως ώστε να μη παραμείνη και ή έλαχιστή άμφιβολία ότι εκείνοι οι όποιοι παραβαίνουν τό Διεθνή Δίκαιον δέν είναι ο Κυπριακός λαός ο όποιος ζητεί έφαρμογήν αυτού του δικαίου αλλά είναι εκείνοι οι όποιοι παρεμποδίζουν την έφαρμογήν του Διεθνούς Δικαίου. Αυτή είναι ή τακτική μας να αποδειξώμεν εις τό παγκόσμιον ότι ή παρεμποδισις αυτού του δικαίωματος της αυτοδιαθέσεως συγκρούεται με την ύπαρξιν του 'Όργανισμού 'Ηνωμένων 'Εθνών. Να ζητήσωμεν άπλώς από τόν 'Όργανισμόν 'Ηνω-

μένων 'Εθνών να διαπιστώσιν ότι αυτές οι Συμφωνίες, ότι αυτές οι άπειλές, ότι αυτές οι έπεμβάσεις αποτελούν πραγματικήν καταπάτησιν των δικαιώματων τά όποια ο ίδιος ο 'Όργανισμός 'Ηνωμένων 'Εθνών προασπίζει. Αυτή είναι ή θέσις μας. Διαφορετικά θα έθέταμεν ήμεεις οι ίδιοι έν άμφιβολώ και ύπό συζήτησιν τό δικαίωμα μας να έφαρμόσωμεν την θέλησιν του Κυπριακού λαού, τό δικαίωμα μας ότι τό Κυπριακόν πρόβλημα είναι έσωτερική ύπόθεσις του Κυπριακού λαού, ο όποιος και μόνος δικαιοχός είναι να άποφασίση διά τό μέλλον του.

"Όσον άφορᾷ ποιόν είναι τό μέλλον του, ο καθείς από σας έχει ήδη όμιλήσει και πιστεύω ότι όλοι συμφωνούμεν ότι ο 'Ελληνικός Κυπριακός λαός άποβλέπει ως όριστικήν μελλοντικήν του πορείαν εις την ένωσιν με την 'Ελλάδα. "Όμως έπαναλαμβάνω ότι είναι μία πορεία, και εάν και πάλιν δέν συζητήσωμεν αυτά τά θέματα και εάν άποτύχωμεν με ένα άόριστον ψήφισμα να βάλωμεν εκεί πού πρέπει την θέσιν του πολιτικού προβλήματος της Κύπρου, δέν θα έχωμεν πράξει τό καθήκον μας ούτε άπέναντι του λαού, ούτε άπέναντι του μέλλοντός μας, ούτε άπέναντι της ιστορίας, ούτε άπέναντι του 'Όργανισμού 'Ηνωμένων 'Εθνών δέν πρέπει να φέρωμεν τόν 'Όργανισμόν 'Ηνωμένων 'Εθνών εις την θέσιν να συζήτησιν την παραχώρησιν του δικαίωματος της αυτοδιαθέσεως εις τόν Κυπριακόν λαόν.

'Επαναλαμβάνω, και ως φαινόμεν ότι έπαναλαμβάνω, τό δικαίωμα μας άνήκει. 'Ο 'Όργανισμός 'Ηνωμένων 'Εθνών θα καταδικάσιν τάς άπειλές, τάς έπεμβάσεις, τά παράνομα δικαιώματα, τά όποια έδόθησαν όταν ή Κύπρος ήτο ακόμη άποικία, εις παρανόμους ιμπεριαλιστάς και άποικιστάς, οι όποιοι οδδεμίαν θέσιν έχουσι εις τό Κυπριακόν έδαφος. 'Επίσης δε έδώ εις αυτό τό θέμα να διακηρύξωμεν ότι ούτε τριχοτόμησιν αλλά ούτε διχοτόμησιν της Κύπρου θα έπιτρέψωμεν, ούτε Τουρκικά έδάφη θα παραμείνουν εις την Κύπρον ύπό οϊανδήποτε κηδεμονίαν, άλλ' ούτε και 'Αγγλικά έδάφη διά να διχοτομηθών την Κύπρον θα έπιτρέψωμεν να παραμείνουν ύπό κηδεμονίαν της 'Αγγλίας ή ως 'Αγγλικόν έδαφος. Ούτε τό ένα ούτε τό άλλο.

'Η Κύπρος είναι ιδική μας και την Κύπρον ήμεεις την διαφευγόμεν. Την Κύπρον ήμεεις θα άποφασίσωμεν πού θα την σπρώξωμεν και ποία είναι ή πορεία της. 'Επομένως έπαναλαμβάνω ότι τό θέμα των πολεμικών θάσεων είναι πολύ ούσιαιστικόν και ή Βουλή δέν πρέπει να άποφύγη σαφώς και κατηγορηματικώς να διακηρύξη ότι δλόκληρος ή νήσος Κύπρος άνήκει εις τόν Κυπριακόν λαόν, ότι τό δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως είναι ήδη αναφαίρετον δικαίωμα του λαού δυνάμει του 'Όργανισμού 'Ηνωμένων 'Εθνών και ότι είμεθα άποφασισμένοι αυτό τό δικαίωμα να τό έφαρμόσωμεν. Ζητούμεν την ήθικην συνδρομήν όλων.

'Επίσης ένα θέμα τακτικής δέν πρέπει να μας διαφεύγη οιοδήποτε και εάν είναι ή άπόφασις του 'Όργανισμού 'Ηνωμένων 'Εθνών ήμεεις είμεθα ύποχρεωμένοι να χωρήσωμεν εις τόν ιστορικόν δρόμον μας. Με ποιόν τρόπον; 'Εάν δέν έχωμεν στραφή προς τούς άληθινούς φίλους της Κυπριακής ύποθέσεως, εάν δέν έχωμεν αναπτύξει θεσμούς ούσαιστικούς, οργανωτικούς με εκείνους οι όποιοι θα παρεμποδίσουν τούς έπεμβάσεις να έλθουν εις την Κύπρον, εάν δέν έχωμεν κατοχυρώσει τόν περίγυρον μας και τόν πολιτικόν και τόν στρατιωτικόν, ματαιοπονοούμεν και πάλιν, διότι και εάν ακόμη ο 'Όργανισμός 'Ηνωμένων 'Εθνών μας δώση οιοδήποτε ψήφισμα θέλωμεν, και εάν τότε ή άπειλή γίνη πραγματικότης, ο 'Όργανισμός 'Ηνωμένων 'Εθνών θα είναι άνίσχυρος να προασπίζη αυτόν τόν τόπον. 'Εκείνοι οι όποιοι θα προασπίσουν αυτόν τόν τόπον είναι ή 'Ελλάς, είναι ή Σοβιετική 'Ενωσις, είναι οι 'Αδέσμευτες χώρες, είναι ο 'Αραβικός περίγυρος, ο όποιος έχει ήδη έκφρασει την άπόφασίν του να σταθή παρά τό πλευρόν του Κυπριακού λαού. Αυτές τές συμμαχίες, αυτόν τόν περίγυρον να οργανώσωμεν, με αυτόν τόν περίγυρον να τραβήξωμεν μπροστά άδιαφορούντες προς όλους εκείνους οι όποιοι ήσαν, είναι και θα παραμείνουν έχθροι της αυτοδιαθέσεως του Κυπριακού λαού, έχθροι του μέλλοντος του Κυπριακού λαού, έστω και εάν ύποκριτικά σήμερα διασκορπίουν συνθήματα τά όποια ικανοποιούν τό αισθημα του Κυπριακού λαού, αλλά με τακτικήν ή όποια άπλώς ύποσκάπτει αυτήν ταύτην την ούσαν του Κυπριακού προβλήματος.

Αυτά πρέπει να δη ή Βουλή και προς αυτήν την κατεύθυνσιν θα πρέπει να στραφή. Δέν θα προβώ εις επί μέρους ανάλυσιν των καταστάσεων, διότι και ο χρόνος δέν έπιτρέπει και ο λαός τά γνωρίζει, και τό παγκόσμιον τά γνωρίζει και οι Βουλευτές καλύτερα από μένα ξέρουν όλες ατάς τάς προϋποθέσεις. "Όμως πιστεύω και πάλιν ότι εάν δέν έχωμεν μίαν καθαράν γραμμήν ότι ή αυτοδιάθεσις είναι κτήμα μας, ότι την αυτοδιάθεσιν την

Έχομεν, ότι θα πρέπει τον περίγυρόν μας να τον ετοιμάζωμεν διά να αποκλεισώμεν επέμβασιν και μετά τον "Όργανισμόν "Ηνωμένων Έθνών, ότι εάν δέν είμεθα έτοιμοι προς αυτήν την κατεύθυνσιν, οδέν θα έχωμεν επίτυχον.

Έάν όμως ή Βουλή έχει καταφέρει εις αυτήν της την συνεδρίαν να διαπιστώσῃ αὐτά τὰ τόσον καθαρώς διαπιστούμενα γεγονότα, και να χωρήσῃ προς την τόσον καθαρώς εύκρινή πολιτικήν, έθνικὴν αὐτὴν γραμμὴν, πιστεύω ότι έχομεν προσφέρει υπηρεσίαν και εις τὸν Κυπριακὸν λαόν και εις τὸ πρόβλημά μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Νίκος Ἀγγελίδης έχει τὸν λόγον.

ΝΙΚΟΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ :

Ἐλέγθῃ ότι : «ή έλευθερία είναι αναφαίρετον δικαίωμα τοῦ ανθρώπου». Καί ακόμη : «ή έλευθερία είναι δικαίωμα αλλά και καθήκον παντός ανθρώπου».

Γιά μας όμως σήμερα ή έλευθερία έλαβε μίαν ιδιόζουσαν μορφήν : κατέστη καταδίκη μας.

Φώναζε—φώναζε, άντεξε—άντεξε, αγωνίστου—αγωνίστου, ήλθεν ή Ἱστορία, μάς έδίκασε και μάς κατεδίκασεν και έκοφεν τήν ποιήν μας εις ισόθιον έλευθερίαν. Καί δέν υπάρχει φυγή ούτε γλυτωμός από τήν γλυκυτέραν αὐτήν καταδίκην.

Τὸ περιεχόμενον τῆς έλευθερίας μας είναι γνωστόν : Κυπριανός, Σωφρόνιος, Μακάριος Β', Σευχέλλες.

Βοά τὸ χῶμα : Σαλαμίς, Ἀφέντρικα, Κούριον, Πέτρα τοῦ Ρωμιού, Λουτρά Ἀφροδίτης, Πέτρα τοῦ Διγενή και τὰ ἀριστοουργήματα—ψηφιδωτά τῆς Πάφου.

Ἐγράφῃ με τὸ αἶμα τοῦ Βασιλέως Εὐαγόρου και τοῦ Εὐαγόρα Παλληκαρίδῃ, τοῦ Ὀνησίλου και τοῦ Μάτῃ.

Με τὸ αἶμα τοῦ Ἀριστόκτου ἐκ Σόλων υἱοῦ τοῦ βασιλέως Φιλοκύπρου και τοῦ Μούσκου ἀδελφότεκνου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ποῦ έπεσε στοὺς Σόλους.

Εἰς τήν μάχην τοῦ 490 π.χ. ποῦ έγινε στό τρίγωνο Σαλαμίς —Ἀγ. Σέργιος—Ἀπ. Βαρνάβας με ἀρχηγόν τὸν Ὀνησίλον έλαβε μέρος και ἐπὶ Σόλιον βασιλεύς Ἀριστόκτους, ὁ Φιλοκύπρου, Φιλοκύπρου δὲ τούτου τῶν Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπύκτομος εις Κύπρον ἐν έπεισὶ αἶνεσε βασιλέων μάλιστα.

Δηλαδή, στή μάχῃ τῆς Σαλαμίνας έλαβε μέρος και ὁ Ἀριστόκτους, γυῖος τοῦ Φιλοκύπρου, βασιλέως τῶν Σόλων τὸν ὁποῖον ὁ Σόλων, ὁ νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν, ὅταν ήλθεν στήν Κύπρον, τὸν ὕμνησε στὰ ποιήματά του περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον βασιλέα.

Ὁ Φιλοκύπρος εἶχεν πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου του τήν Αἴπειαν. Ὁ σοφὸς Σόλων τὸν συνεβούλευσε νὰ τήν κτίσῃ σὲ καλύτερη θέσι γιὰ νὰ λύσῃ και τὸ ὕδρευτικὸν πρόβλημα. Ἐτοί και έκαμεν ὁ Φιλοκύπρος. Ἐκτίσῃ τήν νέαν πόλιν ἐκεῖ ποῦ τοῦ εἶπεν ὁ Σόλων, ἐκεῖ ποῦ θρήκαμε τὸ ἀρχαῖο θέατρο, ἐκεῖ ποῦ έπεσεν ὁ Μούσκος και τήν ὠνόμασε Σόλοι, πρὸς τιμὴν τοῦ σοφοῦ Ἀθηναίου. Ἀπ' ἐδῶ ὠνομάσθη ή περιοχή Σολέα και οἱ Σολιάτες ὡς σήμερα.

Εἰς τήν μάχην τῆς Σαλαμίνας έπεσεν ὁ Ὀνησίλος έπεσεν και ὁ Ἀριστόκτους. Οἱ πόλεις ὑπετάγησαν ξανά και θαυρότερα στοὺς Πέρσες.

Ἡ πόλις όμως τῶν Σόλων δέν ὑπετάγη προέταξεν θαυμαστήν γιὰ τήν ἐποχὴν ἀντίστασιν και άντεξε τήν πολιορκίαν 5 μῆνες.

Ἄλλ' ἄς ἀκούσουμε τὸν ἴδιον τὸν πατέρα τῆς ἱστορίας Ἡρόδοτον : «Ἐτῶν δὲ ἐν Κύπρῳ πόλεων άντέσχε χρόνον ἐπὶ πλείστον πολιορκευμένη Σόλοι, τήν περίξ ὑπόρυσσαντες τὸ τεῖχος πέμπτων μηνὶ εἶλον οἱ Πέρσαι».

Ἐκείνον τὸν ἀγῶνα τῶν βασιλιάδων και πατέρων προγόνων μας έσυνέχισαν τὰ ἥρωικά παιδιὰ τῆς Λεβεντομάνας ΕΟΚΑ Δράκος, Μούσκος, Ζάκος, και γιὰ 2,500 χρόνια τὸν συνεχίζουν σήμερα λαός και μαχηταί τῆς ἀκαμπτῆς ἐκείνης θορείας περιοχῆς.

Και μετὰ ἀπ' αὐτὰ σοῦ λέει ὁ ἄλλος :

«Ναί ή ένωση, ἀλλά συναρτάται με τὸ α ή θ κράτος, α ή θ μπλόκ, συμφέρον, ἰδεολογία. Ἀγάπητοὶ συνάδελφοι,

Ἡ ένωση είναι ή ὑποδομὴ και τὸ θεμέλιον. Ὅλα τ' ἄλλα έρχονται δεύτερα.

Τὸ κράτος και τήν ἰδεολογίαν τὰ κατασκευάζουν ἄνθρωποι. Καί τὰ τροποποιοῦν, τὰ ἀλλάζουν ή και τὰ ἀφανίζουν.

Τὸ Ἔθνος όμως; Ποιὸς τὸ κατεσκεύασε; Ἡ Ζωή. Τὸ Ἔθνος έχει γλῶσσα, αἷμα, συνείδηση.

Ζωή και Ἔθνος είναι ἀπόρροιας τῆς Πρώτης Οὐσίας.

Και ή Ζωή ὑποστηρίζει τὸ Ἔθνος ἰδίως ὅσα ἔθνη ὑπηρετοῦν τήν Ζωήν, προάγουν τήν Ζωήν και καλύτεροῦν τὸν ἄνθρωπον.

Γι' αὐτὸ και ὄλοι μας, οἱ τάξεις, οἱ ἰδεολογίες, ὡς μάς και ὡς ἄτομον ὡς ἡγεσία και ὡς λαός, δ.τι μάς ζητήσει τὸ ἔθνος θὰ τὸ πράζωμεν με πάθος.

Θέλει τήν ψήφον μας;

Θέλει τήν ἀπόφασή μας;

Θέλει τήν ζωήν μας;

Τὰ έχει.

Ἐχομεν ἀπόλυτην ἀνάγκη τήν Ἑλλάδα και μάς έχει ἀπόλυτη ἀνάγκη κι' ἐκείνη ἐμάς.

Σὲ πόσον σημείον νὰ αἰμορραγῇ ὁ ἐθνικὸς κορμός και νὰ μὴ ποῖται;

Αἰμορραγεῖ σήμερα ὅλον τὸ ἔθνος στήν Κύπρο.

Εἶναι ὅλον τὸ ἔθνος ἐδῶ στό νησί.

Εἶναι ὄλο τὸ ἔθνος ποῦ είναι σταυρωμένο σήμερα στήν Κύπρο.

Γι' αὐτὸ και ὄλοι, 500,000 συνειδήσεις, πᾶμε νὰ τὸ ἀναστήσουμε.

Και θὰ τὸ ἀναστήσουμε με τήν ψυχὴν μας και τὰ ὄπλα τοῦ δικαίου μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γεώργιος Τζιρκώτης έχει τὸν λόγον.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ συνάδελφοι.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα είναι ἀποτέλεσμα δύο προηγουμένων συζητήσεων κατὰ τὰς ὁποίας εις τήν μὲν πρώτην ἀπεβίβη ή ἐχθρική και προδοτικὴ στάσις τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας ἐναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, εις δὲ τήν δεύτεραν κατετέθη ὑπὸ τοῦ ἐντιμοῦ συναδέλφου κ. Χριστοδουλίδῃ ψήφισμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου γίνεται ή σημερινὴ συζήτησις.

Τὸ θέμα δὲ τοῦ ψηφίσματος τούτου είναι ή αὐτοδιάθεσις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ὁ ἐντιμος συνάδελφος κ. Σάντης εἶπεν ότι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀποτελεῖ δικαίωμα κάθε λαοῦ και ότι τὸ δικαίωμα αὐτὸ περιλαμβάνεται εις τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἄλλὰ ἐντιμοὶ συνάδελφοι, ἐάν αὐτὸ τὸ δικαίωμα δέν περιλαμβάνετο εις τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν θὰ έπαυεν ἀπὸ τοῦ νὰ είναι δικαίωμα κάθε λαοῦ; Ἀσφαλῶς ὄχι.

Ἀντιλαμβάνομαι ότι τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐγκρίνη ή σημερινὴ συνέλευσις θὰ σταλῇ εις διάφορα Κοινοβούλια και ἀντιλαμβάνομαι ἐπίσης ότι ή Κυπριακὴ Κυβέρνησις θὰ θέσῃ τὸ θέμα τῆς αὐτοδιαθέσεως εις τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Και τώρα, ἐντιμοὶ συνάδελφοι, ὑποθετήσθω ότι ή πλειοψηφία τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ὅσον και ή πλειοψηφία τῶν Κοινοβουλίων τὰ ὁποία θὰ πάρουν αὐτὸ τὸ ψήφισμα ψηφίσουν ὕπέρ μας. Πι θγαίνει με αὐτὸ; Ἐχουν τήν δύναμιν εἴτε τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη εἴτε ὠρισμένα Κοινοβούλια νὰ ἐπιβάλλωσι αὐτὸ τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον θὰ δικαιοῦσῃ τὰς προσδοκίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ; Ἀσφαλῶς ὄχι.

Θέλω νὰ καταλήξω, ἐντιμοὶ συνάδελφοι, εις τὸ ἐξῆς : Ὅτι δέν πρέπει νὰ θασιζώμεθα πάνω σὲ κανένα. Πρέπει νὰ θασιζώμεθα μόνον πάνω εις τὰς ἰδικὰς μας δυνάμεις και αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ τὸ καταλάβῃ τόσον ή πολιτικὴ ὅσον και ή στρατιωτικὴ ἡγεσία μας, και νὰ προχωρήσῃ, νὰ δυναμώσῃ και νὰ ἐπιβάλῃ τήν θέλησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ή ὁποία δέν είναι ἄλλη ἀπὸ τήν ένωσιν με τήν Ἑλλάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ διακόψωμεν ἐπὶ εἴκοσι λεπτά περίπου διά νὰ ἐπανέλθωμεν εις τὰς πέντε παρά τέταρτον διά νὰ συνεχισθῇ ή συζήτησις.

(Ὁρα διακοπῆς 4.25 μ.μ.)

(Ὁρα ἐνάρξεως 4.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ἐπὶ τοῦ ἴδιου θέματος;

Ὁ κ. Ἀνδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ :

Χαρακτηριστικόν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἔντιμὲ κύριε Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, εἶναι οἱ ἀγῶνες τῆς διὰ τὴν ἔλευσιν ἡμῶν παρὰ τοὺς ἑσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. Ἐπολέμησεν μὲ ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς, ἠγωνίσθη σκληρὰ, τοῦ ἐπιβλήθη ὁμοῦ περιορισμός, τοῦ ἐπιβλήθησαν ὄρισμένα συμφωνία, ζήτησαν νὰ τὸν δέσουν, νὰ μὴ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος. Ἀλλὰ χαρακτηριστικόν τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν εἶναι νὰ ὑποκύπτῃ. Ὁ Ἑλληνισμὸς πάντοτε εἶναι ἀποφασισμένος νὰ προχωρῇ καὶ νὰ κερδίῃ τὴν νίκην. Διὰ τοῦτο, παρ' ὅλους τοὺς περιορισμούς, παρ' ὅλους τὰς δεσμεύσεις, παρ' ὅλους τοὺς ἐσωτερικοὺς ἐχθρούς, ξεκινᾷ πάλιν σήμερον ν' ἀνοίξῃ τὸν δρόμον πρὸς τὴν τελικὴν λύσιν.

Ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπολέμησε καὶ ἐνίκησεν αὐτοκρατορίας. Ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ σήμερα θὰ πολεμήσῃ καὶ θὰ νικήσῃ αὐτοκρατορίας. Ὁ Ἑλληνισμὸς δέχεται τὴν σοφίθειαν τῶν φίλων του ἀλλὰ στηρίζεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἰδικῶν του δυνάμεων, καὶ ἐπὶ τῶν ἰδικῶν του δυνάμεων θὰ στηριχθῇ καὶ σήμερον διὰ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέλησίν του διὰ νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν τελικὸν σκοπὸν, τὴν ἔνωσιν τοῦ μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα.

Υπάρχουν καὶ σήμερα οἱ ἐσωτερικοὶ ἐχθροὶ. Υπάρχουν οἱ ἐχθροὶ αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ὑποκινούμενοι καὶ ὑποδαυιζόμενοι ἀπὸ τοὺς μεγάλους φίλους των θέλουν, ὀλιγάρθιοι αὐτοὶ, νὰ ἐπιβάλουν τὴν θέλησίν των ἐπὶ τῆς τεραστίας πλειοψηφίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ· θέλουν αὐτοὶ, ὄργανα τῶν φίλων των ἱμπεριαλιστῶν, νὰ δεσμεύσουν καὶ νὰ ὑποδουλώσουν τὸν Κυπριακὸν λαόν. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ὁμοῦ προχωρεῖ μὲ θῆσιν τὰς παραδόσεις του· καὶ μὲ αὐτὰς τὰς ἀργίας, τὰ ἰσχυρότερα κατ' ἐμὲ ὄπλα, θὰ φθάσῃ εἰς τὸ αἰσιον τέλος. Θὰ φθάσῃ διότι τὸ θέλει μὲ δλην τὴν ψυχὴν. Θὰ φθάσῃ διότι ὅλος ὁ λαὸς ἠγωνίζεται σήμερα ἀγωνίζεται καὶ θ' ἀγωνίζεται μέχρις ὅτου οἱ ἰσχυροὶ αὐτοὶ τῆς γῆς ἀντιληφθῶσι ὅτι ἡ βία καὶ ἡ ἀδικία δὲν θὰ ἐπιπλεύσουν, ἀλλὰ θὰ ἐπιπλῶσῃ καὶ θὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὸ τέλος ἡ δικαιοσύνη, καὶ δικαιοσύνη σημαίνει νὰ ἀποφασισθῇ ὁ ἴδιος ὁ λαὸς διὰ τὸ μέλλον του. Καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα ὁ Ἑλληνικὸς Κυπριακὸς λαὸς θὰ τὸ ἐξασκήσῃ διότι εἶναι δικαίωμα κάθε λαοῦ. Εἶναι δικαίωμα κάθε λαοῦ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἔλευθερίαν του. Καὶ ἐάν σήμερα μᾶς ἐδημιουργήσαν θάσεις, μᾶς ἐσεθώκωσαν μίαν μερίδα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ διὰ νὰ μᾶς ἐξαναγκάσουν νὰ ὑποκύνομεν εἰς τὴν βία, αὐτὸ δὲν θὰ τὸ πέτυχον. Δὲν θὰ τὸ πέτυχον διὸ τὸν ἀγῶνα τὸν διεξάγει ὁ Ἑλληνισμὸς, τὸν ἀγῶνα τὸν διεξάγει ἡ φυλὴ ἡ ὅποια οὐδέποτε ἐστάθη μπροστὰ σὲ ἐμπόδια εἰς τὸν ἐθνικὸν τῆς δρόμον. Καὶ τὸν ἐθνικὸν μας αὐτὸν δρόμον θὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν, θὰ πολεμήσωμεν καὶ θὰ νικήσωμεν. Θὰ νικήσωμεν διὰτι εἶναι μέσα εἰς τὸ αἷμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ νὰ πολεμᾷ καὶ νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἔλευθερίαν. Καὶ ἡ ἔλευθερία κερδίζεται ἀπὸ τοὺς λαοὺς οἱ ὅποιοι πραγματικὰ τὴν πιστεύουν.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ εἰς τὰς θάσεις. Δὲν θὰ ἀναφερθῶ εἰς ἄλλα συναφῆ ζητήματα τὰ ὅποια ὑπάρχουν εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, διότι πιστεύω ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὅταν ἀποφασίσῃ νὰ ἐκλέξῃ, θὰ ἐκλέξῃ τὸν δρόμον τὸν ὅποιον εἶναι χαράζει ἀπὸ ἑαῶν. Τὴν ἔνωσιν ὀλοκλήρως τῆς Κύπρου μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταί·
Ὁ κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ :

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ ὀμιλήσω οὔτε καὶ σκοπὸς τῆς καθόδου μου εἰς τὸ θέμα εἶναι διὰ νὰ ὀμιλήσω δι' ἓνα δικαίωμα ποῦ εἶναι ἀναφαίρετον διὰ κάθε πολιτισμένον λαόν. Κατῆλθα ὁμοῦ εἰς τὸ θέμα διὰ νὰ ἐκφράσω ὄρισμένα συναισθήματα τὰ ὅποια μὲ διακατέχουν ὄστερα ἀπὸ τὸ ἀκουσμά τῶν φλογερῶν συζητήσεων ποῦ ἔγιναν ἐπὶ τοῦ δικαίωματος τούτου τῆς αὐτοδιαθέσεως.

Ὡς τώρα, ἔντιμὲ κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, λόγῳ τοῦ ὅτι ἔχω καὶ διδασκαλικὴν προϊστορίαν ἐνόμισα ὅτι ἔχω μεγάλην ψυχὴν καὶ ἔχω παλμόν. Ὑστερα ἀπὸ τὰς ὀμιλίας ποῦ ἤκουσα ἀπὸ τοὺς ἐντίμους συναδέλφους ἐκατάλαβα ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ παλμός μου εἶναι πολὺ μικροί. Ὑπάρχουν ἐντός τῆς αἰδοῦσης αὐτῆς φλογερῆς πατριῶτις ποῦ μὲ κάνουν νὰ νοιώθω τιμὴν διὰ πρώτην φοράν, μὲ κάνουν νὰ νοιώθω μεγάλην τιμὴν διότι ἀποτελῶ μέλος τοῦ Σώματος τούτου.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸσον σὲ μένα τὸσον καὶ σὲ σὰς θὰ παῖσθι πλέον ἢ ἐντύπωσις ὅτι ἄλλοι ἐδημιούργησαν δι' ἡμᾶς παράδοσιν. Πιστεύω ὅτι μὲ τὰς ὀμιλίας αὐτὰς ἐντός τοῦ Βουλευτηρίου τούτου ἐδημιούργησεν καὶ ἡμεῖς διὰ τὰς μελλουμένας γενεὰς κάποιαν παράδοσιν. Μὲ τέτοια αἰσθήματα καὶ μὲ τέτοιον παλμόν εἶμαι βέβαιος ὅτι σύντομα, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατόν καμμία δύναμις νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ, θὰ δηγηθῶμεν ἐκεῖ ποῦ ἀποτελοῦσε τὸ δράμα ποῦ ἐφλόγιζε τὴν ψυχὴν, τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα διὰ τὸσα χρόνια τώρα, πρὸς τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐπαναστάσεως ποῦ ἀρχίσασεν τὴν 1ην τοῦ Ἀπριλίου. Πρὸς τὸν Παρθενῶνα τῶν ἐθνικῶν μας ἐνέριων. Πρὸς τὸν πάλλευκον θρόνον τῆς ἱερᾶς Ἀκροπόλεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταί·
Ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε,

Κατόπιν τῶν ὄσων ἠκούσαμεν ὑπὸ τῶν διαφόρων συναδέλφων θὰ ἤθελα νὰ ἐπανεῖθω εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συζητήσεως αὐτῆς, εἰς τὸ τί ἐδημιούργησεν τὴν συζήτησιν, ἢ, διὰ νὰ εἶμαι ἴσως πλέον θετικὸς εἰς τὴν ἐκφρασίαν, εἰς τὸν ὕμνον αὐτὸν τὸν ὅποιον ἠκούσαμεν σήμερον διὰ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως. Τὸ θέμα τὸ ὅποιον ἐνεγράφη ἦτο καὶ εἶναι ἡ ἐξάσκηση τοῦ δικαίωματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Περί τοῦ δικαίωματος τῆς αὐτοδιαθέσεως οὐδεὶς διαφωνεῖ, καὶ ὅλοι ἤδη ἐξέφρασαν τὴν πίστιν των ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ ἀναφαίρετον δικαίωμα ἐκάστου ἀνθρώπου. Δὲν ἐπιδέχεται συζήτησιν τὸ θέμα τοῦτο. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπιδέχεται συζήτησιν εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἐνασκήσεώς του. Τὸ πῶς θὰ ἐνασκήσωμεν τὸ δικαίωμα τοῦτο πρέπει νὰ τὸ μελετήσωμεν σοφὰ πρὸ τοῦ προῤῥωμεν εἰς τὴν ἐπιψηφίσαν οἰουδήποτε ψηφίσματος, διότι ὁ σκοπὸς τοῦ ψηφίσματος ποῖος θὰ εἶναι; Θὰ εἶναι εἰς καὶ μόνον. Νὰ ὑποδοθῶμεν καὶ νὰ εὐθυγραμμίσωμεν τὰς ἐνεργείας μας μὲ τὰς ἐνεργείων τῶν ὑπευθύνων οἱ ὅποιοι σήμερον χειρίζονται τὸ Κυπριακὸν ζήτημα. Ἐάν αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς μας τότε θὰ πρέπει νὰ φροντίσωμεν ὥστε τὸ περιεχόμενον τοῦ ψηφίσματος πράγματι νὰ ὑποδοθῇ τὸς χειριζομένους τὸ θέμα μας καὶ νὰ εὐθυγραμμίσῃ τὰς προσπάθειάς μας.

Ἐντιμοὶ κύριοι. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐνεγράφη τὸ θέμα τοῦτο εἰς τὴν Βουλὴν συνέβησαν ὄρισμένα γεγονότα σοφὰ τὰ ὅποια θὰ ἐπηρεάσουν τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ τοῦ τοῦ. Καὶ ἀναφέρομαι εἰς τὴν τελευταίαν συνάντησιν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλλάδος. Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει κανεὶς ἐδῶ ὁ ὅποιος ἀμφισβᾶλλει ὅτι κατὰ τὰς συναντήσεις αὐτὰς ἐλέγχθησαν πολλὰ τὰ ὅποια εἶμαι βέβαιος ὅτι πρόκειται νὰ ἐπηρεάσουν τὸ λεκτικόν, τὸ κείμενον τοῦ ψηφίσματος, τὸ ὅποιον ἡ Βουλὴ αὕτη θὰ κληθῇ νὰ ψηφίσῃ. Ἐάν αὕτη εἶναι ἡ θέσις, καὶ ἐάν ἐσεῖς ὅπως καὶ ἐγὼ μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν εἴμεθα πλήρως κατατοπισμένοι περὶ τῶν ὄσων διημείφθησαν κατὰ τὰς συναντήσεις αὐτὰς, ποιῶμαι θερμότην ἐκκλησίαν ὅπως μέχρι τῆς αὔριον, ὅτε ἀντιλαμβάνομαι ὅτι θὰ συνέλθῃ καὶ πάλιν τὸ Σῶμα, ἀνασβᾶλωμεν τὴν ἐπιψηφίσαν ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος μέχρις ὅτου κατατοπισθῶμεν πλήρως ἐπὶ τῶν συνομιλιῶν αὐτῶν. Τοῦτο θεωρῶ ἀναγκαῖον διὰ τὸν λόγον τὸν ὅποιον ἀνέφερα καὶ κατ' ἀρχήν. Ὅτι εἰς καὶ μόνον εἶναι ὁ σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος. Νὰ ὑποδοθῆσθαι αὐτοὺς οἱ ὅποιοι σήμερον χειρίζονται τὸ θέμα μας διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ των. Ἐάν αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς μας εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ εἴμεθα πλήρως κατατοπισμένοι πρὸ τοῦ προῤῥωμεν εἰς τὴν ἐπιψηφίσαν τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι.

Δὲν πρόκειται νὰ σὰς ἀπασχολήσω ἐπὶ πολὺ διότι τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει ἐξαντληθῆ ἤδη ἀπὸ τοὺς προηγουμένους συναδέλφους. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ ἤθελα μόνον ν' ἀναφέρω εἶναι τὸ ἔξης.

Ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους καὶ εἰς ὅλα τὰ κράτη ἡ αὐτοδιαθέσις εἶναι ἓνα δικαίωμα τὸ ὅποιον κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ διαμφισθετήσῃ, καὶ φαντάζομαι ὅτι εἶναι ὀρθὸν διὰ τὴν Κύπρον ὅτι διεθνῶς εἶναι ἀνεγνωρισμένον εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μένει σήμερα εἶναι νὰ ἀναμεινῶμεν μέχρι τῆς στιγμῆς ποῦ θὰ μᾶς δοθῇ ἡ εὐκαιρία ἀπὸ τὰ ἠνωμένα Ἐθνη

νά μᾶς ἀπαλλάξουν τελείως ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοὺς ὁποῖους μᾶς ἔχουν μέχρι σήμερον. Ἀλλὰ μοῦ φαίνεται εἶναι καθαρὸν πλεον εἰς ὄλους, καὶ εἰς ὅλα τὰ κράτη ὅτι ἡ πίστις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἶναι τέτοια πού οὕτως ἢ ἄλλως ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἶναι ἀποφασισμένος τὴν αὐτοδιάθεσίν του νὰ τὴν πάρῃ καὶ μὲ τὰ χέρια του ἐν ἀνάγκῃ. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον θὰ ἦτο καλόν, καὶ θὰ ζητήσω ἀπὸ τοῦ θήματος αὐτοῦ ν' ἀπευθυνθῶ πρὸς τὰ κράτη ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα παρὰ τὸ ἐξέρουσι ὅτι δὲν εἴμεθα οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι θὰ δεχθῶμεν τοὺς δρους αὐτοὺς τοὺς ὁποῖους θέλουν διὰ νὰ μᾶς ἔχουν ἐξακολουθητικῶς ὑπὸ τὸν ζυγόν των, νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι ὅσον τὸ γρηγορότερον συνέλθουν καὶ ὅσον τὸ γρηγορότερον ἀντιληφθοῦν ὅτι εἶναι ἐποχὴ νὰ στρέψουν τὸ τιμὸνι των πρὸς τὴν εὐθείαν δδὸν καὶ νὰ ἔλθουν μὲ τὸ μέρος μας καὶ νὰ ὑποστηρίξουν τὴν πραγματικὴν δικαιοσύνην, δηλαδὴ τὴν αὐτοδιάθεσιν τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου, ἢ ὅποια αὐτοδιάθεσις δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Κυπριακὸν λαόν νὰ ἀποφασίσῃ πού ἀκριβῶς θέλει νὰ καταλήξῃ καὶ θεσπῶς εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ τέλος μας θὰ εἶναι ἡ "Ἐνωσις μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα. Ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορότερα τὸ ἀντιληφθοῦν καὶ στρέψουν τὸ τιμὸνι τους πρὸς τὴν εὐθείαν δδὸν, τόσο καλύτερον θὰ εἶναι δι' αὐτοὺς, διότι μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν θὰ ἔχουν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἄλλων λαῶν καὶ τὴν φιλίαν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως :

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν συντρέχει σοβαρὸς λόγος περὶ ἀναβολῆς ψηφίσεως τοῦ ὑποβληθέντος ψηφίσματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως :

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐάν μοῦ ἐπιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε, μπορῶ νὰ δευτερολογήσω ἐντὸς ἐνὸς λεπτοῦ ἢ δύο λεπτῶν ἐάν συντρέχῃ ἢ δὲν συντρέχῃ σοβαρὸς λόγος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐάν ἔχετε ἐκφράσει τὴν ἀποψίν σας ὅτι κατὰ τὴν γνώμη σας συντρέχει λόγος διὰ τὴν ἀναβολὴν τοῦ ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰρίον. Ἐάν οἱ ἐντιμοὶ Βουλευταὶ ἔχουν ὅλα τὰ στοιχεῖα ἐνώπιόν των καὶ θὰ ἦθελα νὰ θέσω τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν ποῖοι τίθενται ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς λήψεως ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς.....

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως :

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐάν θέσις τὴν ὁποίαν ἔθεσα ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε εἶναι ἡ ἐξῆς:— Ἐπὶ τοῦ λεκτικοῦ, δηλαδὴ νὰ μὴ δοθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἐγὼ προσωπικῶς ἔχω οἰανδήποτε ἐπιφύλαξιν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ. Ἀπλῶς μ' ἐνδιαφέρει τὸ λεκτικόν διότι εὐρισκόμεθα πρὸ συζητήσεως τέλος πάντων ἐπὶ τοῦ θέματος ἐνώπιον τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Μὲ ἐνδιαφέρει τὸ λεκτικόν. Ἐπὶ τῆς οὐσίας δὲν ὑπάρχει κανένας ὁ ὁποῖος διαφωνεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι εἰς τὴν γενικήν ἴδαν εἶναι σύμφωνος. Ὅσον ἀφορᾷ θεσπῶς τὸ λεκτικόν ἴσως μέχρι τῆς αἰρίον ἀποφασισθῇ ὅπως τὸ λεκτικόν τροποποιηθῇ ἐάν ὑπάρχῃ οἰαδήποτε σκοπιμότης διὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ λεκτικοῦ. Αὐτὸ νομίζω εἶναι τελείως καθαρὸν ἐνώπιον τῆς ὁλομελείας.

Ποῖοι τίθενται ὑπὲρ τῆς.....

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως :

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ :

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαλείματος κατετέθη τροποποιητικὸν σχέδιον ψηφίσματος τὸ ὁποῖον ἐάν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ ἀναγνώσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βεβαίως, σὰς παρακαλῶ νὰ τὸ ἀναγνώσετε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δύο ἀποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ συζήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα αὐτὸ θεωρεῖται λήξασα. Παραμένει ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης ὅπως τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατέθεσεν ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης μὴ τεθῇ σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς δι' ἐπιψήφισιν ἀλλὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος αἰρίον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἰρίον ὅπως ἀνήγγειλα προηγουμένως θὰ ὀρισθῇ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ἐπίσης ὅτι τὸ ψήφισμα αὐτὸ εἶναι ἡ συνισταμένη, δύνανται νὰ πῆ κανεῖς, ὄλων τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν ἀπὸ ὄλους τοὺς διαφόρους ὁμιλητάς. Θὰ ἦθελα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία διὰ νὰ λάθω τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον γίνεται δεκτὴ ἡ εἰσηγήσις τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψηφίσματος μέχρι τῆς αἰριανῆς συνεδριάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Όμοφώνως Εντιμη κύριε Πρόεδρε. 22.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θά παρεκάλουν τόν Εντιμον Γραμματέα νά συμπεριλάβη και την Ιδικήν μου ψήφον υπέρ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

22.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Επομένως τό ψήφισμα ψηφίζεται υπό τής Βουλής όμοφώνως. Τό θέμα τής συζητήσεως εις τό Κεφάλαιον Δ Εληξεν.

Και τώρα εισερχόμεθα εις τόν καθορισμόν τής Ήμερησίας Διατάξεως διά την αύριον.

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, μετά την όμόφωνον έγκρισιν του καταθέντος τροποποιητικού ψηφίσματος εισήγουμαι έκ μέρους πάντων των παρισταμένων Βουλευτών όπως τό έγκριθέν ψηφισμα διαβιθασθή προς τά Κοινοβούλια όλων των κρατών του κόσμου με την παράκλησιν όπως τύχη τής ύποστηρίξεως τούτων όπως δεί.

Εύχαριστώ.

Υψηλ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Υπάρχει Ένωσασις εις την εισήγησιν του κυρίου Τίτου Φάνου:

Εφ' όσον όμοφώνως έγκρίνεται ή εισήγησις την όποιαν έκαμεν ο κ. Τίτος Φάνος έκ μέρους όλων των Βουλευτών, ή εισήγησις αυτή υιοθετείται και έναπόκειται εις την Γραμματείαν τής Βουλής όπως φροντίση διά την άποστολήν του ψηφίσματος ως ή εισήγησις του κυρίου Τίτου Φάνου.

Και τώρα καθορίζω την αύριανήν ήμερησίαν διάταξιν διά την 11.30 π.μ. ως ακολούθως :

Κεφάλαιον Α : Έρωτήσεις-Άπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β : Νομοθετική Έργασια.

1. Ό περί Πολιτικής Άμύνης Νόμος του 1964.
2. Ό περί Έργοστασίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1964.
3. Ό περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Άναπτύξεως) Νόμος (Άρ. 9) του 1964.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Κηρύσσω την λήξιν τής παρούσης συνεδριάσεως.

(Όρα λήξεως 5.15 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 31ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1964

("Ωρα Έναρξεως 11.50 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Φαίνεται ότι τα μικρόφωνα κατόπιν των πολλών αγορεύσεων χθές δέν εργάζονται.

Κηρύσσω την έναρξιν τής εργασίας τής συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Το πρώτον θέμα τής ημερησίας διατάξεως είναι ό περί Πολιτικής Άμόνης Νόμος του 1964.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον τής αρμοδίας Έπιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν τής Έπιτροπής εις την Βουλήν.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Έπιτροπή Έσωτερικών :

Τίτος Φάνος, Πρόεδρος
Νίκος Άγγελίδης
Πανίκος Σιθιτανίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Κώστας Χριστοδουλίδης
Άνδρέας Ζιαρτίδης (άντιπροσωπεύων τον κ. Χρ. Δημητριάδην).

Έπιτροπή Νομικών :

Άντώνιος Άναστασιάδης, Πρόεδρος
Λέλλος Δημητριάδης
Γεώργιος Ίωαννίδης
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Σάντης
Πανίκος Σιθιτανίδης
Άνδρέας Ζιαρτίδης (άντιπροσωπεύων τον κ. Χρ. Δημητριάδην).

Αί ως άνω Έπιτροπαι εξέτασαν τό παρόν Νομοσχέδιον εις κοινήν συνεδρίασιν αὐτάν λαθοῦσαν χώραν τήν 30ήν Ίουλίου 1964.

Ή Κυβέρνησις τής Δημοκρατίας, έν τή προσπάθειά τής ὅπως λάβη μέτρα διά τήν άμυναν τής Δημοκρατίας, απέστειλε πρός τήν Βουλήν τό παρόν Νομοσχέδιον.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να εξουσιοδοτήσει τό Ύπουργικόν Συμβούλιον ὅπως λάβη πάντα τά από καιροῦ εις καιρόν ένδεδεικνύμενα μέτρα διά σκοπούς πολιτικής άμύνης, περιλαμβανομένης τής προστασίας του άμάχου πληθυσμοῦ εις περίπτωση άντιμετώπισεως οιασδήποτε μορφής έχθρικής επιθέσεως.

Έπαφίεται εις τό Ύπουργικόν Συμβούλιον να άποφασίση κατά πόσον τά πρόσωπα τά ὅποια θά συμμετάσχουν εις τάς πολιτικές άμυντικές δυνάμεις θά πράξουν τοῦτο επί έβελοντικής ή επί ὀποχρεωτικής θέσεως.

Έπίσης έπαφίεται εις τό Ύπουργικόν Συμβούλιον ὁ καθορισμός τής πληρωτέας άμοιβής ή άποζημιώσεως αναφορικῶς πρός πᾶσαν ὕπηρεσίαν προσφερθείσαν, ή ζημίαν ή θλάσσην έπενεχθείσαν, συνεπεί τών ὀπό του παρόντος Νόμου παρεχομένων έξουσιών.

Τό Ύπουργικόν Συμβούλιον δύναται να αναθέση τήν άσκησιν οιασδήποτε τών έξουσιών αὐτοῦ εις τόν Ύπουργόν Έσωτερικῶν.

Αί ὀργανωτικά λεπτομέρειαι αἱ απαιτούμεναι διά τήν εφαρμογήν του ὀπό συζήτησιν Νομοσχεδίου θά γίνουν διά Κανονισμῶν ὀί ὀποιοί θά ψηφισθοῦν ὀπό του Ύπουργικου Συμβουλίου και ὀί ὀποιοί πρην ή τεθοῦν εις εφαρμογήν θά τεθοῦν ένῶπιον τής Βουλής πρός Έγκρισιν.

Λόγω τών έπικρατουσών σήμερα συνθηκῶν ή ψήφισις του παρόντος Νομοσχεδίου εις νόμον κρίνεται ὀπό τών Έπιτροπῶν και άναγκαία και έπίγουσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ὀμιληταί επί θέματος άρχής;

Έφ' ὅσον δέν ὀπάρχουν ὀμιληταί επί θέματος άρχής παρακαλούνται ὀί έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβοῦν εις τήν δευτέραν άνάγνωσιν του Νομοσχεδίου, ή ὀποια θά γίνη δι' άναγνώσεως τών αριθμῶν τών άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ή Βουλή τών Άντιπροσώπων ψηφίζει ὀς άκολουθῶς :

Συνοπτικός τίτλος. "Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησις ὀπως ὁ Συνοπτικός τίτλος και τό 1ον άρθρον έγκριθοῦν;

Μή ὀπαρχούσης άντιρρήσεως ὁ Συνοπτικός τίτλος και τό 1ον άρθρον έγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έρμηνεία. "Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησις ὀπως τό 2ον άρθρον έγκριθῆ;

Μή ὀπαρχούσης άντιρρήσεως τό 2ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Έξουσία Ύπουργικου Συμβουλίου. "Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησις;

Μή ὀπαρχούσης άντιρρήσεως τό 3ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κανονισμοί. "Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησις;

Μή ὀπαρχούσης άντιρρήσεως τό 4ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εις τό 5 έντιμε κ. Πρόεδρε, δέν ὀπάρχει πλαγιότιτλος. Εισηγοῦμαι να συνταχθῆ.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Εισηγοῦμαι, κ. Πρόεδρε, τήν λέξιν «Άδικήματα» ὀς πλαγιότιτλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλούνται ὀί έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προσθέσουν ὀς πλαγιότιτλον του άρθρου 5 τήν λέξιν «Άδικήματα».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Άδικήματα. "Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησις;

Μή ὀπαρχούσης άντιρρήσεως τό 5ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις Νόμου. "Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει άντίρρησις;

Μή ὀπαρχούσης άντιρρήσεως τό 6ον άρθρον έγκρίνεται.

Έληξεν ή δευτέρα άνάγνωσις του Νομοσχεδίου. Ή τριή άνάγνωσις θά γίνη δι' άναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρόν Νόμος δύναται να αναφέρηται ὀς ὀ περί Πολιτικής Άμόνης Νόμος του 1964.

* Ίδὲ σελ. 441—443, Παράρτημα Πρώτον, Έπισ. Έφημ. τής Δημοκρατίας, τής 31ης Ίουλίου 1964 (Άρ. 42/64).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς νόμον.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Ὁ περὶ Ἐργοστασίων (Τροποποιητικός) Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγῆ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν.

ΧΡΙΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥ ΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας :

Παρόντες :

Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Αἰμίλιος Φράγκος
Κώστας Χριστοδουλίδης
Γεώργιος Ἰωαννίδης
Ἀνδρέας Ζαρτίδης
Σταύρος Πισκώτης
Πέτρος Στυλιανού.

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν :

Παρόντες :

Ἀντώνιος Ἀναστασιάδης, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Λέλλος Δημητριάδης
Γεώργιος Ἰωαννίδης
Πανίκος Σιθιτανίδης
Γεώργιος Σάντης.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Νομικῶν συνήλθον εἰς κοινὴν συνεδρίασιν τὴν 30ὴν Ἰουλίου 1964 καὶ ὤραν 3 μ.μ. πρὸς μελέτην τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου.

Ἀμφότεραι αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι ἡ Πολιτεία ὀφείλει νὰ ἐπιδεικνῆ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον εἰς τὸ σοβαρὸν πρόβλημα τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἀσφαλείας τῶν ἐργαζομένων, ὑποχρεώνουσα τοὺς ἐργοδότες νὰ διαρρυθμίσωσι τὰ τῆς ἐργασίας ὡς καὶ τὰ τοῦ χώρου αὐτῆς καὶ τῆς διαμονῆς, τὰ τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ μηχανημάτων ἢ εργαλείων, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ προστατεύεται πλήρως ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὑγεία τῶν ἐργαζομένων.

Ἐν ὅψει τῶν ὡς ἄνω, μὲ ἰδιαίτερον ἱκανοποίησιν ἐμελέτησαν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ τροποποιήσῃ τὸν ἀρχικὸν περὶ Ἐργοστασίων Νόμον Κεφ. 134, ὅστις εἶχε τεθεῖ ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὸ ἔτος 1957, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ καταστήσῃ πληρεστέραν τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἀμεινίαν τῶν εἰς ἐργοστάσια καὶ ἐτέρους χώρους ἐργαζομένων προσώπων.

Παρομοίαι τροποποιήσεις ἐγένετο ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ 1959 εἰς τὸν περὶ Ἐργοστασίων Νόμον τοῦ 1937, ὅστις ἀποτελεῖ τὸν βασικὸν Νόμον περὶ Ἐργοστασίων Κεφ. 134.

Διὰ τοῦ ὑπὸ μελέτην Νομοσχεδίου θελτοῦνται ὀρισμέναι διατάξεις τοῦ βασικοῦ Νόμου ἀφορῶσαι εἰς ἀνυψώτηρας, ἀνελευστήρας, γερανοῦς, ἀνυψωτικὰς συσκευὰς, ἀτμολέητας καὶ ἀεροδέκτας, καθὸτι προνοεῖται ὅτι πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τούτων ὑπόκεινται εἰς ἐξέτασιν καὶ τυγχάνουσι πιστοποιήσεως ὅτι εἶναι ἀσφαλῆ, ἢ τοιαύτη δὲ ἐξέτασις ἐπαναλαμβάνεται καθ' ὀρισμένα διαστήματα. Ἐπίσης γίνονται ὀρισμένα περαιτέρω πρόνοιαι, ἅσαι τοῦ ἀγγλικοῦ περὶ ἐργοστασίων Νόμου τοῦ 1959, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πρόληψιν πυρκαϊῶν.

Δι' ἐιδικῆς διατάξεως αἴρονται αἱ ἀμφιβολίαι περὶ τοῦ χρόνου πληρωμῆς τῶν καθοριζομένων τελῶν διὰ πᾶσαν διενεργουμένην ἐξέτασιν τῶν ὡς ἄνω μηχανημάτων, καὶ καθορίζεται ὅτι ταῦτα καταβάλλονται προκαταβολικῶς.

Ἐπὶ πλέον τὰ εἰς τὸ ἄρθρον 58 προνοούμενα προστατευτικὰ μέτρα ἐπεκτείνονται καὶ εἰς πρόσωπα ἄτινα εἶναι ἀπασχολημένα εἰς οἰκονομικὰς φέρτωσιν, ἐκφόρτωσιν ἢ μεταφορὰν ἐμπορευμάτων ἢ ὀλικῶ ἕκ τινος ἐργοστασίου.

Ἐν τέλει διὰ τοῦ ὑπὸ μελέτην Νομοσχεδίου παρέχεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐξουσία ὡς ἐξουσιοδοτητὴ πρόσωπα ἔχοντα τὰ πρὸς τοῦτο προτάσει, πρὸς διεξαγωγὴν ἐπιθεωρήσεων καὶ διενεργείαν ἐξετάσεων ἐργοστασίων δυνάμει τοῦ Νόμου, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀρχιεπιθεωρητοῦ, τῆ καταβολῆ τῶν καθωριζομένων τελῶν, ἐνῶ κατὰ τὸν βασικὸν Νόμον ἢ ἐπιθεωρήσεις Ἐργοστασίων διενεργεῖται ὑπὸ ἐπιθεωρητῶν οἵτινες εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ εἰσηγοῦνται τὴν διαγραφὴν τῆς φράσεως «ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν» τοῦ ἔδαφιου (3) τοῦ Ἄρθρου 8 τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, σελὶς 3. (7η καὶ 8η γραμμῆ).

Ἐπίσης εἰσηγοῦνται ὡς ἀντικατασταθῆ ἡ φράσις «ἐκτός ἐάν τὸ πρόσωπον τοῦτο προειδοποιηθῆ περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐκπνέει ἡ τοιαύτη περίοδος» διὰ τῆς φράσεως «ἐκτός ἐάν ληθῶσι μέτρα διὰ τὴν προειδοποίησιν τοῦ προσώπου τούτου κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐκπνέει ἡ τοιαύτη περίοδος» τοῦ ἔδαφιου (4) τοῦ Ἄρθρου 8 τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, σελὶς 3. (γραμμαὶ 9η, 10η καὶ 11η).

Ἀμφότεραι αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ εἰσηγοῦνται ὁμοφώνως τὴν ψήφισιν τοῦ ὑπὸ μελέτην Νομοσχεδίου εἰς Νόμον, μὲ τὰς ὡς ἄνω τροποποιήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς:

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προθοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἢ ὅποια νὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης:

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις ὀρισμένων ὄρων ἐν τῷ βασικῷ Νόμῳ. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης:

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης:

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης:

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 35 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης:

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποιήσις τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης:

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποίσεις του άρθρου 37 του βασικού Νόμου. "Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρηση;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 7ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Αντικατάστασις του άρθρου 38 διά νέου άρθρου. "Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρηση;

ΧΡΙΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν τροποίσεις να αναγνωσθούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλώ όπως αναγνωσθούν αι τροποίσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τό κείμενον τό όποιον έχει ή Γραμματεία, έντιμε κ. Πρόεδρε, είναι ώς έτροποιοίηθ υπό τής Έπιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέτω εις ψηφοφορίαν τό άρθρον 8 τό όποιον έχει ήδη διανεμηθή εις τούς Βουλευτάς και τό όποιον περιέχει τάς τροποιοιτικάς εισηγήσεις τών δύο Έπιτροπών.

"Υπάρχει αντίρρησης όπως τό άρθρον 8 έγκριθί ώς έτροποιοίηθ υπό τών Έπιτροπών;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 8ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποίσεις του άρθρου 39 του βασικού Νόμου. "Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρηση;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό άρθρον 9 έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποίσεις του άρθρου 40 του βασικού Νόμου. "Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρηση;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 10ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποίσεις του άρθρου 42 του βασικού Νόμου. "Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρηση;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 11ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη νέων άρθρων. "Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρηση;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 12ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποίσεις του άρθρου 58 του βασικού Νόμου. "Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρηση;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 13ον άρθρον έγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Αντικατάστασις του άρθρου.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

86.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

86 του βασικού Νόμου διά νέου άρθρου. "Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρηση;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό 14ον άρθρον έγκρίνεται.

"Έληξεν ή δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. "Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνει δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* "Ο παρών Νόμος δύνάται να αναφέρηται ώς ό περί Έργοστασίων (Τροποιοιτικός) Νόμος του 1964, θα αναγιγνώσκηται δέ όμοι μετά του περί Έργοστασίων Νόμου (έν τού έφεξης αναφερομένου ώς «ό βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχει αντίρρησης όπως τό Νομοσχέδιον ψηφισθί εις νόμον;
(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τό Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Τό τρίτον θέμα επί τής ήμερησίας διατάξεως «ό περί Ειδικούσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος ("Άρ. 9) του 1964» θα συζητηθί κατά την προσεχή συνεδρίαν τής Βουλής λόγω του ότι ή έκθεσις τής άρμοδίας Έπιτροπής δέν έχει ακόμη κυκλοφορήσει.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματεΐς να προοούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Ο περί Αιγιαλιτίδος Ζώνης Νόμος του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Ο περί Αιγιαλιτίδος Ζώνης Νόμος του 1964 κατετέθη εις την Βουλην υπό του Υπουργείου Έξωτερικών, παραπέμπεται έπομένως εις την Έπιτροπήν Έξωτερικών και εις την Νομικήν Έπιτροπήν. "Ο σκοπός του Νομοσχεδίου είναι όπως αδηση τά χωρικά όδάτα τής Κύπρου από τρία εις δώδεκα μίλια.

"Η προσεχής συνεδρία τής Βουλής όρίζεται διά την προσεχή Δευτέραν τήν 10ην πρωΐνήν ώραν. "Η ήμερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως :

Κεφάλαιον Α : Έρωτήσεις—Άπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β : Νομοθετική Έργασία.

"Ο περί Αιγιαλιτίδος Ζώνης Νόμος του 1964.

"Ο περί Ειδικούσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος ("Άρ. 9) του 1964.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων.

Κηρύσσω τήν λήξιν τής εργασίας τής συνεδρίας αύτης.

("Ωρα λήξεως 12.05 μ.μ.)

* "Ιδέ σελ. 445—450, Παράρτημα Πρώτον. Έπισ. Έφημ. τής Δημοκρατίας, τής 6ης Αύγουστου 1964 ("Άρ. 43/64).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1964.

(Ώρα Έναρξεως 12.03 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.
Υπάρχει άπαρτία;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εισερχόμεθα εις τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία. Τὸ πρῶτον Νομοσχέδιον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Αἰγιαλιτίδος Ζώνης Νόμος τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν.

Γ. ΣΑΝΤΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΙΓΙΑΛΙΤΙΔΟΣ ΖΩΝΗΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν :

Ἀντώνιος Ἀναστασιάδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Σάντης
Αἰμίλιος Φράγκος
Βάσος Λυσαριδῆς
Ἐζέκιος Παπαϊωάννου
Πανίκος Σιθιτανίδης.

Ἐπιτροπὴ Νομικῶν :

Ἀντώνιος Ἀναστασιάδης
Λέλλος Δημητριάδης
Γεώργιος Ἰωαννίδης
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Σάντης
Πανίκος Σιθιτανίδης.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Ἐπιτροπαὶ ἐξήτασαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς κοινὴν αὐτῶν συνεδρίαν λαβοῦσαν χώραν τὴν 31ην Ἰουλίου 1964.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἐπέκτασις τῆς αἰγιαλιτίδος ζώνης τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τριῶν μιλίων ὡς μέχρι σήμερον εἰς δώδεκα μίλια. Τὰ δώδεκα αὐτὰ μίλια μετρῶνται ἀπὸ τοῦ χαμηλοτέρου σημείου τοῦ ὕδατος ἐν ὧρα ἀμπώτιδος.

Ἡ αἰγιαλιτίς ζώνη, ἥτις καθορίζεται διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, θὰ θεωρητῆται ὡς τμήμα τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας καὶ θὰ ὑπόκειται εἰς τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἀπεφάσισαν ὅπως εἰσηγηθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς Νόμον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς, κ. Λέλλος Δημητριάδης, καίτοι συμφωνεῖ ὅσον ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξέφρασεν ὀρισμέναις ἐπιφυλάξεσι ὅσον ἀφορᾷ τὴν νομικὴν αὐτοῦ διατύπωσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Δημητριάδης.
Ὁ κ. Ἀναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Θὰ ἤθελα κ. Πρόεδρε πρὶν δώσετε τὸν λόγον εἰς τὸν κ. ἀναδέλφον ὅπως κάμω τὴν ἐξῆς διόρθωσιν. Ἡ ἔκθεσις ἀναφέρει τὸ δνομά μου ὡς Πρόεδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν. Πρόκειται περὶ λάθους. Προεδρεύω μόνον τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, ὁ δὲ κ. Γεώργιος Σάντης εἶναι Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς θὰ πρόκειται περὶ τυπογραφικοῦ λάθους τὸ ὅποιον θὰ διορθωθῇ.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἤθελα ἀπλῶς νὰ ἐξηγήσω ὅτι αἱ ἐπιφυλάξεις μου ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο δὲν ἀναφέρονται θεθαίως εἰς τὴν οὐσίαν τῶν προνοιῶν τοῦ Νομοσχεδίου ἀλλὰ εἰς θέμα νομοτεχνικῆς φύσεως. Ἀναφέρονται δὲ εἰς τὴν πιθανὴν ἀναγκαιότητα τροποποιήσεως ἄλλων νομοθετημάτων λόγῳ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου προτίθεται ὅπως ἀποστείλω σχετικὴν ἔκθεσιν πρὸς τὸ Νομικὸν Τμήμα τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Φαντάζομαι ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Λέλλος Δημητριάδης θὰ ἀναφερθῆται εἰς τὸν Ποινικὸν Κώδικα ὅπως ἐπίσης εἰς τὸν Ἀστικὸν Κώδικα, αἱ ὁποῖοι περιέχουν ἐδάφια διὰ τῶν ὁποίων καθορίζεται ἡ δικαιοδοσία τῆς Κυπριακῆς ἐπικρατείας ἐνὸς τριῶν μιλίων ἀπὸ τοῦ χαμηλοτέρου σημείου κ.λ.π. Οἱ δύο Νόμοι αὐτοὶ φυσικὰ ὑπῆρχαν ὅταν τὸ θέμα τῶν χωρικῶν ὁδῶν καθοριζέτο ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ Νόμου εἰς τρία μίλια. Τὸ θέμα δὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν του ὁ κ. Δημητριάδης εἶναι κατὰ πόσον θὰ χρειάζονται οἱ Νόμοι αὐτοὶ τροποποιήσιν, ὅπως ὥστε νὰ συμβαδίζουσι μὲ τὸν νέον Νόμον ὁ ὁποῖος κηρύσσεται σήμερον. Τὸ θέμα εἶναι νομικῆς φύσεως καὶ ἀρκετὰ δύσκολον. Ἐξαρτᾶται δὲ ποῖος εἶναι ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου. Ἐάν τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον θέλῃ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ποινικοῦ καὶ Πολιτικοῦ Δικαίου εἶναι τὸ ἴδιον ἐάν ἀπλῶς θέλῃ νὰ ἐπεκτείνῃ τὰ χωρικά ὄδατα εἰς 12 μίλια διὰ λόγους ἀσφαλείας τότε εἶναι τελείως διαφορετικόν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς γνωστὸν τὰ χωρικά ὄδατα καθορίζονται διὰ σκοποῦς ἐσωτερικοῦ δικαίου εἰς 3 μίλια. Διὰ σκοποῦς ὁμως ἀμύνης ἔχει δικαίωμα ἡ Κυβέρνησις νὰ τὰ ἐπεκτείνῃ μέχρι 12 μιλίων.

Τὸ θέμα εἶναι ἀπλῶς θέμα νομικῆς φύσεως, περίπλοκον καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ μελέτη τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδη, ἡ ὁποία θὰ ἀποσταλῆ εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα, θὰ εἶναι λίαν ἐπικοινωνητικὴ καὶ θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν κατὰ πόσον εἶναι ἀνάγκη καὶ οἱ ὑπόλοιποι Νόμοι οἱ ὁποῖοι προβλέπουσι περὶ δικαιοδοσίας τριῶν μιλίων νὰ τροποποιηθοῦν.

Υπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος οὐσίας;

Ἐάν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὀμιληταὶ παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κύριους Γραμματεῖς νὰ προσθοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκτασις Αἰγιαλιτίδος Ζώνης. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

*Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφερθῆται ὡς ὁ περὶ τῆς Αἰγιαλιτίδος Ζώνης Νόμος τοῦ 1964.

*18ῆ σελ. 452, Παράρτημα Πρῶτον, Ἐπισημ. Ἐφημ. τῆς Δημοκρατίας, τῆς 6ης Αὐγούστου 1964, (Ἄρ. 45/64).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς νόμον;
(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

Τὸ δεύτερον Νομοσχέδιον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 9) τοῦ 1964.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἄρ. 9) ΤΟΥ 1964».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ἰωσήφ Γιαμάκης
Γεώργιος Τζιρκώτης
Γιάγκος Ποταμίτης
Στέλιος Μιχαηλίδης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐξήτασε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς λαβοῦσαν χώραν τὴν 31ην Ἰουλίου 1964.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ διάθεσις χρημάτων ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν προσθέτων σχεδίων ἀναπτύξεως διαρκούντος τοῦ 1964, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων κατέστη ἀναγκαία λόγω τῶν ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν. Μέρους τούτων εἶναι πρόσθετα τοιαῦτα, ἅτινα δὲν συμπεριλήφθησαν εἰς Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1964, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου μεγάλης ἀριθμὸς σχεδίων συμπεριληφθέντων εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1964 δὲν ἐξετελέσθησαν λόγω τῶν ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν.

Διὰ τῶν ἔργων τούτων θὰ δοθῇ ἐργασία κυρίως εἰς ἀνεκδικεῦτους ἐργάτας εἰς περιοχὰς ὅπου ὑπάρχει ἀνεργία.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὑποβληθεῖσαν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῆ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψηφισίαν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἢ ὅποια θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσῆμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαία ἡ πρόβλεψις διὰ τὰς ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος τὸ λήγον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964, δι' ἃς δὲν ἔχει ἤδη γίνῃ πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δὲν θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα τοιαῦτη ὄφ' οὐδὴποτε νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθῶς :
Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 1ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ εἰς 30.602 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1964. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 2ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδικεύσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον. Πιναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ 3ον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἀρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

* Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 9) τοῦ 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εἰς νόμον;
Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς νόμον.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ἐληξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων εἰς τὸ Κεφάλαιον Β τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Παρακαλῶ τοὺς ἔντιμους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς κατῶθεσιν Νομοσχεδίων καὶ ἐγγράφων ἂν ὑπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Νομοσχέδια πρὸς κατάθεσιν σήμερα, ἔντιμο κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Γενῶνται θέμα καθορισμοῦ ἡμερομηνίας τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τῆς Βουλῆς. Ὡς γνωστὸν ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ παρατείνῃ τὰς ἐργασίας τῆς ἀνευ διακοπῶν μέχρι τῆς 16ης Λυγούστου ὁπότε ἀρχίζει ἡ νέα τακτικὴ σύνοδος τῆς Βουλῆς. Ἡ Βουλὴ ἔπραξε τοῦτο κρίνουσα ὅτι ἐν ὄψει τῆς καταστάσεως δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ διακόψῃ τὴν ἐργασίαν τῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς δὲν θὰ εἶχα θέματα νομοθετικῆς φύσεως οὕτως ὥστε νὰ ὀρίσω συνεδρίαν τῆς Βουλῆς καὶ θὰ ὄριζα τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν 16ην Λυγούστου. Ἐν τούτοις δὲν θὰ ἀκολουθῆσῃ τὴν πορείαν αὐτὴν διότι δὲν θεωρῶ σκόπιμον νὰ μὴ συνέλθῃ ἡ Βουλὴ συντόμως διὰ λόγους διὰ τοὺς ὁποίους θὰ ἀναπτύξω ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τὸν κ. Ἀναστασιάδην νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ.

(Ὁ κ. Ἀναστασιάδης ἀντικαθιστᾷ τὸν κ. Κληρίδην)

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Ἐχῶ ἤδη ἀναφέρει ὅτι κανονικῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων λόγω τοῦ ὅτι δὲν ἐκκρεμοῦν ἄλλα νομοσχέδια ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὡς Πρόεδρος τοῦ Σώματος δὲν θὰ ἐπροχωροῦσα νὰ ὀρίσω ἡμερομηνίαν συνεδρίας τοῦ Σώματος πρὸ τῆς 16ης Λυγούστου τοῦ 1964.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἀγορεύω ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς εἶναι διότι θὰ ἤθελα ὡς Βουλευτὴς νὰ θέσω ὀρισμένα σημεῖα πρὸς ἐξέτασιν ὑπὸ τοῦ Σώματος αὐτοῦ, χωρὶς ταυτοχρόνως νὰ ἀναλάβω τὴν πρωτοβουλίαν ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ὀρίσω τὰ θέματα πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ἐπομένως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κάμνω αὐτὴν τὴν στιγμήν εἶναι νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἐξέτασιν ὀρισμένων ζητημάτων ὑπὸ τοῦ Σώματος αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ συντομωτέρου δυνατοῦ χρόνου. Γνωρίζετε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ὅτι ἡμερησία ἐφημερίδα δημοσίευσε πληροφορίας ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει ὅτι ὑπάρχει ἐντὸς τῆς Κυβερνήσεως, ἐντὸς τῆς Ἀστυνομίας, κατασκοπευτικὸν δίκτυον ἢ κατάσκοποι οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται διὰ ξένας Δυνάμεις, ἤτοι τοὺς Ἀγγλοαμερικανούς ἐν Κόφρῳ. Μέχρι τῆς στιγμῆς οὐδεμία διάθεσις προήλθεν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὸ δημοσίευμα τοῦτο. Δὲν εἰμεθα εἰς θέαν νὰ γνωρίζωμεν ἂν τὸ δημοσίευμα ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητά. Ἐν τούτοις πιστεύομεν ὅτι ἐφ' ὅσον δὲν διεψεύσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ἐφημερίδα ἢ ὅποια τὸ δημοσίευμα εἶχε στοιχεῖα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦτο δυνατόν νὰ εἰσηγηθῆ διὰ τὴν ἐν λόγω δημοσίευσιν.

* Ἰδὲ σελ. 453-455, Παράρτημα Πρώτων, Ἐπισημ. Ἐφημ. τῆς Δημοκρατίας, τῆς 6ης Λυγούστου 1964, (Ἄρ. 46/64).

Λυποῦμαι ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ παρατηρήσω ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς ὅτι ἡ δημοσιεύσιμος ἔγινε κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὅπως ὥστε χωρὶς νὰ ἀναφέρονται τὰ ὄνόματα τῶν ὑποτιθεμένων ἐνόχων, νὰ ἀφήνουν ἀνοικτὸν τὸ ἔδαφος διὰ νὰ κατηγοροῦνται ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀστυνομίας καὶ πρόσωπα κατέχοντα δημόσια ἀξιώματα χωρὶς νὰ εἶναι εἰς θέαν νὰ ἀμυνθῶν, διότι ἀσφαλῶς τὰ ὄνόματα τῶν προσώπων αὐτῶν ἀναφέρονται εἰς φιβουρισμοῦς. Ἐν τούτοις εἶναι ἀπαράδεκτον ὅτι τόσοσ σοβαρὰ πληροφορία ἔχει δημοσιευθῆ εἰς Κυπριακὴν ἐφημερίδα χωρὶς ἑμῶς νὰ τύχη τῆς παραμικρῆς διαφεύσεως ἢ ἐπαληθεύσεως ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐάν, κύριοι συνάδελφοι, ὑπάρχουν κατάσκοποι ἐντὸς τῆς Κυβερνήσεως, ἢ ἐντὸς τῆς Βουλῆς ἢ τῆς Ἀστυνομίας, ἐάν ὑπάρχουν στοιχεῖα εἶναι καθήκον τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐκθέσῃ τὰ ὄνόματα αὐτὰ καὶ νὰ ληφθοῦν τὰ δέοντα δικαστικὰ μέτρα ἐναντίον τῶν.

Νομίζω ὅτι ὡς Πρόεδρος τοῦ Σώματος αὐτοῦ ἐφ' ὅσον εἶμαι εἰς θέαν νὰ γνωρίζω ὅτι ἀνεφέρθησαν καὶ ὄνόματα Βουλευτῶν, δὲν εἶ ἔπραττα τὸ καθήκον μου ἐάν δὲν ἀπαιτοῦσα διευκρίνισιν τῆς καταστάσεως. Ἐάν, κύριοι συνάδελφοι, ὑπάρχουν πρόσωπα ἐναντίον τῶν ὁποίων ὑπάρχουν στοιχεῖα τὰ ὅποια νὰ ἀποτελοῦν μαρτυρίαν ὁπως ὥστε τὸ Δικαστήριον νὰ εἶναι δυνατόν νὰ τοὺς καταδικάσῃ, τότε πρέπει νὰ παρουσιασθοῦν οἱ ἐνοχοὶ ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων. Ἐάν ὅμως τὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια κατέχει ἡ Κυβέρνησις, ἐάν κατέχη στοιχεῖα, δὲν εἶναι ἀρκετὰ διὰ ποινικὴν δίωξιν, ἀλλὰ ἀρκετὰ διὰ νὰ ἐγείρουν ὑποψίας, τότε πρέπει νὰ διορισθῇ Διευρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ ἢ ὅποια νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ δημοσιεύσῃ πορίσματα. Ἐάν δὲν ὑπάρχουν ὅτε τῶν αὐτῶν φώσεως στοιχεῖα τότε ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ διερευνήσῃ ἐάν ἡ πληροφορία πρὸς τὴν ἐφημερίδα ἐδόθη ὑπὸ ὑπευθύνου προσώπου καὶ νὰ λάβῃ μέτρα ἐναντίον τοῦ ὑπευθύνου προσώπου τὸ ὅποιον ἔδωσε μίαν πληροφορίαν ἀνευ στοιχείων. Μόνον ἐκ αὐτῶν τὸν τρόπον θὰ ἐξυγιανθῇ ἡ κατάσταση.

Διερχόμεθα μίαν περίοδον τῆς ἱστορίας μας ἢ ὅποια εἶναι κρισιμωτάτη διὰ τὸν Κυπριακὸν λαόν. Εἶναι πιθανόν νὰ ὑπάρξουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ διασπᾶσιν τὸν Κυπριακὸν λαόν καὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν ραδιοφυγόντες νὰ ἀφήσουν νὰ νοηθῇ ὅτι ὑπάρχουν ὑπεύθυνα πρόσωπα τὰ ὅποια ἐνεργοῦν κατὰ τρόπον ἐναντίον τοῦ συμφέροντος τῆς Κύπρου. Ἐάν καὶ τούτο προκύψῃ ἐκ τῆς ἐρεύνης πρέπει νὰ ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα. Εἶναι ἀπαράδεκτον πληροφορία εἰς ὅποια ἀναφέρονται εἰς θέματα ὠμίσιος σημασίας διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ τόπου νὰ δημοσιεύωνται ἀπὸ ἐφημερίδα ἢ ἐφημερίδας καὶ νὰ μὴ τυγχάνουν τῆς προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως εἴτε ὑπὸ τύπον διαφεύσεως, ἐάν δὲν ὑπάρχῃ θάσις, ἢ ἐάν ὑπάρχῃ θάσις ἢ Κυβερνήσις νὰ μὴ λαμβάνῃ δρακόντεια μέτρα διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἔχει δικαίωμα νὰ γνωρίζῃ τὴν πραγματικότητα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἐάν, ἔντιμοι συνάδελφοι, ὑπάρχουν πρόσωπα τὰ ὅποια εἴτε διότι ἀποκομίζονται χρηματικὰ ὀφέλη εἴτε διότι πρόσκεινται πρὸς τὴν μίαν ἢ ἄλλην Δύναμιν λόγῳ δεσμῶν ἢ φιλίας ἢ ὀδύσσεως ἄλλο, ἐάν λέγω ὑπάρχουν τέτοια πρόσωπα πρέπει νὰ γίνῃ ἐξονυχιστικὴ ἔρευνα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δημοσίως καὶ ἐάν προκύψουν στοιχεῖα τὰ ὅποια ἐνοχοποιῶν πρόσωπα πρέπει νὰ ἀχθοῦν ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ νὰ τύχουν τῆς μεγαλύτερας δυνατῆς τιμωρίας. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀγωνίζεται σήμερον τὸν ὑπέρτατον ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. Ἐάν ὑπάρχουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συεργάζονται μὲ τὸς ἐχθροὺς τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἔχει δικαίωμα ὁ Κυπριακὸς λαὸς νὰ τὸ γνωρίζῃ ἐάν ὅμως δὲν ὑπάρχουν καὶ ὑπάρχουν ραδιοφυγία εἰς ὅποια στρέφονται ἐναντίον προσώπων ἢ ἀτόμων καὶ πάλιν ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ Κυπριακὸς λαὸς νὰ γνωρίζῃ τοὺς συκοφάντας.

Διὰ τοῦτο εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ Σῶμα τοῦτο παραμείνῃ εἰς διαρκὴ συνεδρίαν μέχρι τῆς 16ης Αὐγούστου καὶ παρακολουθῇ τὴν πορείαν τοῦ θέματος. Πιστεύω ὅτι ὅλοι θὰ συμφωνήσῃ ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα. Ἐάν ὅμως δὲν ληφθοῦν μέτρα τότε διατηρῶ τὸ δικαίωμα νὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως ἠψηφίσῃ εἰδικὸν Νόμον ὁ ὁποῖος Νόμος νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ τὴν Βουλὴν νὰ διορισθῇ Διευρευνητικὴ Ἐπιτροπὴ.

Αὐτὰ εἶχα, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί, ὡς Βουλευτῆς καὶ ὡς ὡς Πρόεδρος τοῦ Σώματος νὰ ἀναφέρω εἰς τὸ Σῶμα καὶ νὰ προτείνω.

(Ὁ κ. Γλαῦκος Κληρίδης ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης, συγνώμην ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ὁλόκληρος ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμάς τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου συχαίρει τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, τὸν Βουλευτὴν κ. Γλαῦκον Κληρίδην, διὰ τὴν παρρησίαν μὲ τὴν ὅποιαν ἔθεσε τὸ σοβαρώτατον τοῦτο ζήτημα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐπὶ πλεόν θὰ ἤθελα ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος νὰ τονίσω ὅτι ἐκθῶμος ὑποστηρίζομεν τὰς εἰσηγήσεις εἰς τὰς ὁποίας προέβη ὁ ἔντιμος κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Τὸ θέμα τὸ ὅποιον ἔθεσεν ἐνώπιον μας ὁ κ. Πρόεδρος εἶναι θέμα σοβαρώτατον, τὸ ὅποιον ἀπασχολεῖ τὴν σκέψιν ὁλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τὸ ὅποιον ἀφορᾷ αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασιν τοῦ κράτους. Συνεπῶς ἡ Κυβέρνησις τῆς Δημοκρατίας ὀφείλει νὰ προβῇ εἰς ἐκκαθάρισιν τοῦ ζητήματος τοῦτου ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον.

Δὲν εἶναι νοητὸν ἔν θέμα τόσοσ σοβαρὸν νὰ παραμῆνῃ ἀεὶ ἀρροῦμενον καὶ νὰ ἀφήνῃ νὰ δημιουργοῦνται ἐσφαλμέναι ἐντυπώσεις εἰς αἰ ὁποῖα στρέφονται ἐναντίον προσώπων πολὺ ἠψηλά ἰσταμένων τόσοσ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅσον καὶ εἰς τὰ Σώματα Ἀσφαλείας. Ἡ διαδικασία τὴν ὅποιαν καθώρισεν ὁ κ. Πρόεδρος μᾶς εὐρίσκει ἀπολύτως συμφῶνους. Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ μίαν ἐκ τῶν τριῶν ὁδῶν τὰς ὁποίας ἔθεσεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁ κ. Πρόεδρος. Θὰ πρέπει ἢ νὰ προβῇ ταχέως εἰς ἐκδόσιν ἀνακοινωθέντος εἰς τὸ ὅποιον νὰ ἀποσαφηνίσῃ πλήρως τὴν κατάστασιν ἢ θὰ πρέπει νὰ προσαγάγῃ διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τὸν ἐνοχόν ἢ τοὺς ἐνόχους ἢ θὰ πρέπει νὰ ὀρίσῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν Ἐξεταστικὴν τῶν πραγμάτων Ἐπιτροπὴν ἢ ὅποια νὰ προβῇ ταχέως εἰς τὸ ἔργον τῆς καὶ νὰ ἐκδώσῃ τὸ πόρισμά της πρὸς διαφώτισιν τοῦ λαοῦ.

Κύριοι συνάδελφοι, συμφωνῶ πλήρως μὲ τὴν εἰσηγήσιν τοῦ κ. Προέδρου ὅτι ἐν ὅψει τῶν κρισίμων στιγμῶν τὰς ὁποίας διέρχεται ἡ πατρίς μας θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ μείνῃ ἀνοικτὴ καθ' ὅσον τὸ ὑπολοπιζόμενον μέρος τῆς Συνόδου, ἡτοι μέχρι τῆς 16ης Αὐγούστου 1964. Προχωρῶν δὲ εἰς περισσότερον λέγω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὀρισθῇ ἡ προσεχὴς συνεδρία τοῦ Σώματος ἐντὸς τῆς τρεχοῦσης ἐβδομάδος διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἐχέριμα οὕτως ὥστε ἡ Βουλὴ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐνεργήσῃ ἀναλόγως ἐπὶ τῇ θάσει τῆς ἐξελιξέως τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἀναποκρίσεως τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτου.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

Ἐποστηρίζω πλήρως τὰ ὅσα εἶπατε, καὶ θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω τὸ ἐξῆς, ὅτι ἡμεῖς πρέπει νὰ δώσωμεν μίαν διορίαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν πέντε ἡμερῶν, ὀχρὶ περισσότερον, κατὰ τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ὀρίσῃ ἡ Κυβέρνησις αὐτὴν τὴν Ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπὴν, εἰδάλλως νὰ συνεδριάσωμεν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν καὶ νὰ ὀρίσῃ ἡ Βουλὴ αὐτὴν τὴν Ἐπιτροπὴν. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρότασις ποὺ ἤθελα νὰ κάμω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Τὸ θέμα ποὺ ἔχει θίξει ὁ ἔντιμος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἶναι ἓνα σοβαρώτατον θέμα τὸ ὅποιον ἀπασχολεῖ τὴν κοινὴν γνώμην εἰς τὴν Κύπρον σήμερα. Ἐποστηρίζομεν ἀνεπιφύλακτα τὴν εἰσηγήσιν τοῦ ἔντιμου Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅπως ἡ Βουλὴ παραμείνῃ ἐν συνεδρίᾳ κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν, ὁπως ὥστε νὰ ἐπιληφθῇ ἐν ἀνάγκῃ τοῦ σοβαροῦ τούτου θέματος εἴτε ὑπάρχουν κατάσκοποι, ὅποτε ἡ Κυβέρνησις θὰ πρέπει νὰ πάρῃ δρακόντεια μέτρα νὰ προσαγάγῃ αὐτοὺς τοὺς κατακόπους εἰς δικτὴν διὰ νὰ τιμωρηθοῦν ὅπως τοὺς ἀξίζει, εἴτε ὑπάρχουν ραδιοῦργοι οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν τὴν διάσπασιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τὴν διάσπασιν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ὅποτε καὶ πάλιν ἡ Κυβέρνησις θὰ πρέπει νὰ πάρῃ δρακόντεια μέτρα διὰ νὰ κτυπηθοῦν ἀμελίκτα αὐτοὶ οἱ ραδιοῦργοι οἱ ὁποῖοι ὑποσκάπτουν ὀχι μόνον τὴν Κυβέρνησιν ἀλλὰ ὑποσκάπτουν τὴν ὑπόστασιν ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ὑποθέσεώς μας. Καὶ εἶς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, ὁπως ὥστε ὁ Κυπριακὸς λαὸς νὰ περιφρουρηθῇ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1964

("Ωρα 'Ενάρξεως 12η μεσημβρινή).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω την Έναρξιν τής έργασίας τής συνεδρίας αútης. Παρακαλούνται οί κύριοι Γραμματείς νά διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλούνται οί έντιμοι Γραμματείς, λόγω του ότι δέν υπάρχει Νομοθετική Έργασία εις τό Κεφάλαιον Β, ούτε έρωτήσεις και άπαντήσεις εις τό Κεφάλαιον Α, νά προοούν εις την κατάθεση Νομοσχεδίων και Έγγράφων, εάν υπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατατίθεται τό έξής Νομοσχέδιον :

(1) 'Ο περί Είδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 10) του 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό έν λόγω Νομοσχέδιον κατατίθεται εις την Βουλήν υπό του 'Υπουργείου Οικονομικών. 'Επομένως παραπέμπεται εις την 'Επιτροπήν Οικονομικών.

Είσερχόμεθα εις τό Κεφάλαιον Δ. Τό έγγεγραμμένον θέμα έχει ως έξής :

«Έξέταση του ζητήματος περί υπάρξεως κατασκόπων έντός τής Κυβερνητικής 'Υπηρεσίας και λήψις σχετικών αποφάσεων επί του θέματος».

Μετά την εισαγωγικήν συζήτησιν του θέματος, ή οποία έγινε κατά την τελευταίαν συνεδρία τής Βουλής, εξέδόθησαν ώρισμένα ανακοινωθέντα υπό τής Κυβερνήσεως. 'Αντίγραφα των ανακοινωθέντων κατετέθησαν εις τό Σώμα τουτο. Παρακαλώ τον έντιμον κ. Γραμματέα τής Βουλής νά αναγνώση τά ανακοινωθέντα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4η Αύγουστου 1964. "Ωρα 8.45 μ.μ.

Δήλωσις του 'Υπουργού 'Εσωτερικών.

'Ο 'Υπουργός 'Εσωτερικών κ. Πολύκαρπος Γιωρκάτζης προέθη άπόψε εις την κάτωθι δήλωσιν :

«Πολύ λυπούμαι διότι κατά την άπουσίαν μου εκ Κύπρου είδησις δημοσιευθείσα εις πρώτην έφημερίδα περί άνακαλυφθέντος δήθεν δικτύου κατασκοπείας έδωκεν άφορμήν εις όργισιν φημών και ύπονοιων έναντίον έντελώς άθώων και καθ' όλα ευύποληπτων πολιτών και Κυβερνητικών όργάνων ή αξιωματούχων τής Πολιτείας.

'Η πραγματική αλήθεια εις την δημοσιευθείσαν είδησιν έχει ως έξής:—

Τό 'Υπουργείον 'Εσωτερικών είχε την πληροφορίαν ότι αξιωματικός τής 'Αστυνομίας είχε συχνάς έπαφάς μετά ύπαλλήλων μιάς των έν Κύπρω Πρεσβειών. 'Ο αστυνομικός ούτος έτέθη υπό συνεχή παρακολούθησιν, τελικώς δέ εκλήθη και ύπεβλήθη εις άνάκρισιν. 'Εκ τής γενόμενης άνακρίσεως και τής όλης έρεύνης ούδέν ένοχοποιητικόν στοιχείον εις θάρος του έν λόγω αξιωματικού προέκυψε, πολύ δέ περισσότερο ότι ούτος κατά τάς έπαφάς του μετέδιδε μυστικά σχετιζόμενα με την άμυνα τής Κύπρου. 'Ο Πρόεδρος τής Δημοκρατίας έτηρήθη πλήρως ένήμερος επί τής άκολουθηθείσης διαδικασίας και του πορίσματος τής όλης ύποθέσεως.

Κατά τάς παρούσας κρίσιμους διά την έθνικήν ήμών ύπόθεσιν στιγμάς τό 'Υπουργείον 'Εσωτερικών, έντεταλμένος θεματοφύλαξ τής ασφαλείας τής Δημοκρατίας, παρακολουθεί άγρύπνως και με έπισημημένην ευθύνην την κατάστασιν και ούδόλως θά διστάση νά πατάξη άμειλίκτως οίονδήποτε όστις ήθελεν άποδειχθή ότι καταπροδίδει την πατρίδα του.

Πρός πλήρη καθυσύχασιν του κοινου και προς διάλυσιν των άβασίμων φημών και άποκατάστασιν τής ύπολήψεως άθώων και ευύποληπτων πολιτών, τό 'Υπουργείον 'Εσωτερικών είναι πρόθυμον νά θέση ένώπιον τής Βουλής των 'Αντιπροσώπων οιαδήποτε στοιχεία και δεδομένα επί του θέματος αútου.

'Εξ άλλου, ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας 'Αρχιεπίσκοπος Μακάριος εξέφρασε την θαθείαν λύπην του διότι, ως έπληροφορήθη, πρόσωπα τής Κυβερνήσεως και του άμέσου περιβάλλοντός του, τά όποια άπολαμβάνουν τής εκτιμήσεως και έμπιστοσύνης του, Κυβερνητικοί άνωτεροι ύπάλληλοι και ευύποληπτοι πολίται κατέστησαν θύματα όργιαζουσών φημών και συκοφαντιών. Είναι θλιβερόν, έτόνισεν ό Πρόεδρος, ότι τόσον εύκόλως ακόθουλοι φημαι και διαδόσεις λαμβάνουν διαστάσεις και δημιουργούν δυσαρέστους καταστάσεις».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τό θέμα τό όποιον υπάρχει τώρα ένώπιον τής Βουλής είναι κατά πόσον πρώτον, θά θεωρήση τάς δηλώσεις αι όποιαί έγιναν ως άπολύτως ίκανοποιητικές, και έπομένως δέν θά προχωρήση εις περαιτέρω συζήτησιν του θέματος, ή κατά πόσον και εάν θεωρήση αútάς ίκανοποιητικές πρέπει νά έπωφεληθής τής ευκαιρίας την όποιαν όρθώς ό 'Υπουργός 'Εσωτερικών έδωσεν εις την Βουλήν όπως άποστείλη ένώπιον του Σώματος αútου έκθεσιν και σχετικά στοιχεία. Περαιτέρω ή Βουλή, εις δεύτερον στάδιον, δέον νά εξέταση κατά πόσον πρέπει νά διορισθής άνεξάρτη-

τος 'Επιτροπή υπό την προεδρίαν 'Ανωτάτου Δικαστικού Λειτουργού διά την περαιτέρω έρευνάν του θέματος, εάν τούτο προκύψη εκ της εξέτασεως τών στοιχείων άτινα θα κατατεθούν ενώπιον του Σώματος. 'Ανεξαρτήτως του κατά πόσον η Βουλή θεωρεί τας δηλώσεις ικανοποιητικάς ή όχι, έφ' όσον παρέχεται η εύκαιρία εις την Βουλήν όπως εξετάση τό θέμα διά της καταθέσεως ενώπιον της Βουλής σχετικής έκθέσεως και στοιχείων πιστεύω ότι τό Σώμα τούτο ομοφώνως θα έγκρινη όπως εις τό πρώτον στάδιον διορισθή 'Επιτροπή εκ Βουλευτών η οποία να εξετάση τά πορίσματα και στοιχεία τά οποία θα κατατεθούν ενώπιον της Βουλής και όπως η 'Επιτροπή αυτή υποβάλη εντός συντόμου χρονικού διαστήματος τά πορίσματά της εις την Βουλήν με βάση κατά πόσον θα έπρεπε να εξετασθή περαιτέρω τό θέμα υπό 'Ανεξαρτήτου 'Επιτροπής προεδρευομένης υπό 'Ανωτάτου Δικαστικού.

Αυτή είναι η εισήγησης. Έντιμοι κύριοι Βουλευταί, την οποίαν έχω να θέσω υπ' όψιν σας. Θά ήθελα να τονώσω ότι υπό τας περιστάσεις η συζήτησις του θέματος δεν θα ήτο επικοδομητική προτού υπάρχουν τά σχετικά στοιχεία ενώπιον του Σώματος. 'Επομένως θα εισηγούμην όπως η συζήτησις του θέματος αναβληθί, όπως η Βουλή ζητήση να κατατεθούν ενώπιόν της τά σχετικά στοιχεία και ή έκθεσις την οποίαν ό 'Υπουργός προθύμως έπληροφόρησε τό Σώμα ότι είναι έτοιμος να καταθέση, και όπως συσταθί 'Επιτροπή η οποία να εξετάση τά σχετικά έγγραφα και καταλήξη εις εισηγήσεις προς την Βουλήν επί τη βάση του κατά πόσον θα έπρεπε να διορισθί 'Ανεξάρτητος Διερευνητική 'Επιτροπή.

'Υπάρχουν άγορευσεις επί του θέματος αυτού;
'Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

"Έντιμε κ. Πρόεδρε, θα ήθελα ή 'Επιτροπή αυτή να εξετάση επίσης ώρισμένας περιπτώσεις πεμπτοφαλαγγιτισμού. Αυτή είναι η πρότασις την οποίαν έχω να κάμω και να δηλωθί σε όποιονδήποτε έχει ώρισμένας αποδείξεις να τας παρουσιάση εις αυτήν την 'Επιτροπήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

"Ισως, έντιμε κ. Πρόεδρε, θα συμφωνήση και ό συνάδελφος μου κ. Τζιρκώτης όπως η εισήγησις του τεθή υπό πλατυτέραν μορφήν, δηλαδή όπως έχη δικαίωμα ή 'Επιτροπή αυτή, η οποία θα συσταθί από τό Σώμα τούτο, να δεχθί στοιχεία ή και έρωτήσεις από Μέλη του Σώματος διά θέματα τά οποία έχουν σχέση με τό υπό συζήτησιν θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν άλλαι εισηγήσεις;

'Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ :

"Έντιμε κ. Πρόεδρε, συμφωνώ με τον έντιμον συνάδελφον κ. Λέλλον Δημητριάδην εάν έννοή ότι θα μπορέση ένας να καταθέση ενώπιον αυτής της 'Επιτροπής οιασδήποτε αποδείξεις αι οποίαι τείνουν να ματαιώσουν τον προαιώνιον πόθον του 'Ελληνικού Κυπριακού λαού. Μπορεί αυτά αι αποδείξεις αι οποίαι θα κατατεθούν να μην είναι κατασκοπευτικού περιεχομένου. Μπορεί να είναι άλλαι αποδείξεις αι οποίαι όμως παρεμποδίζουν την εκπλήρωσιν τών έθνικών μας πόθων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ :

'Ασφαλώς, έντιμε κ. Πρόεδρε, περιέχονται έρωτήσεις αυτού του είδους ή καταθέσεις αυτού του είδους, έφ' όσον νομίζω ότι όλοι δεχόμεθα ότι εις πιθανός άντικειμενικός σκοπός κατασκοπείας είναι και η άποτροπή του προαιώνιου αυτού πόθου όπως τον εξέθεσεν ό έντιμος συνάδελφος.

'Απλώς έθεώρησα όρθον να εισηγηθώ πλατυτέραν μορφήν όρων έντολής αυτής της 'Επιτροπής, και νομίζω ότι συμφωνούμεν πλήρως με τον έντιμον συνάδελφον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η εισήγησις του έντιμου Βουλευτού κ. Τζιρκώτη, η οποία υποστηρίζεται και υπό του Βουλευτού κ. Λέλλου Δημητριάδη, υπό εύρυτέραν πιθανόν μορφήν, αναφέρεται εις την εξέτασιν γενικωτέρου θέματος. Δεν υπάρχει κανών ό όποιος να έμποδίζη την Βουλήν όπως συστήση 'Επιτροπάς διά να έπιληφθούν διαφόρων θεμάτων. 'Εκείνο τό όποιον γεννάται από άπόφωσας διαδικασίας είναι κατά πόσον η ίδια 'Επιτροπή η οποία θα εξετάση τό συγκεκριμένον αυτό θέμα θα έπρεπε να εξετάση και άλλα θέματα πιθανόν συναφή. 'Η 'Επιτροπή δεν διορίζεται ως Διερευνητική 'Επιτροπή υπό της Βουλής, διότι εάν η Βουλή διορίση Διερευνητικήν 'Επιτροπήν τότε δεν υπάρχει λόγος διορισμού Δικαστικής 'Επιτροπής ή 'Ανεξαρτήτου 'Επιτροπής η οποία να προεδρευείται υπό 'Ανωτάτου Δικαστικού Λειτουργού. 'Ο σκοπός της 'Επιτροπής είναι να εξετάση τά στοιχεία της υπό συζήτησιν υποθέσεως' εάν εκ τών στοιχείων προκύψη ότι χρειάζεται εύρυτέρα έρευνα τότε να προχωρήση να διορίση 'Επιτροπήν η οποία δεν θα άποτελήται από Βουλευτάς αλλά η οποία θα άποτελήται από άνεξαρτήτους πολιτικών παρατάξεων ή οϊωνδήποτε άλλων αγέσεων 'Ανωτάτου Δικαστικού Λειτουργούς οι όποιοι θα έπιληφθούν του όλου θέματος.

'Επομένως καταλήγω εις τό συμπέρασμα ότι η 'Επιτροπή η οποία θα συσταθί δεν θα έχη τό δικαίωμα να καλέση πρόσωπα ή να άκούση μαρτυρίας, άπλως θα έπιληφθί τών στοιχείων τά οποία η Κυβέρνησις έχει να παραθέση, και εάν εκ τών στοιχείων τούτων προκύπη ότι ώρισμένα έρωτήματα παραμένουν άναπάντητα διά τον α ή β λόγον, ή ότι η έρευνα η οποία έγινε δεν ήτο έξονυχιστική και ένδελεχής, θα έκθέση

εις την Βουλήν τὰς ἀπόψεις αὐτὰς καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἀποφασίσῃ κατὰ πόσον θὰ διορισθῇ Δικαστικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ καλέσῃ πρόσωπα, νὰ ἀκούσῃ μαρτυρίας, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει Βουλευταὶ καὶ πολῖται θὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιασθοῦν ἐνώπιον τῆς Δικαστικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ νὰ καταθέσουν ἀαδῆποτε στοιχεῖα ἢ πληροφορίας ἔχουν.

Ἐάν θὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν γραμμὴν τῆς Διερευνητικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ Σώματος αὐτοῦ, τότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ σκοπὸς ὅπως συσταθῇ Διερευνητικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ τύπου Ἀνεξαρτήτου Δικαστικῆς Ἐπιτροπῆς. Διὰ τοῦτο πιστεύω ὅτι εἰς τὸ παρὸν στάδιον ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς πρέπει ἀπλῶς νὰ ἐξετάσῃ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ παραθέσῃ ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἐάν ἐκ τῶν στοιχείων αὐτῶν ἀποφασίσῃ ὅτι τὸ θέμα χρῆζει περαιτέρω ἐξετάσεως ἢ περαιτέρω ἐξέτασις πρέπει νὰ γίνῃ ὑπὸ ἀνεξαρτήτου Δικαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ ἔχῃ τοὺς εὐρεῖς ὄρους τοὺς ὁποῖους ἀνέφερον ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Τζιρκώτης.

Ἐπὶ τῆς βασικῆς διαφωνίας μετὰ τὴν θέσιν τὴν ὁποῖαν ἐξέθεσα; Ἐφ' ὅσον οὐδεὶς διαφωνεῖ τότε ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει ὅπως ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ καταθέσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα κατέχει ἐν σχέσει μετὰ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὅτι πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ διορίσῃ Ἐπιτροπὴν ἢ ὁποῖα νὰ ἐξετάσῃ τὰ στοιχεῖα καὶ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῆς Βουλῆς συμπεράσματα, εἰσηγουμένη ἐάν μὲν πιστεύῃ ὅτι χρειάζεται περαιτέρω ἐξέτασις, ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς Ἀνεξάρτητον Ἐπιτροπὴν, ἐάν δὲ πιστεύῃ ὅτι δὲν χρειάζεται περαιτέρω ἐξέτασις τότε θὰ κάμῃ τὴν ἀντίστοιχον εἰσήγησιν.

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως περὶ συστάσεως Ἐπιτροπῆς;

Ὁ κ. Ἀναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ὡς Μέλη τῆς ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς εἰσηγοῦμαι τὰ ἀκόλουθα Μέλη τῆς Βουλῆς :—

Γλαῦκον Κληρίδην, ὡς Πρόεδρον,
Τίτον Φᾶνον,
Γεώργιον Τομπάζον,
Δάφνην Παναγίδην, καὶ
Ἐζεκιάν Παπαϊωάννου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως περὶ συστάσεως Ἐπιτροπῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἀντιρρήσεις ἡ Ἐπιτροπὴ ἐγκρίνεται. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ εἶναι ὅπως ἐντὸς συντομιάτου χρονικοῦ διαστήματος ἐξετάσῃ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ καταθέσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, καὶ νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλήν ποῖαν πορείαν πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν.

Ἐπειδὴ τὸ θέμα δὲν πρέπει νὰ ἐκκρεμῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μεγαλύτεραν τῆς μιᾶς ἐβδομάδος, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιληφθῇ αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ ἐτοιμάσῃ ἔκθεσιν ἢ ὁποῖα νὰ τεθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διὰ τὴν προσεχῆ αὐτῆς συνεδρίαν, τὴν ὁποῖαν θὰ ὀρίσω διὰ τὴν μεταπροσεχῆ Παρασκευὴν τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν.

Ἐπὶ τῆς ἡμερησίου διατάξεως ἐπομένως διὰ τὴν μεταπροσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολουθῶσα :

Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἄρ. 10) τοῦ 1964.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κεφάλαιον Δ—Ἐκθεσις Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος κατασκοπείας καὶ λήψις ἀποφάσεων ὑπὸ τοῦ Σώματος.

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως περὶ συστάσεως Ἐπιτροπῆς;

Κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὁρα λήξεως 12.15 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1964

("Ωρα 'Ενάρξεως 11.05 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ)

Κηρύσσω την Έναρξιν τών έργασιών τής συνεδριάσεως αττής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς νά διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει άπαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριοι συνάδελφοι, εισηγούμαι όπως ή συνεδρία αττη άναβληθή διά τήν 2.30 μ.μ. τής σήμερον, διότι τόσον ο έντιμος κ. Πρόεδρος τής Βουλής όσον και ο έντιμος Υπουργός τών 'Εσωτερικών κ. Πολύκαρπος Γεωργιάττης όστις έπρόκειτο νά άμείληση πρós τó Σώμα έκλήθησαν εις έπείγουσαν άσχεψιν όπό τού Πρόεδρου τής Δημοκρατίας.

Υπάρχει Ένωταση;

Μή ύπαρχούσης ένστάσεως ή παρούσα συνεδρίασις άναβάλλεται διά τήν 2.30 μ.μ.

("Ωρα λήξεως 11.07 π.μ.)

("Ωρα ενάρξεως 2.43 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύττω την Έναρξιν τής συνεδρίας τής Βουλής.

Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς νά διαπιστώσουν εάν υπάρχει άπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Υπάρχει άπαρτία, έντιμη κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εις τó Κεφάλαιον Β τής ήμερησίας διατάξεως ούδέν θέμα ένεγράφη.

Εις τó Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Έγγράφων—παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς νά προβούν εις τήν κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Έγγράφων εάν ύπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δέν ύπάρχουν ούτε Νομοσχέδια ούτε Έγγραφα, έντιμη κ. Πρόεδρε, πρós κατάθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Προτού εισέλθωμεν εις τó θέμα τó έγγεγραμμένον εις τó Κεφάλαιον Δ πιστεύω ότι ή Βουλή τών Άντιπροσώπων, ή όποία θά συζητήση τας θαρβάρους Τουρκικάς άεροπορικές επιδρομάς έναντίον τού άμάχου πληθυσμού τής Κύπρου, θά θελήση νά άποτίση έλάχιστον φόνον τιμής διά μονόλεπτον σιγήν. Διά τούτο παρακαλώ τούς έντιμους κυρίους Βουλευτάς νά έγερθουν διά νά τηρήσωμεν μονόλεπτον σιγήν.

(Μονόλεπτος σιγή)

Έντιμοι κύριοι Βουλευταί,

Η Αύτού Έξοχότης ο Υπουργός Άμύνης και Έσωτερικών είχε τήν καλωούνην νά ζητήση όπως παρουσιασθή ένώπιον τού Σώματος διά νά καταθέση στοιχεία όσον άφορᾷ τας στρατιωτικάς επιχειρήσεις εις τήν περιοχήν Τηλλυρίας και λεπτομερείας επί τών θαρβάρων Τουρκικών άεροπορικών επιθέσεων έναντίον τού άμάχου πληθυσμού. Θά ήθελα νά εύχαριστήσω τόσον προσωπικάς όσον και έκ μέρους τού Σώματος τής Βουλής τόν Υπουργόν Έσωτερικών διά τήν πρωτοβουλίαν τήν όποian ανέλαβε και ή όποία είναι άξία συγχαρητηρίων, διότι πιστεύω ότι τó Σώμα τής Βουλής πρέπει νά κατατοπίζεται επί τόσον μεγάλης σημασίας γεγονότων υπό τών άρμοδίων Υπουργών. Διά τούτο καλωσορίζω τόν Υπουργόν εις τήν Βουλήν και δίλω εις αυτόν πρώτον τόν λόγον διά νά καταθέση ένώπιον τού Σώματος.

Ο κ. Πολύκαρπος Γεωργιάττης, Υπουργός Έσωτερικών και Άμύνης, έχει τόν λόγον.

ΠΟΛ. ΓΕΩΡΓΙΑΤΤΗΣ :

('Υπουργός Έσωτερικών και Άμύνης)

Έντιμη κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί,

Κατά τήν κρίσιμον αττην ώραν διά τήν εξέλιξιν τού έθνικού μας ζητήματος και επί τής εόκαιρίας τής ύπό τής Βουλής τών Άντιπροσώπων συζητήσεως τού θέματος τών Τουρκικών Άεροπορικών επιθέσεων κατά τής Κύπρου και τού άμάχου πληθυσμού αττής, έθεώρησα καθήκον μου νά κατατοπίσω τó Σώμα περί τών επιχειρήσεων εις τήν περιοχήν Τηλλυρίας και κατάθεσω στοιχεία άναφερόμενα εις τήν θαρβάρων και άνανδρον άεροπορικήν επίθεσιν τής Τουρκίας κατά τού πληθυσμού τής έν λόγω περιοχής.

Πρό τούτου όμως επιθυμώ νά δηλώσω σαφώς ότι ή Κυβέρνησις τής Δημοκρατίας θέλει και επιδιώκει τήν άποκατάστασιν τής ειρήνης και τής τάξεως εις όλην τήν έκτασιν τής επικρατείας. Τούτο είναι καθήκον αττής και συγχρόνως ύποχρέωσις ως νομίμου Κυβερνήσεως τής χώρας έπιφορτισμένης με τήν επιβολήν τού νόμου και τής τάξεως.

Η Κύπρος είναι ένιαία και άδιαίρετος, κράτος—μέλος ισότιμον τού Όργανισμού Ένωμένων Έθνών και ή Κυβέρνησις αττής είναι άποφασισμένη νά ύπερασπίση τήν έλευθερίαν και άκεραιότητα τής νήσου πάση δυνάμει.

Ο λαός τής Κύπρου και μόνον αυτός θά άποφασίση πώς αισθάνεται τήν έλευθερίαν αττην και μόνον ο κυπριακός λαός θά άποφασίση πώς θά διαθέση έαυτόν, διότι μόνον έν τή άσκήσει τής άρχής τής αυτοδιαθέσεως νοείται ή έλευθερία τής Κύπρου. Η έλευθερία είναι πάντοτε ύπεράνω παντός άλλου και ή άκεραιότης τής Κύπρου ύπεράνω δοκιμασιών και θυσιών.

Έντιμοι Κύριοι,

Εισερχόμεθα τώρα εις τήν έκθεσιν τών στοιχείων άτινα ώδηγόησαν εις τά γεγονότα τής περιοχής Τηλλυρίας.

Οι Τουρκοί τρομοκράται, με τήν συνεργασίαν και έμπρακτον σόηθειαν τής Τουρκικής Κυβερνήσεως, έδημιούργησαν εις τήν περιοχήν Μανσούρας—Κοκκίνων Ισχυρόν στρατιωτικόν προγεφύρωμα, τού όποιου ο πρώτος άντικειμενικός σκοπός ήτο ή εξασφάλισις τόπου άποβάσεως Τουρκικού Στρατού, ο δε δεύτερος ή δημιουργία έλεγχόμενης ύπό Τουρκών περιοχής διά νά άποτελέση αττη Τουρκικών καντόνιον.

Άπό τού παρελθόντος Μαρτίου καθ' έκάστην έβδομάδα Τουρκικά πλοίαρικά προσηγγίζον τόν λιμενίσκον Μανσούρας άποβιβάζοντα Τουρκούς άτάκτους άρτίως εκπαιδευμένους και έξοπλισμένους δι' όπλων, πολυβόλων, μπαζούκας κ.λ.π. διά νά ένισχύσουν και νά επανδρώσουν τó προγεφύρωμα.

Τήν 28ην Ιουνίου ή έν Κύπρω Ειρηνευτική Δύναμις παρέδέχθη τήν προσέγγισιν πλοίων έκ Τουρκίας ως και τήν έκφόρτωσιν άνδρών και πολεμικού όπλου. Ός γνωστόν, ΕΞ αιχμάλωτων Τουρκούκων συλληθέντες ύπό τών Δυνάμεων Άσφαλείας τήν 14ην Ιουλίου 1964 παρεδέχθησαν ότι εισήλθον εις Κύπρον διά τής περιοχής Μανσούρας. Οι έκ Τουρκίας προερχόμενοι άτάκτοι διοργανώοντο εις ομάδας έκ δέκα άνδρών και άπεστέλλοντο εις διάφορα ύψώματα στρατηγικής σημασίας, Ίβριου φυλάκιας και προετοιμάζον Ισχυρά άχυρωματικά Έργα. Με τήν αύξησιν τών αριθμών τών έκ Τουρκίας άτάκτων ως και τού όπλισμού τού εισαχθέντος εις τήν περιοχήν συστηματικώς και μεθοδικώς, οι Τουρκοί επέξέτεινον τήν ύπό τών Έλεγχόν τών περιοχών, ούτως ώστε τήν 10ην Ιουλίου κατέβησαν τας θέσεις αι όποιαι εμφαίνονται επί τού ένώπιόν σας κατατεθέντος χάρτου σημειούμεναι διά διακεκομμένης μαύρης γραμμής.

Η περιοχή Μανσούρας—Κοκκίνων έχρησιμοποιείτο επίσης ύπό τής Τουρκικής Κυβερνήσεως και τών Τουρκοκυπρίων σπασιστών ως χώρος συγκεντρώσεως πολεμικού όπλου, τó όποιον μετεφέρετο εις άλλας περιοχάς τής Νήσου. Δέν είναι άνάγκη νά άπασχολήσω τήν Βουλήν άναφερόμενος εις τήν ύπόθεσιν Μάρλεδ ή όποία άπεκάλυψε ότι οι Τουρκοκύριοι τής περιοχής έχρησιμοποίησαν Άγγλους στρατιώτας επί πληρωμής διά νά μεταφέρουν έντός τών αυτοκινήτων τών στρατιωτικών όπλών εισαχθέν έκ Τουρκίας εις τήν έν λόγω περιοχήν.

Τήν 10ην Ιουλίου τού 1964 οι Τουρκοί προώθησαν τας θέσεις των και εγκατέστησαν Ισχυράν δύναμιν επί τού ύψώματος Λωρόθουνας, σημειούμενου δι' έρυθρού στίγματος επί τού χάρτου πού εύρίσκεται ένώπιόν σας, τó όποιον δεσπόζει ολοκλήρου τής περιοχής και τó όποιον οδεις κατέχε προηγουμένως. Η

αεροπορία επέθετο έναντι της Πόλεως Χρυσοχούς την οποίαν και έπληξε διά πολυβόλων. Κατά την διάρκεια της ίδιας ημέρας ή Τουρκική αεροπορία εξηκολούθησε να παραβιάζει τον Κυπριακόν ενάερινον χώρον εκτελούσα αναγνωριστικάς πτήσεις. Αί τουρκικά αναγνωριστικά πτήσεις αι όποιαι συνεχίζονται μέχρι σήμερον γίνονται υπέρνω της περιοχής Ξερού — Τηλλυρίας — Μόρφου — Ριζοκαρπάσου — Πενταδακτύλου — Κορμακίτη και Λευκωσίας.

Θά ήθελα, έντιμοι κύριοι Βουλευταί, να επεξηγήσω εις την Βουλήν την σχέσην του προγεφυρώματος Μανσούρας προς την περιοχήν Λεύκας. Το Τουρκικόν προγεφύρωμα είχε την δυνατότητα να αποκόπη δλόκληρον την περιοχήν, και ένουμένον μετά της περιοχής Λιμνίτη μέχρι Λεύκας θα έθετε υπό τόν έλεγχον τών Τουρκοκυπριων περιοχήν 200 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Έντός της περιοχής αυτής θα ήδύνατο άνενοχλήτως ή Τουρκική Κυβέρνησις να αποβιάσση σημαντικές δυνάμεις αι όποιαι θα διενήργουν επίθεσιν προς την περιοχήν Ξερού — Μόρφου και εκείθεν προς Κιόνελλι δι' έπιβολήν του σχεδίου διχοτομήσεως.

Η περιοχή αυτή πλην του προγεφυρώματος άπέτελει κέντρον θέσεως και συγκεντρώσεως δυνάμεων και πολεμικού υλικού προς πρόωθησιν, επάνδρωσιν και ένισχυσιν άλλων περιοχών, γεγονός το όποιον αποδεικνύεται τόσον εκ της υποθέσεως Μάρλεϋ όσον και εκ της ένέδρας παρά το χωρίον Λειθάδι την 1ην Αύγουστου, 1964, ότε δύο συλληφθέντες Τουρκοί όμολόγησαν ότι μετέθεσαν εις τά Κόκκινα διά να μεταφέρουν άλλα όπλα και άνδρας εις την περιοχήν Πόλεως Χρυσοχούς.

Διά της έκκαθαρίσεως της περιοχής εκ τών Τουρκικών όχυρών και του έλέγχου της περιοχής υπό τών Δυνάμεων της Δημοκρατίας καθργηθή το έν εκ τών δύο προδιαγεγραμμένων Τουρκικών καντονίων. "Ηδη το 'Υπουργείον 'Εσωτερικών έγκαθιστά αστυνομικόν σταθμόν εις το χωρίον Μανσούρα. Περαιτέρω όφείλω να τονίσω ότι κατελήθη μέγας αριθμός όπλισμού ως επίσης και αποθήκαι τροφίμων εις σπήλαια και ύπογειους σπράγγας της περιοχής. Έντός τών καταληφθέντων Τουρκικών αποθηκών άνευρέθησαν άφθονα πυρομαχικά παντός είδους συμπεριλαμβανομένων όλμων 81 και 60 χιλιοστών, μπαζούκας 3.5 και 2.36, θαρέων πολυβόλων μπρέν και μεγάλου αριθμού αυτόμάτων ως επίσης και άφθόνου ύγειονομικού υλικού.

Ένταύθα έπιθυμώ να έπιούρω την προσοχήν του Σώματος εις την σοβαράν σημασίαν της νίκης της έθνοφρουράς εις την περιοχήν της Μανσούρας. Η υπό τών Τούρκων στασιαστών κατεχομένη περιοχή άπέτελει εύρύ και καλώς οργανωμένον προγεφύρωμα δυνάμεων να χρησιμοποιηθή δι' απόθεσιν Τουρκικών στρατευμάτων. Δι' αυτόν ακριβώς τόν λόγον απέδιδε και αποδίδει τόσην σημασίαν εις τόν χώρον αυτόν ή Τουρκία και διά να περισώση τούτον εξαπέλυσε τάς συνεχείς αεροπορικές έπιδρομάς τών τελευταίων ήμερών. Ουτε όμως αι αεροπορική έπιδρομάι έλύγισαν τούς έθνοφρουρούς οι όποιοι παραμένουν άκλόνητοι εις τάς θέσεις των, ουτε και αι απόβλειαι του άμάχου πληθυσμού υπό της μανίας τών Τούρκων αεροπόρων μειώνουν την μεγάλην πράγματι νίκην της έθνοφρουράς. Και είναι δικαίον να αποδοθώ ό πρόβων έπαινος εις τούς ήρωικούς άνδρας της εθνικής φρουράς, οι όποιοι με μοναδικόν θάρρος και αταπάρνησιν ήγωνίσθησαν έναντίον άριστά έξοπλισμένων και ισχυρότατα άχυρωμένων Τούρκων και συντρίψαντες την λυσσώδη αυτόν αντίστασιν περιόρισαν τούτους εις τόν στενωτόν χώρον του χωρίου Κόκκινα. Η άρτία έκπαίδευσις τών έθνοφρουρών, έν συνδυασμώ προς αξιοζήλευτον πειθαρχίαν και ή συνετή τόλημ των προσεπόρισαν νίκην μεγαλειώδη έναντι μικρών άπωλειών εις μαχιμούς άνδρας. Η έθνοφρουρά της Κύπρου έξεμηδένισεν εις Τηλλυρία στρατηγικήν θέσιν τών έχθρών της Νήσου κεφαλαιώδους σημασίας και έδημιούργησε σταθεράς προϋποθέσεις προς άποτελεσματικήν άντιμετώπισιν οιουδήποτε ένδεχομένου εις την περιοχήν. Χαιρετίζω την νίκην τών ήρωικών τέκνων της Νήσου και έκφράζω ένάπειον τών άντιπροσώπων της 'Ελληνικής Κύπρου την υπεργράφειαν και τόν θαυμασμόν δλοκλήρου του Κυπριακού λαού διά το έπιτελεσθέν έργον και το ύψηλόν φρόνημα τών άνδρών της έθνοφρουράς.

Η νίκη όμως αυτή έπληρώθη με θαρότατον τίμημα εις αίμα μεταξύ τών άμάχων. Δέν προτίθεμαι να όμιλήσω περί της θηριωδίας τών Τούρκων έπιδρομέων του άέρος ουτε περί τών έρειπίων και της έρημώσεως χωρίων της Βορειοδυτικής Κύπρου, διότι ταύτα είναι ήδη γνωστά εις όλους. Αισθάνομαι όμως την ύποχρέωσιν να έκφράσω την θαθείαν θλίβιν και την άπεριόριστον συμπάθειαν που αισθάνεται όλος ό λαός μας διά τούς νεκρούς και τραυματίας τών άπανθρώπων Τουρκικών

αεροπορικών έπιδρομών και να διαθεβαίωσω συγχρόνως ότι ή πολιτεία θα συνδράμη όσον δύνανται την πληγείσαν περιοχήν.

Τό πένθος τών κατοίκων Τηλλυρίας είναι πένθος παγκύπριον και ό πόνος των είναι κοινός. Ίδικόν των, έντελώς ιδικών των είναι το θάρρος και ή καρτερία, με τά όποια άντιμετώπισαν επί διήμερον την πλέον άνανδρον αεροπορικήν έπιδρομήν, και διατηρόντες ακατάβλητον τό φρόνημα έμπνέουν τόν λαόν της Κύπρου εις τόν δικαίον υπέρ έλευθερίας και άκεραιότητος της πατρίδος άγώνα του.

Υπήρξα αυτόπτης μάρτυς της νίκης και του αίματος εις την Τηλλυρίαν. Είδα την 'Ελληνικήν παλληκαρίαν να άντιστέκεται νικηφόρα επί ώρας πολλάς έναντίον αεροπορικών έπιδρομών και τούς έθνοφρουρούς άκλόνητους στίς κορυφώματάς να σταθεροποιούν τόν άσφυκτικόν κλοιόν γύρω από τά Κόκκινα. Είδα την στροφήν της μανίας της Τουρκικής αεροπορίας, ύστερα από την άποτυχία της αυτήν, έναντίον τών ειρηνηκών και άμάχων κατοίκων της περιοχής. Παρηκολούθησα με θαυμασμόν τόν Στρατηγόν Γεώργιον Γρίθων — Γιγενήν, να άντιμετωπίζη τόν κίνδυνον με άρετήν στρατιωτικού άρχηγού και να ένεργή μέσα εις κόλασιν πυρός με ψυχραιμιακόν και άποφασιστικότητά έμπείρου ήγέτου μαχητών. Είδα την Κύπρον να άγωνίζεται, να νικά και να δοκιμάζεται, και μεταφέρω εις το Σώμα τών άντιπροσώπων της την εικόνα αυτήν του μεγαλείου και της θυσίας προς παραδειγματισμόν και έμπνευσιν, όστε όλοι από κοινού στενώς συνεργαζόμενοι να φέρωμεν εις αίσιον πέρας τόν άγώνα της έλευθερίας και της άκεραιότητος της πατρίδος μας.

Η Κύπρος είναι μικρή και αδύνατη και οι έχθροί της πολλοί και ισχυροί. Επομένως και δικαίον και λογικόν ήτο να ζητήση ή Κύπρος παντός είδους βοήθειαν από οίανδήποτε χώραν. Από της ένάρξεως της Τουρκικής άνταρσίας και της έκδηλώσεως της έπιβουλής της Τουρκίας κατά της Κύπρου, ή Κυβέρνησις έστράφη με ταχύτητα και άποφασιστικότητα προς όλους τούς φίλους μας και εξέζητησε βοήθειαν και συμπάρασιν εις τόν άγώνα της.

Αιωνία πρέπει να είναι ή εϋγνωσούνη του 'Ελληνικού Κυπριακού λαού προς την μητέρα πατρίδα, της οποίας ή συμβολή εις την ένίσχυσιν της Κύπρου είναι μοναδική. Ένεστερνίσθη το Κυπριακόν ως εθνικήν ύπόθεσιν και ό έλληνομιάς δλόκληρος την στιγμήν αυτήν ίσταται παρά το πλευρόν μας άποφασιστικός και ψυχραιμός.

Εις το σημείον τούτο, νομίζω ότι έπιβάλλεται να αναγνώσω το κείμενον του κοινού ανακοινωθέντος το όποιον έξεδόθη μετ μετά τής συνουμίας του Πρωθυπουργού της 'Ελλάδος κ. Παπανδρέου μετά του 'Υπουργού 'Εξωτερικών της Κύπρου κ. Σπύρου Κυπριανού.

Τό ανακοινωθέν έχει ως άκολουθός :

«Κατά τας ασυκόμεις εξητάσθη ή έν Κύπρω κατάσταση ως αυτή διεμορφώθη μετά τά τελευταία γεγονότα και την σχετικήν άπόφασιν του Συμβουλίου 'Ασφαλείας. 'Απεφασίσθη κοινή άντιμετώπισις πάσης Τουρκικής έπιθέσεως. Εις την περίπτωση ταύτην ή 'Ελλάς με όλιας της τάς δυνάμεις θα εύρεθώ παρά το πλευρόν της αγωνιζομένης Κύπρου».

Λυπούμαι διότι αι ληθεύσαι άποφάσεις, λόγω της φύσεώς των, δέν δύνανται να ανακοινωθούν από τού θήματος τούτου.

Υποχρέωσιν αισθάνεται ό 'Ελληνικός Κυπριακός λαός προς γείτονα φιλικήν χώραν, ή όποια άνταπεκρίθη άμέσως και άποτελεσματικώς εις την αίτησιν ήμών διά βοήθειαν, από της πρώτης στιγμής της Τουρκικής άνταρσίας.

Βοήθειαν εξητήσαμεν και δέν έπαύσαμεν ζητούντες και από άλλους φιλικούς λαούς έκδηλώσαντας συμπάθειαν διά τόν άγώνα μας και δέν έννοώ θεβαίως τούς 'Αγγλους ή τούς 'Αμερικανούς. Ουδείς Κύπριος πολίτης και ασφαλώς ουδέν μέλος της Κυπριακής Κυβερνήσεως, πρό της ύψιστης ανάγκης της περιφρουρήσεως της άκεραιότητος και έλευθερίας της πατρίδος, είναι δυνάτον να έπιτρέψη εις ιδεολογικούς ή πολιτικούς ύπολογισμούς όπιας επισκιάσουν το ύψιστον τούτο καθήκον προς την πατρίδα. Προς την ισχυράν Ρωσίαν άπυθούνημεν μετ' ιδιαιτέρων έλπίδων, διότι πάντες οι υπεύθυνοι της Κυβερνήσεως έπιστεύσαμεν και πιστεύομεν ότι, υπέρνω παντός άλλου ύπολογισμού έπρεπε και πρέπει να τεθή το συμφέρον της πατρίδος. Μέχρις ώρας ή Ρωσική βοήθεια περιωρίσθη εις τάς γνωστάς διακοινώσεις και την διπλωματικήν ύποστήριξιν αι όποιαι είχαν και το άνάλογον αποτέλεσμα, εϋεργετικόν δι' ήμάς. Βασίμως έλπίζομεν ότι θα τύχωμεν υπό της Ρωσίας περαιτέρω βοήθειάς και δη στρατιωτικής, την όποιαν σαφώς εξητήσαμεν και έμεθα έν άναμονή άπαντήσεως.

Κύριοι Βουλευτάι,

Ἐργαζόμεθα τὸν ὕπερ πάντων ἀγῶνα καὶ ἡ συμβολὴ εἰς αὐτὸν παντὸς Ἑλλήνου Κυπρίου εἶναι βασικὴ προϋπόθεσις τῆς νίκης καὶ τῆς ἐλευθερίας μας. Ὁ κοινὸς ὁδοσκοπὸς ἐπιβάλλει ἐνότητα δυνάμεως καὶ ἐνεργειῶν, ἰσχυρὰν πίστιν διὰ τὴν τελικὴν δικαίωσιν καὶ ἀκλόνητον ἀπόφασιν δράσεως. Ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Κυβέρνησις μὲ τὴν συμπαράστασιν δολοκλήρου τοῦ λαοῦ δὲν θὰ ἀποστῶσι ποτέ τοῦ ἀντικειμενικοῦ τούτου σκοποῦ, ὁ ὁποῖος μόνος ρυθμίζει τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐνεργείας μας.

Ἐπερὶ πάντων ἄλλου εἶναι οἱ πόθοι καὶ ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου νὰ ζῆσιν ἐλεύθεροι καὶ ἡ Κυβέρνησις διεργαζομένη τὸν πόθον του. Καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας ἔχουν θέσιν ὅλοι οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, ὡς αὐτοὶ ποῦ ἀκροασθεῖτε, καὶ οἱ ὁποῖοι ἠνωμένοι θὰ νικήσουν καὶ θὰ ζήσουν τὴν ἐλευθερίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶμαι θέβαιος ὅτι ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας δολοκλήρου τοῦ Σώματος πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης διὰ τὴν τόσο σαφῆ κατατόπισιν εἰς τὴν ὁποίαν προέβη ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι θὰ εἰσελθῶμεν τώρα εἰς τὴν αὐτῆς τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

«Αἱ ἀπρόκλητοι καὶ θάρσαροι Τουρκικαὶ ἀεροπορικαὶ ἐπιδρομαὶ ἐναντίον τῆς Κύπρου καὶ τοῦ ἀμάχου αὐτῆς πληθυσμοῦ».

Θὰ παρακαλέσω τοὺς ἐντίμους Βουλευτάς οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος νὰ δηλώσουν τὰ δνόματά των.

Ἐνεγράφησαν μέχρι τῆς στιγμῆς οἱ Βουλευτάι κ. Τίτος Φάνος, κ. Ἀγγελίδης καὶ κ. Παπαϊωάννου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτὸν δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν πρῶτον ἀγορητὴν ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ κ. Τίτος Φάνος θὰ ἐξασκήσω τὸ δικαίωμά μου νὰ ἀγορεύω ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὸν πρεσβύτερον τῶν Βουλευτῶν νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ.

Ὁ κ. Χ. Χατζηχάρος ἀντικαθιστᾷ τὸν κ. Κληρίδην.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι,

Προτὸν ἀναφερθῶ εἰς τὸ θέμα τῶν τουρκικῶν ἀεροπορικῶν ἐπιδρομῶν ἐναντίον τοῦ ἀμάχου Κυπριακοῦ πληθυσμοῦ θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ἐν ὀλίγοις νὰ συνοψίσω τὴν πολιτικὴν ἐξέλιξιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Διότι, ἐάν αἱ θάρσαροι τουρκικαὶ ἐπιδρομαὶ εἶναι σήμερον ἓνα γεγονός, ἐάν ἡ Τουρκία εὐθύνεται διὰ τὴν θάρσαρον ἐπιδρομὴν κατὰ τῆς Κύπρου ἀσφαλῶς δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κανεὶς ὁ ὁποῖος νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ εὐθύνη αὐτῆς βαρύνει μόνον τὴν Τουρκίαν. Ὑπάρχουν, Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, καὶ ἄλλα κράτη τὰ ὁποῖα σφείλουν νὰ δεχθῶν τὸν κόλαφον τῆς ἐντροπῆς καὶ τῆς αἰσχύνῃς διὰ τὸ Τουρκικὸν ἔγκλημα. Τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι δύο: Πρῶτον ἡ Ἀμερικὴ καὶ δεύτερον ἡ Μεγάλη Βρετανία. Οὐδεὶς εἶναι δυνατόν νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ Τουρκία θὰ ἐτολμοῦσε νὰ διενεργήσῃ στρατιωτικὴν ἐπίθεσιν δι' ἀεροπλάνων τοῦ ΝΑΤΟ ἐάν δὲν εἶχε τὴν συγκατάθεσιν τῶν δύο τούτων χωρῶν. Ἀλλά, Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι, δὲν πρόκειται νὰ ἀπασχολήσω τὸ Σῶμα ἀγορεύων διὰ τὴν εὐθύνην τῶν δύο τούτων Κρατῶν. Ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῆς τουρκικῆς ἐισβολῆς κατὰ τῆς Κύπρου ἦτο, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἁπλῶς καὶ εὐκολονόητος. Εἶναι φανερόν καὶ εἶναι γεγονός, παρὰ τὸ ὅτι διεφεύθη, ὅτι ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις ἐπισημῶς ὑπέβαλε σχέδιον διὰ τὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Σχέδιον τὸ ὁποῖον ἦτο ἀκρῶς ἀπαράδεκτον. Τὸ σχέδιον τοῦτο, ἐν ὀλίγοις, προέβλεπεν ὅτι ἡ Κύπρος, ἐξαιρουμένων τῶν Ἀγγλικῶν Βάσεων, θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ πόσον θὰ παραμείνῃ ἀνεξάρτητος ἢ κατὰ πόσον θὰ ἐνωθῇ μετὰ τῆς μητρὸς πατρίδος. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο δῶρον δάωρον διότι τὸ ἴδιον σχέδιον προέβλεπεν ὅτι θὰ ἰδημοιογούντο εἰς τὴν Κύπρον δύο τουρκικὰ καντόνια τὰ ὁποῖα θὰ εἰδιοικούντο καθαρῶς ἀπὸ τούρκους, τουρκικὴν ἀστυνομίαν, τουρκικὰ δικαστήρια, τουρκικὴν Βουλὴν, καὶ τὰ ὁποῖα θὰ εἶχαν Τουρκὸν Διοικητὴν. Περαιτέρω τὸ σχέδιον προέβλεπεν ὅτι εἰς τὸ θόρειον μέρος τῆς Κύπρου θὰ ἐπρεπε νὰ ἐκχωρηθῇ στρατιωτικὴ ἰκάνσις εἰς τοὺς Τούρκους. Καὶ περαιτέρω ὅτι, διὰ νὰ ἐκαστοιχηθῶν αἱ ἐδαφικαὶ ἀξιώσεις τῆς

Τουρκίας, ἡ Ἑλλάς θὰ ἐπρεπε νὰ παραχωρήσῃ τὸ Καστελόριον εἰς τὴν Τουρκίαν. Αὐτὸ, Κύριοι, ἦτο τὸ σχέδιον ἂν ἄρα τὸ ὁποῖον ἐτολμοῦσαν ἐπισημῶς νὰ θέσουν ἐνώπιον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ὅρθως ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀπερρίψε τὸ σχέδιον αὐτό, διότι ἡ ἀποδοχὴ ἐνὸς τοιούτου σχεδίου θὰ ἐσήμαινε προδοσίαν δολοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι ἐπομένως φανερόν ὅτι ἡ Τουρκία ἡ ὁποία ἐπροειδοποίησε τὰς φίλας αὐτῆς δυνάμεις ὅτι δὲν διενεργήσει ἀεροπορικὰς ἐπιδρομὰς ἐναντίον τῆς Κύπρου ὅτι τὰς ἐπροειδοποίησε καὶ ὅτι αἱ ἐπιδρομαὶ αὐταὶ δὲν θὰ ἦσαν ἁπλῶς πτήσεις ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους μας ἀλλὰ θὰ ἦσαν διὰ σκοπὸν νὰ μᾶς κτυπήσουν καὶ νὰ λυγίσουν τὸ ἀλύγιστον ἠθικὸν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἐπομένως ἡ ἐνοχὴ δὲν εἶναι μόνον τῆς Τουρκίας. Ἡ ἐνοχὴ βαρύνει καὶ τοὺς φίλους αὐτῆς.

Σήμερον ἐγνώσθη, Ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευτάι, ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Τουρκίας κ. Ἰνονού ἐζήτησε συνομιλίαν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐτόνισεν ὅτι τὸ Κυπριακὸν δὲν πρέπει νὰ ἀφήσῃ τὰς σχέσεις Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας νὰ ἐπιδεινωθῶν. Ἐάν καλῶς ἀνέγνωσα εἰς τὸν τύπον ἔτυχε τῆς ἀπαντήσεως ὅτι ἡ πρότασις συνομιλιῶν ἦτο ἐποικοδομητικὴ.

Ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευτάι. Ὅταν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1964 εἶχα τὴν τιμὴν νὰ ἡγηθῶ τῆς Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ Λονδίνον, ὅταν τότε οἱ Ἄγγλοι ὑπέβαλαν ἐνώπιόν μας σχέδιον τὸ ὁποῖον προέβλεπε διὰ τὴν δημιουργίαν τουρκικῶν καντονίων εἰς τὴν Κύπρον καὶ ὅτι τὸ ΝΑΤΟ ἐν τῷ μεταξύ θὰ ἐστelle δυνάμεις διὰ νὰ τηρήσουν τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν, ὁμοφώνως ἀπερρίψαμεν τὸ σχέδιον αὐτό καὶ εἰς σημείωμά μου πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον ἡμερομηνίας 24ης Ἰανουαρίου 1964 ἐκ μέρους δολοκλήρου τῆς Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας κατέληγα μετὰ τὰς ἀκολουθοῦσας φράσεις: «Ὁμοφώνως πιστεύομεν ὅτι τὸ ὡς ἄνω σχέδιον πρέπει νὰ ἀπορριφθῇ καὶ γαῖα πυρὶ μιχθῆ. Ἐνεπιμένω ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν μετὰ τοῦ τοῦ Κυπριακοῦ αἵμα ἐχύθη ἀπὸ τὰς θάρσαρους Τουρκικὰς ἐπιδρομὰς μίαν καὶ μόνον ἀπάντησιν πρὸς τὴν Τουρκίαν.—Δὲν συνομιλοῦμεν.—Τὸ Κυπριακὸν θὰ λυθῇ μετὰ τὴν ἐξέσκησιν τοῦ δικαϊώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως μέσον τῶν ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἐνεπιμένω ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ προφέρῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται ὅχι μόνον ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀλλὰ δολοκλήρως ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς. Δὲν συνομιλοῦμεν καὶ γαῖα πυρὶ μιχθῆτω. Αὕτη εἶναι ἡ ἀνδροπρεπὴς στάσις, αὕτη εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ στάσις. Οὔτε εἰς τὴν Γενεθὴν οὔτε εἰς τὴν Ζυρὶχην οὔτε εἰς ὁποιαδήποτε ἄλλην πρωτεύουσαν εἶναι δυνατόν νὰ λυθῇ τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα. Οὔτε εἶναι ὀρθόν νὰ διεξάγονται συνομιλίαι τῆ ἀπουσίᾳ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς θὰ ἀποφασίσῃ τὸ μέλλον τῆς Κύπρου, καὶ θὰ ἀποφασίσῃ διὰ τῆς ἐνασκήσεως τοῦ δικαϊώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως. Ἐάν οἱ Τούρκοι θάρσαροι πιστεύουν ὅτι διὰ ἀεροπορικῶν ἐπιθέσεων θὰ λυγίσουν τὴν ἀντίστασιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐπρασάν τὸ μεγαλύτερον σφάλμα τῆς ἱστορίας των. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν λυγίζει, δὲν ὑποκύπτει, ἀλλὰ θὰ ἀγωνισθῇ διὰ τὴν τελείωσιν καὶ ἀξιοποίησιν ὅλων ἐκείνων εἰς τὰ ὅποια χρόνια τώρα πιστεύει, καὶ θὰ δώσῃ τὴν τελειωτικὴν του ἀπόφασιν διὰ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαϊώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως. Μία καὶ μόνον λύσις ὑπάρχει. Καὶ ἐάν αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ ἀντιληφθῶν οἱ Ἄγγλοι ἢ οἱ Ἀμερικανοὶ τὸ τὸνίζομεν αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμὴν ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς μετὰ ἀπὸ τὰ τόσα θήματα τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, τὸ διαθεβαίνομεν καὶ λέγομεν ἀκόμη διὰ μίαν φοράν. Τὸ Κυπριακὸν θὰ λυθῇ μόνον διὰ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαϊώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔδραν του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ :

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, Ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Θὰ ἤθελα καὶ ἐγὼ ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου νὰ συγχαρῶ καὶ νὰ εὐχαριστήσω τὸν Ἐντιμον Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης κ. Πολύκαρπον Γιωρκάτζην διὰ τὴν λαμπρὰν ἐμπνευσιν τὴν ὁποίαν εἶχε νὰ προσέλθῃ σήμερον καὶ νὰ ἀγορεύσῃ ἀπὸ τοῦ θήματος τούτου πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ἐπίσης τὸν συγχαίρω διὰ τὴν πληρότητα καὶ διὰ τὴν συνάφειαν τῆς ἀγορεύσεώς του.

Ἐπιθυμῶ ὡσαύτως ἐκ μέρους ὅλων τῶν Βουλευτῶν τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου νὰ συγχαρῶ τὸν Ἐντιμον Πρόεδρον τῆς

Βουλής διά την παρησίαν με την οποίαν ώμίλησεν ενώπιον του Σώματος και διά την θαυμασίαν ανάλυσιν του πολιτικού θέματος την οποίαν έκαμε πρό όλιγου. Έλπίζω ότι τό παράδειγμα του έντιμου Υπουργού Έσωτερικών θα έχη συνέχειαν, και ότι ή Κυπριακή Κυβέρνησις συναισθανομένη την ευθύνην της και τας ύποχρεώσεις της άπέναντι του Σώματος τούτου θα προβαίνει από καιρού εις καιρόν διά τών άρμοδίων Υπουργών της εις πλήρη κατατόπισιν του Σώματος και εις ύπευθύνους δηλώσεις επί της πολιτικής καταστάσεως και επί άλλων συναφών σοδαρών ζητημάτων. Καί έρχομαι κύριοι συνάδελφοι εις τό έγγεγραμμένον θέμα.

Φρίκη, άποτροπιασμόν και άγανάκτησιν πρέπει να έχουν προκαλέσει εις πάντα πεπολιτισμένον άνθρωπον αι πρωτοφανείς εις θαρραρότητα και κτηνωδίαν άεροπορικοί έπιδρομαί της δήθεν μεγάλης Τουρκίας έναντιον του άμάχου πληθυσμού της μικράς άλλ' ήρωικής Κύπρου.

Παραβιάζουσα ή Τουρκική Κυβέρνησις πάσαν άρχήν δικαίου, πάσαν άρχήν ήθικης και αυτά άκόμη τά πρόσφατα ψηφίσματα του Συμβουλίου Άσφαλείας του Όργανισμού Ήνωμένων Έθνών έξαπέλυσεν μίαν σειράν ανάνδρων, χιτλερικών άεροπορικών έπιθέσεων έναντιον του άμάχου πληθυσμού της πολυθλασσινομένης Τηλλυρίας προς τόν σκοπόν να άποτρέψη άφ' ενός την πλήρη κατάρρεσιν τών συντριβέντων Τουρκοκυπρίων λητοσομμωριτών της περιοχής και τών εκ Τουρκίας πρό καιρού άποθιβάσθέντων στρατιωτών της και άφ' έτέρου να ένσπείρη τόν πακύν και τόν θλεθρον, τόν θάνατον και την καταστροφήν εις τό Έλληνικόν στοιχείον της νήσου, δημιουργούσα ούτω νέαν κατάστασιν πραγμάτων ή οποία να επιτρέψη την έκδιαστικήν έπιβολήν πολιτικής λύσεως συναδούσης προς τά καταχθόνια σχέδια αυτής και τών συμμάχων της.

Ή υπό της Τουρκίας παραβίασις της έδαφικής άκεραιότητος της Κύπρου ήρξαστο πρό πολλού χρόνου, αι άπρόκλητοι δε και άπροκάλυπτοι άεροπορικοί έπιδρομαί του παρελθόντος Σαθβατοκυριακού άπέτελεσαν τό έπιτοτέλεσμα και άποκορώφωμα της παραβιάσεως ταύτης.

Ή Τουρκία χωρίς να κηρύξη καν τόν πόλεμον κατά της Κύπρου έπληξε με σιλήτον εκ τών νότων τόν Έλληνικόν Κυπριακόν λαόν.

Ό Κυπριακός Έλληνισμός ύπεδέχθη τό σιλήτον όπως άκριβώς ύπεδέχθησαν ένα άλλο σιλήτον τω 1940 οι αδελφοί μας Έλληνες. Μεταφέρω τας λέξεις του άειμνήστου κορυφαίου Έλληνος δημοσιογράφου Γεωργίου Βλάχου. «Τό ύπεδέχθημον με τό μέτωπον ύψηλά, με τό στήθος προτεταμένον, με τας χείρας ένόπλους, με κάτι άνωτερον από τόν χάλυθα, τά άεροπλάνα και τό πετρέλαιον. Με τό θάρρος και με τά περά της ψυχής».

Ό Έλληνικός Κυπριακός λαός με ψυχήν και φρόνημα, ήθος και πίστιν διεξάγει από του παρελθόντος Δεκεμβρίου τον ύπερ πάντων άγώνα. Άγώνα διά την κατοχύρωσιν της έδαφικής άκεραιότητος της πατρίδος του έναντιον του ξένου έπιδρομέως, άγώνα έναντιον της Τουρκοκυπριακής διχοτομικής άνταρσίας, άγώνα προς ολοκλήρωσιν της έλευθερίας του και πραγματοποίησην τών προαιωνίων πόθων του δια της ένασκήσεως του άναφαίρετου δικαιώματος της αυτοδιαθέσεως.

Εις τόν άγώνα τον αυτόν ό Έλληνικός Κυπριακός λαός έχει παρά τό πλευρόν του σύσσωμον τό Έλληνικόν έθνος.

Τό έκδοθέν κοινόν άνακοινώθέν μετά τας χθεσινάς συνομιλίας μεταξύ της Έλληνικής Κυβερνήσεως και του Κυπρίου Υπουργού Έξωτερικών κ. Κυπριανού, ότι πάσα έπιδρομική ένέργεια της Τουρκίας θα άντιμετωπισθί από κοινού υπό της Ελλάδος και της Κύπρου και ότι ή Ελλάς με όλας της τας δυνάμεις θα εδρεθί παρά τό πλευρόν της άγωνιζομένης Κύπρου πληροί με χαράν και θαυτάτην ίκανοποίησην τόν λαόν μας.

Άλλά εις τόν δίκαιον άγώνα της ή Κύπρος έζήτησε και εύνωμόνως θα άποδεχθί στρατιωτικήν ή άλλην βοήθειαν και από οιαδήποτε ξένην χώραν.

Ή Κυπριακή Κυβέρνησις όρθως πράξασα άπημύθη προς όλας τας χώρας ζητούσα τσιαύτην βοήθειαν.

Έλπίζω ότι θα την έχωμεν. Άλλά και εάν δεν την έχωμεν, όπως με τόσην παρησίαν διεκήρυξεν εις τό χθεσινόν έμπνευσμένον διάγγελμά του προς τόν λαόν ό Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, δεν πρόκειται να ύποκωφωμεν ούτε να καμφθώμεν. Θα συνεχίσωμεν τόν άγώνα έναντιον και τών Τούρκων και τών άλλων οι όποιοι κρύπτονται διαφανώς πίσθεν αυτών, τών ούτω καλομένων ήγετιδων χωρών του ΝΑΤΟ, τών οποίων ή συνεχολή εις την άθλιαν αυτήν ύπόθεσιν είναι τόσο ένφανής και έκδη-

λος ώστε ούτε και αυτά τά νήπια να μη δύνανται να έξασπτηθώσι. Άρκει κανείς, κύριοι συνάδελφοι, να άκούη μόνον τόν άντιπρόσωπον τών Ήνωμένων Πολιτειών της Άμερικής κ. Στήθεσον να όμιλή εις τό Συμβούλιον Άσφαλείας διά να έχη την πλήρη άπόδειξιν της συνεχολής ταύτης.

Κύριοι συνάδελφοι. Άποτελεί έπιτακτικόν χρέος της Βουλής ταύτης επ' εδκαιρία της σημερινής συνεδρίας να άποτίση έλάχιστον φόρον τιμής και εύνωμοσύνης προς όλους εκείνους οι όποιοι έπασαν ήρωϊκώς μαχομένοι εις τούς λόφους και τας χαράδρας της καθηγιασμένης με γνήσιον Έλληνικόν αίμα Τηλλυρίας, εκεί όπου έγράφη από τούς γενναίους και ήρωϊκούς μας έθνοφρουρούς τό νέον έπος της Κύπρου, τό νέον έπος της Ελλάδος, τό έπος της Μανούσσας, Ισαξίον εκείνου της Πίνδου και της Άλλωνίας. Κλίνομεν ώσαύτως με εδλάθειαν τό γόνυ νοερός πρό τών τάφων όλων εκείνων τών άπλοϊκόν ανθρώπων της μαρτυρικής και πολυπαθούς μας ύπαίθρου, τών γυναικοπαίδων και τών γερόντων που έπασαν θύματα της έκδικτικής και σαδιστικής μανίας τών άεροπορικών θομβαρισμών τών νεοθαβάρων της Τουρκίας.

Κύριοι συνάδελφοι, εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Όμάδος του Πατριωτικού Μετώπου καταθέτω σχέδιον ψηφίσματος διά του όποιου ή Βουλή καλείται να καταδικάση και καταγγείλη προς όλόκληρον τόν κόσμον τας θαρβάρους και ανάνδρους Τουρκικές άεροπορικές έπιδρομάς και διά του όποιου έπαναλαμβάνεται διά μίαν άκόμη φοράν ή στερρά και άμετάκλητος άπόφασις του Έλληνικού Κυπριακού λαού να άγωνισθί άέργωγα και ύπερήφανα μέχρι της τελικής νίκης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλώ τούς έντίμους κυρίους Γραμματείς να άναγνώσουν τό κείμενον του προτιθεμένου ψηφίσματος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Ή Βουλή της Άντιπροσώπων συνελεθούσα σήμεραν την 12ην Αύγουστου εις έκτακτον συνεδρίαν όμοφώνως ψηφίζει :

1. Καταδικάζει και καταγγέλλει διεθνώς την υπό της Τουρκίας άπρόκλητον και άπροκάλυπτον παραβίασιν της έδαφικής άκεραιότητος της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά παραβίασιν τών θεμελιωδών άρχών του Διεθνούς Δικαίου ως και τών προσφάτων ψηφισμάτων του Συμβουλίου Άσφαλείας τών Ήνωμένων Έθνών.
2. Καταδικάζει και καταγγέλλει διεθνώς τας θαρβάρους και άπανθρώπους Τουρκικές άεροπορικές έπιδρομάς έναντιον του άμάχου πληθυσμού της Κύπρου, αιτινες έχουν έπιφέρει τόν θάνατον εις άθάνα γυναικόπαϊδα και έπισφρεύσει τόν θλεθρον και την καταστροφήν εις όλόκληρον περιοχήν και καλεί τούς λαούς όλων τών πεπολιτισμένων κρατών του κόσμου όπως ύψώσουν φωνήν διαμαρτυρίας διά τό έν εικοστού αιώνα διαπραττόμενον άποτρόπαιον έγκλημα της γενοκτονίας κατά του Έλληνικού Κυπριακού λαού.
3. Έπικροτεί πλήρως την όμοφωνον άπόφασιν της Κυβερνήσεως όπως ζητήσθί στρατιωτικήν βοήθειαν έξ οιασδήποτε φίλης χώρας.
4. Διαδηλοί την στερράν και άμετάκλητον άπόφασιν του Κυπριακού λαού όπως ήνωμένος, άπτόητος και με συμπαράστατην όλόκληρον τό Έλληνικόν έθνος συνεχισθί μέχρι της τελικής νίκης τών δίκαιων και ιερών άγώνων του προς περιφρούρησιν της άκεραιότητος της πατρίδος του έναντιον τών Τούρκων έπιδρομέων και τών οιωδηήποτε συνεχόχων των και προς ένάσκησιν του άναφαίρετου δικαιώματός του να άποφασισθί ό ίδιος έλευθερίας και άδεομέτως διά τό μέλλον του.

Λευκωσία, 12η Αύγουστου 1964.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ό κ. Άγγελίδης έχει τόν λόγον.

Ν. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Άφθονο έκόλησε και πάλιν τό Έλληνικόν αίμα και κατέβη την γήν αυτού του τόπου.

Ή γή είναι εδγνώμον. Και τό τιμή αυτό τό αίμα. Της είναι πολύ γνώριμο. Και τό φυλάει στοργικά σαν μάνα και τό μετατρέπει σε θρόλον και δύναμιν.

Άπό τόν παλόν καιρόν, από τόν καιρόν του Ίουστινιανού και του Κωνσταντά, του Φωκά και του Άντρόνικου, του Χάρου

καί τοῦ Ἀκρίτα, τὸ αἷμα ἔγινε κρασόλασπη εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς μας καὶ κάθε νέο αἷμα ποῦ τὴν ποτίζει τὸ μετατρέπει ἢ κρασόλασπη εἰς δύναμιν θαυματουργῶν.

Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς δυνάμεως οἱ ὀπλογιστὰὶ παραλόουσι καὶ αἱ τιμῶς ἀγωνιζόμενοι πυρακτοῦνται. Γίνονται ἄλλοις καὶ ἄλλοι. Ἄλλως πῶς δὲν ἐξηγεῖται τὸ θαῦμα.

Ν' ἀκούετε μίαν γλῶσσαν καὶ μίαν συνειδήσιν τῶν νέων καὶ ἀειπαλῆ δσον εἶναι μιά ἐλιά 3,000 χρόνων. Ἡ Κύπρος 3,000 χρόνια ἔπαιζε τὸ δράμα τῆς στίς κατακόμβες. Ἐκαμνε πρόδες γιὰ 30 αἰῶνες. Ζῆ τὸν ρόλον τῆς. Καὶ καταπλήσσει. Καὶ συνεγεῖρε τὸ ἔθνος. Καὶ τὴν προσέχει ὁ κόσμος.

Ἐπειδὴ μετατρέπει τὸν καῦμό σὲ τραγοῦδι. Καὶ τὸ τραγοῦδι τῆς εἶναι ἡ τραγωδία τῆς.

Δοξάζει τὸν Θεόν.

Πολεμᾷ μὲ τὸν χάρον.

Καὶ ζητᾷ τὸν Μπεττόδεν νὰ συντροφεύσῃ τὴν ἀγρόνην.

Ἡ πνοὴ αὐτῆς τῆς γῆς ἱερούργει καὶ σήμερα εἰς τὸ Aldwich τοῦ Λονδίνου καὶ τὸ Θέατρον Ἐθνῶν στὸ Παρίσι.

Ἡ Κύπρος εἶναι Εὐρώπη ἀλλὰ ἡ Εὐρώπη ἐλησμόνησε τὸν αὐτὸν τῆς καὶ μετρά τὴν ψυχὴν μὲ τὰς Ἰντζες.

Ἡ Ἑλλάς ἐκτυπῆθι εἰς τὴν Τηλλυρίαν. Καὶ δὲν ἀπήνησε. Τὴν δεομεύει ἡ εὐδότην τοῦ ἀνθρωπισμοῦ τῆς.

Καὶ ἕνα ἄλλο Δεκαπενταῦγουστο ἡ Ἑλλάς ἐκτυπῆθι εἰς τὴν Τῆρον. Καὶ δὲν ἀπήνησε ἐκείνην τὴν στιγμήν.

Ἡ μοῖρα τοῦ ἔθνους παίζεται αὐτὴν τὴν στιγμήν εἰς τὴν Κύπρον. Ὅταν εἶναι ἡ ὄρα σου νὰ γεννηθῆς καὶ δὲν γεννηθῆς, πεθαίνεις. Καὶ μαζί σου πεθαίνει καὶ ἡ μάνα σου. Ἡ ζωὴ τοῦ ἔθνους εἰς τὸ δεύτερον ἥμισυ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος θὰ χρωματίζεται ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς Κύπρου. Ὑστερα ἀπὸ αἰῶνων κατάθλιψιν ἦλθεν ἡ ὄρα μας νὰ ἐργασθοῦμε ἀπ' εὐθείας καὶ νὰ τιμησοῦμε τὸ ἔθνος.

Ὅρθως ἐλέγθη ὅτι ὁ Παπανδρέου εἶναι Πρωθυπουργὸς τῆς Κύπρου. Διότι ἡ Κύπρος εἶναι Ἑλλάς.

Καὶ τὸν προσκαλοῦμε μετ' ἄλλης τῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς μας καὶ ἀνευ πρωτοκόλλων νερθῆ στὴν Κύπρον. Νὰ πάρῃ ἕνα φίλον τοῦ τῆς Ἀντιπολιτεῦσεως νὰ πάρῃ κι' ἕνα ἀκαδημαϊκὸν μας δάσκαλον, νὰ πάρῃ τὸ πρῶτον σῆμα ἀεροπλάνων μας καὶ νὰ ῥῆθι ἐδῶ νὰ καθίσῃ.

Μόλις ἀφήσει τὴν Ἀττικὴν θὰ κατέθῃ ἐδῶ ὡς Ἑλλάς, ὡς ἔθνος.

Καὶ θὰ ἀποθεωθῇ.

Θὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ.

Καὶ θὰ τὸν ἐμπνεύσωμεν.

Θὰ ξαναερθῇ τὸ ἔθνος τὰ φτερά του τὰ πρωτινὰ καὶ τὰ μεγάλα.

Τὰ πρῶτα φτερά ἀνθρώπου τὰ ἐγέννησεν ἡ Κρήτη.

Καὶ Ἑλληνας διέσχισε πρῶτος τοὺς οὐρανοὺς.

Ἀπαιτοῦμεν τοὺς Ἰκάρους μας, ἀπαιτοῦμεν τοὺς Ἰκάρους μας.

Καὶ ἐδῶ γῆ τους εἶναι.

Νάρθουν ἐδῶ.

Νὰ μείνουν καὶ νὰ ζήσουν ἐδῶ ἑσαεῖ.

Θαρθοῦν μὲ τὸν Πρωθυπουργόν. Καὶ αὐτοὶ θὰ μείνουν ἐδῶ. Καὶ ὁ Πρωθυπουργὸς θὰ μείνῃ γιὰ λίγο ἐδῶ καὶ θὰ κυβερνηθῇ γιὰ λίγες βδομάδες ἢ Ἑλλάς ἀπὸ τὴν Κύπρο.

Εἶναι ἡ βοή τῆς γῆς.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ :

Εὐχαριστοῦμε τὸν Ἐξοχότατο Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμόνης γιὰ τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ Σώματος ἐπὶ τῶν ἐπιχειρησῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Μανασούρας. Συγχαίρομε ἐπίσης τὸν Ἰντιμον κ. Πρίεδρο τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν εὐθαροῦ τοποθέτησιν τῆς σημερινῆς κυπριακῆς πολιτικῆς. Θεωροῦμε καθήκον μας νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ἀπὸ τοῦ δήματος αὐτοῦ τὴν ἐκτίμησιν, τὴν ἐδγνωμοσύνην καὶ τὸν θαυμασμό μας πρὸς τὴν ἡρωικὴν καὶ ἰθνοφουρὰ γιὰ τὴν αὐτοθυσίαν τῆς στὴν πάλη γιὰ τὴν λευτερίαν τοῦ λαοῦ μας.

Τὸ φρικτὸ, ἀποτρόπαιον ἔγκλημα, ποῦ διαπραχθήκε ἀπὸ τοὺς κτηνηθρώπους τῆς Ἀγκυρας, μὲ τὴν πλήρη συγκατάθεσιν καὶ βοήθειαν τῶν Ἀμερικανῶν ἰμπεριαλιστῶν, ἐξήγειρε τὴν ὀργήν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν οὐ μόνον τοῦ σκληρὰ δοκιμαζόμενου Κυπριακοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς πολιτισμένης, φιλειργιστικῆς ἀνθρωπότητος.

Χρησιμοποιοῦντας ἀεροπλάνα καὶ ὄπλιση τοῦ ἐπιδρομικοῦ, ἰμπεριαλιστικοῦ ΝΑΤΟ κι' ἀκολουθώντας τὸ ἀπάνθρωπον παράδειγμα τῶν γκάγκστερς τοῦ Τέξας στὸ Βιετνάμ, οἱ θρασοῦδικοὶ νεοσουλτανοὶ ἐπιδρομεῖς δολοφόνισαν καὶ τραυματίσαν ἑκατοντάδες κατοικοὺς τῆς περιοχῆς Τηλλυρίας μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλὰ γυναικόπαιδα καὶ μετέβαλαν σ' ἐρείπια ὀλόκληρα χωριά.

Παχόσκαμος, Πώμος καὶ ἄλλα χωριά θὰ παραμείνουν στὴν αἰωνιότητα δείγματα τῆς θαρραλότητος καὶ τῆς θηριωδίας τῶν γυουροῦκῆδων τῆς Ἀγκυρας καὶ τῶν ἀφεντικῶν τῶν ἰμπεριαλιστῶν τοῦ ΝΑΤΟ.

Ταυτόχρονα ὁμως αὐτὰ τὰ ἴδια χωριά, ὅπως κι' ὅλη ἡ Κύπρος, ἔχουν μεταβληθῆ σὲ σύμβολα ἀπαράμιλλου ἠρωισμοῦ κι' αὐτοθυσίας, σύμβολα τῆς ἀκατάβλητης, ἀκαταμάχητης θέλησης κι' ἀποφασιστικότητος λαοῦ καὶ Κυβέρνησης νὰ παλαίψουμε καὶ νὰ θυσιασοῦμε ὅλοι στὴν ἀνάγκη, ἀλλὰ νὰ μὴν ἐπιτρέψουμε στοὺς νεοθάρβαρους ἐπιδρομεῖς νὰ μᾶς ὑποδουλώσουν.

Ἡ Κύπρος πενθεῖ σήμερα τὰ χαμένα παιδιὰ τῆς ἀπὸ τοὺς κτηνώδεις βομβαρδισμοὺς μὲ εὐμεθεῖς ποῦ ἔχουν ἀπαγορευθεῖ διεθνῶς. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἶναι πληγωμένος σήμερα ἀπὸ τὴς θάρβαρες ἀεροπορικῆς ἐπιδρομῆς ὅπως εἶναι περήφανος, ὑπέροχος καὶ ἀδούλωτος ὅπως πάντα, ντροπιάζοντας τοὺς ἰμπεριαλιστῆς καὶ τ' ἀνδρείκελλά τους καὶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ ἐνωμένος κι' ἀποφασισμένος νὰ διεξάγει τὸν ἐθνικοαπελευθερωτικὸν ἀγῶνα μέχρι τὴν νίκη. Μέχρι τῆς ὀλοσχεροῦς συντριβῆς ὄλων τῶν ἀλυσίδων τῆς σκλαβιάς του, μέχρι τῆς ἀπομάκρυνσης καὶ τοῦ τελευταίου ξένου κατακτητῆ ἀπὸ τὸ ἔδαφος του καὶ τῆς ἐκπλήρωσης τῶν ἐθνικῶν του πόθων.

Νόμισην, οἱ θρασοῦδικοὶ ἐπιδρομεῖς, ὅτι μὲ τὰ ἀπάνθρωπα μέσα ποῦ χρησιμοποίησαν ἐναντὶα στὸν ἄμαχο πληθυσμὸν θὰ κάμψουν τὴν ἀγωνιστικὴν διάθεσιν τοῦ λαοῦ μας, θὰ τὸν γονατίσουν, γιὰ νὰ τοῦ ἐπιβάλλουν τὰ νέα ἰμπεριαλιστικὰ ἐξαμφλώματα ποῦ ἐπεξεργάζεται ὁ Ἀτσησον στὴν Γενεύη. Οἱ θάρβαροι βομβαρδισμοὶ τῶν νεοσουλτανῶν τῆς Ἀγκυρας ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὰ προετοιμαζόμενα νέα ἰμπεριαλιστικὰ δεσμά στὴν Γενεύη.

Ὅπως, ὁμως, διακήρυξε κι' ὁ Μακαριότατος Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, στὸ χθεσινὸ διάγγελμά του πρὸς τὸν Κυπριακὸν λαόν, πλανῶνται οἰκτρὰ ἂν νομίζουσι πῶς εἶναι ποτὲ δυνατόν ὁ Κυπριακὸς λαὸς νὰ λυγίσῃ μὲ τέτλια μέσα καὶ νὰ δεχθεῖ νόθεσ λύσεις.

Ἀντίθετα, οἱ θάρβαρες ἀεροπορικῆς ἐπιδρομῆς ἔχουν χαλυθῶσι ἀκόμη πιὸ πολὺ τὴν ἀποφασιστικότηταν λαοῦ καὶ Κυβέρνησης στὴν πάλη γιὰ τὴν λευτερίαν. ΟΧΙ. Ἄς τὸ καταλάβουν οἱ Ἀγγλοαμερικάνοι ἰμπεριαλιστῆς καὶ τὰ ὄργανά τους στὴν Ἀγκυρα ὅτι γιὰ τὸν Κυπριακὸν λαόν καὶ τὴν Κυπριακὴν Κυβέρνησιν δὲν ὑπάρχει ὑποχώρησις. Δὲν ὑπάρχει συμβιβασμός. Ὑπάρχει μόνον συνεχῆς καὶ ἀνένδοτος ἀγῶνας μέχρι τῆς νίκης. Μέχρι τῆς ὀριστικῆς κατάλυσης ὄλων τῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἐνάσκησις τοῦ ἀναφαίρετου δικαιώματος τῆς αὐτοδιάθεσις.

Τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ ξαναγαγκάσει τὸν λαόν μας νὰ δεχθεῖ νέα ἰμπεριαλιστικὰ δεσμά. Οὔτε τὰ παρασκήνια τῆς Γενεύης μὲ τὸν ἰμπεριαλιστὴν, συνωμότην, αὐτόκλητον μεσολαθητὴ Ἀτσησον, οὔτε οἱ θάρβαροι νεοσουλτανικοὶ βομβαρδισμοὶ, οὔτε ὁ δος Ἀμερικανικὸς στόλος ποῦ σὲν πειρατῆς διασχίζει τὰ νερά τῆς Μεσογείου, οὔτε τὸ ἐπιδρομικὸ συγκρότημα ποῦ λέγεται ΝΑΤΟ, οὔτε οἱ ἰμπεριαλιστικῆς διασπαστικῆς ἐνέργειες.

Γιὰ τὸν Κυπριακὸν λαόν τὸ ΝΑΤΟ εἶναι συνώνυμον μὲ τὴς σφαγῆς καὶ τὴν ἐρήμωσιν στὴν περιοχὴ Τηλλυρίας. Τὸ ΝΑΤΟ εἶναι ὁ σφαγιαστής τοῦ λαοῦ μας. Δὲν ἔχει λοιπὸν καμιά θέση στὸν τόπον μας ὅπως δὲν ἔχουν θέση οἱ φρεττανικῆς πολεμικῆς θάλασσης ποῦ ἀποτελοῦν τὰ ἄντρα ἐξοπλισμοῦ τῆς ἐγκληματικῆς στασιαστικῆς δραστηριότητος κι' οἱ ἀμερικάνικοι κατασκοπευτικοὶ σταθμοὶ. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀσπονδοὶ ἐχθροὶ μας. Αὐτοὶ μᾶς πλήττουν μὲ τὰ θάρβαρα μέσα ποῦ ἔχουν στὴν διάθεσιν τους, αὐτοὶ εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὸ ἐγκληματικὸν ὄργον σὲ θάρος τοῦ ἄμαχου Κυπριακοῦ πληθυσμοῦ.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ ποιά θέση μπορεῖ νὰ ἔχει ἢ Ἑλλάδα μέσα στὸ ἐπιδρομικὸ συγκρότημα ποῦ λέγεται ΝΑΤΟ, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὰ φρικτὰ ἐγκλήματα ποῦ ἔχει διαπραξῆ σὲ θάρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἡ Τουρκία εἶναι ὁ θάρβαρος ἐπιδρομέας. Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἔχει καθήκον καὶ ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιβάλλῃ κυρώσεις

έναντια ό αυτό τόν επιδρομέα. "Έχει καθήκον και όποχρέωση να πάρει μέτρα για να μόν επαναληφθούν οι εάρθραροι άεροπορικές επιδρομές ένάντια στον Κυπριακό λαό. "Αποτελεί ύβρη ένάντια στην νοήμοσή της παγκόσμιας κοινής γνώμης και κατάπαυση τών "Αρχών του Καταστατικού Χάρτη τών "Ενωμένων "Εθνών όταν εξισώνονται οι εάρθραροι επιδρομείς με την νόμιμη Κυπριακή Κυβέρνηση και τόν αίμορραγούντα από τούς κτηνώδεις βομβαρδισμούς Κυπριακό λαό.

Πολύ σωστά ή Κυπριακή κυβέρνηση άποτάθηκε προς όλες τις φίλες χώρες και ζήτησε στρατιωτική βοήθεια. Είμαστε βέβαιοι πώς αυτή ή βοήθεια που από καιρό άλλωστε είχε προσφερθεί, θα παρασχεθεί και ότι θ' αξιοποιηθεί στο έπακρο για να καταστεί ή Κύπρος ένα πραγματικό άπόρθητο φρούριο έτοιμο να συντρίψει τούς όποιουσδήποτε επιδρομείς. Δέν πρέπει να εφησυχάσουμε με τό τελευταίο ψήφισμα του Συμβουλίου "Ασφαλείας. Πρέπει να προετοιμαστούμε έντατικά για ν' αντιμετώπισουμε όλες τις ραδιουργίες, όλες τις συνωμοσίες, όλες τις επιδρομικές ενέργειες της "Άγκυρας και τών άφεντικών της "Αμερικανόγγυλων Ιμπεριαλιστών.

"Αποφασιστικά να προσεγγίσουμε τούς φίλους μας και νάμαστε βέβαιοι πώς θάχουμε ότι θα χρειαστούμε για την έπιτυχή άπόκρουση όποιουσδήποτε επιδρομής και για να όδηγήσουμε τόν λαό μας προς την νίκη. "Όσο για τά θύματα τών βομβαρδισμών θα πρέπει να λάβουμε άμεσα όλα τά μέτρα για την περιθαλή και άποκατάστασή τους. Θα πρέπει να έπωφεληθούμε της προσφοράς φίλων κρατών να περιθαλήσουν τραυματίες και να πετάξουμε κατάμουτρα στους άσπονδους έχθρούς μας τό έπικίνδυνο πλάσμα αίματος που μās άπέστειλαν για να μās θανατώσουν.

Μας κυνηγούν αυτοί οι άσπονδοί έχθροί μας κι' όταν άκόμη είμαστε πληγωμένοι για να εξαλείψουν κάθε έλπίδα διασώσεώς μας. Δέν θέλουμε τό δηλητηριασμένο αίμα τους. Δέν θέλουμε τίποτα άπ' αυτούς έξόν από του να ξεκουμπιστούν από την Κύπρο και να μās άφίσουν ήουχους να ρυθμίσουμε μόνοι μας τό μέλλον μας. Οι Ιμπεριαλιστές καταβάλλουν άπεγνωσμένες προσπάθειες να διασπάσουν τό μέτωπο του λαού μας, να διασπάσουν τόν λαό και την Κυβέρνηση χρησιμοποιώντας προς τούτο και μία άχαλίνωτη συκοφαντική έκστρατεία. "Όμως ό Κυπριακός λαός έπαγρυνει έτοιμος να συντρίψει αυτά τό συνωμοτικά έγκληματικά σχέδια.

"Η Κύπρος περνά σήμερα, όπως πολύ σωστά έπεγράμμισε ό Πρόεδρος Μακάριος, τις πιο κρίσιμες στιγμές της Ιστορίας της. Με τό αίμα της γράφει τό μέλλον της. Κι' αυτό τό μέλλον δέν μπορεί ναίνα άλλο από του να σμίξει μαζί με τόν μεγάλο άδελφό λαό της "Ελλάδας.

"Ο πληγωμένος με περήφανος άκατάβλητος ήρωικός κυπριακός λαός συσπειρωμένος όσον ποτέ άλλωτε μ' έπικεφαλής τόν Πρόεδρο Μακάριο, με την συμπαράσταση και βοήθεια όλων τών πραγματικών φίλων και συμμάχων του, θ' άγωνιστεί μέχρι και του τελευταίου και θα βγει με βεβαιότητα νικητής και τροπαιούχος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχουν άλλοι όμιληται;

"Ο κ. Δάφνης Παναγίδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Οιαδήποτε προσπάθεια να άναφερθώ εις τούς θαρδάρους Τουρκικούς θαναλισμούς και τες επιδρομικές ενέργειες ύστερα από τες τόσον κατατοπιστικές και εύθαρσείς όμιλίες του έντιμου "Υπουργού "Εσωτερικών και "Αμόνης και του Προέδρου της Βουλής θα ήτο μία άσκοπος και άστοχος έκ μέρος μου ένέργεια. Διά τούτο θα ήθελα να μου έπιτραπη με πολύ λίγα λόγια να άναφερθώ εις την ειρηνική αξιοποίηση του αίματος τό όποιον έχυθη εις την περιοχή Τηλλυρίας. "Η αξιοποίηση αυτή θα ήτο ό καλύτερος φόρος τιμής και εύγνωμοσύνης για τά παιδιά της Κύπρου τά όποια έχυσαν εκεί τό αίμα των. "Η ειρηνική έξ άλλου αξιοποίησης επιβάλλεται μετά την άποδοχήν υπό της Κυβερνήσεως της Κύπρου του ψηφίσματος του Συμβουλίου "Ασφαλείας τό όποιον δυστυχώς θέτει θύτας και θύματα εις την αυτήν μοίραν.

Κατόπιν του ψηφίσματος τούτου ή άνάληψη στρατιωτικής δράσεως θα ήτο πιθανόν δύσκολος άν και σύμφωνα με τό άρθρον

52 του Καταστατικού Χάρτου τών "Ηνωμένων "Εθνών όχι μόνον δικαίωμα αλλά και καθήκον της Κυβερνήσεως είναι ή άμυνα. Είμεθα βέβαιοι ότι την άμυντικήν προσπάθειαν ή Κυβέρνηση της Δημοκρατίας θα συνεχίση και θα ένισχύση διά να αντιμετώπιση έπιτυχώς οιαδήποτε νέαν Τουρκικήν επιδρομήν.

"Όταν, κύριοι συνάδελφοι, τό 1924 ή "Ιταλία έβομβάρδισε την Κέρκυραν και ύπήρξαν τρία μόνον θύματα έκ τών θαρδάρων έκείνων επιθέσεων συνεταράχη ή παγκόσμια κοινή γνώμη. Ποια ύπήρξεν ή αντίδρασις της πεπολιτισμένης ανθρωπότητας, πλύν τών όλγων ελικρινών φίλων μας, κατόπιν τών άπανθρώπων και κτηνώδων βομβαρδισμών έκ μέρος της Τουρκικής άεροπορίας; Καμία. "Οφείλομεν λοιπόν δια να είμεθα συνεπείς προς την μνήμην τών θανατών παιδιών της Κύπρου όπως προσοδύμεν ήμεις εις τούςάτας ενεργείας αι όποιας θα αξιοποιήσουν τό κυθέν αίμα. "Ός πρώτη ένέργεια επιβάλλεται όπως ή Κυβέρνησις εκδώση έντός έλαχίστου χρονικού διαστήματος Λευκήν Βίβλον με πλήρη στοιχεία τών θαρδάρων αυτών επιδρομών. "Η Λευκή αυτή Βίβλος πρέπει να κυκλοφορήση εις τεράστιον αριθμόν αντίτυπων εις όλες τας χώρας του κόσμου δια να ίδουν όλοι και να διαπιστώσουν πέραν πάσης άμφιβολίας ποιού μεγέθους έγκλημα έναντίον της ανθρωπότητας έναντίον του ανθρωπισμού, έναντίον του Διεθνούς Δικαίου διαπραχθή υπό της Τουρκικής θηριωδίας.

"Επιβάλλεται επίσης ή άμεσος έκδοσις άναμνηστικού γραμματισμού και ή ταυτόχρονος έπίσημανσις τών έπιστολών δια καταλλήλων σφραγίδων και έπιγραφών. "Εάν λάβωμεν όψιν ότι κατά μέσον όρον ένας αριθμός 300,000 περίπου έπιστολών φεύγουν καθημερινώς έκ Κύπρου, αυτό τό μέσον της διαφώτισεως είναι άκρως άποτελεσματικό. Είναι καιρός τίλος όπως όργανωθή ριζικώς και άποτελεσματικώς τό Γραφείον Δημοσίων Πληροφοριών δια να είναι εις θέσι να άναποκριθή εις τόν φόρτον εργασίας, ό όποιος εδημιουργήθη έκ της σημερινής καταστάσεως. "Εκτός αυτού, αι Κυπριακή Πρεσβεία, όπου διαθέτουμεν τούςάτας, όφείλουν να κινητοποιήθουν. Είναι πράγματι άπογοητευτικό τό γεγονός ότι μόνον υπό της έν Λονδίνω Κυπριακής "Αρμοστείας όργανώθη δημοσγραφική διάσκεψις δια να δοθη ή εύκαιρία ένημερώσεως της διεθνούς κοινής γνώμης. Κατέχω, κύριοι συνάδελφοι, τηλεγράφημα τό όποιον πρό όλίγου έλαθον έξ "Ηνωμένων Πολιτειών από φίλον της Κύπρου ό όποιος διαμαρτυρείται δια την έλλειψιν διαφώτισεως έκ μέρος της Κυπριακής Κυβερνήσεως και έκ του γεγονότος ότι έχομεν άφήσει τούς Τούρκους να άλωνίζουν έλευθερώς και εις αυτά άκόμη τά πεδία που ούδεις δικαίωμα έχουν να έπεμβαίνουν. Είναι άξιο προσοχής τό γεγονός ότι ήρχισαν ήδη να κυκλοφορούν εις τό έξωτερικόν φωτογραφία του Πωμοού και άλλων καταδραφισθέντων χωριών έκ μέρος Τούρκων τά όποια ήδη παρουσιάζουν ως Τουρκικά χωρία βομβαρδισθέντα και καταστραφέντα υπό τών "Ελλήνων.

Τέλος, όφείλει και ό λαός και αι όργανώσεις της άείας της Κυβερνήσεως να προσοούν εις μαζικήν κινητοποίησην, εις τας όργανωσιν διαδηλώσεων και συλλαλητηριών δια να έκφραση κατά τόν πλέον άποτρόπαιον τρόπον ή άγανάκτησις του λαού δια τά διαπραχθέντα έγκλήματα. Και ως θέμα ένθινης πλάν αξιοπρεπείας και συνεπείας προς την Ιστορίαν μας και την "Ελληνικήν μας κληρονομίαν είναι καιρός όπως διακόψωμεν διπλωματικές σχέσεις μετά του έχθρου, διότι είναι άπαράδεκτον να εξακολουθούμεν να διατηρούμεν διπλωματικές σχέσεις με την Τουρκίαν όταν βομβαρδίζει τά σπίτια μας, όταν σκοτώνη τά παιδιά μας.

Εύχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Υπάρχουν άλλοι όμιληται;

"Εφ' όσον δέν υπάρχουν άλλοι όμιληται παρακαλώ τούς έπίμους κυρίους Γραμματείς να άναγνώσουν δια τελευταίαν φορά τό ψήφισμα τό όποιον θα τεθη εις ψηφοφορίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

"Η Βουλή τών "Αντιπροσώπων συνελεύθη σήμερον την 12ην Αύγουστου εις έκτακτον συνεδρίαν όμοφώνως ψηφίζει :

1. Καταδικάζει και καταγγέλλει διεθνώς την υπό της Τουρκίας άπρόκλητον και άποκαλύπτων παραβίασιν της έθιφικής άκεραιότητος της Κυπριακής Δημοκρατίας και

